គ្រួសជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
COMMISSION DES MŒURS & COUTUMES

កម្ពុជសុរិយា

ទស្សនាវដ្តី ផ្សាយដំណឹងខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ ចោះពុម្ពផ្សាយ
អំពីពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ៖ ហ្វង់ឌីតន្ទមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម, បណ្ឌិត នៅ
ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកដំណឹងសាសនា៖ ព្រះគ្រូសុវណ្ណញាណ - ស្មរ - ហាយ
ក្រុមដំនុំព្រះត្រៃបិដក នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បញ្ជីរឿង

ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ ទំព័រ

ព្រះអាចារ្យ រស់-ពោ វត្តកែវព្រះ
ភ្លើង ក្រុងភ្នំពេញ — ការសិក្សា (តទៅទំព័រ) ៣៣៨

ហ្វង់ឌីតន្ទមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម — វិធីរក្សាភាពក្រោយ តម្រែតម្រង់សេចក្តីត្រូវការ
របស់ធម្មជាតិ (តទៅ) ៣៤៥

ឃុនសុន្ទរមេធី ញូង-សឿត — ឯកសហស្សាត្រ ភាគទី ១៣ (តទៅទំព័រ) ៣៥៣

ផ្នែកសាសនា

ព្រះគ្រូបញ្ញាលិទ្ធ ភៅ-សុម
ត្រូវបង្រៀនសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ — យ៉ូវចរិយាភថា ៣៦៣

ព្រះឧបាលី ប៉ុណ្ណ-សុម្ភាធិ — សេចក្តីដំណាលអំពីទេវិបុត្តមារ និងព្រះថេរៈ
ព្រះនាមឧបគុប្តៈ (តទៅទំព័រ) . . . ៣៨១

ភ្នំពេញ ១៨ — ពេទ្យ ត ខែកក្កដា (ស័រយក) ឆ្នាំ ១៨៤៧ — ដំណៃផ្ទៃ ១ ឆ្នាំ ៣៥ រៀល ៦

ព្រះអាចារ្យ រស់-តោ (តោវិទបណ្ឌិត)

(តទៅទំនៀរបន្ត)

ជាលំដាប់បរិញ្ញា[1] (Licence), វិញ្ញា[2] (Doctorat); ទំនឹង អគ្គញ្ញា[3] (Agrégation) ជាដើម ឲ្យប្រៃហែលនឹងមហាវិទ្យាល័យកងនានាប្រទេស ដើម្បីឲ្យក្មួយរៀនបានសម្រេចការសិក្សាជាន់ខ្ពស់ដូចគ្នាបាន កងប្រទេសយើងដែរ ។

៥- កងចំណែនៗបន្ទាប់ពីការសិក្សា ដូចជាធនធៀបរៀន, បណ្ណាល័យ ចាំញ្ញាតុ, ក៏ខ្លាំ, ឃុំរបៀង ទំនងជាយ៉ាងដូច្នេះ ជាដើម គួរឲ្យធ្វើតាមឲ្យមានផ្សេងប្លែកពីលំនៃសេចក្តីត្រូវសោះ ។

៦- គួរចាត់ឲ្យមានការសាសនា ដែលជាបច្ច័យសំខាន់កងការអប់រំមនុស្សតាមធម្មឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍នៃការអប់រំមនុស្សទាំងអស់គ្នា ។ ក្រៃលួនធម្មការទំនឹងសាសនសិក្សាជាការ គួរតាំងបង្កើតឲ្យមានបៃបសម្រាប់រៀនទំនឹងបណ្ណាល័យ ឬធម្មមន្ទីរឲ្យបានច្រើនវត្ត តាមតែដែលគួរតាំងឲ្យមានទំនឹងគួរជាតំបន់តាំងសាលារៀនបរិយត្តិវិជ្ជាតាំងផ្នែកធម្ម:(៤) តាំងផ្នែកបាលី(៥)

---

១ - ២ - ៣- អ្នកមានចរិញ្ញាបត្រនៅគ្រាសម័យនេះហៅថា « បរិញ្ញា (Licencié), វិញ្ញា (Docteur) អគ្គញ្ញា (Agrégé)" ឬទំនងហៅថា «ឥតបណ្ឌិត; ធំរបណ្ឌិត ឬ សុជីវ: អគ្គបណ្ឌិត» ក៏បាន ។ ៤ ហៅថា «ធម្មសិក្សា» ។ ៥ ហៅថា "បាលីសិក្សា" ឬ បរិយត្តិសិក្សា ។

ឲ្យបរិបូណ៌ ដើម្បីឲ្យព្រះសង្ឃគ្រប់រូបគ្រប់វ័យរៀនបានតាមស្មគ្រូ រួចត្រូវចាត់តាំងប្រកាសប្បញ្ញត្តជាព្រះពុទ្ធកម្ម បង្គិតបង្គំឲ្យព្រះសង្ឃគ្រប់អាពាធមកទួលសាវាសិក្សាធម្មវិន័យបរិយត្តិ តាមសាលាដែលចាត់តាំងនីមួយៗ ។ សម្បីក្នុងសាលារៀនប្រថមសិក្សាទួលៅ ក៏ត្រូវតាំងឲ្យមានការបង្រៀនផ្នែកសាសនាខ្លះផងដែរ ដើម្បីបណ្តុះនិស្ស័យក្មេងឲ្យស្រឡាញ់សាសនារបស់ខ្លួនគឺព្រះពុទ្ធសាសនានឹងដើម្បីឲ្យក្មេងបេះដូងប្រព្រឹត្តតាមមនុស្សធម៌និងបរិយោសុត្ត (ធម្មចរិយា) ។

ក្រៅតាំងការចាត់តាំងអស់នេះ ទើបត្រូវដើរទៅព្រមគ្នា ដើម្បីជាឧបករណ៍ដល់គ្នាទៅគ្នា ហើយត្រូវគ្រប់គ្រងចាត់ធ្វើតាមកម្ងាន់ហិរញ្ញវត្ថុដែលមានល្មមទើបធ្វើបាន ។

ក្រៅពីគ្រឹះការចាត់ចែងមានសារៈនេះ នៅមាននយោបាយសំខាន់មួយថ្នូរទៀត ដែលត្រូវទើបដល់ទីត្រូវចាត់តាំងឲ្យមានរបៀបវិសេសទៀងដោយខានពុំបាន គឺត្រូវលើតដំកើងកិត្តិយសរបស់គ្រូបង្រៀនឲ្យមានឋានន្តរស្មើនឹងមន្ត្រីក្នុងក្រសួងឯទៀតៗ ព្រមទាំងឲ្យមានបរិវត្ត ឬមាសិកា (ប្រាក់ខែ) ល្មមចិញ្ចឹមជីវិតបានយ៉ាងស្រួលជាងមន្ត្រីខ្លះដែរ ក្នុងបន្ទុកណាក៏ដោយ កុំឲ្យខ្វះខាតឬត្រូវជាបត្តជ្ជសដែលជាហេតុឲ្យខ្ជិលច្រអូសក្នុងការបង្រៀនប្តូរតំណែងក្រសួង ។ ហេតុនេះ រដ្ឋាភិបាលទើបត្រូវរៀបចំតែងតាំងព្រះពុទ្ធិត្តលើតដំកើង

ជាសិស្សក្នុងទីនេះបៀរតែម្តង ឬមានសិស្សត្រូវដេលជាអាចារ្យបង្រៀន ឲ្យ
ចាប់ស្រែលចួលជាចំណុត ។

សាមញ្ញសិក្សា និង វិសាមញ្ញសិក្សា

សាមញ្ញសិក្សា ចាប់ដល់ការសិក្សាវិជ្ជាសាធារណៈ ដែលជា
បែបទាន់ចំណេះខ្លះ។ ចាត់ចង្រែនតាំងពីថ្នាក់កុមារហានវហូតទៅ គឺ
ការសិក្សាអក្សរសាស្ត្រ, លេខសាស្ត្រ, នព្វន្តសាស្ត្រ, ធរណីច្រមាណ-
សាស្ត្រ, តារាសាស្ត្រ, ទំរ៉ូតូសាស្ត្រ, សព្ទសាស្ត្រ, ធម្មសាស្ត្រ, ភូមិ-
សាស្ត្រ, ច្រវត្តិសាស្ត្រ, ឥតិសាស្ត្រ, ឆន្ទសាស្ត្រ, តាព្យសាស្ត្រ, វិទ្យា-
សាស្ត្រ, ឥក្ខសាស្ត្រ, សារីរសាស្ត្រ, តេទ្យសាស្ត្រ, ភេសជ្ជសាស្ត្រ,
សិល្បសាស្ត្រ, សង្គមសាស្ត្រ, រដ្ឋច្រសាសនសាស្ត្រ, យុទ្ធសាស្ត្រ,
ព្យូហសាស្ត្រ, និងហោរាសាស្ត្រជាដើម ត្រមាត់ឥតវិជ្ជា, បរមត្ថវិជ្ជា,
ជាតុវិជ្ជា, អនាមយវិទ្យា, សុខវិទ្យា, បុកណាវត្តវិជ្ជាទីនេះជាលេខវិជ្ជាជាដើម។

វិសាមញ្ញសិក្សា ចាប់ដល់ការសិក្សាវិជ្ជាអាជីព ដែលចាត់ទ្យែសម
ដល់ភូមិច្រទេស ដូចវិជ្ជាឧស្សាហកម្ម, ពាណិជ្ជកម្ម, ហត្ថកម្ម, សិប្បកម្ម
ទស្សាហកម្មជាដើម នឹងវិជ្ជាសម្រាប់ត្រួសារផ្សេង។ ។

បុគ្គលិតាត្រូវបង្ខំគ្នា គួរបានចំណូលសាមញ្ញសិក្សាឲ្យត្រឹមល្មមនឹង
វិជ្ជាបែបទាន់វិសាមញ្ញសិក្សា ដែលខ្លួនស្ម័គ្រៀនតទៅ ។

ការសិក្សាភាសាផ្សេងៗ

អ្នកដែលចង់សិក្សាជាន់ខ្ពស់ ត្រូវរៀនភាសាផ្សេងៗ ដែលជាភាសាបច្ចុប្បន្ន ឬភាសាបុរាណចំនួន យ៉ាងតិច ២ ភាសា ។ តំណាក់កាលនៃការរៀនភាសាផ្សេងៗ ដែលត្រូវរៀនតាមពេញចិត្តដូចខាងក្រោម

ក) ភាសាបច្ចុប្បន្ន : ជាភាសា អង់គ្លេស អាឡឺម៉ង់ ជាដើម យ៉ាងតិច ២ ។

ខ) ភាសាបុរាណ : ជាលក្ខណៈ ឡាតាំង ។

ទ្បើចាប់ផ្តើមរៀនភាសាផ្សេងៗ ពីថ្នាក់ទី ១ តាំងពីថ្នាក់ដំបូងនៃការសិក្សាជាន់ខ្ពស់ (ថ្នាក់ឆ្នាំទី ៥ នៃវិទ្យាល័យ) ដើម្បីចាប់ផ្តើមរៀនភាសាផ្សេងៗ ទី ២ តាំងពីថ្នាក់មុតយកូមិ (Première secondaire) នៃមុតយសិក្សា (Baccalauréat) ។ បើអ្នករៀនកាលបើបានរៀនចប់ត្រឹមតែជាន់ទីសាមញ្ញសិក្សានៃថ្នាក់ទីសាមញ្ញ ឬទីសាមញ្ញ ត្រូវលះបង់រៀនភាសាចិនសម្រាប់ទ្បើស្រួលផ្លូវពាណិជ្ជកម្ម ។

ការចាត់ជាន់សិក្សា

ការចាត់ជាន់សិក្សាតាមរបៀបការសិក្សារបស់ជាតិនោះ ខ្ញុំពុំចង់សរសេរទុកក្នុងទីនេះទេ ព្រោះរឿងនេះ លុះតែសរសេរជារៀងរៀងទៅ ដូចជាថ្នាក់សេចក្តីពិភាក្សាអធិប្បាយ, វិធីចាត់ជាន់សិក្សា និងការពាក់ព័ន្ធអាយុអ្នកចូលរៀនជាដើមទើបបាន ហើយលុះតែបានខ្ចប់ល្អ

អន្តរាគតិក្រសួងសិក្សាធិការនិងសាសនសិក្សាធិការជាដើម ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំនឹងសរសេរអំពីផែនទីសាលាសិក្សា នៅទាន់ចុងក្រោយ ដែលមានខាងក្រោយរឿងនេះខ្លះ ។ តែមិនមែនជាការចាត់ជាន់សិក្សាយ៉ាងច្បាស់លាស់ទេ ។

ឧបករណ៍ការសិក្សា

ឧបករណ៍ជាសិក្សាមានច្រើនយ៉ាង តែក្នុងទីនេះនឹងសូមនិយាយតែឧបករណ៍ដែលសំខាន់ៗ ប៉ុណ្ណោះ គឺ: កាយឫទ្ធិ; ឃ្លាបង្ហាញ, ជាវត្ថុ, បណ្ណាល័យ, បៃបរៀនធ្វើតាមជាដើម សុទ្ធតែជាឧបករណ៍សាសិក្សា ដែលអាចនឹងជួយឲ្យការសិក្សាចាំនឹងចំណាងសាមញ្ញនឹងវិសាមញ្ញមានដំណើរដោយស្រួលបានច្រើន ។ បើសិនជាឧបករណ៍ទាំងនេះជាឧបករណ៍យ៉ាងណា ? នឹងបានអធិប្បាយជាយ៉ាងៗ ដូចតទៅនេះ

កាយឫទ្ធិ ដើម្បីនឹងហ្វឹកហាត់ក្មេង ចាំនឹងកន្លងចំណេះពាក់កាយ នឹងកន្លងចំណេះចិត្តថ្លៃឆ្លៀវឲ្យបានឆាប់ងាយស្រួលបញ្ចូលសម្រាប់ក្បួនច្រៃស តាលជំរើនឹងជីនាទីជាជនខ្មែរគ្រប់មនុស្ស ត្រូវចេះតែឲ្យជាប្រយោជន៍ដល់ជាតិ, ដល់ប្រទេស នឹងដល់ស្រែចំការផងដែរ ។ នឹងត្រូវហ្វឹកហាត់បណ្តុះចិត្តជាមុនគាំងពីនៅក្មេងឲ្យហើយ ព្រោះក្មេងច្រៀបដូចឈើខ្ចី នឹងងាយប្តូរតាមឲ្យជារូបយ៉ាងណាក៏បាន ដោយងាយ

ហើយល្អមើលផង ទើបណ្តែយទ្យេចាស់ចិនហើយ ឈលនឹងពត៌ត្រូវ
ពេលក្តៅ មុខជានឹងបែកបាក់ប្រែធាតុឯណា: ដែលពត់យ៉ាងណា
សន្តានមនុស្សត៌ដូចគ្នា ។

សរុបសេចក្តីថា ឈរកាន់តង់ឃុដែនឃុនៅរាវឡើង ដោយចំណាំ
នឹងតម្រង្កេងឲ្យមានលក្ខណ: សមនាទីជាពលវដ្តល្អតទៅខាងមុខ
ដោយការហ្វឹងហាត់តង់ផ្លូវផ្សេងៗ នឹងរួបរួមជាទំនាំបាន ៤ ។ គឺ

១- ហ្វឹកហាត់បញ្ញានឹងសេចក្តីប្រពឹត្តិ ។

២- ហ្វឹកហាត់ដៃឲ្យបេះដឹងប្រតបល្អរហ័សរហ្ហាប្រយោជន៍ ។

៣- ហ្វឹងហាត់ចិត្តឲ្យមានសេចក្តីមេត្តាករុណាធ្វើតាមផ្លូវឈឺឆ្អាល
អ្នកដទៃ ។

៤- ហ្វឹងហាត់កាយឲ្យមាំមាំរឹងរឹងស្អាតជាមាឡាហ៊ីសាហួនៗ

យុរិបរិយៀ ដើម្បីនឹងបណ្តុះកប់ខ្ទុកកង់ចិត្តចំពោះការស្រែងរកទេស
នឹងគុណធម៌មានប្រការផ្សេងៗ គឺទត្តមតិ ហើយនឹងវិធីការនៃកិច្ច
ខិតខំរបស់ខ្លួនដាក់ទាំងការងារដោយចំពោះ ដល់ក្លែងក៏នឹងឡាយ ដើម្បីជា
ការពិតឥតកង់អនាម័យរបស់ខ្លួនឯង នឹងរបស់អ្នកដទៃប្រការ ១, សេចក្តី
ប្លុងចិត្តកង់ការខ្ពស់ឡើងកន្លងការខ្ពស់ខ្ពស់ត្រូវ កង់នាទីរបស់ប្រជាជន
ប្រការ ១; ឈរបណ្តុះនឹងកប់ខ្ទុកនូវធម្មារម្មណ៍ ប្រពឹត្តទៅដើម្បីមេត្តា-
ខ្ទុំគ្រោះដល់ជាតិរបស់ខ្លួននឹងនានាជាតិរហូតដល់លោកប្រការ ១ ។

តាមបរិយាយដែលពោលមកនេះ កាយឫទ្ធិនឹយុបរិយាយទើបជាគ្រឿងអប់រំបន្ទិសួរយ ឲ្យដឹងនៃយ, នាទី ហើតឲ្យលែងជាប់ងងឹតខ្លួលខុសត្រូវតែក្តីនាទីរបស់ខ្លួន (បរិយោសំក្ស) ។ ក្រៅពីនោះនៅជាគ្រឿងជួយជ្រោមជ្រែងអនាម័យ គឺឲ្យបេះដូងក្សាខ្លួនឲ្យជ្រាសចាកពោង ឲ្យមានកម្លាំងកាយមាំមួន ។ល។ (ពលសិក្ស) ។

ហិរញ្ញវត្ថុ តាមនាទីក្រសួងសិក្សាធិការជាកំរៀបឲ្យសោហ៊ុយរៀន តំដើម្បីនឹងឲ្យជាគ្រឿងជម្នួចិត្តឲ្យក្លេងព្យាយាមរៀន នឹងជាគ្រឿងទុតបំរុងអ្នកដែលជាប់សោហ៊ុយ បើជាក្លេងល្អ នឹងបានមានឧកាសរៀនសូត្រឲ្យសមដល់អត្តភាពនឹងភូមិបញ្ញារបស់ខ្លួន ។ ហេតុនេះ តារបង្កើត «តម្ពោជសិស្សសមាគម» ឬ «ក្រុមសន្តិជានិស្សិតខ្មែរ» ដើម្បីយោសនាប្រមូលហិរញ្ញវត្ថុ បំរុងជួយនិស្សិតខ្មែរអ្នកពីទំលែក្រឲ្យមាន «សោហ៊ុយរៀន» មកពីចំណេះរៀងឲ្យបានដល់ត្រៃយ ជាការមួយយ៉ាងសំខាន់ ក៏ជាឧបករណ៍ការសិក្ស គួរតាំងបង្កើតឲ្យមាន នឹងមានពុំបាន ដើម្បីជួយបំពេញកង្គាតំណាយរបស់ក្រសួងសិក្សាធិការកុំឲ្យខ្វះខាត កុំឲ្យខ្ជះខ្ជាយចំណាយជួនពេក ឲ្យមានសោហ៊ុយគ្រប់គ្រាន់ ។ មានផ្នែងសាសនា ក្រសួងសាសនសិក្សាធិការអ្នកតាំងបង្កើតឲ្យមាន «ពុទ្ធិតសមាគម» ឡើង ដើម្បីយោសនាប្រមូលបច្ច័យខ្លួនឲ្យបានច្រើន ប្រយោជន៍ជួយទំនុកបំរុងការសាសនា ជួយយ៉ាងការ

មណ្ដុះបណ្ដាលធម្មនិយាយដោយតាំងបង្កើត ឬជួយឧបត្ថម្ភសាលាធម្មសិក្សា ឬ សាលាចំយែកក្តីសិក្សាឲ្យមានចំបូណានិងឲ្យបានរឹងប៉ុនឹ; ការបញ្ជូនព្រះសង្ឃឲ្យទៅរៀនវិជ្ជាជាន់ខ្ពស់ នៅសាលាជាន់ខ្ពស់នានាប្រទេស ដើម្បីយកមកបង្រៀនក្នុងសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ ឬ មហាវិទ្យាល័យពុទ្ធសាសនាក្នុងប្រទេសយើង និងការចាត់ចំបូនព្រះសង្ឃឲ្យគ្រាប់រង្គាត់ទៅនៅប្រកាសសាសនាក្នុងនានាប្រទេសជាដើម ។

បណ្ណាល័យ មន្ទីរសៀវភៅប្រៀបដូចជាទីសម្រាប់ទុកសព្វវិជ្ជានានា ដើម្បីឲ្យក្មេងស្រាវជ្រាវរកសេចក្តីដឹងតិវិជ្ជាបានគ្រប់រោល ជាគ្រឿងលើកដម្កើងវិជ្ជាដែលរៀនមកនោះ ឲ្យចែករំលែកឲ្យលាយទៅ ទើបចាត់ថាបណ្ណាល័យជាឧបករណ៍ការសិក្សាមួយហ៊ាន ។

បៃបរឿង សៀវភៅដែលជាបៃបសម្រាប់រឿងនឹងសម្រាប់ចរឿងមានច្រើនប៉ុន្មានក៏អាចឲ្យប្រយោជន៍ប៉ុណ្ណោះដែរ ក្មេងនឹងបានផ្សាំបណ្ដុះឬបង្កើនវិជ្ជាគ្រាការរៀន.ឬត្រៃចង់ខ្លួនឲ្យកែលំអលាយឡើង ព្រោះចំណេះដែលបានមកពីគ្រូតែងណ:ដែលរៀនតោះ នៅមិនទាន់ល្អមដល់សេចក្តីត្រូវការ រមែងក្លេចភ្លាំងឬខ្វះខាតខ្វះជាដរាប ។ ដូច្នោះទើបថាបៃបរឿងជាឧបករណ៍ការសិក្សា ខំនឹងជាមួយគ្នានឹងមន្ទីរសៀវភៅ (បណ្ណាល័យ) ។

ពីឡា ធម្មតាក្មេងតែងតេញចិត្តទំនងការលេង ទំនងជង្គាប់ឲ្យនៅស្ងៀមៗ មិនបាន ព្រោះមិនជាការយឺតយោងសន្ធានចង់ក្មេងឲ្យល្មមសមស្លួន គោងតែបើចទុកាសឬបង្ហាត់ឲ្យលេង ។ ប៉ុន្តែការលេង យើងត្រូវជ្រើសរើសយកតែកំឡាដែលមិនមានទោស ជាតំឡាបំណាងយកឧបនិស្ស័យចង់ក្មេងឲ្យចេះដឹងនាំចង់ខ្លួន, ស្រឡាញ់ពួនតណៈ មិនបើញដល់ខ្លួនម្ចាស់ឯង ថែមទាំងបំរុងចិត្តថ្នើមពាក់កាយដែលបំណាងទៅកន្ត្រក់ផ្សាំជាមួយគ្នា ឲ្យដើរតែសង្ឃឹងទៅមាន់ការសិក្សា រហូតដល់គ្រែយនៃការចេះដឹង ។ ហេតុនោះ កំឡាទើបចាត់ថាជាឧបនរណ៍ការសិក្សា ដោយទំយកដូចពោលមកខាងលើយនេះឯង ។

អារ៉ាសាកថា

ឈ្លបើនិយាយដល់រឿងតំណែងរបស់ប្រទេសជាតិហើយ តើជាធម្មតា មិនថាជាតំណាក់សាណាតែងមានចំណងដូចគ្នាតែមួយ គឺត្រូវការឲ្យប្រទេសជាតិរបស់ខ្លួន បានទទួលសេចក្តីចំរើនរុងរឿងតែការជាតិការប្រទេស តែដែលនឹងបានដោយលក្ខណៈដូចម្តេចខ្លះ? ទើបនឹងបានឈ្មោះថាជាប្រទេសជាតិដែលដល់ត្រមដោយការប្រសើរ ល្មមនឹងហៅថាការប្រទេសការជាតិបាន? នោះយើងនឹងប្រៀបធ្លុមគ្នាបានតែមួយគ្រា? ថា: ប្រទេសនោះមានប្រជាជនច្រើន មានតមនាតមន៍ល្អថ្លៃថ្លូណា មានធ្លុះថ្ន

តំរៀបឲ្យសំខាន់ច្រើន ឬមានប្រជាជនប្រុសស្រីតែងខ្លួនដើរលេងហ៊ឺហាសាត់
សើយស៊ីផឹងខ្លួនៅត្រង់ផ្លូវត្រង់ទីតន្លៃថ្ងៃ; តើមប៉ុណ្ណេះល្មមហៅបានឬ?
មិនបានទេឬយ៉ង; គុណភាពអម្បាលនេះគេប្រើត្រឹងសំគាល់សំដែងថា:
ប្រទេសនោះ ជាតិនោះ ជាប្រទេសជាតិដែលចំរើនហើយ ក៏ថាមិនបាន។
ចំណែកសំខាន់របស់ប្រទេសជាតិដែលនឹងហៅបានថា ជាប្រទេសជាតិ
ដែលចំរើនហើយយ៉ាងពិតប្រាកដ នោះត្រូវតែស្វែងរកឲ្យឃើញមើលរបស់ប្រជា-
ជនទាំងអស់ទេតើ! លោក-អ្នកដែលគិតមើលដែរឬ? សូមរំលឹកប្រទេស
នោះចាប់ណែនដោយថ្នល់ផ្លូវដើរ ពេញដោយផ្ទះថ្មតំរៀបជាជួរ សម្បូរណែ
ដោយពន្លឺស្ទើរខ្លាលប្រាសផ្លេ ខ្លួនៅត្រង់ផ្លូវត្រង់ទីតន្លៃថ្ងៃ តែថាប្រជា-
ជនរបស់ប្រទេសនោះ ច្រើនតែមានសេចក្តីប្រព្រឹត្តិខ្វិលខ្វាយ មានឧប
ទ្រឹក្ខ មានការប្រកាន់ពួកប្រកាន់គណៈ ប្លួលចិត្តគំហែងសង្កត់សង្កិន
បៀតបៀនគ្នាខ្លួនឯង ការចហួសចង សូត្រហួសហេតុ មានរឿងឈ្លោះ
ឈ្លោកនិសប្រកួតប្រណាំងគ្នាយ៉ាងសោសហាលនៅប្រចាំថ្ងៃ ស្រុតទេស
ពេញដោយពួកមិច្ឆាជីពនានាប្រការ... ដូច្នេះ តើឯហៅបានថាប្រទេស
នោះជាប្រទេសចំរើនហើយមែនឬអីគេ? មិនបានសោះឡើយ។ គុណ-
ភាពដ៏ពិតមែនរបស់ប្រទេស ដែលសមគួរនឹងលើកជាម្ចើនថាជា «ការ:"

ជានោះ ក្នុងខាងដើម ត្រូវលើកយកសេចក្តីប្រព្រឹត្តិរបស់ប្រជាជនគ្រប់ៗគ្នា ដែលជាចំណែកមួយរបស់ជាតំខ្លៀងពិចារណាជាមុនពោលគឺប្រជាជនពលរដ្ឋរបស់ប្រទេសនោះ សូម្បីមិនចាំបាច់អស់ក៏ជាចំណែកច្រើន ត្រូវជាអ្នកដែលទ្រទ្រង់នូវសីលធម៌ដ៏ល្អ ជាអ្នកមានសម្មាជីពមានខ្ពស់តែងតែជាចំណែកតិចបំផុតប៉ុន្តែស្ទើរតែមិនមានឡើយ ដែរ្រាំងចាំងមុខការប្រែចិត្តរបស់ខ្លួនតាមហាន: ជាពលរដ្ឋល្អឬអនីតិជន ផ្លូវការរបស់ប្រទេសក៏ដើរទៅដោយស្រួលជាប្រក្រតី ក្រោសចាងការគោលហាលប្តូនកូនម៉ែនត្រូវទ្រាំទន ... ដូច្នេះ ដើចនឹងតាន់ថាជាគ្រឿងសំតាល់អាចថ្លឹងបានថា ប្រទេសនោះដល់ហើយនូវការក្លាហាន ។ ឯការមើនរៀបរយក្នុងភូមិភាគនៃប្រទេសនោះ។ ជាផលចំណែកមួយរបស់ការធ្វើផ្សងពីគ្នា រកប្រៀបគ្រឿងតំណាត់នៃសេចក្តីចំរើនមិនបាន ។

ប៉ុន្តែធ្វើដូចម្តេចឲ្យបានប្រែជាជនទៅជាពលរដ្ឋល្អនាន? បញ្ហានេះអ្នកណា ។ ក៏គប្បីបានថា **ការសិក្សា** តែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះដើចនឹងធ្វើមនុស្សឲ្យទៅជាមនុស្សពេញលេញតឹមនុស្សយើងគ្រប់គ្នា ត្រូវតែសិក្សាអប់រម្លែងនឹងផ្លូវដែលត្រឹមត្រូវ តាំងពីវ័យនៅក្មេងឲ្យហើយ ដែលជាវ័យត្រូវតែបែកខុចចំពោះការសិក្សាជាភ្នាក់ងារសំខាន់តែម្យ៉ាង ។ ទីនេះ

យើងដល់មកបញ្ហាមួយទៀតថា ចុះនរណាហ៊ានជាអ្នកឲ្យការសិក្សា ?
បញ្ហានេះ បើមានទុសាស ខ្ញុំនឹងដោះស្រាយអធិប្បាយជូនលោក-អ្នក
ស្តាប់ ដាសេចក្តីពិស្តារក្នុង "ការសិក្សា ភាគទី ៦" តវ ៧ ភាគទី ១
នេះ សូមសង្ខេបតែម្តងប៉ុណ្ណេះ ។

សូមប្រទីបខ្ចីបអាស៊ីបានរុងរឿង!
សូមស្រុកខ្មែរបានថ្កុំថ្កើងឡើងដល់សិរ!
សូមសាសនាព្រះសម្ពុទ្ធតែកស្តិតស្ថេរ!
សូមលក្ខ័ខ្លួនបានកាលយូរអង្វែងនិរន្តរ៍! ។

តម្រៀបតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់ជនម្នាក់ៗ

ហ្គាងធ៌ពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម ប្រែរៀបរៀង

(តមក)

ការធ្វើតាហារសម្រាប់បរិភោគជាយ៉ាង ហើយតិចមុខនឹងចំនួនតែល្មមសមគួរហើយមិនបរិភោគដោយឥតប្រៀបនោះផង ការប្រយ័ត្នខ្លួនឲ្យសម្បូរថ្នាន់ត្រចង់ផង ហើយជាមិត្តរបស់អ្នកដែលមានចំណូលតិចផង ។ ការហាត់ខ្លាប់ខ្លួនទំនិចក្តត់ទិត ឲ្យជាមនុស្សស៊ូទ្រាំយ ដេចជាយនេះជាការមានប្រយោជន៍ច្រើនណាស់ដល់ជីវិតរបស់យើង ។ ប៉ុន្តែអ្នកណាខ្លះហ៊ានកំចាំនេថា ហេតុការណ៍បែបដូចនេះ នឹងបែបលោតនឹងតន់ខ្ពើមនៅដដែលដោយឥតប្រែប្រួល ?- កាលដែលតើតសង្ឃឹមរកផ្លូវប៉ុនឹងនុស្សីមានរឿងមួយដែលនាំឲ្យគេដំណាលសើច ក្នុងកាលតមកថា ពួកនុស្សីខ្លាប់ចរិភោគតែអាហារដ៏ងាយ ដែលមានសាច់ជ្រូក សាច់មាន់ សាច់ពា សាច់នោនឹងបែបវិសេសៗ ដទៃទៀតពាល់តែក្នាប់ខ្លួន ។ ណៈនោះមានទាសមួយដែលគេនឹងហានុស្សីល្មមរកយកលុយនឹងហានផ្លូវបាន ប្តូរល្មមប្តូនដណ្តើមយកបរិស្សីនិងហាតើតនឹងហាន

ជង្រុនបាន ដោយចំណាំនឹងយកសៀវនាហារបស់ជង្រុនមកចរិកោន
ឲ្យបានដ្ឋែតស្អាប់ស្អាតតាមចំណាំដែលឃ្លាតពីនាមេមក លុះពួកនាហាន
រុះស្រុកយកបានសៀវនជង្រុនមកហើយ ក៏ថ្លែចតមុនកាល់គ្នាខុសចំណាន
ស្រាប់ ព្រោះចំណីអាហារបស់ជង្រុនមានតែសាំណាត ល្អ ចង្ងៃ នឹងបាយ
ប៉ុណ្ណោះដែលពួកនាហានរុះស្រុកលេចពុំរួចឡើយ ទើបនាំគ្នាទុកឲ្យឃ្លាន
ក្រែមក្រពះដែល ។ ចំណែកឯងពួកនាហានជង្រុនឃើលើមានជ័យ
ជំនះកន្លងពីរស្រុកវិញ ពួកនាហានជង្រុនតែងបានដ្ឋែតស្អាប់ស្អាត ដោយ
បានអាហារដ៏មានឧជារសឆ្ងាញ់ចរិកោនដែលពេញបានដោយចង្រៃ កន្លងកន
នាហានជង្រុន ។

អាកាស

សេចក្តីសំខាន់បេស់អាកាសនេះ ក៏មិនស្ទុះខុសប្លែកពីអាហារដែល
យើងចរិកោនប៉ុន្មានទេ ។ បើយើងដាច់អាហារយើងក៏គេងតែស្លាប់
បើខ្វះអាកាសដកដង្ហើម យើងក៏គេងតែស្លាប់ដែរ ហើយឆាប់ស្លាប់ជាង
អាហារទៀត ។ ឧបមាដែលយើងប្រើដកដង្ហើមនេះប្រកបដោយធាតុ
ផ្សេងៗជាច្រើនប្រការ ដូចជាឧក្សីហ្សែន ហ៊ីដ្រូហ្សែន នីត្រូហ្សែន
សារបូនជាដើម ។ ក្នុងចំពួកធាតុទាំងនេះ ឧក្សីហ្សែនជាធាតុសំខាន់
បំផុតសម្រាប់ជីវិត ។ ការទៅយកខ្យល់អាកាសដើម្បីឲ្យបានសេចក្តីសុខ

សម្បាយដល់កងឥតាយនេះ ក៏តែការស្លៀកតេចក្តៅបែរជ្រុនទៅតំបន់ដែលមានចក្តៅហ្រ្វានខ្លះឯង ។ ឯជាកុការបួនតាស៊ុត ជាជាតុដែលកងឥតាយមិនត្រូវការឡើយ តែទុតជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តាតាសដែលយើងដកដង្ហើមចូលទៅក្នុងសួតនេះ មិនដែលច្រាសចេញពីកតុការបួនតាស៊ុតនេះសោះឡើយ ព្រោះដោយហេតុនេះ ជាតុនេះនៅមានប្រយោជន៍ជួយជាស់ឲ្យសួតធ្វើការតាមមុខក្រសួង ។

ឯអាតាសនៃកងឥតាយមានការខាតខ្លះតែតិចតួចប៉ុនេះ គឺខ្យល់អាតាសដែលយើងដកដង្ហើមចូលទៅតាមខ្នែបមុះនេះ ចូលទៅក្នុងធុងខ្យល់ដែលនៅពេញខាងក្នុងសាច់សួត ហើយចាយបែកជាតុចក្តៅហ្រ្វានដល់សរសៃលោហិត ហើយផ្លុំយកជាតុការបួនចេញមកពីសរសៃលោហិតឲ្យលោហិតដែលហូរចេញពីសួតទៅ ជាប់លឿងចំពុងកងឥតាយសុទ្ធតែជាលោហិតល្អបរិសុទ្ធជាងដំបូង ។ តួរជ្រាបថា ជាតុការបួនតាស៊ុតនេះដែលត្រូវផ្លុំចេញពីសរសៃលោហិត គឺជារបស់ដែលកងឥតាយ ឥតត្រូវការហើយឲ្យតាចេញមកពីកងឥតាយ មានទំនងដូចជាកូនារៈនិងបស្សាវៈដែរ គ្រាន់តែខុសគ្នាដោយលក្ខណៈប៉ុណ្ណោះ ។

ប្រសិនបើគិតមើលត្រឹមសើរហើយ យើងក៏ដឹងច្បាស់ថាហាក់ដូចជាកងឥតាយយើងមិនដែលខ្វះខាតតាតាសសោះឡើយ ព្រោះនៅខែណា ។ ក៏ដោយលើផ្ទៃពិភពនេះតែងមានតាតាសពេញខ្លួនៅ ។ តែស៊ុកុំ

ប្លួសចិត្តដូច្នេះទៀត ពិតមែនតែផ្ទៃពពកនេះមានអាកាសខ្លួនឯង តែគាត់យល់ថាអាកាសនេះត្រូវបានដោយជាតុច្រើនប្រភេទ ទើបគេអាចពោលបានថានៅតំបន់នីមួយៗ តែងមានអាកាសជាតុត្រូវបានដោយគុណសម្បត្តិផ្សេងៗ គ្នា ។ ដូចជាតំបន់ដែលមានមនុស្សច្រើនណែនណាន់គាន់តាំងអាកាសក៏តំបន់នេះមានគុណសម្បត្តិជាអាកាសមិនបរិសុទ្ធ ដោយហេតុមនុស្សច្រើនប៉ះៗ គ្នា ត្រូវតែទេវកុំហែរនបញ្ចូលទៅច្រើនខ្លួន ហើយបញ្ចេញការបោនអាស៊ីតមកជាច្រើនៗ ជាតិអាកាសបរិសុទ្ធក៏ខ្លះទៀតចូលមកជំនួសឲ្យបានបន្ទាន់គ្នា តែកន្លែងតំបន់មួយទៀតដែលមានមនុស្សនៅតិច ហើយដើរជាំសដោយដើមឈើតូចធំផ្សេងៗ ប្តូជាមានសម្បុទ្ធ អាចាសកន្លែងតំបន់នេះតែងតែបរិសុទ្ធស្អាតជានិច្ច ព្រោះមានព្រៃព្រឹក្សជាធម្មជាតិខ្លួយយកជាតុការបោនអាស៊ីតទៅប្រើជាអាហារបស់ដើមឈើ ហើយខ្លាក់ទឹកហ៊ែរនចេញមក (ដើម្បីជាអាហារបស់មនុស្សនិងសត្វវិញ) ទើបអាកាសនៅទីនេះជាអាកាសបរិសុទ្ធស្អាតមែន ដូច្នេះការស្វែងរកអាកាសល្អ ដើម្បីសេចក្តីសុខសម្រាន្តនៃកាយទើបជាការខានពុំបាន ។ សូម្បីអាកាសជារបស់មានពុំបានសម្រាប់កាយប្រហែលនិងអាហារ តែអ្នកទីជាល់ក្រៅកន្លែងក្រៃចំមានមនុស្សណែនណាន់គាន់តាប់ ក៏បម្រើនិងដោះខ្លួនចេញទៅរកអាកាសមិរសុទ្ធបាន តែយើងត្រូវតែក្រវើនក្រតើនខ្លះទើបសមគួរ ។

ទីពំនាក់អាស្រ័យ

ការធ្វើគេហដ្ឋានឲ្យមានខ្នាតធំសម្រាប់មនុស្សមានន័យថា គ្រាន់តែជាគ្រឿងប្រដាប់កិត្តិយសរបស់ម្ចាស់ផ្ទះប៉ុណ្ណោះ មិនមែនឲ្យកើតសេចក្តីសុខសប្បាយដល់កាយយ៉ាងពិតប្រាកដទេ ។ ឯគេហដ្ឋាននេះមិនថាភ្នាត់ឬថ្នាត់ធំទេ បើម្ចាស់ផ្ទះបេះបោតរំពៃចង់ឲ្យសមមស្តាមសេចក្តីត្រកាលរបស់ជីវិតហើយ គេហដ្ឋានបែបនេះនឹងនាំឲ្យបានសុខសប្បាយក្រៃលែងជាងផ្ទះធំសម្បើម តែមិនត្រូវតាមលក្ខណៈសុខវិទ្យា ។ ឯផ្ទះដែលប្រកបដោយលក្ខណៈល្អគោនមានគុណសម្បត្តិដូចខ្លះ:

១.- ត្រូវធ្វើផ្ទះឲ្យឃ្លាតឆ្ងាយពីគ្នា កុំឲ្យប៉ះជ្រៀតគ្នាពេក ។

២.- គោនសង់ផ្ទះនៅកន្លែងដែលមានអាចសម្លឹងឃើញសួនច្បារស្រស់ត្រកាលស្មោកគ្រៅកន្លែងកូនចំហាយឆាកក់ជាដើម ។

៣.- គោនមិនសាងនៅកន្លែងតក់ជ្រាំមានចំណងក់ជាដើម ។

៤.- គោនសាងនៅកន្លែងមានពន្លឺថ្ងៃ ។

៥.- គោនឲ្យនៅឆ្ងាយពីកេងម៉ាស៊ីនធ្វើការឬបរិវេណមានគ្រែងក្លែងក្លិនផ្សែងក្លែងផ្សែង ។

៦.- គួរមានដើមឈើគួប - ជំនៅតែរួបរិវេណផ្ទះដើម្បីផ្តួលយកអាកាសបរិសុទ្ធមកឲ្យយើង ។

៧ - គោងធ្វើផ្ទះឲ្យមានលក្ខណៈ ភ្លឺស្រឡះមានបង្អួចឬប្រក់ខ្យល់ច្រើនដើម្បីផ្លូវប្តូរអាកាសចេញចូលបានស្រួលហើយដំបូលផ្ទះគោងធ្វើឲ្យបានការពារកំដៅបានផង (អ្នកឥណ្ឌាល់ក្រែប្រើដំបូលស្មៅជាជាងដំបូលសាំង្កសី) ។

៨ :- គោងធ្វើការស់អាតសព្វអន្ទី ។

៩ - គោងធ្វើឲ្យមាំខ្លាប់ខ្លួនអាចការពារភ្លៀងនិងខ្យល់ព្យុះបាន ។

ផ្ទះដែលប្រកបដោយលក្ខណៈ ដែលគោលមកនេះ ម៉េដាច់ផនចនៅតែក្រៃ អាចចាត់រកបានដោយងាយមិនបាច់អស្រ័យកំឡាំងច្រើនឬប៉ុន្មានឡើយ ។

អ្នកឥណ្ឌាល់ក្រីក៏អាចចាត់រកបានដោយងាយមិនលំបាកឡើយ ។

ពន្លឺរស្មីនៃដួងអាទិត្យ

ប្រសិនបើយើងព្រោះគ្រាប់ដំណាំ ឲ្យដុះបានជាដើមមួយកូនដើមហើយនាំយកទៅដាំក្នុងទីម្ខាង ។ នៅទីណាដែលដើមឈើចំរើនលូតលាស់ឡើង យើងនឹងឃើញដើមវា ងាកចេះទៅរកពន្លឺថ្ងៃជានិច្ច ។ បើយើងយកវាទៅដាំក្នុងទីដែលមិនមានពន្លឺសោះឡើយ ដើមឈើនេះនឹងស្វិតស្រពោនស្លាប់ទៅ បើខុកជាំរំស្រាចទឹកជ្រួយដីជាក់ជីរយ៉ាំង្ហណាក៏មិនរស់ដែរ ។ ឯពួកសត្វចិញ្ចឹមទាំងពួង បើយកវាទៅចិញ្ចឹមខុកក្នុងទីដូចគ្នានេះក៏មានផលដូចគ្នាដែរ ។ ដូច្នេះទើបឃើញថាពន្លឺថ្ងៃនេះមាន

គុណប្រយោជន៍ដល់ដើមត្រកូលជាតិ មនុស្ស សត្វទាំងឡាយទូទៅ ។ កំណៅជួងអាទិត្យនេះ មានឫទ្ធិអំណាចគំងាត់មេដម្បីចំពួកខ្លះដែលប្រចុំស្ប-ក័យ ។ នៅទំាលក្តី ទីស្រែក្តី កំណៅជួងអាទិត្យធ្វើប្រយោជន៍បានច្រើនជាងនៅទីគ្រែមន្ទីរ ។ ដូច្នេះគេហជ្ឈានក្តី ខ្លួនយើងក្តី កូនចៅក្តី ត្រូវឲ្យបានទទួលពន្ធថ្ងៃខ្លះតាមសមគួរ ។ ស្ថានទំណាដែលស្មុះស្មាប់ ឥតពន្ធថ្ងៃប្តូលដល់នោះ មិនគួរគេស្ម័យជ្រងកោនទេ ។

ត្រៃផ្សែងៗ ជិលនៅជុំវិញខ្លួន

ត្រៃផ្សែងៗដែលយើងនិងគោលតទៅនេះសំណៅយកតែត្រៃដែលកើតអំពីធម្មជាតិ ពាំនរបស់ដែលមើលឃើញ ពាំនរបស់ដែលមើលមិនឃើញ ដោយភ្នែក ដូចជាដី, ទំព, ខ្យល់, ភ្លើង, កំណៅ, ត្រជាក់, ពន្ធថ្ងៃនិងព្រឹក្ស-ជាតិ ពាំនមានគុណពាំនមានទោស មេដម្បីផ្សែងៗជាដើម ។ ឥតអស់នេះសុំឲ្យចាំពុកកុនចិត្តថាជារបស់ដែលមាននៅជុំវិញខ្លួនយើងកម្រនឹងជៀសពាំនរួច ដើម្បីត្រវែតយើងសិក្សាឲ្យស្គាល់គុណសម្បត្តិរបស់ត្រៃនោះៗ ថារបស់ណាឲ្យគុណរបស់ណាឲ្យទោសឫគុណនឹងទោសរបស់ត្រៃនោះៗមានកំណត់ត្រឹមណាសឹមយើងសេពគប់ នឹងរបស់ដែលជាមិត្តនឹងគ្នាបាន ។

ភាគសាយរបស់យើងនេះមិនមែនថា នៅកុន្តសភាពមិនប្រែប្រួលដូច្នេះជានិច្ចទៅទេ ឯត្រៃផ្សែងៗ ដែលនៅជុំវិញខ្លួនយើងក៏តែងតែប្រែ-

ប្រែលផ្ទាស់ប្តូរគ្នាជានិច្ចដែរ ឯការប្រែប្រួលរបស់ពន្លឺយកាក្តី របស់វត្ថុផ្សេងៗ ដែលប្រទៅជុំវិញពន្លឺយក្តី តែងមានការរេចរឹលទៅនឹងផ្លូវដុលថែមថ្នាំទៀតជានិច្ចដែរ ។

ឯវត្ថុផ្សេងៗ ដែលចោមរោមនៅជុំវិញនេះ កាលបើពោលដោយសរុបហើយមានសេចក្តីសំខាន់ជា ២ ប្រការ គឺប្រការ ១ វត្ថុទាំងឡាយដែលកើតពីធម្មជាតិនោះជារបស់ដែលយើងចៀសវាង ពុំបានសព្វគ្រប់ទេ ប្រការ ២ ក្នុងកាយយើងក្នុងរាល់ដែលធ្វើការផ្លូវដុលឲ្យសមនឹងការប្រែប្រួលនៃវត្ថុផ្សេងៗ ដែលនៅចោមរោមព្រមជាមួយគ្នា ។ កាលបើមានសេចក្តីពិតដូច្នេះក៏ល្មមយល់បានថា វត្ថុដែលនៅចោមរោមអស់នេះជារបស់ដែលមនុស្សយើងមិនគួរចៀសវាងសោះឡើយ ។ គួរតែយើងធ្វើសេចក្តីសិក្ខាស្វាលនឹងវត្ថុអស់នេះ ឲ្យកាន់តែច្រើនឡើងទៀត ដើម្បីឲ្យស្គាត់ស្ទាបើកាលនៃដំរិតរបស់យើងតទៀតទៅ ។ ឯវិធីចង់មិត្តនឹងវត្ថុដែលមាននៅចោមរោមជុំវិញខ្លួនយើងដូច្នេះ:

ទី ១ កាលណាដើរផុតពីផ្ទះទៅ វត្ថុដែលខ្លួលភ្ជាប់នឹងយើងដាលំជាប់ទៅតែផ្ទៃផែនដី ។ ដីជាវត្ថុមួយរបស់ពិភពលោកដែលប្រកបដោយវត្ថុធាតុច្រើនយ៉ាងច្រើនប្រការ វត្ថុខ្លះជាគុណវត្ថុខ្លះជាទោសដល់ជីវិតរបស់យើង ។ ឯដីដែលមានកក់ជ្រាំមានទឹកដក់ទាំងនៅមានភ្នំនិងអាសោចតតំណៅ ដីបែបនេះជាដីមិនស្អាតប្រឆប់ដោយទោស ។ (មានត)

ឃុនសុន្ទរមេធំ ញ្ហង-សេ្ងង ប្រែ-រៀបរៀង
លោក ហាង-គីមសេង ពិនិត្យ

(តទៅទំព័រចប់)

ដើមឡើយគាប់ខួលសូមព្រះពរជាទុញ្ញានដើម្បីលែតឲ្យប៉ាវិញ, ខ្ញុំនិង
ក៏បានអនុញ្ញានបើកតាមបំណងខ្ញុំ ហើយខ្ញុំនិងព្រះពរជានះអ្នាន់ខាន់ទៅ
ជាច្រើនដល់ខ្ញុំផង ។ ខ្ញុំក៏រៀបចំដំណើរចុះនាវាក្នុងគ្រានោះ ដោយ
បំណងថានឹងត្រឡប់មកឯក្រុងបាតជាន ប៉ុន្តែមិនដឹងជាទេសកាលតម្ន
អកុសលអ្វី តែនាវាដែលខ្ញុំដឹះនោះវង្វេងផ្លូវសាន់ពាន់ទៅឯណាផ្តាសទៅវិញ ។

ឈលហើយវង្វេងផ្លូវក្នុងសមុទ្រយ៉ាងនេះ រាល់ថ្ងៃ - ប្លន្តែថ្ងៃ ស្រាប់
តែទៅតើមពះច្រទះនឹងពួនចោរសមុទ្រ ហើយត្រូវពួកវាចាំងនោះតំហែង
ចោមចាប់នាវាចេស់យើងយកទាំងអំណាច; ពួកនម្មកនាវាយើងខ្លះ ក៏ស្លូ
ប្រយុទ្ធតែដៃនឹងពួកវា ប៉ុន្តែទង់ល់ពុំបានត្រូវក៏សម្លាប់ចោលអស់ ។
ចំណែកខាងខ្លួនខ្ញុំនឹងអ្នកខ្លះទៀតដែលនៅស្ងៀម។ ឥតទទឹងថាស់តែម្តង
នឹងក ។ ក៏ចាប់យកធ្វើជាចាវត្រាវអស់ទៅ ។

ពួកចោរទាំងឡាយនោះ សម្រាតយកសំលៀកបំពាក់ចេស់យើងមកស លើងហើយក៏យកសំលៀកបំពាក់កញ្ចាស់រំយ៉ែមកឲ្យយើងស្លៀកពាក់ វិញ រួចក៏បើកទាំងសំពៀដកយើងទៅឯគោះមួយយ៉ាងធ្ងាយអំពីទីនោះ; តាសទៅដល់ភ្លាម ក៏នាំយើងយកទៅលក់ឲ្យពួកអ្នកស្រុកគោះនោះឯង ។

ខ្ញុំក៏ទៅកន្លែងណាក៏ដៃនៃពាណិជម្នាក់ជាអ្នកមានស្តុកស្តម្ភគ្រាន់បើ គឺគេទិញខ្ញុំនាំយកទៅផ្ទះគេហើយឲ្យបរិភោគបាយផ្អែមស្កប់ស្កល់ រួច គេយកសំលៀកបំពាក់យ៉ាងស្អាតៗ មកឲ្យខ្ញុំស្លៀកពាក់ធ្វើជាខ្ញុំកំដរ បំរើគេ ។ លុះតមកបានពីរ - បីថ្ងៃ, ពាណិជសួរខ្ញុំថាអ្នងឯងនេះរកស៊ីអ្វីបរអ្វីខ្លះ ?" ។ ខ្ញុំឆ្លើយថា "ខ្លួនខ្ញុំនេះជាអ្នករកស៊ីដូនញ ប៉ុន្តែត្រូវពួកចោរចូនចាប់សម្រាតយកទៅគាស់លើង ហើយក៏នាំយក មកលក់កន្លែងនេះ" ។ ពាណិជសួរខ្ញុំទៀតថា "អ្នងឯងនេះចេះជាញ់ស្លាបុទេ ?" ខ្ញុំជំរាបគាត់ថា ខ្ញុំធ្លាប់ចេះតាំងពីនៅក្មេងម្ល៉ះ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ ត៏នៅចាំស្លុត លួមបាញ់បានដែរ ។ គ្រានោះ ពាណិជបានប្រគល់ ស្លាមួយហើយនិងព្រួញមួយបំពង់មកឲ្យខ្ញុំហើយក៏ឲ្យទៅនិងដំរីទៅជា មួយនឹងគាត់ បរចូលទៅកន្លែងព្រៃធ្ងាយអំពីទីក្រុង, ប្រហែលពីរ - បីម៉ោង ទើបបានដល់ទៅទីវាលមួយដ៏ធំលាយហើយមានព្រៃព័ទ្ធជុំវិញ ។ យើង បរដំរីចូលទៅកន្លែងនោះ ហើយពាណិជក៏ឲ្យខ្ញុំចុះត្រង់កន្លែងគួរសម រួច ហើយ គាត់ចង្អុលបង្ហាញដើមឈើមួយដើមយ៉ាងធំហើយនិយាយថា

"ប្អូនឯងខ្លើងដើមឈើនេះ អគ្គិយឃ្លាំចាំបាញ់ដំរីដែលដើរទៅមកត្រង់តន្លៃនេះ ព្រោះក្នុងព្រៃនេះឯងសម្បូរដំរីណាស់, ដាលបើឯងបាញ់ត្រូវអ្នកស្លាប់ហើយ ពួកគ្រូឲ្យទៅឲ្យដំណឹងយើងដាច្រញាប់កុំខាន" ។ លុះនិយាយតទល់ខ្ញុំយាំងនេះរួចហើយ ទើបគាត់ទុកសេ្បៀងឲ្យខ្ញុំជាច្រើនល្មមបរិភោគបានយូរថ្ងៃទៅមុខ រួចគាត់ត្រឡប់ទៅឯទីក្រុងវិញទៅ;ចំណែកខ្លួនខ្ញុំ។ ខ្លើងទៅពួនសម្ងំលើដើមឈើ ឃ្លាំចាំមើលពេញមួយថ្ងៃនោះ ឥតបានដេកសោះ ។

ក្នុងពេលយប់នោះ ខ្ញុំឥតបានឃើញដំរីមួយទេ; លុះដល់ព្រលឹមឡើងអរុណរះព្រាងៗ ស្រាប់តែលេចដំរីមួយហ្វូងធំដើរមកសេ្មៀរទីនោះ, ខ្ញុំក៏តាំងបាញ់ជាច្រើនគ្រាញ ហើយដល់ទៅក្នុងទីបំផុត ឃើញដំរីមួយដួលដេកចង្អើរនៅលើផែនដី ។ ដំរីឯទៀតៗផ្លើរតេ់ចាលបួលទៅក្នុងព្រៃអស់លើស ទើបខ្ញុំមកចុះពីដើមឈើហើយត្រឡប់ទៅគាន់ទីក្រុងវិញ ដើម្បីឲ្យដំណឹងដល់ទៅហ្វាយខ្ញុំ ។ ដោយសេចក្តីគោរពចិត្តនឹងដំណឹងនេះ ទៅហ្វាយខ្ញុំក៏តាំងជម្រះសេ្មៀងខ្ញុំឲ្យស៊ីផឹងយាំងសប្បាយហើយគាត់សរសើរអំពីការចុំនប្រសប់របស់ខ្ញុំ ។ ប្រហែលយើងទៅឯតន្លៃនោះវិញតាំងពីនោះ ហើយក៏ជិតណ្តើយយាំងធំតម្រង់ទៅដំរីដែលខ្ញុំបាញ់ស្លាប់នោះ ។ ទៅហ្វាយខ្ញុំច្រាប់ខ្ញុំថា ដាលណាដំរីនេះស្អុយលួយអស់សាច់

ឈាមហើយ គាត់ទើបមានតាស៊ប់ចិត្តនឹងធ្វើការទាំងកំពុងវាលស់ ។ តាល
ធ្វើកិច្ចនេះរួចហើយ គាត់វិលត្រឡប់ទៅកាន់ទីក្រុងវិញ ។

ខ្ញុំក៏នៅឃ្លាំចាំជាញាប់តទៅទៀតរហូតពីរបី ហើយខ្ញុំជាញាប់ជានឹងបានជួប
ច្រើនទៀតពុំខាន ។ ខ្ញុំមិនពួនសម្ងំឃ្លាំចាំមើលតែលើដើមឈើដដែលៗ
ទេ, ជួនកាលខ្ញុំឃ្លាំចាំមើលលើដើមខាងនេះ ជួនកាលលើដើមខាងនោះ,
ចេះតែផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងនេះជាដរាប ។ ក្នុងថ្ងៃមួយ ពេលព្រឹកខ្ញុំឃើញ
ដំរីមួយហ្វូងធំ ដើរសំដៅចូលមករដើមឈើដែលខ្ញុំពួនសម្ងំនោះហើយ
ចន្លឺខ្ញុំស្ទើរតែសំឡេងខ្លួនខ្លាចយ៉ាងសម្បើម ព្រោះតែពេញចាំនឹងព្រៃ
ហើយស្ទើរតែនឹងដើរទន្ទ្រាំ ហាក់ដូចជាកន្ត្រកចែតសម្រាប់ស្រុតចាំនឹង
ផែនដី ។ វាចូលមកជិតចោមរោមឡើងជុំវិញដើមឈើខ្ញុំ ហើយ
ទំលាក់ច្រមុះចុះយោលឡើងងើយសំឡឹងមើលមករកខ្ញុំមិនដាក់
ភ្នែកសោះ ។ ចំណែកខាងខ្ញុំខំប្រឹងពួនសម្ងំឥតមានឈើឆ្កាត្រួតទេ ។
ត្រលឹងនៅចុងសក់ញ័ររន្ធត់ជាងគ្រូនញាក់ទៅទៀត ចាំងស្មានឹងត្រូវ
ក៏ចូតភ្ជាប់ពីដៃអស់រលីង ។

ដំរីចាំងឡាយនោះមិនមែនគ្រាន់តែធ្វើចំភ័យខ្ញុំទេ ប៉ុណ្ណោះឡើយ,
លុះវាឈរសំឡឹងមើលខ្ញុំមួយស្របក់យ៉ាងនេះហើយ ស្រាប់តែដំរីមួយធំ
ដែលជាមេហ្វូង យកច្រមោមមកចាប់ក្រសោចរួចតស៊ូឈើហើយ
ពាញដងរំលំដោយកំឡាំងហ៊ាន់ខ្លាំងអស្ចារ្យ ។ ដើមឈើនោះក៏រលើង

តាំងដល់ រលំឮសូត្រគាំងតាំងខ្លួនឡើងក្តាក់មកជាមួយនឹងដើមឈើ ឥឡូ
មានសេចក្តីសង្ស័យមិនបានសំគាល់ទៀតឡើយ ប៉ុន្តែដំរីនោះស្ទុះមក
ជិតហើយលូកច្រមោយត្រកងខ្ញុំលើតជាក់ទៅលើខ្នងវិញ ។ ខ្ញុំតក្កិយលើ
ខ្នងដំរី ស្តាយចំពន់ព្រញាជាប់នឹងស្មាបាត់ស្មាតើសូន្យឈឹងដូចជាមនុស្ស
ស្លាប់ ចូរហើយក៏នាំគ្នាដើរចេញអំពីទីនោះទៅតាំហូងនាំខ្ញុំទៅរហូត
ដល់តន្លែងមួយ ក៏ជាក់ខ្ញុំចោលនៅទីនឹងដីហើយក៏នាំហូងវិលចេញ
អំពីទីនោះបាត់ទៅ ។ ខ្ញុំនៅដេកស្តូកស្តឹងលើដែនដីស្រែតិចស្រែតិច
ហាក់ដូចជាដេកលក់ ប៉ុន្តែកាលខ្ញុំបើតភ្នែកឡើងឥតឃើញដំរីមួយសោះ
ហើយក៏ក្រោកឡើងងាកមើលទ្វើងមើលស្តាំ ស្រាប់តែឃើញខ្លួនឯងនៅ
លើទីលូលខ្ពស់មួយ មានទំហំខ្លួលាយគួរសមហើយឃើញតែឆ្អឹងនឹងភ្លុក
ដំរីដេរជាសញាសព្រញក្នុងទីលូលនោះឯង ។ ដំណើរនេះនាំបណ្តាលឲ្យខ្ញុំ
មានសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ពន់ពេក; ប៉ុន្តែដល់ពិចារណាមើលសព្វៗទៅ ខ្ញុំ
យល់ឃើញថា ទីនោះជាព្រៃស្មសាន (ចន្លែងចោលខ្មោច) នៃពួក
ដំរី ហើយដែលក៏នាំខ្ញុំយកទៅដាក់ត្រង់ចន្លែងនោះ គឺក៏មានចំណងចង់
ជង្ហាញគំនុំក្នុងដំរីដែលខ្ញុំ ដើម្បីកុំឲ្យខ្ញុំបៀតបៀនដល់ពួកដំរីតទៅទៀត
ឲ្យយកតែក្នុងដំរីស្រាប់។ លើទីលូលតែប៉ុណ្ណោះគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។ ខ្ញុំមិន
ឃើញចន្លង់លើទីលូលខ្ពស់នោះទេ, ខ្ញុំវិលត្រឡប់មកសង្កេតទីក្រុងយ៉ាង
ច្រញាប់ច្រញាល់; លុះដើរពេញមួយថ្ងៃមួយយប់ ទើបបានមកដល់ផ្ទះ

ចៅហ្វាយខ្ញុំ ។ ឈរចង្ហុដំណើរតាមផ្លូវ ខ្ញុំឥតច្បែះឃើញដំរីមួយសោះ រឿងនេះ អាចឲ្យខ្ញុំយល់បានថាពួកដំរីនាំគ្នាចូលទៅកន្លែងព្រៃភ្នំយកឥន្ធនៈដើម្បីបើតទុកាសឲ្យខ្ញុំដើរដោយមិនបានដោយស្រួលកុំឲ្យតិតតិយ ។

កន្លែងព្រៃដែលចៅហ្វាយនាយបានឃើញខ្ញុំទៅដល់ហើយ នាត់និយាយដោយសេចក្តីគ្រែងអរមកកាន់ខ្ញុំថា "សំខ្ញុងជា! ខ្ញុំមានសេចក្តីព្រួយបារម្ភខ្លាំងណាស់ ដោយបាត់អ្នកយូរពេក មិនឃើញត្រឡប់មកសោះ, ខ្ញុំបានតាមទៅរកកន្លែងព្រៃឃើញតែដើមឈើទើបនឹងរលំថ្មីៗ ហើយឃើញចាំងស្មាទឹងព្រួញជ្រុះនៅកន្លែងនោះផង . ខ្ញុំក៏អស់សង្ឃឹមលែងតាមរកអ្នកនៅទៀត ដោយយល់ឃើញថា មុខជាដំរីណាន់សម្លាប់អ្នកបាត់ទៅហើយ ឥឡូវនេះស្រាប់តែលេចមុខអ្នកត្រឡប់មកវិញដោយសុវត្ថិភាព ហេតុនេះ ចូរអ្នកសារភាពរឿងការបាត់ខ្ញុំកុំខាន ដោយកត្តសំណាងដូចម្តេច បានជាអ្នករស់រួចជីវិតមកវិញ?" ។ ខ្ញុំក៏បានឆ្លើយរឿងនោះ ដំណាលចៅហ្វាយនាយ តាមហ្មត់ហែសព្វគ្រប់; លុះថ្លែងស្រួចឡើង ខ្លាចយើងដុះដំរីចរចៅឯចន្លែងទីខ្លួនខ្លះនោះទាំងភ័យនាត់ កាលបានឃើញគំនរឆ្អឹងនឹងក្នុងដំរីដេរដាសពាសពេញមិនអាចនឹងគណនាត្រាំកប់បានដូចតាក្យដែលខ្ញុំនិយាយដូច្នោះ ចៅហ្វាយខ្ញុំក៏មានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយយ៉ាងក្រៃលែង ។ យើងបានផ្តុំកក្នុងដំរីជាច្រើនលើខ្នងដំរីជាមួយយើងហើយចាំលត្រឡប់មកកាន់ទីក្រុងវិញ; គ្រាដែល

ចានមកដល់ផ្ទះហើយ ចៅហ្វាយខ្ញុំលោតនិយាយថា "ប្អូន! ខ្ញុំមិនត្រូវការខ្មែរអ្នកប្រើប្រាស់ដូចជាខ្ញុំកំដរតទៅទៀតទេ ព្រោះអ្នកបានបង្ហាញកំណប់ជាទីពេញចិត្តដែលនាំឲ្យខ្ញុំត្រូវខ្លួនទៅជាអ្នកមានទ្រព្យសម្បត្តិបាន; សូមឲ្យព្រះជាម្ចាស់ជួយចំរើនចំរើនអ្នក ដោយគោតសម្បទ័ធិសិរីសួស្តីគ្រប់យ៉ាង! ខ្ញុំសូមតាំងសច្ចប្រណិធានចំពោះមុខព្រះថា ខ្ញុំនឹងលែងអ្នកឲ្យរួចជាអ្នកជាកន្លងតាលឥឡូវនេះ; តាលមុនដំបូង រឿងបាបាញ់ដំរីនោះ ខ្ញុំបានលាក់បំពុំបាំមិនប្រាប់អ្នកឲ្យដឹងសព្វគ្រប់ទេ ក្រែងលោអ្នកមានសេចក្តីកតព្ញូ តាលពីមុនមកកាលៗឆ្នាំ ពួកដំរីកន្លងព្រៃនោះតែងជាន់សម្លាប់បាបាវរបស់ខ្ញុំជាច្រើនរមែ ដែលខ្ញុំបានប្រែទៅឲ្យឃ្លាំចាំបាបាញ់យកភ្នក់, ទោះបីខ្ញុំប្រាប់ឥឡូវ។ បាបាយតលតាទោះខ្លួនយ៉ាងដូចម្តេចក៏ស្តុះមិនរួចអំពីសេចក្តីព្យាបាទរបស់ពួកដែរ, បើមិនឆាប់ក៏ឃ្លាតនឹងតែត្រូវអន្តរាយខ្លួនពុំខាន, ឃើញមានកិច្ចសំណាងតែរូបអ្នកឯងមួយប៉ុណ្ណោះ ដោយសារព្រះជាអម្ចាស់ទ្រង់ត្រូវការស្រឡាញ់អ្នកជាងគេនៅកន្លងាយនេះ ទ្រង់ចេះតែជួយអ្នកបានចំពោះតិច្ចកុសលដែលអ្នកត្រូវធ្វើ; អ្នកឯងឈ្មោះថាបានជួយជ្រោមជ្រែងខ្ញុំឲ្យបានចំរើនជាទីបំផុត ព្រោះតាំងអំពីតាលដែលខ្ញុំចាប់តេស៊ីបរានេះមក ស្ទាមអស់ខ្ញុំកំដរជាច្រើនណាស់ហើយ ខ្ញុំមិនដែលបានក្តុងដំរីច្រើនដល់ម្ល៉ឺងទេ; ម្យ៉ាងទៀត ពាំងទឹកន្លងប៉ស់យើង ក៏ឈ្មោះថាបានថ្កុំថ្កើងរុងរឿង

ដោយសារអ្នកឯងឃើញកំណាប់ ឬអ្នកដឹងកន្លែងជាក់ច្បាស់ខ្ញុំមិនមែន
លែងអ្នកឲ្យរួចជាអ្នកជា ដោយគ្មានតែបើកឲ្យរួចតែខ្លួនទេនោះឡើយ
ខ្ញុំនឹងបន្ថែមទ្រព្យសម្បត្តិជាច្រើនដើម្បីជាផ្នាន់ដល់អ្នកថែមទៀតផង" ។
ឯលោកត់និយាយពាក្យផ្អែមល្ហែមដូច្នេះហើយ ខ្ញុំក៏ជំពប់ទាបទៅ
វិញថា "លោក! សូមឲ្យព្រះជួយអភិបាលរក្សាលោកឲ្យបានសេចក្តីចំរុង
ចំរើន! ដោយសារខ្ញុំបានគុណចំណាប់ត្រង់ជួយចំរើនលោក
ត្រមាំងនេះ ក្រែងលោកឲ្យបានថ្លៃថ្លៃនោះ ខ្ញុំបានមិនបង់បានផ្នាន់អ្វីដទៃ
ទេ សូមឲ្យតែលោកអនុញ្ញាតមើតបង្គាប់ឲ្យខ្ញុំបានវិលត្រឡប់ទៅស្រុក
វិញតែប៉ុណ្ណោះ ក៏ឧបថាជាផ្នាន់ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ណាស់ទៅហើយ" ។ លោក
ទ្វើឃ្លើងក្លាមថា "សំនួចបាង, មិនជាការទាស់ខុសអ្វីទេ ប៉ុន្តែត្រូវ
បង្ហាញពាក្យចិត្តទៀតសិន ទម្រាំតែជល់ជួរមានឃ្លាំងជានោយាំនឹងភ្ញាំង
ដែលអាចបក់នាំសំពៅឲ្យចូលមកតាន់ទីនេះបាន ដើម្បីនឹងផ្ទុកក្តីដ៏រី
ទៅលក់ជួរឯប្រទេសត្រែវនោះ ខ្ញុំនឹងបញ្ជូនអ្នកឲ្យទៅជាមួយនឹងសំពៅ
នោះហើយនឹងឲ្យអ៊ីវ៉ាន់ភ័ស្តុភារផ្សេងៗជាស្បៀងតាមផ្លូវផង" ។ ខ្ញុំមាន
សេចក្តីអរគុណច្រើន ដោយគាត់បានបើកលែងខ្ញុំឲ្យរួចជាអ្នកជាទីដ
ដោយសារគាត់មានអធ្យាស្រ័យល្អចំពោះរូបខ្ញុំ ។ ខ្ញុំនៅជាសុខសប្បាយ
ក្នុងផ្ទះគាត់ រង់ចាំទម្រាំតែជល់ជួរនោះឯង; ក្នុងគ្រាដែលនាវាមិនទាន់
មកជល់ យើងទៅដឹងជញ្ជូនក្តីដ៏អំពីទីក្រុងខ្លះជាច្រើនលើតច្រើន

គ្រាយតមកបំពេញឃ្លាំងគាត់ឲ្យពេញបរិបូណ៌ ។ រឿងនេះមិនជាស្ងាត់កំបាំងទេ លេចឮដល់អ្នកជំនួញចាំងអស់គ្នាក្នុងទីក្រុងនោះ គេក៏នាំគ្នាទៅជីកជញ្ជួនយកមកលក់ជូនតាមចំណែករៀងៗខ្លួន ។

មិនយូរប៉ុន្មាន ឃើញសំពៅជាច្រើនបួលមកចតនៅទីក្រុងនោះ ហើយទៅហ្វាយខ្ញុំក៏ជ្រែសរើសនេសំពៅដែលស្អាតជាងគេមួនល្មមនឹងឲ្យខ្ញុំទៅដោយសារផងបាន រួចគាត់ឲ្យគេផ្ទុកចំណែកក្នុងពាក់កណ្តាលក្នុងសំពៅនោះ ដើម្បីជារង្វាន់ដល់ខ្ញុំ ព្រមទាំងក៏សុភាវសៀងគាហារផ្សេងៗទៀតជាច្រើនសម្រាប់បង្ហាវតាមផ្លូវ ហើយគាត់បានឲ្យគ្រឿងបណ្ណាការយ៉ាងមានដម្លៃជាច្រើនឥតឧបមា, ខ្ញុំសំដែងសេចក្តីអរគុណច្រើនចំពោះលៅហ្វាយខ្ញុំហើយក៏ជំរាបលាគាត់ចុះសំពៅ រួចគេបើតក្តោងចេញទៅអំពីទីនោះ, ចំណែកខាងខ្លួនខ្ញុំវិញតែងតាំងនិងតតិតគ្រូចំពោះខ្លួនឯងជានិច្ច ព្រោះរឿងដែលបណ្តាលឲ្យខ្ញុំបានរួចជាអ្នកជាខ្ញុះខ្ញែកខ្ញុសតិ៍គេឆ្ងាយណាស់ ។

លើងលុះចតសំពៅហូរហែតាមកោះជាច្រើន ដើម្បីទិញជូរគ្រឿងបរិភោគផ្សេងៗ ។ សំពៅយើងបានទៅដល់កំពង់ផែមួយក្នុងប្រទេសដ៏ល្អក្រៃដែលជាទីមានដំនោត (មិនមែនជាកោះ) យើងក៏ឈប់ចតសំពៅនៅទីនោះ ។ ចំណែកខាងខ្ញុំ, ដើម្បីចៀសវាងអំពីគ្រោះថ្នាក់តាមផ្លូវទឹកហួតមកដល់ក្រុងបាល់សូរ៉ា, ខ្ញុំលែងជិះសំពៅតទៅទៀតហើយ ខ្ញុំឲ្យគេជញ្ជូនក្តីជារបស់ខ្ញុំទៅដាក់លើគោក ដោយបំណងថា

ទំនិញធ្វើដំណើរទៅតាមផ្លូវគោកម្ខង ។ ខ្ញុំបានចំណាយក្នុងនោះលក់ផ្លូវ
បានប្រាក់យ៉ាងក្រែន ហើយទំញរបស់តម្លៃថ្លៃ ។ យ៉ាងវិសេសជា
ច្រើនទៀតក្នុងទំនោះ ដើម្បីជាគ្រឿងបណ្ណាការកំដរដែលយកទៅស្រុកខ្ញុំ ។
កាលខ្ញុំរួចយានជំនិះខាងជើងគោកសម្រាប់ផ្ទុកអីវ៉ាន់បានស្រេចហើយ ខ្ញុំ
បានទៅរួបរួមចូលដៃជាមួយនឹងពួកសត្តជពាណិជ[1] ជាដើមដែលមាន
ដំណើរតែគ្នា, ខ្ញុំធ្វើដំណើរតាមផ្លូវអស់កាលជាយូរជាមួយនឹងពួកពាណិជ
ច្រើនទោះ ហើយខ្ញុំក៏មានសេចក្តីឧឡែកហាត់ខ្លាំង ប៉ុន្តែខ្ញុំចំអត់ទ្រាំបាន
ដោយខ្ញុំរំពឹងគិតឃើញថា ដំណើរតាមផ្លូវគោកបែបនេះជាការស្រួល
ម្យ៉ាង ឥតមានសេចក្តីកិតក័ងអំពីខ្យល់ព្យុះ អំពីពួកមនុស្សជាសត្រូវ
ចាំស្កាត់ប្លន់, អំពីសត្វអាស៊ីពិសនឹងអំពីអន្តរាយផ្សេង ។ ឧឡែតដូចកាល
ដែលខ្ញុំបានបួបប្រទះក្នុងលើកមុន ។ នោះឡើយ ។ ដល់ទៅចំពុតខ្ញុំ
បានមកដល់ក្រុងបាតដាននេះដោយសេចក្តីសុខសប្បាយ ។ មុនដំបូង
ខ្ញុំបួលទៅថ្វាយបង្គំគាល់ព្រះចៅនគរហ្នឹង ដើម្បីគ្រាបទូលអំពីទូតកិច្ច
ដែលខ្ញុំបានទទួលការៈនោះឯង ។ ព្រះពជាអង្គនេះមានបន្ទូលនឹងខ្ញុំថា
ទ្រង់មានសេចក្តីត្រេកអរព្រះពជហឫទ័យខ្លាំងក្រែះបានខ្ញុំយូរពេល ប៉ុន្តែ
ទ្រង់នៅតែមានសេចក្តីសង្ស័យថា ទោះបីដូចម្តេច ក៏ព្រះមិនលះបង់ចោល
បណ្តោយឲ្យខ្ញុំស្វាប់អសារឥតការដែរ ; កាលទ្រង់ជ្រាបហើយនឹងរឿង

---

๑ ឈ្មួញរបេះ ។

ប្លែកៗ គួរអស្ចារ្យដែរទៀតដែលខ្ញុំបានគ្រាបទូលតាមហ្ការហែនោះហើយ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលសួរសុខទុក្ខម្នាក់សារសោតតាំងនោះ ដោយអក្សរមាស ដើម្បីរក្សាទុកឲ្យមានក្តីដំនាក់ពាក្យរបស់ព្រះអង្គ ។ ទ្រង់ជាន ព្រះពរដល់ខ្ញុំទៀត ខ្ញុំក៏ថ្វាយបង្គំលាថយខ្លួនទៅកាន់តេហ្វានរបស់ខ្លួន រួចហើយខ្ញុំយកទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានមកតាំងនោះ មកចិញ្ចឹមគ្រួសារញាតិ, មាតាបិតានឹងមិត្តសំឡាញ់ទាំងឡាយ ។

សិន្ធូបាជ ចាប់រឿងដំណើរទី ៧ ដែលជាដំណើរគ្រាយបង្អស់តែមប៉ុណ្ណេះឯង ហើយក៏មានដូចាទៅកាន់ហិន្ធូបាជថា "នែហិន្ធូបាជសំឡាញ់ ! មនុស្សដែលបានទទួលសេចក្តីទុក្ខទោសគ្រោះថ្នាក់ដូចយ៉ាងខ្លួនខ្ញុំនេះ អ្នកធ្លាប់បានប្លុបប្រទះឬក៏ធ្លាប់បានឮគេនិយាយដែរឬអ្វី ; លុះបានប្លុបអំពីគ្រោះថ្នាក់ទាំងនោះហើយ ខ្ញុំបានមកតាំងខ្លួនជាអ្នកមានស្តុកស្តម្ភ ស៊ីផឹកកំសាន្តសប្បាយដូចមានអំពល់រវល់នឹងអ្វីយ៉ាងនេះ តើជាការមិនសមមប្លុងដូចម្តេច ? ហិន្ធូបាជបួលទៅជិតហើយឆ្លើយថា "លោកម្ចាស់ថ្លៃអើយ! ខ្ញុំបានមិនដែលឃើញមិនដែលឮទេ មានតែលោកមួយប៉ុណ្ណោះដែលបានប្លុបប្រទះនឹងសេចក្តីអន្តរាយយ៉ាងសម្បើមអស្ចារ្យ, ឯសេចក្តីទុក្ខលំបាករបស់ខ្ញុំបាន យកទៅប្រៀបធ្ងន់នឹងសេចក្តីទុក្ខវេទនារបស់លោកពុំបានឡើយ. លោកមិនមែនចិញ្ចឹមជីវិតបានដោយសាន្តត្រាណតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះទេ គឺមានចាំងមែបបាតលាំងជាមនុស្សល្មមគួរសមដល់

ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់ទៀតផង ព្រោះលោកមានអធ្យាស្រ័យធំទូលាយ
ចែកចាយធនធានជាទានដល់សាធារណជនយ៉ាងនេះ ។ សូមឲ្យលោក
ជានសមប្រកបដោយអាយុយឺនយូរសប្បាយរីករាយជាកម្លាំងពេលល្អ
គ្មានទីអាសានៃអាយុសង្ខារបស់លោក ។

សិន្ធុជាដឲ្យនេយ្យទ្រាក់មួយរយកហាបណៈមកឲ្យទៀត ហើយ
ទូលយកហិន្ធុជាដធ្វើជាប៉ុយមិត្រ លើកឲ្យមានមុនមាត់ស្មើគ្នានឹងមិត្រ
សំឡាញ់ឯទៀតៗដែរ រួចទ្រាក់ហិន្ធុជាដឲ្យលះចង់ថ្នាក់ជាគូលីស៊ីល្អ
វែកតុននោះចេញ ហើយឲ្យមកបំរើតាមតំណាន្តសប្បាយរួបរួមជា
មួយគ្នាតទៅរហូតដល់អស់ជីវិតវឿងៗខ្លួន ។

ចប់ភាគទី ១៣ នៃប៊ុល្លោះ ។

សូមអញ្ជើញអស់លោក - អ្នកមើលរឿងភ័រប្លែកៗ ក្នុងភាគទី ១៤ តទៅទៀតកុំខាន ។

ពោលអំពីការប្រព្រឹត្តិរបស់យុវជន

ព្រះគ្រូបញ្ញាលិង្គ ភេ.សិម គ្រូពន្យល់សាលាបាលីជាន់ខ្ពស់
ថ្នាក់ទី ៣ (ក្រុងភ្នំពេញ) រៀបរៀង

អំពីការសង្គ្រោះមហាជន

ខ្ញុំតម្រង់ជាមនុស្សក្នុងសាកលលោក ត្រូវជាអ្នកពិចារណា ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការសង្គ្រោះមហាជននោះ។ គួរស្គាល់តាមលំដាប់ គឺស្គាល់ថា: អ្នកនេះស្មើនឹងអ្នកនោះ ជននេះមានគុណស្មើនឹងជននោះ ហើយស្មុះស្មៃលទ្ធលុបុរិសោនោះ។ តាមវិធីដែលត្រូវទទួល ។

ដែលថាស្គាល់តាមលំដាប់នោះ គឺស្គាល់ច្បាកដថា: បុរិសពួកនេះជាន់ខ្ពស់ ពួកនេះជាន់កណ្តាល ពួកនេះជាន់ទាប ព្រមទាំងគុណវិសេសនឹងសេចក្តីសុខទុក្ខបុរិសោនោះ។ ថា: បុរិសនេះគួរទទួលបដិសណ្ឋារៈនឹងការសង្គ្រោះបែបនេះ។ ឧទ្ទិសក្តារៈប៉ុណ្ណេះ។ លុះស្គាល់ដូច្នេះហើយ ក៏បានធ្វើប្រយោជន៍ប្លែកៗគ្នា ដម្រាវៅតាមគុណវិសេសនឹងសេចក្តីសុខទុក្ខបុរិសជាន់នោះ។ ឬក៏ច្បាស់ថាសេចក្តីប៉ុនប៉ងធ្វើឲ្យបរិបូណ៌ដល់ជនទាំងនោះថា: "សូមកុំឲ្យសាបសូន្យពីកុសេចក្តីសុខសប្បាយឡើយ សូមឲ្យបានប្រកបដោយសទ្ធានឹងគុណគឺសេចក្តីល្អគ្រប់ប្រការ ឧទ្ទិសឲ្យ

សម្បត្តិកូនប្រពន្ធ ញាតិមិត្រ ផៅពង្ស ពណ៌សម្បុរកាយឲ្យមាំមួន គុំឲ្យមានសេចក្តីទុច្ចរិតពួកយក្ខតាំងពួនកើតឡើងបាន បើទុកណាជាកើតឡើងហើយ ក៏សូមឲ្យវិនាសបាត់បង់ទៅវិញ" ។

កាលបើស្តាប់មិនទុំសដូច្នេះ បានឈ្មោះថាជាអ្នកស្តាប់អំពើដែលខ្លួនត្រូវធ្វើទៅតាមលំដាប់មិនឲ្យទុំសចំនង ដែលជាហេតុមិនឲ្យអ្នកផងគេទិន្នាបានឡើយ ទោះបើធ្វើការអ្វីៗ ក៏នឹងបានសេចក្តីសុខចំរើនគ្រប់ប្រការជាប្រាកដ ដូចជាព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់នៃយើងនិព្រះអង្គជាបុគ្គលស្តាប់ប្រមាណក្នុងការដែលសង្គ្រោះមនុស្សសត្វកំពុងមានសេចក្តីទុក្ខវេទនាក្នុងខ្លួន ទ្រង់ព្រះមេត្តាជួយសង្គ្រោះសត្វនោះៗ ឲ្យបានប្រាសចាកសេចក្តីទុក្ខហើយ ឲ្យប្រកបនូវសេចក្តីសុខចំរើន មានសេចក្តីដំណាលថា :

សម័យនោះឯង ភិក្ខុ ១ រូបមានភេតឈឺពោះ ដេកត្រាំនៅលើមូត្រនិងការីសារបស់ខ្លួន ។ ត្រានោះ ព្រះដ៏មានជោគមានព្រះអានន្ទជាបច្ចុសមណៈទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់សេនាសនចារិក (ភេតិជម្ចី) ហើយបបួលទៅទីលំនៅភិក្ខុនោះ ទ្រង់ទតទៅឃើញហើយត្រាស់សួរថា :

ម្នាលភិក្ខុ អ្នកមានភេតអ្វី ?

មានភិក្ខុអ្នកបំរើដែរឬ ?

ប៉ុន្តែភិក្ខុហេតុអ្វីក៏មិនបំរើអ្នក ?

កិកុនោះគ្រាបទូលថា ខ្ញុំព្រះអង្គមានភេតឈឺពោះ សូមទ្រង់មេត្តាប្រោសគ្មានអ្នកណាបំរើទេ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនដែលបានធ្វើ (ឧបការៈ) ដល់ពួកកិកុសោះ ។ លំដាប់នោះព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់គ្រាស់ប្រែអានន្ទឲ្យនាំយកទឹកមកឲ្យកិកុនោះងូត ទ្រង់ស្រោចទឹក ព្រះអានន្ទដុសលាង រួចទ្រង់ចាប់ខាងក្បាល ព្រះអានន្ទចាប់ខាងជើង សែនឡើងយកទៅដាក់ឲ្យដេកលើគ្រែតូចមួយ ហើយមានព្រះពុទ្ធតម្រាស់ថា: ម្នាលកិកុចាំងឡាយ អ្នកពល់គ្មានមាតាបិតាទេ ឋានអ្នកណាបំរើអ្នក បើអ្នកចាំងឡាយមិនបំរើគ្នានឹងគ្នាហើយ តើឋានអ្នកណានឹងបំរើញ ទើបទ្រង់គ្រាស់ថា: បុគ្គលបំរើដម្បីប្រកបដោយអង្គ ៥ ទើបគួរបំរើបាន, បុគ្គលមិនប្រកបដោយអង្គ ៥ មិនគួរនឹងបំរើដម្បី; បុគ្គលមានដម្បីប្រកបដោយអង្គ ៥ លំបាកគេបំរើ, បុគ្គលមានដម្បីប្រកបដោយអង្គ ៥ ងាយគេបំរើ ក៏កន្លងអង្គ ខ្លីមួយ។ ទំនងមានសំដែងតទៅនេះ ។

អង្គបុគ្គលអ្នកបម្រើជាម្ចាស់ ៥ យ៉ាង

១- បដិពល ជាមនុស្សចុះចូលសប់ចាត់ចែងថ្នាំ (ផ្សំថ្នាំ)

២- សប្បាយាសប្បាយ ស្គាល់ហេតុសប្បាយនឹងមិនសប្បាយ

៣- អសប្បាយ នាំរបស់ដែលមិនសប្បាយចេញទៅ នាំរបស់ដែលសប្បាយចូលមក

៤- មេត្តចិត្ត មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា មិនច្រណែនអាមិស
ហើយបម្រើជម្ងឺ មិនខ្ពើមរអើមក្នុងកិរានាំចេញនូវខ្មែរក្តី បស្សាវៈក្តី
ទឹកមាត់ក្តី កំអួតក្តី

៥- បដិពល ចេះពន្យល់អ្នកមានជម្ងឺឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យ
គាន់យកតាម ឲ្យកែកាយដោយធម្មតា (របស់ខ្លួន) សព្វៗកាល
ទើបគួរនឹងបម្រើមនុស្សដែលមានជម្ងឺបាន ។

អង្គឬគ្គលអ្នកមិនគួរបម្រើជម្ងឺ ៥ យ៉ាង

១- ន បដិពល មិនចេះប្រសប់ចាត់ចែងថ្នាំ (ផ្សំថ្នាំ)

២- សប្បាយាសប្បាយ មិនស្គាល់ហេតុសប្បាយនឹងមិន
សប្បាយ

៣- អសប្បាយ នាំរបស់ដែលមិនសប្បាយចូលទៅ នាំរបស់
ដែលសប្បាយចេញមក

៤- អាមិសន្តរ បម្រើអ្នកជម្ងឺបង់បានតែអាមិស ឥតមាន
ចិត្តមេត្តាមានតែខ្ពើមរអើមនឹងកិរានាំចេញនូវខ្មែរក្តី បស្សាវៈក្តី ទឹក
មាត់ក្តី កំអួតក្តី

៥- ន បដិពល មិនចេះពន្យល់អ្នកមានជម្ងឺឲ្យយល់
ច្បាស់ ឲ្យគាន់យកតាមឲ្យកែកាយដោយធម្មតាថាសព្វៗកាល មិនគួរ
នឹងបម្រើមនុស្សជម្ងឺ ។

អង្គអ្នកជំងឺ ៥ យ៉ាងលំបាកគេបម្រើ

๑- អសប្បាយកាយ មិនចេះធ្វើខ្លួនឲ្យសប្បាយ

๒- សប្បាយមត្តំ មិនដឹងប្រមាណក្នុងការសប្បាយ

๓- ន បដិសេវិតា មិនទំនុះទៀនប្រើថ្នាំ (ផឹកថ្នាំ)

๔- ឆាវិកត្តា មិនប្រាប់អាការដែលចំរើនថាចំរើន ក្តី ដែលធូរថយថាធូរថយ ដែលនៅទីដដែលថានៅទីដដែលក្តី ឲ្យ ប្រាស់តាមពិតដល់អ្នកបម្រើជំងឺ ដែលជាអ្នកចង់ឲ្យសះជា

๕- អនធិវាសកជាតិកា មិនអត់សង្កត់ខ្លួនក្នុងវេទនា ដ៏ធំក្លាផ្សាភ្លៅ ដែលកើតឡើងក្នុងប្រជុំនៃសរីរៈ ។

អង្គអ្នកជំងឺ ៥ យ៉ាងងាយគេបម្រើ

๑- សប្បាយកាយ ចេះធ្វើខ្លួនឲ្យសប្បាយ

๒- សុប្បាយមត្តំ ដឹងប្រមាណក្នុងការសប្បាយ

๓- បដិសេវិតា ទំនុះទៀនប្រើថ្នាំ (ផឹកថ្នាំ)

๔- អាវិកត្តា ប្រាប់ជំងឺដែលចំរើនឡើង ថាចំរើន ឡើងដែលធូរថយថាធូរថយ ដែលនៅទីដដែលថានៅទីដដែលឲ្យ ប្រាស់លាស់ដល់អ្នកបម្រើ ដែលជាអ្នកចង់ឲ្យសះជា

๕ - អធិវាសកជាតិកៈ ជាអ្នកអត់ទ្រាំនូវពាក្យវៃខ្លាជីរ៉ាំក្បាផ្សាក្តៅ ដែលគេតតឿនក្នុងប្រដាំនៃសេរ៉ាៈ ។

អង្គរបស់បុគ្គលទាំងនេះ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រទានប្រដៅពុទ្ធបរិស័ទ ឲ្យចេះជួយសង្គ្រោះគ្នា ក្នុងវេលាដែលមានសេចក្តីពុករលួយកន្ត្រាក់ដើម្បីជាសង្គហសម្បត្តិរបស់សត្វលោក ដើមទ្រង់ព្រះពុទ្ធតម្រាស់ថា: "ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកណាបម្រើតថាគត អ្នកនោះឈ្មោះថាបម្រើភិក្ខុឈឺ" តែថាការបម្រើជម្ងឺគេងធ្វើចិត្តឲ្យបានប្រកបដោយអង្គនោះ ដូចពោលមកខាងដើមរួចហើយ បើប្រៀបធៀបអង្គទាំងនោះហើយ រមែងមិនបាននូវសេចក្តីសុខចំរើនក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ទាំងអនាគតខាងមុខ ដូចជាជ្រុសម្នាក់ចេះវេជ្ជតម្រាធ្វើពេទ្យយ៉ាងចំណានពូកែណាស់ បានមើលស្ត្រីម្នាក់ឈឺកំពុងតែក្តៅ ឥតបានឆ្ងាយអ្វីជាគ្រឿងបូជាសោះ ក៏តតោសចិត្តគ្រោធខឹងប្រតិសូធ្យាចន្ត្រក់កែកស្ត្រីនោះឲ្យឈឺទៅវិញ ។

ពេទ្យនោះឯង លុះឆន្ទៈជាតិជាលំដាប់ ក៏បានមកកើតជាព្រះបច្ចុប្បាលត្ថេរៈ អំពើដែលធ្វើជាវេជ្ជតម្រាដោយទោសចិត្តនោះ បានឲ្យផលដល់លោកផ្តន្ទាឲ្យឈឺកំព្រឹងមិនងាយ ពួកភិក្ខុទាំងឡាយ ខ្លួនសួរព្រះសម្ពុទ្ធអំពីព្រះនេត្រព្រះបច្ចុប្បាលត្ថេរដែលឈឺនោះ ព្រោះបានធ្វើអំពើដូចម្តេចខ្លះ? ព្រះសព្វញ្ញុជ្ញាបមេត្រូវទ្រង់នាំរឿងអតីតជាតិរបស់ព្រះបច្ចុប្បាលត្ថេរជាសេចក្តីសង្ខេប ទុកត្រាន់ជាបែបបទរបស់ពេទ្យដែល

ម៉ែលជម្ងឺច្រែងចម្ងល់ដោយពោសចិត្តច្រណែនថ្នាំតែលាភសក្ការៈ ឥតមានសេចក្តីមេត្តាករុណាដូចតទៅនេះ ។

កាព្យពាក្យ ๓

អតីតគេយូរគាលដ៏ឡង់ ព្រះចៅកន្ធិត្តែងពាក្យណាស៊ី
សោយភោគសម្បត្តិត្រង់ប៉ុរ៉ ពេញដោយពួកស្រីស្អាតរៀ ។
គ្រានោះទើបមានត្រូវពេទ្យម្នាក់ បេះពួកផ្កាក់ខាងអំពៅ
រៀបកម្មវិធីលួងបេះមើលធ្លុ ទៅជាន់ស្រុតលើដែនតិតម ។
បានជួបប្រទះនឹងស្រីម្នាក់ កើតពេលក្មេងខ្ចាត់មុខក្រែមត្រំ
សួរថានាងឲ្យយើងផ្សៃផ្សំ ជាក់ថ្នាំបន្ទូនៅវេជ្ជក្ស[1] ។
ស្រីនោះជំពប់ត្រូវពេទ្យថា បើលោកមេត្តាមើលជាក់លាក់
សូមបន្តក់ថ្នាំលោកផ្សំជាក់ ក្មេងខ្ញុំដែលខ្វាក់ឲ្យជាឡើង ។
ត្រូវពេទ្យសួរទៅស្រីនោះថា នាងឲ្យអ្វីជារង្វាន់យើង
បើជាដូចដើមមិនស៊ើងម៉ើង វត្ថុព្រាប់ដើងយើងដើរដើ ។
ស្រីនោះជំពប់ត្រូវពេទ្យថា ខ្ញុំនឹងបុត្រាជាទាសី
នឹងនៅបំរើលោកម្រកតី បើលោកច្រណែីមើលខ្ញុំជា ។
ត្រូវពេទ្យតាំងសច្ចាំបន្តត់ ជាក់កន្ធង់ក្មេកផ្កាត់ពុំយូរយោរ
តែថ្នាំមួយម្តុំមិនវេទនា ស្រីនោះបានជាឡើងដូចដើម ។
លុះដល់គ្រានៅយកពាក្យគិតថា អញបានប្តេជ្ញាពាក្យសើម ។

---

๑ ក្លែក ។

ខ្ញុំឯងដំបាំងកូនសាច់សួតថ្លើម ជាខ្ញុំពាក្យផ្តើមដំបូងនោះ ។
កាលណាគាត់និងហៅរកអញ ដោយពាក្យផ្ទែមធ្លាញ់ជាពីរោះ
មុខជាដេរស្តីពាក្យទ្រនោះ ចោកចោះឲ្យអញមិនមានទេ ។
គួរកេះបាយបង្ហោតគាត់ កុំឲ្យជ្រុលភ្លាត់ជាខ្ញុំគេ
ដោះកុនឲ្យរួចខ្លួនទេ រិះរេសម្ងំចាំកុហក ។
លុះគេទៅមកដល់ហើយសួរថា ម៉ិចទៅមេក៏ថ្នាំបន្តក់
ធ្លីស្ទើសគ្រមើសឆ្អែតក្រក់ ពោលស្តីឡឹកឡក់តវ៉ាតី ។
ប្រាប់ថាពីដើមកែកងឹតល្មម ឥឡូវគេទ្រមទ្រូចខ្លី
ចក្ខុបែតល្អិតជូចគួលី ពេញទីអន្ទាក់ខ្លួនវេទនា ។
ពេទ្យដឹងថាស្រីនេះធ្មេច តតបង់ប៉ាន់ដល់អាគ្នា
មិនឲ្យរង្វាន់តាន់វេទ្យា គ្រឿងយញ្ញបូជាបន្តិចសោះ ។
អញមិនត្រែវកោរដោយថ្លៃឈ្នួល ស្រីនេះវាជួលឲ្យមើលគ្រោះ
កែកចាំងពីរភ្នាក់សួខ្យល់ឆ្លងនោះ ក្តីជាគ្មានភ្លោះបែរឥតថ្លៃ ។
គោងធ្វើឲ្យភ្នាក់ពេញសន្ធឹក ទើបសមនឹងឋុតមេបង្កែ
កុំឲ្យវាអ្នាប់តក់ឮដៃ ទើបរលែងនៃវៀតដល់ផ្ទះ ។
ប្រាប់រឿងក៏រៀបដល់ប្រពន្ធ ស្ងៀមឈឹងចិត្តធ្ងន់រឹងមានះ
ប្រឹងសូត្រថ្នាំរួចស្រែចស្រឡះ ចេញដើរនេះនេនាទៅ ។
ដល់ផ្ទះស្រែភ្នាត់ហើយប្រាប់ថា មក៏ឋុតថ្នាំណាទៅ

ឲ្យបួសកន្លែងនោះធោមផ្ទៅ តន់ហៅនឹងជាដូចប្រាថ្នា ។
ស្រែនោះមិនបានជាប្រយ៉ូនតែត ព្រោះតែតន់និតចិត្តមិច្ចា
លាបថ្នាំបួលដល់វេជ្ជកូ មំសាក៏ក្លាយនឹតសូន្យឈឹង ។
ឯរឿងគ្រូពេទ្យមើលពេតនេះ គួរតែគ្រែរិះគិតរំពឹង
ធ្វើពេទ្យខុបច័ត្តកុំឲ្យខឹង ចូរប្រឹងថែទាំដោយមេត្តា ។
កុំមើលដម្ងីប្រាថ្នាលាភ ជញ្ជក់ជញ្ជាបគ្រឿងបូជា
គួរគិតអាណិតដល់គ្នីគ្នា ដៃលមានពេតាឈឺចុតខាប់ ។
បើមើលដម្ងីចិត្តអាក្រក់ ទោសៈតក់ម៉ក់តន្ទឹងប្បាប់
ដូចរឿងថ្ងៃនេះគួរជឹងស្រាប់ កុំអាលប្រញាប់ប្រឡែតទឹង ។
ព្រះសម្ពុទ្ធគ្រាស់ទេសនា ឲ្យមានករុណាភ្លាស់ទេទ្បើ
ទោសៈកើតឡើងចិត្តបើង បង្ក្រាបឲ្យនឹងក្នុងសន្តាន ។
កុំឲ្យតំរើកតាមឪ្យណា ឈប្តាក់ចារបើងបាន
ចិត្តត្រូវខ្ជប់ប្រឹងប្រែងរុញច្រាន កុំឲ្យឈ្លានពានមកខាងក្រៅ ។
ទៅធ្វើអំពើខាងអាក្រក់ សូម្បីប៉ុនសត់ក្តីមួយម៉ៅ
ត្រូវឈប់សម្រាតឲ្យស្រែតនៅ កុំឲ្យវាឡើងក្នុងឈាយ ។
ទើបឈ្មោះថាចិត្តនោះត្រជាក់ មិនឲ្យអប្បលីក្ខណ៍ដល់អាត្ម
ធ្វើតាអ្វី ។ ដូចប្រាថ្នា សម្រែចបរិយោកានន៍ទុក្ខ ។
ឆ្នាន់ពៀសត្រូវទៅតាមទាន់ រយៈនាក់បង់ជាតិនៅមុខ ។

មិនខ្វាក់មិនខ្វិនរូបរាងគ្រប់ ដោយផលកំណុកបំរុងគេ ។
កើតជាតិណា ។ គ្មានរោគផង មិនមានសៅហ្មងកង់ខ្លួនទេ
ព្រោះចិត្តខ្លួនល្អពីបុព្វ រិះរេមើលកេនដោយតប្រណា ។
ចូរជ្ងាចាត់ចែងប្រើចិត្តខ្លួន ឲ្យជាន់សមស្លួនតាមមាត្រា
ធ្វើការអ្វីៗ មានមេត្តា ទៅតាមធម្មតាណានាងអើយ ។
បើប្រើចិត្តខ្លាំងតម្លាំងកាយ ស្ទុះតាមអំណាចពុំជាន់ឡើយ
ហ៊ានតាំងសម្លាប់ខ្លួនឯងអើហើយ ពុំមានគោះតើយអន់រោ ។
នាំហេតុអាក្រក់កាឡកណ្ណី ធ្វើឲ្យអប្រិយពីចិន្តា
កំខ្លៅក្រែវក្រែងគ្រោងឥតបញ្ញា គ្មានពិចារណាស្គាល់ខុសត្រូវ ។
ចិត្តនេះលោតប្រៀបដូចភ្លើងព្រៃ នេះពាលសត្វផ្លែគ្រែតង់ផ្លូវ
ឆាប់ឆេះហួសពេលផុតរូវ អស់ឈើស្មៅស្បូវទៅជាផេះ ។
ហៃឃុំវាលទាំងប្រុសស្រី កាន់ចិត្តមេត្រីកុំរវេះ
ធ្វើសារអ្វីៗ កុំឆ្ងាយនេះ ដូចជាភ្លើងនេះហ្នាអាក៏ ។
ឮឆាប់លោភបុព្វណាពីព្រៃងាយ ប្រដៅសត្វសម្លាប់មានមេត្តា
ឲ្យរវេះស្រឡាញ់កប់ភក្តា គោះបីតាចជាក៏ឲ្យស្មើ ។
កុំឲ្យប្រតាន់តំណាន់ស្លាប់ កាយកម៌លុបគុណាដែលបានធ្វើ
គោះជាគេជិនមិនអើពើ មិនធ្វើក៏យើងកុំគួរចិត្ត ។
គោសៈកើតឡើងជាតំសោមនស្ស អំពើពាំងអស់ផ្លូវខ្លួនតែ

ចារបួលសន្ដានឲ្យឆ្ងាំឆ្ងីត ប្រៃព្រឹត្តធ្វើកម្មទៅផ្សេង ។ ។
ដូចរឿងគោខ:សុនខ:នេះ (១) ឯងមើលត្រែរកុំឃ្លាំធ្វេង
គាត់ជាតេឡុកហតល្ឆែងលេង ប្រើក្មេងឲ្យចាប់សត្វពស់នោះ ។
កើតពីសេចក្ដីស្រែកឃ្លានខ្លាំង កាយអស់កម្លាំងខ្លួនញ័រខ្លោះ
តែយកអាហារបិញ្ចឹមគោះ ដោយមន្ដព្រួសស្ពោះពស់ចឹងក្ងេង ។

រឿងព្រានឈ្មោះកោកសុនខ

រឿងនេះដើមឡើយលោកនិទានអំពីព្រានម្នាក់ឈ្មោះកោកសុនខ: ជាអ្នកប្រទុស្ដនឹងកិក្ខុ ១ អង្គដែលមិនប្រទុស្ដត ។

សេចក្ដីថា: គាត់ជាអ្នកដើរបរចាប់សត្វ មិនបានប្រទះឃើញសត្វ បានប្រទះឃើញកិក្ខុ ១ អង្គនិមន្ដទៅបិណ្ឌបាត (គិតថាឆ្នែង) គាត់ក៏ប្រទុស្ដពន្យុះឆ្កែឲ្យដេញខាំលោក ។ មឹតរត់ឡើងទៅលើដើមឈើ ព្រាននោះក៏ចាក់បាខាំងគួនៃលោកចាល់តែរបួតចីវរធ្លាក់មកត្រឹមលើក្បាលគាត់ ។ ឆ្កែរបស់គាត់ក៏ស្មានថាជាកិក្ខុព្រួតគ្នាខាំព្រានជាម្ចាស់ស្លាប់នៅទីកន្លែងនោះឯង ។

ព្រះដ៏មានជាតដែលប្រកាសសេចក្ដីនេះថា: កាលដែលតន្ទឹងទៅហើយ មានតេឡុកម្នាក់ ដើរទៅកន្លែងស្រែដើម្បីធ្វើជារបស់ក្ដីកម្ម មិនបានមើល

---

(១) ព្រាន១បណ្ដើរឆ្កែឈ្មោះកោក: ។

ធ្វើជម្ងឺអ្វីសោះ កើតមានសេចក្តីស្រែកឃ្វានក៏ត្រឡប់ចេញមក ចុះ
ឃើញពួកកូនក្មេងកំពុងលេងក្បែរភ្នូរស្រែក ក៏មានគំនិតគិតថា : "អញ
នឹងឲ្យពស់ចឹកពួកកូនក្មេងទាំងនេះ ហើយនឹងស្តោះត្រសយចំណីអាហារ
បរិភោគ" គាត់ក៏បង្កាច្បាសត្វពស់ដែលកំពុងដេកតន្ត្រួនក្បាលចេញ
មកពីកន្ទុយឈើ ប្រាប់កូនក្មេងថា : នែវ៉ើយពួកកូនក្មេង! កូនសំគួសាលិកា
ន្ទុះហ្ន៎ ឯងចូរចាប់ដាមក!

គាត់នោះ មានក្មេងម្នាក់ស្ទុះទៅចាប់ពស់ត្រង់កន្ទាប់ហើយទាញ
ចេញផុតពីកន្ទុះឈើមកដាច់ថាជាសត្វពស់ ក៏ស្រែកហើយរត់ត្រលែងទៅ
លើក្បាលពេទ្យដែលឈរជើងនៅទីនោះ ។ សត្វពស់ក៏ព័ទ្ធកពេទ្យ
ហើយចឹតយ៉ាងដំណាំ ពេទ្យនោះក៏ដួលដេកស្លាប់កន្ទឹតនៅទ្នូងនោះទៅ ។
ពេទ្យដែលមានគំនិតគ្រក់ចៃដន្យនេះ គឺកើតអំពីសេចក្តីស្រែកឃ្វាន
ព្រោះគ្មានអាហារបរិភោគ ហើយប្រែៗជាយប្រមុស្តូចយដល់អ្នកដទៃ
ដូចជាដល់ក្បាយជីវិតរបស់ខ្លួន ។

ចប់រឿងសង្គ្រោះមហាជនតែប៉ុណ្ណោះ ។

មហាប៉ុណ្ណ – សុម្ភាជ

ប្រែចេញពីសៀវភៅសូត្រាលំការ ដំណាស្នាដៃរបស់លោកអស្សឃោស ដែលលោក អេឌួអារដ៏ហ៊ុយថែរ បានប្រែទៅជាភាសាបារាំង

(តទៅកន្លងបន្ត)

ថោកថោះចំពោះខ្ញុំម្ចាស់សោះឡើយ ។ ចំណែកហេតុផែលខ្ញុំបានធ្វើចំពោះលោកម្ចាស់នោះវិញ ហេតុបច្ចុប្បន្នបច្ចុប្បន្នសោះទេ ហើយលោកម្ចាស់បានធ្វើតបទៅខ្ញុំបានសេចក្តីអាប់ឱសពន់ពេកហើយ, ពួកមនុស្ស, អសុរ ទឹងទេវតាថាងអស់គ្នាទឹងតរហានខ្លាខ្ញុំម្ចាស់ពុំខាន, លោកម្ចាស់បានធ្វើឲ្យខ្ញុំតាប់ទុនខ្លួចស៊ីសួស្តីទឹងកិត្តិយសដោយជាក់ខ្លួកម្នាក្បាលសាតសពទឹងកខ្ញុំម្ចាស់យ៉ាងនេះឯង" ។ ក្នុងខណៈនោះ ព្រះទេបគុប្តថេរ ឆ្លើយតបទៅមាណពវិញថា : "អ្នកជាបុគ្គលអាក្រក់គួរគេងុះងុះជៀលពុតមែនព្រោះហេតុអ្វី ក៏អ្នកយកពួកគ្រាវែកទៅប្រៀបជាមួយនឹងព្រះតថាគតដូច្នោះ?" ហើយលោកពោលតាថាមានសេចក្តីថា :

"បុគ្គលទឹងយកល្អមួយគ្រាប់ទៅប្រៀបទឹងភ្នំព្រះសុមេរុម្តេចកើត? ពន្ធូនៃអម្ចិលអម្តែកទេ ម្តេចឡើយទៅប្រៀបទឹងរស្មីនៃព្រះសុរិយៈ? ទឹងផែលដក់ទៅក្នុងតំបន់ដែរ ចូរអ្នកកុំយកទៅប្រៀបទឹងទឹតមហាសមុទ្រ

នោះឡើយ ! ព្រោះហ្នឹងវាជាសិទ្ធិរបស់ព្រះតថាគតតែងតែពេញប្រៀបដោយព្រះមហាករុណា, ព្រះជាម្ចាស់ស្តាប់ ចូរលោះលាភត់ទោសកំហុសជាអនេកដល់អ្នកដោយសេចក្តីករុណាដ៏ធំរបស់ព្រះអង្គ ។ ចំណែកខាងអាត្មាបង់ឲ្យអ្នកចូរបានចំពេញបុណ្យកុសលខ្លះ ដើម្បីឲ្យសមតាមចំណង់របស់ព្រះលោកនាថ ។

លុះមាណពឯកជបានស្តាប់ដំណើរដូចានេះហើយ ក៏លោតភាក្យជាគាថាចំពោះព្រះថេរៈជាថ្មីទៀតថា:

" សូមលោកម្ចាស់មេត្តាប្រកាសច្បាប់នូវពាក្យប្រែនប្រដៅរបស់ព្រះតថាគតឲ្យខ្ញុំព្រះករុណាចូរបានឮផង, តើផលបុណ្យរបស់ព្រះអង្គត្រូវតែធំនឹងពុទ្ធកិច្ចដែលព្រះអង្គទ្រង់ចំពេញប្រយោជន៍ដល់ពពួកសត្តនិកាយមានមេឃពន់ពេកណាស់ ។ ព្រះអង្គបានលះបង់តាមគុណនឹងតណ្ហាអស់រលីងហើយ ។ ទ្រង់ជាគាថិពុទ្ធផុតសេចក្តីញាប់ញ័រចំពោះលោកធម៌ទាំង ៨ ។ ខ្ញុំម្ចាស់បានឃើញព្រះអង្គជានិច្ចកាល បណ្តាលមកពីមោហៈដែលគ្របសង្កត់បិទបាំងចិត្តខ្ញុំ ចំណែកខាងព្រះអង្គទ្រង់នៅតែចំពេញចរិយាជួចជាមានធម៌ចិយបុគ្គ" ។

ព្រះចតុប្តបានត្រើយតបចំពោះទេវបុត្តមារវិញថា: "ចូរអ្នកចូរស្តាប់ពាក្យដែលអាត្មានឹងអធិម្ភក្យថ្លែងបំដូចតទៅនេះ: "អ្នកបានធ្វើអំពើលាមកចំពោះព្រះសុគតជាញឹកញយណាស៎, ដើម្បីនឹងឲ្យអ្នកបាន

ស្អាតជ្រះស្រឡះចាកបាបកម្មចាំងនោះ ហើយបណ្តុះកុសលកម្មកំចិត្ត អ្នកផង, អាត្មាយើញថាពុំមានកិច្ចអ្វីប្រសើរកន្ងងជាងការរំលឹកនឹកដល់គុណរបស់ព្រះសង្ឃសម្ពុទ្ធ ដែលវិសេសផុតលើសលែងបុគ្គលចាំងពួងក្នុងវៃតកនោះទេ", ហើយលោកសំដែងសេចក្តីជាគាថាតទៅទៀតថា:

" អាត្មាជឹងច្បាស់ហើយថា ព្រះបរមសម្ពុទ្ធខ្ញុំយើញកាលវែងព្រោះហេតុនោះហើយបានជាខ្ញុំពុំបានសំដែងសេចក្តីស្អប់ខ្ពើម ចំពោះអ្នកសោះ, ខ្ញុំជាកំពូលនៃបណ្ឌិតចាំងឡាយជឹងរួចជាទីគោរព, ខ្ញុំមានបំណងចង់ឲ្យអ្នកមានសទ្ធាជ្រះថ្លាកើតឡើងក្នុងពេលនេះឯងបានជាខ្ញុំបញ្ចេញតែព្រះពុទ្ធដីកាតួរជាទីស្នេហាចំពោះអ្នក ព្រោះថាបណ្ឌិតចាំងឡាយកាលបើបានញាំងជនដទៃឲ្យមានសទ្ធាកើតឡើងហើយ តែងបានសេចក្តីរីករាយសោយសុខក្នុងព្រះនិព្វាន ។ ពេលនេះអាត្មានឹងបំប្រួញសេចក្តីយ៉ាងខ្លីចំកិច្ចទ័យឲ្យអ្នកបានយល់ព្រះសទ្ធម្មថា: ទោសកំហុសគ្រប់យ៉ាងដែលអ្នកជាបុគ្គលពាលបានធ្វើកន្ងងហើយ ដោយសេចក្តីជឹងជឹតល្ងង់ខ្លៅពោលគឺអវិជ្ជានិងមោហ: នោះទំនងលោយរលត់ជ្រះស្រឡះស្អាតឡើងវិញដោយសារសទ្ធាបេតសិកដែលបានកើតមានឡើងដល់អ្នកនេះឯង" ។

ក្នុងគ្រានោះ ស្រាប់តែមានឯកជនព្រឹកមួយនាក់ស្រីក្រមុំ មានជីតាសោមនស្សកើតឡើង ទម្លាយចូលទៅរកព្រះអង្គហើយទូលថា: ខ្ញុំម្ចាស់បានឮតៗ

ទៀនព្រះអង្គសព្វយ៉ាន ប៉ុន្តែ១ឋមាដួចចិយបុត្រដែលបានធ្វើទុសគ្រាំគ្នន
កន្ទងហើយ ចិតាតែងអនុគ្រោះលោះលាគ្រប់ណាទោសហើយទៅ
ទ្រង់សេចក្តីមេត្រីស្នេហា ដ៏ធំទូលាយលើសលែងផ្លែប្រថពីចំពោះបុត្រ
នោះដដែលយ៉ាងណា ព្រះមហាចូសីក៏ទ្រង់មានទីកព្រះហឫទ័យគ្រប់ណា
ទោសចំពោះខ្ញុំម្ចាស់យ៉ាងនោះដែរ។ ប្រសិនបើមុគ្គលណាមួយបានធ្វើចិត្ត
រេបស់ខ្លួនឲ្យប្រែចេញដោយចសាទសទ្ធាចំពោះព្រះអង្គហើយ បុគ្គលនោះ
ឱនធ្វើខ្លួនឲ្យជ្រះស្រឡះ អំពីទោសកំហុសដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តគ្រាំគ្នន
កន្ទងមកហើយដោយហេតុនោះបានដោយពិត» ។

ក្នងសេលនោះ ទេវបុត្រមារទំរើបឱនចំពីងពុទ្ធគុណក្នងទីចំពោះ
ព្រះភ័ក្ត្រព្រះថេរៈ ហើយនមស្សាយគ្រាចថ្វាយបង្គំបុនារាលោតពោលថា:
«លោកម្ចាស់ដ៏ចំរើនបានជួយស្រោចស្រង់ឲ្យខ្ញុំម្ចាស់មានចិត្តគោរពចំពោះ
ព្រះបរមសម្ពុទ្ធហើយ! សូមលោកម្ចាស់ព្រមព្រះទ័យនឹងដោះរេបស់ដែល
ព្យាបាច់នឹងរេបស់ខ្ញុំម្ចាស់ទៅ! ខ្ញុំម្ចាស់បានទៀតទៀនព្រះថេរៈពិតមែន
ហើយ សូមលោកម្ចាស់មេត្តាឈប់តដោះចេញទៅវិញទៅ!" ។ ព្រះ
ថេរៈឆ្លើយតបថា: «ចាំគាត្មាឆ្លើតតែងជាមួយនឹងអ្នកសិនសឹមគាត្មាដោះឲ្យ
ដាក់គ្រាយ» ។ មារសួរថា: «តតិកានោះដូចម្តេចទៅលោកម្ចាស់? ។
ព្រះថេរៈឆ្លើយថា: «ចាប់តាំងពីថ្ងៃនេះទៅអ្នកពុំត្រូវធ្វើទុក្ខបុកម្នេញយាយី
តិក្ខាំងឡាយទេឡើយ» ។ មារឆ្លើយថា: ខ្ញុំម្ចាស់លែងទៀតទៀនតិក្ខ

ចាំនឹងឮយកទៅទៀតហើយ ។ ព្រះថេរៈនិយាយនឹងមាថាៈ អ្នកដឹងស្រាប់ហើយ, អាត្មាបានបួសមកបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ក្រោយដែលព្រះអនាវរញ្ញាណទ្រង់ចរនិព្វានអន្ទង់ទៅហើយរាវ៉ង ១០០វស្សា» ហើយលោកពោលគាថាទៅទៀតថាៈ «អាត្មាបានឃើញហើយ នៃព្រះជម្មិ កាយរបស់ព្រះវិត្រលោកនិយ្យានិក, ចំណែកព្រះនិមិណាកាយរបស់ព្រះអង្គដ៏ចរិសុទ្ធផ្ទះដែនល្អដូចមាសជម្ពូនទ្រោះអាត្មាឥតដែលបានឃើញសោះឡើយ ។ បើអ្នកពុំមានសេចក្តីជ្រួញច្រាន់ចំពោះហេតុនេះទេ, សុំឲ្យអ្នកបង្ហាញឲ្យអាត្មាបានឃើញរូបកាយរបស់ព្រះអង្គផង! ព្រោះអាត្មាតែងមានសេចក្តីស្មោហាពេញចិត្តចំពោះព្រះអង្គណាស់ ហើយចង់ឃើញកាយរបស់ព្រះអង្គពន់ពេក ។

ខណៈនោះ មាពាលកបានពោលតបទៅព្រះថេរៈថា ខ្ញុំម្ចាស់ព្រមសុខចិត្តទទួលធ្វើតាមពាក្យប្តេជ្ញានេះហើយ តែថាសូមលោកម្ចាស់ព្រមទទួលសន្យាថា កាលបើលោកម្ចាស់បានឃើញនិមិណាកាយរបស់ព្រះអង្គហើយ មិនត្រូវលោកម្ចាស់គោរពនមស្សការឡើយ, សូមលោកម្ចាស់ប្រឹងប្រយ័ត្នកុំបំភ្លាត់ស្មារតីក្រោកថ្វាយបង្គំចំពោះខ្ញុំដែលមានរូបកាយជាព្រះសព្វញ្ញាពុទ្ធនោះឲ្យសោះ! ទុកជាខ្ញុំប្រកបដោយរូបកាយដ៏ហាក់ដូចជាព្រះបរមសាស្តាក៏ដោយ សូមលោកម្ចាស់ប្រយ័ត្នកុំគោរពខ្ញុំម្ចាស់ឡើយ! បើលោកម្ចាស់ឮពន្លឹកដល់ព្រះបរមគ្រូ ហើយគោរពនមស្សការចំពោះខ្លួនខ្ញុំ

. កាលណា តើហាក់ដូចជាលោកម្ចាស់ជុតពេលខ្ញុំដោយក្លើនកាលនោះឯង ពីព្រោះខ្ញុំម្ចាស់ពុំមែនជាអញ្ញលិកវណ្ណយ ប៉ុន្តែ ពុំមានអំណាចនឹងខ្ចែខ្ចាំនូវគារវគោរពនមស្សការ របស់លោកម្ចាស់ដែលជាអ្នកលះបង់គាម-គុណមនុស្សខ្ចែខ្ចាំតែងជាបញ្ជាជិតយ៉ាងនេះបានឡើយ ។ បពិត្រជួបជាពន្ធុគ្រួយល្អនវ្រែ ដែលត្រូវដំរីចាប់កាប់បំបាក់ដោយប្រមោយហើយរមែងខ្ជប់ខ្ជឹពុំអាចនឹងលូតលាស់ដុះដាលបានយ៉ាងណា បើខ្ញុំម្ចាស់ខ្ជះខ្ជួលសេចក្តីគោរពរបស់លោកម្ចាស់ទៅហើយ ខ្ញុំម្ចាស់ក៏នឹងច្បាកដជួបជាគ្រួយល្អនវ្រែយ៉ាងនោះដែរ ។

ព្រះថេរៈឆ្លើយតបថា: "អាត្មាភឹងមិនយកអ្នកណាខឹពីនឹងខឹរឲ្យកេ, ប្អូរអ្នកធ្វើតាមតតិកានោះចុះ!» ។

ទេវបុត្រមានឱយាសតបវិញថា: «សូមលោកម្ចាស់រងាំចាំមួយរំពេចចុះ, ខ្ញុំម្ចាស់នឹងចូលទៅកាន់ព្រៃជ្រៃសិន» រួចពោលពាក្យជាគាថាថា:

ពីពេលមុន ខ្ញុំម្ចាស់ជានិមិត្តខ្លួនឲ្យមានភាគកាយដូចជាព្រះពុទ្ធ មានរស្មីផ្សាយចេញមានពណ៌ដូចជាមាស ដ៏ល្អ បរិសុទ្ធកន្ទុំដុតពាក្យតវហានិទ្ធាន់ឆ្ងាញ់ ដើម្បីនឹងបញ្ឆោតគ្រូ[1] យ៉ាងណា ខ្ញុំម្ចាស់នឹង

---

១ មានរឿងភាវមួយដំណាលអំពីមារនឹងគ្រូទ្រ ។ ក្នុងទីវ្យាវិទាន លោកសរសេរដោយភាពច្រឡំថា គ្រូរ វញ្ជយិតុំ នៃសតាមពិតគោះជាគ្រូទ្រ វញ្ជយិតុំ ទើបត្រូវ ។

និម្មិតឲ្យឃើញច្បាស់ជាយ៉ាងនោះ ក្នុងពេលនេះឯង ។ ព្រះអង្គមានវស្សាជ្រាយចេញអំពីព្រះកាយដ៏ល្អត្រកាលពីមុនដ៏ចំនួនវែងស្មើ នៃព្រះអាទិត្យនិងព្រះចន្ទ្រ, មនុស្សពាល់ឡាយបានឃើញច្បាស់ជាមានសេចក្តីរីករាយសប្បាយ ។ បមាដូចជាបានជួបនូវទឹកអមតៈ ដូច្នោះឯង » ។

ព្រះថេរៈឆ្លើយតបថា: « សូមឲ្យអ្នកនិម្មិតរូបនេះឲ្យល្អស័ក្តិសមដូចជាឋានលើព្រះអង្គចំនួនដ៏ព្រះជន្មនៅឲ្យអស់កាលច្រើនបានឃើញផង ! » ។ ទេវបុត្រមានតបថា: « ភន្តេ លោកម្ចាស់, ខ្ញុំម្ចាស់និងធ្វើឥឡូវនេះឯង » ។ ខណៈនោះ ព្រះថេរៈក៏ឃើតភ្នែចចាំដ៏ចាំនោះចេញពីតមាតជាក ។ រួចស្រឡះអំពីខណៈនោះ ក៏បញ្ចូលទៅក្នុងវិមានដែលនិម្មិតរូបនេះបានដូចជាព្រះចមតពីមានលំអប្រែតចដោយមហាបុរិសលក្ខណៈ: ក្នុងពេលនោះ ភ្លាម ដ៏ជារូបកាយ ដែលញ៉ាំងនូវប្រទេសចាំងមួលឲ្យល្អរុងរឿង អ្នកផងឃើញហើយតែងមានសេចក្តីរីករាយសប្បាយ ពុំបះឆ្អែតឆ្អន់ក្នុងការតយតន់មើលសោះឡើយ ។ រូបកាយនៃព្រះបរមសម្ពុទ្ធដែលមានបាននិម្មិតឲ្យឃើញនោះមានឆព្វណ្ណរំសីតម្រាស់មួយជ្រាប់នៅស្រោចជាប់ជុំវិញ, មានព្រះតារាបុត្រស្ថិតនៅខាងស្តាំ, ព្រះមោគ្គល្លាយនស្ថិតនៅខាងឆ្វេង, ព្រះអានន្ទលោកជាបុព្វាស្រមណ៍ កាន់បាត្រព្រះមុនីនាថនិម្មិតទៅតាមពីក្រោយ, ព្រះមហាកស្សប, ព្រះអនុរុទ្ធ, ព្រះសុភូតិនដ៏ព្រះមហាគ្រាវែងឯទៀត ។ ដ៏មានចំនួនដល់ទៅមួយពាន់ព័រយមានសិបរូប

ស្តេតទៅអមខាងឆ្វេងខាងស្តាំមានសណ្ឋានដូចជាឥន្ទ្រច ។ ទេវបុត្ត-
មារបានឱដ្ឋតឲ្យឃើញ កិត្តិយសរបស់ព្រះបរមសាស្តាដោយប្រការយ៉ាង
នេះឯង ហើយក៏ត្រេចត្រដាំឆ្ពោះទៅរកព្រះទបគុត្តៈ, ព្រះថេរៈបាន
ឃើញព្រះពុទ្ធរូបហើយក៏តើតសេចក្តីត្រេកអរដែលឯ · ក្រោកចាក
អាសនៈឈរពិនិត្យលក្ខណៈនៃមហាបុរសរបស់ព្រះអង្គ ហើយបន្ទូល-
ទានវាចាថា « ទុហ្មា! អនិច្ចតាធម៌ កាចអាក្រក់ណាស់ ឥតមានមេត្តា
ករុណាអ្វីសោះឡើយ ។ ទ! មិនគួរបើយ៉ាងហ្នឹងសោះ! រូបកាយរបស់
ព្រះមហាមុនីដ៏ចានលំអគួរអស្ចារ្យទបមាដូចសុវណ្ណបព្វត មិនសមនឹ
ងរលត់រលាយបាត់ទៅវិញសោះ! អនិច្ចតាធម៌មិនគួរបើធឹងចាត់របស់
ទានសភាពយែបនេះសោះ! » ។ កន្លះណៈនោះ ព្រះវិញ្ញាណរបស់ព្រ
ថេរៈ ក៏ស្ទុះស្ទុះចុះទៅកាន់ពុទ្ធខេត្តសុត្រ ហើយក៏ភ្ញាក់ក្តៅក្តៅ ត្រេកអរ
ថា « ពេលនេះអាត្មាអញបានឃើញព្រះបរមសម្ពុទ្ធពិតប្រាកដហើយ
ទើបខ្លួនអង្គលើកតំបន់អញ្ជលី ធ្វើដូចជាផ្កាឈូកត្រពុំប្រណម្យឡើងចុះ
ក់ថា « ទុហ្មា! ព្រះអង្គមានលំអគួរអស្ចារ្យឥតមានឆ្គស់ត្រង់ណាសោះ
ព្រះកេសាដែលរបស់ព្រះអង្គល្អកខ្វង់លើសផ្កាឈូក ដែលលូតផុតអំពីទឹកហើយ
រីកស្គុះស្គាយ, ព្រះនេត្រមានពណ៌ខៀវស្រស់ល្អដូចស្លឹកនៃផ្កាឧប្បល
ព្រះភក្ត្រប្រាសចាកមន្ទិលល្អដូចជាវនប្រទេសដ៏ជ្រះថ្លាសដោយបុប្ផជាតិ
ព្រះអង្គគួរជាទីស្រឡាញ់ពេញត្រជាក់ចិត្តនៃអ្នកឥតឆ្អែតក្នុងលើសព្រះច

ទឹកព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គជ្រាលជ្រៅដូចទឹកមហាសមុទ្រ, ព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពុំមានរំកើបញាប់ញ័រដោយលោភធម៌ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរដូចភ្នំព្រះសុមេរុ ព្រះអង្គប្រសើរកន្ទុងព្រះអាទិត្យ ដោយតេជះរបស់ខ្លួន, ព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពែកបដោយលំនាំសមសារល្អវិសេសជាងពាន់ជាតិ . ឈរក្បែរឡកមៀងមើលរបស់ព្រះអង្គល្អស័ក្តិសមដូចទេវតាកាន់ , សម្បុរព្រះកាយរបស់ព្រះអង្គល្អលើសមាសទឹងជាប់» ។

សេចក្តីកែកយសប្បាយនឹងសេចក្តីគោរពរបស់ព្រះថេរៈ ក៏កាន់តែចំរើនឆ្អួនឡើង។ ទើបលោកបន្ទូលថាជាគាថាយ៉ាងនេះថា:

«ឧហ្ន៎! អំពើសព្វយ៉ាង ដែលព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពែកបានសន្សំធ្លាប់ហើយនោះ សុទ្ធសឹងជាអំពើល្អបរិសុទ្ធណាស់ហើយ បានជាព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពែកបដោយកិត្តិយសជាផលវង្វាន់គួរអស្ចារ្យបែបនេះ គឺកុសលកម្មដែលខ្ញុំបានសន្សំពីបុព្វជាតិមកពិតដែលតាក់តែងឲ្យព្រះអង្គបានជួបខ្ញុំសាតបែបនេះ ពុំមែនជាកម្មបច្ចុប្បន្ននេះទេឬ ។ ព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពែកបំពេញអភិសមាចារដោយកាយដោយវាចា, ខ្ពង់ខ្ពែកបំពេញទានជាមួយនឹងវិរិយៈជាមួយ ខ្ពង់ខ្ពែកបំរើនឈានបង្កើតឲ្យមានបញ្ញាខ្ពង់ខ្ពែកបព្រឹត្តតាមផ្លូវដែលត្រូវត្រង់អស់កាលយូរយាន់នឹងរាប់គ្មានថ្ងៃកល្ប ។ បុគ្គលបរិសុទ្ធសត្វទាំងអស់ត្រូវញ៉ាំត្រង់ខ្ពោះមកវត ព្រះអង្គដែលបរិសុទ្ធជ្រះថ្លាតមន្ទិលទាំងពួងដោយសេចក្តីស្នេហា ។ កាលបើបានឃើញព្រះអង្គដែលខ្ញុ

ខ្ញុំដែលរួបភាគ្រាបបាទនេះហើយ ពុកជាសត្រូវរបស់ព្រះអង្គក៏តែងមានមេត្រីស្រឡាញ់ចំពោះព្រះអង្គវិញដែរ ។ បើនិយាយឲ្យខ្លីទៅគឺថាគាត្មាអញ, កន្លងថ្ងៃនេះ, ត្រូវតែស្រឡាញ់នឹងគោរពចំពោះព្រះអង្គឲ្យណាស់ » ។

ព្រះថេរៈមានចិត្តស្ងប់ស្ងុះបុះក្នុងតុណ្ហីភូតនូវសត្រូវបែបនេះ ហើយក៏គិតស្មានថាជាព្រះពុទ្ធពិតប្រាកដជាតមានទឹកនាថាជាគួរទេវបុត្រនិម្មិតឲ្យឃើញឡើយ ទើបត្រាកចាកអាសនៈ ក្រឡេកមើលវង្វាដោយបញ្ចង្គ-ប្បតិស្ឋាន ។ ខណៈនោះ មានឯកជមានសេចក្តីភ័យតក់ស្លុតឡើងថា : "កន្តូ ! ព្រោះហេតុអ្វីក៏លោកម្ចាស់ធ្វើកន្ទុងពាក្យតតិយាំងនេះ ? ព្រះថេរៈសួរតបវិញថា : "អាត្មាបានខន្ធុលពាក្យប្តេជ្ញាថា ដូចម្តេច" ? ទេវបុត្រមារឆ្លើយថា: "កាលពីពេលមុន លោកម្ចាស់ ធ្លាប់ប្តេជ្ញាថា មិនគោរពក្រាបថ្វាយបង្គំខ្ញុំម្ចាស់ទេ ចុះហេតុអ្វីក៏ពេលនេះ បែរជាលោកម្ចាស់កន្ទុងពាក្យប្តេជ្ញាមកគោរពថ្វាយបង្គំខ្ញុំម្ចាស់ទៅវិញវិ ? ព្រះថេរៈបានស្តាប់ពាក្យនេះហើយក៏ត្រាកអំពីដែនប្រឹបព័ឈរឡើងពោលតាបយ៉ាំងនេះថា: « បក្ខរបស់អាត្មាបានសំឡឹងពិនិត្យសង្កេតព្រះកាយរបស់ព្រះបរមសម្ពុទ្ធដោយសេចក្តីស្នេហា ហើយចិត្តរបស់អាត្មាក៏ផ្ចង់មាំគោរពចំពោះព្រះអង្គដែរ ព្រោះហេតុនោះ, ដែលអាត្មាបានក្រាបសំពះដោយគោរពកម្លាញ់មិញនេះ តិចុំមែនអាត្មាក្រាបសំពះជើងហ៊ាងឡាយរបស់អ្នកទេ" ។

មាតុគាមជាសោឡតបថា "លោកម្ចាស់ចាន្តែតាបសំពះដោយបញ្ចង្គ-ប្រតិស្ឋានគោរពចំពោះខ្ញុំម្ចាស់ពិតៗ ។ លោកម្ចាស់ចានប្តេជ្ញាទទឹងខ្ញុំម្ចាស់ពីពេលមុនថា: "អាត្មានឹងមិនធ្វើខ្លួរសេចក្តីគោរពចំពោះអ្នកទេធ្វើអ្វី?" ។ ព្រះថេរៈមានថេរដីកាចំពោះមាតុគាមជាថា: "អាត្មាពុំមែនគោរពចំពោះអ្នកទេ, ចំណែកខាងអ្នកក៏មិនត្រូវលើងភាក្យសន្យារបស់អ្នកដែរ ។ សេចក្តីនេះ ប្រៀបដូចជាព្រះពុទ្ធរូបដែលបុគ្គលបានតសាងឡើងដោយដីស្អិតឬដោយឈើដែលមនុស្សនេះគាប់ចិត្តលោកតែងគោរពបូជានោះពុំមែនសំដៅយកដីឬឈើទេ ដែលគេគោរពនមស្សការនោះជាការចំពោះទៅរកអង្គព្រះបរមសម្ចាសម្ពុទ្ធតែម្តង ។ អម្បាញ់មិញអាត្មាធ្វើអភិវាទន៍កម្មចំពោះព្រះរូបនោមរបស់ព្រះបរមសាស្តាទេតើ អាត្មាពុំបានធ្វើឥច្ចាទ្វែងគោរពបូរបស់មារទេ" ។ លុះមាតុគាមជាបានស្តាប់ថេរដីកាចប់សព្វគ្រប់ហើយក៏ត្រឡប់ប្រែចិត្តជាមជ្ឈដូចប្រក្រតីដើមវិញ ទើបក្រាបក្រាបគោរពទៀបជាព្រះថេរៈ មើយក៏ត្រឡប់ទៅកាន់មាតុគាមវិញហោង ។

ខ្ញុំនាំយករឿងកំរាមកដំណាលនេះ តើខ្ញុំមានបំណងដូចម្តេច? បើពុកសាវកបស់ព្រះតថាគតមានជ្រាបថ្នាក់ចិត្តឲ្យទានបតីតាំងឡើយដំណាលយកទានទានដើម្បីបុណ្យឲ្យទាន ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះពួកកំពុ

សាមណេរក្តី, បង់ឲ្យកិក្ខុចាំនឹងឮយដែលបានស្តាប់ព្រះសទ្ធម្មហើយកាន់
តំនិតមានយោនិសប្រព្រឹត្តតែមត្រូវតាមផ្លូវព្រះវិន័យក្តីត្រូវសាកែចាំនឹងឮយ
នោះសំដែងធម៌ទេសនាអធិប្បាយតទៅលន្ទូវព្រះសទ្ធម្មដល់បរិស័ទចាំនឹង
ប្លួនចំពូក ហើយបើសាកែចាំនោះបង់សរសើរគុណរបស់ព្រះបរម-
សម្មុខគួរលើកយកនិទានេះមកសំដែងចុះ ព្រោះថាមានបុគ្គលខ្លះ
បានតាំងផ្តាច់ផ្តិលន្ទូវចំណងតែកាមតណ្ហារួចស្រឡះដោយប្រពៃហើយតែ
នៅពុំទាន់ដឹងឮរស់ ថាខ្លួនត្រូវនោរពចំពោះអ្នកណាឡើយ ។

កម្ពុជសុរិយា

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
RÉGIE DU DÉPÔT LÉGAL

ទស្សនាវដ្តី ផ្សាយដំណឹងពាក់ព័ន្ធសាសនា ទំនៀមប្រពៃណី ព្រះពុទ្ធផ្សាយ
អំពីពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ: ហួង ឥតទ្ធមន្ត្រី ញ៉ុក - ថែម, បណ្ឌិត នៅ
ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកដំណឹងសាសនា: ព្រះត្រពាំងសុវណ្ណញាណ ស្មរ - ភោយ
ក្រុមដំទុក្រៃត្រៃបិដក នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

មាតិកា

ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ ទំព័រ

ក្រុមដំទុំទៀមទម្ងាប់
នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ — អំពីផលនៃការប្រឡងរៀងត្រៀងនៅស្រែកខ្មែរ. ៣៨៣
ហួង ឥតទ្ធមន្ត្រី ញ៉ុក - ថែម — វិធីរក្សាភាពកាយ តម្រូវការមសេចក្តីត្រូវការ
របស់ធម្មជាតិ (ត្រឡប់) ៤០៣
ឃុន សុខ្លូរមេធី ញ៉ុង - សឿង — ឯកសហស្រវាត្រី ភាគទី ១៤ . . . . . ៤១១
អ្នកឧកញ៉ាឥស្សរវង្សាសំ - ស៊ីន
ចៅក្រមប៊ីក្សាសាលាឧទ្ធរណ៍ — រៀងត្រៀង ប្រវត្តិខែសក្ខងវ័ ៤១៩

ផ្នែកសាសនា

លោកមហា សៅរ៉ែ - លីវ វត្តស្វាយ
ឃុំមៀន - ស្រែកកោះសុទិន — សុភាសិតនឹងការកោងវ ៤៣១
លោកមហា ប៊ុណ្ណ - សុម្ភាជ — សេចក្តីដំណាលតំរៀងតំកុមួយរូប ៤៣៦
ព្រះគ្រូបញ្ញាលិទ្ធ កៅ - សឹម
ត្រូមត្រៀងសាលាជាលិងានខ្ពស់ — យុវជនវិញ្ញាកថា (ត្រឡប់) ៤៤១

១- អំពីផលវិបាកការប្រឡងរឿងព្រៃផ្សៃនៅស្រុកខ្មែរ

ក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់

ម្ដុនដំបូង យើងសូមអត័យទោស ចំពោះការយឺតយូរ ដែលមិនបានពិនិត្យសម្រេចអំពីការប្រឡងរឿងព្រៃផ្សៃនេះ ។ ដើម្បីហេតុដែលនាំឲ្យយឺតយូរនោះ មិនចាំបាច់ឲ្យយើងពណ៌នាវែងឆ្ងាយទេ ប៉ុន្តែដើម្បីទំនួសផុលសងការយឺតយូរ នោះយើងនឹងបន្ថែមថ្កាក់រង្វាន់មួយជាពិសេសដល់អ្នកដែលបានប្រឡងជាប់ ។ កាលដើម យើងបានកំណត់រង្វាន់សេរ ១-២-៣ គឺ ២០រៀល, ១៥រៀល, ១០រៀល ។ ឥឡូវត្រូវបន្ថែមមួយជាពីរ រង្វាន់ប៉ិនត្រូវជា ៤០ រៀល, ៣០ រៀល ២០ រៀល ទៅវិញ ។

ក្នុងការប្រឡងរឿងព្រៃផ្សៃនេះ យើងបានទទួលសំណុំរឿងព្រៃផ្សៃ ជាច្រើនរឿង ហើយយើងបានឃើញជារឿយ ។ ថានឹងកំណត់យករឿងណាមួយខ្លះជាគាប់ប្រសើរណាស់ នោះបានដោយលំបាកណាស់ ។ ប៉ុន្តែមានការណ៍មួយសំខាន់ណាស់ ដែលនាំបណ្ដាលឲ្យអ្នកប្រឡងជាច្រើន។ មិនបានជាទឹកនាទៅដល់ គឺយើងបានសុំឲ្យអ្នកប្រឡងថ្កាប់បញ្ជាក់អំពីដើមកំណើតរឿងព្រៃផ្សៃនោះ។ ហើយបើ

បើអ្នកប្រឡងណាមួយ មិនបានបំពេញកិច្ចតាមសេចក្តីដែលបានទូន្មរនេះទេ នោះមិនត្រូវបានទទួលរង្វាន់ឡើយ ។

ឯអ្នកប្រឡងដាប់រង្វាន់ កន្លងមកនេះ ដូចមានតាយឈ្មោះតទៅនេះ

រង្វាន់លេខ ១ ត្រូវបានទៅឈ្មោះលោក សក់ ខាត់ ជានាយគុកនៅកំពត ព្រោះលោកនេះបានរៀបរៀនរឿនត្រែង ៣ រឿងយ៉ាងល្អ ហើយមិនបានភ្លេចដាក់ដើមកំណើតនៃរឿនត្រែងទាំង ៣ នោះទេ ព្រមទាំងមានន័យយល់ពីទីតំបន់ ដែលជាដើមកំណើតរឿនត្រែងព្រមទាំងបានគណនាពីចំនៃម្ខាប់ទឹងជានឿដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងទីតំបន់នោះផង ។ ប៉ុន្តែនឹងនាំយករឿនត្រែង ១ របស់លោកសក់ ខាត់ ដែលហៅថារឿនត្រែងចិនចុំលែង មកចុះផ្សាយក្នុងកម្មវិធីសុរិយោគនេះ ។

រង្វាន់លេខ ២ ត្រូវបានទៅឈ្មោះលោកកួន ១ ទឹងឈ្មោះលោក ទាស-ហាំ ជាឡាត់ស្រុក ១ ។ លោកទាំងពីរបានបញ្ជាក់ពីដើមកំណើតរឿងប្លាស់ហាស់ល្អ ប៉ុន្តែគួរឲ្យស្តាយណាស់ ដែលមិនពោលដោយប្លាស់ហាស់ពីខ្លួនឯងទាំងអស់ ។ លោកកួន តបវិញដោយច្បាប់យើងឲ្យសព្វគ្រប់ អំពីដំនឿនឹងទំនៀមម្ខាប់ ដែលដាប់ពាក់ពន្ធនឹងក្រមើចំណែក នៅកន្លងមក ជាតិវត្ថុស្នាវ ។

លោក មាស-ហាំ គប្បីអធិប្បាយប្រាប់យើង អំពីរបៀបដែលគេគោរពបូជាអ្នកតា នៅភូមិស្តីចំនុចមាស ។

រង្វាន់លេខ ៣ ត្រូវបានទៅឈ្មោះលោកតន់-ជូរ ដែលនាំរឿងព្រេងស្រុកសន្ធុតមកសំដែង ។ រឿងនេះអ្នកតែងមិនបានប្រាប់ដើមកំណើតរឿងគ្រប់គ្រាន់ទេ ថែមទាំងមិនបានរៀបរាប់ពីខ្លឹមក្រៅទីតំមន់ជាដើមផង ។

កន្លងមកនៅរឿងព្រេង ដែលយើងបានផ្ញើមកប្រឡងទាំងអស់ យើងបានពិនិត្យមើលសំណុំរឿងខ្លះ ក៏គួរឲ្យអាណិតដែរ ប្រសិនបើរឿងខ្លះៗ មានជាក់ដើមកំណើតរឿង ព្រមទាំងបញ្ជាក់ពីទីតំបន់ផង ។ បណ្តារឿងព្រេងដែលផ្ញើមកប្រឡងទាំងអស់ មានចំនួន ៤៦ រឿង ប៉ុន្តែយើងមិនអាចយករឿងទាំងនោះមកពណ៌នា ព្រោះមិនមានកន្លែងទេ យើងស្រង់យកតែរឿងពីរបីមកសំដែងខ្លះគ្រាន់ជាឧទាហរណ៍ប៉ុណ្ណោះ ។

មានអ្នកប្រឡង ៤ ឈ្មោះ បាននាំយករឿងព្រេងដែលនិយាយពីពួកប្រុសៗ តទល់នឹងពួកស្រីៗ មកសំដែង គឺ: លោក យិន-ហឹម ស្រុកបាភ្នំ, លោក ផន-ធឿម ខេត្តព្រៃវែង លោក ណុប-ខន នឹង ពុំ-តុប ខេត្តកំពង់ធំ ។

រឿងព្រេងទាំងនេះ តំណាលពីពួកស្រីៗ តាំងភ្ជាប់គ្នានឹងពួកប្រុស ពីដំណើរនៃសាន៏ឥន ពីដំណើរដែនៃតែក៏មាន ហើយពួក

ខ្ញុំនមានទុក្ខយកលស ក៏តាំងចិត្តតាមរឿង ដើម្បីឲ្យពួកមិត្តទៀត
ជឿថាផ្កាយព្រឹកវិលហើយ ។ រឿងនេះ ព្រៃនមានជាប់ទាក់ទងនឹងភ្នំក៏មាន
ទឹងច្រាសាទក៏មាន ទឹងជ្រោះក៏មាន ។ ម៉ាន់អ្នកចេះដឹងរឿងនេះ ស្ទើរ
តែគ្រប់គ្នាស្រុកខ្មែរ ហើយខ្មែរនៅស្រុកភូមិន្ទស៊ុន ក៏បានចេះ
ដឹងរឿងនេះខ្លះដែរ ។ នៅស្រុកយួនគេក៏បានឃើញរឿងព្រៃនមានទំនង
ដូចគ្នានេះ ដូចជាមានសេចក្តីដំណាលពីវិហារចាម ហើយក្នុងពាក្យតោ
ចំនួបុកណាក៏មានដំណាលពីរឿងដូចគ្នានេះដែរ ។ តារាវិលនេះបានដឹង
រឿងដូច្នោះមិនដែនជាតារាឥតប្រយោជន៍ទេ ប៉ុន្តែដើម្បីនឹងសិក្សាតាម
រចៀបត្រឹមត្រូវខ្មោះ ត្រូវឲ្យដឹងដំណើរទំនងរឿងកំរខ្មោះយ៉ាងច្បែន ។
លោកណុប-ខន, ព្រំ-នុប កំពង់ធំ បានតំណាលរឿងថ្មៃនពីរឿងវិលនេះ
ដែលជាប់ជីនឹងពុកមនុស្សគាបន្តិច ប៉ុន្តែមិនបានច្បាស់ដើមអំណើតរឿង តែ
យើងនៅពេញចិត្តនឹងយោងរៀបរាប់ឃាំងស្អិតស្អំពីឈ្មោះទឹងថ្នៃន ។
លោក ផន់-ដឹម ទឹង លោក យ៉ន-ហ៊ឹម បានទិយាយបញ្ជាក់ថា គាត់
ស្គាល់ដំណើរឿងព្រៃនខ្មោះ ដោយសារបានឮគេទិយាយតៗ ស្នាមក ប៉ុន្តែ
គាត់មិនបានរៀបរាប់ពីទឹងច្រាសទេ ទឹងឈ្មោះតែថ្នៃនដោយសព្វគ្រប់ ។

លោក ទុយ-ឌិន បានតែងសេចក្តីជាភាសាថ្មីកំណាត់ស្រស់ និយាយ
ពីរឿងក្រៃតើ ដែលបានលេចព្រះពន្លឺប្រតិបត្តិរបស់ស្តេច ។ ឥឡូ ហើយ
ស្តេចមានព្រះទ្រង្គើរចង្អាប់ ឲ្យជេញតាមចាប់សម្លាប់ក្រៃពីខ្មោះសព្វ

ទំនៀម ការដេញតាមចាប់សម្លាប់ត្រកៀរនោះ គេបានតាំងឈ្មោះទីតំបន់ផ្សេងៗ ដូចជាបានត្រាកដក្នុងរឿង ។ គេបានឃើញរឿងត្រៃនមានចំនងដូចគ្នានេះ ដែលលោងតាវេម៉ងឡីក៏បានរៀបរឿងទុក ប៉ុន្តែជារឿងនៅខែត្រតាកែវទៅវិញ ។ លោក ព្រំ-គុប បានផ្ទៀរឿងដូចគ្នានេះមកឲ្យយើងដែរ ប៉ុន្តែជារឿងនៅខែត្រកំពង់ធំ ។ មាំងទៀតគេប្រទះឃើញមានរឿងជារបៀន ទំយាយពីត្រកៀកឡាខ្លួនជាលោងនេន ។ ប៉ុន្តែអក្ខរាវិរុទ្ធទាំងនោះ ពុំបានពន្យល់ឲ្យច្បាស់លាស់ពីដែនទីតំបន់ ហើយមិនអាចពន្យល់ពីប្រភាដូចម្តេច បានជារឿងត្រកៀកនេះជាប់ទាក់ទងនឹងទីតំបន់ផ្សេងៗ ។ គេបានជំនឿថា នៅដែនកម្ពុជាគេស្គាប់តែរឿងបូជាសត្វត្រកៀក ឬនាគលួចជាមួយគ្នា ឬនាគលួចជាមួយរូបបដិមា ។

លោក តូវ-លន់ បានអធិប្បាយពីរបៀបត្រកៀកធ្លាប់ពីថ្មបាយត្រៀមបញ្ចុះថាតែស្រែកវេទ័ក្នុង ១ ឆ្នាំពីមេន ។ ក្រុមដំនុំបូលចិត្តចង់ដឹងរបៀបធ្វើពិធីជាកិត្តិយសបំពោរបូជាត្រកៀកនេះណាស់ ។ ក្រុមដំនុំសូមឆ្លៀតឱកាសនេះ សំដែងសេចក្តីស្តាយ ដែលពុំបានឲ្យផ្ទាំងដល់លោក តូច-លន់ ពីព្រោះលោកវៀចភាម៉ត់ពីខែធ្នូ ឬខែតន្ទែនច្បាស់លាស់ល្អណាស់ ។ ប៉ុន្តែគួរឲ្យស្តាយណាស់ ដែលលោក តូច-លន់ពុំបានបញ្ជាក់ដល់ដើមកំណើតរឿងត្រៃនរបស់លោកឡើយ ។

អ្នកប្រឡងពីរនាក់ទៀត ចាន់ដំណាលរឿងព្រៃនសុតសន្ធុត ។ សេចក្តីផ្តៃរឿងរបស់អ្នកចាំងពីរខុសគ្នាស្រឡះ ។ ប្រសិនជាអ្នកចាំងតាវាចាន់និយាយចញ្ជាក់ពីដើមកំណើតរឿងព្រៃនោះចន្លិច (ឈ្មោះតន់-ជូវ) ចាន់និយាយថា តាតដឹងរឿងនោះ ដោយឮគេនិយាយច្រើន តែពុំបានច្បាស់ថា គេដំណាលរឿងនោះ (នៅខែតន្លៃឯណា ។ ឈ្មោះ ណុត-ខន់ កំពង់ធំ មិនចាន់ដើមកំណើតរឿងផ្សេងទៀត ហើយបើនិយាយរៀបរាប់ពីខែតបន្តិច នោះយើងក៏អាចដឹងចាន់ថា ហេតុអ្វីចាន់ជារឿងចាំងពីរនេះខុសគ្នា ?

ឈ្មោះវ៉ុច-ខួច ចាន់ផ្តើរឿងព្រៃឆ្ងល ។ ពីរឿង មានរឿង ១ ដំណាលពីរឿងសិរីសុតន្ធចរ រឿង ១ ទៀត ដំណាលតាព្រះថោង ប៉ុន្តែមិនច្បាស់ពីដើមកំណើតរឿងនោះ ។ ទេ ។ រឿងទី ១ ដំណាលពីវត្តអង្គរនៅខាងលិចកំពង់ចាម និយាយរៀបរាប់ច្បាស់អ្នកស្រែជាអធិបតីក្រុមជំនុំ ពីដំណើរ តាត្រហ្មនៅអង្គរ ។ តាមក្បាច់រចនាដែលឆ្លាក់នៅចុងយ៉ន អាចជាគ្រឿងបញ្ជាក់ថារឿងព្រៃនេះឯង ។ ប្រសិនបើឈ្មោះវ៉ុច-ខួច និយាយរៀបរាប់ពីវត្តអង្គរទៀតប្រសិនបើ ប្រហែលជាគេអាចដឹងច្បាស់ថា វត្តអង្គរ ចាន់កសាងឡើងក្នុងសម័យជាមួយគ្នា នឹងតាត្រហ្មឬចាស់យ៉ន ។

ឯរឿងត្រៃភន ដែលនិយាយដំណាលពីព្រះមហាឥន្ទ្រនោះ ជារឿងជាប់ជោគខ្លាំង ។ សេចក្តីសំអាង ត្រូវបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ថា អ្នករៀបរឿងបានចេះដឹងរឿងនេះពីណាមក ។

ឈ្មោះលោក ព្រំ - គុប ដែលយើងបានពោលមកហើយ បានផ្ញើរឿងត្រៃភនជារង្វិនរឿងមកឲ្យយើង ដែលជាប់ទាក់ទងនឹងស្រុកកំពង់ធំ ប៉ុន្តែគួរឲ្យស្តាយណាស់ ដែលពុំបានប្រាប់យើងថា លោកនេះបានចេះដឹងរឿងព័រពាំងនេះយ៉ាងណា ហើយត្រូវបង្គំប្រាប់ត្រង់ចំណុចសំខាន់ៗផង ។

យើងមិនបានរៀបរាប់ឈ្មោះអស់លោកដែលបានផ្ញើរឿងត្រៃភនមកបង្ហាញលើកមុននេះដោយសព្វគ្រប់ទេ ប៉ុន្តែយើងសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះអស់លោកទាំងនេះ ដែលបានធ្វើការខ្នះខ្នែងជាយោលចាត់ការបស់ក្រុមជំនុំហើយតង់មានថ្ងៃណាមួយ ការនេះពុតជាគំរូយ៉ាងពិតប្រាកដឲ្យអ្នកសិក្សាចំខៀមទង្គាប់ទង្គឹងជំនឿបស់ស្រុកខ្មែរជាន់ដើម ។

x

x x

២ - សេចក្តីថ្លែងដំណឹង អំពីរបៀបការបង្ហាញថ្មី

ក្រុមជំនុំចំខៀមទង្គាប់ស្រុកខ្មែរ បានបង្ហាសការបង្ហាញរឿងត្រៃភនជាថ្មីម្តងទៀត រៀបចំឲ្យមានភ្នាក់ងារមួយៗ គ្រប់ៗ រឿងដែលបង្ហាញជាប់ ។ ឯការរៀបរៀងសេចក្តី មិនបាច់គិតគូរពីការកែងឹល្អឬមិនល្អ

ទេ ត្រូវតែតវែតពីការចេះដោយរឿនឲ្យបានសព្វគ្រប់ល្អប្រណែះ ។ ដោយនៅតែនូវសេចក្តីជាភាសាបារាំងក៏បានដែរ តែត្រូវឲ្យមានសេរីភាពខ្លះ ខ្លាំងពីឡែក។ ខ្លះ (ដូចឈ្មោះត្រឹងក្នុងនឹងឈ្មោះត្រឹងសក្តារជូជា ...) ជាអក្សរខ្មែរ ។

រួមមនុស្សម្នាក់ៗ អាចតែងរឿនដែលត្រូវប្រឡងបានពីរឿន ក្នុង ១ លើអ។ ប៉ុន្តែត្រូវសរសេររឿនឲ្យមួយៗ ជាក់លើតែជាសឲ្យជាប់ដោយឡែក។ ពីគ្នា ។

១ — ការប្រឡងទំនៀមទម្លាប់នឹងរឿងត្រៃងដែលជាប់ទាក់ទងនឹងការប្រួតស្រែ ។

ឯរង្វាន់ស្រែចនៅអ្នកប្រឡងដែលរើសយកជាប្រាក់ ឬជាសៀវភៅចុះពុម្ពរួចស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យក៏បាន ។ រង្វាន់លេខ ១-២-៣ ជាប្រាក់ ៩០ រៀល, ៧០ រៀល, ១៥ រៀល, ។ រឿនប្រឡងតាំងអម្បាលម៉ាន ត្រូវផ្ទៀងជាល់ក្រមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ក្រុងភ្នំពេញ មុនថ្ងៃ ៣១ ម៉ាត្រាំ ១៩៤៩ ។

ការប្រឡងនេះ ត្រូវធ្វើបរិយាយឲ្យហ្មត់ចត់ តាមទំនៀមទម្លាប់ជាប់ទាក់ទងនឹងការប្រួតស្រែ ។ ត្រូវនិយាយសារសំខាន់ប្រជាប់ប្រឹក្សា (ដូចតារាណ្ឌ្រាជាដើម) ផ្តល់តម្លៃក្នុងការទ្រង់ទ្រាយផង ។ អ្នកប្រឡងត្រូវប្រុងប្រយ័ត្ន តាមបញ្ជាក្នុងដូចមានខាងក្រោមនេះ:

១ - បើតាមទំនៀម អ្នកប្រឡងត្រូវច្រាប់ថារឿងដែលផ្ញើ៧ ប្រឡងនោះ ជារឿងដែលបានរៀបរៀងឡើងដោយខ្លួនឯង ឬគ្រាន់តែបានឮគេនិយាយច្រាប់ ។

២ - អ្នកប្រឡង ត្រូវច្រាប់ឲ្យច្បាស់លាស់ពីឥតខ្ចែងដែលខ្លួនធ្វើ ឬពីបេះដែលខ្លួនបានដំណាលៈ ។

៣ - ចំពោះរឿងព្រៃឥតត្រូវនិយាយច្រាប់ឲ្យច្បាស់ថា រឿងដែលខ្លួនបានដំណាលជារឿងដែលបានឮគេនិយាយតៗគ្នាមក ឬបានឃើញនៅកន្លែងសៀវភៅណា ។

ប្រសិនបើបានដឹងរឿងនោះ ដោយសារគេនិយាយច្រាប់ នោះអ្នកប្រឡងត្រូវច្រាប់ពីឥតខ្ចែង - ពេល - ឈ្មោះអ្នកដំណាលរឿង ។

ប្រសិនបើរឿងព្រៃនោះនាំយកចេញមកពីសៀវភៅពុម្ពនោះត្រូវច្រាប់ទំព័រផង ។ បើរឿងព្រៃនោះនៅក្នុងសាស្ត្រាស្ទឹកតែនោះត្រូវច្រាប់ឈ្មោះម្ចាស់សាស្ត្រាផង ។

៤ - ប្រសិនបើមានគេនិយាយពន្យល់ដូចម្តេច ពីទំនៀមទម្លាប់ដូចម្តេច ត្រូវធ្វើសេចក្តីពន្យល់ឲ្យច្បាស់លាស់ (ដូចជាភូមិស្រុក, ត្រួ, អាចារ្យ ឬ ឥតខ្ចែង) ។

២ - ការប្រឡងទំនៀមទម្លាប់ទឹងរឿងព្រៃដែលជាប់ទាក់ទងដោយការបរបាញ់ ឬការទាក់សត្វព្រៃ

ការប្រឡងនេះ មានរង្វាន់ជាប្រាក់ ៥០ រៀល ២០ រៀល ១៥ រៀលប្តូរសៀវភៅចោះពុម្ពរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យក៏មាន ។ រឿងប្រឡងត្រូវធ្វើទៅឲ្យបានដល់ក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ មុនថ្ងៃ ៣១ មីនា ១៩៤៨ ។ រីឯប្តូការអ្វីដែលជាប់ទាក់ទិនទង្គឹការបោះពុម្ពផ្សាយប្តូការពាក់ព័ន្ធនឹង (ទំនៀមទំលាប់, រឿងព្រេង, ប្រជាប់ប្រៃប្រាស់) ទង្គឹងរៀបចំជាមួយទង្គឹងរឿងប្រឡងក៏មាន ។ អ្នកប្រឡងមិនចាំបាច់និយាយពីការបោះពុម្ពប្តូការពាក់ព័ន្ធនឹងទៅទេ គ្រាន់តែនិយាយពីការបោះពុម្ពប្តូការពាក់ព័ន្ធនឹងមួយៗ (ដូចជាសត្តដំរី) ។

ក្រៅពីនេះ អ្នកប្រឡងត្រូវធ្វើតាមរបៀបចង្អាប់ដូចបានកំណត់ក្នុងបញ្ញត្តិប្រឡងទី ១ ខាងលើនេះចាំងអស់ ។

ក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ស្រែកខ្មែរ

តម្រៀតាមសេចក្តីត្រៃការរបស់ធម្មជាតិ

ហ្លួងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ាក-ថែម ប្រែ រៀបរៀង

(ត)

ប្រឡាក់ដោយដីបៃបនេះ ត្រូវយកដែលប្រឆងចាស់រួចហើយត្រូវដុសជម្រះលាងឲ្យស្អាត ។ ឯដីដែលត្រូវកំដៅថ្ងៃជាដើមស្អាតតែងសួតជាដរាបនៅតណ្តាលវាលស្រែជាដើម តែបើមានពីជក់ខាន់ស្នៅមានភ្លូមគរសោចកំទួរឆ្អៀសដែរ ។ ទុកជាយ៉ាងណាក៏ដោយត្រូវយកដែលប្រឡាក់ប្រឡូសដោយដីឬធូលីដីហើយ ត្រូវតែលាងដម្រះកងកាយដោយទឹកដ៏ស្អាតជាមុន ។

ទីពីរ – ទឹកបរិសុទ្ធនោះ ទុកជាធម្មជាតដ៏ប្រពន្ធកាយយ៉ាងណាក៏ជារបស់ឥតតម្លៃទាំងអស់ តែយើងត្រូវនឹងតិតដល់សេចក្តីពិតដែលត្រូវលាងជាដរាបនេះទៅទៀត គឺជាវិតរបស់យើងមានសេចក្តីប្រែប្រួលជាមុន ថ្ងៃនេះយើងដេកលើដំណេកដែលមានពួកឲ្យល់ខ្លែយ៉ាងស្អាត តែដល់ស្អែកឡើងយើងតាមផ្ទាស់ហាន: របស់យើងជាអ្នកក្រីក្រលំបាកទៀតក៏មាន ដើមយើងត្រូវតែបាត់កងកាយរបស់យើងឲ្យថ្នឹតស្ងួតស្អាតនឹងធម្មជាតិផ្សេងៗ កុំតាន់តឹងមុឺងម៉ាត់ហួសពេកទេ ត្រូវតែប្រើប្រាស់ទឹកស្អាតបរិសុទ្ធប៉ុណ្ណោះ ក្រែងបើជាតែទឹកស្អាតបរិសុទ្ធតែមួយមុខ

កើតទោស តែព្រោះខឹកអាចដល់ខ្លួនសេចក្តីស្លាប់ឬឈឺពោះពុនរួសពុតខ្លះមិនខាន ។ តែងមានតួយ៉ាងខ្លះ អ្នកនៅក្រុងធ្លាប់ប្រើតែទឹកទាំស៊ីនឬទឹកតម្រង ដល់ខ្លួនចេញទៅស្រុកស្រែចំការបែបនេះមិនបានមុខជាកើតទោសនេះមិនខាន តែឯអ្នកស្រុកស្រែដែលធ្លាប់ផឹកតែទឹកស្រែ ក៏មិនដែលកើតទោស ដោយសារខឹកមិនស្អាតនេះទេ ។

តាមធម្មតា យើងគួរតែប្រើទឹកដែលស្អាតបរិសុទ្ធ តែការខ្វល់ខ្វួនប្រើទឹកមិនសូវស្អាតខ្លះ ក៏ជាការសមគួរដែរ ដើម្បីឲ្យពួកគាយយើងមានទុកាសតសាន់ត្រឹងតទល់ឲ្យថ្នឹកនឹងរបស់មិនបរិសុទ្ធ ដែលជាប្រយោជន៍ក្នុងគ្រាក្រពះ ។ ទណ្ឌៈណាដែលធ្វាសចាកពេតង្គឹងតាមផ្លូវទឹកដូចជាអហិរិកតតេតនិរពេទមួលជាដើម ទណ្ឌៈនេះយើងមិនគួរកាន់ច្បាប់សុទ្ធតែម្តុំងម៉ាត់ពេកគួរទេម្តាប់ប្រើទឹកខ្លះ ទឹកស្តឹង-ព្រែក-ចឹនខ្លះ បើរឿងសង្ឃឹងនេះល្អណាស់ ទឹកប្រើសាច់ផ្លូរុក្ខជាតិក៏បាន តែតាលណាមានជម្ងឺឆ្លងតាមផ្លូវទឹកផ្សេង ទើបយើងត្រូវតែប្រយ័ត្នប្រើតែទឹកដែលបរិសុទ្ធស្អាតប្រសើរជាងនេះ បើមិនធ្វើដូច្នេះទេពេតក្រណាបនេះគាបកួលទៅតនឹងតាយប្រទុសក៏ដាវិតយើងបាន ។

អំពីអ្នកសុំក្តៅត្រជាក់ — នេះជាវត្តមួយដែលយើងតាំងខ្លួនតាមនិយាយថាអ្នកមានអ្នកក្រទេ តែងត្រូវប្រាស្រ័យទាក់ទងមិនខ្វល់ ។ ហើយអ្នក

តង់សង្កេតឃើញខ្លះថា មាតាបិតាបែរជាចង់ខ្លះតែងខ្លួនប្តីប្រពន្ធខ្លីដោយ
សំពត់យ៉ាងជិតស្និទ្ធបង្ហាញមិនឲ្យត្រូវនោះ មិនឲ្យត្រូវត្រង់សោះនោះ
គោងយល់ថាកូននេះមិនថ្នឹងនឹងតួជាងសម្បុរ មុខជាតើតរកគេឈឺចាប់
ឬផ្តាសាយនៅទុកាសផ្ទាស់ផ្លូវម្តង ។ មិនមាន តែឯក្មួងដែលមាតាបិតា
បណ្តោយឲ្យត្រូវទៅតាមសម្បុរក្តៅត្រជាក់ខ្លះនោះ បែរជាមានពលកាយ
រឹងប៉ឹងធំសឹងមាន ។ ឬបើយើងស្គាល់កំឡាំងរបស់យើងទំនងល្មម
ហាត់ទម្លាប់ខ្លួនឲ្យចំពេលទំនងធម្មជាតិបន្តិចម្តង ។ គ្រាតែជាមិត្តនឹងអាកាស
ក្តៅត្រជាក់ ហើយឲ្យហាត់ខ្លួនដូចជាវិធីហាត់តេជនឬហាត់តេទៅផ្លូវឆ្ងាយ
តង់តែជាន់ជាមានទំនងត្រូវហើយគ្មានផែរ ។

ប្រុំពីព្រឹក្សជាតិ - ក្រុងជាតិមានចំនួនតិចទៅដែលមានពេលសង់ពន
កាយទាន់ក្រៅរបស់យើង ឯបែរគេចាកដែលជាពិសទ្បើពេលសង់ពន
កាយនោះហាក់ដូចជាយើងដឹងស្គាល់ហើយ ។ គ្រាតែយើងចេះប្រើសាច់ន
ឲ្យស្រួល ក្រៅពីនេះ តាមធម្មតា ព្រឹក្សជាតិចាំងឡាយតែងមានឲ្យ
គុណដល់ពន់ឆាយជាច្រើន ។ គាងាំដើមឈើនៅក្បែរផ្ទះនេះទំមាន
គុណប្រយោជន៍ជាច្រើនដែរ ព្រោះដើមឈើតែងតែផ្តល់អាកាសដ៏ចរិសុទ្ធ
មកឲ្យយើង ។ គាងាំដើមជាទំនិចខ្ទង់បង្អែរផ្សែង កំសាន្តលេងនៅក្រោម
ចំនោះនោះ រមែងមានគុណប្រយោជន៍ជាអនេកប្រការ ព្រោះទាំងឲ្យ
យើងហាត់តំឡាំងកាយទ្បើយើងប្រចួកប្រចល់ប្រឡែងនឹងដី, ខ្ទឹម, គាងាស

កំដៅថ្ងៃនឹងក្លៀងនឹងមេដូចំពួនខ្លះដែលមាននៅក្នុងដី ហើយនាំឲ្យយើងបានហិតស្រួចយកក្នុងអាកាសដ៏បរិសុទ្ធ ស្រស់ឋស់ជាបច្ច័យឲ្យបានសេចក្តីសុខសម្បាយផង ។

សម្លៀកបំពាក់ — សំពត់អាវជាគ្រឿងសំលៀកបំពាក់កាន់កាយនឹងវត្ថុតាំងឡាយដែលបានពោះលាមកហើយ គោនិងបេះប្រើឲ្យបានស្រួលនឹងសមរម្យតាមខ្នងនឹងដី អាកាស ទើបមានគុណប្រយោជន៍ជាអនេកប្រការ បើបែរជាប្រើមិនត្រូវនឹងវិញ ត្រឡប់មានទោសអនន្តដែរ ។ ចុះយើងគាត់ដែងនឹងសំលៀកបំពាក់កាន់កាយយើងធ្វើអ្វី ? - តបបានយ៉ាងដូចម្តេច ថាយើងគាត់ដែងនឹងសំលៀកបំពាក់ដើម្បី :

១ — បង្កើតកំដៅតាមសមគួរនឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់កាន់កាយ

២ — បិទបាំងនូវអវៈដែលគួរបិទបាំង

៣ — ឲ្យមានរបៀបរៀបរយល្អ

៤ — ការពារកំដៅថ្ងៃ

៥ — នាំឲ្យកាន់កាយមានលំអជាទីចាប់ភ្នែក ។

ការប្រើគ្រឿងសំលៀកបំពាក់បិទបាំងកាន់កាយនេះ ដើម្បីឲ្យមានគុណប្រយោជន៍ដូចពោលមកខាងលើនេះឯង ។ តែពួកយើងនៅកន្លែងប្រទេសដែលមានអាកាសខុសគ្នាពីប្រទេសឥណ្ឌាជួបជាខ្យល់អ៊ីប ហើយនិយមប្រើគ្រឿងសំលៀកបំពាក់ដែលអ៊ីបនោះ អាចនាំឲ្យខូចខាតសេចក្តីសុខ

សម្រាន្តនៃកាយ ។ យើងត្រូវចេះតែលះលែងមើលត្រឹងសំលៀកបំពាក់ឲ្យល្មមសមគួរ ឥឡូវសេចក្តីត្រូវការរបស់យើងនិងចំណីដ៏អាក្រាស់ទៅស្រួចអាយុទើបសមក្រមចប្រយោជន៍ដូចចំណីរបស់យើង ។

អំពីកាមារម្មណ៍ កាមារម្មណ៍នេះសំដៅយកនូវនិមិត្តនិងនូវកិរិយាសេចក្តីស្នេហាចំពោះមនុស្សដែលមានកេរខុសគ្នារួមទាំងការធ្វើកិច្ចអ្វីនិមួយដើម្បីឲ្យសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាផង ។ កាមារម្មណ៍នេះតែងកើតឡើងគាលបុគ្គលនោះចំរើនវ័យដល់ក្រមុំកន្សោះហ្មង ។ សម្រាប់ស្ត្រីកាមារម្មណ៍មែនៗ នោះរមែងអស់ទៅ តាលុះមានអាយុហួសមានរដូវទៅហើយ ។ ឯបុរសកំណត់អាយុអស់កាមារម្មណ៍យកពាក្យខ្ញុំតាត់ពុំបាន ដ្បិតអ្នកខ្លះអាយុ ៧០ ឆន្ទៈទៅហើយក៏នៅតែជ្រមុជជ្រប់នៅនឹងកាមារម្មណ៍ក៏មាន ។ កាមារម្មណ៍នេះជាសម្បត្តិរបស់មនុស្សត្រៃបំរុងរៀលដ៏តែមនុស្សមានពេធពិការខុសប្រក្រតីទើបគ្រាំសចាកកាមារម្មណ៍ ។

កាលមានអាយុផុតវ័យជាតុមារហើយ កាមារម្មណ៍ក៏កើតឡើងសម្រាប់ជីវិតមានចំនងដូចជាកោដនាហារដ្ឋហ្មេះដែរ ពុំសូវធ្ងន់គ្នាដោយហេតុកោដនជាអាហារបស់ពពួកសត្វ ឯកាមារម្មណ៍ជាអាហារបស់ចិត្ត ។ ការប្លែកផ្សេងគ្នារវាងកាមារម្មណ៍និងអាហារនេះនៅមាន ១ ទៀតគឺទេព្ធកំណត់ប្រមាណនៃតែតាំងពីរនេះគឺអាហារយើងអាចកំណត់ឲ្យមានប្រមាណស្មើៗគ្នាបានដល់មនុស្សពួកៗ ឯកាមារម្មណ៍កំណត់ពុំបានឡើយ

ដោយហេតុតាមារមណ៍មានចរិតណាលើសខ្លះខុសគ្នាឆ្ងាយណាស់ ដោយ
ហេតុដូច្នេះជាតិចង្កើតតាមារមណ៍ក្នុងចិត្តគំនិតរបស់មនុស្សយើងមិនឲ្យមាន
លក្ខណៈស្មើគ្នាឡើយ ។

កាលបើតាមារមណ៍ដែលរបស់ប្រចាំជីវិតរបស់មនុស្សគ្រប់រូបដូច្នេះ
ទុះយើងត្រូវបណ្តាយតាមចំណង់នៃចិត្តចង់ឬអ្វី។ រឿងនេះមានសេចក្តី
ឆ្លើយថា តាមទំនងគឺត្រូវតែបណ្តាយដែរ តែឆ្លើយទៅមិនបាន ដោយហេតុ
មនុស្សយើងតែងមានគំនិតនឹងប្រកាន់ថា ខ្លួនជាសត្វដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុតលើស
សត្វទាំងពួងដូច្នេះទើបយើងត្រូវតែធ្វើការកសាងនឹងប្រកាន់របៀប
ថែបដែនទំនៀមទម្លាប់របស់ប្រជុំជន ហើយមានសេចក្តីសំខាន់ ១ យ៉ាង
ទៀតគឺការហួងហែងនោះជាតួកំណែសយ៉ាងធំសម្រាប់គ្រប់ចិត្តសត្វ
លោកនេះទើបធ្វើឲ្យតាមារមណ៍ គោនៅក្រោមរបៀបយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នឹង
ចានតំណត់ដែរ ។ កាលបើតាមារមណ៍ជាអាហារដ៏សំខាន់មួយតែគោង
ភ្លាត់ទៅនៅក្នុងរបៀបបង្ហាប់មានតំណាត់ដូច្នេះ ទើបយើងនឹងបណ្តាយឲ្យ
តាមារមណ៍ឥតមានទៅតាមតែចិត្តរពុំបាន ត្រូវតែបង្ខិតអត់សង្កត់ទប់
ទល់ចិត្តដំនិតឲ្យសមរម្យតាមទំនៀមទម្លាប់នឹងច្បាប់សម្រាប់ស្រុក ដើម្បី
ជៀសវៀងរបៀបរបបសង្គមរបស់មនុស្សឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលនឹង
រឿបរបៀបរាល់ថ្ងៃ ។

ប៉ុន្តែអ្វីជាហេតុបង្កើតឲ្យមានចិត្តគិតនឹកតាមផ្លូវកាមារម្មណ៍? ធម្ម-
ជាតិបានចាត់សាធីកាមារម្មណ៍ឲ្យដល់មនុស្សនឹងសត្វទាំងឡាយ ដោយ
ហេតុកាមារម្មណ៍នេះឯងជាមេដឹកនាំឲ្យមានបដិសន្ធិតក្នុងភពឆ្ងាយ ។ ប្រ-
សិនបើគ្មានកាមារម្មណ៍ទេ នឹងមិនមានអ្នកស្រុកទាប់តក្នុងភពឆ្ងាយមនុស្សនឹងសត្វ
ទាំងឡាយ ។ នឹងមិនមានតែនឡើងក្នុងលោកនេះទេ ។ ធម្មជាតិ
ដែលធ្វើឲ្យកើតជាស្រែចម្ការក្នុងកាលមុនប៉ុណ្ណោះ តឹតំណាលបានជាមនុស្សម្នាក់ក្នុងមួយ
កើតអំពីផ្ទៃតូចធ្លាក់ក្នុងអណ្តាលបានជាមនុស្សម្នាក់ក្នុងមួយកើតអំពីផ្ទៃតូចៗ
ក្នុងស្បូនរបស់ស្ត្រី ។ ប៉ុន្តែនឹងស្ត្រីគាំងមានវ័យចំណែកតែមុំតំឡោះ
ហើយផ្ទៃតដែលសោលមកហើយនេះនឹងចំរើនឡើង ដោយសារធាតុ
បដិសន្ធិ សាធីជាម្រែកប្តូរចិត្តស្រើបស្រាលក្នុងកាមារម្មណ៍ ។ ប្រសិន
បើដល់វ័យតែមុំតំឡោះហើយ តែឮថាជាស្ត្រីសាលក្នុងកាមារម្មណ៍ ជាម្រែកប្តូរបេចក្តី
គិតនឹកក្នុងកាមារម្មណ៍ទេ មុខជាមានអ្នកប្រតែតមិនចាន់តិចតួចនោះ
មិនចំរើនឡើងតាមអាយុ ។ ប៉ុន្តែបើកាត់ចេញអណ្តាលបង្ហាញនឹងសង្ខារ
ហើយនឹងមិនមានចិត្តគិតនឹកក្នុងកាមារម្មណ៍សោះឡើយ ចំណែកខាងស្ត្រី
ក៏មានដំនឹងដូចគ្នាដែរ ។

អំពីរាគចរិតនិប-ប្រើន

ចានសោលពីខាងដើមរួចមកហើយថា សេចក្តីត្រេកអរបស់បុគ្គល
ម្នាក់ម្នួយ ។ មានចំនួនមិនស្មើគ្នាអស់ខ្លះត្រេកអរច្រើនអស់ខ្លះត្រេកអរតិច ពុក

ជាមានពន្លឺភាយគួរជាទីស្រឡាញ់ ជាតិ-សម្ផស្សយ៉ាងណាក៏ដោយ តែនឹងតែមិនស្មើគ្នា ។ ប៉ុន្តែដូចម្តេចទើបមានភាពខុសគ្នាដូច្នេះ ? អ្នកប្រាជ្ញខាងផ្លូវទេវៈ បានស្រាវជ្រាវរកហេតុឃើញថា :

ក--កម្ម ពន្ធ - ភាពខុសគ្នានៃរូបឱជារសជាដើម ដោយសារកម្មជាហេតុនាំឱ្យកើតជាមនុស្សនិងសត្វតិរច្ឆាន ក៏មានខុសគ្នាដូចគ្នាដែរ ដូចជាមាតាបិតាមានភាពខុសគ្នាខាងភេទ ឬក៏ខាងសម្បុរ ឬក្នុងវណ្ណៈតែងមានភាពខុសគ្នាដែរ ។

ខ--អាយុ ភាពខុសគ្នាក្នុងការកើតមក-រស់នៅ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅតាមតាយុរបស់រៀងៗខ្លួនដែរ ។ ម៉ាយវែលមានភាពខុសគ្នាខ្លាំងនោះ ព្រោះនៅក្នុងវិស័យតែមួយ ឧទាហរណ៍ ដូចជាមនុស្សមានអាយុ ៣៥ ឆ្នាំ ដែលតែងស្លាប់ឡើងវិញ ក្នុងភាពជាមនុស្ស ប្រមាណជាមានអាយុ ៣០ ភាពខុសគ្នាមានដូច្នេះ ។ មានខ្លះទៀតអ្នកនោះក្នុងវិស័យតែមួយនោះ តែកើតស្លាប់ឡើងវិញ ច្រើនដងជាងគេ ក្នុងរយៈពេលតែ ១ ម៉ោង ប៉ុន្តែមិនសូវមានច្រើនដងដូចពួកតិរច្ឆានទេ ។

គ - ភាពនៃបិត្តកំណត់ដឹងក្នុងកាយ ការខ្វះខាតនៃបិត្តកំណត់ សេចក្តីល្ងង់ខ្លៅ អត់ប្រាជ្ញា ខ្ជិលច្រអូស, មិនក្រើនក្រែងគិតនឹងការងារ ដែលត្រូវធ្វើជាដើម ជាផ្លូវកំណើនឱ្យមានដឹងកាយ (មោឃៈ)

ឃុនសុន្ទរមេធី ញួង-សឿង ប្រែ

លោកហាង-គិមសេង ពិនិត្យ

រឿងផ្ទៃទន្លាប់ ៣

នាងសែកសាងគ្រោងទូលថា ចាត់តែព្រះបុណ្យ ជាម្ចាស់ជីវិតលើតម្បូង, សូមពីមុនខ្ញុំម្ចាស់បានគ្រោងទូលខ្ញុំនូវចម្ងល់បើយើងមិនពីព្រះបាទសាលិហ៊ូ ហាវុនសាល់-ក៏ដឹង តែងតែសព្រះមន្ត្រីយើងចេញមិនពីព្រះពាជដំណាក់កន្លែងតែ ដើម្បីឈ្វេងមើលឲ្យបានច្បាស់នូវហេតុផលផ្សេងៗកន្លងព្រះនគរ, ឥឡូវនេះ ខ្ញុំម្ចាស់សូមដំណាលរឿងមួយទៀតរវាងព្រះបាទសាលិហ៊ូនោះក្នុងព្រះមន្ត្រីយើងចេញមកដល់ហើយ ដាច់ដើម្បីគ្រោងទូលព្រះអង្គណាជាម្ចាស់ឲ្យបានជាចម្ងល់នេះសេចក្តីដូចតទៅនេះ:

សម័យថ្ងៃមួយ ព្រះពាជាអង្គនេះមានរាជឱង្ការចំពោះឧត្តមហាសេនាយ៉ាហ្ស៊ាំថា "នែឧត្តមហាសេនា ខ្ញុំចង់ធ្វើដំណើរក្រៅដីពីរខ្លួនកន្លងហើយឈ្វេងស៊ើបស្តាប់មើលដំណឹងផ្សេងៗកន្លងមក ដើម្បីឲ្យបានដឹងច្បាស់ថា បណ្តាក្រុមានសេចក្តីពេញចិត្តនឹងពួកនាហ៊ីនខាងសាលាយុត្តិធម៌ដែរឬទេ ក៏ឃាត់ណា; ប្រសិនបើមានរឿងហាយដូចតទៅវិញ

តវ៉ាតើតទុក្ខមិនស្ទុះចិត្តដោយមានហ៊ានធ្វើ ឆាវពុំត្រឹមត្រូវយើងនឹងដកហូត
នាហ៊ុនពាំងនោះវេញហើយ រើសរកបូមនាហ៊ុនដទៃទៀតមកជាក់ជំនួស
តែងតាំងវិញ ដើម្បីនឹងតែតម្រង់ឲ្យនាហ៊ុនយើងធ្វើការស្មោះត្រង់
ត្រូវតាមយុត្តិធម៌ពិតៗ ; តែបើសិនបើមានរាស្ត្រណាស្រេចក្តីព្រួយចិត្តសរ-
សើរគ្រប់គ្នា ដោយមានហ៊ានរបស់យើងធ្វើការស្មោះត្រង់ល្អនោះ យើងនឹងតាក់-
តានលើតដំកើងឋានន្តរស័ក្តិឲ្យសមនឹងគួរតាមថាក់ដល់ក្លាហានាហ៊ុនពាំង
ឡាយនោះឯង" ។ ឥតុម្ភមហាសេនា តំឡូងតាមព្រះពេជយ៌ណាទ័, ក្រុះ
ដល់កំណត់មោងនិរហើយ ទើបព្រះចុនកាលហ៊ូ, ឥតុម្ភមហាសេនាទ័ង
មេស្រែរដាចាង់ហ្វាង់មហាតលិង ក្នុងនិកេ.រីម្បីកុំឲ្យឥតដងស្ងាល់ហើយក៏
ចេញទៅអំពីព្រះពេជដំណាក់ ។

ឥសាលោតពាំងនោះ គ្រាចំទៅដាច់តែក្នុងនិច្រើនអាក្នុងនិចំផ្សារដោ
ច្រើន; ឥសាដែលបូមបាត់ក្នុងនិក្នុងក្រុងមួយ ក៏ឃាតជួបនឹងមនុស្សម្នាក់ពាក
ខ្លះស្រាវ មានពុះមាត់ពុះពង្រីសក្រាន់ មានពាំងសាយញ៉ាំផ្លែតក្បូរ
ផង ហើយដៃម្ខាងកាន់ក្រាំគ្រាន់ដែលធ្វើពីស្មៅតោត ដៃម្ខាងទៀត
កាន់ឈើច្រត់, ដែលចាន់ឥសាយើញក្បាលយ៉ាងនេះដោយពេលនោះ
មានពន្លឺព្រះច័ន្ទតំពុងភ្លឺស្វាងខែស ។ ទើបតែយើញតាចាស់នោះជូបហើយ
ឥសាហ៊ូមានបន្ទូលថា "ពុជមែលានេះតើមនុស្សត្រាំសក់ពុតតើជាក្បាងង,
បើដូច្នោះយើងត្រូវចូលទៅឲ្យដឹងហើយសាងសួរអំពីហេតុនៃ

កោតសរម្បីទរបស់ខ្លួន តើមានដំណើរដែលត្រូវនឹងពាក្យសម្តីរបស់ខ្លួនដែរឬទេ ? អគ្គមហាសេនាបតីលះចេញពីដំរីហើយសួរភ្ញៀវថា "នែលោកតា ! លោកតាជាមនុស្សបែបណា ហើយចិញ្ចឹមជីវិតដោយការងារអ្វី ? តាបាសម្លើយតបជាភាសាភ្ញូញ្ញែរថា "នុះលោកម្ចាស់ថ្លៃអើយ ! ខ្ញុំនេះឯងជាអ្នកនេសាទ ប៉ុន្តែត្រកែរហើមរហាមជាខ្លាំងផុត, ថ្ងៃនេះខ្ញុំចេញពីផ្ទះមកតាំងពីថ្ងៃត្រង់ ដើម្បីចាំសំណាញ់ហើយតាំងពីពេលនោះរហូតមកដល់ឥឡូវនេះ វាពុំបានត្រីមួយសោះ ; ឯខ្លួនខ្ញុំនេះសោតមានប្រពន្ធមួយទៀតក្លួតជាច្រើនខែហើយគ្មានអ្វីចិញ្ចឹមវាទេ, ប្អូនកកើតក្រខ្លះល្ងង ប្អូនកាលកកើតល្ងង់ខ្លះ ព្រោះជាធម្មតា" ។

ស្តេចគាលិហ្វ៍បានទ្រង់ជ្រាប ពាក្យតំអូញនោះហើយ ទ្រង់ខានព្រះកវាចាថ្លែយតាណាតាសួរភ្ញៀវទៀតសោះ ទើបមានបន្ទូលចំពោះតានេសាទថា តាគាចនឹងលែតឡប់សាជាត្រលាយទៅចាំសំណាញ់តែមួយប្លែងត្រង់ទន្លេនឯណោះ បានឬទេ ? បើបាន យើងនឹងឲ្យក្រែកមួយរយកហាបណៈជាផ្លាំនដល់តា ។ តានេសាទ បានឮពាក្យនេះភ្លាម ក៏ត្រេកអរត្រីពេកមានកំពុងត្រឹស ភ្លេចសេចក្តីខ្លាយត្រយអស់រលីង ហើយដើរត្រឡប់ចាកទៅត្រលាយ សំដៅទៅឯទន្លេតែម្តង ជាមួយនឹងគាលិហ្វ៍, អគ្គមហាសេនាយ៉ាហ្វា និងមេស្រួរ, ដាត់ដើរបណ្តើរតតបណ្តើរថាដូច្នេះ អស់លោកពាំងឡាយនេះជាអ្នកមានចិត្តមហប្បុរស សុខចិត្តតែមត្រង់ហើយ

គានសណ្តាប់ធ្នាប់គួរសមល្អណាស់, លោងមានចិត្តមេត្តាជួយស្រោច
ស្រង់មិនបង់ឲ្យខ្ជិនខ្ជៅយូរឡើយ តែជាបតែជួសយ៉ាងនេះទេ, បើទុកដាំលោង
មិនឲ្យផ្លាស់ទុំតែបន្តិចបន្តួចក្នុងតត់ដោយ លោងជាតំគានឲ្យតែមិន
តែចំណែងតែមួយរយប៊ុណ្ណោះ ក៏ពុកថាដាវផ្លាស់ច្រើនណាស់ដែរហើយ ។

ការ ៣ ដងលំនៅនៃគ្រឹះ គានេសានបង់សំណាញ់ប្រចងដៅតង់តែ
រួចហើយក៏ចាញ្ចូលកវៃ ស្រាប់តែដាប់ចាន់ហើយមួយចំនួនម្រេចយ៉ាងដាច
ហើយផ្តន់តណ្តុំ ដោយគានរបស់អ្វីមួយដៅងាងក្នុង ។ តាលិហ្វ៍ទ្រង
តាស់បង្គាប់ឲ្យអគ្គមហេសីនាងបង្ហាក់មួយរយេងហាចណោះ ហុចដៅឲ្យ
គានេសាន ហើយក៏បញ្ជូនគាដៅឲ្យដៅផ្ទះដៅ ។ គានេសាន អរនេចិត
ក្តុចញាញីមញ្ជាញ្ជែម ទំច្រើងដើរដៅផ្ទះយ៉ាងរួសរាន់ញាប់ជើងខ្លាន់ ។
ឯតាលិហ្វ៍ ទ្រង់មានបន្ទូលឲ្យមេស្រួលហិបនោះវិលត្រឡប់ចូលដៅតន់
ព្រះកដ៏ងវិញដាប្រញាប់ ហេយបន្ទង់ផ្ទាល់ទាបអំពីរបេះដែលដៅតង
ហិបនោះជាង ។ តាលបូលដៅដល់ខាងក្នុងដំណាក់ គេបើកហិបឡើង
ភ្លាម ក៏យើញកំប្រុងមួយធំតូចញាញីស្តុកស្តោតហើយដេរមាត់ជិតដោយ
អំបោះកេមចៀមត្រហម ។ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងព្រះទ័យរបស់តាលិហ្វ៍
ដែលត្រាំធ្វើចាដោយសេចក្តីជឿនឆ្ងល់នោះ គេមិនចាំបាច់ស្រាយរុះឲ្យ
ស្រួលបួលតាមហ្មត់ពេរឡើយ គេយកកាំបិតមកកាត់ថ្នេរនោះតែម្តង
ហើយតាញយកកញ្ចាប់មួយដែលខ្ចប់រុំដោយសំពត់ធ្វើពីលាមសមានតំណ

ពន់តែរួតដោយខ្សែថែមទៀតផង ។ កាលតាត់ខ្សែចំណងហើយ
លាស្រាយកញ្ចប់នោះឡើង ស្រាប់តែឃើញរូបសាកសពស្ត្រីម្នាក់
សម្បុរសស្គុសហើយគេតាត់ចំញ្ជាំជាកំណាត់ដុំៗ មើលទៅគួរឲ្យស្បប់
ស្ញែនស្ញែរសោចត្រង្គែងខ្លួនព្រឺកោមក្រែគេ ។

ឯលុយាយមកជល់គ្នានេះ នាងសែកាសាងក្រាបទូលព្រះបាទ
ស៊ីសតង់សារ្យាថា ៖ ម៉ែពីតព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស! គ្រាដែលស្តេច
កាលហ្ន៎ ឃាតខតឃើញរបស់ចំឡែកអស្ចារ្យតួរសើចយ៉ាងនេះ ហើយ
ខ្ញុំម្ចាស់មិនអាចក្រាបទូលព្រះករុណាឲ្យជាបសព្វតែបាយការបស់
ខ្ញុំម្ចាស់បានឡើយ, សូមព្រះករុណាទ្រង់ព្រះដំរិះពិចារណាហើយព្រះ
អង្គឯងចុះ ប៉ុន្តែខ្ញុំម្ចាស់សូមក្រាបទូលរបរមថា : កាលកាលហ្ន៎ខត
ឃើញគ្នាមស្រាប់តែទ្រង់ព្រះពិរោធធ្ងន់ខ្លាំងណាស់នោះ ហើយរាល
ព្រះនេត្រសំឡឹងសំឡក់តហតកំហែងកងគ្គមហាសេនា ដូចជាសាដថ្លុះថា
ដូច្នេះ អើ! ព្រះស្តេងអ្នកឯង! បើបនេះហើយប្តូជាខានដែលយើង
តាំងអ្នកឯងឲ្យធ្វើជាអគ្គសេនាបតីសម្រាប់ត្រួតត្រាបណ្តាកងស្តេរបស់យើង,
ធ្វើដល់អគ្គមហាសេនាត្រឡាំង គ្មានដំឯទិសដំបូនអ្វីសោះ, បណ្តាយ
ឲ្យមនុស្សធ្វើយ៉ាងតាមចិត្តតាមអំពើចិត្ត ក្នុងទីត្រកងរបស់យើងហើយឲ្យ
តេយកការស្តេរបស់យើងទៅចោះចោលក្នុងទីទ្វេទីត្រង់ទេ ។ យ៉ាងនេះ

ដោយឥតជ្រាបថាតើសេចក្តីផ្តន្ទាបង្គំបន្ទូលដល់ប្អូនមនុស្សអ្នកពិយាគនោះសោះ, ភ្លាត់ឪដូច្នេះគឺមកតែឈាស់ឬយ៉ាងណា ? រឿងនេះសមបើបណ្តាពស្តេចដ៏ចតិ៍ឱ្យាតព្យាធ្លាក់ពលដាំលដឹកជាមួយដល់យើងដង្កាំលែងឡើយ ដល់ទៅកន្លងពេលថ្ងៃលយើងនឹងទៅឯទ័ពរោគ ប្រសិនបើអ្នកឯងមិនសង្ស័យដល់មនុស្សអ្នកពិយាគស្រែនេះឲ្យបានហើសូរសពន់ទេ យើងសូមសន្យាយាតព្រះមកជាំតាងថា យើងនឹងយកអ្នកឯងមកបង្ហូរសម្លាប់ចោល ព្រមទាំងញាតិសន្តាន ៤០ នាក់ចង់អ្នកឯងផង ដើម្បីដំនួសជាមនុស្សប្រុសេទ្រីដ្ឋនោះ" ។ អគ្គមហាសេនាក៏ទូលតបថា "បពិត្រព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ! សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រទានបើកទ្វារឲ្យប្អូនបង្គំបន្តិចសិន ដើម្បីនឹងជាឱ្យគេអង្គុតស្តុបរួចជាប់ប្អូនអ្នកពិយាគនោះឯង" ។ ស្តេចតាល់ហ្គាមបន្ទូលថា "អើ, យើងបើកទ្វារឲ្យអ្នកឯងតែ ៣ ថ្ងៃទេ, ប្អូនអ្នកឯងនឹងត្រូវមើលឲ្យធាប់ៗទៅព្រោះរឿងនេះភ្លាមមួយមកលើអ្នកឯងហើយ" ។

អគ្គមហាសេនាយ៉ាហ៊ាវ ថ្វាយបង្គំលាព្រះបាទតាល់ហ្គាមចេញទៅកន្លែងបម្រុង ដោយសេចក្តីព្រួយស្តីរតែនឹងប្រែមែកទ្រនិង ។ លុះទៅដល់ផ្ទះហើយ ក៏ឥតតែម្នាក់ឯងឯង ទម្លាស់ថ្ងៃអើយ បើតែគ្រប់បានដូចជំណូលាយ ហើយមានប្រយ៉ាជនាច្រើនកុះករណែនណាន់ដាក់ផ្ទះតើគាត្មានញ្ញនឹងសាបខ្លះតាយរកមនុស្សអ្នកពិយាគនោះដូចម្តេចយើញ ?

មួយវិញទៀតសោត មនុស្សស្រីដែលសម្លាប់ស្រីនោះតែងធ្វើស្ងាត់ៗតែម្នាក់ឯង ឥតអ្នកណាជិតឮដូចឡើយហើយ ចុះបើលាងជាក់ស្តែងខ្លួនគេបង្កាត់ពីក្រែងទៅហើយទេដឹង ? ចុះសិនបើជាមនុស្សដទៃក្រៅតែពីគាត្មាអញវិញម្តេចគេនឹងចាប់នាំទៅក្រាបទូលមំភាន់ព្រះបាទកាលហ្ន៎ថា បុរសនេះហើយជាសាមីចូរមនុស្សដែលពិឃាតស្រីនោះឯង ប៉ុន្តែចំណែកគាត្មាអញមិនជាចង់ក្តីនឹងធ្វើអំពើទុច្ចរិតឈ្មោះនោះសោះ, ល្អើយ ប៉ុន្តែបើសិនបើតែមិនឃើញទេ គាត្មាអញនឹងស្វែងរកខ្លួនឯងទៅវិញចុះសើរជាង" ។

គាត្មានោះអគ្គមហាសេនា ចង្អាប់ចៅពួកនាងអតែស្ងួតតែរៃលនឹងតែស្ងួនសាលាយក្តីជាមិ ដើម្បីឲ្យចាត់ឆ្មារស៊ើបរកមនុស្សពេសខ្លួនោះឲ្យឃើញជាក់ច្បាស់ ។ ពួកចៅតែស្ងួនទាំងនោះក៏ចាត់ឆនតែរៃលនឹងចារបុរសជាពួកចៅក្រមឲ្យដើរពាសតាមស៊ើបរកតាមសព្វបែបយ៉ាងតែគ, នោះទាំងពួកចៅតែស្ងួនទាំងឡាយនោះក៏មិនហ៊ានខ្ជិលស្ងៀមដែរ . ខ្ញុះខ្ញែងយកចិត្តទុកដាក់ពិនិត្យតេរៀងៗខ្លួនឯងពេញបន្ទុក, ប៉ុន្តែការប្រឹងតែនោះឥតប្រយោជន៍សោះ គឺមិនឃើញតែរូបមនុស្សត្រួតធ្វើយោតកម្មនោះឃើញឡើយ ។ ឯអគ្គមហាសេនាចេះតែរំនិច្ចឹយដោយខ្លួនឯងថា « ខុសញ៉ាអើយអញ ប្រសិនបើខ្លាចមិនជួយស្រោចស្រង់ខ្មុំឲ្យជារលត់ជីវិតទៅមុនេះហើយមើលទៅ » ។

លុះគ្រប់កំណត់ ៣ ថ្ងៃហើយ ទើបមានព្រះរាជអាជ្ញាមកដល់ដូចសេនាបតីវែលកំពុងរង់ចុះដែរ ហើយបង្គាប់អាជ្ញាចង្ខំឲ្យទៅឯព្រះពោធិ៍ជាប្រញាប់, អគ្គមហាសេនាតំណែលតាមអាជ្ញានោះថាគ្មានប្រៃនែទេ, តាលទៅដល់ភ្នាម ស្តេចតាលិហ្គីមានបន្ទូលថា «ប្រមន្ទុសអ្នកពិយាតនោះនៅឯណា ម្តេចក៏មិនឃើញនាំយកមក?» ។ អគ្គមហាសេនាក្រាបបង្គំទូលតាំងហេតុតាំងពីដើមរៀងមក ដូចនេះ «បពិត្រព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ខ្ញុំឆ្លងបានដាតការឲ្យស៊ើបរកសព្វទីតែន្លែងគ្រប់ហើយ ប៉ុន្តែគ្មានអ្នកណាមួយឲ្យដំណឹងអំពីរឿងនេះទេ» ។ ស្តេចតាលិហ្គីទ្រង់ព្រះពិរោធក្រៃលែងជាមហិមា ហើយត្រាស់តំរៀនស្តីបន្ទោសដោយប្រការផ្សេងៗ ហើយទ្រង់មានព្រះឱង្ការឲ្យគេចាប់អគ្គមហាសេនាដើម្បីទំនើសម្លាប់ដោយដាច់ក្បាលនោងាងមុខព្រះពោធិ៍តែម្តងភ្លាត ៤០ នាក់ទៀត ។

ក្នុងពេលដែលអ្នកខ្លះកំពុងដឹកជាំសសរបង្គោលសម្រាប់បង្ករមន្ទុសព្រោះដល់អ្នកខ្លះទៀតរត់ទៅចាប់ញាតិរបស់អគ្គមហាសេនា នោះមានចុះសម្លាក់ដើរកៀសគេរកសំសព្វថ្ងៃទើតែគ្នាតាំងមួយ តាមព្រះរាជបញ្ជារបស់ព្រះចុមសាលិហ្គីដូចនេះ (មានត)

ក្បឿងត្រែង

ប្រវត្តិនៃសត្វជំរី

ចំពោះសត្វជំរីដែលខ្ញុំនឹងពណ៌នាដាក់ក្បឿងក៏ដូចអស់លោក - អ្នក ស្គាល់ដូចមានតាំងនេះ ជាការពិតមែនឬពុំពិតនោះ ខ្ញុំពុំអាចនឹងកំណត់បានទេ ព្រោះដាក់ក្បឿងគ្មានគោលបំណងសម្តែងនៃប្រវត្តិហើតុដ៏សម្បើមខ្លះលើកយកមកជាបន្ទាល់, តែខ្ញុំនឹងអត្ថាធិប្បាយតែក្បឿងនេះទៀតពុំបាន ព្រោះអ្នកក្បាលជំរីច្រើនមានសេចក្តីឃ្លាងឆ្ងាយ ។ គ្នា ហេតុនេះបានជាខ្ញុំទុំតែនក្បឿងនេះទៀត ដើម្បីជាគាលនៃពួកសត្វសាស្ត្រនឹងនៃប្តូរយោគទៅ ។

ជំរីជាពួកសត្វដែលមានរូបកាន់ធំបំផុត ក្នុងពួកសត្វចតុប្បាទ ។ ជំរីនេះកន្លងម៉ែសាសន៍ហ: លោកកំណត់ទុក ១០ ត្រកូល មានត្រកូលធំទួនឹងត្រកូលឯកវ័ណ្ណជាដើម, ក្នុងពួកជំរីទាំង ១០ ត្រកូលនោះ ខ្មែរយើងបែកបេញជា ២ ពួក តែមួយពួកហៅ ជំរីក្តុ ជាដល់ពួកជំរីដែលកើតនៅតាខ្មែរ, មួយពួកទៀតហៅ ជំរីនាម តែជំរីដែលកើតនៅកន្លែងត្រៃនាម ។ ជំរីទាំងពីរពួកនេះ មានទន្តិចាយខុសគ្នា មិនច្បាស់គ្នាទេ តែជំរីក្តុមានសណ្ឋានខ្ពស់ម្តុំកក្បាលធំជាង, ជំរីនាម មានសណ្ឋានតាបម្តុំកក្បាលទន; កម្ពាំងតាលំកំសត់ដែរ តែជំរីក្តុមានកម្ពាំងខ្លាំងជាងជំរីនាម ព្រោះមានអាយុវែងជាងផង, ឯជំរីនាមច្រើនខ្លាយមានអាយុខ្លីជាងជំរីក្តុ ។

ការដែលនឹកគណនាអំពីប្រែក្តីដំរីនេះ ខ្ញុំនឹងគណនាតាមរឿងនៃបុរសម្នាក់ ដែលរៀលពីកំណើតដំរីមកចាប់ជាតិជាមនុស្ស ហើយដឹងជាតិរបស់ខ្លួនកាលកើតជាដំរី, បុរសនោះអួតថាកាលខ្លួននៅជាកូមារគួរចាំពាក្យភាសាដំរីបានផង ។

គ្រានេះនឹងពោលពីប្រែក្តីនៃបុរសដែលដឹងជាតិនោះ ជាសេចក្តីសង្ខេបជាមុនសិន ដើម្បីជាគោលកន្លះរឿងនេះ ។

ក្នុងសម័យមួយ ខ្ញុំបានដួចនឹងបុរសម្នាក់ឈ្មោះនាយ រ៉ុក ធ្លាប់ជាតាហានក្រមក្សាស្រុកនៅខ័ណ្ឌមែនត្រកំពង់ធំ បុរសនេះនិយាយថាខ្លួនចេះចាំនឹងរៀលពីកំណើតដំរី មកចាប់ជាតិជាមនុស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ។ អស់លោកអ្នកដែលជួបបានឮការឆ្លើយការ នៅខ័ណ្ឌមែនត្រកំពង់ធំ ពាក្យ ១៩២១ ដល់ ១៩២៥ គង់បានជ្រាបឮស្គាល់នាយ រ៉ុក នោះជាពុំខាន ។ នាយ រ៉ុកនេះជាមនុស្សមានសណ្ឋានធំធាត់ តាយបែបការគួរឲ្យជឿថាចេះចាំនឹងរឿងកំណើតជាដំរីមែន ព្រោះសណ្ឋានកាលមានទំហំធំដូចក្បាលដំរី, ច្រមុះធំច្រមុះជើងធំៗខ្លីៗ ដំណើរដើរយឺតខ្លួនយោលក្បាលដូចដំរី ។

ជាតិកំណើតនាយរ៉ុក

នាយរ៉ុកអធិប្បាយថា កាលខ្ញុំកើតជាដំរី ជាសត្វដំរីកំសុ ខ្លួនខ្ញុំជាដំរីដ៏ធំក្លាំ ដាច់ចង្កឹះឈ្មោលខ្លាំងជាដំរីស្តុ មានម្តាយ ១ ដេមាយ ១ កូនតូចនេះ

ព្រៃកុំណា។ ខ្ញុំមិនស្គាល់ ។ ខ្ញុំនឹងបង់ថ្លៃនគ្នាពីថារណាសង្វើតចិត្ត
ឆាណិតដល់មាតាដែលថាស់ជរា ដើរកកាហារល្អប្លែកញ៉ាំពិសារឲ្យពេញ
ចរិតណាពុំបាន, ព្រោះនៅក្នុងហ្វូងធំ ហាក់ដាច់ឯកយ៉ាងដូចយ៉ាងនេះ
ឯណាដ៏ មើរឈើនឹងផ្លែឈើជាដើម ដ៏រស្មារ។ ដណ្តើមយកអស់ ។
ខ្ញុំព្រមចាំងបង់ ទឹងគ្រាន់នៅក្នុងហ្វូងធំតុំបាន តែបបួលបង់ប្អូនឆ្ងាយកែក
ចេញពីហ្វូងធំទៅរកស៊ុកក្នុងព្រៃឆ្ងាយ។ ពីហ្វូងដ៏រឯទៀត ។ មានកាល
សម័យថ្ងៃមួយ ខ្ញុំនាំម្តាយចេញទៅរកស៊ុកក្នុងព្រៃឈើ ស្រាប់តែមាន
ក្រុមចាញ់កាំភ្លើងពីមុខឈើមកត្រូវខ្លួនខ្ញុំ តែកន្លែងណាៈដែលត្រូវគ្រាប់
នោះ ខ្ញុំឆ្ងល់ស្មានតែងឹងថាខ្លួនត្រូវគ្រាប់ទេ ព្រោះកាលឮសូរកាំភ្លើងនោះ
ខ្លួនខ្ញុំនឹងបង់ខ្ញុំ ព្រមចាំងមាត់រត់ចេញពីនោះដោយឆ្ងាយឆ្ងាយ ។
លុះខ្ញុំរត់ឆ្ងាយបន្តិចទៅក៏នឹកឃើញថា នៅទីដែលឮសូរកាំភ្លើងនោះ. អា-
ត្មាអញបានឃើញដ៏រ ១ ដួលស្លាប់ កាលនឹកឃើញដូច្នេះខ្ញុំក៏រៀបទៅ
កាន់ទីនោះវិញតែម្នាក់ឯង កាលខ្ញុំទៅដល់ក៏ឃើញដ៏រ ៣ មានក្តុកដួល
ស្លាប់ ខ្ញុំទំសុំឡឹងមើលភ្លេចដ៏រនោះ ក៏ឥតមានស្គាល់សោះ, ខ្ញុំមិនអស់
ចិត្តក៏ប្តូរទៅចាប់លើក ខ្លាចដ៏រនោះត្រឡប់លើជាគ្រោះ ដើម្បីពិនិត្យ
មើលឲ្យច្បាស់ ក៏នៅឆៃមិនស្គាល់ ។ ខ្ញុំត្រឡែកមើលទៅជុំវិញឈើ
ឃើញក្រុមព្រៃម្នាក់កន្ត្រាក់លើបង្គាបឈើ ដៃកាន់កាំភ្លើង ខ្ញុំនឹកផ្តួចកង
ចិត្តវិញថា ក្រុមនេះហើយជាអ្នកធ្វើហត្ថឃាត បើដូច្នេះអាត្មាអញនឹង

នោះធំចាំធ្វើមនុស្សឃោដរាល់ថ្ងៃជាការសង្ឃឹមគ្នា ខ្ញុំគាល់គិតដូច្នោះហើយ
ក៏ថយខ្លួនទៅក្បួននៅតុមណ្ឌលមួយ រង់ចាំព្រានខោះចុះមក ខំនិយាយទៅ
ត្រចៀកម្ខាង ។ ចំណែកឯព្រានព្រៃកាលឃើញថាដំរីវែលទួនចុញ្ចឹនោះ
ស្ងាប់ច្បាស់ ហើយ ក៏ចុះចាកដង្គើរឈើ ដៃកាន់កាំភ្លើង ល្បុះចុះមកដល់
ដំរីហើយយកត្បូទៅទៅពុះក្បាលដំរីនោះ កាលពុះកាយដកយកភ្នក់ចេញ
ចោយ ក៏ចង្អុលនោះរៃកយកទៅ ដៃទៅនាគាន់តាំភ្លើងដាច់ទៅផង ។
ឯខ្លួនខ្ញុំដែលក្បួនចាំធ្វើមនុស្សឃោដនោះ បេះតែមានរសចង្ក្រានក៏ស្ងួត
ក្នុងចិត្តគុំហ៊ានចូលទៅព្រៃ តែមិនព្រមលះបង់ចិត្តដែលបង្គាប់ឲ្យជ
ញ្ជាចាវនោះទេ កាលឃើញព្រានចេញដំណើរទៅ ខ្ញុំក៏ចេញទៅតាម
ក្រោយដោយគិតថា ម្តេចដល់ណាមួយមានតុកាសល្អខ្លួនចូលទៅព្រៃ
ឲ្យមានវែងជាន តែពុំបានតុកាសល្អសោះ ល្បុះតាមទៅ ជួបដល់
ដូចព្រានៗ ក៏ចូលទៅកន្លែង ខ្ញុំក៏ដេរទៅនៅកន្លែងព្រៃដេរមានក្រៃយដូច
ព្រានោះ តែមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានទេ ព្រោះព្រានខំយាយការខ្លាំងក្នុងដូច
ខ្ញុំឮតាំងពីស ដោយចង់ចិត្តថាឲ្យតែព្រានចុះពីដូចមកកាលណា ខំនិចូល
ទៅសង្ខាប់ ។ ក្នុងក្រៃនោះខ្ញុំឮដបរំ ភានផ្លែដេកនឹងដើមដេកក្នុងចំការ
នោះខ្លាចខ្លីអស់ ។ ល្បុះព្រឹកឡើង ខ្ញុំឮព្រាននិយាយថាចុះដេកអញ
ថ្ងៃនេះ កំស្រែនោនពុំស្ងឹកពាសពេញទាំងចំការដូច្នេះ ជាមានហេតុអ្វីបង
ល្បុះកន្លងចូលតែតំរង់ព័ត ខ្ញុំចូលទៅរុះផ្ទះព្រាននោះ កំពុងតែរុះរើឮសូរ

សំឡេងព្រានជាស់ប្រពន្ធថ្កាប់ថា អញដួងជាវិលមុខ ប្រហែលជាខ្មោចប្រកាំដឹង ឯងចូរទៅកាប់ដើមបេតឃាតមកដោតស្ងាត់ឲ្យអញ ។ ខ្ញុំឃើញប្រពន្ធព្រាននោះចុះទៅកាប់ដើមបេតមែនខ្ញុំដួងជាមានសេចក្តីភ័យពុំហ៊ានចុះផ្លុះនោះត្រឡប់ទៀត ។ លុះដល់ពេលព្រឹកឡើង ស្រាប់តែខ្ញុំក្រឡេកឃើញតើពុំដឹងជាខ្លួនទៅនៅកន្លែងណា (គឺចូលទៅចាប់តំណើតក្នុងផ្ទៃប្រពន្ធព្រាន) ។

គប់ពីនេះទៅ ទើបតថយទៅនិយាយអំពីប្រពៃណីនៃសត្វដំរី តាមសំដីនាយវ៉ែនឡើងវិញ ។

សត្វដំរីគាន់ប្រពៃណីសុចរិតពិតត្រង់ មានធម្មសម្បត្តិដ៏ចរចូលិ តំដំរីញីចាំនឡាយដែលនៅក្រមុំ មានសេចក្តីឈឿស្មោះត្រង់ទើងមាគាចិតពុំហ៊ានប្រព្រឹត្តអាចារក្រៅតន្ទឹងជាមិ ប៉ើទើងយកថ្លៃ លុះតែមាគាចិតឲ្យលែព្រមទុកដាក់ឲ្យទើបបានហ៊ានយក ។ ម្ខុនទើងប្រដល់ខ្លួនជាតាឲ្យកាន់ត្រកូលស្វាម៉ោះ មានធ្វើពិធីមួយដ៏សំខាន់ គឺប្រជុំពួកដំរីដែលជាញាតិមកជ្រុបឲ្យលែព្រមគ្រប់ៗគ្នា ទៅទីបើងប្តូរជ្រោះណាមួយ លុះព្រមព្រៀងច្បើមឆ្ពិលរួចហើយ ដំរីតូចសំស្ងាត់គ្នាចុះទៅកន្លែងបុំងប្តូរជ្រោះ ដើម្បីឲ្យពួកដំរីចុះជ្រុបទឹកឲ្យ ។

កន្លែមួយទៀត ។ ដំរីចាំនឡាយតន្ទឹងសាកលលោក ត្រូវទៅឡើងអាកាសដ្ឋ ទោះប៉ះទៅរកស៊ីឆ្ងាយក៏ដោយក្តី ក៏ត្រូវចូលទៅប្រជុំគ្នាឡើងអ្នកតា

មួយថ្ងៃ ពុំដែលខាន គ្រប់តែដំរីត្រូវដើរបៀមនេះ ។ ឯអ្នកគោះខាន
រួចសណ្ឋានទ្រង់ទ្រាយដូចមនុស្ស តែធំប៉ុនដំរីសារអង្គុយពីនក្នុង ដោ
លើកំពូលភ្នំ ចែរមុខទៅទិសខាងកើត ។ ដំរីតាំងឡាយខ្លើងពីខាង
កើត ហើយដើរចូលទៅថ្វាយបង្គំអ្នកតាម្នាក់ម្តងៗ ។ ពេលដែលដំរី
ត្រាចសំពះនោះ អ្នកតាថ្កាប់ថាឆ្នាំនេះត្រូវឲ្យដំរីបរិភោគដើមឈើនេះជា
ថ្នាំ ដំរីទទួលបង្គាប់ហើយក៏ថយចុះទៅវិញ រួចដំរីមួយចូលទៅថ្វាយបង្គំ
ទៀតជាលំដាប់គ្នា ត្រាតែអស់ ។ តែដំរីណាមានតាហុសខ្លាំងគ្រប
កំណត់ធំដែលណ:ក្នុងឆ្នាំនោះ មិនអាចរស់នៅដល់ពេលចូលថ្វាយបង្គំ
លើកក្រោយទៀតបានទេ អ្នកតាក៏មិនឲ្យថ្កាប់ថ្នាំឲ្យដំរីនោះបរិភោគទេ
គ្រាន់តែធ្វើសាការឲ្យសញ្ញា ដោយលើកដៃដាក់លើស្មាចង្អុលទៅក្រោយ
ឥតង្អុលទៅខាងលិចភ្នំ ដំរីនោះក៏ស្រក់ទឹកភ្នែក ហើយចុះទៅតាមដៃ
អ្នកតាទៅ ។ ពួកដំរីដែលជាកូនចៅថ្នាក់ក្រៃតែសំឡាញ់យើញដូច្នោះ
ក៏សំដែងកាការផ្សេងៗ ដើម្បីថ្នូនសេចក្តីសោកស្តាយ ។

ដំរីដែលទៅកន្លែព្រៃ សឹងមានឥសប្បុរភាពជាទីសប្បាយរីករាយ
ណាស់ តែមានខ្សែកាលម្តង ។ នាំឲ្យពួកដំរីចាំងឡាយមានទុក្ខព្រួយ
ឥតម៉ែមេដំរីណាស់ពាលកូនមក សំបុរខ្លាំដែង (ហៅថាដំរីសា) នោះ
ពួកដំរីចាំងឡាយនាំគ្នាខ្វល់ខ្វាយជួយថែរក្សាកូនដំរីនោះ ។ ម៉ើកូនដំរី
នោះចេញដើរទៅណា តែងនាំគ្នាតាមៗ ឈរចាំងពីមុខពីក្រោយ

ដើម្បីកុំឲ្យមនុស្សលោកឃើញ ព្រោះមនុស្សលោកគាល់ណាឃើញកូនជំរីនោះហើយ ពុំដែលរំលងចាលមួយជង្គឹសោះឡើយ តែងតែតាមចាក់តាមចាប់ ម្ចាស់ហើយសេចក្តីអន្តរាយដោយត្រឹងគាវុងក៏កើតមានឡើងដល់ពួកជំរីទាំងមូល លុះកូនជំរីនោះធំពេញដំចង្កឹឡើង ក៏នាំគ្នាចាប់យកទៅឲ្យត្រាំចឺនវែលមានទង្វើរឈើ ដើម្បីឲ្យក្រាយទៅជាជំរីខ្លាំញ ។

សាត្រឡប់ទៅនិយាយអំពីបិពន្ធព្រានម្រឹគ ។ បិពន្ធព្រានម្រឹគកាលនគិតបំណាន់សមាស កំសាលកូនចេញមក កូននោះជាកេរប្រុស មានរូបកងរ៉ែងធំគ្រាយដូចជំរីដោយច្រើន ។ មាតាបិតាបានសន្មតនាមកុមារនោះថា រ៉ឹក ។

ចៅរ៉ឹកពោលថា កាលខ្ញុំកើតឡើងអាយុបានភ្លាំ ក៏នឹកលឺកដល់ជំរីដែលជាមាតាន់ចំបងតាំងជាខាងណា នឹកពិចារណាឃើញតាំងពីនាំចាណ្តើមមាតាចេញចាកហ្គង់ជំរីមកដល់ទីដែលព្រានម្រឹគបាញ់ខ្ញុំនោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីរំជួលកន្ធត់ជង្គង់ហាក់ដាច់តែខ្លាំងឡើងរាងធំគ្រាន់ទៅស្ទើមតទៅតុំបាន ។ ខ្ញុំលួមានទុក្ខាសថ្លៃមួយ មាតាបិតាខ្ញុំទៅធ្វើចំការអស់ ខុតខ្ញុំឲ្យនៅចាំផ្ទះដោយផ្តាំផ្ញើនឹងញាតិព្រឹងលានឲ្យជួយមើលផង ខ្ញុំឃើញក្រុងទុក្ខាសល្អ ក៏ត្រេចញាតិផ្ទះដើរចូលទៅកងព្រៃដើម្បីស្វែងរកជំរីជាមាតាន់ចំបង ។ ខ្ញុំបេញ្ជើរទៅតាមផ្លូវដែលខ្ញុំនៅចាំតាលកើតផាជំរីធ្លាប់ដើរ ខ្ញុំទទួលទានអាហារផ្លែឈើតាមដែលខ្ញុំធ្លាប់

ខ្លួនឯងគាល់ព៉ាមាងជាតិដំរី ទៅញ៉ាដើរទៅកន្លែងព្រៃអស់រយៈពេលជាច្រើន ឥតមានផ្លូវបន្ទឹមមនុស្សណាម្នាក់សោះ ឃើញតែមានដើងដំរីព្រៃខ្ញុំទំដើរតាមជាន់ដំរីតៅទៀត ។ តិចរាត្រីថ្ងៃដែលខ្ញុំចេញអំពីផ្ទះទៅបាន ៧ ថ្ងៃ ខ្ញុំបានឮបែបនេះនឹងដំរីស្ទុះដើរប៉ុនកន្លែព្រៃស្ងាប់ ខ្ញុំតយនន់មើលដោយសេចក្តីសង្កើតឥតឮតែបន្តៅ ក៏ស្គាល់បានថ្នាក់ជាងរបស់ខ្ញុំ ។ ស្ទុះចូលទៅ ដើម្បីសាកសួរអំពីសុខទុក្ខនឹងសួរសេចមាតា ។ ដំរីស្ទុកាលបានឃើញមនុស្សរត់ចូលទៅជិតដូច្នោះ ក៏តក់ភ័យតក់ស្លុត ស្ទុះរត់ចេញជាប្រញាប់ ។ ខ្ញុំគោចាំសាសាដំរី ក៏ស្រែដាសាសាដំរីអំពីរឿងការ ដែលឆ្ងាប់ទៅជាមួយគ្នាក្នុងព្រៃដែលកន្លងជាដំរី ខ្ញុំនិយាយបណ្តើរដេរតាមបណ្តើរ ទាល់តែដំរីស្ទុកស្តាប់បានខ្លះឈប់រាងរត់ ហើយខ្ញុំចូលទៅឈរទល់មុខដំរី ពោលរាប់ថាជាសាសាដំរីស្ទុះមកវិញ ដំរីស្ទុក្រាប់មកវិញថា ទាតាយើងស្លាប់ទៅហើយ ។ ដំរីស្ទុផ្សាំរាប់ថាប្អូនបានទៅកើតជាមនុស្សមែន តំមានស្នេហាស្នេហាចំពោះខ្ញុំតែម្តង បានចាប់លើកខ្ញុំដាក់ឲ្យអង្គុយលើពោងនាំចេញទៅរកស៊ីនៅព្រៃស្ងាត់ ដែលឆ្ងាយអំពីហ្វូងដំរី ដើម្បីការពារមិនឲ្យដំរីព្រៃឃើញខ្លួនខ្ញុំ ហើយទំរាំផ្លូវឈើមើមរកឲ្យខ្ញុំចរិលបានថ្នមតាងណុំង ។ ដំរីស្ទុទំពាក់បាលខ្ញុំរត់ញ៉ា ៣ ឆ្នាំ ឥតបានចូលទៅកន្លែងហ្វូងដំរីព្រៃសោះ ហ្វាំរហ័យបណ្តាលឲ្យគេកសេចក្តីអន្ទះអន្ទុញទ្រាន់ជាខ្លាំង ទើបនិយាយនឹងខ្ញុំថាអូនអើយ អូនឯងចាំបាន ថា

តែតាមខ្ញុំស្រមៃហើយ គួរតែទៅខ្មៅរួមសាមគ្គីនឹងមនុស្ស ឯចង្វាលមានតំណាងថាសត្វយ៉ាងតែត្រូវរួមសាមគ្គីនឹងសត្វដូចគ្នា ឈ្លើយបុះយើងជាបង្ហូនរួមផ្ទៃមួយ តែគ្រាអួនឯងនៅថាសត្វដំរី ក៏ត្រូវនៅចាំច្រែកដូចាមើនជាបង្ហូនខ្លួនឯងដែរ ។ ខ្ញុំស្តាប់តបទៅវិញថា ខ្ញុំទទួលស្តាប់តាមពាក្យដែលមនុស្សយាយតាំងប៉ុន្មាន បើដូច្នេះ សូមបង្ហូនខ្ញុំទៅចុះលំនៅវិញ ។ ខ្ញុំនឹងដើរស្តុកបានសំដែងសេចក្តីតាមព្រះកល់ឈ្មោះជាតខ្លួនទៅវិញទៅមក រួចទើបដើរស្តុកចាប់លើតខ្ញុំដាក់លើពោង ហើយដើរតាមចូលទៅកាន់ស្រុកភូមិនៃមនុស្ស លុះទៅដល់ផ្ទះមាតាបិតាខ្ញុំក៏ដាក់ខ្ញុំឲ្យចុះពីលើពោង ហើយប្រញាប់ប្រញាល់លែងចូលទៅក្នុងព្រៃវិញ ។ ចំណែកខាងខ្លួនខ្ញុំ កាលចូលមកដល់ផ្ទះ មាតាក៏ដាច្រែនព្រៃបានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរវិតពាយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះកាលបាត់ខ្ញុំទៅជាង ៣ ឆ្នាំ ឥតមានដំណឹងសោះ ។ កាលពេលដែលខ្ញុំចូលមកដល់ ខ្ញុំនិយាយការសាមមនុស្សមិនកើតទេ ព្រោះកាលខ្ញុំឃ្លាតពីមាតាបិតាទៅនោះ ទៅតូចណាស់ ការសាមមនុស្សទើបតែនឹងចេះបន្តិចបន្តួច ខ្ញុំស្តាប់ពាក្យមាតាបិតាដែលសាឥតស្ទួត ចាន់ខ្លះមិនចាន់ខ្លះ តែខ្ញុំនិយាយតបវិញមិនកើត ។ លុះក្នុងន៍ទៅ ៣-៤ ខែទើបនិយាយរឿងក៏ដែលពោលហើយនេះ ជាការសាមមនុស្សច្រើបមាតាបិតាបាន ។

ចៅវ៉ុកនេះ លុះអាយុពេញការបានបួសធ្វើជាតាបសក្រមាស្នាស្រែចនៅទីរួមនៃភ្នំតំពង់ធំ ។ ឈ្មោះនេះតែនិយាយរឿងពីរបស់ខ្លួនបច់កាលណា តែងលើកដៃសំពះសុំឲ្យបានទៅកើតជាសត្វដំរីវិញ ព្រោះតុំពេញចិត្តនឹងរស់បន្តិចបន្តួចជាងរស់មនុស្សឈ្លោកសោះ ។

អំពីរឿងប្រវត្តិរបស់សត្វដំរីនេះ នៅមានហ្មគ់ឈ្មោះហ្មសុខជាហ្មជាន់ចាស់ គាត់និយាយថា សត្វដំរីកាន់តែរៀបរយ ១ ប្លែកពីសត្វចតុប្បាទដទៃ ។ គឺគេតែងសន្មតរួមបវរណីនឹងគ្នា តុំចុងប្រព្រឹត្តដូចសត្វទាំងពួងទេ ប្រព្រឹត្តមៃបយ៉ាងមនុស្សវិញ ។ ជាសត្វដំរីញៀនដំរីឈ្មោលកាលណាមានសេចក្តីស្រឡាញ់គ្នាជាប្រាកដ មុនឡើងរួមសំវាស (ស្ពាគ្នា) តែងនាំគ្នាទៅរកមាន់ដែលមានភាពខ្លឹកណ្តាល ដើម្បីដេកផ្ងារបានដោយស្រួល តែមុនឡើងប្រៈខ្លួនទៅកន្លែងដែលហួងនោះ ត្រូវដំរីឈ្មោលធ្វើតង្កូវឲ្យបានច្បាស់ជាមុនសិន ទើបដំរីញីនាំគ្នាឡើង ។ តាមលក្ខណៈប្រវត្តិ ៣ ប្រការគឺ ៖

១.— កាលណាស្ពាគ្នារួច ត្រូវផ្លុះលើកធ្មៅវិញ,

២.— បើមានភាយន្តរាយដោយសត្វខ្លា ឬក្រែនទៀតមកនាំត្រូវទៅជួយការពារគ្នា គ្រាតែអស់ជីវិត មិនរត់ចោលគ្នា,

៣.— ត្រូវធុកការរួមសំវាស (ស្ពាគ្នា) ជាដំបូងនេះជារាល់ថានឹងមិនទៅស្នេហានឹងដំរីញីដទៃ គ្រាតែអស់ជីវិត ។

រហៀបដែលស្បថនេះ តែវាជំរាំឈ្មោលស្បថថែរមុនចំពោះទៅកេព្រះអាទិត្យ លុតជង្គង់លើចម្រៀងឡើងថ្វាយបង្គំព្រះអាទិត្យ ៣ ដង ទើបដំរាំព្រមប្រុងខ្លួនដេកទៅក្នុងដីគ្រហូង ។ ពុនជាជាប់កិច្ចស្បថដូច្នេះ ព្រោះដំរាំនិងគ្រោងស្លាប់ខ្លួនឯងវិញពុំរួច ដោយហេតុទើដូចស់ខាងឆ្វេងនិងខាងស្តាំ លុះតែដំរាំដួចគ្នាជួយលើចទើបគ្រោករួច ។

រហៀបប្រវែងនៃសត្វដំរី ដូចបានតំណាលខាងលើនេះ ជាការពិតប្រាកដមែនឡើង ដោយថ្ងៃមានតែនៅកំប្លែង ដើម្បីពោលជាការកំសាន្តនោះទេ ពុំអាចនឹងជាប់ចន្លេះទេ ពុតដូចអស់លោក-អ្នកដែលបានមើលឬបានស្តាប់រឿងនេះ តើថាណាផងចុះ ។

ចប់

សុភាសិត នឹង ការគោរពបូជា

លោកមហា "សៅរ៍-លីរ"

វត្តសោយ ឃុំម្រឿន ស្រុកកោះសូទិន ខេត្តកំពង់ចាម

ប្រែ-ប្រឌិតរឿងរៀង

បាឡាមគាថា

លីវាតំ លទ្ធាមោហំ វន្ទិត្វា ស្វាទរេនបិ
សៅកដេន្តំ ឧភសំកំ ម្រាហសិទ្ធក្ខបុក្ខលំ
ឯយ្យាឯកាញ្ច សទ្ធម្មំ ចារកុំ អមតំ បទំ
ពុទ្ធសច្ចារិយសង្ឃញ្ច មជ្ឈិមំ បដិបន្នកំ
សុភាសិតំ បកាសេមិ ហិតសុខាវហំ វរំ
ភាគ្គជវន្ទវាសិនំ វុឡ្ឍីគេសមុបជ្ឈវេ ។

(ប្រែថា)

ខ្ញុំព្រះករុណាខាងលើពិតវន្ទិត្វាថ្វាយបង្គំនមាព ព្រះសម្ពុទ្ធលោក-ដ៏ឧត្តមសាស្ត ជាបុគ្គលលើសលុបស្មើគ្មានក្នុងលោកធាតុ ។ ព្រះសទ្ធម្មគាំសាសនាដ៏ឧត្តមក ដែលត្រៃយជាគ់ស៊ប់អម្រឹតបុរី ព្រះសង្ឃសាវ័កព្រះពុទ្ធប្រៃសើរក្រៃ ប្រតិបត្តិប្រពៃមជ្ឈិមា ស្រែចខ្ញុំសុំប្រកាសសុភាសិត ពិសិដ្ឋជា ។ ហេតុហិតសុខវាវ ដល់ជនជាតិនៅជែនតមួយ អ្នកចង់ស្តាប់រឿងនោះមែន

ភាសិតនេះខ្ញុំដកពីធម្មបទ ក្រែងជនឯទៀតសួរថា ខ្ញុំជាតាថាខ្ញុំរៀបតែថ្មី ។ ខ្ញុំអង្គុតថាលោកអាចាខ្ញុំ ខ្ញុំភាក្យ
ស្លេកឆ្ងាតាមដោយមតិ ចំរុះភាសាទេមរាជ្ញលើ ដើម្បីបំភ្លឺមនុជបុត្រ ។
សម្រួលភេទភាសនិយាយសោកឯ អត្ថសេចក្តីតម្រិតសុទ្ធ ។ អត្ថ
លេកតតិធម៌ទានចំហុត បើលំអុតប្រព្រឹត្តកើតសុខដោត ។ ចាន់ស្ទ
ស្ងួស្តីសារជ័យម- ង្គលវង្សរឿងតួឯកឯណោត រលត់តាយរលាយ
ជាតុសោះណោត ចាន់កោតខ្មៅលោតសុទ្ធសែនខ្ពើ ។ ទីបំផុតរំលត់
រំលេងខ្លួន ប្អូនកាន់ទំពាន់ស្តាន់ទេម ប្អូនកុមារប្អូនប្អូនសេពជាប់ខ្ញុំ ស្តាយ
ឆ្កែប្អូនជីវិតនិច្ចា !!

យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ វណ្ណវន្តំ អគន្ធកំ
ឯវំ សុភាសិតា វាចា អផលា ហោតិ អកុព្វតោ ។
យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ ៖ វណ្ណវន្តំ សគន្ធកំ
ឯវំ សុភាសិតា វាចា សផលា ហោតិ សុកុព្វតោ ។

ជាស្តុពណីស្តុះក្រែសក្តិនស្តួខ្យសោះ ស្តួខ្យប្រែយោជន៍ស្មោះដូច
ជាវាចា សុភាសិតពិសិដ្ឋស្តួខ្យផលា ដល់មនុស្សាមិនសេពតាម្យ ជាក់
ស្តុពណីវុឌ្ឍកេចន៍ក្តិនឈ្មួយឈ្មប់ ចាន់ប្រែយោជន៍ត្រង់អ្នកត្រែកមនោរម្យ
ដូចវាចាសុភាសិតកើតផលឧត្តម ដល់អ្នកសេពសែនខ្ញុំចំត្រាម់ត្រង ។

ขนฺติ ตีรสฺสูลงฺกาโร ขนฺติ ตเมา ตมสฺสูโน

ขนฺติ ฆลำ ยเตนำ ขนฺติ หิตสุขาวหา ฯ

ขนฺติสาคลฺลิยเนตีรำ ขนฺติสาตปฺปเนตาชส ขนฺติสาพลยโยตี

ตำนิสสำ ขนฺติสาวสำเกตหิตสุขำ ฯ

ขนฺติโคา เขตฺตกำ ลาภี ยสสฺสี สุขสีลกา

ปิโยมโน เนวมนุสฺสานำ มชาเชา เหาติ ขนฺติโคา ฯ

อกฺกาน ขนฺติ ตณิชาตเมวิ ตีณิลาตเมสกฺกีสุ ขนฺติ อกฺกาน

ขนฺติสาขปิโย มชาชาโนเตฺวมนุสฺส ฯ

อตฺตโนปิ ปเรสญฺ อตฺถาวโห ? ขนฺติโคา

สกฺกโมเตฺวตมำ มญฺเ อาวุโตฺต เหาติ ขนฺติโคา ฯ

อกฺกาน ขนฺติ ขีเมนิเกตมคฺค ฉลงฺขนฺติสีลาทิ อาน ขนฺติ

ณฺหเหาสาสนิโก เหาตาสนฺติมหาสิกฺขน

สุสาสิตฺ

ขนฺติ ขนฺติเจลงฺกิตำ ขนฺติมติ มิตฺตสฺเจตาเณก ขนฺติสาลงฺกิตสฺส

ปุคฺคลสฺส ขนฺติ เนหเหาติสาเลาเกหาเหา ฯ

อตฺตานำ น นเน โหาเสา อตฺตานำ น ปริหเร

ปาปำ ผุฏฺเฐยฺย กาลฺยาณี ชาปิ กญฺ น เหาเตยฺเย ฯ

ជាតិច្រៃសត្វក្រៃសច្រៃណាខ្ញុំតេ ក្នុលេងតាយេទ្យៃយោនតច្រៃជ
តែវាលាលាចាសុខល្យាណ៏ ចាបចាំកុំចាំចាញ្ញ ។

សុភាសិតថា

ជាតិឈើតេដាំបន្ទើរលើដើង តេដំកើនស្រោចទឹកបំផុតជ ពក
ពន្លកកំប៉ុបតេក្លិចឈ្ងុយ តួរម្ដុនយកដល់ជាតិតាយ៉ាត ។ ជាតិឈើដុះឈរ
ផ្ទាល់ដីព្រៃកំ តានបុរម្ដុនតែក្រៃលែលាត់ ឯតួបន្លែតាមមានលាស់
ស្រស់ជាត់ តាណាតួរយកតយកដល់ជាតិជា ។ ជាតិបោរពោះចុះឈ្មោះ
ពិពេះម្ដេច ល្អបានមានតិចកុំរកចិត្តក ជាតិអត្តតួបពួជតាបតាតាសា
ខុក្ខលើសតេរបេនាជានិវន្ត៍ ។ ជាតិភាសាសួន្យមិនសំគិលស ពុំដែល
ឮសំស្តើអត្តន៍ធាស់ជីតជន្ម ជាតិតំជលសិល្បសាស្ត្រវិជ្ជាមន្ត មិត្រតែឲ្យ
ជនសុខបុណ្យសួន្យពាំនឹកស ។ ជាតិភាសាពោះសុខកំសុខតិប ជាតិ
ភាសាកំប៉ុបបោនបួសយស ជាតិភាសាស៊ីអត់ស៊ីរមិនរស់ បើបងំឮស់
ប្អូរប៉ុនឲ្យសោញ្ញត្រួន ។

សុភាសិតម្យ៉ាងទៀតថា

នាយខ្ញុំនឯងហៅម្ចាស់ឈើខ្ញុំនឯង តាន្ទនរណាមកខ្នែងម្ដុំស់ចន្ទា
ខ្ញុំខ្ញុំនឯងម្ដុំនឯងជាភាសា តាន្ទនរណាក្លែកក្លែនឲ្យឈ្លួនចិត្ត ។ នាយលើ
ខ្ញុំនតេខ្ញុំលើខ្ញុំនឯង សែនចំបែនហែនហួតធ្លុតតំនិត ខ្ញុំលើតេខ្ញុំនឯង
ម្ចាស់ដីតែ សុខស្រួលពេកពិតតែតួព្រៃយប់ំនល្ងង់ ។ នាយក្លែកខ្ញុំក៏ក្លែកក្លែក

ជ្ជុគ្គា តែនាយកុក្កុតមិនវេនាយថន ទ្វុក្កុលស្សនាយខ្ទុគ្គីកាន់ជន នាយ
ត្តិយច្ចាបប្រែន ប្រែមើលតាសា

ទុន្ទិយា នោស ជិនាតំ ទុន្ទុំ នោសេន ដេយ្យវេ
ទុន្ទុកំ ទុន្ទិយា ដេតំ អក្ខន្ទុកែន ទុន្ទុកំ ។

ឈ្មះតាសាដោយសារប្រែន្ទុ ឈ្មះទុន្ទុដោយប្រែធម៌តាសា(១)
ឈ្មះអក្ខទុន្ទុដោយប្រែន្ទុ ឈ្មះអក្ខតនៈមាដោយអក្ខន្ទុ ។

ឧត្តមំ បណិធាតេន សូរំ តែនេន យោជយេ
ហីនំ ហីនអ្ស នានេន បរក្កមេ បរក្កមំ ។

ឈ្មះទុតូមដនៈដោយប្រណិធិតន៍ ឈ្មះអ្នកក្រៀក្រាក្តាតដោយ
ទុគ្គាយ ឈ្មះអ្នកនាចដោយទ្យែតិស្តុកេងកយ ឈ្មះអ្នកព្យាយមដោយ
ខ្លាងទ្វុលលើស ។

មុទ្ធ្ប ជិនាតិ ព្យូហេន បសំសាយបំ ដេតិ តំ
ភោកំ ភោកមិ នានេន ន វិសដ្ឋសេន តសប្បិ។

ឈ្មះអ្នកខ្លៅដោយតលស្លាបប្រែស្មើរ ឈ្មះអ្នកខ្លៅដោយបក្ខ័រ
សរសើរចិត្ត ឈ្មះអ្នកខ្លៅដោយទ្យែតិស្តុលូបស្តិត ឈ្មះអ្នកខ្លៅដោយចេកុ
ស្តិនសាបរាង ។

---

១ ជាន់នេះមិនសមជាពុទ្ធភាសិត ប្រហែលអ្នកតំពន្ធប្រែតិតឡើងតាមអត្ថនោមតិ ? ប. ក.

* ญ្ហំ ជិនាតំ ន ន្ទេន ជិនាតំ មុនិនា មុនិំ
សាធុំ បិ សាធុនា ជេតំ តថា សាធុំ អសាធុនា ។

ឈ្នះអ្នកខ្ជិលដោយមានមួន ឈ្នះអ្នកកំណាញ់ដោយការឲ្យទាន ឈ្នះអ្នកពោលពាក្យមិនពិតដោយពាក្យពិត ឈ្នះអ្នកពោលពាក្យអាក្រក់ដោយពាក្យល្អ ។

យេ អវិរតា ជេតិ សមេតាបិ សមំ ជិនេ
អសមំ អសមេនេវ អសាធុំ សាធុនា ជិនេ ។

ឈ្នះអ្នកមានពៀរដោយឥតពៀរតប ឈ្នះអ្នកស្មោះដោយការមិនស្មោះ ឈ្នះអ្នកមិនស្មោះដោយការស្មោះ ឈ្នះអ្នកពោលពាក្យអាក្រក់ដោយពាក្យល្អ ។

បហាវេន អតិកាណិំ តុំ បហាវេន វន្ទាបិ បេំ
សាច្ចេន បណ្ឌិតំ ជេតិ កណិកញ្ច អកាធិនា ។

ឈ្នះស្ត្រីឆ្កួតដោយការបង្ហាត់ ឈ្នះបុគ្គលកំណាញ់ដោយការឲ្យទាន ឈ្នះបណ្ឌិតដោយការពោលពាក្យពិត ឈ្នះស្ត្រីពេស្យាដោយការមិនខឹង ។

មោហំ ជិនាតិ បញ្ញាយ ទុទ្ទកេន មលំ តថា
ឆាទេន ឆាលតំ ជេតិ ទុដ្ឋុំ ទុន្នេន ជេយ្យវ ។

ឈ្នះភ្លើងមោហៈដោយមើលឃើញច្បាស់ ឈ្នះមលាដោយទឹកលាងឈ្នះ ឈ្នះឆាលតៈដោយការប្រដាប់តប ឈ្នះអ្នកជាប់ដោយការប្រកាន់ខ្លួនតប ។

(មានត)

មហា ប៉ុណ្ណ-សុម្ភជ.

ច្រៀបចេញពីសៀវភៅសូត្រលំការ: ដំណាស្នាដៃរបស់លោកអគ្គឃោសៈ ដែលអាណាគេនូអរដ៏ ហ៊ុយប៊ែរ បានច្រៀបជាភាសាបារាំង ។

ដំណាលអំពីភិក្ខុមួយរូប ដែលបានវាយចោរម្នាក់បីដំបងហើយប្រៀនប្រដៅឲ្យទំនួលយកត្រៃសរគមន៍ ជាទីពឹងទីរឭកតទៅ ។

អនុស្សដែលបានពិចារណាដោយប្រពៃចំពោះអំពើរបស់ខ្លួន. ទុកណាជាបានហ្មែងផ្លោយប្រព្រឹត្តខុសឆ្គងទំនងគន្លងធម៌ក៏គង់តែពេលណាមួយនឹងបានទទួលប្រយោជន៍ដ៏ធំពុំខាន ។

លាភ្នួយ ត្រៃ ខ្ញុំបានឮមកយ៉ាងនេះថា:

មានភិក្ខុមួយរូបបានតាំងទីលំនៅ ក្បែរតំបន់ប្រស់ចោរចាំង-ឡាយ ។ មានថ្ងៃមួយ កន្លងពេលដែលភិក្ខុនោះបិណ្ឌបាតយ៉ាងជិតហើយ គង់នៅក្នុងកុដិប្រស់លោក ស្រាប់តែមានចោរម្នាក់មកគោះទ្វារ រួចស្រែកហៅលោកឲ្យចេញ ។ លោកឆ្លើយថា: "កាលបើអាត្មាចេញទៅជួបឃើញមុខអ្នក; អាត្មានឹងមានសេចក្តីភ័យតក់ស្លុតខ្លាំងណាស់, ហេតុនេះបួរអ្នកលួចនៃតាមប្រហារនេះមកចុះ អាត្មានឹងឲ្យប្រស់ខ្លះ

ដល់អ្នក" ។ ចោរកំណូកដៃចូលទៅក្នុងប្រហោងនោះភ្លាមឥតបង្អង់, ក៏ឃាត់ដៃចោរបានហើយគប់យកនៃរួចនិស្ស័យទៅនឹងបង្គោលមួយ ប្តូរគាន់ដំបងមួយទើបកាត់បេះភ្លាមតែម្តងទើបនឹងសំពងចោរនោះ ។ នៅវេលាដែលលោកសំពងចោរមួយដងនឹងលើកដំបងឡើងលោកបានឮចោរបាប់ថា: "ប្អូនអើយ សូមដល់ទូលព្រះពុទ្ធដ៏ចំរើនវត្តណា!" ។ ចោរតែមួយដងនឹងយ៉ាងដំណាំហើយ ក៏ឮខ្លាំងពេកក៏សុំឲ្យកុំគួរតែមានទូលរាល់តាមថា: "ខ្ញុំសូមដល់ទូលព្រះពុទ្ធជាដ៏ចំរើនវត្ត"! បន្តាបំមកលោកក៏យកមួយដងទៀតប្រាប់ថា: ប្អូនអើយកុំគប្បីដល់ទូលព្រះធម៌ជាដ៏ចំរើនវត្តទៀត!" ចោរតែមិនឈប់ឈរយកតែឥតសង្កត់ ក៏ឆ្លើយតបតាមថា: "ខ្ញុំសូមយកព្រះធម៌ជាដ៏ចំរើនវត្តវិញ!" ។ តែសំពងជាតំរាប់បីដង លោកប្រាប់តទៅទៀតថា: "ប្អូនអើយសូមយកព្រះសង្ឃជាដ៏ចំរើនវត្តផង!" ។ ចោរកំពុងភ័យខ្លាចក្តីស្លាប់ ឆ្លើយតបតាមក្តីវិញថា; "ខ្ញុំសូមដល់ទូលព្រះសង្ឃជាដ៏ចំរើនវត្ត!" ហើយគិតក្នុងចិត្តថា: "អ្ហ! ព្រះគុណរបស់ព្រះសង្ឃវិសេសអស្ចារ្យនេះលោកមានសទ្ធាណា: ប៉ុន្មានទៀបទៅហ្ន៎! ប្រសិនបើលោកមានជ្រែងជាងនេះទៅ សូម្បីតែមួយទៀតប៉ុណ្ណោះ ក៏អញមុខជាលែងឃើញផ្តួរីបទៀតហើយ អញប្រាកដជាដល់ទូទីបំផុតនៃជីវិតពុំខានឡើយ" ។

ក្នុងគ្រានោះឯង ភិក្ខុកំសោយខ្សែលង់ចោរនោះឲ្យដេកតាមច្បាប់ ។ ចោរមានខ្លួនគ្រាំគ្រាឈឺចាប់ដោយគ្រុនធំ ក៏បង្ហូរទឹកភ្នែកដោយឈឺពុំអាចគេងលក់បាន ។ ក្នុងវេលាយាមស្រាប់តែគាត់មានចំណង់បង់ប្លុកឆកកាន់ផ្ទះក្នុងព្រះសាសនា; ទើបមានបុរសម្នាក់សាកសួរគាត់ថា: " ពេលមុនអ្នកជាចោរបានបែរពីគ្រូចង្អុលក្រសួងប៉ុន្តែឥឡូវនេះអ្នកនិតយើញយ៉ាងណា បានជាចង់លះចង់លោភនេះ ចៃមកបែរពីគ្រូត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនាទៅវិញ? " គាត់ឆ្លើយតបទៅបុរសនោះវិញថា: " បានជាខ្ញុំចង់ពេញចាត់ភ័ត្តិហាស្តប្លួមកប្លួសវិញនោះ ព្រោះខ្ញុំបានពិចារណាទៅឃើញថា ព្រះពុទ្ធសាសនានេះឈឺឲ្យបានសម្រេចជាប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងពិតមែន ។ ខ្ញុំទើបតែចង់បានតាមព្រះនិតិបណ្ឌិតវិញ ដែរហើយបានសំពះខ្ញុំបាបដ៏ក្រនឹងម្តងនេះឯង: ឲ្យតែថ្ងៃមួយខ្ញុំបានជាខ្ញុំខ្លួនដ៏វិតថាត់ចង់ទៅហើយ ក៏ប៉ុន្តែដែលខ្ញុំត្រឡប់ជាមានភ័ត្តិថ្មីនេះ គឺដោយសារសេចក្តីពន្យល់គ្រារបស់ព្រះបរមសាស្តាតថាគតដែលជាសព្វញ្ញុពុទ្ធពិតប្រាកដជាគ្រាស់ដឹងសព្វគ្រប់មែន ។ ប្រសិនបើខ្ញុំបានប្រទៅឲ្យគ្រារបស់ព្រះអង្គលះបង់ខ្លួនវិញ ប្រហែលជាសេចក្តីស្លាប់មកដល់ខ្ញុំទៅហើយ ក៏ប៉ុន្តែព្រះបរមសម្ពុទ្ធទ្រង់ជាបច្ចស់ចំពោះកាលវែងថាមុនជាន់ធំមានហេតុមួយនេះ ដែលគ្រូគ្រាគួរបង្ហូរគ្រារបស់ព្រះអង្គនៅប្រទេ

ប្រដៅឲ្យចោទភ្នាក់ងារដំបូង, ហើយដើម្បីការពារកុំឲ្យខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ ទើបខ្ញុំនឹងប្រកាសឲ្យមានទុសរណៈតែមួយប៉ុណ្ណោះ គឺឲ្យមានដល់ទៅបួន គឺព្រោះតែព្រះអង្គឯងព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយមេត្តាករុណាគាំពារអាសូរពីពោះខ្ញុំហ្នឹងឯងហើយ ... ចុះម៉ាខ្ញុំនឹងឲ្យមានតែ ៤ តែសរណាគមន៍ តុំបានតំណាងសរណាគមន៍ដល់ទៅបួនទៀតឡើយ", ហើយពោលពាក្យថាគាថាមានសេចក្តីថា:

ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធខ្ញុំនឹងបានប្រកាសតែមួយតែ តែសរណាគមន៍ តុំបានបញ្ចូនសរណាគមន៍ខ្លួនថែមទៀត ក៏ព្រោះព្រះអង្គខ្ញុំនឹងមានមេត្តាចំពោះខ្ញុំដោយពិតគឺដើម្បីសង្គ្រោះជីវិតខ្ញុំនឹងហើយ ដែលព្រះអង្គខ្ញុំនឹងប្រកាសតែតែមួយសរណាគមន៍ប៉ុណ្ណោះ' ប្រសិនបើមានសរណាគមន៍ច្រើនខ្លួន ខ្ញុំមុខជាមានឱកាសភ្លាត់ខ្លួនសូន្យរសោះឥតខាន ; ដាក់ពួកសំណាងខ្ញុំធំណាស់ ដែលបានរួបរស់ជីវិតក្នុងសាសនេះ គឺដោយសារតែព្រះបរមសាស្តាសម្មាសម្ពុទ្ធជាលោកវិទូពិតខ្ញុំនឹងជាបច្ច័យហេតុនេះតាំងអំពីពេលមុនដែលនឹងមានមកដល់, ព្រោះហេតុនោះឯង ខ្ញុំនឹងសូមតែលះបង់នូវតែតម្កល់ទៅទៀត ; បុគ្គលដែលមានតំនិតតាក់តែង លុះតែបានជួបប្រទះនឹងភយន្តរាយដ៏ធំ ទើបចេះបើកភ្នែកឡើងឃើញហេតុតាក់ស្តែងច្បាស់, ចំណែកខាងបុគ្គលដែលមានគំនិតវិសេសស្រាប់សម្រាប់មានហេតុតែមួយបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះក៏

អាចតម្រង់ចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យបានត្រង់ត្រង់ល្អឡើងបាន ។ ខ្ញុំនេះដាប្អូនស្លៅ
មានតំនិតត្រឹមត្រាតម្ចាំងណាស់ ខ្ញុំត្រូវតែជួបប្រទះនឹងភ័ព្វទុក្ខយ៉ាងច្រើនយ៉ាង
នេះ ទើបអាចភ្ញាក់ព្រឺកឡើងដឹងច្បាស់ចំពោះហេតុខ្លួនត្រូវថ្មីៗ
ខ្ញុំបានឃើញច្បាស់ចំពោះហេតុនេះហើយ បានជាខ្ញុំចង់លះបង់បញ្ចាកកេរដែរហ្ន៎ ចូលមកបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ។

ចប់

ព្រះគ្រូបញ្ញាលំទ្ធិត ភៅ-សឹម

គ្រូបង្រៀនសាលាបាលីវត្តខ្ពស់ ក្រុងភ្នំពេញ

(តទៅ)

បុគ្គលពោលតាក្យ ៣ យ៉ាង

១ - ភូថកាណី ពោលតាក្យដូចជាដុំលាម។

២ - បុថុជ្ជកាណី ពោលតាក្យដូចជាផ្លាក

៣ - មធុកាណី ពោលតាក្យពិពាក់ផ្អែមដូចជាទឹកឃ្មុំ ។

សេចក្តីថា មនុស្សសព្វថ្ងៃលើសភាគច្រើនក្នុងពិភពលោកសម័យនេះ[1] សុទ្ធសឹងតែស្ទឹងទៅរកសេចក្តីសុខត្រង់ ។ តែថា ជួនកាលជួបប្រទះភាពទៅលើសុខ ជួនកាលជួបប្រទះភាពទៅលើទុក្ខ នេះដោយសារតាលមិនទៀងទាត់ដូចម្តេច ។

ក៏ការដែលស្ទឹងតប្រទះទៅលើសុខនឹងទុក្ខទាំង ២ នេះ មកពីចរិយាការដែលប្រព្រឹត្តធ្វើដោយកាយ ឬ ក៏ដោយវាចាចិត្ត ខើចហុបសេចក្តីល្អអាក្រក់មកឲ្យត្រង់ ។ ប្លែកនឹងគេ ត្រមាំដ៏លាតសត្តារៈនឹងសេចក្តីពាក់ព័ន្ធដែលជាប្រយោជន៍តែងឡើងក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង នឹងបរលោកផង ក៏អាស្រ័យមកអំពីចរិយាការប្រព្រឹត្តនេះឯងជាអ្នកសង្រេចរបស់

---

១ ពោលពាក្យសម្តីលោភក្នុងសម័យថ្ងៃ ។

មនុស្សសត្វអាចឲ្យផលល្អនិងផលអាក្រក់តាមអំពើដែលប្រព្រឹត្តធ្វើដោយ
កាយវាចាចិត្តនោះ ។ ។

កន្លងមកនិយមថានេះ នឹងពណ៌នាអំពីវាចារបស់មនុស្សសត្វ ដែល
គោលចេញទៅតាមគាលគួរនិងគាលមិនគួរជាប្រមាណវាចាដ៏កន្លងមកនេះ
ព្រោះថាមនុស្សសត្វដែលរឹងមាំសុខស្ងប់ ឬក៏ខ្ជិលប្រយោជន៍ទាន់ជាន
កន្លងបច្ចុប្បន្ននិងបាត់លោកនោះ មិនត្រឹមតែប្រព្រឹត្តធ្វើអំពើអាក្រក់ដោយ
កាយប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីវាចាខ្សល់មាត់ដែលគោលចេញទៅជាផ្លូវនាំឲ្យ
ស្ងាប់ខ្លួនក៏មានដែរ ដូចគាថាតិបុកណថា: "កំភ្លាញស្ងាប់ព្រោះមាត់
ខេវខែត្តស្ងាប់ព្រោះចិត្ត" និយមមួយទៀតថា: "អណ្តាតជាអាវុធកាត់ក
កើតសុខទុក្ខផង ព្រោះអណ្តាត" អាស្រ័យហេតុនេះជាដើមហើយ
មនុស្សយើងត្រូវប្រយ័ត្នវាចាជាខ្សល់ទោះមុនចំផុត គាបចោតបក់ទៅ
លើសការៈអ្វីមួយនាំឲ្យវិលត្រឡប់មកប៉ះលើខ្លួនស្ងាប់ក៏មាន នាំឲ្យសម្រេច
ប្រយោជន៍យ៉ាងធំកន្លងបច្ចុប្បន្ននេះ នឹងបរលោកក៏មាន ដោយវាចា
ដែលគោលចេញទៅនេះ

ឯវាចាដែលគោលថ្លែងដាស់ដាំសម្តែង គួរដឹងថា: ដម្តែងមក
មនុស្សសត្វដែលបរិភោគអាហារចំណីវាស់ពោះ នាំឲ្យបុះបុសពាក់ចេញ
មកជាវត្ថុវានោះមានក្លិនស្អុយគាក្រក់ក្រៃលែងជាងដុំលាមកវិញ ទើយ
បក់ក្លិនតាមវាយោធាតុផ្សាយទៅពាន់ជាបានវិនាទីឆ្ងាយជាងក្លិនលាមកដុំវិញ

ក្លិនលាមកស្អុយយ៉ាងណា ។ ចាប្រសមនុស្សដែលពោលអំពីរឿងហេតុអ្វីមួយ ប្រកបដោយពាក្យពុំក្លាសិតមានពោលកុហកជាដើម ជាហេតុនាំឲ្យទំនាស់ខូចប្រយោជន៍ធំជាទីរន្ធត់ សូចិត្តមិនពិភោះស្តាប់ដល់ត្រចៀកអ្នកផងតាំងពួកក៏អសោចយ៉ាងនោះដែរ ។ ហេតុនោះឯង ព្រះដ៏មានភាគទ្រង់ប្រដៅពុទ្ធបរិស័ទថា: "ចាបនុក្លី" ត្រូវប្រយ័ត្នពាក្យសំដីដែលពោលចេញទៅនោះ ត្រូវគ្នាទំនាស់តបុកណាថា: "សំដីជាឯក" កាសិតនេះហើយដែលលោកសទ្ធឃើញប្រាស់ថា: អ្នកដែលពោលពាក្យត្រូវប្រយ័ត្ន កុំភ្លោលឲ្យប៉ះពៅលើវិចីពុទ្ធបរិតាតាំង ៤ នោះទៀយ រឿចាកកុំពោលឲ្យសោះ ព្រោះលោកខុកជួបគ្នាខ្លីដុំលាមកដែលមានក្លិនស្អុយអាក្រក់ ។

ន័យទី ២ ដែលថា: ពោលចាជួបជាផ្លាងោះ ត្រូវដំនាំថា: ឯម្នាផ្លាដែលកំពុងក្រពុំរីកស្គុះស្គាយនៅទីដើមឈើណាមួយ អាចធ្វើដើមឈើនោះឲ្យមានក្លិនក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់ឈ្ងុយតាំងអស់ ពុតណាជាដើមឈើនោះ មានសំបកល្អឯ ស្លឹកផ្លែ - បត់ - ទាក៏ដោយ ផ្លែឥតពុជារសក៏ដោយ សណ្ឋានទ្រង់ទ្រាយដើមមិនល្អក៏ដោយ រោលដែលចេញផ្លាមកហើយ ផ្លានោះ អាចឲ្យក្លិនលំអឯកេសរបក់ផ្សាយទៅតាមវាយោជាតុទៅកាន់ទីឆ្ងាយបាន, ហើយជាទីត្រេកអរប្រាថ្នារបស់មនុស្សប្រុសស្រីកន្លះលោកិយនេះយកមកប្រដាប់ពាក់កាយសម្បាធចិត្ត ដោយសារផ្កា

នោះ ។ យ៉ាងណាមិញ ឯបុគ្គលដែលពោលពាក្យដូចជានោះមិនត្រូវ
ពោលវាចាខុសតែ ៤ ទេ ប៉ុន្តែ ត្រូវពោលតែវាចាសុចរិត ៤ ដែលលោកពុទ្ធដូច
ជាផ្កានោះ ពុទ្ធកាយជាមនុស្សនោះ ឥតភាន់កាយមិនសំណាំសំខ្លួន ក្នុងញ
កន្ទុញយ៉ាងណាក៏ដោយ ពណ៌សម្បុរក្លៀសក៏ដោយមិនជាអ្វីទេ តែ
វេលាពោលវាចាចេញមក ត្រូវចរដោយពាក្យជាសុភាសិតត្រឹមត្រូវហើយ
ឋានៈឈ្មោះថាជាអ្នកប្រាជ្ញពោលពាក្យស្គាល់កាលជាអតីត កាលបច្ចុប្បន្ន
កាលអនាគត ហើយកាចញ៉ាំងប្រយោជន៍ ឲ្យសម្រេចដល់ខ្លួនផង
ដល់ជនដទៃផង ដូចជាផ្កានោះដែរ, មិនមែនដូចពាក្យថា: "រូបល្អ,
កពិកេះ, ចិត្តខ្មៅខ្ពក, មាត់ខ្មៅគាំនោះទេ" គឺនិយាយតែពាក្យ
ពោលជា ២ យ៉ាង

๑ - សម្ផៃ

๒ ផរុសា

សេចក្តីថា: បុគ្គលពោលលុកដង្គិចចំពោះមុខ ហៅថា សម្ផៃ,
ពោលកំជាំនិមុខ តែមិនឃើញមុខគ្នា ហៅថា ផរុសា ។

ឯពោលវាចាគោរពចំពោះបុគ្គលនោះ ។ ត្រូវដឹងថា: ពាក្យណា
ដែលធ្លាប់ពោលចំពោះមុខលោកណា អ្នកណាថា: "ព្រះគេជព្រះ
គុណ - ព្រះបាទ្មាស់ - លោក - អ្នក - ឯង - អ្នក - លោកអ៊ំ - លោក
ឈាយ - លោកតា - លោកមីង - លោកពូ - លោកត្រូវជាដើម" វេលា

កំពុងធ្វើមុខ៧ ក៏នៅតែនោលថាជួញដូរដដែល" ទើបឈ្មោះថានោលចំពោះមុខល្អ រីឯកំពុងធ្វើមុខទៀតក៏នៅតែនោលល្អដូចដដែល ។

បុគ្គលខ្លះនោលល្អតែកន្លះចំពោះមុខ រីឯកំពុងធ្វើមុខ៧ ក៏ត្រឡប់ជានោលថា: "អ្នកនេះ, គានេះ, មេនោះ, តាប៉ុះ, យាយប៉ុះ, តាចាស់" ជាដើមទៀតវិញ ហៅថា "ចរមុខ" គឺនោលអាក្រក់កន្លះកំពុងធ្វើមុខ· ល្អតែនៅធ្វើមុខ បុកណាសោកហៅថា "អាអីចង្រៃ, អាអីមង្ឃឹម, អាចូមស៊ុះ" ។

ន័យទី ៣ ដដែលថា: នោលតាក្យផ្អែមជូចទឹកឃ្មុំនោះ ឆ្លួជនឹងថា: ធម្មតាទឹកឃ្មុំស្រួចតែមានរសជាតិផ្អែមឆ្ងាញ់ឈ្ងុយឆ្ងាំជាងទឹកឃ្មុំដែលនៅលាយជោយទឹក។ មានរសជាតិពុំសូវផ្អែមឆ្ងាញ់ទេ ត្រង់ល្ងាន់ហើយចង់អណ្តាតនឹងបបួរមោះបន្តិចជាតែនាំឲ្យស្គាល់ថាជាទឹកឃ្មុំគេលាយជោយទឹកយ៉ាំណា បុគ្គលដែលនោលតាក្យពាក្យកេះផ្អែមដល់ចិត្តក្តីដទៃ មិនមានច្រើនថ្នាដើម្បីបៀតបៀនបញ្ឆិតបញ្ឆៀងឲ្យគេឈឺចាកសក្តារៈដល់ខ្លួនទេ គឺនោលច្រើនជោយតាក្យសុភាសិតដែលលោកពុកជាតាក្យពាក្យកេះផ្អែមស្រួមជាធម្មតា ច្រើនថ្នាឲ្យថ្នាំនសម្រែចប្រយោជន៍ដល់ខ្លួននឹងបុគ្គលដទៃយ៉ាំនោះឯង ទើបឈ្មោះថាមធុរកថា សំដីពាក្យកេះផ្អែមជូចជាទឹកឃ្មុំស្រួចតែដែលមានលាយជោយទឹកឡើយ ។

ប៉ុន្តែលុះពោលពាក្យតិះដៀលផ្ទួមល្អែមដល់ចិត្តអកដទៃមែន។ តែថា ពោលច្រើនដើម្បីចៀតចៀនបញ្ចេញពាក្យខោះឲ្យកើតលាភសក្ការៈមកដល់ខ្លួន លោកហៅថា: ពោលល្អែតខាត់ តំនិតបេះតែផ្ទាត់ចិត្តឲ្យវេទៅរកតែលាភសក្ការៈ ឬបុគ្គលនិយមថា "ចិត្តជាទេវទត្ត មាត់ជាទេវតា" គួរជាបតាមពាក្យកាព្យដែលសម័រឿនតិច្ចរបស់បុគ្គលអ្នកពោលពាក្យដូចតទៅនេះ ។

បទកាកគតិ

ខ្លែងអើយខ្លែងវេ ហោះហើរបន្ទេរ ជាប់ខ្សែអាកាស នេរាសត្តួខ្លួន
ខ្ពង់ផ្ទាំងក្រដាស ខ្សែចុងខ្លាំងណាស់ ពាក្យខ្លួនឡើងទៅ ។ ខាងក្រោយនេចង ពន្យុយវែងឥង តបខ្លួនខ្ពង់ទៅ មិនឲ្យក្រឡាប់ ផ្កាប់ផ្ងារាសទៅ ឲ្យវេទេទៅ នាផ្ទៃអាកាស ។ ក្រដាំខ្លែងនេចង ខ្សែ
១ ចំណង បន្ទាយវែងណាស់ ខាងមុខជាតំណែក ស្រែកឡើងរាប្បាស់
តាមខ្សែអាកាស ពាក្យសក[1] ។ ឯរឿងខ្លែងនេះ គួរយើងត្រិះរិះ
សេចក្តីឧបមា យកមកប្រៀបធៀប រួចយើងពិចារណាគ្នា កើតមានក្នុងគ្រា
នៅនាលោកិយ ។ ខ្លះមានរូបល្អ អាក្រក់ខ្លៅស មិនជាសារអ្វី យក
ក្រដាំវាថា ចេញពាក្យសំដី ជាអង្គប្រុសស្រី ក្នុងពិភពលោក ។ គួរយើង

---

១ សំឡេងនៃអក្ខរាវិលស្រែកតាមខ្សែបង្គុំលស្ទាបក្នុងអាកាស ។

កែវ ថៃចាក់ថា កុំឲ្យច្រេះច្រេត សំគាតសំដី ពោលស្តីបាទលោក
គួរលៃអង្សែត តាមរយៈថាស់ក្នែង ។ កុំពោលឋង្កាច់ សំដីគ្រឡាច់
ភូតតរេតលេង ពោលស្តីច្រមាច មិនជឹងថាស់ក្នែង មើលងាយ
លេលេង លមុខលគ្រែយ ។ ទំយាយពីគេ គ្មានបេះអ្វីទេ បានខ្ចុំ
ឆ្កួឲ្យ ភូតច្បាប់អ្នកផង ឲ្យដឿីបណ្តាយ ថាខ្លួនមតគ្រែយ បេះជឹង
ជាងគេ ។ មើលរូបពាក់ មុខមាត់ដូចជ្រូ ឆ្មេញកមែរ សំដីមិនលះ
ពុំស្រឡះទេ បានតែភូតគេ អ្នកលើកតែខ្លួន ។ គេជឹងពាល់គ្នា
ថាអមិនជា ពោលខុសសំនួន មើលងាយគេឯង តិតក្លែងតុំកួន
ឆ្កើគាគោមក្បួន ថាខ្លួនឯងឆ្កើ ។ បន្ទុះបន្ទាប អ្នកជំពែកប
លើតខ្លួនគ្រាន់បើ តំនិតមាយាទ ឃ្លើងឃ្លាតភ្លើភ្លើ លើកខ្លួនឥតស្មើ
អ្នកណាផ្ចឹមបាន ។ សំដីថែបនេះ ពោលឡកបញ្ជិះ ឲ្យគេសព្វស្តាន
យើងកុំសេពគប់ នាំឲ្យខូចប្រាណ ពាពោលប៉ុន្មាន សុទ្ធតែគម្រក់ ។
ព្រះទ្រង់សំដែង សំដីនេះឯង ដូចដុំលាមក កូនស្អុយដូចខ្មោច
អសោចអាត្រក់ ពិត្តសោតតក់ម៉ត់ កុំប្រើណាវ៉ា ។ គួរប្រើសំដី
ពោលពាក្យផ្អែម ឲ្យដូចជាផ្លា ទឹងបានគួរគាប់ អ្នកផងនាខ្លា
កប់គានបូជា ឯងពុំលែងឡើយ ។ គន់គេគាណិត ឃ្លេវៗយកចិត្ត
មិនឆ្កើតោះតើយ ហៅវាកត្រចាំ ឬជាឯងហើយ ស្រឡាញ់ក្រៀតតើយ
យកឆ្កើជាមិត្ត ។ ពាពាដូចជ្រូ ចូរឯងទុស្សាហ៍ ទំពោលពាក្យពិត

បើពោលតុហក មិនដោយសុចរិត ម្នុះជាគ្មានមិត្ត ទើរទៅឡើយណា ។
តាសិតបុកណា ប្រើតាមលំនាន ព្រះពុទ្ធទេសនា "ដើរឲ្យមាន ៣
ស្រដីពោលថា មាន ៤ ពាក យ៉ាត្តគ្រប់ខ្លួន" ។ កុំពោលអួតឆាល
ចាក់ដោតពោលពាល ចម្ងៃមចន្លួន បំផ្លើសលើសហេតុ ឲ្យបានចាំមួន
តាល់បែតរឿងខ្លួន ទើបបានសុទ្ធចិត្ត ។ កុំជេរជល់ជាតិ កុំជៀលមារយាទ
នាំរឿងប្រទិត ដូចមាន់ជូចា ឆ្កែភ្នោតតគិត ជៀលពូជគំនិត
បង់ឲ្យថោកតេ ។ តាសិតបូកណា តួរអ្នកចាប់ឆន្ទ យកមកពិនិត
សំឡេងប្រាប់ឆ្លើយ មិនឲ្យខុសទេ ងងឹតស្គាល់ជាតិតេ បកប្រាប់តាសា ។
កិរិយាសជាតិ ឫកពារមារយាទ សជាប់គុណ[1] មិនមានទើសចាល់
ទើបស្គាល់កិរិយា ឲ្យដឹងគ្រប់គ្នា ល្អអាក្រក់គ្រប់យ៉ាង ។ វេលាបរហេ
ទឹងលោកអ្នកណា កុំពោលចេញក្តាង ត្រូវនឹកតាសិត យកជាតឹកតាង
មកធ្វើគ្រឿងការ គ្រប់គ្នាកុំខាន ។

(ហាតិ)

១ ត្រកួលចាំងល្បាយ ។

RÉGIE DU ... LÉGAL

កម្ពុជសុរិយា

ទស្សនាវដ្តី ផ្សាយដំណឹងខាងសាសនា ទំនៀមអក្សរសាស្ត្រ ប្រកបដោយ
អំពីពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ: ហ្វូងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម, បណ្ឌិត នៅ
ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកដំណឹងសាសនា: ព្រះគ្រូសុវណ្ណញាណ ស្ង-ហាយ
ក្រុមដំនុំព្រះត្រៃបិដក នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

មាតិកាខ្សែ

ទំព័រ

ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ

ពេលកអាចារ្យ សៅ-ភោ វត្តកែវ
ព្រះក្លែង ភ្នំពេញ — វិធីសាងសំឡេង ៤៤៩

ហ្វូងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម — វិធីរក្សាឯកាយ តម្រែតាមសេចក្តីត្រូវការ
របស់ធម្មជាតិ (តមក) ៤៦៣

ឃុនសុទ្ធរមេធី ញូង-សឿង — ឯកសារហិរញ្ញវត្ថុ ភាគទី ១៤ (តមក) . . . ៤៧០

លោកក្រុមការ សក់-ខាត — រឿងព្រៃឯខ្មែរ "ប្រែវត្តីបំឯងទុំលែង" ៤៨៣

ផ្នែកសាសនា

ព្រះគ្រូបញ្ញាលំទឹត កៅ-សឹម
ត្រូបង្រៀនសាលាថាល័ជាន់ខ្ពស់ — ឃុំបំរើយោកថា (តមក) ៤៧៧

លោកមហា សៅរ៉-លីវ — សុភាសិតនិងការកោតទ (តមក) ៤៩៥

ឆ្នាំទី ១៩ — លេខ ៩ ខែកញ្ញា (សេចតមប៊ី) ឆ្នាំ ១៩៤៧ — ដំឡៃដាវ ១ ឆ្នាំ ៣៥ រៀល។

RÉGIE DU ... LÉGAL

កម្ពុជសុរិយា

ទស្សនាវដ្តី ផ្សាយដំណឹងខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ ចោះពុម្ពផ្សាយ
អំពីពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ: ហ្លួងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម, បណ្ឌិត នៅ
ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកដំណឹងសាសនា: ព្រះគ្រូសុវិន្ទញ្ញាណ ស្វរ-ហាយ
ក្រុមដំនុំព្រះត្រៃបិដក នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បញ្ជីវត្ថុ

ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ		ទំព័រ
លោកអាចារ្យ រស់-ពោ វត្តកែវ		
ព្រះភ្លើង ភ្នំពេញ	វិធីសាងសំឡេង	៤៤៩
ហ្លួងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម	វិធីរក្សាភាពកាយ តម្រូវតាមសេចក្តីត្រូវការ របស់ធម្មជាតិ (តទៅ)	៤៦៣
ឃុនសុទ្ធរមេធី ញូង-សឿង	ឯកសហស្រភត្រី ភាគទី ១៤ (តទៅ) . . .	៤៧០
លោកក្រុមការ សក់-ខាត	រឿងព្រៃងខ្មែរ "ប្រែវត្តិចំងទុំលែង"	៤៨៣
ផ្នែកសាសនា		
ព្រះគ្រូបញ្ញាលិទ្ធ កៅ-សឹម		
គ្រូបង្រៀនសោលាថាល័ជាខ្ពស់	ឃុវេទវិយោគថា (តទៅ)	៤៧៧
លោកមហា សេរ៉ី-លីវ	សុភាសិតនិងការកោតវិទ (តទៅ)	៤៨៥

ឆ្នាំទី ១៩ — លេខ ៩ ខែកញ្ញា (រសេបតម្ប៊ែ) ឆ្នាំ ១៩៤៧ — ដំឡៃជាវ ១ ឆ្នាំ ៣៥ រៀល។

សូម ជំរាប ដល់ អស់ លោក-អ្នក មើល កម្ពុជសុរិយា ទាំងឡាយ សូម ទាន ជ្រាប ។

ប្រសិន បើ អស់ លោក បាន មើល ទស្សនាវដ្តី នេះ ហើយ មាន សេចក្តី យល់ ទាស់ ឬ យល់ ថា គួរ កែ ប្រែ ដូច ម្តេច ក្តី ឬ មួយ អស់ លោក មាន រឿងរ៉ាវ ប្លែកៗ (គតិលោក គតិធម៌) ដែល គួរ នាំ យក មក ប្តូរ ផ្សាយ ដើម្បី ជា សារប្រយោជន៍ ដល់ ជនរួមជាតិ ក្តី ។ សូម អស់ លោក ប្តូង យោបល់ ឬ ចាត់ ផ្ញើ រឿងរ៉ាវ ទាំង នោះ ទៅ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ហើយ ប្រាប់ បញ្ជាក់ ផង ថា សម្រាប់ ប្តូរ ផ្សាយ ក្នុង កម្ពុជសុរិយា នេះ ។

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ សូម អរ ព្រះ គុណ អស់ លោក ទុក ជា មុន ។

បណ្ណាធិការ

BIBLIOTHEQUE
ប្រភពនៃសៀវភៅ | ទីស្នាក់ការ | កាលបរិច្ឆេទ
ស្ថាប័ន | រស-ភោ | ៨.៨.៩៩
អាចរៀបចំដែនដីសាលាបាលីវិន | វត្តវិនព្រះភ្លើង | ក្រុងភ្នំពេញ
ចងក្រង

សំឡេង ឬ គ្រឹនវែង (ហត្ថបរាណ៍) ដ៏ប្រសើរបំផុត ទុកជា
អាវុធយ៉ាងពូកែដូចអាវុធដែលកន្ត្រាក់ក្តី ឬវិសេសជាងគ្រឿងអាវុធទៅ
ទៀត ព្រោះយួនកណ្តាលតាំងអស់ ប្រើបានតែកន្ត្រាក់ស្ទាមចម្ងាំង ឯសំឡេង
ប្រើបានខ្លួនៗគ្រប់ទីតំបន់ ។ អាវុធយួនកណ្តាល អាចប្រហារបានតែសត្រូវ
ដែលនៅចំពោះមុខ ឬពីណាដែលឈរមកប្រហារបាន, ឯអាវុធសំឡេង
អាចប្រហារបានមិនចំពោះ ទៅទីណាក៏ដោយ មិនមានអ្នកឯណាឬគ្នាគេ
គេចប្រមុខសូន្យឡើយបានដោយងាយដូចសំឡេងឡើយ ហើយផងដែរ
អាចធ្វើសត្រូវឲ្យភ្ញាក់គ្រឿងអាវុធពីដៃ, ឲ្យថែងសាមគ្គី ឬឲ្យហែងស៊ី
សាច់គ្នាឯងវិញក៏សឹងបាន ។ ហេតុនេះ អ្នកច្បាប់តាំងឲ្យយកតាំងផ្លូវ
លោតផ្លូវធម៌ទើបប្រគាន់ថា: សំឡេងជាហត្ថបរាណ៍ប្រសើរបំផុត ឬជា
យុទ្ធបរាណ៍យ៉ាងវិសេស ប្រើបានគ្រប់ផ្លូវតាំងផ្លូវវិនាសតាំងផ្លូវចំរើន ។
ឆ្នាំនេះនាំគ្នាស្វែងរកវិធីសាន្តសំឡេង ឲ្យទៅជាបែបវិសេសបំផុត
ដោយបទច្បាប់ច្បាស់ច្បាំងសង្គ្រាម ដូចបានឮតាមប្រាយគ្រប់ស្រុក តទៅនេះ

១. ការហាត់ដឹកដង្ហើមដើម្បីសាងសំឡេង

អ្នកច្រៀងត្រូវដឹងពីរបៀបដកដង្ហើមជាមុនសិន ដើម្បីបញ្ចេញសម្លេងឲ្យបានល្អ ។ ដូចគ្នានឹងអ្នកនិយាយ (Orateur) ឬ អ្នកបរិកថា (Conférencier) ដែរ ។ ព្រោះតាមច្បាប់ធម្មជាតិ សំឡេងដែលគេស្តាប់ស្តាយជាងគេបង្អស់ នោះត្រូវតែស្រែកដោយបញ្ចេញដង្ហើមឲ្យល្មមយ៉ាងស្រួល កន្លះណាដែលយើងស្រូបអាកាសចូលទៅកាន់សួត ។ អាកាសដែលចូលទៅតាមខ្នែងច្រមុះបានដោយស្រួល ត្រូវតែស្រែយខ្នែងច្រមុះដែលមិនតឹងមិនផ្ទាសាយ ដែរ ដ្បិតខ្នែងច្រមុះជាសរសៃប្រសាទនេះយើងហាមឃាត់មិនបាន ។ ព្រោះហេតុដូច្នេះហើយបានជាគេបង្គាប់ឲ្យយើងហាត់បញ្ចេញដង្ហើមតណ្ហាលវាលជាដើម ដើម្បីឲ្យតែខ្នែងច្រមុះរបស់យើងតឹងជាប់ហើយក៏ដោយ តែអាកាសដែលចូលទៅកាន់សួតក៏នឹងទៅជាអាកាសដ៏បរិសុទ្ធ ប៊ីជាប់តែឯសួតឲ្យមានកំឡាំង ដូចសំឡេងឲ្យបានល្អមួយគំណាទៅទៀត ។

វិធីបញ្ចេញដង្ហើមដើម្បីច្រៀងនោះ ដូចតទៅនេះ :

« ឈរឲ្យខ្ជួនឲ្យត្រង់ ពត់ដើមទ្រូងចេញ ឲ្យស្មាទាំង ២ នៅកន្លែងជាប់ស្មើគ្នា ដើរទាន់ស្តាំឈានទៅមុខ ដើរម្ខាងទៀតឈប់នៅនឹងកន្លែង

ចំអើតបុន្មើនចាំន ២ ដើមដៃសណ្តូតឲ្យជាប់នឹងខ្លួនចាំន ៦ ខាន ។ ហើយ
ហាន់បញ្ចេញបញ្ចូលឲ្យល់ជង្លើម ដូចតទៅនេះ

ក) ចំនុចមាត់ ជតជង្លើមបូលឲ្យវែង ។ ព្យាយាមតន្ត្រីតម្រែហោង
គោះនឹងដើមត្រូតឲ្យពេញបន្តុត ធ្វើដូច្នេះទាល់តែឃើញថា ឲ្យល់ជង្លើម
បូលទៅអស់ហើយ សន្ធឹម ។ សម្រែម ។ បញ្ចេញឲ្យល់ទាល់តែអស់
ធ្វើត្រឡប់ទៅត្រឡប់មតដូច្នេះឲ្យបាន ៣ ដង ហើយហាន់ជតជង្លើម
តាមមាត់មើលខ្លះ តាមវិធីដូចគ្នា ។

ខ) ហាមាត់ឲ្យជូលយ៉ង ស្រូបឲ្យល់បូលពុតឲ្យពេញគ្រោះ ប៉ម
មាត់ហើយបញ្ចេញឲ្យល់ឲ្យចេញមតតាមច្រមុះឲ្យយូរ ។ ឲ្យអស់តម្រឹត
ល្មមនឹងយូរបាន ។

គ) យកមេដៃស្តាំបុតច្រមុះខាងស្តាំឲ្យជិត ជតជង្លើមឲ្យត្រជាតែ
ឲ្យយឺត ។ តមច្រមុះខាងឆ្វេងទាល់តែឃើញថាអស់ឲ្យល់ជង្លើមហើយ
ផ្លាស់មេដៃមតបុតច្រមុះខាងឆ្វេង ហើយជតជង្លើមចេញសន្ធឹម ។ តាម
ច្រមុះខាងស្តាំទាល់តែអស់ឲ្យល់ ធ្វើត្រឡប់ទៅត្រឡប់មតដូច្នេះ ២-៣
ដង រួចផ្លាស់ធ្វើពីខាងឆ្វេងមុនតាមវិធីដូចគ្នា ។

ឃ) តំរាតឲ្យល់ជង្លើមតនវេលាជតជង្លើមបូល កាប់តនិចត្តឲ្យ
បាន ៥ ដង ឡើងទៅ លុមស្រែលនឹងវេលាអស់ឲ្យល់ ហើយទើបជតជង្លើម
បេញឲ្យយឺត ។ កាប់តនិចត្តឲ្យបាន ១០-១៥ ដង ។

ង) ការគន្លឹះដុំសាច់ក្នុងស្បូនដោយវិធីដកដង្ហើមចូលឲ្យជ្រៅ ប្រមូលខ្យល់ដង្ហើមខ្ទប់ឲ្យយូរល្មមនៃនឹងប្រព្រឹត្តទៅបាន ហើយទើបដកដង្ហើមចេញ; វិធីនេះជាវិធីពន្លឹកដុំសាច់ដើមខ្លួនឯង ។

ច) ដកដង្ហើមចេញចូលឲ្យជ្រៅនឹងយឺត កន្លះពាន់នោះពប់ដោយសំឡេងសន្ធឹម ។ តាំងពី ● ដល់ ៣០ ។

ឆ) លើកដើមដៃទាំង ២ ឲ្យយឺងត្រង់ទៅលើចុងបន្តទៅលើស្មាលងរណារ កន្លះណាដែលលើកដើមដៃនេះ ឲ្យដកដង្ហើមចូលឲ្យយឺត។ ព្រមគ្នាទៅផង ព្យាយាមពង្រីកខ្លួនឲ្យខ្ពស់ល្មមនៃនឹងក្តៅឲ្យយឺតទៅបានដោយមិនចាំបាច់ចំអើតជើងឡើង ហើយដកដង្ហើមចេញព្រមនឹងសម្រែតដើមដៃទាំង ២ ចុះ ។

ជ) ក្តាប់ដៃទាំង ២ ឲ្យណែន ដកដង្ហើមចូលព្រមទាំងលើកស្មាទាំង ២ ឡើងចុះឲ្យបាន ៥ ដង ហើយសឹមដងដង្ហើមចេញ ។

ឈ) ដងដង្ហើមចូលនឹងដកដង្ហើមចេញយ៉ាងរួសរាន់ ធ្វើយ៉ាងនេះឲ្យបានច្រើន ។ ដង; គ្រប់គ្រា, បើខុចណាដាន់ធ្ងន់ហើសរួសរាន់យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ត្រូវតែស្រូបខ្យល់ចូលឲ្យបានពេញសោះ; វិធីនេះឲ្យដកដង្ហើមចេញតាមមាត់ខ្លះក៏បាន ។

ញ) ដេកផ្ទាល់ឈប់សម្រាកផ្ទាល់ខ្លួនតែម្តង ដោយប្រាសចាកខ្ទើយ ។

រីឯអម្បាលនេះ ជាអនាមយវិទ្យាមួយចំណែក ទើបតែបានផលគឺ សារលើតតំឡាងកន្លងខ្លាំងក្លា ជាវិធីហាត់បញ្ចេញញើបញាស់ខ្យល់ដង្ហើម ដើម្បីជួយដំខ្ទុះបម្រែបម្រួលសារសាធសំខ្លួន ។

ម៉ែនពិត រីឯអម្បាលនេះ បើយើងគ្រាន់តែសំឡឹងមើល ដោយមិនបានហាត់ធ្វើតាមវិធីដែលគេបង្គាប់ តំហាក់ដូចជាមិនគួរជឿថា: នឹងមានផ្លូវជួយសាងសំខ្លួនឲ្យល្អខ្លាំងបានពិត្រនំណា ? តែលុះបានប្តូរពិតនោះ សឹមបើល្បងធ្វើមើលត្រង់ ៗ រីឯហើយ តំនឹងធ្វើឲ្យការដកដង្ហើមរបស់យើងក្រោយពីការឈប់សម្រាក ដើរទៅដោយស្រួល តំឡាងបានថែមខ្លាំង ធ្វើឲ្យអ្នកហាត់ក្លាយទៅជាមនុស្សជួយតំណាងកិច្ចដែលធ្លាប់ដោយចំ-ពោះមុខ; សេចក្តីអង់អាចកន្លងខ្លាំងក្លា សេចក្តីគិត សេចក្តីឆ្លាត ចំរើនឡើងជាងពីមុន ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ, បើខុតណាវិធីខាងដើមតាមដែលគេដាក់ខុតនេះនឹងជួយសាងសំខ្លួនឲ្យល្អដោយពិតមិនបាន តំនង់តែផលដែលឯងកាយដោយចំពោះចំណែកប្រែមុនឹងបំពង់ក:នោះ បានក្លាយជាអវៈយវៈនឹងប៉ុន្ម ដើម្បីនឹងបញ្ចេញសំឡេងមកយ៉ាងមានខ្លួនជាងពេល ។

តាមតម្រាបស់អ្នកគេនិយាយថា: បើហាត់បានដាដើមដម្លឹងជួរប្លុះហើយ លំអដែលកន្លងមកនោះបង្ហូងបានខ្លួន ដើម្បីប្រែយោងនឹងក្តីសារនិយាយ បានកើតឡើងដល់យើងវិញ ហើយយើងមិនសូវនឹងដឹងខ្លួនផង ។

២ - ការសាងសំឡេងដោយចំពោះ

កាលបើហាត់រំដិចញេញចញ៉ាលទ្បូលដន្លឹមបានស្រួលបួលហើយ យើងត៏អាចពាន្យឿនការរៀនធ្វើជាវាត់ខ្ពស់ឡើងទៀត ។

រយៈគ្រៅនេះ គេមានវិធីឲ្យរៀនការសាងសំឡេងដោយចំពោះ ។ អ្នកជ្ញាជ្ញកន្លងមកសិល្បៈប្រកែកនេះដោយច្រើន ថ្លែងតាន់យ៉ាងខ្លាំងថា: ការសាងសំឡេងជារបស់សំខាន់ម្យ៉ាងក្នុងបណ្តាហេតុបច្ចយណាចំណែកដទៃ។ របស់អ្នកដទៃទៀត; ដើម្បីនឹងសាងហើយនឹងរក្សាលំដាប់សំឡេងឲ្យបួលគ្រៅតែប្រកែតដែលល្អជាងដំបូងតែម្តងនោះ ឯងដើមត្រូវតែសំដែងការប្រុងប្រយ័ត្នគ្រោពចំពោះបន្ទាប់តម្រែតដែលដំណាលគ្នាថ្នាក់។ មានជាមុនសិន ។

សេចក្តីសុខសេចក្តីស្អាតក្នុងកាយ ជាតម្រែតមានដើមដែលសំខាន់ម្យ៉ាងទៀតរបស់ការសាងសំឡេង ។

សេចក្តីសុខ-ស្អាតក្នុងនេះ គឺសេចក្តីសុខ-ស្អាតក្នុងការប្តូរតំណែងការស្រែបអាកាស ដំណែក អាហារ ទំនងត្រឹងតែឯកង្គកាយ ។

តាមច្បាប់គឺ ហាមមិនឲ្យនិយាយខ្លាំង ឬឮដ្រែលគេគ្រៅ ដោយមិនមានហេតុសំខាន់ នឹងឲ្យចៀសវាងការនិយាយខ្សឹប ហើយនឹង

សំណើបដោយមិនមានហេតុផលរបស់ខ្លួនចេញ ។ ត្រូវហាត់រឿងឥតផងដើម្បីឲ្យថ្នឹកស្ទាត់ម្យ៉ាង, គឺការផែកដង្ហើមតាមច្រមុះ ឈប់ការហាមាត់ស្រូបខ្យល់លេង ។ ត្រូវចៃរមែបបួរមេត់ឲ្យជិតណែន ដើម្បីឲ្យច្រមុះបានមានទុកសរថ្នឹតារើរបានច្រើន ។ ។

៣ – វិធីរក្សាកន្ទឹងមាត់

ការផែលជំនឿនឹតត្រូវកំពេត មិនស្រួលផល់ប្រហោងរបស់អ្នកសាងសំឡេងខុសបម្រែងនិយាយ; កន្ត្រតាហាត់ ហាមមិនឲ្យខ្ជិលនឹតប្រហោងតដោយមិនមានហេតុសំខាន់ ។ ហួសពីនេះទៅទៀត ការហាត់ទៅបានធ្វើឲ្យឃើញប្រយោជន៍យ៉ាងជាក់ច្បាស់ម្យ៉ាង គឺគេហាមមិនឲ្យអ្នកហាត់ផឹនឹតស្រែង ដោយលើកហេតុផលមកតាងថា: ត្រឿងស្រែង (ស្រា - ការកៀន - កញ្ឆា - ថ្នឹតក្លោតជ្រូជាដើម សុទ្ធសឹងជារបស់ក្តៅ) ។ របស់ក្តៅរមែងបួលទៅដុតអាយវ៉ៃទាងក្នុងឲ្យស្ងួត ហើយដុតតំរងសេចក្តីសប្បាយរបស់អាយវ៉ៃចំណែកនោះ ។ អាយវ៉ៃទាំងនោះគឺអស់សេចក្តីសប្បាយ ទៅជាញ៉ាំរញ្ជួយ ឬ ខះស្ងួត មិនមានកំឡាំនឹលួមនឹងជួយសាងសំរួនឲ្យល្អបាន ។ ឬខ្លួរបស់ត្រឿងស្រែង ធ្វើឲ្យកើតទោសដល់បំពង់តយ៉ាងស្ងួតល្អួត សូម្បីសំលេងនិយាយនឹងឃ្លាតឆ្ងាយចាកវិស័យផុតសេត ការនិយាយក៏តង់នឹងបានទទួលផលឆ្ងាយត្រង់ជាងកាលៅ ។ ព្រោះហេតុដែរមេនត្រូវការឲ្យប្រយ័ត្នបំពង់កនេះឯង បានជាមានបន្ទាប់

ឲ្យប្រែតែងផ្សំនឹងអម្បិលផ្សំនឹងថ្ងៃ លោងរលោងបំពងឆ្ងាល់ត្រឹងល្ងាចព្រមទាំងវេលាមុនទឹងចូលដេក ។ ដែរតម្បាតនឹងមាត់តាមវិធីអនាម័យដូច្នេះ ឃើញថ្លាស់បានថា: ដើម្បីធ្វើឲ្យនឹងមាត់ឲ្យជាហត្ថបតណ៌ ប្រយោជន៍ជួយទប្បតិកម្មការសាងសំឡេង ដើម្បីជាអារុងកងវេលាប្រពៃនិយាយទុំៗឯង ។

ដោយប្រែនញ្ជូតក្តីខ្លួនឯ មានបេស់ធ្វើឲ្យតែតជញ្ជឹងមួយតវែន្ធនឹងគេបានធ្វើបន្តការហាត់តាមវិធីកំណត់ ។ មែនពិត ពួកវាទីត្រូបប្រុងតែមិនបដិសេធធ្វើបេស់ខ្លួនថា: ខ្លួនបានមានគោលហាត់កងនឹងនិយាយ ឲ្យច្រើនតាមសេចក្តីអាចបេស់ខ្លួនឯងនឹងជាងបាប ។ តែថាវែលធ្វើតាមសេចក្តីអាចដោយផ្សេងខ្លួនឯងនឹងនោះ យើងប្រែនតែធ្វើតាមសេចក្តីពេញចិត្តនឹងតែយើញ តើដូចតាលយើងនឹងបានចាប់គោលកងការហាត់និយាយបេស់យើងដោយល្អមោះគ្នេ យើងមានគោលខ្លាក់ម្យ៉ាងឯ។ សឹងដោយប្រែនតែជាគោលបេស់យើងឯង ។

គោលហាត់កងនឹងដើម តាមវិធីអនាម័យដូចបានពោលមកហើយ យើងសូមជម្រាបលោក-អ្នកដោយសេចក្តីគួរកងនឹងចិត្តថា: សូមកុំឲ្យលោក-អ្នកធុញច្រាន់មុនការប្រាប្តាយោមធ្វើជាលំដាប់ ។ យើងហ៊ានសន្យាយ៉ាងជាក់ស្តែងថា: តាលបើបានធ្វើតាមវិធីហាត់កងនឹងសៀវភៅនេះដោយសព្វគ្រប់ហើយ លោក-អ្នកមុខជានឹងបានផលយ៉ាងប្រពៃមហាស្ចារ្យ

ដោយលោក-អ្នកមិនដឹងខ្លួន ។ សេចក្តីសម្រែចរបស់លោក-អ្នក បើខុក
ណាជាយ៉ាងយូរ តែក៏ធំជាងសេចក្តីសម្រែចឈានទៅមុខរហ័យមាំមួន
ជាង !!!

៤ - ការបញ្ចេញសំឡេងឲ្យច្បាស់លាស់

អ្នកច្រៀងស្ទាត់ជំនាញក្នុងការមើលលក្ខណៈរបស់មនុស្ស គេមាន
វិធីមួយគឺថា សម្រាប់ចាប់យកមកជាវិធីកំចាត់ក្នុងការងាយ តាមរយៈ
ខឹសំឡេងរបស់អ្នកណៃលេងត្រូវការនឹងខាងៗ ។ ខឹសំឡេងដែលគេ
ចាប់យកមកជាហត្ថបនាណ៍ក្នុងការមើលលក្ខណៈនេះ មិនមែនចាប់យក
ចំពោះតែកន្លែងសិល្បៈនិយាយនោះទេ សូម្បីតែក្នុងការគោន ក៏ជាជ្រើសរើសខាង
ជួយជ្រើសណៃលេងត្រូវការ ។

សំឡេងជាគ្រឿងច្រៀងលក្ខណៈកន្លែកាយបុគ្គល, សំឡេងជាគ្រឿង
សង្ឃឹមឃើញសេចក្តីខ្លាចមែន - សេចក្តីមុំងាត់ - សេចក្តីសុភាពទន់ល្អោន -
សេចក្តីញាប់ - សេចក្តីតឹងប៉ឹង ទំនឹកនាគតរបស់អ្នកបញ្ចេញសំឡេងរបស់
ខ្លួនចេញមកបានជាជាក ។ រួមសេចក្តីថា សំឡេងជាវែនតីមួយផ្នាំង
ដែលអាចបង្ហាញច្រៀងតំណែងរបស់អ្នកជាម្ចាស់សំឡេងបានថា គេនឹងនៅ
កន្លែងណាចាប់ណា ? - ទីណា ?

អ្នកដំណាងឯកស្តែឬដំណាងខ្មែរទេស រៀងរៀងត្រូវនិយាយការ
ឲ្យពួនសមជាជិត កន្លែងផ្នែងតាំងអស់ឱ្យឃើញត្រូវតាមមាត់របស់ខ្លួន

នោះ ត្រូវប្រើ «សំឡេង» របស់ខ្លួនជាជាងយោងមុត តាមធ្លាសេចក្តីយល់របស់អ្នកម្ខាងឲ្យលើសជួលយល់ត្រមតាមខ្លួនឯងយោប ដែលជាការបាន ប្រយោជន៍ ហើយឲ្យមានប្រៀបដល់យោបល់ ឬប្រទេសរបស់ខ្លួន ។

នាយតាហានដែលអាចត្រង់ត្រដឹងពលចំពុំដ៏របស់ខ្លួន, ត្រូវអនុវត្តតាមច្បាប់ទ្រឹនសិស្សត្រណារបស់គេ, បព្វជិតអ្នកខេសនាប្រដៅប្រជាជន, នាយកពួកតម្លាងដែលតម្លាងយាមបញ្ជុះបញ្ចូលឲ្យមនុស្សធ្វើការដ៏មានចំណូលកប់ពាន់កំពុងបោះចង់ចាលការនោះ ឲ្យត្រឡប់ចូលមកធ្វើការវិញបាន អ្នកស្ថាក្តីដែលអធិប្បាយរឿងក្តីចាប់ថ្លាក់ខ្លួមាតោសៅលើតុក្តីម្ខាង ឬ ដោះសារកូនក្តីរបស់ខ្លួន; តង់យើញសេចក្តីសំខាន់របស់ «សំឡេង» ច្រើនជាងប្រកេនដែរ ។

ជណ្តើរដែលនឹងនាំសៅគាន់តាពជាវាងំប្តូចាប់ក:យ៉ាងប្លាស់ត្រឡែតក្នុងពួកមាន "សំឡេង" ជាគាំមួយថ្លាក់យ៉ាងសំខាន់ ប្រហែលនឹងសេចក្តីសំខាន់របស់តារុងដែកកងយុទ្ធភូមិ ។

ចាំងការនិយាយនឹងការគោន បើពុនណាជាត្រូវធ្វើដោយវិជ្ជាផ្សេងគ្នាកងតាពមិនដូចគ្នា តែចាំង ២ យ៉ាងត្រូវការ "សេចក្តីជាក់ច្បាស់" ប្រហែល ។ គ្នា ។

សំឡាញ់របស់យើងម្នាក់ ថ្ងៃមួយគេជឿនដោយសំចាំងមុនថា: គេនឹងត្រូវសៅនិយាយការនៅវេលាបង្ហាកក្តី អង្គការលៀងនឹងខ្លួលក្បៀយាំង

សំខាន់មួយកន្លែង ។ សំឡាញ់នោះនៅតែហ៊ានជាមួយនឹងយើង យើងឃើញគេរៀបរៀតចំពោះរឿងដែលនិងនាំទៅនិយាយតែម្យ៉ាង គេក្លែបប្រឹង "សំឡែង" បេសំគេទៅផង គេក្លែបសារខ្លួននិងប្រែប្រឹងតួរឿង "សំឡែង" ក្នុងគ្រាដំបូង ។ ថ្ងៃនោះយើងបានឮគេនិយាយអន់ជាងគេបំផុត អន់តម្រង់ជាងដែលធ្លាប់និយាយមកពីកាលមុន ។

"ការប្រែនិងប្រឹងខ្លួនក្នុងវេលាដែលនៅមិនទាន់មកដល់ ជាបទរឿនដ៏មិនស្លាប់បេសំអ្នកតស៊ូខ្លួនទៅ!" ។

បទរឿនខ្លីជាងគេប្តូចបត់បេសំអ្នកច្បាប់ "ក្លែស្ទើរ" តាមេរ៉ាកច្បាប់ពីធីសាន់សំឡែងក្នុងភាន់ដើមខ្លួនថា: "អ្នកត្រូវហាត់ពាល់ថ្ងៃ ហាត់ទាំងការគោនទាំងការនិយាយ ។

៥— ការហាត់អាន

ដើមដំបូងឲ្យហាត់អានអក្សរជាមុន ។ អក្សរដែលល្អក្នុងការហាត់អាននោះ គឺសម្រួត្រដែលអ្នកដទៃ សរសេរ (មិនមែនបោះពុម្ព) មកដល់យើង ។ ប៉ុន្តែត្រូវជ្រើសរើសយកតែសម្រួត ដែលមានសេចក្តីសារសំខាន់ពិស្តារ ហើយឲ្យមានអក្សរល្អល្អះនិងមានឃ្លាល្អះត្រួត្រដែង ។ កាលបើបានសម្រួត្របែបនេះហ៊ាយ គេឲ្យប្រតិបត្តិតាមវិធីដូចតទៅនេះ:

ក) ឲ្យតែតែងខ្លួនប្តូចប់ដៃលស្អាត គ្មានមន្ទុសរៀវម្ដេឲ្យខាន បានហើយកុំឲ្យក្លៀស្អុះពេក កុំឲ្យមានពន្ធីខ្លាំងពេក កុំឲ្យឆ្ងីពេក រវាងកុំឲ្យពន្ធីព្រះអាទិត្យចាំងក្បាល ។

ខ) ឲ្យឈរប្តូតង្គុយ (តែរច្រើនរច្រើឈរ) តាមសម្រួលដៃលស្រួលបំផុត ដៃឆ្វេងជាន់សម្បុត្រដៃស្តាំចាប់ជ្រុងសម្បុត្រម្ខាង លើកឡើងឲ្យល្មមមែមាណ កុំឲ្យជិតភ្នែកពេក - ឆ្ងាយពេក កុំសំរឹងមើលឲ្យហួសកំរិតភ្នែក មើលតាមតែប្រក្រតីដៃលយើងធ្លាប់មើល ។

គ) អានមួយ។ ឲ្យច្បាស់។ កុំឲ្យញាប់ពេក - រអើលពេក កុំឲ្យតឹងសំរេងពេក - ធ្ងរពេក ឲ្យមានឃ្លាមានល្បះ នឹងត្រូវតំណាត់សេចក្តីនឹងវណ្ណយុត្តិដៃលគួរថ្កឹងគួរឈប់ ហើយត្រូវប្រមើលសាជាថ្មីវិញ ឲ្យបានច្រើន។ ដង ។ ពាលតែស្អាតអង្គវិធីអានយើញថាត្រឹមត្រូវហ្មត់ចត់ហើយ រកសម្បុត្រដទៃ។ មកមើលនៅតាមវិធីដូចគ្នា ។

ឃ) អានយ៉ាងញាប់រួសពន់ តែឲ្យច្បាស់។ ទឹងត្រូវប្រើឃ្លា - ល្បះដូចមុន ។

ង) អានយ៉ាងញាប់រួសពន់ជាបំផុត ដូចជាលោកសូត្រមេសូត្រដៃលចាំស្អាត់ហើយ ដោយមិនបាច់ឃ្លា - ល្បះ ។តែឲ្យច្បាស់។ កុំឲ្យព្រលាំ។ ។

ប) កាលបើស្តាប់ជនាញហើយ ត្រូវកសម្រួតដែលមានអក្សរមិន
ស្រួលឬសំលាស់មកអាន តាមឧបត្ថម្ភចំត្រង់គ, ច្រៀតនិយ, ទឹងន, ផងប
ដល់ស្តាត់ ហើយអានសម្រួតដែលមានអក្សរយ៉ាំងពិបាក មកហាត់អាន
តាមវិធីដូចគ្នា ដាល់តែឃើញថាស្តាត់ជនាញក្នុងការអានច្បាស់ជាងមុន ចាំង
ក្នុងភ្លៅ ទោះបើអក្សរខ្លះឆ្ងាយណា ឬសម្រួតមានសេចក្តីមិនស្រួលយល់
ខានឃ្លាតមិនត្រូវតែមកជួបមុខ កំអាចកាត់ទម្រាយយល់សេចក្តីអាន
បានស្រួលៗបាន ដោយឥតមានកំនួចឬជ្រួលជ្រួសមាត់ ចាំដំណើរបាច់
សំឡេងមើលអក្សរប្លែកៗ តាមចាលក្នុងត្រែកឡើងឬចុះមុនមើល
ទៅដូចខ្លះក៏បាន នៅតែអានមិនគត់មិនគ្រាន់ឆ្គងហើយលះក្បោះក្បាយ
ឥត ទុកជាមិនបានមើលទុកជាមុនក៏ដោយ ។

តាមវិធីដែលពោលមកនេះ បើលោក-អ្នកហាត់អានតាមឧម្រិត
ប្បាប់បានហើយ រមែងបានទទួលផលច្រើនប្រការគឺ: មានសំឡេងក្បោះ
ក្បាយច្បាស់ល្អស្តាប់ងាយ ទោះបើញាប់ឬធ្ងន់លឺដោយមានក្តៅ
អៃ ហាតើងប៉ុន - អង់អាចកងវិប្រជុំ សំឡេងមានទម្ងន់គួរឲ្យជឿស្តាប់
ធ្វើឲ្យអ្នកស្តាប់ៗ តាប់យល់ចូលចិត្តបានដោយ ឥតងាយយល់សេចក្តីនៃ
ភាសាពេចន៍ត្រង់យ៉ាំងដោយខ្លួនឯងបានជាថើម ហើយជាវិធីខំនុកបម្រុង

ក្បែរ ដែលជាអាយតនៈសំខាន់បំផុតមួយ ឲ្យមានសេចក្តីពាក់ព័ន្ធនឹងដែលសើជាន ។ ចន្លោះអំពីនេះទៅ ត្រូវបូលគាន់បន "ហាត់និយាយ" តទៅទៀត ។

៦- ការហាត់និយាយ

ដើម្បីជំរុញឲ្យហាត់និយាយឡើងវិញជាមុន ។ ត្រូវកត់ចំណាំនូវដែលមានខ្យល់អាកាសល្អចរិបូណ៌ ដូចជាតំបន់ឆ្ងាយ សួនច្បារ និងមាត់ទន្លេជាដើម (នៅប្រទេសកម្ពុជា គេច្រើនពៅហាត់នៅខាងសំុមុខប្តូរគោះណាមួយដែលមានខ្យល់អាកាសល្អ) ។ ហាមមិនឲ្យហាត់ឥតពេលដែលមានសូរ្យសែងក្តៅខ្លាំង ឲ្យហាត់តែពេលព្រឹក ល្ងាច និងយប់ និងហាមមិនឲ្យហាត់ភ្លាមៗដែលទើបបរិភោគអាហារឆ្អែត ត្រូវចង្អុំងឲ្យអាហារលួយសិន (នេះហាមចំពោះតែគ្រាដែលហាត់ជំរុញ ដល់ស្ងួតទៅត្រូវហាត់ខាងពេលក្តៅខ្លាំងពេលទើបបរិភោគចៅឯភ្លាម) ។ ត្រូវហាត់ខាងឈរខាងអក្ខរ តែត្រូវលៃតាមសម្រួលដែលស្រួលជាចំបូង; កន្លងការហាត់និយាយឈរ ត្រូវហាត់ខាងឈរទេចង្កៃ ខាងសម្រួចដៃ ខាងក្តាដៃ, កន្លងការហាត់អក្ខរចនិយាយ ត្រូវហាត់ខាងអក្ខរយប់ត្រង់ជើង ខាងលុតជង្គង់ ខាងអក្ខរកៅអី តែខាងដំបូងខាងចង្កុយ ត្រូវចប់ជង្គង់ខ្លួនឲ្យនឹង កុំឲ្យរោលប្តូនីតរោកដូចគ្នា ។ កន្លងការហាត់និយាយនេះក៏មានដំណើរទំនងដូចការហាត់អានដែរ គឺគេឲ្យធ្វើដូចេ្នះ: (មានត)

តម្រៃតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់ធម្មជាតិ

ហ្គង់ឌិតន្ទមន្ត្រី ញ៉ុក - ថែម ប្រែ - រៀបរៀង

(តមក)

ដំណូលចិត្តលេងកីឡាហាត់ប្រាណ ច្រើនតែចូលចិត្តស្ទុះដេរ ៗ ជាដើម នេះជាគ្រឿងជាសំគាមាមណ៍ឲ្យចំរើនឡើងទាំងអស់ ។

ឯអ្នកដែលមានកំឡាំងចិត្តរឹងប៉ឹង ទឹងកំឡាំងកាយកំទ្រាំងត្រឡប់ជាមានបិត្តគិតនឹក កង្វល់គាមាមណ៍តិចជាង ។

ឃ - អំពីព្យាធិក្នុងរាងកាយ - ពេលចំពួកខ្លះ នាំឲ្យតើតគាមាមណ៍ខ្លាំងក្លាឡើង តែពេលខ្លះធ្វើឲ្យរន់ខ្សោយទៅវិញ ។ អ្នកដែលតើតពេលរបេងវិលវៃ ច្រើនមានជម្រៃកង្វល់គាមាមណ៍ ។ ពេលថ្លើមដែលម៉ូមាន់សាហាវខ្លាំងតើតាមធ្វើឲ្យមានជម្រៃងខ្លាំងដែរ ប៉ុន្តែពេលចំពួកណា ដែលធ្វើឲ្យអន្ទាក់ដល់សរសៃប្រសាទណា: នោះទាំងបន្តិចជម្រៃកង្វល់គាមាមណ៍: ក្តៅសង្កដជម្រៃកទៅបាន អ្នកដែលបានសេចក្តីសន្តៃកំប្លែងបន្តិចបន្តួចក្រៃណា ក៏ជាហេតុនាំឲ្យថយខ្សោយគាមាមណ៍: ទៅបានដែរ ។

ង - វិត្តជ្រួលច្រវែលនៅជុំវិញ - អស់នេះហើយជាគ្រឿងជ្រៅមជ្រែងបន្ថែម ឬបន្តិចយកតបំតែបានដែរ ។ គ្រឿងដទៃចិត្តគំនិតឲ្យមានជម្រៃកស្រើបស្រាលកង្វល់គាមាមណ៍ ដូចជាតុន្តិ ល្ងោនកំ

ច្បាប់ក្តី មហោស្រពវែលនាំឲ្យស្រើបកាមារម្មណ៍ដទៃទៀតក្តី សៀវភៅ
តម្រាទិយាយពីកាមារម្មណ៍ក្តី រូបគំនូរ រូបថតវែលនាំសំរើបក្តី ។ល។
អស់នេះសុទ្ធតែជាគ្រឿងនាំឲ្យចំរើនកាមារម្មណ៍ខាងសំ ។

អារម្មណ៍ដែលនាំឲ្យក្រវាយបិត្ត

កាយរបស់យើងប្រែប្រួលដោយដីវិត តែងការប្រែប្រួលឃ្លាតភ្លាត
ចិត្ត ធម្មតារបស់វែលមានដីវិត តែងមានការខ្វែងហាត
ស្រែកឃ្លាន ត្រៃពីការស្រេក ធម្មតារបស់មានការហាស្រេកប៉ះ
ប៉ះពាល់កាយ ឲ្យស្រេចចង់មានតំណាងធ្វើការតទៅទៀត ។ ឯចិត្តជា
អរូបវែលសំខាន់របស់ខ្លួនក្នុងលួចជាងនឹកាយវែរ ហើយការហាវសំ
សំខាន់របស់ចិត្តគឺតារម្មណ៍ វែលនាំចិត្តឲ្យសប្បាយរីករាយចិត្តឯង ។
ឯគ្រឿងវែលនាំឲ្យកើតសេចក្តីរីករាយដល់ចិត្តគំនិត ប្រែជានៅបីភ្ញាក
ចេញជាប្រភេទ ដូចេះ

១ - ភ័ណ្ឌគ្រប់ប្រភេទ

២ - មហោស្រពផ្សេង ។

៣ - ការប្រឹងចំនិនចេនភ្លេង ដោយខ្លួនឯង

៤ - សៀវភៅប្រលោមលោកនិងគំនូរផ្សេង ។

៥ - ការនិយាយបរាទំនងសើចស្ទើប ជាមួយនឹងមិត្តភ័ក្តិគ្រួសារ
និងការសេមាគម ។

៦ - បរិណ្ណាកៈការងារ

៧ - ការដើរចេញកំសាន្តចិត្ត

៨ - សមាធម្មណ៍

ភិក្ខុត្រូវប្រកបក្នុង ចើយើងក្រឡេកឃើញគេល្អប្រពៃតាមសមត្ថ
ភាពនៃសេចក្តីត្រូវការរបស់ពួកគាត់ រមែងជាគុណទាំងអស់ដែលគួរសរសើរ
ឡើយ ។ ឯចេស្តាដែលនាំឲ្យចំណូលរីតចម្រើនដែរ ដូចជាមនោសុចរិត
សមាធម្មណ៍ជាដើម គប្បីចាត់ទុកជាគុណ ។

អំពីការងារដែលធ្វើដោយកំឡាំងកាយ

មនុស្សយើងតែងតែមក ខ្វះជាមានច្រើនឧបសគ្គមិនឲ្យយើងធ្វើ
ការកើតមាន ប៉ុន្តែធម្មជាតិរបស់ពួកគាត់យើង បង្អាប់ឲ្យត្រូវតែធ្វើការ
ធម្មជាតិមិនបានសាងយើងមក ឲ្យនៅនឹងថ្ពល់ដូចដើមឈើ គឺត្រូវការ
ឲ្យធ្វើការតែម្តេចទៅមកជាងិច្ចឲ្យសមនឹងការ:ជារបស់មានជីវិត ប្រែកេរ
ដែលឃ្លាតចាកចេញ មានដៃសម្រាប់ធ្វើការងារដើរសម្រាប់ដើរ ។
ម្តេចមិនបើយើងមិនប្រែអាយុវែងអស់នេះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅតាមចំណង់ធម្ម-
ជាតិទេ / មុខជាធម្មជាតិធ្វើពួកយើង គឺឲ្យទៅជាអ្នកមានពួកកាយ
ខ្ចុះត្រមទៅឆាប់ ទំនងមានកាយខ្វិនមិនខាន ។ សូមឲ្យសង្កេតមើលចុះ
បុគ្គលណាធ្វើការងារដោយកំឡាំងកាយ បុគ្គលនោះរមែងមានពួកកាយ
មាំចំណាប់ ទំនងសុខភាពល្អផង តែបុគ្គលដែលខ្ជិលច្រអូស ឬ អ្នកធ្វើ

ការចំរៀងច្រៀម ការធ្វើម៉ាន់ធ្វើ ការស្រែចម្ការក៏មិនត្រូវធ្វើ ពីព្រោះបុគ្គលចំពូកនេះ ច្រើនខាន់ខ្លាយមិនមានកំឡាំងខ្លាំងពូកែ ទុកជាមានសាច់ជាត់មាំពីព្រោះធំហ៊ាន់ណាក៏ដោយ តំរិះច្រើនតែជាមនុស្សខ្លាយមានកំឡាំងតិច អាចុខ្វិ ។ តាមជម្មតា ការណាដែលត្រូវប្រើកំឡាំងកាយ ឬនាំឲ្យបេះបង្កកំឡាំងកាយ ការនេះសុទ្ធតែជាការមានគុណប្រយោជន៍ដល់ពលកាយទាំងអស់ ដូចជាការធ្វើចង្ការ, ធ្វើស្លូន, ធ្វើស្រែ, ធ្វើមៃត្រី, ធ្វើការជីកលោហធាតុ នឹងប្រើកំឡាំងកាយលើសែងផ្សេង ។ ការងារខាងនឹងជូរ ។ ល ។ ពួកកម្មករនឹងកសិករ ច្រើនតែមានពលកាយមាំចំណាប់ ហើយមានកំឡាំងកាយច្រើន ដោយហេតុការងារចិញ្ចឹមជីវិត ជាប់នឹងការប្រើកម្លាំងកាយជាខ្លួ ។ ការងារប្រភេទអស់នេះជាថ្នាំចំរើនអាយុយ៉ាងវិសេសរបស់ពលកាយ ជាការកសាងកម្លាំងនឹងប៉ុនដល់ចិត្តឯង ។

ពិតមែនតែពលកាយ ដែលត្រូវធ្វើការដោយកម្លាំងកាយ ប៉ុន្តែយើងមិនត្រូវធ្វើការត្រង់ចំពូក ដោយកំឡាំងកាយតែម្យ៉ាងទេ យើងត្រូវរើសរើរតាមផ្លូវគណ្ឌ ល តំរិះកំឡាំងកាយធ្វើការច្រើនហួសពេកក៏ពុំបាន តិចជ្រុសពេកក៏ពុំបាន ។ យើងមិនត្រូវធ្វើបាត់កំឡាំងរបស់យើងទេ តែយើងត្រូវធ្វើដោយមានរយៈឈប់សម្រាកតាមសមគួរ

ឧទិតំឡាំនវបស់យើង ។ ប្រសិនបើធ្វើការងារតាមប្រមាណនឹង
កំឡាំងរបស់យើងហើយ មុខជាមានតែគុណផតគ្មានសល់អ្វីឡើយ ។

អំពីការឈប់សម្រាក

តាមធម្មតា កាលបើយើងធ្វើការគ្រាន់ហើយ តែងមានខ្លាចនឹងបង្ករោគ
ពាធដល់កាយយើង ឲ្យលុះបើធ្វើការតែម្តងតាល់តែនឿយណាត់ហើយ គេត
តែឈប់សម្រាកដូច្នោះដែរ បើមិនធ្វើដូច្នេះទេ ពាធកាយកំទំនឹងកើតមក
ទៅជាធាប់ ការឈប់ដេកសម្រាកជាកិច្ចមួយ ដែលនាំឲ្យអស់ទៅ
តែចំណែកបង់កាយនៅស្ងប់ស្ងៀម ទំនឹងបើឧកាសឲ្យពាធកាយ
ធ្វើការជួសជុលតង្វែនដែលសឹកអោចលែទៅ ឲ្យបរិបូណ៌ដូចដើមឡើង
វិញ ។ ផលនៃការដេកសម្រាកកាយនេះ គាល់គ្នាត់ឡើង រមែងមានកំ-
ឡាំងម៉ឺងម៉ាត់ច្បាត់ខ្លឹងហ៊ាត់ ប្តូមានដម្ងីឈឺចាប់បន្តិចបន្តួច ដូចវិលមុខ
ឈឺក្បាលជាដើម គ្រាយដែលបានដេកលក់ស៊ប់សួនជាវែលយូរល្មម
សមគួរហើយ រមែងមានការមួណ៌ស្រស់បស់ឡើងច្រើន ។ ការដេក
លក់ស៊ប់សួនជាការខ្លាំនប៉ុណ្ណា ប្រហែលនឹងអាយុវែង បើមិនមានការ
ដេកសម្រាកហើយ កាយបស់យើងមុខជាមិនមានឧកាសជួសជុលអាយុវែង
ដែលសឹកអោចទៅឡើយ ។

តាមធម្មតា មនុស្សយើងមិនគួរធ្វើការឲ្យលើសពី ៧ ឬ ៨ ម៉ោងក្នុង
១ ថ្ងៃទេ ឯ ៧ ឬ ៨ ម៉ោងទៀតជាពេលសម្រាក ពេលខ្លួន

ខាន ទំនិញការសែ្វងរកអារម្មណ៍ជាទំនិញកាយដល់ចិត្ត ឯ ៧ ឬ ៨ ម៉ោង ទៀតជាពេលដេក ។ ការដេកថ្ងៃមិនមែនជាការសំខាន់ទេ គួរតែប្រើពេលដេកតែក្នុងវេលាយប់ប៉ុណ្ណោះ ហើយគួរចាប់ដេកតាំងពីម៉ោង ២១ ទៅ ដល់ ម៉ោង ៦ ភ្លឺសឹមគ្រោក តែមម៉ុណ្ណោះប្រសើរណាស់,មួយវិញទៀត គួរហាត់ជាអ្នកដេកងាយ តើដេកឲ្យលក់ច្បាន មិនជាប់ក្តុណាត់ថាទៅតែឲ្យដឹណា ខុសជាដេកនោះផ្លាស់ទីដីរឹង ឬដេកលើដំណេកដ៏ទន់ក្តៅ ក៏អាចដេកឲ្យលក់ទៅបានដូចគ្នាតាំងអស់ ។ ការហាត់ដេកម្តាច់ខ្លួនដំនឹងនេះ រមែងមានផលល្អតែម្យ៉ាង ដល់តែគ្រាក្រលំបាកគេកុយ៉ាក ឯងតាយរបៀបយើង ក៏មិនខ្វែងគ្រោមដោយហេតុដំណេកមិនល្អនុ៎ះឡើយ ។

អត់ការប្រើខួរក្បាល

ការប្រើខួរក្បាលនេះ សំដៅដល់ការប្រើខួរក្បាលឲ្យបេះគិតឲ្យបេះចាំ ។ រីឯប្រើខួរក្បាលក្នុងសម័យថ្ងៃនេះ កំពុងចំរើនណាស់ផែវ មិនចាញ់ឯណាពួកធ្វើការ ដោយកំឡាំងកាយទេ ប៉ុន្តែការធ្វើការដោយខួរក្បាល ជាការដែលឯងកាយមិនសូវត្រៃវការទេ ដោយហេតុការងារប្រភេទនេះ ទាំងឲ្យខ្វែងគ្រោមដល់អាយុ: ផែលត្រូវប្រើតាំតែក៏ ឯអ្នកដែលធ្វើការដោយកំលាំងកាយ ខុសជាធ្វើតាំតែក៏មិនតំណាត់មោងពេលក៏ដោយ អ្នកធ្វើការទំនងនេះក៏ថ្លៃតែមាន

តំឡាំងតាយ៉ាងចុងនឹងអាហុយ៉ាងដែរ តែអ្នកដែលធ្វើការនឹងខ្លួនក្បាលយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ ហើយធ្វន់ហួសកំណត់អាចនាំឲ្យកើតរោគផងដែរ ពីព្រោះនឹងបង្កគំនិតជាអនេកប្រែសរ តែប្រែនតែមានពាក្យស្ដាំនស្ដម សាប់ស្ដាំនតើតរកតមានសង្កៀតប្រែសាទ ហើយមានតាយុមិនយឺន ។ អ្នកដែលខ្លួចខ្លួនក្បាលឬក្ដួតលីលា ដែលជាំផលកើតមកអំពីការប្រែខ្លួនក្បាលហួសកំណត់ ត្រូវមើនឹងត្រូវពេទ្យថែរក្សាឲ្យសះជាបាន ដោយស្រួលណាស់ ។ នៅប្រទេសដែលមានសេចក្ដីចំរើនច្រើន ដូចសហរដ្ឋអាមេរិតមានមនុស្សធ្វើការដោយខ្លួនក្បាលកាន់តែច្រើនឡើងៗ ហើយអ្នកដែលកើតពេតខ្លួនក្បាលពិការ ក៏កាន់តែមានចំនួនច្រើនឡើងៗដែរ ។

ទុកជាយ៉ាងណាក៏ដោយ លោកជាតុរបស់ថ្ងៃនេះមិនមែនជាលោកជាតុកាលប្រមាណ ១០០០ ឆ្នាំមុនហើយនោះទេ គឺជាលោកដ៏ដើរដោសទៅដោយការខ្លួនឯង ពាសពេញទៅដោយការប្រណាំងប្រែងនឹងស្វែរកអំណាចនឹងទ្រព្យសម្បត្តិទើបតែចាំងអស់ ចុះតើជាគ្រឿងនាំឲ្យរំទៅកាន់ចំណាងដូចេះបានសម្រេចឬ ? មិនមានអ្វីរំសេលជាងវិជ្ជាប្រើខ្លួនក្បាលទេឬយ ហេតុនេះហើយបានជាមនុស្សសព្វថ្ងៃនេះ ចំម្រើនប្រែងត្រង់ចរមាណូនៃពាក្យ តែគោនចង្អុលប្រើតាយៈត្រង់ចំណែកនៃពាក្យដើម្បីឲ្យបានសម្រេចផលប្រយោជន៍ដូចគ្រោងមកហើយ នេះហើយជាចុងក្រោយបង្អស់យើងនឹងដែលកើតមកក្នុងលោកដែលមានសភាពដូចេះ ។

(មានត)

ឃុនសុគន្ធរមេធី ញង-សឿង ប្រែ
លោក ហង់-គីមសេង ពិនិត្យ

(តមក)

អ្នកដែលត្រូវគាចនឹមើលគេចនឹញ្ជូរអគ្គមហាសេនា សម្លាប់ចោលព្រមទាំងផៅសន្ថាន ៤០ នាក់ ចូរនាំគ្នាទៅឯកន្លែងនឹងទុកព្រះពុទ្ធរូបនឹកន្លះពេលវេលាវិញនេះ» ។

លុះនេរៀបចំដឹកជាំសសរប្លែងស្រេចហើយ ទើបចៅក្រមម្នាក់ឈ្មោះ-ហ្វាន់សាលា១ក៏ដួនទឹងពួកព្រះពុទ្ធរូបជាច្រើននាក់ នាំអគ្គមហាសេនាមួយចេមអន្ទឹងដោយញាតិផៅសន្ថានទាំង ៤០ នាក់ មកឲ្យកន្លុងតំរៀបគ្នាក្បែរសសរនោះហើយគេយកវែកមកចងក្រចៃ ២ គ្នា ដើម្បីទឹងជាក់ខ្សែរកខាញ្ជោងនឹញ្ជូរឡើងទៅលើ ។ ពួកចណ្ដាកស្ដែងដែលឈរមើលមីរដែរជាមានោះ មិនអាចឈរមើលដោយសេចក្ដីត្រេកអរទេ គឺសុទ្ធតែឈរមើលទាំងមានសេចក្ដីទុក្ខព្រួយ ស្រងូតស្រងាត់ហើយសម្រក់ទឹកភ្នែកគ្រប់ៗគ្នា ព្រោះអគ្គមហាសេនានឹងវង្សត្រកូលរបស់លោកជាប់មានសេចក្ដីសុចរិតស្មូតត្រង់ ចិត្តទូលំទូលាយ តែតែងប្រយោជន៍ដល់សាធារណជនដែលសុខ ហើយជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនៃបណ្ដាកស្ដែទាំងអស់ ទាំងតួនត្រូវនឹងទឹកមុខក្តារក្បែរផ្សេងៗក្នុងព្រះពុទ្ធរូបទាំងមូល ។

ប៉ុន្តែដាច់ដូច្នោះ ក៏ឥតមានអ្នកណាមួយហ៊ានដាក់ឥតក៏ការពារ
ខ្លួនដ៏រឹងរូសទន់តាជ្រាយយ៉ាងដាច់ខាតរបស់ព្រះកង្កាអង្គនេះបានឡើយ ។
តនឹពេលដែលគេកំពុងរៀបចំក្តៅយោងឥតឈប់ឈរនោះ ស្រាប់តែឃើញបុរសម្នាក់មានមុខមាត់
ភាគខ្មៅងងឹតយ៉ាងស្អាតបាត ដើរដែតដែលតពុះពារតណ្តាលចំណោម
ប្រជុំជនទាំងនោះ ចូលមកកាន់ព្រះអគ្គមហាសេនា ចាប់ដៃលោកហើយ
ហើយ ទើបមានវាចាថា "ខ្ញុំព្រះតេជព្រះគុណអគ្គមហាសេនា ដែល
ជាអធិបតីនៃបណ្តាជនខាងសាសនាមហាយ៉ាន ដែលស្រាប់តែមានសេចក្តី
កំសត់ទុគ៌ត ! លោកមិនមែនជាអ្នកមានលោភ ដែលត្រូវគេចាប់
យកមកសម្លាប់ក្នុងទីនេះទេ, សូមលោកប្រទានទៅចុះ ទុកឲ្យខ្ញុំបានទទួល
ទោសក្នុងកន្លែងនេះវិញ ព្រោះខ្ញុំបាននេះឯងហើយដែលជាអ្នកសម្លាប់ស្ត្រី
នេះចោលទៅ ឲ្យរងទោសក្នុងនរកទីគ្រឹះ" ។

លោះបើតាក្សត្រមួយទទួលទោសនោះ មានទំនងដ៏គួរឲ្យអគ្គមហាសេនា
មានសេចក្តីត្រេកអរយោទីបំផុត ព្រោះលោកមុខជាបានរបួសខ្លួនហើយ ក៏
ប៉ុន្តែលោកមានសេចក្តីគំណិតឆ្លាតវៃពន់ពេក ដល់បុរសដែលធ្វើឲ្យខ្លួន
មានទទួលទោសដោយឥតត់ស្មុគស្មាញថ្ងៃទីក្នុងមុខជាប្តឹងសោះ ។ តនឹត្រង់
ដែលលោកអគ្គមហាសេនា កំពុងតែសួរ - ឆ្លើយ ចាសនឹងជាមួយនឹងបុរស
នោះ ស្រាប់តែលេចឮជាសំឡេងមួយដល់ត្រចៀក ដើរប្រែថ្នមតែញាក់តេ

ឯងនិយាយមកនាហ្មត់ដល់អគ្គមហាសេនាហើយទើបពោលថា “ព្រះគេជ-
ព្រះគុណ! សូមមានកុំដឿពាក្យបែបុរសនេះឲ្យសោះ ខ្ញុំខ្ញុំបាទឯ
ណោះទេជាអ្នកសម្លាប់ស្រីដែលគេបានឃើញក្នុងវិហារនោះ ឥតមានអ្នក
ណាដទៃក្រៅពីរូបខ្ញុំបាទឡើយ, ខ្ញុំបាទសូមទទួលទោសនោះដោយ
ខ្លួនឯង ហើយរឿងនេះខ្ញុំបាទហ៊ានស្បថតាំងសច្ចាយកព្រះជាម្រែធាន,
សូមលោកកុំផ្តន្ទាដល់មនុស្សដែលគ្មានទោសដូច្នេះ” ។ បុរសឆ្លើយ
តវ៉ាឡើងភ្លាមចំពោះមុខលោកអគ្គមហាសេនាថា “ព្រះគេជព្រះគុណ!
ខ្ញុំបាទសូមជំពាក់ដោយពិតប្រាកដ គឺខ្លួនខ្ញុំបាទហ្នឹងឯងហើយដែលបាន
ធ្វើយាតកកម្មនោះ ឥតមានអ្នកណាដទៃក្រៅពីរូបខ្ញុំបាទទេ” ។ តាបស
ធ្វើយតតាំងឡើងទៀតថា “កូនប្រុសឥពុត! ខ្លួនអ្នកនៅក្មេងនៅឡើយ
អ្នកកុំចង់មកផ្តួរជីវិតឲ្យស្លាប់តសារវេតតាមុនចាស់ដូច្នេះ ត្រូវតែអ្នកសំ
ខៅដើម្បីកែស្ថិឲ្យមានបានតាមត្រែងសំណងរបស់ខ្លួនទៅចុះ, ចំណែក
ខ្លួនខ្ញុំនេះបានតែមានយូរយារណាស់ហើយ ចាស់ចាំងខ្លួនស្រាំងសក់,
ចាំងភ្នែកស្ទុះខ្លួនក្តៅត្រជាក់ពាក់ស្រាលគ្រែតស្លាំងណា, ក៏ខ្ញុំមាន
ស្គាល់សព្វគ្រប់ចាំងអស់ រាល់នេះក៏ល្មមស្លាប់ដែរហើយ ត្រូវតែអ្នកឯង
បណ្តាយទុកឲ្យខ្ញុំបួសជីវិតជំនួសវិញ អ្នកកុំដែលតតាំងអ្វីទៀត” ។
រួចហើយតាបសវិលទៅនិយាយនឹងអគ្គមហាសេនាថា “ព្រះគេជព្រះ-

គុណ! ទ្បើបានសូមដំកាបបន្ទៃមម្តងទៀតថា តើពិតប្រាកដជារូបខ្ញុំបាទនេះ ឯងហើយដែលជាអ្នកពិឃាតស្រីនោះ, សូមលោកសម្លាប់ខ្ញុំឥឡូវនេះចុះ កុំសងខ្លែ" ។

ពាក្យដែលតាក៏ចុះឡើង រាល់តាចាស់នឹងបុរសនោះ នាំឲ្យអគ្គមហាសេនាទទួលទាំមភាល់តំនិត មិនដឹងជាគិតទៅផ្លូវណា ទើបស្តាប់អនុញ្ញាតប្រាប់អំពីទៅត្រួតទឹងព្រះពុទ្ធជាដែលជាអ្នកត្រួតត្រាការនោះ ហើយក៏នាំបុរសទាំងពីរនាក់ចូលទៅគាបទូលព្រះបាទកាលិហ្គ ។ កាលនាំចូលទៅដល់ហើយ អគ្គមហាសេនាលុតជង្គង់គាបថ្វាយបង្គំគ្រាំពីរដង ទើបគាបបង្គំទូលថាដូច្នេះ "បពិត្រព្រះករុណាថ្លៃវិសេស! តាចាស់ទឹងបុរសនេះធ្វើយទទួលទោសខ្លួនឯងចំពោះបួមម្នាក់ ។ ថា បានសម្លាប់ស្រីនោះ, ឥឡូវនេះបួលបង្គំសូមនាំយកមកគាបទូលព្រះករុណា ដើម្បីឲ្យទ្រង់បានត្រាបតាមសំណើរ" ។ គ្រានោះ កាលិហ្គទ្រង់ត្រាស់សួរភ្លាមថា "បណ្តាអ្នកទាំងពីរនេះ តើអ្នកណាដែលបានសម្លាប់ស្រីនោះ ហើយយកទៅចោះចោលកន្លែងណា?" ។ បុរសគាបទូលមុនគេថា តើខ្លួនឯងពិតប្រាកដ, ប៉ុន្តែតាចាស់ធ្វើយទទឹងថាសម្លាប់ញាំងខ្លួនឯងណោះទេដែលបានសម្លាប់ស្រីនោះ ។ កាលិហ្គមានបន្ទូលចំពោះអគ្គមហាសេនាថា "បើដូច្នោះបួរអ្នកឯងនាំយកវាទៅសម្លាប់ចាំងពីនោះទៅ" ។ អគ្គមហាសេនាក៏គាបបង្គំទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាទ្រង់ស្តាប់! បើអ្នកដែលត្រូវមាន

ទោសទ្រព្យផ្ទះនោះមានតែម្ចាស់ទេ នំធ័សម្ងាប់ម្ចាស់ទៀតដូចម្តេចកើត ព្រោះរឿងនេះ នៅទាក់ទងនឹងមនុស្សជាប់ស្រេចទៅខាងណា នៅឡើយ, កាលបើយកទៅសម្ងាប់ពាន់ពីនាក់ហ្នឹងនេះ ឈ្មោះថាអង្គុត្តិនមិ ពេញទេ" ។

កាលអគ្គមហាសេនាធិយាយពាក្យនេះរួចហើយ បុរសនោះឆ្លើយ ឡើងទៀតថា "សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាត្រាស់រឿងនេះខ្លួចបង្គំហ៊ានស្បថ ប្រណាំងនឹងយកព្រះមកជាខ្នាតថា ពិតជារូបខ្លួចបង្គំនេះក្បាលដាមន ដែលបានសម្ងាប់ស្រីនេះគាត់ជាអំណាតដុំ ។ ជាក់ពិតហើយហើយយកទៅ បោះចោលកន្លែងខ្ទេចខ្ទីត្រែ, គិតតាំងពីថ្ងៃសម្ងាប់នោះមកទល់នឹងថ្ងៃនេះ បានខ្លួន ៤ ថ្ងៃហើយ ។ ខ្លួចបង្គំមិនចង់ឲ្យជាប់ពាក់ពន្ធដល់អ្នកដទៃទៀត ទេ ក្នុងថ្ងៃដែលត្រូវគាត់ទោស, ខ្លួចបង្គំសូមទទួលទោសទ្រព្យផ្ទះនោះ ដោយខ្លួនឯង ព្រោះខ្លាចគ្រាប់ត្រីក្តបកំហុសជូនមែន" ។ ព្រះបាទកាលិង្គ ទ្រង់មានសេចក្តីស្ញែងអស្ចារ្យណាស់នឹងសំដីនោះ ហើយទ្រង់ឈឿជាក់ក្បាកថា តើបុរសនោះឯងហ៊ានយកដែលជីវិតសម្ងាប់ ព្រោះតែចាស់ជាត់មាត់ពាន់ដងហ៊ានឡើយតាំងទៀត ទើបទ្រង់ ជាតបវិញទៅគ្រាស់សួរបុរសនោះថា "នែបុរសស្តែង, ដោយមានហេតុផល ដូចម្តេចបានជាអ្នកឯងហ៊ានប្រព្រឹត្តកំហុសយ៉ាងធ្ងន់ ដែលគេន្លងស្លាប់ខ្លាំង យ៉ាងនេះ? ហើយដោយយល់ឃើញយ៉ាងណា ក៏បានជាសុំប្រមូលយកលួល

ខ្ញុំមានឱ្យគេសម្លាប់ឯង។ យ៉ាងនេះ។ ។ បុរសគ្រាបទូលថា "បពិត្រ
ព្រះសម្មតិទេព រឿងដ៏ធំធេងហួសពៅហើយរបស់ស្តេចនោះនឹងទូល
បង្គំនេះ ប្រសិនបើគេឆបសរសេរចារឹងពុំចេញក្នុងក្បាលនោះ នឹងបាន
ទៅជារឿងមួយដ៏មានប្រយោជន៍យ៉ាងសំខាន់ដល់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ" ។
ឆលិហ្គ័ក៏មានបន្ទូលថា "អើបើដូច្នោះ ចូរឯងនិយាយពុះ យើងនឹងបើក
ទុកាសឱ្យ" ។ បុរសបានទទួលតាមព្រះរាជឱង្ការហើយ ក៏ចាប់ផ្តើម
និយាយរឿងរ៉ាវរបស់ខ្លួនដូចមានសេចក្តីតទៅខាងក្រោយនេះ៖

រឿងស្រីដែលគេសម្លាប់ធ្វើឯងប្រុសជាស្វាមីរបស់នាង

បពិត្រព្រះអង្គជានាយកនៃបរិស័ទ! ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេសគង់
ទីនឹងបានជ្រាបថាស្រីដែលទទួលមរណកាលនោះ ជាកំឡោះបង្កើតរបស់ទូល
បង្គំហើយត្រូវជាកូនស្រីនៃគាត្រីគាវ្យនេះឯង ។ ឯកាន់នេះសោតត្រូវជា
មាតុរបស់ទូលបង្គំខាងម្តាយ តែតាំងនាងជាកំឡោះជាប់ជាសាច់ញាតិ
ជិតណាស់ គឺត្រូវជាបងប្អូនដ៏ជូនមួយបង្កើត ។ កាលលោកបាស៊ីពុំបាន
រៀបចំផ្សំផ្គុំឱ្យជាកំឡោស្វាមី គាំងពីនាងនេះទើបនឹងបានអាយុ ១៤ ឆ្នាំ
ម្ល៉េះ ហើយបើកចាប់ដើមគាំងអំពីកាលដែលរៀបចំអាពាហ៍ពិពាហ៍
ហើយរហូតមកដល់ឥឡូវនេះ បានចំនួន ១១ ឆ្នាំហើយ ។ ទូល
បង្គំមានកូនស្រី ៣ នាក់សព្វថ្ងៃនេះនៅសល់តែ ២ ប៉ុណ្ណោះ កំឡោទូល
បង្គំនោះ មានកំឡោមារយោធាស្តូតបូតសុភាពបសារមួយចំណែកស្ម

ហើយគាំងអំពីកប៉ែសប់ហាប់ដៃគ្នាមក ។ នាងវែតនឹងពួសស្ពាប់ចង្កាប់ ពួលចង្កឹតាមច្បាប់ខ្មាប់ មិនដែលឆ្លើយឲ្យពួលចង្កឹរុស្ថានដល់ម្តងទេ ។ ចំណែកខាងពួលចង្កឹវិញ ក៏ស្រឡាញ់នាងខុតដូចជាថ្លើមប្រមាត់ហើយតែងបំពេញកន្សាស្រីយនាងគាំងអស់ មិនដែលខឹងនាស់ធ្វើឲ្យនាងអាក់អន់ចិត្តឡើយ ។

ប្រហែលជាពីរែនតួងមកហើយ ឪពុកម្តាយ ពួលចង្កឹមានសេចក្តីគិតភ័យខ្លាំង ហើយទំនុះស្មារកង្វាំសង្កឹវែងៗ មកព្យាបាលយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ឥតខ្លាចខាតត្រៀមសម្បត្តិសោះ ព្រោះបង់ឲ្យនាងបានជាធាត់ ។ លុះប្រែងព្យាបាលចំនួនមួយរែនទើបនាងបានគ្រាន់បើល្មមដើរទ្រែប ។ ឪពុក នាងបង់ចេញដើរលេងក្នុងទឹក ។ ឪពុកនឹងព្រាកចេញដើរពីផ្ទះលេងក្នុងទឹកនោះ នាងនិយាយនឹងពួលចង្កឹថា "អ្នកបង ខ្ញុំសាបាត់ហើយចេះតែនឹកបង់ពួលខានផ្ទះទ្នាប់ ប្រសិនបើបងវិលបានមែន សូមបើខ្ញុំនឹងសប្បាយចិត្តណាស់ដើលទៅ; ខ្ញុំនឹងបង់ពួលខានផ្ទះទ្នាប់នេះឃ្លាតណាស់ហើយ ប្រសិនបើចំណង់នេះមិនស្ងប់ស្ងាត់បាត់ទៅដោយឆាប់ហើសទេ ខ្ញុំថប់ណាស់ក្រែងតែបណ្តាលទៅឈឺខ្លាំងម្តងទៀត" ។ ពួលចង្កឹតបភ្លាមថា "មិនអីទេអូន! កុំព្រួយឲ្យសោះ បងនឹងទំនុះស្មៀនកែដើម្បីយកមកបំពេញចិត្តអូនឲ្យជាលំនៃបាន" ។

ខ្លួចង្កិតមើមាគេញៅពីផ្ទះ ដើម្បីគេចវិញថ្ងៃខ្ទាប់គ្រប់ចំនួនផ្សារផ្សារ
ទីនហាងលក់ផ្ទៃឈើចាំនួនស់, ប៉ុន្តែគេមិនបានមួយសោះ សូម្បីក្នុងថ្ងៃ
មួយហ៊ានឲ្យថ្ងៃដល់ៅមួយនហាបណា: តែវត្តមានអ្នកណាគេឲ្យបាន
ឡើយ ។ ខ្លួចង្កិតិលត្រឡប់មកផ្ទះវិញ, ទឹកភ្នែកគ្រហាយៅមនស្ស
ក្តួចចិត្តណាស់ ត្រែះខំប្រឹងសង្កេតមើលយ៉ាងអស់ពីចិត្តហើយវត
ប្រយោជន៍ទេ ។ ចំណែកខាងតែយោខ្លួចង្កិ ឈលត្រឡប់មកអំពីតខ្នែង
ក្តួតទឹកវិញ ដឹងថាគេថ្ងៃខ្ទាប់មិនបានផ្តួច្នោះ ក៏តាំងត្រួចចិត្តសោប
សេស់ ខ្លួលព្រះកថាខានដំណេកតុំបានគេញមួយភ្លែតនោះឯង ។ ខ្លួ
ចង្កិ ត្រែតឡើងអំពីព្រលឹមស្រាង ហើយចេញៅតម្ពងខ្ទៀត, ទោះ
បីខំស្វះស្វែងគេក្នុងសួនខ្លានត្រចំតថ្ងៃយ៉ាងណា ក៏វតប្រទះឃើញ
ថ្ងៃមួយសោះ សោប៉ុន្តែបានបួបនឹងខ្លានបាល (ក្អួតថ្ងៃកន្ទុយខ្លាន)
ចាស់ម្នាក់ គាត់ទិយាយប្រាប់ខ្លួចង្កិថា "អ្នកឯង៦ះខែឯងវតក្នុងនេះវត
ប្រយោជន៍ទេ ត្រែះថ្ងៃខ្ទាប់នោះមានតែកន្លែងសួនខ្លានបេស់ព្រះបាទ
គាលិហ្វ៍ តែម្យ៉ាងទំបាល់ស្លាប់ឯណោះ, កន្លែងដទៃគ្រែអំពីខ្លានទោះ
វតអន្តីមានទេម្តីហ្ន" ។

ដោយខ្លួចង្កិស្រឡាញ់ប្រពន្ធគេណាស់ មិនចង់ឲ្យនាងបន្ទោស
ប្តីតស់អស្សស្រែយសោះ ទើបខ្លួចង្កិស្ងៀតញ៉ាំទោអាសម្រាប់ដើរ
ដំណើរហើយចេញសំដៅៅតាន់ត្រែងបាល់ស្លាប់, ទំធ្វើដំណើរស្រួតត្រែ

យ៉ាងប្រញាប់ប្រញាល់ណាស់ រវាង១៥ថ្ងៃទើបបានត្រឡប់មកដល់ផ្ទះវិញ ។ ខ្ញុំលបង្គំទិញបានផ្ទះខ្នាប់ ៣, កន្លែងផ្ទះមួយដងមួយទៀតហាមណា: ។ កន្លែងខ្លួននោះឥតមានផ្ទះទៀតទេ គឺមានតែ៣ប៉ុណ្ណោះឯងហើយខ្លួន. ចាំលមិនចង់តាំងលក់ឲ្យទៀតផង ។ កាលមកដល់ផ្ទះ ខ្ញុំលបង្គំក៏ឆេងផ្ទះខ្នាប់តាំង ៣ ទៅឲ្យកវៀ, ប៉ុន្តែនាងបានតំណែងចង់ខ្ញុំលត្រែះកាន់ផ្ទះនោះទៅហើយ, នាងគ្រាន់តែខ្ញុំលហើយក៏ជាក់នៅក្បែរខ្លួន ។ កន្លែងនោះ នាងកំពុងឈឺជាខ្លាំង, ខ្ញុំលបង្គំគាល់គំនិតមិនដឹងជានឹងរកថាអ្វីទៀតមកព្យាបាលកេតនាងឲ្យជាស្រេចឡើយ ។

ក្រោយដែលត្រឡប់មកពីកែផ្ទះខ្នាប់វិញរវាងពីរបីថ្ងៃ ខ្ញុំលបង្គំគំពុងអង្គុយលក់ដូរគំនិញនៅក្នុងហាង ស្រាប់តែឃើញទាស:[1] ម្នាក់ចូលពាលៃជុកោងកាច ដើរចូលមកកន្លែងហាងខ្ញុំលបង្គំ មានតាំងកាន់ផ្ទះខ្នាប់មួយនៅដៃផង, ឯផ្ទះខ្នាប់នោះខ្ញុំលបង្គំបានស្គាល់ជាក់ ជាផ្ទះដែលខ្ញុំលបង្គំទិញពីកំពង់ចាល់សូរ៉ាមក ។ ខ្ញុំលបង្គំឥតសង្ស័យទេ ព្រោះបានដឹងថានៅកន្លែងនោះគ្មានផ្ទះខ្នាប់ជាតិនានាតាំងអស់ គ្មានផ្ទះខ្នាប់ទេ ទើបខ្ញុំលបង្គំសួរទាស:នោះថា "នែអ្នក, ខ្ញុំសូមសួរអ្នកឯងបន្តិច, ផ្ទះខ្នាប់នេះតើអ្នកឯងបានពីណាមក?" ទាស:ត្រើយតបភ្លាម តាំងញញឹមផងថា "សូហោះខ្ញុំទើបនឹងឲ្យ ព្រោះកន្លងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំទៅចូលចំនឹងវ

---

១ ខ្ញុំកំណែ, ចារក្រែវ ។

ហើយឃើញវាតំណែតែដេកលើមានតាំងផ្ទៃខ្នាប់ ៣ ជាន់នៅតែស្ងៀមឯង, ខ្ញុំគិតសួរវាថាឯងផ្ទៃនេះមកពីណាមក ក៏ប្រាប់ខ្ញុំថាឪពុកបស់វាំដើរស្វែងរកស្នែងរាង ៥ ថ្ងៃរួចបានយកមកឲ្យ; កាលវាប្រាប់ដូច្នេះហើយ ខ្ញុំក៏ឯងស្រស់ស្រេចចាយបបរជាមួយគ្នាហើយ ដល់វេលាដែលគ្នាចុះពីផ្ទះមក ខ្ញុំបានគាន់យកផ្ទៃមួយមកជាន់តែផ្ទៃខ្នាប់នេះឯង" ។

សំដីតាំប៉ុន្មានម៉ាត់នេះបណ្តាលឲ្យខួលបង្គីវង្វេងគ្មេចស្មារតីស្រឡាំងកាំងហើយក្តៅមេត្តអស់តាំងខ្លួនប្រាណ ទើបខួលបង្គីបើទ្វារហុយឆ្ងាយហើយក៏រត់យ៉ាងប្រញាប់ទៅផ្ទះ, កាលបួលទៅដល់ចន្លុះប្រតង្គហើយខួលបង្គីក្រេកឡើងមើលផ្ទៃខ្នាប់ជាមុនដំបូងសិន, បានឃើញតែផ្ទៃពីរនៅស្ងៀមខ្នងនាង ទើបខួលបង្គីសួរថា ផ្ទៃខ្នាប់មួយទៀតនៅឯណា ? តែនោះ ប្រតង្គខួលបង្គីងាកក្រឡេកមកក្រោយមើលក៏ឃើញតែតាំផ្ទះបាត់មែន ហើយឆ្លើយតបដោយសំដីយ៉ាងស្ងួតស្ងប់ថា "អ្នកបង, ផ្ទៃមួយទៀតមិនដឹងជាបាត់ទៅឯណាទេ" ។ បន្ទាប់នេះអាចឲ្យខួលបង្គីរំជួលចិត្តក្រៃពេក ស្រមៃបែកបន្ទឹងសំដីរបស់ខាស: ដែលនិយាយប្រាប់ខួលបង្គីឯផ្ទះឯណោះមែន ។ តាំតែលនោះ ខួលបង្គីក៏កើតគំនុំសោកធ្ងន់ទៅទៀងក្រៃ ដោយសេចក្តីប្រច័ណ្ឌពេញបន្ទុក ទើបហួតកាំបិតស្ទៀនដែលស្ទៀតជាប់នៅនឹងខ្សែក្រវាត់ ហើយចាក់បំពង់តាំផ្ទះសម្លាប់ចោលភ្លាមឯណោះតែម្តង ។ រួចហើយខួលបង្គីងាកតំណែ រួចតាំផ្ទះក្រាំងខ្លួន

ក្រុណាទៅដាក់ណាត់ផ្ទុំ។ យកទៅខ្ចប់រុំដោកែកំណាត់សំពត់ចាស់ ហើយដាក់កន្ត្រកំរាំក្រាំងស្ទឹកត្នោត ដេរក្លិតមាត់កំរាំក្រាំងនោះដោយអំបោះកេមចៀមក្រហម រួចហើយយកទៅដាក់កន្ត្រកំហិបលើទៅដំណាក់ចោលកន្ត្រកខ្ញុំទំគ្រឹ កន្លះសោរក្រឹ ។

ចំណែកខាងកូនតាក្អួច។ លុះខ្ញុំលួចដង្កឹកំពុងខ្ចប់លួចព្រះពាជាខាងដំណោកលក់នៅកន្លះផ្ទះ, ឯកូនច្បងមួយទៀតដែលគ្រែស្លាប់គេនោះមិនឃើញនៅកន្លះផ្ទះទេ មិនដឹងជាទៅឯណាបាត់, លុះដល់ខ្ញុំលួចដង្កឹត្រឡប់មកពីចោលហិបទ្រោចកន្លះទៀត [illegible] ស្រាប់តែឃើញកូនច្បងនោះកំពុងអង្គុយយំហួរដំកែកន្ត្រកស្រាក់ក្បែរមោត់ទ្វារផ្ទះ។ ខ្ញុំលួចដង្កឹក៏សួរវាថា ហេតុដូចម្តេចបានជាអង្គុយយំ រាងើយចុះបង់ខ្ញុំលួចដង្កឹវិញថា ឯងបាំអើយបាំ! ពីព្រឹកមិញទេះ ខ្ញុំបានយកផ្លែទន្ទាំមួយតាក្នាំផ្លែតាំង ៣ ដែលបាំយកមកជូនអ្នកភ្ញាយនោះហើយគាត់ផឹកឃើញផឹកដាំដាំខ្ញុំយកទេ ព្រោះគាត់ក៏ស្រឡាំងតែសម្លាន់ផ្លែរ៉ាំងទៅខាងម្ខាង។ ខ្ញុំយកមកកាន់លេងឃ្លោកណាស់ដាមួយនឹងប្អូនតូចពាំងពីរ ទៅផ្លែវាធ្លាក់ក្បែរផ្ទះ ស្រាប់តែមានមនុស្សខ្ញុំកំដរតម្លាក់រាងធំៗទៅ ដើរមកដាតខ្ញុំហើយក៏ដណ្តើមឥក់យកផ្លែនោះពីដៃខ្ញុំៗ ខ្ញុំបានរត់តាមសុំពីវាមកវិញ បានពាំនិយាយអង្វរវាថា ផ្លែទន្ទាំនេះដាបេស់ម្លាយខ្ញុំទេ នាត់កំពុងតែឈឺផង បើយកផ្លែនេះសោតមិនមែនបានមកដោយងាយៗទេឡើយ តាំងពីកខ្ញុំរំសុះស្រែរកេញចំនួន ១៥ ថ្ងៃទើបបានមក;

ប៉ុន្តែទោះបីខ្ញុំអង្វរយ៉ាងនេះ ក៏វាមិនឲ្យមនសៀញសោះ, ខ្ញុំក៏ចេះតែដើរតាមសុំវាដោចៗតាមគ្រាយ, វាដើរមកនេះខាត់ខ្ញុំជួលត្រឡប់ត្រឡិន ហើយវាតំយ៉ាងលឿនទៅតាមផ្លូវបែតបែនជាច្រើនអន្លើ ទាល់តែខ្ញុំធើវាលែងឃើញសោះ ។ តាំងពីពេលនោះមក, ខ្ញុំមិនហ៊ានបួលមកផ្ទះទេ ដើរលេងតែខាងក្រៅវិញ ដើម្បីចាំមើលតែម៉ាអញ្ជើញមកពីលំវាទៅហាងឯផ្សារឲ្យតែឆាប់ជាមួយសិន, ស្ងួមចាំកុំច្រើបអ្នកម្ចាយអំពីរឿងនេះក្រែងលោតាត់ព្រួយចិត្តបណ្តាលទៅជាឈឺតែតែម្តាំងឡើង ។ កាលនិយាយការនេះរួចហើយ, កូនខួលបង្គំនោះក៏តាំងយំអណ្តឺតអណ្តកស្រែកតែកក្រែកៗថែមទៀតទេ ។

សំដីរបស់កូនខួលបង្គំនោះ បណ្តាលឲ្យខួលបង្គំភ្លាក់ផ្អើមក្តុកតេហាមាតនិយាយថាដូចម្តេចទៅទៀតក៏ពុំកើត តេសនោះហៅថាមហាទុក្ខយ៉ាងវេទ្រាំលែន ដែលផុតវិស័យមិនអាចតែបាននឡើយ ។ ទណ្ឌៈនោះទើបខួលបង្គំជឿជាក់នូវតំហុសយ៉ាងសម្បើមរបស់ខ្លួន ហើយខួលបង្គំនឹកក្តៅក្រហាយស្តាយក្រៃយជាខ្លាំងផុតដោយក្តាត់ដែលដើរទៅតាមសំដីកាកុហករបស់តាថសៈហ៊ានហោចនៅឯឯង តើវាដុះណ្តើមយកផ្លែខ្ទង់ឆ្ងាប់អំពីដៃកូនខួលបង្គំឯណោះសោះហើយយកទៅនិយាយក្រែងចំផ្លែសឲ្យបានទៅជារឿងក្លែងសុទ្ធ ។ នាំឲ្យខួលបង្គំចាប់ថាក់ច្រែងនង់ដើម្បីជាសេចក្តីពិតមែន ។ កន្លងពេលនោះ មាខួលបង្គំតាដែលនៅចំពោះមុខនេះបានមកដល់

ដូរខ្លួលបង្គំភ្លាម ដើម្បីនឹងសួរដេញដូនស្រីនាង; ប៉ុន្តែខ្លួលបង្គំបានដឹងថានាង
ភតត្រង់ថា នាងស្លាប់ទៅហើយដោយសារតែឃាតរបស់ខ្លួលបង្គំពិតៗ
ហើយមិនចាំបាច់ឲ្យនាងធ្វើទោសខ្លាចម្តងទៀតខ្លួលបង្គំទេ ខ្លួលបង្គំ
ប្រកាសដោយខ្លួនឯងថាជាមនុស្សមានទោសត្រូវជាប់ឃុំឃាំងក្នុងគុកលែង
ជាន់គួរនឹងទាំងពួន; នៅវេលាដែលនាងត្រូវស្តីបន្ទោសដល់ខ្លួលបង្គំជា
ខ្មួលនោះ នាងបែរជាយំសោកសង្រេងសង្រែងជាមួយនឹងខ្លួលបង្គំទៅវិញ
ព្រោះនាងក៏ជាល់តំនិតមិនដឹងជាហាមាត់ស្រដីដូចម្តេចកើត ។ ហើយយំ
សោកបោកខ្លួនជាងពីរនាក់អស់ ៣ ថ្ងៃរួចគ្រាសោះ ។ ចំណែកនាង
សង្រែងសង្រែងព្រោះខាតកូនស្រឡាញ់ ដែលជាទីស្រឡាញ់យ៉ាងថ្លៃថ្នមជាង
ជំណែកខាងខ្លួលបង្គំ យំសោកខ្សឹកខ្សួលព្រោះជាតំណែនប្រពន្ធម្នាក់ដែល
ពុកស៊ីដួងចិត្ត ឬជាវិតរបស់ខ្លួន, មកវិញទៀតនឹកទោមនស្សណាស់ដោយ
ខ្លួលបង្គំបានប្រព្រឹត្តធ្វើការណាកម្ម (អំពើគាចសហិង្ស) ម៉ាន់នេះនឹង
ដោយខ្លួលបង្គំធាប់ដៀលផ្ទាល់ ។ ទោតាមពាក្យបញ្ជាតរបស់ចាស
កំតរនោះឯង ។ (មានត)

រឿងព្រេងខ្មែរ

ប្រវត្តិបឹងទុំលេង

រឿងទំលេខ ១ របស់ក្រុមដំនុំចំនេះដឹងចំណាប់ស្រុកខ្មែរ

លោក សក់-ខាត់

នាយតម្រួតគុក តំណាង រៀបរៀង

បឹងទុំលេងដ៏នោះ ជាបឹង ១ ផែលនៅឥនធ្លុំភូមេដ៏ងដ៏ ស្រុកមោង-ឫស្សី ខែត្តបាត់ដំបង សព្វថ្ងៃនេះ ។ បឹងនេះមានចំហាំទទឹងប្រមាណ ១០០ ម៉ែត្រ បណ្តោយប្រហែល ៤០០ ម៉ែត្រ ។ ប៉ែតខាងត្បូងណើរទៅកាន់បឹងនេះតាមផ្លូវដើរ ចេញពីសាលាស្រុកមោងឈមមុខទៅកាន់ទិសអាគ្នេយ៍ប្រហែល ១០ គីឡូម៉ែត្រទើបបានដល់ ។ បើជិះគាត់អំពីផ្លូវប្រទេសកងលេខ ១ ត្រង់ស្ពានយ៉ៃថេភ្លើងនៅត្រើស្វាយ ខាងតើតសាលាស្រុកមោង ៧ គីឡូម៉ែត្រ ហើយឈមមុខទៅទិសខាងត្បូង ប្រហែល ៤ គីឡូម៉ែត្រ ទើបបានដល់ទៅបឹងនោះ ។

បឹងនោះ សព្វថ្ងៃគ្មានទៅជាបឹងស័ក្តិសិទ្ធិមួយ មានមច្ឆជាតិ គឺត្រីសណ្តើកជាដើម ទៅក្នុងបឹងនោះច្រើនណាស់ ដោយអ្នកស្រុកជុំវិញមិនទៅមតារតៃធ្វើនេសាទកម្ម ក្នុងបឹងនោះទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត មានសត្វច្រៃស, ក្តាន់, មាន់ជ្រៅតំបន់នោះក៏ច្រើនដែរ ជាទីប្លែកចិត្តដល់ភ្ញៀវអ្នកបរបាញ់ទាំងឡាយពេលណាស់ ។

តាមចរស់ ។ ចានដំណាលតៗ មកដល់សព្វថ្ងៃនេះថា កាល
ព័ត្រែងនាយឡើយ មានមហាក្សត្រ ១ ព្រះអង្គ ទានបុណ្យចាមើតស្តេច
ណាស់ មានព្រះនាមមិនប្រាកដ ។ មានកាលថ្ងៃមួយ ព្រះមហាក្សត្រ
ទ្រង់គង់សត្វមោសជាព្រះពន្ធយាន ជាមួយនឹងទ្រមាត់ឈ្មោះនាយ
ទុំ ដើម្បីស្តេចទៅចន្លែស្រីម្នាក់ឈ្មោះនាងមុទក ។ លុះទ្រង់ស្តេច
តមនាការមកដល់ភូមិ១ ឃ្លានទឹកព្រះនេត្រាទៅឃើញស្រីម្នាក់ មានលំនាំ
ប្រហែលដូចជានាងមុទក ។ តែទ្រង់ទតមិញក៏ទៅ ទើបទ្រង់ដាបញ្ជាស់
ថាមិនដែនាងមុទក ទើបទ្រង់ឆ្ងាយហួសអំពីទីនោះទៅ ព្រះមហាក្សត្រ
ការសេះបីឆ្ងាយហួសអំពីទីនោះទៅ ទ្រង់ឆក់សាវដៅទៅនេហស្ថាននាង
មុទក លុះដល់ហើយទ្រង់ស្តេចចុះអំពីខ្នងរមាស ហើយទ្រាយទុំបង
រមាសនោះទៅចាងត្រែមដើមក្រសាំង ហើយស្តេចយាងទៅផ្ទះនឹងនាង
មុទកទៅ ។ ចំណែកនាងមុទក ក៏ចានសំណេះសំណាលនឹងព្រះ
មហាក្សត្រតាមការលោកិយ ហើយក្រាបបង្គំទូលព្រះមហាក្សត្រថា
ព្រះអង្គស្តេចយាងមកនេះ ដោយហេតុពាហនៈអ្វី ? ព្រះការទ្រង់តបថា
បងមកដោយសត្វមោសបងបង់ទុកនៅក្រែមដើមក្រសាំង ។ ចំណែក
សត្វមោសចានស្លាប់ដោយមិនដាក់ចង្ហាស់ គ្រាន់តែឮថា សត្វមោស...

ក្រសាំង ក៏ចូលចិត្តថា ព្រះមហាក្សត្រថាឲ្យខ្លួនឯងជាសត្វក្រសាំងទៅវិញ ក៏មានសេចក្តីទោមនស្សគួរចិត្តទៅវិញ ដោយនឹកឃើញថា អញមានសេចក្តីស្មោះត្រង់ យកតាសាច់ដូនមកចាំងទប់ចាំងអង្កត្រអត់ដំណេកស្រែកបន្លឺយស្តេចនៅតែថាក្រសាំងទៀត ម្ល៉ោះហើយសត្វទោសនោះ តំហែលចណ្តាប់ខ្យែពីដើមក្រសាំងនោះទៅ ។ ឯនាយពុំក៏តត់តាមជាប់ពីក្រោយសត្វទោសនោះទៅដែរ ។

ព្រះមហាក្សត្រ កាលបើទ្រង់ជ្រាបថា ទោសបោលចណ្តាប់ខ្យែដូច្នោះហើយ ស្តេចក៏ទ្រង់គមនាការតាមទៅដែរ លុះតាមទៅដល់ព្រលឹង នាយពុំទ្រមាក់បានចាំតាងតនុងទោសជាប់ តែទោសមិនព្រមឈប់ នាយពុំបានយកដើងឈរដែនទប់ដីក៏រំលើកចាំងផ្តាំនទៅ ។ ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់តឃើញដូច្នោះ មានព្រះបន្ទូលស្រែកប្រាប់ទៅអំពីក្រោយថា "តាពុំលែង ។" នាយពុំទើបលែងទោសនោះទៅ ។ ឯទោសក៏បោលចូលព្រៃបាត់ជាប់ចាំងតានដែលចងនៅលើខ្នងនោះផង ។

ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ឮល់ណាស់ ទ្រង់ដាក់បណ្តាសាដល់សត្វទោសនោះថា ភ្លូជតាឯងចាប់តាំងពីថ្ងៃនេះតទៅ ត្រូវស៊ីតែចន្ទាជាអហារ ដឹកតែទឹកស្អុតជាដរាប ។

ព្រែកហ្លួងថ្មោះឯង ជាន់ជាសត្វមាសចាំងឡាយសព្វថ្ងៃនេះ
នៅលើខ្នងវា នេះយើញមានសាច់សណ្ឋានមើលទៅដូចជាខេចនឹងអាង
ទុក ហើយមានសាច់សែរនត្រែហោងត្រែហ្លួងជារង្វែនស្រែចាប់ ជាប់ផ្នែក
នោះនៃសត្វក្អែបទទឹងខ្លួយចាំងឡាយ, ហើយស៊ុតតែឈើប្តូរល្អិណាផែល
មានជញ្ជាំងអាហារដើរតាមរៃនឹងល្អក់ ប៉ើជាទឹកថ្លាក៏ត្រូវយកប្រមោយប្តូរដើម
កូរមាល់តែល្អក់ ទើបបានដឹងដោយត្រឹមត្រូវបណ្តា លោព្រះមហាក្សត្រតាំង
ពីកាលខោះមក ។

ចំណែកចង្វៀង ផែលនាយទុំគោងនឹងខ្ទុយរមាសឈរផ្តើមជាក់ដីខោះ
កំភ្លុយទៅជាបឹងមួយ មានទំហំដូចរាងលើនេះ គេហៅថា "បឹងទុំលែង"
ជាប់ដកបមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ; ឯភូមិដែលទៅរចសង្កាត់មុខកាខោះ ក៏មាន
ឈ្មោះត្រួតដូចជាប់ហៅថា "ភូមិមុខក" ដកបដល់មកសព្វថ្ងៃនេះដែរ ។ ព័
ប៉ងទុំលែងទៅភូមិមុខកនេះបម្លាយប្រមាណ ៨ គីឡូម៉ែត្រ ត្រូវធ្វើដំណើរ
ឈរមុខទៅទិសខាងកើត ទើបបានទៅដល់ភូមិខោះ ក៏ តំបន់ផែលព្រះ
មហាក្សត្រ ទ្រង់គង់ព្រះនេត្រឃើញស្រែម្ចាស់ប្រហែលដូចជាងមុខកាខោះ
ខ្លាខោះឆេកហៅថា "ភូមិប្រហែល" ជាប់តមក ប៉ុន្តែសព្វថ្ងៃនេះហៅ
ក្លាយមកជា "ភូមិប្រហាល" ទៅវិញ, ឯភូមិប្រហាលនេះ ទៅតាំងអ្នក
ភូមិ ស្រុកភ្នាង ខែត្រពោធិ៍សាត់សព្វថ្ងៃនេះ ។ ចើធ្វើដំណើរដល់ភូមិ

ប្រហាលជាភូមិមុខក្តែរបេញ្ញឈមមុខភ្នំទំសាយយ៉ាង ប្រមាណ ៧ឬ ៨ គីឡូម៉ែត្រទើបបានដល់ភូមិមុខក ។

មានចំនៀមម្យ៉ាងទៀត នៅបឹងពុំលែងនោះអ្នកស្រុកសឹងមាន សេចក្តីហាមឃាត់អស់តួនមន្ត្រីដែលទៅនៅឈរត្រួតត្រាលើស្រុកខាងនោះមិនឲ្យដើរកាត់មុខបឹងនោះឡើយ ឲ្យដើរបានតែពីក្រោយដោយហេតុថា កាលបើត្រូវដើរកាត់មុខបឹងនោះ មន្ត្រីនោះតែងមានទំនិត្រូវចូលប្រណាម្យថ្លៃយសឬ ក៏ត្រូវកាងការផ្ទាស់បេញ្ញពីស្រុកនោះ ខ្លាំរបៀយអស់លោកគ្នាឯណាដែលទំយមរៀងតាមរឿងត្រែង មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តកន្លងចំនៀមទម្ងាប់នេះឡើយ ។

ព្រះគ្រូបញ្ញាលិខិត កៅ-សឹម

គ្រូបង្រៀនសាលាបាលីដាន់ខ្ពស់ ក្រុងកំពេញ

(ត្រួត)

ក្រែងំពាក្យទ្រនោះ ដាពាក្យខ្វះខ្វោះ កុំយកមកអាន ត្រូវរៀនឲ្យឆេងឆ
បំរៀនចាងស្ទាន កុំឲ្យជាប់ក្បាណ ត្រង់ប្រែប្រួលស្រី ។ កុំពោលពាក្យ
សាប នាំថោកតម្លៃភាព នៅកង្វល់ចិត្ត នាំរឿងសិតា អាត៌
រើមសេចក្តី មិនគួរសេចប្រី យកមកជាគោល ។ ឲ្យកូនចៅស្តាប់ ពុក
ជាតម្រាប់ ឆ្លើយដាមេលោល តាមខ្លួនឱយាយ កុំឲ្យច្រោះចោល ពុក
ជាចង្កើល ត្រូវដើមនៃពាក្យ ។ ភាពអប្រិយ ហាស់ក្រែងប្រែស្រី
ត្រូវឲ្យពោលឆាង ចែរចេញឲ្យផុត កុំឲ្យខូចពាក្យ ប្រកាន់ជ្រោក
ជ្រាច យកជាប្រយោជន៍ ។ ត្រូវពោលរួចផ្តាំ ព្រះទ្រង់ទេសនា
ខ្លួនឆៅមោហោច ពោលពាក្យតើតឈក ដាវិលប្រយោជន៍ មិន
ឲ្យហ៊ានហោច ខូចពាក្យសំដី ។ គួរយើងប្រព្រឹត្ត ពោលសុភាសិត
ចាំងប្រែសចាំងស្រី តាមពុទ្ធដីកា នៃព្រះជិនស្រី ប្រយោជន៍ចាំងជា
ដរាបនិរន្តរ ។ កុំគ្រាប់ដាណ្តើត ឯកាវើត។ ប្រទះហង្សស្តេច
មានរឿងដំណេះ ដំណើរចេះគ្រាប់ ហង្សពាសេប្រុច ពាំនាំអណ្តើត ។
ហង្សបានក្បាប់ថា ប្រយ័ត្នវាថា បងកុំតំរើត ខាំតំណាន់ឈើ ឲ្យ

ជាប់កុំខ្វើត តែបងដឹងតើ ពាបាក្តាស្លាប់ ។ បាត់ព្រាំនាំទៅ ដល់ស្រុក ឲ ស្លៅ ក្មួនក្មេងវិលតែថ្កាប់ រីឯគ្នាយើងអើយ មើលហាត់ហើរនោប់ ពាំនាំចែញាប់ អណ្តើកនៅណា ។ អណ្តើកត្រែវត្រែសធ ដាលចិត្តច្រឡែត បរញ្ជែញពាក្យ ហាមាត់ច្រើងពោល ជ្រាំតំណាលខ្លួនឯង តែកស្តាយគ្នា នាមុនព្រៃលាន ។ ប្រែសស្តីកន់លោក មិនដឹងអត្ថន័យ ពោលតាក្យឈ្លោនកាន តន់តែងស្លាប់ ដូចសត្វតិរច្ឆាន មិនដឹងច្រមាណ តាមដែលវេលា ។ ឯយូរជន ខ្លួនឯងតុណ(*) តំតុងអាលា ត្រូវរៀនទំយោយ ឲ្យដឹងមីនិយា ជំនាស់ព្រឹត្តា ជំនឹងឯងផង ។ ជំនឹងពាក្យព្រះសង្ឃ ប្រែសើរលេះបង់ ពេលកុំឲ្យគ្លង ឲ្យត្រែវតំនួល ទៅតាមតំនឹង ការុណាចានរង ច្រែកសុចឹងឥតក្យាពោល ។ ឧយាយខ្ញុំបាទ ទើបត្រែវតាមភ្នាត កុំពាក្យកុរម្រែល ពាក្យថាខ្ញុំបាទ នេះខុយជាគោល អ្នកច្រែកជ្រមិនចាល កប់តែជាគ្នា ។ ឧយាយទឹងចាស់ ប្រយ័ត្នឲ្យណាស់ ត្រូវហៅយាយតា កុំហៅតាប៉ះ ឃាយប៉ះទៅណា តែជ្រែលវាចា ច្រែនអាយុខ្លី ។ កុំដេរបោកបោះ គ្នាឯងតែគោះ នាំតាឲ្យតណ្តើ ដេរខ្មោសខ្មុំពុត ដេរម្តាយកេងស្រី នាំឲ្យអប្រិយ អ្នកផងតែស្អប់ ។ កុំហៅតាឆ្កែ អាងឯងតូចតែ បេះប៉ុនច្រែសប់ បង្អាប់តែគេ ថាមិនស្គាល់ជប់ ដូចឆ្កែបច្រែប់ តេស៊ីច្រែតម

---

* ពាក្យក្មួនក្មេង ឬក្មេងជំទង់ ។

ផ្តុះ ។ ចូរបាក់ដុំថែង ពាក្យនេះមកថ្លែងនិ ចោលឲ្យស្រែឡះ ទើប
កើតសួស្តី សារីរេធជះ ជាន់ផុតស្រែឡះ សត្រូវទាំងឡាយ ។ ដើ
ន្យាយស្តី ឲ្យគួរតបវិ នឹងនាយពៅហ្នាយ ព្រះរេធព្រះគុណ ប្តូ
ហៅលោកនាយ កុំពោលកំភូងគ្នាយ ខ្ញុំងាន់ទោសខ្លួន ។ ស៊ៅត
អ្នកមានសិក្តិ យសឡើងកម្ចាត់ ហ៊ឺនពាន់ម៉ាមួន ចូរឯងពោលស្តី
តោនច្រៃតខ្លួន ឲ្យដំណែងមួន ដុំណែងសំក្តីលោកនោះ ។ ចូរឯង
ច្រែនក្តាប់ តួយេងតម្រាប់ យើងនឹងប្រាប់ឈ្មោះ តាវឿនសេដ្ឋ
ជុតែ៤ នាក់ផ្តោះ ទៅបានទាំងនោះ សុំបានសាច់តេ ។ ចើមើលរួច
ហើយ កុំឆ្លើតោះតើយ តួតតរៈរេ សេដ្ឋីបុត្តណា ចូរលាកដាំងតេ
ទុកចូរវិរេ រំពៃយតចុះ ។

រឿងសេដ្ឋីបុត្ត ៤ នាក់

ឯណាវិលមកខ្ញុំនេះ កត្តិកែងពាក្យណាស៊ី មានសេដ្ឋីបុត្ត ៤ នាក់
ទៅរៀនវិជ្ជាតរៀនតគ្នាយកតិចិ ។ ចានយើញព្រាន១ម្នាក់ ដឹកសាច់
មកលក់កតិនតរ ។

បណ្តាសេដ្ឋីបុត្តទាំងនោះ សេដ្ឋីបុត្តម្នាក់ស្រែកសួរថា: "តើនៅ
ភាក់ណាប ឯងចូរឲ្យសាច់ ១ ដុំមកយើងិ" ; ព្រាននោះពោលថា: "ធម្ម-
ភាពាក្យអ្នកសួរមានតេ នោងតែពោលភាក្យថាយកវា (1) ឯវាយ

(1) ភិបាលែលដាំស្រឡាញ់ពោលចំណួកអ្នកនិងកំពង់ ។

របស់អ្នកនេះ ទ្រព្យនោះខ្លះ ប្រហែលគ្នាទឹងសាច់ក្រមួន អញ្ចឹងត្រូវឲ្យសាច់ក្រមួននេះ ទើបសមទឹងសំដីរបស់អ្នក ហើយឲ្យសាច់ក្រមួនដុំដែលតស៊ូសាងគំនៅ ។

សេដ្ឋីបុត្រទី ២ ស្រែកសួរថា: "នែ! អ្នកបងធំជាងគេ សូមឲ្យសាច់ក្រមួនដុំមកខ្ញុំ" ព្រាន់តបថា: នែសម្លាញ់! ពាក្យឯណាដែលអ្នកនោលថា បងប្រុសស៊ីភក្ស្យនោះប្រហែលគ្នាទឹងអាយ៉ងរបស់មនុស្សលោកនេះ ភក្ស្យអ្នកនេះប្រហែលគ្នាទឹងអាយ៉ង ខ្ញុំឲ្យសាច់អាយ៉ងដ៏សមគួរដល់ភក្ស្យរបស់អ្នក ហើយក៏ឲ្យសាច់អាយ៉ងនោះទៅ ។

សេដ្ឋីបុត្រទី ៣ ស្រែកសួរថា "បពិត្រឪពុក សូមមេត្តាឲ្យសាច់ក្រមួនដុំមកខ្ញុំ" ព្រាន់តបថា កូនដែលហៅឪពុកថាឪពុកដូច្នេះ រវែងញ៉ាំងហ៊ឺយនៃឪពុកឲ្យត្រឹមត្រូវ ភក្ស្យនេះប្រហែលគ្នាទឹងសាច់ហ៊ឺយ: នែប្អូនសម្លាញ់! ខ្ញុំឲ្យសាច់បេះដូងដ៏ដល់អ្នក! ហើយក៏ឲ្យសាច់មាន់សាច់តង្វាយត្រមាំទឹងសាច់បេះដូងនោះទៅ ។

សេដ្ឋីបុត្រទី ៤ ស្រែកសួរថា: "នែសម្លាញ់! ចូរអ្នកឲ្យសាច់ក្រមួនដុំមកខ្ញុំ" ព្រាន់តបថា សម្លាញ់នែបុរសឯណាដែលមិនមានកតិ្តស៊ីឥទ្ធេស៊ីឥទ្ធេសនៃបុរសនោះ ពុតដូចជាត្រៃដែលឥតមានមនុស្សនៅ ភក្ស្យរបស់អ្នកនេះ ប្រហែលគ្នាទឹងសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំពាំងអស់ ខ្ញុំត្រូវឲ្យសាច់ត្រមាំងាយរបស់ខ្ញុំនេះ ដល់អ្នកពាំងអស់ ហើយចំព្រាន់នោះបន

យោនទៅកាន់ផ្ទះសេដ្ឋីបុត្រទី ៤ សេដ្ឋីបុត្រក៏ចាន់ធ្វើសក្ការៈនឹងស្មេចក្តីក៏បរិភោគ . ហើយឲ្យព្រានទៅហៅបាតន្ទកូនខ្លួនមក លែងឲ្យព្រានគោះបែកព្រំក្តារធ្វើអំពើអាក្រក់តទៅទៀត ឲ្យនៅរកស៊ីធ្វើការងារជាមួយគ្នានឹងខ្លួនដរាបដល់អស់ជីវិតរៀងខ្លួន ។

សេដ្ឋីបុត្រទី ៤ ដែលបានលោកកើតឡើងដល់ខ្លួនយ៉ាងនេះ គាស្រែយមកពីពោលភាក្យ "បិយវាចា" ជាទីស្រឡាញ់គេញ៉ាំញីបំពេញអធ្យាស្រ័យនឹងគ្នា ពាក្យនេះហើយដែលថាសំដីដូចជាថ្នាំ អ្នកជំងឺបើជាពុំជាក៏ឲ្យសម្រែកប្រយោជន៍តិចតួចណាស់ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ . មិនចាំបាច់ពោលដល់ជាតិលោកឡើយ គួរឃើញជាក់ច្បាស់ ចូរព្រំក្តារពោលភាក្យ"បិយវាចា"នេះនឹងបានសេចក្តីសុខចំរើនតរៀងទៅ ។

ចប់រឿងបុត្តលពោលភាក្យ ៣ យ៉ាង

ស្មូត ៣ យ៉ាង

១. ភ័យស្មោចេយ្យ ស្មូតភយេ តឺរៀបរាប់ភាយក្នុងវត្ត ៣.

២. វចីស្មោចេយ្យ ស្មូតសំដី តឺរៀបរាប់វចីក្នុងវត្ត ៤

៣. មនោស្មោចេយ្យ ស្មូតចិត្ត តឺរៀបរាប់មនោក្នុងវត្ត ៣ ។

សេចក្តីថា:ឥន្ទុសូរយើងដែលកើតមកក្នុងលោកសន្ធឹកសន្ធាប់នេះត្រូវការណាស់ខាងសម្អាតកាយ . វាចា . ចិត្តត្រង់ៗ គ្នា តែថាមន្ទុសូរខ្លះសម្អាត

បានតែទាន ក្រែ ទានកើតសម្លាតមិនបានក៏មាន ខ្លះសម្លាតបានតែទាន
កើត ទានក្រែសម្លាតមិនបានក៏មាន ។

ដែលថា: សម្លាតបានតែទានក្រែនោះ គួរដឹងថា: តំណែសម្លាតដូស
លាងកន្លះថា ការគោរសក់តុកមានតុមួយថ្លា ការគ្រែបកដែរផើង ចោក
តន់ដែលក់ត្រីងអាការណោះការនោ-សព្ទដំបូង ដែលជាបេស់ស្លៀកតាក់
ជាប់ទំនិញខ្លួនជានិច្ចឲ្យស្លាតល្អ ខ្លួនសម្លាតតែមានការជនៈជាដើម ទឹងទំលាំនៅ
ផ្ទះសម្បែង ការខ្លែងដែតអង្គុយត្រមាំងការតាក់តែងស្រុកទេសឲ្យមាន
របៀបរៀបរយស្លាតល្អប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីការពារបៀសាងនិការគាពាង ដែល
កើតមកអំពីតែទំនិងទីមិនស្លាតនោះ។ ទើបបានសុខកាយសប្បាយចិត្ត ដើរ
ជាគានិសង្សដែលកើតមកអំពីការសម្លាតរបស់អ្នកដែលទំសម្លាត ។ ក៏
ការដែលសម្លាតនៃបាននេះហៅថា សម្លាតបានតែទានក្រែ ត្រែតាមទំនួ
តាទានុបាសទីបោកណាចារ្យថា: "ដំណែតដែតជាម្ចាត ឲ្យសម្លាត
សម្លាតជាំ ទើបខេតការក្លួ ចំរើនសុខស្រែស្ងួត" ជាគួយាំនុ, ឲ្យយើញ
ថាជាគុណនាំមកឲ្យបាននូវសេចក្តីសុខចំរើនក្នុងលោកនេះ ។

ឯវិធីជាធម្មជាតិសម្រាប់ទំយោងប្រែការគៅជាទំនួ គួរយកដែង
ប្រែត្រឹតតែសម្លាតដូសលាងដោយពាក្យសព្ទ "សុភាសិតតាថា ឬសុភ-
តាថា" ដែលលោតទុកថាជាសំដីពួកណែនាំសម្លាតសែត្រែ មិនបាន
លាយឡំដោយពាក្យ "ទុព្ភាសិតតាថា" នោះទៀត ។ ត្រែការថា

ភ្ញាក់ដែលបុគ្គលពោលក្នុងសាសនាថាសូរ "ខ្ញុំសូន្យ" ហើយ រមែងមិនស្ងប់ សមគ្នានឹងព្រះពុទ្ធដីកាដែលពោលថា: "អមតា ភាវា" សំដីមិនស្ងប់ តើជាសំដីមិនបៀតបៀនអ្នកណា ប្រើការដោះក្នុងរបស់ខ្លួនក៏ដែលបាន ចោទណានិយមថា: "កុំពោលទៀតហួស វែកនឹកដែលតាប់ក្បាក់: ស្ងប់នឹងក្បាក់ កុំឲ្យបង់សំដី" សំដីនេះហើយបុគ្គលដែលមានសព្ទានជាសច្ចារស អ្នកដូសលាងសម្អាតភាពជាយោគពាក្យសុភាសិត ជាហេតុសំដែងឲ្យយើញច្បាស់ថា: ភាពរបស់មនុស្សដែលដូរដន់ហ្មត់ចត់ល្អ ក៏ងាស្រួយបានមកអំពីចិត្តជាគ្នាក់ងារដួយដឹកនាំឲ្យល្អដែរ ទើបប្រព្រឹត្តទៅឲ្យរួចបានសេចក្តីទុក្ខបាន ។

ដែលថា: សម្អាតរាងកាយនោះ គឺសម្អាតចិត្ត គួរជឿនឹងថា: ចិត្តជាធម្មជាតិប៉ះរង្គិនខ្លួលតាមអារម្មណ៍ល្អអាក្រក់ ត្រាច់ទ្រឹកទៅតាមអារម្មណ៍ផ្សេង ។ មានរូបអារម្មណ៍ជាដើមតាមសេចក្តីពេញចិត្ត ដោយមិនរើសមុខថាល្អឬក្រក់ឡើយ នឹងរកវេសម្ងំជាតែបញ្ជូកឲ្យចូលទៅជុំសលាងចិត្តមិនកើត ថ្លាថើដូច្នោះ ភោគនៃថ្លើមចិត្តជាគម្ងាន់ចិញ្ចឹងរៀបចាងអំតើអាក្រក់ដែលកើតឡើងអំពីមនោទ្វារ តាលែងធ្វើអំពើអាក្រក់ដោយកាយ-វាចា ទើបបានឈ្មោះជាសម្អាតកាយ-វាចាឲ្យស្អាតបាន, មិនមែនសម្អាតកាយ-វាចា-ចិត្តឲ្យត្រាន់តែស្អាតលើនែកខាងក្រៅដូចជាងាចម្ងាសេះ, ពាចម៍ដំរីនោះទេឡើយ ។

(មានត)

លោកមហា "សៅរ៍ - លីវ"

វត្តសោយ ឃុំមៀន ស្រុកកោះសូទិន ខេត្តកំពង់ចាម

(តមក)

សុភាសិតថា

យោងជាចំត្តមុតអាវុធយុទ្ធភណ្ឌ បើប្រៃខេសអាសន្នស្តួចថ្ងាថ្ង
បណ្ឌិតថ្ងាជូវឈ្មោ សង្ឃាតចរោ បើមានគម្ពីរបញ្ញាតៅស្ងួនកេ ។ ពោធ្យ
ទុសថស័ក្តិសិទ្ធិពិតចំណាន បើថ្ងាណាកេតគម្ពីរនេកមក ឥាលម្ល
នៅពេញឥាសរ៉ាសកុះកក គ្មានទុណពីរកេយកអ្វីក៏ ។ ត្រូវប្រើ
តាលមុតអាវុធយុទ្ធភ័ណ្ឌ បើប្រៃខេសអាសន្នឲ្យតក់ ត្រូវប្រើថ្ងាជូវ
ឈ្មោ សង្ឃាចរោ កើមានប្រស្នាថ្ងាណាក្រែក ។ ត្រូវប្រៃពេទ្យទុសថ
តុតចំណាន បើថ្ងាណាមានពេទ្យាពាធក្រញ៉ ត្រូវប្រើអ៊ាហារមហោសរ
បើតែវ៉ាសេចក្តីរឿងតាំពាលចំនិត ។ ត្រូវប្រើសង្ឃាបញ្ញាក្រៀក្រែ ឥាល
ថ្ងាយអាត្មាធ្លាប់តុណតែពិត ត្រូវប្រើសោមនស្សត្រួញាណចិត្ត កន្លងការ
ស្អាតស្អាតមានសីលទុត្តម ។ ត្រូវប្រើបេតនាជាទុថ្ងា កន្លងការនា
ថ្ងាក់ធម៌សុទ្ធម ត្រូវប្រើឥទ្ធិថ្ងាទបន់បេះរ៉ះ ចង់ម្តេចតង់សម្រែចបាន
ដូចចង់ ។ ត្រូវប្រើទង្ឃាក្សជ័រមិត្ត នាចច្ចុប្បន្នតិតមានច្បើនហោង
ត្រូវប្រើមានសីលថាតញ្ញាណដង់ ពាណ្ណាយយនទ្ធនីនាបរណោម ។

: សុភាសិតមជ្ឈិមនិកាយថា

បណ្ឌិតពិតត្រាស់ដឹងសម័យដែរ ម្នួយទៀតសម័យសាសនា ខ្ជិលរីសម័យសត្វនិរយ ពតយោគសម័យធម្មសាស្ត្រ ។ បំផ្លាញនូវឲ្យបាត់ទាស់មុខ្ញុ បំផ្លិចបំផ្លាញសីលឲ្យត្រាស់ បំផ្លិចកូនរកគួរមកស្តីស៊ីវាស បំផ្លិចត្រាស់ឲ្យត្រាច់ច្បាប់ព្រះជិនស្រី ។ ទំនៀមហូរផ្សារជនបាត់ទៅទីតាប ទ្រព្យលាភហូរផ្សារបាត់ទៅសិរី បំផ្លិចទំនៀមទៀជីដំនាបដី បំផ្លិចសិរីស្នែងបុណ្យគុណវិញ្ញ ។ ពាណិជ្ជតម្លាទីកុមកុដុម្ភ ពៃកុំជាទីកុមលើនានាស័ហៈជាប្រជានសត្វទ្រឹនា ពាជាជាប្រធានប្រជាជន ។ សិល្បៈសាស្ត្រជាប្រធានវិនសម្បត្តិ គានលោកចាត់ជាស្នេហ៍អាគមមន្ត សីលចាត់ជាទំនៀមអប់កុំនសុគន្ធ ទន្តីអត់ធន់ចាត់ជាពណិពស្ត្រ ។ បំផ្លិចភាពហុស្ត្រតែស្នែងគប់ប្រាថ្ន បំផ្លិចអំណាចគប់ម្ចាស់ជ័យវេជ្ជ បំផ្លិចត្រាស់គប់ស្តីងបឹងគង្គា បំផ្លិចល្អាងគប់កុលបុត្រទុគ្គម ។ បំផ្លិចដឹងវិនន្ធឲ្យកាស់ចំអាម បំផ្លិចតកាមឲ្យសេពសាងនៅស្ថបណ៌ បំផ្លិចមេត្តាបុព្វនិមិត្តប្រែណាម្យ បំផ្លិចជាស្រីស្ងំខំផ្លាប់ចិត្តនាយ ។ បំផ្លិចស្វាត់កំរមគប់ព្រៃរំសោង បំផ្លិចបួងកាន់គប់ជនព្រៃហ៊ោនកាយ បំផ្លិចប្រាថ្ន ។ សព្វាហ៍ស្តាប់កុំណាយ បំផ្លិចចាំអធិប្បាយមើលគម្ពីរ ។

ន ក្កេន សុរាភាវេន បញ្ញាយ ច សម្ភា ឥនេ
ច ក្កុន្ទិសេ សព្វសត្តា វុឌ្ឍិមិច្ឆន្តិ ភារវេ ។

ដូញ្ញាសត្រូវនៅទីសាងីបួនបាន ដោយប្រសប់ចំណានទំនឹងហាន
ក្លា ទំនិញណាក្នុងចុងយួយកុំថ្លា អ្នកច្បាស់ចំរើន ត្រូវគប់ប្រៀ ។

សុភាសិតថា

សច្ចធម្មដ៏តិចាន: ជាមហាភណ:សែនភ្លឹងក្លា សម្រាប់ដូញ្ញា
សត្រូវមិត្តជាច្បា អ្នកច្បាស់ប្រើគួរសំគ័ ។

ន្ទុរុបំ អលំ មណ្ឌិតំ ន្ទុក្តេមាំ ផុដ្ឋិតំ អលំ
អតិភ័ត្តកុំ ភោជិតំ ជាលំ វិចេយ្យ ភាសយំ មុនិ

ប្រូមអត្រង់ប្រាវត្រៀងល្អគួរភ្លែត ផ្ទះជាក់ឆៃតល់ទ្រនៅសិនបាន
សំដីទុសត្រូវជ្រុលជ្រួសហួសប៉ុន្មាន នៃពុំបានមុនគាន់ច្បាស់គួរគិត ។

សុភាសិតថា

ផ្ទះល្អច្រសម្បត្តិចាត់ជាក្រ រង្វាល្អក្រវិជ្ជាចាត់ជាខ្មោត បពិត្រស្តេត
លោយមាំយជារត្រាក រង្គប្រយោគអីប្បាយសរព្រោះឆោតផៅ សិល្ប-
សាស្ត្រជាខោសល្ងីតមិនស្ទាត់ជាក់ សត្តាងជាខោសអ្នកល្ងង់ខ្លៅ ទុក្ខ
ជាខីតាស់ចិត្តកូនចៅ បណ្ឌិតគួរជាខីតាស់ចិត្តតាល ។ នេត្រខ្វាក់
ពាក់វ៉ែនតាអស្ចារសោះ ទ្រព្យរបស់ជនតំណាញ់ពុំពិសាល ជាតិខ្លៅ
តែធំខ្លួនពុំជួនត្រតាល នៃត្រពិសាលសួនឲ្យតឹកពុំពិសេស ។ ជាតិ
សួនច្បារវៀរភ្លាពុំសមល្អ ជាតិគាំជិតវៀរថ្នាក់ស្ងឹមច្រៃ ប្រូមល្អត្រឡប់

អន្ទ័ដប្បច់ណេះ រូបតាត្រកំចេះចែងវែកួនល្អឯង ។ រូបកំសុំសួខ្យស្អាត
សោះព្រោះសួខ្យមាត់ សិល្យសាស្ត្រសួខ្យបាត់ព្រោះសួខ្យសូត្រសែក
ស្រែងសួខ្យត្រីសោះព្រោះសួខ្យចំងាំពែង សុខឯងសួខ្យសោះព្រោះសួខ្យ
បុណ្យគុណ ពស្ត្រីសសួខ្យទៅព្រោះសួខ្យភ្លាំងញ្ជឹង អ្នកត្រសួខ្យការ
ជួញព្រោះសួខ្យធុន លួងសុទ្ធសួខ្យលាតព្រោះសួខ្យសិល្យគុណ អ្វីៗ
សួខ្យធុនព្រោះសួខ្យធំប្រើប ។ ជនសួខ្យរំខែយប្បាច់ព្រោះសួខ្យនាយ
តែងកាយសួខ្យសមព្រោះសួខ្យរបើប តួនសួខ្យត្រូវព្រោះសួខ្យអ្នក
ជៀនធៀប សូរស្រីបស្រែបសួខ្យសំពៅព្រោះសួខ្យចុះ ភូមិសួខ្យមនុស្ស
និងសួខ្យស្វាត់ ជាតិអ្នខ្លះសមត្តិសួខ្យតេជះ ខារសួខ្យរួមរៀណ
សួខ្យបុត្រកញ្ញាស់ ជនសួខ្យអៀនខ្មាសសួខ្យកំរោ ។

អត្តានញ្ចេ បិយំ ឥញ្ញេ ទុព្ភេជនំ បរាជ្ជយេ
ជាវំ ឆតិញ្ចេ មាណេន្តិ វត្តំ សុភាសិតំ តថេ
តេមាញ្ចេវ បិយំ ឥញ្ញេ ឥស្សរិយំ បតិ ឧត្តេ
ចិត្តានុវត្តកោ តថា ឋុត្តេ តេសំ សុសិបប្បកំ ។

ស្រែឡាញ់ខ្លួនស្អួនខ្ពង់ជនចំណី ស្រែឡាញ់ប្តីស្អួនវត្តសុភាសិត
ស្រែឡាញ់ផ្ទះឲ្យសស្អួនថ្នមចិត្ត ស្រែឡាញ់បុត្រចែសិទ្ធសិល្យឲ្យក់ ។

សុភាសិតថា

ជនបច្ចាយោខជាតិស្អុតស្អាត ខោះភ្លេជនបស្អូខ្ពុចជាមិត្រអ័ក្ត ជនបិត្ត

ល្អដាច់អ្នកមានសិក្ខិ គួរបួលជ្រែងពីនពាក់ស្នាក់ឥស្សែយ ។ ជន
ជ្រាជ្រកកំជ្រាយជ្រែពាក្យពោល គួរប្រយោគយោលគ្រាប់តាមល្អៀត
ធម៌ល្អនាំទៅសុខសិរីល័ក្ខ គួរតែខៃជ្ជិតជានិស្ស័យចិត្ត ។ ជនមា-
យាទទួចតួដទិលព្រាក់ព្រឹត ពោះរូបស្នើតតើតនោមកុំព្រមស្ងួត ជន
មាយាទពោរសោណាស់ទាងជិត គួរកុំស្ងឹតជ្ងឹតហឹនទ្រព្យអាប់ឈ្មោះ
ជនមាយាទជួរស្មោះពោលញុះញង់ កុំប្រថុយគន្ធទាំរ៉ាទឈ្មោះ ជនមា-
យាទថ៉ាតបុនល្ងង់តំពេះ តួជាបគ្រោះធំកុំស្ងួទស្មេហា ។ ស្រីសមាចារ
ពុតជានារី ស្រីមិច្ចាពាន់ខ្លីពុំស្មើ ស្រីព្រហ្មចារីវៃជ្រាជ្ញា ឆ្នើមសេដ្ឋា
គួរអោតិសេកសម ស្រីចិត្តសច្ចាសតបទន្តី ពោះកាន្តីគួរប្រមមនោម្យ
ស្រីល្អល្អិតចិត្តនរលក្ខណ៍គួរសម ខាសត់ដុំដង្កូងឲ្យគួរស្មោះសរ ស្រីល្អ
ស្រស់ចំណានបានមានយោង ចើដៅញាតិផ្តុំដៃគុំកំយកវ ស្រីសុចរិតចិត្ត
ផ្អែមជូចស្ករ ពោះតែគួរត្រែងរកែតមេត្តិ ។

អតិមានំ តិមានេន ឥច្ចំ ឥច្ចេន យោនជយេ
សាធេយ្យេន ច សាធេយ្យំ និក្កយ្ហេនាតិកទកំ ។
ឈ្មោះអ្នកមានៈដោយមានៈពេក ឈ្មោះអ្នកវង្វែងគ្នាដ៏ច្រែងចាំងគ្នាន ឈ្មោះ
អ្នកអួតអាងដោយគួតអាងអើង ឈ្មោះអ្នកស្តីច្រែងសើងដោយផ្តួញ ។

អតិកាកេ្យន, តិកាកេ្យ សច្ចំ សច្ចេន យោនជយេ
អសាធុំ មហាទុវេនេវ មាច្ឆរីំ មច្ឆរេនបិ ។

ឯស្នេះអ្នកស្ដីឈ្នានពានដោយស្ដីឈ្នានពាន ឈ្នេះអ្នកស្ដីសត្យដោយ
ពាក្យសត្យ ឈ្នេះអ្នកខាងធំដោយកោតសម្បុរ ឈ្នេះអ្នកតំណាញ់ក្តាត់
ដោយចិត្តស្មោញ ។

សុភាសិតថា

កុំអាង់ខ្លួនមានខ្លុនធនគ្រាន់គ្រប់ អ្នកពីន្ទូបរិលំពុនដែរដៃ កុំភ្លើន
ខ្លួនបួនក្តាត់ដួលកណ្តាលក្បួយ ត្រូវតែអ្នកតាមចាប់ក៏យកាត់ ។ កុំបួក
ធំហួសមេឃក៏ចែកគោះ ឫកល្មមគ្នានគ្រាន់ណាគោះល្អ បរិភោគ
តត្តឲ្យស្មានមើលសម្ផ ខ្ជិលអ្នកល្មើលក៏ប្រយោសសិក្ខិ ។ យោគាហានិ
យុទ្ធគាំនៅដៃ ឫណ្តិតហានិចែងអាស្រ័យចំជាក់ ជនមានសុតសុម្ព
អោសខ្ជាំងគាន់ប្រាក់ មន្ត្រីតាន់សិក្ខិថ្លៃឯកគាន់ខ្លាន ។ ជនបេះ
គាន់ចំណេះឫកក្បាហាន ស្ដីតល្បាណអាន់រូបពន់ប្រែក៏ង សុន្ទរគាន់
ឆ្លើយចេញឫកក្លែងក្លាង ស្រែចោរផិតខ្លៅងពាន់អាង់ថាផិត ។

ឆាចិន្តយន្តោ ឋុរិសោ វិសេសមធិគច្ឆតិ
ចិន្តិតស្សូ ផលំ បស្សូ មុត្តោ ហាស្មិ វ ពន្ធនា ។

ប្រែសម្រើយតែមិនខំប្រែនិតតាម ឥណវិសេសនឹងស្លុកខាងខាន
បាន ម្រើនិតតាមតែនឹងឃើញផលនៃប្រាណ ម្រើលដើរនឹងបានរួចពីព័ន្ធន៍
ព្រៃប្រែង ។

សុភាសិតថា

បណ្ដិតដែលនឹងសំដែងសូត្រធ្វើបាន ដោយពន្យល់ប្រមាណតិចតួចពិត តណ្ដៀរពោយមានអំណាចដ៏ស្ងួន មកពីចិត្តជាសំបុនសុទ្ធស ។ ឃ្មុំទំជញ្ជក់អំរេសរដ្ឋា បេនជាសំបុតមធុរស ជាតិតំដែលឥតតេតតារ ពាំងអស់ ម្ចាលបុរសឲ្យប្រើងកុំចាំត្រែង ។

អតិសីតំ អតិឧណ្ហំ អតិសាយមិទំ អហុ
ឥតិ វិស្សដ្ឋតម្ភុដ្ឋេ អត្តា អវច្ចុន្តិ មាណវ ។

ម្ចាលមាណពអ្នកកុំធ្វេញគ្នាញាប់ ត្រជាក់ក្ដៅណាស់ណាល្ងាចណាស់ណា ផ្លាតអង្គិចដំរោលការអោគ្នា ឲ្យទ្រេតៗអ្នកាយ៉ាត្រាជុតមាត់ ។

សុភាសិតថា

បុត្រនៅតាលវិលកុំថាក់ខូច មេបាតតាជូពុំតតឹតថា រៀនមិនចេះកុំតិះដៀលតម្ល ត្រង់អាត្មាកុសិថ្លីមិនមែ ។ ជាងមិនដែរកុំតិះដៀលថាដែត តម្បាលថ្លែតកុំតួរតិះដៀលថាចៃ ខ្នងមិនដែរកុំតិះអ្នកដទៃ ចៅទៃមិនខ្នេះកុំតិះសើមា ។ ឯងមិនខ្នេះកុំតិះដៀលជីតិត សង្ឃចង់សឹតកុំបាខ្មោសសិង្ស នាយមិនខ្នេះកុំតិះដៀលប្រជា ឧបាសាមិនខ្នេះកុំតិះសំពៅ ។ ទុសទឹតកុំម្ដេបខ្មោសក្ដើង ខ្លួតខ្លោតដើងកុំដេរបេខ្មោសផ្ទួរ ឯងខ្លួតកុំមខ្មោសថាព្រោះមែម ឆ្នេញបាត់សក់សុំតែបខ្មោសជាតិ ។ ពេត

ឯងកុំបន្ទោសថាអាត្មា គ្មានប្រាប់កុំសូវព្រៃលដួញហួសមាឌ ម៉ែល្ងង់ច្រឡប់ភ្នំស្លែក្តីវែង សក្តិហ៊ានជាតិកុំក្លែងត្រាប់ស័ក្តិម្ចាស់ តម្មាចស់ប៉ះខ្លែងតម្មាហោតុថ្ម ប្រែងប៉ះអគ្គីតតើតផលច្បាស់ សំណាងខ្លួនដួនទុសថតណាស់ តម្មក្រាស់ក្រឡាស់ជាឥតពាន សំណាងតិចថ្នាំមន្តមិនមោះមុត ដល់តំណាត់ផុតជន្មសូន្យអង្គ សំណាងខ្លះគោះថ្នាំមន្តមិនខ្លាំ ជីតង្គតអាំមិនមត្រែងរស់ ។ កុំពីងសំណាងគាងអាសនា លះទស្សាចាំចាំឲ្យបានច្រែឃ្យស បើឥឡូវមកគោះមិនមានតង់រស់ រួចពីត្រែរស់ត្រជាស្អួតនាំ ។ កុំពីងកន្លែតែមដួងតាពេត ត្រែត្រែទ្បេងកេងខ្លែងវិស្ងត់ច្រែឃ្យ កុំពីងតេពាល់ដៃឈឺចាស់ងាប់ កុំភ្លាប់ខ្ញុំគេគួរអាធ្មីនាង ។

យោ ច សីតញ្ច ឧណ្ហញ្ច តិណា កិយ្យា ន ឧញ្ញតំ
កាំ បុរិសកិច្ចានំ សោ សុខា ន វិហាយតិ ។

អ្នកណាមិនឆ្ងល់ក្រែជាក់ក្តៅ តាំងចិត្តដូចស្មៅមិនខ្វាចសុរព្រឹលយាមចំពេញបុរិសកិច្ច អ្នកខ្មោះមិនអាស្អួយចាកសុខរកម្រ ។

ភ័យមេដៅ បុរិសោ ន ឧត្តុន្នេយ្យ ទោរិសោ
សព្វសិប្បានំ ឆាឆេយ្យ រដ្ឋសុរ្យ ឥវិតេ ឯមោ ។

ជាតិប្រែសត្រែប្រែនកុំចាញ់ប្រែជាជន ជាតិប្រែសកុំខ្លែងកន្លែតតន្ត្រាស ជាតិប្រែសត្រែឲ្យបេះសព្វសិល្បសាស្ត្រ ជាតិប្រែសត្រែច្បាស់ជីតដួនវោ ។

សុភាសិតថា

ពាក្យតុលស្មើនឹងស្វាក់ជាក់លោ ដេលាបស្ពារ ទំពេតនឹងតិលខ្លួកក្តក់ ភ្នាត់ក្បាន្ត ពាក្យក្លែមផ្អែមឮញាញ់គួរកោញ៉ាកុំឃាន ជនសាមានឮស្មានថា ស្មែនវែងស្អប់ ។ ពួនបោកប្រែៗជាយដ្បាយសំដី ធ្វើញ៉ាពិសស្លុងបំទ បំភ្លេងនឹងឮបំ ពុតពួនបោកនេកបំរៀបតុំចង់ អ្នកប្រសប់ឮតាំសោធសឹម សេត ។ តែនោតគេជាតទុយផ្លែសន្ទូប មាត់ក្រែបប្លែងស្រែចមុត ម៉ៅផ្អែម ជាតិអ្នកនោតគេជាតដូចតង្កែប គេស៊ីត្រែងនឹងសេតស៊ីជន្ទែ ។ ជាតិហត្តីបួលជាញាដ៏យុយុទ្ធ ក្បួយជន្ទាមានោះហៅតជន្ទែ ជាតិពស់សែប្តូរជាប់ជាប់ពាំនឹងត្នេត នៅតំតេនទើបតេញជានាគ ។ ជាតិប្រុសពោះនឹងស្វាបំច្រាប់ជែនដី នាមពាពះឈ្មោះលស្វ័សត្វតាក ជាតិស្រែតប្បីតែប់នាងសួនាំ នោះនាមានឹងខ្លីត្នាឆ្ងាយ ។ ជាតិប្រុសបើរសែទ្យុះរឿងឯង នាមតេសែកសរសើរផ្ញើសុសសាយ ជាតិស្រែត្រូវមានឈ្មោះល្អទ្យោយ កុំសប្បាយដូចថែបខែវែត្ត ។

អា អាតមេហំ ឧក្កុដ្ឋំ អា តិដ្ឋិមាដិឃសេ ។
ភារ តុរិតមុដ្ឋានំ អត្តា អា តុំ ឧបច្ចគា ។

ប្អូរកុំបង់ផ្សឹតនឹងចាំបាននក្ស័ត្រ កុំអង់ស្អាត់មើលថ្ងៃខាតរសៀ ប្អូរស្រែកាន់ដែលធ្វើការខានា កុំឲ្យទ្រៃព្យលាតាងវង្គតដើយ ។

សុភាសិតថា

ជាតិសង្ឃ៍ស្រែទោចស្អែចល្អិតខ្វិ ឥឡាយមលុនដីជ្រៃខ្ទេជារូង
ជាតិមនុស្សខ្ពស់ធំចាំនិទ្ទូង ថ្ងូរឆ្លងលាន់មាត់ស្ងើចជគ្រប ។ ខ្មែរគួច
ឆ្មារត្រួតច្រកច្រំចិត្តមគ្នា ទោះនាងតន់ចងជាប់ឈរជ្រងំជ្រប ជាតិ
ស្វាមុខស្ងួញស្ងក្រគ្រជប់ យើងត្រូលប់លប់ចាន់គ្នាឲ្យជាប់កុន ។

សុភាសិតម្យ៉ាងទៀតជា

សេពមេថុនឲ្យស្មមវែងស្រមែនកំគ ទំព្រាឲ្យស្មមកាតអនម៉ែង កុំ
ល្មោភសប់ចាស់ងំសង្កត់ទ្វិយ ការុឡ្លីមិនតែតាមសុត្ត ។ ផែន
ដុលដុំដំយូរតន់យើតក៏ សិលាងាជាប់យូរតន់ក្នុមុក ទំនៅព្រៃតហូរព្រឹម
តន់ដល់សមុទ្រ តុណាពិសុទ្ធតន់ស្រែចបើសំគី លុយកាត់កុំផ្ញើអ្នកខោរ
ខ្ចោរបៀ ស្រាសាច់ឆ្កាញ់រៀកុំផ្ញើអ្នកជឹងស៊ី ។ ស្រសម្ងាមកុំផ្ញើតន
អគ្គី ដូនជីកុំផ្ញើលើពួនមុតយើង ស្រីតែម៉ុំកុំផ្ញើនឹងតម្ងូរ អសុក
ខ្មោរកុំផ្ញើអ្នកតាត្រកើង ក្មេងរាលឈ្មោរកុំញុះស្តីលើងជើង ស្រែក
ទេសផ្ទះយើងកុំឲ្យគេខ្ចី ។

ឯជោ វជ្ជសុត្ត បញ្ញាលាំ ឆ្លូមោ បញ្ញាលាមក្ខនោ
ភជា វជ្ជសុត្ត បញ្ញាលាំ ភគ្គា បញ្ញាលាមិត្តិយា ។

ន៎ជាតិត្រឹងប្រកាសជាតិពវថ ផ្សែន៎ជាត្រឹងប្រាកដនៃអគ្គី
ពជាជាប្រជានវជ្ជជានី ស្វាមីជាប្រជានតរិយោ ។ (មាឧត)

DÉPÔT LÉGAL

កាកេតសុត្តវិនិច្ឆ័យ

រស្មីតារាថ្មី ផ្សាយដំណឹងខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ ចេះពុម្ពផ្សាយ-
អំពីពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ៖ ហ្លួងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក - ថៃម, បណ្ឌិត នៅ
ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកដំណឹងសាសនា៖ ព្រះគ្រូសុវណ្ណញាណ ស្រួ - ហាយ
ព្រះមន្ទីរព្រះវិជ័យនៃ នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

មាតិការឿង

ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ *ទំព័រ*

លោក ភ័ឃ - ប៊ុក អគ្គលេខាធិការ
នៃ នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ពាក្យថ្លែងព្រឹត្តិនឹងវិវរៈបុរសពីរប្រភេទអាស៊ី . . . ៥០៣
ហ្លួងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក - ថៃម វិធីរក្សាកាយកាយ ឥន្ទ្រិយភាវនាសេចក្តីថ្លែងការ-
ងចំរង់ធម្មជាតិ (ត្រមក) ៥១៨

លោកអាចារ្យ រស់ - ហ៊ោ វត្តកែវ
ព្រះភ្លើង ភ្នំពេញ វិធីសាងសំឡេង (ត្រមកនិងចប់) ៥៤៣
ឃុនសុនូរមេធី ហ្លួង - ស្បើង ឯកសហស្រីសព្រឹត្តិ ភាគទី ១៤ (ត្រមក) . . . ៥៣៣
អ្នកឧកញ៉ាតំណាងស្តេចអង្គរ សំ - ស៊ីន
ចៅក្រមប្រឹក្សាសាលាទុរណ៍ រឿងព្រេងខ្មែរ "រឿងអាថ្នូរដំណ" ៥៤៣

ផ្នែកសាសនា

ព្រះគ្រូបញ្ញាលំទិត កៅ - សំម
គ្រូមរៀនសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ ឃុវចរិយោកថា (ត្រមក) ៥៥៤
លោកមហា សៅរ៉ី - លី សុភាសិតនឹងការកោរភាវ (ត្រមក) ៥៤៩

ឆ្នាំទី ១៩ — លេខ ១០ ខែតុលា (ឆកឆ្នាំច) ឆ្នាំ ១៩៤៧ — ដំណែរជាវ ១ ឆ្នាំ ៣៥ រៀល។

ពាក្យថ្លែងអំណរគុណ

ប្រវត្តិរដ្ឋបុរសតាំរូបនៃខ្ញុំពុកអាស៊ី ក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្ននេះ ជាសេចក្តីស្រង់ ចេញពីអត្ថបទសព្វនាវដ្តី ចាប់ផ្តើម ឈ្មោះ «Extrême Asie» ចេញផសាយចាប់ពីឆ្នាំ ១៩២៦ ដល់ឆ្នាំ ១៩២៩ ដោយលោកយ៉ង-ប៊ីត សមុហាបញ្ជីធំ (Chef comptable) នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ក្រុងភ្នំពេញ ។

ខ្ញុំបានពិនិត្យមើលសេចក្តីប្រែនិងកែសម្រួលពាក្យពេចន៍ខ្លះ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកមើលទស្សនាវដ្តីរបស់យើង ឲ្យមានយោគយល់សេចក្តីបានដោយងាយ ។ ប៉ុន្តែធម្មតាកិច្ចការខាងប្រវត្តិសាស្ត្រនៅជាប្រធានសំខាន់ណាស់ទៅហើយ ដែលត្រូវតែមានគណនេយ្យជាប្រយោជន៍ ។ មកឃើញហើយប្រជាជនត្រូវបង់ពន្ធដារដ៏ធ្ងន់ធ្ងរពេកហើយ សេចក្តីបរិយាយខាងផ្លូវនយោបាយ មិនមែនជាការពិបាកយល់ទេ ។ ចំណែកខាងប្រទេសយើង ដែលទើបតែទំនឹងបង្កើតឲ្យមានគណនេយ្យខ្សែនិងថ្មី ។ នេះសេចក្តីតម្កល់ខាងផ្លូវប្រវត្តិសាស្ត្រនោះជាយ មិនបានជួតជាំបង្ហាញដល់ចិត្តគំនិតរបស់ប្រជាជនកាន់ច្រើនទេ ។

ហេតុដូច្នេះ សេចក្តីបរិយាយអំពីប្រវត្តិរបស់រដ្ឋបុរសសំខាន់បំផុតនៅខ្ញុំពុកអាស៊ីទាំងពីរប្រទេសនេះ អាចជាសេចក្តីពិបាកយល់ពិបាកស្តាប់ ជាងសេចក្តីមិនបានសព្វគ្រប់ក៏សឹងមានខ្លះ ដែលយើងត្រូវសូមអភ័យទោស អំពីអស់លោក-អ្នកមើលទស្សនាវដ្តីរបស់យើង ។

អស់លោកគង់បានដឹងច្បាស់ហើយថា លោកមហាឧត្តង្គី ជាមុខនយោបាយក្នុងតួឯកបរទេសអស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញទៅសព្វតិភពលោកដ៏ហើយ ទោះស្លាប់ទៅមានជីវិតរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។ លោកដុកទ័រ ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន ជាជនកំណើតសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យចិនសព្វថ្ងៃនេះ លោកបានកើតក្នុងឆ្នាំ១៨៦៦ តែកេរ្តិ៍ឈ្មោះនឹងកិច្ចការស្នាដៃដ៏ចំណាប់អារម្មណ៍របស់លោកនៅជាប់ស្ថិតក្នុងដួងចិត្តរបស់ប្រជាជនជាតិចិនទូទៅ ។ លោកទទួលស្គាល់លោកដុកទ័រ ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន ថាជារដ្ឋបុរសឯក ១ នៅទ្វីបអាស៊ីតាំងតែត ដោយសារជាអ្នកជួយផ្តើមបង្កើតគណនយោបាយឲ្យមានដំណើរចំរុងចំរើនទៅប្រទេសចិន ហើយបានរំលំលទ្ធិផតាវរបៀបពាជាធិបតេយ្យមកដាក់របៀបពាធិបតេយ្យសាធារណរដ្ឋបានសម្រេច ហើយខ្លួនលោកបានឡើងតាន់តាប់ពាធិបតេយ្យក្នុងដំណែងប្រធានាធិបតីនៃមហាណាពត្រចិនជាបឋមបុរស ។ ហេតុដូច្នេះ ទើបយើងខ្ញុំសូមក្រុមប្រតិទិនគំនិតយោបល់ របស់មហាបុរសពាំនាំពីរូបដែលនៅរួមទ្វីបជាមួយនឹងយើងឲ្យបានដឹងខ្លះ ជាគ្រឹងប្រជាប់សតិបញ្ញារបស់យើង ទើបយើងនាំយកក្រឿងនេះមកបោះពុម្ពផ្សាយថែមជូនអ្នកមើលទស្សនាវដ្តីរបស់យើង ក្នុងគោលដៅស្រុកខេត្តរបស់យើងកំពុងផ្តើមលេងខាងផ្លូវនេះយោងបាយដូចអស់លោកបានជ្រាបស្រាប់ហើយ ។

ហ្វូងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម បណ្ឌិត

នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ-ក្រុងភ្នំពេញ ។

លោកវ៉ាយ-ប៊ុក

ជាខ្សែដំបូង ប្រែពីទស្សនាវដ្តីបារាំង Extrême-Asie ចេញផ្សាយក្នុងឆ្នាំ ១៩២៤
និងឆ្នាំយ៉ាងរីយេះ ១៩២៥

នៅទីកាសដែលយើងចុះផ្សាយនាមរបស់ វិបុរសតីរូប ជាតិអាស៊ី ក្នុងសៀវភៅនេះ យើងបានពណ៌នារឿងពីរ ៦ បែបដូចមានខាងក្រោមនេះគឺ :

១ — បែបបទលោកដុតទ័រ ស៊ុន-យ៉ាត់-សេន ដែលលោកវេន-ចាង-សៀង អ្នកជួនដំណឹងនៅទេត្តកន្លាំង ជាអ្នករៀបរៀង ។

២ — បែបបទលោកមហាត្មគន្ធី ដែល ក.ដាសក្សាមី និស្សិតមហាវិទ្យាល័យផសណ្ឌៀ អ្នកជួនដំណឹងនៅស្រុកអំលុត្តា ជាអ្នករៀបរៀង ។

អ្នកនិពន្ធរឿងនេះ មានសេចក្តីពេញចិត្តនឹងវិបុរសតីរូបដែលបេញ្ញើរមកនេះ ។ យើងបានបោះពុម្ពផ្សាយរឿងពាក់ព័ន្ធតាមរយៈបែបបទនេះជាអនេកបរិយាយមកហើយ ដោយឥតប្រកាន់ពួកគណៈណាទាំងមួយទេ ប៉ុន្តែបុនន៏ដែរថ្ងៃនេះប្រវត្តិលោកគន្ធី ដែលយើងយល់ឃើញថា មានប្រយោជន៍ គ្រាន់ដែលអធិប្បាយពីរឿងកើតកលិយុគនៅប្រទេសផសណ្ឌៀ នឹងការតឿរលំបំភ្លឺដោយសង្ខេប ចំពោះប្រវត្តិលោក ដែលបុគ្គលជាអ្នកជួយខ្នះខ្នែងក្នុងការស្រាវជ្រាវនេះប៉ុណ្ណោះទេ ។

១ — ប្រវត្តិលោកគ្រូពេទ្យ ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន
លោកវេន - ចាង - សៀន ជាអ្នករៀបរៀង ។

តាំងពី ៣០ ឆ្នាំមកហើយ នៅកន្លែងមន្ទីរពេទ្យចាលចិន ១ តំបន់ស្រុកម៉ាកៅ ។ មានបុរសជំនាន់ជាតិចិនម្នាក់ ចាប់ចង់ពេញកិច្ចការបម្រើខ្លួនដែលពួកពលរដ្ឋជាតិខាងគេគិតស្មានថា នាត់បេះមន្តវិជ្ជាការអាថ៌កំបាំងទៅវិញ ដោយគាត់កាន់កាំបិតស្រួចមុនពីរ (ប្រដាប់បម្រើសល្យពេទ្យ) ហើយវះកាត់អវយវៈពាក់កាយរបស់ជនជាតិតួន រួចគាំនដេរភ្ជិតទៅវិញ ហើយពួនអ្នកជម្ងឺទាំងនោះ គាស់ចាប់សះជាហើយ ក៏លែងត្រឡប់ទៅផ្ទះរៀងខ្លួនវិញ ។ ក្តីរំភើបរបស់ចិនជំងឺនេះក៏ឮល្បីល្បាញទៅសព្វតំបន់ (១) ។

ពួកចិនដែលបេះជំងឺតាមវិជ្ជាបុរាណសម័យនឹងពួកសិស្សដែលរៀនសូត្រតាមប្រពៃណីចាស់ សឹងមានសេចក្តីឆ្ងល់អំពីហេតុដែលគួរឲ្យស្ងើចនេះ ។ មនុស្សជិតខិតមិនណាត្រឡប់ចាប់សះជាឡើង គួរឲ្យឆោតស្មើរណាស់អ្នកដែលធ្វើការគួរឲ្យគេកោតនេះ គឺគ្រូពេទ្យនៅកន្លែងតុណាវិយក្កាក់ ដែលទើបចាប់រៀនសម្រេចវិជ្ជាពេទ្យ កន្លែងមហាវិទ្យាល័យវេជ្ជសាស្ត្រអង់គ្លេស នៅក្រុងហុងកុង ។ គេចាប់ពុកកន្លែងចន្លោះ ១

---

១ យើងស្រង់ចេញពីជីវប្រវត្តិរបស់លោកវេជ្ជបណ្ឌិត ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន ដែលលោកកត់ទុកជារឿងរៀងខ្លួន ខឹងសេចក្តីកត់ហេតុផ្សេង ។ របស់លោកណាជាទីគែលបែហ្នែរ, អ្នកជួនជំណឹងកាសែត (ណែរយ៉ែកទ្រីប៊ូន ស្រែកអាមេរិក) ។

កន្លែងខ្លះព្យាបាលក្រុងមាំសៅ សម្រាប់គ្រូពេទ្យក្នុងនេះកន្លងចំណោមជាតិចិនចាំនួនមួលក្នុងសម័យនោះ មានតែកុមារដំទង់នេះ ១ ទេ ដែលបានសិក្សាវិជ្ជាពេទ្យទំនើបថ្មី តាមក្បួនអឺរុប ។ នេះជាប្រវត្តិដ៏ចម្លែកមួយរបស់កុមារចិនដំទង់ ដែលបានដឹកនាំក្បួនខ្មាតប្រវេណីរបស់ជាតិបស្ចិមប្រទេសមកបញ្ចូលក្នុងប្រទេសចិន កុមារចិនដំទង់នេះឈ្មោះស៊ុន - យ៉ាត់-សេន ដែលបានផ្តើមបង្ហាញញាតិមិត្តជាតិចិនឲ្យបានយល់ជាក់ច្បាស់ខ្លួនវិជ្ជាពេទ្យសម្បុសាស្ត្រជាដំបូងបង្អស់ ។ លុះ ១៨ ឆ្នាំតមកលោកបានពន្យល់ចំពោះជាតិចិន នឹងញាតិមិត្តឲ្យស្គាល់លទ្ធិសាធារណរដ្ឋ ។ ប៉ុន្តែប្រទេសចិនសម័យនោះ នៅជាប់ស្ថិតដោយទំនៀមទម្លាប់បុរាណមនុស្សអន្ធពាលហើយ មិនងាយនឹងធ្វើបដិវត្តន៍ស្មារតីភាពជ្ងាកិច្ចលចិនឲ្យទៅជាសាធារណរដ្ឋបានទេ ។ តាមមតិលោកយល់ថា បុគ្គលសំខាន់ដែលផ្តើមធ្វើបដិវត្តន៍អាស៊ីខ្លួបបច្ចុប្បន្ន គឺលោកស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន ដែលយើងនឹងសារសំតួតទៅនេះ នឹងស្មាដៃរបស់បណ្ឌិតដែលលោកចាំនួនសរសើរពេញចិត្ត តឹតន្ទិនឹងគេមាំល មានសេចក្តីផ្សេងគ្នាជួរច្រេះ លោកតន្ទីតាំងចាប់ផ្តើមធ្វើការដោយឋម ដើម្បីឲ្យប្រយោជន៍ជាទីគោរពចំពោះមនុស្សជនជាតិវណ្ណៀ, លោកគេមាំល មានសិទ្ធិលើជនជាតិខ្លួនគឺ, ឯលោកស៊ុន-យ៉ាត់-សេន តាំងពីអតីតមកដល់បច្ចុប្បន្នកាលនេះ ជនជាតិចិន

ច្រើនតែមានចិត្តគំនិតត្រង់ឯកន្តើយ ហើយមានពួកខ្លះទៀតប្រមាថមើលងាយដល់រូបលោកគឺសំដីមាន ។

ប៉ុន្តែលោក ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន ចេះប្រៀបប្រដូចទៅនឹងវីរបុគ្គលពីរបួនោះ ក៏គួរបុះឈ្មោះក្នុងសមាគម Triemvirat ដែលគេយល់ឃើញថា ជាអ្នកតំណាងកំពូលការទេបត្តមគន្ធូបត្ថាក្នុងប្រទេសក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្ន ។

តំណែងការងារជាអ្នកនាយកនយោបាយ (leader) គាំងពីរនេះហាក់ដូចជាងាយស្រួលជាងគេណាមួយគឺ ។ ចរិតរបស់លោក ស៊ុន យ៉ាត់ - សេន ពិតមែនតែការងារលោកមានទុបស័ក្តច្រើន លោកបានតស៊ូនឹងគ្រោះថ្នាក់តែលោកមិនបានខ្លួចកំណើតសន្ធឹងដោតក់ស្មាដែលលោកត្រូវបានខ្លួចកន្ទេកន្ទើរពីរបីដែរទេ ហើយស្រាប់តែឮសូរសំពួនឮថាកន្ទេះលោកថា លោកដុតខ្ចី ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន បានខ្លួចអនិច្ចកម្មទៅហើយ ។ ដំណឹងនេះជាដំណឹងអកុសល ដែលជាដំណឹងដំបូងបង្អស់នៃបិតាបដិវត្តន៍ («Père de Révolution) ។ ដំណឹងនេះសឹងតែគ្រប់ជាច្រើនលើកច្រើនគ្រាក្នុងអតីតកាល ។ ប៉ុន្តែដំណឹងមិនពិតបានផ្សាយចេញច្រើនយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នៅតែមានដំណឹងសេចក្តីពិតផ្សាយចេញមកបន្តាន់ៗគ្នានោះដែរ ទើបគួរខ្លួចលោក ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន ជាបុគ្គលចំណែកឥស្សារ្យ ហាក់ដូចជាបញ្ជាក់បញ្ជាមិត្តរបស់លោងឲ្យឃើញច្បាស់ដោយសច្ចៈពាក្យ ។ ចើខ្លួនជាគេយល់ថា លោកខ្លួនឯងប្តូរកិច្ចការរបស់

លោកអាក្រក់យ៉ាងណាក៏ដោយ គេត្រូវតែយល់ឃើញក្នុងបច្ចុប្បន្នខ្លះ ថាវីរបុរសនេះជាប្រជាជន ដែលបានសម្រេចកិច្ចការសង្គ្រោះជាតិ ខេសចិនពាំងមូល ។

បណ្ឌិតស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន ជាបុរសសំខាន់ម្នាក់ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ លោក ក្នុងវណៈដែលលោកធ្វើជាគ្រូពេទ្យវះកាត់ តាមក្បួនសាស្ត្រសាស្ត្រ នៅក្រុងម៉ាកាវ លោកបានចូលសេពគប់នឹងក្រុមសមាគមយុវជនប្រឹងរៀន (Jeunes intellectuels) ដែលមានសេចក្តីទោមនស្ស - តូចចិត្តណាស់ចំពោះសម្បុណាជ្ញាសិទ្ធិពេជ (Pouvoir arbitraire) នឹងលទ្ធិអត្តាធិបតេយ្យ (Autocratie) នៃរាជវង្សត្រួតត្រាមញ្ចូរុមន _ ក្រុមយុវជនប្រឹងរៀនខេះ មានបំណងនឹងតាំងការពារយោបាយថ្មីនេះប្រទេសចិន បានប្តេជ្ញាថានឹងចំពេញការណ៍យកចិត្តទៅប្រឹងខ្ញែមខ្ញាប់ស្រុកបុំណ្ណោះ ឥតចង់ធ្វើការបដិវត្តន៍ទេ ។ បំណងជាឯកច្ឆន្ទរបស់ក្រុមនេះ គឺចង់ផ្សាស់ប្តូរដួងវិញ្ញាណរបស់រាជ្ជាតិភ្លាមចិនប៉ុណ្ណោះ ។

ហេតុដូច្នេះហើយ បានជាលោក ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន ចូលសមាគមក្រុមយុវជន ដែលជាអ្នកចង់តែប្រឹងរៀបចំប្រទេសចិនឲ្យបានទាន់កាលសម័យទៀត ។ លោកបានរំលែងភ្លេលាធ្វើវេជ្ជកម្មផង ធ្វើនយោបាយផង ។ ដោយឃ្លាំងពាក្យគេបង្ខំឲ្យលោកដើរចេញពីក្រុងម៉ាកាវ ដោយលោងតែសញ្ញាប័ត្រខាងជាតិពាក្យគេ ទើបលោកត្រឡប់មកនៅស្រុក

កន្លាំង ហើយទំនុះខ្លែងតែខាងផ្នែនយោបាយមួយមុខប៉ុណ្ណោះ ។ លោក បានរៀបចំតាំងគណកម្មាជិកយុវជនចិន (Jeunes chinois) ហើយទំព្យាយាមធ្វើការនេះដោយម៉ឺងម៉ាត់ ដើម្បីធ្វើគណៈនេះឲ្យមានជោគជ័យឡើង ។ ការដែលលោកបានចំពេញទាំឲ្យយើងយល់យើញជាក់ស្តែងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាជាកិច្ចដ៏ក្រៀវក្លា ដ្បិតក្នុងចំនួនមនុស្ស ១៨នាក់ដែលជាសមាជិកគណកម្មាធិការ ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន (Comité Sun - Yat - Seniste) នៅខែត្រកន្លាំង មានតែលោកមួយទេ ដែលមានជីវិតរស់នៅរហូតមក ។ ក្នុងន្លាំជំហួន ដែលបានបង្កើតគណបក្សនេះ ពុជការចិនតែយើញ ហើយចាប់ខ្លួនធ្វើទោសជាក់គុកប្រហារជីវិតអស់ទៅជាច្រើន ។

លុះពួកគណបក្សនេះ ត្រូវគេប្រហារជីវិតជាជំហួនានោះ លោកស៊ុន-យ៉ាត់-សេន យល់យើញថាចំណងដែលនឹងរៀបស្រុកចិន ដោយសន្តិវិធីជាការឥតប្រយោជន៍ គឺត្រូវធ្វើចជាវិត្តន៍ដោយឆាតរញ្ជាក ។ ចំណងនេះក៏ដុះជាប់ក្នុងចិត្តរបស់លោក ជាឯកគ្គតារម្មណ៍ ។

ការចាកដាយដែលចិនបានខ្លួល ក្នុងគ្រាសង្គ្រាមចិន-ជប៉ុន ឆ្នាំ ១៨៩៤ - ១៨៩៥ នាំឲ្យប្រជាទុកស្តែចិនកាន់តែអាក់អន់ចិត្តខ្លាំងក្លាឡើង ចំពោះរដ្ឋាភិបាលតែម៉ាញ្ជូ ។ ក៏ជាពេលឧកាសល្អមសមគួរនឹងញ៉ាំងកិច្ចបដិវត្តន៍ឲ្យបានសម្រេច - បដិវត្តន៍ដាមច្យមក៏បានផ្តើមធ្វើលមើល នៅខែត្រកន្លាំង ដែលជាស្រុកសម្បូរនៅប៉ែកខាងត្បូង បានសម្រេច

ជាច់ខាតជាឯកភាព ។ តាវុធយុទ្ធភណ្ឌបានកេងញ្ជាបានមក, ទ័ព
ពួកអភប្លូជីវិតកងទ័ពត្រមតតិតីឥស្សរភាពបានរៀបចំស្រេច, ពេលមៅង
ដែលនឹងតយុទ្ធក៏បានណាត់ខុតជាស្រេច ។ ប៉ុន្តែមុនពេលពួកបះបោរ
ចូលទៅតយុទ្ធ គ្រូពួកបច្ចាមិត្តលួចយកផែនទីសម្ងាត់របស់ពួកបះបោរ
ទៅបានហើយបញ្ជូនទៅឲ្យមន្ត្រីរបស់ស្តេចបកគ្រាងជាង ហើយពាក.
ការចិនបានកេចាប់ពួកបះបោរយកទៅធ្វើការណកម្មយ៉ាងសាហាវ ដែល
ពួកពេជ្ឈឃាដចិនតែងពេញចិត្តធ្វើ ។

កងទ័ពណោមពួកដែលរស់ពនមានជីវិត មានតែលោក ស៊ុន-
យ៉ាត់-សេនម្នាក់ទេ ដែលជាតួជនវិញ្ញាណរបស់ពួកសមាគមសម្ងាត់
នោះ ។ លោកបានបួមខ្លួនមិនឲ្យគេស្គាល់ម៉ុនបានចេញទៅដល់តំបែន
ក្រុង រួចយប់ ដោចំនោះមុខពួកចាហានដែលមនតាមចាប់លោក ។

រួចលោកបានចញទៅលាក់ខ្លួនពួនសម្ងំទៅតាមផ្ទះស្បូវ, តាម
សំរោ ទីឯកងកាណូត ហើយសនឹម ។ ដោះខ្លួនថយទៅក្រុងម៉ាកៅ
រួចតេទៅហុងកុង ទៅប្រទេសជប៉ុន, ទៅហូណុលូលូ, ទៅអាមេរិច
ហើយ ទៅទីចំផុត បានចេញទៅនៅប្រទេសអ័ង្គីតែរ ។

បណ្តូតិ ស៊ុន-យ៉ាត់-សេន បានចេញធ្វើដំណើរទៅប្រទេស
គ្រែអស់រវាង ១៥ ឆ្នាំ ។ លោកបានត្រែបង្គាត់ទៅគ្រប់ស្រុក - ភូមិ
កងតំបន់ដែលមានជនជាតិចិនទៅប្រជែន ថ្ងៃនេះ គេបានឃើញលោក

ខៅឯណោះ ថ្ងៃនោះយើញខៅឯណោះខៅវិញ ។ លោកបានតប់រំនឹសរួយភ្លក់ចិនឲ្យមានសាមគ្គីព្រមព្រៀងគ្នាជាស់តឿនក្រែនរំលឹកពីការណ៍យកចិត្តដែលខ្លួនត្រូវបំពេញចំពោះខាតុកូម៉ ។ លោកបានបញ្ជូលពួកខោះៗ ខៅក្នុងក្រុមបះបោរជាមួយនឹងស្រុកប្រទេសចិន ។ លោកបានប្រមូលដើមទុន, ប្រាក់ជំនួយ . . . ។ បំណងរបស់លោកគ្រាន់តែចង់ធ្វើសង្គ្រាមផ្តាច់ព្រ័ត្រក្នុងគ្រាតែមួយទៅឲ្យដាច់ស្រេចទៅ ។

តាំងពីមានរឿងបះបោរនៅក្នុងតំបន់ឡើងនោះ ក្រុមសម្ងាត់នាងរង្គោះបាលចិនបានប្រកាសឲ្យរត្អើនដល់អ្នកពិយោជលោក ស៊ុន-យ៉ាត់-សេន ។ គេបានកោះចាប់លោកដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋនេះ ហើយឃ្លាំចាំមើលគ្រប់ភូមិ តំបន់នានា ដែលលោកបានចូលទៅលាក់ខ្លួនតួនអាត្មា ហេតុនេះហើយបានជាលោកចេះក្លែងខ្លួនបានច្រើនយ៉ាង តាំងថ្ងៃនេះធ្លើកូលីស៊ុលសេ ថ្ងៃក្រោយទៅជាអ្នកខេសាខ្ត្រី, ជាឈ្មួញ, ជាអ្នកដំណើរ . . . ។ ហើយលោកត្រូវផ្លាស់ប្រកាសយោសា្ថបំបះឲ្យមានបដិវត្តិន៍ឡើង ព្រមទាំងប្រមូលប្រាក់ការឲ្យបានច្រើន ដើម្បីសម្រួលកិច្ចការឲ្យបានសម្រេច ។

កាលពីឆ្នាំ ១៩៩៦ លោកបានតំរេចញពីខេត្តកន្តាំងទៅនៅក្រុងឡុងដ្រ៉ ហើយមានពួកភ្លាក់ងារខាងពាណិជ្ជកម្មចិនចាប់លោកបាននៅទីនោះ គេបានយកលោកទៅឃុំឯកន្លែងមួយ ។ ដោយឡែក ក្នុង

ស្ថានពាជនូតចិន ក្រុងឡុងជ្រ ។ លោកបានគាស្រុយនាយភ្នាក់ងារបាល
ទ្វៀតនូវការសួនដំណឹងដល់លោកគ្រូពេទ្យកន់ខ្លី ដែលធ្លាប់ធ្វើជាគ្រូ
បង្រៀន កាលនៅក្រុងហុងកុង ថាលោកឈ្មោះ ស៊ុន-យ៉ាត់-សេន គ្រូ
គេចាប់ឃុំខ្លួនៅស្ថានពាជនូតចិនក្រុងឡុង ហើយគេនឹងចាត់ចញ្ជូនលោក
ទៅតាមទាក់ ។ ដែលមានបំណងទៅឈប់នៅប្រទេសចិន មានទាំង
សារក្រមាត់ទោសប្រហារជីវិតផង ការដែលគេចញ្ជូនមនុស្សទោស
ទៅស្រុកចិននោះធ្វើដោយល្បួចហាក់ មិនឲ្យពួកអាវធ៌ុះគួសដឹងទេ ។
ពេលគ្រូពេទ្យកន់ខ្លី ជាអ្នករៀបរៀងដីប្រែតុំលោក ស៊ុន-
យ៉ាត់-សេន ជាមកជួយសង្គ្រោះខ្លួនក្នុងប្លង់បានពាណិនាមកនេះ ។
លោកបានថ្លែងសេចក្តីថា មានតាំងថ្ងៃ ១ ទៅស្រុកកន្លាំងនោះមានមន្ត្រី
ភ្នាក់ងារព័ត៌មាន ទើងមានហាន ១៦ នាក់ បានរកឃើញនាយកនាយ-
ចាយ (Leader) នេះ នៅក្នុងគេហស្ថាន ១ ដែលលោកបានបួលជួន
លាក់ខ្លួនពួនគាត្រូវមិនឲ្យពាជការចិនដឹង ។ លោក ស៊ុន យ៉ាត់-សេន
ឃើញថា ទើងរត់លួនឲ្យបានរួចខ្លួនមិនសម្រួចទេ ទើបលោក
សម្រេចស្មារតីចេញមុខដោយឥតរំកិលចំពោះមុខបច្ចាមិត្ត លោកបាន
គាន់សៀវភៅ ១ ដែលអ្នកប្រាជ្ញចិនយ៉ាងវិសេសបានតែងទុកមក ហើយ
បានបើកអានត្រង់មាតិកា ១ ដែលបានពណិនាពីគោលធម្មចរិយាបស់
ផ្លាកប៉ាលឲ្យពួកនោះស្តាប់ ហើយមានដៃតប្រកែកគ្នាតស៊ូរវាង ២

មៅង៌ ទើបពួកចង្កាមិត្តចង្អុលចិត្តជឿជាក់តាមមតិរបស់លោកហើយក៏
ឆាក់ខានចាប់លោកទៅវិញ ។

ការគេស្គាល់ដែលនាំឲ្យអ្នកដទៃជឿស៊ប់តាមសំដីរបស់លោកនោះ
មានរឿងមួយដំណាលថា ចារបុរសចំនួនម្នាក់ដែលពួកគាសខ្លាចនឹងឲ្យ
ផ្តាំ ៥០០០ រៀលដុលឡា គាលណាចាប់រួចលោក ស៊ុន-យ៉ាត់-
សេនបាន ។ គាលណោះ លោកស៊ុនកំពុងដំរៀនៅលើនាវាមួយ ឯមន្ត្រី
នោះក៏ប្រាប់ចាប់លោកឲ្យបានមុននាវាទៅចតនៅកំពង់ ។ ឯលោកស៊ុន
បាននិយាយតប់ល្មមន្ត្រីនោះថា ការចាប់ចងខ្លួនខ្ញុំដែលរាល់តែធ្វើនេះ
ពុកជាអ្នកមានទោស១ក្រៃដ្ឋចំពោះមាតុភូមិរបស់លោក ។ លោកមាន
ចិត្តានុភាពលើមនុស្សដែលចង់មកប្រទូស្តរ៉ាយ ហើយញ៉ាំងមនុស្សនោះ
ឲ្យជឿជាក់តាមសំដីលោកបាន ទើបមន្ត្រីសម្ងាត់នោះផ្ទាស់ចិត្តលែង
ហានចាប់លោក ត្រឡប់លុតជង្គង់សូមទោសលោក ស៊ុន-យ៉ាត់-សេន
ទៅវិញ ។

មានរឿង ១ ផ្សេងទៀត ក្នុងខណៈដែលលោកនៅសោះវិបាណាំ
ពួកពាណិជ្ជសង្គ្រាមចិនមានសេចក្តីសង្ស័យថា លោក ស៊ុន-យ៉ាត់-
សេន លាក់ខ្លួនពួននៅក្នុងគ្រឹហ៍ ១ ទើបគេចាត់ទាហានឲ្យយាមល្បាត
ផ្ទះនោះអស់ចំនួន ៦ ថ្ងៃ ។ លោកស៊ុនចេញពីផ្ទះនោះមិនរួចសោះ មាន
ថ្ងៃមួយប្រជុំយោគាមជាគ់សនា ដោយលោកបានផ្ទាស់ប្រែភាពរបស់

លោក ចេញពីផ្ទះទៅឡើងតាំល់ភូម ១ ដោយនាយគ្មានបាលមិនបានដឹង មិនបានឃើញអំពីការចាកខ្លួនលោកពីទីនោះសោះ ។

- ហេតុដូច្នេះ បានជាមានរឿងល្បីកងដំណើរដើរទេសរបស់លោក ថា លោកស៊ុន-យ៉ាត់-សេន ហាក់ដូចជាមានមនោមយិទ្ធិ, ពលានុភាព ឥទ្ធិឥរិធិ ដែលជាគុណសម្បត្តិរបស់បុគ្គល ដែលជានាយកមនុស្ស (Conducteur d'hommes) ។ ដំយ៉ាដំនះដែលជាកំណែរសេចក្តីច្រើនប្រែដំរបស់លោកបានសម្រេចក្នុងឆ្នាំ ១៩១១ នោះ បំភ្លឺឲ្យឃើញហេតុគួរឲ្យអស្ចារ្យ តីការឥតសមត្ថភាព នៃពាក្យគ្រូគម្ពីរ ។ ប៉ុន្តែកិច្ចដែលសម្រេចក្នុងរឿងប្រែប្រួលខាងផ្លូវនេះយោជាយ ក្នុងរវាង ៤-៥ ថ្ងៃចំពោះប្រទេសដែលមានបុព្វណាគតិដុះជាប់មាំក្នុងសន្តានពិតមែនយូរហើយ, ជាកិច្ចដែលធ្វើដោយកលៗបាយយ៉ាងចំឡែកអស្ចារ្យ ។ គេបានដឹងច្បាស់ចំពោះហេតុដែលលោកស៊ុន-យ៉ាត់-សេនបានធ្វើៗបាយឲ្យបានដល់ខ្លួនសុគតដល ។ កងទ័ពនេះយើងមិនបានសំដែងស្គាតនៃបដិវត្តន៍ នៅឯទ្វេយ៉ាងសេទ្ធិឯប្រព្រឹត្តហេតុផ្សេង ។ បន្ទិចបន្តួចនោះទេ ។

លោកស៊ុន-យ៉ាត់-សេន ខំប្រឹងធ្វើតាមរបស់លោកយ៉ាងសន្សឹមៗ បន្តិចម្តងៗ ដើម្បីតយុទ្ធនឹងលទ្ធិចក្រពត្តិនិយម តែតែមានជោគជ័យលើ ១បស័ត្តគ្រប់យ៉ាង ប្រទេសចិនទៅជាសាធារណរដ្ឋកងៗណ:ដែលស្តេចចក្រពត្តធ្លាប់ជាចិនទ្រង់ជាក់ក្បាល ហើយលោងស៊ុននៅឯក្រែងឡូនទ្រង់ ។

(មានត)

តម្រៃតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់ធម្មជាតិ

ហ្លួនធិតន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម ប្រែ រៀបរៀង

(តមក)

ឯខ្លួនមនុស្សយើងទុកដូចជាបរមាណូភូច។ រាល់តែកាលណា សូម្បីសំគាល់ឃើញយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា ធម៌តែមក្រាំងជាគ្រឿងជួយយើងយោងដ៏វែង ឲ្យមានសុខសួស្តីស្រស់ឋស់ល្អ តែយើងនៅតែពុំអាចលះបង់ផ្លូវលោភយកបានឡើយ ព្រោះជីវិតរបស់យើងត្រូវតែជួញដូរផ្លាស់ទន្ទ្រានគ្នានឹងការប្រណាំងប្រជែង ដោយគំនិតឯកាយខ្លួនគំនិតខ្លួនក្សាលជាខ្លួនដើម្បីកុំឲ្យមនុស្សផងគ្នាជិះជាន់ញាំញីបាន ដូច្នេះយើងត្រូវចេះប្រើខួរក្បាលឲ្យល្មមសមនឹងកំឡាំងសស់រាដូច្នេះ

១ - ចូរប្រើខួរក្បាលធ្វើការ ច្រើនឬតិច ត្រូវកំណត់ពេលវេលាឲ្យខ្លីជាង ។

២ កុំបង្ខំខួរក្បាលឲ្យហួសកំលាំង បើគិតអ្វីមិនឃើញឬនឹកអ្វីចាំពុំបាន ឬក៏មានការម្នាក់ម៉ាសបារម្ភក្នុងចិត្ត ចូរបង្អង់ប្រើខួរក្បាលធ្វើការ ខំម្រាំចិត្តគំនិតស្រួលឡើងវិញ ឬចាំឧកាសក្រោយវិញ ។

៣ - កុំបង្ខំប្រើខួរក្បាល ដូចជាលេងកីឡាខ្លាំងពុំបានឡើយ ។

ខ្លួកក្បាលរបស់មនុស្សម្នាក់ ។ សឹងមានលក្ខណៈខុស ១ គ្នា ដាច់មកពី
កំណើតនឹងហាត់ឲ្យចាំឈ្មួញចងឆាយពុំបាន ឡើយ ។

๔ - កុំបង្ខំប្រើខ្លួកក្បាលនៅគ្រាសមាធជម្ងឺដាច់ ឬរោលពងកាយ
កំពុងខ្សោយ ។

๕ - កុំបង្ខំខ្លួកក្បាលឲ្យធ្វើការឮនៅខណៈដែលពងកាយកំពុងធ្វើការ
មួយផ្សេង ដូចជាកំពុងបរិភោគអាហារ កំពុងបរិយាយជំនិះជាដើម ។

๖ - កាលបើមានអាការឈឺក្បាលវិលមុខ ឬមិនស្រួលសប្បាយ
យ៉ាងណាមួយកើតឡើង ក្នុងខណៈកំពុងប្រើខ្លួកក្បាលធ្វើការត្រូវបញ្ឈប់
ការប្រើខ្លួកក្បាលភ្លាំរំពេច ព្រោះហាក់ដូចជាខ្លួកក្បាលយើងប្រាប់បញ្ជាក់
ឲ្យយើងដឹងថា "ថ្ងៃនេះខ្ញុំមិនសូវស្រួលកុំឲ្យការខ្ញុំធ្ងន់ប្រឹនពេក" ឬ
"ថ្ងៃនេះខ្ញុំធ្វើការប្រើនណាស់ហើយ ចូរបង្អង់បន្តិចសិន" ។

๗ - កុំប្រើខ្លួកក្បាលធ្វើការ នៅវេលាគ្រោយដែលបានអត់
ឆ្អែយ ឬឡើយហាត់ទ្រាំអំពីការធ្វើការងារឬដើរលេង ។

ប្រសិនបើមនុស្សគ្រប់ៗ គ្នា ចេះប្រើខ្លួកក្បាលតែល្មមសមគួរនឹង
កំឡាំងរបស់ក្ប ក៏ឮថាអាចជាគ្រឿងចំបាត់ពោនខាងខ្លួកក្បាលចេញបាន
ថែមទាំងជួយដុះខាត់ខ្លួកក្បាល ដែលអប្បឥតប្រាជ្ញា ឲ្យមានប្រាជ្ញាភ្លឺថ្លា
ឡើងខ្លែតខ្លះផង ។

អំពីការបន្ទោបង់គ្រឿងស្មោកគ្រោក បេញអំពីរាងកាយ

បេះដែលកន្លងកាយទទួលយកចូលទៅ សម្រាប់ជាអាហារចំពុកចំរុងកន្លងកាយនោះ មានចាំងបេះមានគុណប្រយោជន៍ធំឥតប្រយោជន៍យើងមិនអាចញែកបេញពីគ្នាបានឡើយ រៀវលែងតែមានយកខាងក្នុងចុំណ្ណោះ ទើបអាចញែកបេញពីគ្នាបាន ហើយជញ្ជក់យកតែរបស់ដែលមានគុណចូលទៅចំពុកចំរុងកន្លងកាយ ចំណែកណាដែលមិនមានប្រយោជន៍កន្លងកាយ ក៏បណ្តេញចេញពីកន្លងកាយទៅ ។

កន្លងកាយតែងបណ្តេញរបស់ដែលមិនមានប្រយោជន៍ បេញពីកន្លងកាយតាមផ្លូវផ្សេងៗ ដូចមានខាងក្រោមនេះ :

๑ — តាមទ្វារមុខ

๒ — តាមទ្វារបស្សាវៈ

๓— តាមផ្លូវដងដង្វើម

๔ — តាមញើសក្អែល

ប្រសិនបើមានពាក្យសួរថា របស់ដែលឥតគុណប្រយោជន៍នេះ ត្រូវបន្ទោបង់ចេញផ្លូវឬទេ បើទ្វារឬផ្លូវណាន័មួយកើតមិនស្រួល ឬមានក្លិនមួយមួយពាំងកមិនឲ្យបន្ទោបង់បានស្រួល នឹងនាំឲ្យកើតទោសដល់កន្លងកាយបានឬទេ ? ពិតជាកើតទោសមិនខាន ។ តាមផ្លូវ

ដែលបន្ទោបង់ចាំងប៉ុន្មាន រមែងមានន័យសម្តែងក្តីសំខាន់ប្រហែលគ្នាចាំងអស់
បើមានលើសខ្វះក៏ត្រឹមតែញើសក្អែលប៉ុណ្ណោះ ។

ការលាងមុខក៏ជាហេតុសំខាន់មួយដែរ ក្នុងការធ្វើឲ្យពងគាយ
មានជម្ងឺឈឺចាប់រឿយៗ ។ អ្នកដែលនិយមប្រើថ្នាំបញ្ចុះជាន់ច្រើនមិនល្អ
ទេ ទាំងកើតពោះដល់ពោះរៀនរបស់ខ្លួន រៀវលែងតែថ្នាំណា
ដែលគ្រូពេទ្យពន្យល់ឲ្យប្រើសឹមប្រើ ប្រសិនបើយើងដឹងសេចក្តីពិត
ថា ពងគាយរបស់យើងដូចម្តេច ហើយយើងត្រូវការប្រតិបត្តិដូចម្តេច
ទើបល្អ លាមកក៏គង់មិនកើតឡើងឡើយ ។ បន្ទែនឯងផ្ទៃ ឈឺផ្សេង ។
ពងគាយរបស់យើងត្រូវការប្រែន ព្រោះបន្ទែនឯងផ្ទៃឈើស្រស់ មិន
មែនមានគុណប្រយោជន៍យ៉ាងខ្លាំងខ្លះ ក្នុងការទំនុកបំរុងពងគាយរបស់
យើងប៉ុណ្ណោះទេ នៅមានអាការស្ងាត់កំចាំង ដែលឲ្យគុណក្នុងការជួយ
ឲ្យកើតជាថ្នាំបាយ តាមធម្មជាតិដោយមិនចាំបាច់ធ្វើឲ្យលំបាកដល់ពោះ
រៀនផង ។ យើងគប្បីកើតពេទ្យលាមកដោយសារតែអាហារដែល
យើងបរិភោគនេះឯង ព្រោះតែនេះនោមានទុច្ចរិតដទៃទៀត ជាដំណួយ
មិនឲ្យកើតពេទ្យលាមកបានដែរ ដូចជាការបន្ទោបង់ទុច្ចរិតតាមកំណាត់
ពេលវេលាឲ្យទៀងទាត់ ឬការលើកឈឺពោះគោងប្រញាប់ទៅបង្គន់មួយ
រំពេច ។ ការហាត់ប្រាណឬដើរការ ដែលនាំឲ្យពងគាយកម្រើកឃ្លាត
ចាកពីជាន់ច្រើន ការធើកទឹកច្រើន ការបំរុងពងគាយឲ្យរឹងបុំនជាន់ច្រើ ហើយ

តំបូលសំខាន់ ១ ទៀតកុំតប្បីច្រើថ្នាំចញ្ចុះញឹកគេក គ្រែវាពិគ្រេពេទ្យយល់ថា គ្រូវច្រើថ្នាំថែបណាសឹមច្រើថ្នាំថែបចុះចុះ ។

យើងបរិភោគអាហារ ដោយហោចទៅក្នុង ១ ថ្ងៃ ៣ ដង តាមធម្មតា តាហារដែលយើងបរិភោគបូលទៅក្នុងនោះ មិនគួរឲ្យគ្រាំគ្រែងជាវេលាយូរហួសពី ២៤ ម៉ោងទៅទេ ដូច្នេះគួរតែយើងបន្ទោបង់ឲ្យបានរាល់យ៉ាងតិចក្នុង ១ ថ្ងៃ ២ ដងទើបល្អ ។ ឯការបន្ទោបង់ឲ្យគ្រូវតាមរបៀបធម្មតានោះ ធម្មជាតិបានតាក់តែងមកហើយតាំងពីដំបូង ដូចជាក្លួនខ្លួនដែលកំពុងនៅប្រៀងនៅឡើយ តែងតែប្រាប់នូវ ១ ថ្ងៃ ១៥-២០ ដង ឬបន្ទោបង់ឲ្យបានរាល់ក្នុង ១ ថ្ងៃ ៗ ជាច្រើនដងដែរ ។ លុះតមកខាងនោះបរិភោគតិចគ្រាន់ទៅ ការបន្ទោបង់ឲ្យបានរាល់ក៏តិចដងដែរ គឺមួយថ្ងៃ ២-៣ ដងក៏មាន លុះជាត់ធំចំរើនវ័យជាមនុស្សពេញវ័យហើយ ក៏ថែរជាមិនសូវរាល់ទៅវិញ ។ របៀបចំណាមជនប្លែកជាតមនីងសេចក្តីអៀនខ្មាស ដែលមនុស្សយើងកសាងឡើងដោយខ្លួនឯង មកមានតំណាចលើពួកយើង ធ្វើឲ្យខូចវិធីការដ៏ល្អនេះអស់ទៅ ។ កាលយើងទៅជាកុមារនឹកចង់ឈប់ជុះ ក៏ជុះបញ្ចេញមកបានស្រួលមិនចាប់មានអៀនខ្មាសនរណា ។ តមកចាស់ទុំដឹងនាំពន្យល់ថា ការជុះនោមជាការអៀនខ្មាសម្ល៉ះហើយការជាប់រាល់ការងារ ការអៀនខ្មាសជាការស្តាយពេលវេលាដែលកំពុងលេងសប្បាយ នាំឲ្យខំអត់ឃ្លីនោះជុះនោម តាមពេល

ដែលខ្លួនត្រូវជូនទោម ជាន់ដំបូងមិនសូវជាអ្វីទេ ប៉ុន្តែគាលអត់ជូនអត់
ទោមញយ ។ ៧ ទាំងកើតទោសពាមផ្លូវលាមក តើទល់លាមកចាស់
តែកែខ្ទេស្រួលជួបដើមបានដោយកម្រកំមាន ។

ចុះហេតុដូចម្តេច ទើបកើតទៅជាកេតទល់លាមក តាលបើទំអត់
បត់ដើងយូរពេក? មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចេះ ពោះរៀនធំ ដែល
មានអវយវៈសម្រាប់ទទួលផ្ទុកគាកអាហារ ប្តូចាវៈទោះ មានតាវៈ
សង្កត់ច្រចាប់គាកអាហារ ឲ្យលៀនចេញមកគ្រៀកឆ្ងាយ មានតាវៈ
ម្យ៉ាងទៀត តើជញ្ជក់យកទឹកដែលច្រចល់ជាមួយនឹងសេសអាហារនោះ
ឲ្យជ្រួតជ្រាបទៅក្នុងឆ្ងាយ ទុកឲ្យសេសអាហារស្ងួតល្មមចាប់ផ្តុំគ្នាជា
ដុំបានយ៉ាងខ្ទន់ ។ ។

មួយវិញទៀតតាវដែលយើងទំអត់ចត់ដើង មិនបណ្តោយឲ្យកាក់
ចេញទៅគ្រៀកបាន តាលវាចុះទៅដល់ចុងពោះរៀនធំ បើដូច្នេះតើនឹង
មានផលដូចម្តេចតទៅទៀត តាលបើពោះរៀនខ្លះ ទៅតែធ្វើតាតោម
ចុះត្រសួងចេស់ជាន់ច្រ តើធ្វើការផញ្ជក់យកទឹក? យើងអាចតបបាន
ដោយងាយថា ដុំចាវៈទោះក៏កាន់តែស្ងួតខ្លាំងឡើង ដែលជាចម្ងាយ
ឲ្យទោសពីរប្រការ គឺប្រការ ១ យើងជឹងប្រាស់ហើយថា តាកអាហារ
ទោះឥតមានគុណប្រយោជន៍អ្វីដល់កងឆ្ងាយទេ ហើយតាកអាហារដែល
ទាំងក្តាំងទៅកងពោះរៀនទោះ ឲ្យកើតទោសទៅជាពិសពុលដល់កង

កាយរបស់យើងផង ។ ឯពិសពុលដែលកើតពីទុច្ចរិតនេះនាំឲ្យយើងជាៗឈឺៗ ក្តៅខ្លួនគ្រុន ដេកមិនលក់ គ្មានអាហារ ពុងកាយខ្ទុះគ្រមៗល។ ក្រៅពីលាមកក៏ធាន់ទៅកន្លះពោះវៀនជាច្រើនថ្ងៃ ដល់រលោមខ្លួចធំៗចេញមកជាយលំបាក ហើយបួនកាលលាមកក៏ដេកនោះមុតខ្លាមានឈាមហូរចេញមកផង ដែលជាបច្ច័យឲ្យកើតឫសដូងបាត។ កាលបើកេតនេះកើតទៀងវិលាយូរហើយ ក៏កម្រឲ្យសះជាបាន ។ ការលំលាមកនេះជាហេតុឲ្យកើតកេតផ្សេងៗបានទៀត ដើមគ្រាតែប្រយ័ត្នកុំឲ្យកើតកេតលំលាមកបាន ។

កាលបើបានជ្រាបសេចក្តីពិតដូច្នេះហើយ យើងត្រូវយល់ថា ធ្វើដូចម្តេច ទើបមានប្រយោជន៍ដល់កាយយើង ។ យើងត្រូវបន្ទោបង់ទុច្ចរិតឲ្យ ១ ថ្ងៃ ២ ដងដោយហោចទៅ ។ យើងមិនត្រូវប្រកាន់យកការខាងក្រៅកាយ ជាកិច្ចសំខាន់ជាងការខាងក្នុងកាយទេ យើងត្រូវហាត់ជុះតាមកំណត់ពេលក្នុង ១ ថ្ងៃ ២ ដង តាំពេលព្រឹងម្តង ពេលល្ងាចម្តង ។ ប្រសិនបើឃើញពោះក្រៅពី ២ ពេលនេះ ក៏ត្រូវតែទៅបន្ទោបង់ ១ វារពេច កុំយល់ថា ត្រូវតែអត់ទៅសិនទម្រាំដល់ពេលជុះ ដើម្បីហាត់ជុះឲ្យមានកំណត់ ការធ្វើដូច្នោះ ក៏ជាបច្ច័យខាងដើម ដែលនាំឲ្យមិនឃើញនេះស្ងួតទៅបានដែរ ។ កុំស៊ីប្តូរដំណែតគ្នីទិមួយ ដែលនាំឲ្យកើតកេតលំលាមច ដូចជាអាហារក្រៀមក្រោះ ផ្លែឈើចង់ប្តូរដំ

ផ្ទះឈើដែលមានគ្រាប់ច្រើនឬស៊ុមជាន់គ្រាប់ ទឹកតែនឹងសារហ្វូងដាក់ដើម ប្រសិនបើគ្រាក្រខ្លះ ក៏គួរតែយកវាមួយឆ្នាំងទៅបុះ ។ ឯការដាំលេងកំសាន្តធ្វើយៗក្នុងវេលាទំនេរ ឬការហាត់ប្រាណ ក៏ជាបច្ច័យជួយមិនឲ្យកើតរោគល់លាមកបានដែរ ព្រោះការកំរើកកាយនេះ នាំឲ្យកាងកាយរបស់យើងកាន់តែរឹងប៉ឹងឡើងទៀត ធ្វើឲ្យកើតកំឡាំងច្របាច់ចាន់ចុះថែមឡើងទៀតផង ហើយការកន្ត្រើកកាងកាយជួយធ្វើឲ្យពោះវៀនកន្ត្រើក ហាក់ដូចជាជួយចាន់សេសសាហារឲ្យធ្លាក់ចុះទៅក្រោមផង ។

ការធើនទំនុបបំពោតអាហារ ដែលមានទឹកជាច្រើនមោះជាជំនួយមួយដែរ ម៉ិនឲ្យខ្លាះជាដុំរឹងហួសពេក ហើយទាំងជួយជម្រះរាងរបស់ឥតប្រយោជន៍ ឲ្យចេញមកតាមទ្វារបស្សាវៈផង ។ ឯថ្នាំបញ្ចុះនឹងថ្នាំបាយគ្រាប់ប្រភេទ ដែលប្រើឲ្យជាប្រយោជន៍បានក្នុងកាលដែលមានជម្ងឺ ទើបមានហេតុគួរប្រើម្តងមួយកាល ។ ប្រសិនបើប្រើថ្នាំបញ្ចុះជានិច្ចទៅ ហាក់ដូចជាថ្នាំនោះទៅធ្វើការជំនួសពោះវៀន ទាល់តែពោះវៀនខ្ជិលប្រអូសលែងធ្វើការ តាមមុខគ្រសួងរបស់ខ្លួនទៅ ហើយជាការបៀតបៀនពោះវៀនឲ្យធ្ងន់ត្រាមថែមទៀតផង ហើយនៅទីបំផុត អ្នកនោះនឹងកើតរោគល់លាមកទៅខ្លាំងស្ទាប់ ឬកើតរោគពោះវៀនយ៉ាងណាមួយក៏មានដែរ ។

ឯអ្នកដែលតើតកេតទល់លាមក គោធ្រែថ្នាំបញ្ចុះជាទិច្ចនោះ ច្រែសិនបើតាយុខ្លួនមិនទាន់ចាស់ជាទេ ក៏នៅល្មមតែខែចុះ ។ ប្លុរឈប់ច្រែថ្នាំបញ្ចុះភ្លាម ហើយហាត់ទម្លាប់ខ្លួនជាថ្មី គឺហាត់ដុះពាលថ្ងៃខុតជាមិនឈឺដុះក៏ដោយ បើនៅតែមិនដុះក៏គួរច្រែបួម ។ ចុច្ចារៈចេញ ។ ការបួមនេះ បើធ្វើឲ្យស្រួលខ្លឹងស្អាតល្អ មិនមានតើតគោសដល់គោះរឿនឡើយ ។ លុះដល់ព្រឹកស្អែកឡើងត្រូវនៅថង្គន់ ហើយហាត់ដុះដោយខ្លួនឯងទៀត បើនៅតែមិនសម្រេច ត្រូវតែបួមដូចថ្ងៃមុនទៀត ទម្រាំដុះដោយខ្លួនឯងបាន ។

ឯការបន្ទោបង់ត្រូវនឹងស្មោកគ្រោកចេញ មកតាមផ្លូវបស្សាវៈ មិនសូវមានហេតុអ្វីមកខ្វល់ខ្វាយទេ ត្រូវតែបរិភោគឬផឹកបស់ដែលឲ្យគោសដល់ក្រពះនោម ដូចជាសុកខ្លឹងថ្នាំចំតួកខ្លះប៉ុណ្ណោះ ។ ត្រូវឹងជួយបន្ទោបង់ចុច្ចារៈឲ្យបានធូរស្រួល គឺការផឹកទឹកឬបរិភោគអាហារដែលមានទំកន្ត្រើនហ្មឺងឯង ។ ឯវត្ថុដែលបន្ទោបង់មកតាមផ្លូវបស្សាវៈសុទ្ធតែជាបស់ឲ្យគោសដល់កងឹតាយជាហេតុច្រើន តាមផ្លូវបស្សាវៈនេះបើមានហេតុតាស់ខ្លួសច្រកតំឡើងកាលណា ច្លួនសាលមានគន្ធកយដល់ស្លាប់ក៏មាន ។ ត្រោះល្អណាស់ ដែលឯម្ចាស់មិនត្រមើកទុកាសឲ្យមនុស្សច្រើនចង់ចល់ខ្លឹងទាស់ទឹងការបន្ទោបង់បស្សាវៈ ដូចជាខាងចុច្ចារៈខ្ទុះឡើយ ។

(មានត)

លោកអាចារ្យ រស់-កោ (កោវិទបណ្ឌិត)

អាចារ្យបង្រៀននៅសាលាចាលីវង្ស វត្តកែវព្រះភ្នំ ក្រុងភ្នំពេញ

(តទៅ ទំព័រ ២៥)

ក) ផ្តួចផ្តើមសេចក្តីប្តឹរឿងអ្វីមួយដែលងាយៗយកមកនិយាយ ត្រៃ
រិធីដូចលោកអ្នកហាត់ទេសនា ដែលលើកផ្តួចបទធម៌ណាមួយងាយៗ
យកមកហាត់សំដែង ។

ខ) កុនត្រូវហាត់ ឲ្យតាំងចិត្តថា: ដូចមានអ្នកស្តាប់នៅស្តាប់រង៉ោត
រង៉ាល់ដុំរំញ័រខ្លួន ត្រូវរាំងចិត្តកុំឲ្យហ៊ាសកុំឲ្យខ្ជិលច្រអូស ដាក់ស្មារតី
ឲ្យខ្ជាប់ខ្ជួន ។

គ) និយាយមួយៗឲ្យច្បាស់ៗ ឲ្យពេញសំឡេង តែកុំឲ្យជ្រុលដល់
ទៅស្រែកលែងឲ្យល្មមដល់សំឡេងកុំឲ្យតឹងពេក - ធូរពេក កុំឲ្យញាប់ពេក-
រង៉ិលពេក ឲ្យមានវគ្គមានឃ្លា រួចត្រឡប់និយាយរឿងដដែលសាជា
ថ្មីឡើងវិញ ឲ្យបាន ៣ - ៤ - ៥ ដង សឹមផ្លាស់សេចក្តីប្តឹរឿងដទៃៗមក
ហាត់និយាយតទៅ ។

ឃ) ហាត់និយាយជារបៀបសុន្ទរកថាឬបាឋកថាអំពីរឿងអ្វីមួយតាម
វិធីដូចគ្នា ។

ន) ហាត់ចាំនរបៀបនិយាយប្រស័យប្តូរប្រកាសក្នុងទីសន្និបាត ចាំនរបៀបនិយាយប្រស័យតបប្តូរប្រកាសតបសុន្ទរកថា ទំនឹងពាក្យអរគុណជាដើម ។

ប) ហាត់និយាយចាំនឹងពាក្យខន់ផ្តែមពីរកេះប្តូលឆ្លងលោមបួមយកចិត្តចាំនឹងពាក្យតំរកេះតំរើយដល់បជាកំប្តូតំកមជុតតំជៅទ្បែតតំស្ងុត ទ្បែក្តៅក្រហាយ ឬទ្បែរាបជ្រាបជ្រា ទ្បែស្តាល់ពាក្យខ្ពស់-តណ្តាល ជាប ។

ផ) ហាត់ជជែកតែម្នាក់ឯង តំរោះចាប់ផ្តើមបន្ទុះបង្ហាប់ខ្លួនឯងនឹងធ្វើយជោះសាតែខ្លួនឯង ទ្បែរាល់តែស្ងាត់ក្នុងការជជែក ត្រូវនៃកុងការរោះនឹងធ្វើយជាដើម ។

ជ) ហាត់និយាយសេចក្តីប្តូរឿងផ្សែលបន្ទ្បែតតំបុតរ ទ្បែកុំប្បាស់ងាយស្តាប់ងាយយល់ ទំនឹងហាត់ថ្លែងយោបល់ចំពោះរឿងប្តូនយោបល់យជាដើម ទ្បែកុំប្បាស់យល់ងាយ ត្រូមតាំនហាត់និយាយទ្បែយ៉ាំនញាប់រួសពន់តែទ្បែប្បាស់ៗកុំទ្បែជាប់មាត់ប្តូភ្លាត់ កុំទ្បែកំន្តហាត់ទ្បែរាល់តែស្ងាត់ត្រចំផ្លូវ។

ឈ) ក្នុងត្រានិយាយ ប្រើស្មារតីនឹងត្រចៀកទ្បែរ កំណាត់ទ្បែដំនពាក្យប្តូសេចក្តីផ្សែលខ្លួនឯងយល់ច្បូរហើយ - កំពុងនិយាយ - បន្តុនឹងនិយាយតទៅ ទ្បែជាក់ច្បាកជ នឹងត្រូវកំណាត់ចំណាំពាក្យប្តូសេចក្តី ផ្សែលអ្នកជជែនិយាយប្តូរចាប្តូកំបន្ទុះខ្លួនទ្បែរាំជាក់ ដើមប្បីជាការងាយស្រួលដល់ការនិយាយប្តូរត្រើយតបតទៅវិញ ។

៣) កុងខណៈនិយាយកុងទីប្រជុំ ត្រូវគោរពប្រតិបត្តិជាអ្នកទំនងជំនិត កុំក្រមាច់លេង កុំសើចខ្លួនឯង ប្រសិនសើចខប់ពុំឈប់ ត្រូវបង្អន់ទំនិយាយមួយស្រួចគ់សិន ត្រូវហាត់ខប់ចិត្តកុំឲ្យប្រែឡូតកុំឲ្យឡើងជំនោរ ទំនងសំដីដែលគេដំណាចជាក់ប្តូចខ្លះទើបបញ្ចោរប្តូលួន ; ត្រូវហាត់ខប់ស្មារតីកុំឲ្យតក់ស្លុតប្តូកន្តូគាំនិងទំនងអសត្តិកាចារបស់គេ ។

៤) ត្រូវដែលនិយាយកុងទីប្រជុំ ត្រូវគាំងចិត្តជាអហង្ការសំគាល់ថា: អ្នកស្តាប់គាំងអស់ សុទ្ធតែជាមនុស្សខ្មៅក្រមំណាចប្តូក្រមនក់ខ្លួនហាមមិនឲ្យនរណាមុខប្តូរើយមើលពិតានខាងលើ ឬងាកមើលទៅជំងៃក្រៅពីចំស៊ែមុខស្តាប់ ក្នុងត្រូវសំឡឹងមើលទៅតែអ្នកស្តាប់ ដើម្បីខ្លុះយកជួនចិត្តរបស់អ្នកស្តាប់មកញាំញី បង្គាប់ឲ្យជឿយល់តាមខ្លួន (ត្រូវដែលស្តាប់គេនិយាយក៏ត្រូវសំឡឹងមើលមុខគេដូចគ្នា) ព្យាយាមហាត់ឲ្យចាស់តែក្នុងខ្លួនឯង អាចសំឡឹងមើលសារពើសន្ទិដ្ឋាតបានមិនមានញាប់ ហើយត្រូវគាំងមេត្តាចិត្តទុកដុំសឲ្យអ្នកស្តាប់។ បានប្តូលចិត្តផង (ទាំងអ្នកដែលគក៏ដូចគ្នា) ។

៥) ដើមដំបូងត្រូវហាត់និយាយម្នាក់ឯង កាលបើស្ទាត់ហើយ ត្រូវហាត់ប្តូលនិយាយកុងទីប្រជុំតូច។ ដាល់ដាប់ទៅរហូតដល់មហាសន្ទិដ្ឋាត; កុងតារហាត់ដែល ទំនងកន្លងពីនោះហាត់ដែលតគ្នាតែម្តងក៏បាន ។

នោះហាត់និយាយដូចបានអធិប្បាយមកនេះ បើលោក-អ្នកហាត់ធ្វើបានហើយ កំនើនបានខួលផុសហាន់មហាស្ងាប់ជាអនេកប្រការ ហួសពីសេចក្តីដែលលោក-អ្នកស្មានខុកក្នុងចិត្តនោះទៅទៀត ភាពជាកូនប្តីប្រពន្ធដ៏មានកក្តីឈ្មោះល្បីល្បាញ នឹងកើតឡើងជាលំដាប់លោក-អ្នកពុំខានឡើយ ។

អរិសោនកថា

វិធីសាងសំឡេងខាងដើមទាំង ៦ ឋានៈនេះ លោក-អ្នកក៏បានមើលហើយ តាំងពីដើមដល់ចុងចប់ ដូច្នេះយើងសូមអំលើនលោក-អ្នកឡើងវិញចំពោះសេចក្តីដែលបានមើលមកហើយខាងលើនេះ ដោយសេចក្តីឆ្នល់ក្នុងចិត្តថា: សូមកុំឲ្យលោក-អ្នកញាក់ទាន់មុខការប្រាប្តព្យាយាមធ្វើដាលំដាប់ៗគ្រោះមនុស្សយើងអាចធ្វើគ្នឹ។ ឲ្យសម្រេចបាន លើសពីសេចក្តីដែលយើងស្មាននោះទៅទៀត តែគោងមានសេចក្តីព្យាយាមហាត់ធ្វើរៀងតាមថ្នាក់តាមជាន់ កុំរំលងចោលថ្នាក់ទី ១ ទៅធ្វើថ្នាក់ទី ២ តែម្តងនោះពុំបានឡើយ ហើយត្រូវហាត់ធ្វើក្នុងថ្នាក់មួយៗ ឲ្យបានល្អសិន សឹមផ្តើមធ្វើថ្នាក់បន្ទាប់តទៅ ទើបនឹងបានសម្រេចដល់ត្រចៀបដែលយើងត្រូវការ ដោយយើងមិនដឹងខ្លួនក៏មាន ។ បើយើងសិក្សាច្បាស់ត្រង់ចរិតមនុស្សដែលលុះដល់ហានៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ម្តងមនុស្សដែលបានលុះដល់ផលត្រង់ៗយ៉ាងដែលគេត្រូវការហើយ នោះយើងនឹងឃើញថា មនុស្សពាំងនោះមាន

ចំណង់យ៉ាងខ្លាំងចំពោះផលនោះ ហើយចំណេញធ្វើការគ្រប់ៗ យ៉ាង ដើម្បីឲ្យ
បានសម្រេចផលនោះជាក់ច្បាស់ ។ ឯមនុស្សដែលធ្វើការឲ្យតែអស់
កំឡាំង មិនបានផលអ្វីសោះក្នុងមួយជីវិតគេសេចក្តីចំរើនមិនបាន នោះ
មកពីធ្វើការពេញមាឌ ខ្លួនឯងស់ខ្លួនក៏មិនដឹងជាចាប់ធ្វើការអ្វីឲ្យច្បាស់
ដូច្នេះតើនឹងឲ្យបានសម្រេចផលមកពីណា ? បំណងដ៏ពិតច្បាស់ក្នុងការ
តែងសៀវភៅនេះ គឺរំលេចឃើញគំនិតរបស់លោកអ្នកច្បាស់ជាមកជួបជុំមក
ហើយខ្ញុំនឹងបំពេញថែមសេចក្តីដែលអ្នកតែងបានគិតប៉ើញនោះផង ខុសជា
ផ្លូវសម្រាប់ជួនលោក-ច្បាស់ថ្នាសាងសំឡេងត្រឹះរបៀបដើរតាមគេ ។
បើលោក អ្នកមើលសៀវភៅនេះ ឃើញមានហេតុផល គួរធ្វើល្អដែរមើល
ក៏បាន ឥតសេចក្តីអន្តរាយអ្វីដល់ខ្លួនឡើយ មានតែគុណច្រើនយោជន៍តែ
ម្យ៉ាងហើយយើងសូមសញ្ញាបញ្ជាក់ថែមម្តងទៀតថា: បើលោក-អ្នកបាន
ចាត់តាមវិធីក្នុងសៀវភៅនេះត្រឹមប្រាំ បន្តហើយ លោក អ្នកនឹងបានដឹង
ជា "បដិភាណវៅហារ" ឬ វៅហារគោសល ឬហៅថា ភាគ្ញិន មានភ្នែ
ឈ្លោះល្បីឮខ្ទឹងសកលពិភពជាច្រើនពុំខាន សំឡេងរបស់លោក-
អ្នក នឹងទៅជាសំឡេងពីរោះក្បោះក្បាយនឹងជាក់ច្បាស់គ្មានគួរប្រៀប
បេញមកយ៉ាងមានទម្ងន់គួរឲ្យបន់ស្តាប់នឹងចាប់ចិត្តជាដើម អាចនឹងទៅ
ជា "ទិព្វសំព្ទ = សំឡេងទិព្វ ឬដូចជាទិព្វ" ឬនឹងទៅជា "សំឡេងប្រសប

ដោយអត្ថ ៨ ដូចជាសំឡេងព្រហ្ម (១)" ក៏សឹងថាពុំត្រូវ ។ តែសូមកុំឲ្យ
លោក - អ្នកស្មានថា : "អ្នកតែងសៀវភៅនេះ ចានឈាត់ឆ្លីចានសម្រេច
ផលតំងនេះរួចទោហើយ" ដូច្នេះឡើយ ! គឺយើងគ្រាន់តែសរសេរតាម
តម្រាដែលគួរឲ្យ ទំនឹងបន្ទែមមតិយោបល់យើងអ្នកតែងដែលបានគិតយោប
នោះផងប៉ុណ្ណោះ ។

ទីបំផុតនៃសេចក្តីនេះ អ្នកតែងសៀវភៅសូមមានគុណដល់លោក អ្នក
ដែលបានយកចិត្តទុកដាក់ទំនឹងសៀវភៅ នេះ ឯងគ្រាន់ដឿលឬសរសើរនោះ
ស្មានផលប្រយោជន៍អ្វីប្លែកពីគ្នាឡើយ ។

---

១ សំឡេងព្រហ្មប្រែកបដោយអង្គ ៨ គឺ : ក្បោះក្បាយ, គ្រាន់ប្តាស់ស្រណុកស្តាប់, ផ្អែម
ល្អលជាប់ចិត្ត, ពីរោះផ្អាប់ត្រចៀកគួរឲ្យចង់ស្តាប់, មានទំនឹម, មិនស្អកស្ងួត, ធ្ងន់ក្រៃអួច ខឹង
ក្រាងក្រៃលោ ។

ចប់

ឃុនសុន្ធរមេធី ញ្ញង-សឿង ប្រែ
លោក ហង់-គឹមសេង ពិនិត្យ

(តមក)

ចពិត្រព្រះករុណាជាម្ចាស់ជីវិតលើត្បូង, រឿងដែលព្រះអង្គទ្រង់ព្រះកជាខ្ញុំភ្លាតឲ្យខ្ញុំលះបង់ចោលនោះ ដូចសេចក្តីដែលបានថ្វាយសាសនាបួសមកហើយនេះឯង ។ តទៅនេះ ដោយហេតុដើមចមនៃពាសរបស់ខ្ញុំលះបង់ ទ្រង់ក៏ជ្រាបសព្វគ្រប់ហើយ, ហេតុនេះ សូមទ្រង់ផ្តន្ទាទោសដល់ខ្ញុំលះបង់ចុះ ខ្ញុំលះបង់ទាំងសូមទទួលតាមកំហុសពាំងតស់ ទោះបីសេចក្តីផ្តន្ទាទោសនោះធ្ងន់យ៉ាងណាក៏ខ្ញុំលះបង់មិនថ្វាដែរ ខ្ញុំលះបង់ខ្មាំតែជាកំណប់ស្រាលៗជម្មតា ។

ព្រះបាទកាលហ្នឹ ទ្រង់មានព្រះកជាហឫទ័យស្ងើចណាស់ទាំងរឿងដែលបុរសនោះទើចទាំងសារសំពះថ្វាយទ្រង់ដូច្នោះឯង ។ រួចហើយព្រះកជាដែលទ្រង់សព្វព្រះទ័យនោះ ឈ្វេងយល់ក្នុងព្រះចិត្តថាបុរសនេះមិនមែនជាមនុស្សមានទោស១ក្រ័ផ្តេ ហើយទ្រង់មានរាសេចក្តីសង្វេគអាណិតណាស់ពេក ទើបទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា "អំពើរបស់បុរសនេះព្រះកំតង់មេត្តាគ្រាចណាបាន ចើជាកងមនុស្សលោកនេះវិញគេកំតង់លះលា

លើកគោសនេះចោលតុំខាន; គឺថាសៈកំណាចតែម្នាក់ឯងប៉ុណ្ណោះទេដែលជាដើមចមនាំឲ្យស្លាប់ស្រែនោះ, ហេតុនេះត្រែវផ្តន្ទាទោសដល់តែម្នាក់ឯងដោយជាប់ខាត ។ នែអគ្គមហាសេនា ហេតុដូច្នោះយើងរំពឹងទុកាសឲ្យអ្នកឯងតែ ៣ ថ្ងៃទៀតទេដើម្បីរកថាសៈនានៃឲ្យយើញ បើអ្នកឯងរកមិនយើញយកមកឲ្យយើងតាមកំណត់នេះ យើងនឹងសម្លាប់អ្នកឯងជំនួសវាតុំខាន'' ។

លោកអគ្គមហាសេនាឮពុទ្ធស្តានថាបានរួចខ្លួនអំពីគ្រោះថ្នាក់ហើយចៃរៀងជាត្រែទទួលព្រះពុទ្ធប្បដិមាយ៉ាងតឹងរឹង ដល់ព្រះបាទកាលិង្គ-ម្ហ្គងឲ្យតែ; ប៉ុន្តែលោកមិនហ៊ានទទឹងនឹងថាស់តក់ចំពោះព្រះពុទ្ធជាអគ្គនេះឡើយ ត្រែវាប់ស្តាប់ព្រះរ៉ាយត្រែងំមកយូរហើយ ទើបលោកថ្វាយបង្គំលាថយខ្លួនទៅកាន់តេហ្វានទាំងទឹកភ្នែក ហើយតិចារណាយើញបា្រស់ថាខ្លួនបានរស់នៅតែ ៣ ថ្ងៃទៀតទេ ។ លោកដឿងក់ច្រកដថា មិនងាយរកថាសៈនោះយើញទេឡើយ បើដូច្នោះគុំបាច់ដំរែកនាំឲ្យខ្លៀយឥតប្រយោជន៍ ។ លោកអគ្គមហាសេនាគិតតែខ្លួនឯងថា ''ខ្ញុំស្លាប់អើយ! បើទីក្រែងបានជាជំនួលាយហើយមានថាសៈខ្លៅៗដូចៗគ្នាត្រែនតែរកថាសៈម្ល៉ះតើ ខ្ញុំរកដូចម្តេចយើញ ប្រសិនបើខ្ញុំមិនបង្ហាញថាសៈនោះដូចជាកាលដែលលោកបង្ហាញរូបមនុស្សក្នុងពិយាតឲ្យខ្ញុំយើញជាក់ច្បាស់ជារួចទៅហើយនោះទេ ខ្ញុំមុខជាឥតមានផ្លូវរួចរស់ដំរែតឡើយ ។

អគ្គមហាសេនាតើតទុក្ខមុខក្រែម ក្រែដែរស្រែងទៅតាំងពីថ្ងៃដំបូង ជាមួយនឹងក្រុមឆ្មែតកូលដែលមកជួបជុំយំសោកតទល់កន្ទេញអំពីសេចក្តីទុក្ខដ៏តឹងរ៉ឹងហួសប្រមាណនោះឯង ។ លុះដល់គ្រប់កំណត់ ៣ ថ្ងៃហើយ លោកកំតិតសម្រេចជាប់ចិត្តថានឹងស្លាប់ពុំខាននឹងតគានគេចរៀរកៀសខ្លួនទៅកន្លែងណាឡើយ ដោយខ្លួនលោកជាសេនាបតីម្នាក់ដែលមានសេចក្តីខ្មៀងត្រង់ណាស់ ហើយឥតបន្ទោសខ្លួនឯងមួយម៉ាត់សោះ ។ អគ្គមហាសេនាឲ្យគេហៅចៅក្រម ទំនងសាក្សីជាច្រើនរូបមក លោកក៏ធ្វើសំបុត្រចណ្តាំផែកកែ្ទមតិចដល់ប្រពន្ធកូន, ឲ្យចៅក្រមទំនងសាក្សីទាំងនោះពុះហត្ថលេខាជួយជំនឹងក្តីផង ។ កាលស្រែចតិច្ចនោះហើយ លោកឥុបប្រពន្ធកូនរបស់លោក និយាយផ្តែផ្តាំលាគ្នាជាបច្ចិមវាសូនៈ (ការជួបគ្នាគ្រាក្រយចង្អុស់); ក្រុមឆ្មែតកូលទាំងអស់របស់លោកយំខ្ទេចខ្ទាំងអង្គុតអង្គែងសន្ធែងសន្ធៃជោកខ្លួនជ្រាណ មុខគួរឲ្យគាណោចគាធ័មជាទីបំផុត ។ មួយស្របក់ខ្មៅតស្រាប់តែលេចព្រះរាជអាជ្ញាម្នាក់មកដល់ផ្ទះលោកហើយជំរាបថា « លោក! ព្រះបាទកាលិហ្គ៌ ទ្រង់ឆ្អើចាំយូរមាំងហើយ មិនឃើញលេចដំណឹងអ្វីទៅសោះ ទាំងបាសរឡៃដែលទ្រង់ឲ្យគេចាប់នោះក៏មិនឃើញនាំយកទៅថ្វាយទ្រង់ឡើយ, ខ្ញុំបានខ្ចួលព្រះរាជឧត្តាមេកនាំលោកយកទៅកាន់តាលឥឡូវនេះ » ។ អគ្គមហាសេនាក៏តាំងរៀបខ្លួនជ្រាណចេញទៅតាមព្រះរាជអាជ្ញានោះដោយប្រញាប់ប្រញាល់; ប៉ុន្តែ

ពេលដែលលោកកំពុងចេញទៅនោះ ក្មួកស្រីកំលៀងពីក្មួកស្រីទៅ
វេសរបស់លោកអាយុប្រហែល ៥-៦ ឆ្នាំ រត់ឆាកមកបង្ហាញលោកដើម្បី
ឲ្យលោកបានឃើញជាកិច្ចខាងក្រោយបំផុត ។

ដោយលោកមានសេចក្តីស្នេហា ចំពោះក្មួកស្រីវៀយ៉ាងក្នុងចិត្តជាមិនខ្ន
ក្មួនក្រៃពេក ទើបលោកនិយាយសូមព្រះពុទ្ធអាជ្ញានោះឲ្យបើកឧកាស
ឲ្យលោកមួយភ្លែតសិន ។ គ្រានោះ លោកចូលទៅជិតក្មួនស្រីគួប
ហើយលើកចិត្រកង់ថ្ងៃថើបបបោសអង្អែលអស់កាលដាក្រែនលើកក្រែន
គ្រា ស្រាប់តែប្រទះឃើញដុំដូមួយធំមូលត្រមោចនោត្រង់បង្កើះក្មួនស្រី
ហើយដុំក្មួនត្រអូបគាយៗផង លោកក៏សួរថា «ក្មួនស្រីមាសផុតក
ក្តីពងមូលត្រមោចដក់នោត្រង់បង្កើះខាងនេះ?» ក្មួនស្រីគួបតបវិញថា
"ប៉ា, ផ្ទៃខ្ញុំចាប់មួយមានសរសៃសរអក្សរដាក់ឈ្មោះព្រះចុងកាលហ្នឹ
យើងផង, ផ្ទៃនេះគាស:ឈ្មោះរបាន់របស់យើង ឪពុកលក់ឲ្យខ្ញុំដម្លៃ
ពីរកហាបណា:" ។

និមិត្តតែឮពាក្យថា "ផ្ទៃខ្ញុំចាប់ធំធាស:" ដូច្នេះភ្លាមលោកអគ្គ-
មហាសេនាក្តាក់ព្រឺតលាន់មាត់ ដាយសេចក្តីត្រេកអរ ហើយលោតលូក
ដៃស្តាបត្រង់ចង្កើះក្មួនស្រីស្រាយយកផ្ទៃខ្ញុំពាក់នោះមក, រួចហើយលោក
ឲ្យហៅគាស:ដែលមកឈរនៅក្បែរខ្លោះនោះដែរ, លុះមកដល់ហើយទើប
លោកស្រដីថា "នែគាចោរកាលអច្រើយ, ឯងបានផ្ទៃខ្ញុំចាប់នេះពីណា

មក ។ ឥសិទោះជំពប់តាមត្រង់ថា "សូមជំពប់ប្រសាសន៍ព្រះគេជព្រះគុណ, ថ្ងៃខ្ញុំបាទមិនបានលួចលាក់យកពីផ្ទះព្រះគេជព្រះគុណទេ ឬក៏លួចបេះពីកន្ទងសួនឧទ្យានរបស់ព្រះរាជាក៏ទេដែរ តែក្នុងថ្ងៃមួយខ្ញុំបាទបានដើរលេងតាមផ្លូវ ទៅជួបនឹងក្មេងប៉ិ - ប្អូនខាក់កំពុងតែប្រឡែងគ្នា, ឃើញក្មេងម្នាក់ឈរនៅថ្ងៃខ្ញុំបាទមួយ ខ្ញុំបាទក៏ដណ្តើមពីដៃវាយកមក; ឯក្មេងនោះទំតែតាមអង្វរខ្ញុំបាទថាថ្ងៃខ្ញុំបាទនេះមិនមែនជារបស់វាទេ ជារបស់ម្តាយដែលកំពុងតែជេរវាយីផង ហើយថ្ងៃខ្ញុំបាទនេះទៀតសោតផ្តាកវាំស្ទះស្ទែងរកចំនួន ១៥ ថ្ងៃទើបបានមក ដើម្បីចំពេញចំណង់របស់ម្តាយវា ហើយថ្ងៃនេះមានតែ ១ ក៏លួចយកមួយមកឲ្យនេះមិនឲ្យវាំងម្តាយវាផង, វាំងអង្វរខ្ញុំបាទខ្លាំងៗ ប៉ុន្តែខ្ញុំបាទមិនឲ្យទៅវាវិញសោះ, យកមករហូតដល់ផ្ទះហើយក៏លក់ឲ្យកូនស្រីតូចរបស់ព្រះគេជព្រះគុណជម្ងឺពីរកហាបណៈ ។ រឿងដែលខ្ញុំបាទជំពប់ប្រសាសន៍ព្រះគេជព្រះគុណមានតែត្រឹមប៉ុណ្ណេះសូមមានព្រះបន្ទូល ។

អគ្គមហាសេនា យ៉ាហ្វាំ ទឹកស្ងួចណាស់ទឹកល្បាចកុហកបោកប្រាស់របស់ឥសិទោះដែលនាំបណ្តាលឲ្យស្លាប់ស្រីឥតទោសពៃរ៍សោះ ហើយកលល្បិចដ៏ឆ្លាតជាមនុស្សលើដ៏អន្តរធានទាំងខ្លួនលោកទៀតផង ។ លោកនាំឥសិទោះចូលទៅគាល់ព្រះបាទកាលិហ្គ៌ ក្រាបទូលអំពីរឿងពាក់ព័ន្ធអស់តាមហេតុហៅឲ្យទ្រង់ជ្រាបដោយសព្វគ្រប់ ។

ព្រះបាទគាលហ្វ្រែងអត់ទ្រាំពុំបាន ទើបខ្ញែងព្រះសំណើចយ៉ាងខ្លាំង ដោយរឿងនោះចំឡែកគ្រៃពេកអំពីរឿងដទៃ ។ ក្នុងទីបំផុត ខ្ញែងសំដែងទឹកព្រះកត្តិស្នេហ៍ឯស្លូត ហើយមានបន្ទូលទៅអគ្គមហាសេនាថា "យើងនឹងជាក់ទោសដល់ខាស:បេស់អ្នកឯងខុសជាពុំខាន ឲ្យអ្នកផងដឹងក្នុងនៅថ្ងៃក្រោយ ព្រោះកេះបានចាំបណ្តាលឲ្យកើតរឿងហេតុយ៉ាងចំឡែកអស្ចារ្យដែលមិនធ្លាប់មានសោះ" ។ អគ្គមហាសេនាក្រាបបង្គំទូលថា "បពិត្រព្រះសម្មតិទេព, សូមខ្ញែងព្រះមេត្តាជ្រោស ខ្ញុំសូមបង្ហើតទាន ទឹងទាស់ទឹងព្រះកដបង្គាប់ទេ ប៉ុន្តែទោស:បេស់ព៉ាក់មិនមែនជាធ្ងន់ដល់ថ្នាក់ដែលទឹងទើតលែងចោលពុំបាននោះឡើយ តែថាស្រាលល្មមតែលស់លាក្រាប្រណិបាតដែរ: ខ្ញុំសូមបង្ហើបរឿងមួយដ៏ចំឡែកជារឿងរបស់អគ្គមហាសេនាឈ្មោះ ឌូរេឌិន - អលី នៅក្រុងកែរ (CAIRE) ទឹងរឿងរបស់នាយ បេរ៉ែឌិន - ហាស្សែន នៅក្រុងបាល់សូរ៉ា ។ បើព្រះករុណាថ្លៃវិសេសសព្វព្រះពុទ្ធហឫទ័យ ទឹងខ្ញែងព្រះសណ្តាប់នោះ ខ្ញុំសូមបង្ហើទឹងសារស័ព្ទថ្វាយក្នុងកាលឥឡូវនេះ, ប៉ុន្តែបើខ្ញែងព្រះសណ្តាប់ហើយបេរើញថាចំឡែកមែន សូមខ្ញែងព្រះមេត្តាជ្រោសសន្តោសតទ័យ ទោសដល់ខាស:ខ្ញុំសូមបង្ហើឲ្យទាន" ។ ឝលីហ្វ៍ មានបន្ទូលតបថា "អើ,មិនអីទេ យើងឈប់ព្រម: ប៉ុន្តែរឿងនេះអ្នកឯងគោនតិតឲ្យមុតមាំមែនទែន, ចំណែកយើងឥតមានសន្សឹមថា អ្នកឯងនឹងជួយបាវបេស់ខ្លួនឲ្យរួចទេ

ត្រែរឿងផ្ទៃខ្ទាប់ខាងដើមនោះចំឡែកណាស់ទៅហើយ ហាក់ដូចជាឥតមានរឿងណាមួយដទៃ ចំឡែកជាងនេះទៀតទេ" ។

អគ្គមហាសេនា យ៉ាហ្ការ ក៏តាំងឆ្លើមទំយាយរឿងដើម្បីជួយដោះទាស:ចេស់ខ្លួនដូចសេចក្តីតទៅនេះ

រឿងក្សេរ៉ូនីន - អាលី គីង បេន្ទ្រែនីន - ហាស្សែន

បពិត្រព្រះសម្ចុតខេត, កន្លងាសដ៏កន្លងមក ហើយ មានព្រះពុទ្ធមួយអង្គសោយព្រះជន្មប្រទេសអេស៊ីប្ត ទ្រង់ប្រព្រឹត្តយុត្តិធម៌ទៀងត្រង់ណាស់មានព្រះពុទ្ធហឫទ័យសប្បុរសសន្តោសប្រសប្រណី ដ៏ខ្ពស់ខ្ពស់ណាយ, ទ្រង់មានតជាន្តុកាពត្តូវឱ្យស្តប់ស្តែងដល់ពួកស្តេចកន្លងប្រទេសជិតខាង ។ ព្រះអង្គក៏បានស្រឡាញ់អ្នកតំណតន់ខុតិត ហើយក្សាការពារលើនដំរកដ៏ពួកអ្នកប្រាជ្ញពុជបណ្ឌិត, ទ្រង់ចំណុកបំរុងជនទាំងពីរផ្នែកនេះជាបន្តុតទីមួយចេស់ព្រះអង្គ ។ អគ្គសេនាបតីចេស់ព្រះពុទ្ធអង្គនេះ ជាអ្នកប្រាជ្ញមានតប្បមាទធម្មិកនិន្ទនជាទីបុ្ត ហើយមានសតិបញ្ញាវាងវៃ, ជាអ្នកចេះស្ទាត់ដំនាញកងរបៀបអក្សរសោស្តន្ទនិងវេមត្តិជ្ញាគ្រប់យ៉ាង ។ លោកសេនាបតីនោះមានកូនប្រុសពីរ ប្រកបដោយរូបឆោមលោមឥណ្ឌិយ៉ាងឆើត ហើយជាអនុជាតបុត្តប្រព្រឹត្តតាមតម្រាយមាតាបិតា, កូនច្បងឈ្មោះ សេមសេខឌិនម៉ូហាម្មេ, ប្អូនឈ្មោះខ្លួរេឌិន-អលី ។ កាលអគ្គមហាសេនាជាបិតាអស់អាយុសង្ខារទៅ, ព្រះពុទ្ធ

ទ្រង់មានព្រះរាជតម្រាស់ឲ្យហៅកូនប្រុសពាំងនោះមកចំពាក់អាវស៊ីក្តី ដើម្បីទទឹងស្តីទីអគ្គមហាសេនាពាំងពីរនាក់ រួចហើយទ្រង់មានបន្ទូលសួនលោមថា "យើងមានសេចក្តីស្តាយណាស់ អំពីដំណើរដែលបិតារបស់អ្នកពាំងឡាយទើបនឹងខូចអន្ទិតម្នាក់នេះ ដើម្បីនឹងសំដែងឲ្យឃើញជាក់ច្បាស់ថា យើងមានសេចក្តីមេត្រីចំពោះបិតានៃអ្នក. យើងតាំងអ្នកពាំងឡាយជាមន្ត្រីតំណាងបិតាតទៅ; ម្យ៉ាងទៀត អ្នកឯងពីរនាក់ស្រឡាញ់រាប់អានគ្នា ហើយនៅរួមសុខទុក្ខជាមួយគ្នាជាសុខសប្បាយមិនដែលខ្វះស្ងាត់សោះ: ហេតុនេះយើងនឹងលើកមួយជាក់មួយពុំបាន គឺយើងតាំងស៊ីក្តីឲ្យធ្វើជាអគ្គមហាសេនាពាំងពីរនាក់ចងឯកូន ។ ល្អហើយ, ចូរនាំគ្នាទៅផ្ទះចុះ ហើយចូរបែរត្រឡប់តាមប្រពៃណីរបស់បិតាកុំឲ្យរស្មើនឹងឃ្មើនឃ្មាត ។

អគ្គមហាសេនាថ្មីពាំងពីរថ្វាយសេចក្តីអរព្រះគុណយ៉ាងខ្លាំងចំពោះព្រះរាជា ហើយក៏ថ្វាយបង្គំលាត្រឡប់ទៅឆាងផ្ទះវិញ រួចតាំងរៀបចំចាត់ចែងធ្វើបុណ្យសពបិតារបស់ខ្លួន ។ លុះកន្លងទៅបានមួយខែ អគ្គមហាសេនាពាំងពីរចេញដំឡុកការពេជការ ជាដំបូងចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះរាជា ហើយចាប់ដើមតាំងពីនោះមក តែងចំពេញកិច្ចការតាមមុខត្រួសួងរៀងពាល់ថ្ងៃដែលព្រះរាជាត្រូវការធ្វើសន្ធិឃ្លាតដំឡុកការដែរដ៏ ។ ត្រង់ៗពេលដែលព្រះរាជាទ្រង់យាងទៅក្រសាលប្រពាតព្រៃ អគ្គមហាសេនាពាំងពីរ

នាក់ថាធ្លាប្អូន តែងជាក់វេទ្យាស្ថាប្តូរគ្នាជួនព្រះពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ព្រៃម្ពង
ម្នាក់ជាធម្មតា ។ សម័យថ្ងៃមួយក្នុងវេលាដែលបរិភោគអាហារពេល
ល្ងាចរួចហើយ អគ្គមហាសេនាទាំងពីរអង្គជជែកគ្នាលេងអំពីរឿងកំរ
ផ្សេងៗ (ក្នុងថ្ងៃដែលស្នែកឡើងចន្ទទី៤ ត្រូវជួនដំណើរព្រះពុទ្ធជាទៅប្រ.
ពាតព្រៃ), អគ្គមហាសេនាបតីនិយាយទៅកាន់ប្អូនថា "ប្អូន, យើងទាំង
ពីរនាក់ស្មុគ្នាតែទៅលើរជួបគ្នា ហើយយើងនៅក្បាគ្នាជាសុខសប្បាយមិន
ដែលមានរឿងហេតុអ្វីទាំងឡាយឡើយ, ឥឡូវនេះបងកើតគំនិតមួយជូនប្អូ
គឺ: យើងទាំងពីរនាក់តែងលែងរកស្តីពីរនាក់ដែលត្រូវជាបងប្អូនបង្កើត
ទីឯគ្នាមករៀបចំធ្វើអាពាហ៍ពិពាហ៍ក្នុងថ្ងៃដំណាលគ្នាតែម្តង, គំនិតមែប
នេះតើប្អូនឯងយល់ឃើញដូចម្តេច ? ។ ខ្ញុំវេទិន - អស៊ី ធ្វើឱ្យតបថា
"បង, ចំពោះបូខ្ញុំ, ខ្ញុំឥតមានឃល់ខាស់ទេ ស្រែចតែទីឯបងតែងលែ
លកដូចម្តេចឲ្យបានស្រួល នោះខ្ញុំក៏ចេះតែបណ្តោយតាមទាំងអស់" ។
សេមសេទិនម្ចាស់ទិយាយតទៅទៀតថា "ប្អូន, រឿងនេះមិនទាន់
បាប់អស់ហើយ ត្រឹមប៉ុណ្ណោះទេ គំនិតបងនៅមានតែតវែងឆ្ងាយតទៅទៀត
ថា: ប្រសិនណាកើតប្រពន្ធយើងទាំងពីរនាក់មានផ្ទៃពោះចាប់តាំងពីថ្ងៃផ្ទ
ដំណេក, តទៅមុខបន្តិចទៅប្រពន្ធយើងទីនឹងសម្រាលកូនក្នុងថ្ងៃដំណាលគ
គ្នាប្រពន្ធប្អូនឯងសម្រាលកូនប្រុស, ប្រពន្ធបងសម្រាលកូនស្រី, លុះ
ដល់កូនយើងមានវ័យចំរើនធំឡើងល្មមគេញ្ញាការរៀនខ្លួនហើយ យើង

ខ្ញុំនឹងធ្វើជន្មឆ្នាំឆ្នូតវាយតំរាំងពីខោក់ឲ្យជាកវិយោភូមិតទៅ" ។ ខ្ញុំរេចខ្លួន-
អស៊ី ធ្វើយឡើងភ្លាមថា ច្រៀតៗ ហើយសេចក្តីផ្តន្ទាខេះ គឺគាតាហ៍
ពិតាហ៍នោះ ខ្ញុំនឹងធ្វើសេចក្តីសាមគ្គីចងជាប់គ្នាឲ្យរឹងរឹតតែរឹងប៉ុងមាំមួន
ឡើងទៀត, ដំណើរនេះខ្ញុំយល់ច្រមតាមតាំងអស់; ប៉ុន្តែច្រៀសមិនចេញសល់
ទៅពេលដែលយើងខ្ញុំត្រូវរៀបចំគាតាហ៍ពិតាហ៍នោះ ចង់ខ្ញុំងាក់ក៏រឹត
ឲ្យកូនច្រៀសខ្ញុំជួនគ្រឿងបណ្ណាការដំខ្ញុំនជួនជាក់ផ្សេង។ ដល់កូនស្រី
បងដែរឬក៏យ៉ាងណា? ។ បងតបវិញថា "រឿងនោះមិនជាការខ្វល់
ព្រួយអ្វីទេ, បងបានគិតឃើញដំណើរម្យ៉ាងទៀតគ្រាន់តែអំពីលក្ខន្តិកៈធម្មតា
នៃសំបុត្រសញ្ញាគាតាហ៍ពិតាហ៍នោះ ជួនឯងត្រូវតែយល់ច្រមជួនច្រាក់
យ៉ាងតិចច្រើមបីពាន់កហាបណៈទើងដើស្រែចំខ្លួន ច្រមតាំងខ្ញុំកំដរ ៣
នាក់ផង ។

ជួនធ្វើយឡើងថា ហើយខ្ញុំជួនច្រាក់គាសខ្ញុំងរបស់បេះច្រើនជាសម្លេះ
ខ្ញុំមិនច្រមទេ, ធ្វើយ៉ាងនេះហាក់ដូចជាយើងតាំងពីខោក់មិនមែនជាបង
ប្អូនរមួមុខរមួមុខ្លួនដែលខ្លួលដំណើងសក្តិយសដូចគ្នាទេឬ? ម្យ៉ាងទៀត
មនុស្សច្រៀមាលធ្លុនបងហើយខ្ញុំនឹងខ្ញុំ ជាអ្នកមិនស្គាល់សេចក្តីសុចរិតត្រឹម
ត្រូវទេឬដូចម្តេច? ធម្មតាជាតិច្រៀសជាអ្នកមានហាន: ខ្ញុំនឹងខ្ញុំសង់ច្រើងច្រាន
ជាងស្រី, រីកែងខ្លួនបងអ្នកមានកូនស្រីហ្នឹងឬ ដែលត្រូវបែកចាយគ្រឿង
ចបកោតនឹងបរាកោតយ៉ាងច្រើនជាសល់កូនស្រីរបស់ខ្លួន? (មានត)

អ្នកនាងញ៉ាវសុវណ្ណ សំ-ស៊ុន ខេត្តព្រៃវែង ប្រកាសាលាទន្លេរៀបរៀង

រឿងអាជូជឹង

អាជូជឹងនេះ ជាកូនតាជូជន ម្តាយឈ្មោះនាងកមិត្តតា នៅស្រុកកលិង្គវង្ស ។ តាជូជននេះអ្នកឯណា។ ក៏ស្គាល់តាត់ចាំងអស់មិនថាក្មេង មិនថាចាស់ មិនថាប្រុសឬស្រីទេស្គាល់តាត់ច្បាងជាងជីតារបស់ខ្លួនឯងទៅទៀត ព្រោះតាត់ចុកប្រគំទូខ្លឹងក្តៅដំណែលរបស់តាត់ តែម្តងតែវត្តតាកម ។ ពួកទាំងសកទាំងសិកាតែងនិមន្តលោកសង្ឃសំដែងរឿងពាក្យតាជូជនពាល់តែធ្មាមិនដែលមានខ្នាំណាម្តងសោះ ម្ល៉ោះហើយក្មេងឈ្មោះតាជូជនតើបល្ងីល្ងើញ តែតែងដឹងឮពាល់គ្នា នៅវេលានេះខ្ញុំនឹងសូមសាសេចក្តីត្រឡប់និយាយអំពីតាតាជូជន ដោយសង្ខេបហួរហែតទៅ ។

តាំង: ដូចមានរឿងដំណាលថា តាជូជននោះគាត់មានបងប្រុសតែ១ប្តូរទេ គឺដើរសុំទានតែ តាសូមនោះសោតទៀតក៏មិនចំពោះជាតែអ្វីឡើយ ស្រែចម្ការគេឲ្យអ្វីគាត់ក៏សុទបិត្តខ្លួលយកចាំងអស់ គាត់មានសុំបានដល់ទៅគេកប៊ី ដំរី សេះ ទឹងជ្រូកក្តាន់មាន់ទាជាដើម ។ តែតែក្នុងវេលាគាត់សុំបានមកតែងយកទៅលក់ជាមាសធំធ្ងន់ លុះគាត់ប្រ-

មួលបានមាសច្រាក់ច្រើនហើយ គាត់ក៏យកទៅផ្ទេរទឹងព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ ជាសំឡាញ់ទឹងគាត់ ។

ឯព្រាហ្មណ៍ជាសំឡាញ់គាត់នោះ លុះថ្ងៃក្រោយមក ជ្រាក់ខ្លួនទៅជាក្រីក្រលំបាក ថែមទាំងសម័យនោះស្រូវអង្ករកើនថ្លៃគ្មានអ្វីនឹងចាញ់មជ្ឈិមកំតិតគ្មានប្តីនឹងប្រពន្ធតែម៉ាន់ ក៏យកមាសទឹងច្រាក់ដែលគាជួដកគាត់ទៅខ្ទុកនោះ ទិញអាហារគោជនបរិភោគអស់ទៅដោយបាត់គាត់ឃ្លាំពុំយើញរំលែមក ក៏ទឹកហ្មែនថា គាត់ស្លាប់ចុកបង់ទៅហើយ ព្រោះតាលគាត់យកមាសទៅផ្ទេរនោះអាយុគាត់បាន ៨២ ឆ្នាំទៅហើយ លុះដល់តាជួដគអាយុបាន ៨៥ ឆ្នាំ គាត់គិតថាគាត្មាអញសព្វថ្ងៃទោះទន់ណាស់ហើយ ទឹងដើរសូមមានកំមិនសូវបាន ដូច្នេះត្រូអញទៅសុំយកខ្លួអញដែលបានទៅខ្ទុកទឹងសំឡាញ់មកចិញ្ចឹមជីវិតចុះ ទុំម៉ាតែដល់អស់តាយុសង្ខារ ។ តាជួដគគិតដូច្នោះហើយ គាត់ក៏យាត្រាទៅកាន់ទីវដែលព្រាហ្មណ៍ជាសំឡាញ់ទៅ លុះព្រាហ្មណ៍ជាសំឡាញ់ក្រឡេកឃើញតាជួដកទៅដល់ក៏នាំគ្នាគិតក័ងញ៉ែវដៃញ៉ែមោត់រត់ចុះទៅទទួលទាំងប្តីទាំងប្រពន្ធមកញ្ជើញតាជួដទទឹមអង្គុយកន្លែងដ៏សមគួរ ទើបព្រាហ្មណ៍ប្តីប្រពន្ធនាំគ្នាចូលទៅលុតជង្គង់សំពះអង្វរលន់តួសុំទោស ហើយដម្រាបតាជួដគតាមរឿងហេតុសព្វគ្រប់ អំពីហេតុដែលនាំឲ្យអន្តរាយខ្លួឯសម្បត្តិរបស់តាជួដគ ។ ព្រះហើយគេបានផ្តាត់ផ្តាំម្រាមដៃឮដល ។ ថា យើង

យើង អញចាស់ប៉ុនហើយ អញនឹងកេស៊ីអ្វីបាន អញមានសង្ឃឹមតែ
ខ្មៅបុណ្ណឹងទេ បានស្មើបំណុល បើដូច្នេះ អញនឹងឡើងប្តឹងតុលាការ
ឲ្យសម្រេចតាមច្បាប់ព្រោះអញស្គាល់តុលាការច្រើនណាស់ ។

ព្រាហ្មណ៍ប្តីប្រពន្ធក៏នឹកតែតៃយ៉ាងសូន្យ គាត់គាំងស្មារតីមិនអង្គុយ
ជូនបាយថា លោកគាកុំអាលប្តឹងប្តល់អី ចាំខ្ញុំថយទៅនិតនួមួយស្រេចសិន ។
គាជូនក៏ងឿងឆ្ងល់ថា តិតអីតិតឲ្យធាប់ព្រោះអញប្រញាប់លែទៅផ្ទះអញ
វិញ ចោលគោក្របទៅឯផ្ទះច្រើនណាស់ ទឹងការង៉ាំមៅយូរមិនបានទេ ។
ព្រាហ្មណ៍ប្តីប្រពន្ធនាំគ្នាចូលទៅក្នុងផ្ទះហើយពាក្រែងគ្នាថា យើងមុខជាតេអ្វីសងគាត់ពុំបានឡើយ ។ បើដូច្នេះ យើងនឹងលើកកូនក្រមុំ
យើងឲ្យជាប្រពន្ធគាត់ទៅចុះ តិតឃើញដូច្នេះហើយ ក៏នាំ
គ្នាចេញមកលុតជង្គង់សំពះជូនបគាជូនថា តាមតែលោកគាមេត្តាចុះ
ខ្ញុំមើលទៅគាល់ដើងហើយ មិនដឹងជាទៅតេអ្វីសងបានទេ បើដូច្នេះ
ខ្ញុំនឹងជូនកូនក្រមុំចេស់ខ្ញុំជូនលោកគា តាមតែលោកគាយកទៅធ្វើជា
ប្រពន្ធឬធ្វើជាខ្ញុំបំរើក៏ស្រេចទៅលោកគាចុះ ។ យើ។ អាយុ ៨៨ ឆ្នាំទៅ
ហើយយកប្រពន្ធក្រមុំឯណាបាន ។ ព្រាហ្មណ៍ឆ្លើយថា ស្រេចទៅ
លោកគាមេត្តាផងចុះ ទោសខុសចាំងប៉ុន្មាន ខ្ញុំសុំលើកចោល ។ ទើប
ជូនក៏សួរសេចទៅវិញថា ឯណាកូនក្រមុំអ្នកខ្មៅឬស ស្អុតគាក្រក់ ។
ព្រាហ្មណ៍ថាស្រេចទៅលោកគាមើលចុះ ហើយក៏ហៅនាងមកមិត្តភាឲ្យ

បេញ្ញមកលុតដង្គង់សំពះស្បែតាជូដកវ ។ យើញរូបនាងអមិត្តតាអាយុ ១៦ ឆ្នាំសាច់ឡាស្រស់ឆើតឆាយមកភ្លឺចំព្រឹង ហានិយាយខ្សើងយើញធ្មេញត្រឹមស្មើដូចគេតាត់ពីងល្អមមិនស្គមមិនធាត់ តាជូដកលេឿនអណ្ដាតលិទ្ធមបូរមាត់ផ្ទៃមវ ហើយលាន់មាត់ថា កុំចាប់អើយ ចាស់ម្ល៉េះហើយទើបច្រែះហ៊ឺ ។ អញ្ជើរៅកន្លែងឯណើយឆាប់ស្រាប់ អើះបើដូច្នេះយើងនឹងនាំយកៅតាន់ស្រែកយើង ចំណុលតាំងប៉ុន្មានអ្នកមិនបាច់សងទេ ។

តាជូដកក៏នាំនាងអមិត្តតាៅតាន់ស្រែតភលិន្ទ្រដ្ឋៅ ។ រំឯនាងអមិត្តតាៅទោរមួយស៊ុខក្នុងនឹងតាជូដកបាន ៦ ខែ ក៏នាងមានស៊ុបំនង់មិត្រយើញគ្នាតភ្លើង ១ មានរូបចំប៉ុនសត្វឥន្ទ្រីតាំសត្វឧណ្ណាវ ប្រែង ១ ប៉ុនដូចខ្មុន ១ ហាបមកចំអស៊ុខោះលើដំបូលផ្ទះបេស់នាង ។ ខំសំឡឹងមើលសត្វគ្នាតចំតបរំភោងអស់ ខោះខ្លះខោសល់តែកន្ទុយ ក៏ក្រឡាក់ក្បាលកណ្ដារខោះមកជាក់ត្រង់ចំពោះបេស់នាងដែលកំពុងតែដេកផ្ងារ ។ នាងតិតភ័យតក្កមាក្បាក់ស្មារតីខ្លើងក្នុងឯត្រីខោះ នាងអមិត្តតាមានថ្ងៃតកងខ្លួនញ័រដូចគេអន្ទ្រិន ដោយមានប្រែតប្បុតមកចាប់ផ្ទៃ នាងក៏ខំតតិតភ័យតែងខ្សាប់ចាប់ ក៏ដាស់តាជូដកឲ្យគោសខ្សាប់ ពេលខោះតាជូដកកំពុងតែយល់សប្ដិយើញព្រះឥន្ទ្រយកផ្ទៃខ្លួនវៀតមកបៅកយកគ្រាប់ញាតំមាត់នាងអមិត្តតាអស់ផ្ទៃខ្លួន ក៏ខលួសនាងដាស់ខ្លើង ។ តាជូដកគ្រាតខ្លើងសើងម៉ើងសួរថា ជាថ្ងៃហ៊ះ ជាថ្ងៃនាងក៏ប្រាប់ថាខ្សាប់ចាប់ តាតាត់តិតភ័យ

ណាស់ក៏ស្ទុះទៅយកខ្នើនខ្នមម្រែចមកបុកលាចខ្លួនឲ្យនាងអមិត្តតា ។ ក៏ចាន់អន់ញ័រសោច បើយនាងនិយាយពីយល់សប្តិឲ្យតាជូជនស្តាប់សព្វគ្រប់ ហើយតាជូជនជញ្ជឹងគិតថា តាមយល់សប្តិនេះបើជាអញទៅក្នុងអញតាយថា ឯងមានគតិហើយ ចុះបើអញអាយុគេញ ៥០ ឆ្នាំហើយ តើនឹងតាយថា មានគតិឯណាបាន ។ តាជូជនក៏លួងលោមប្រពន្ធថា យល់សប្តិនេះល្អទេកុំគិតក័យអ្វី ។ ឯសប្តិរបស់តាត់ ។ លាក់មិនឲ្យនាងអមិត្តតាដឹង ព្រោះតាត់ដឹងថាយល់សប្តិរបស់តាត់ជាកេរ្តិ៍ ទើបនាំឲ្យអន្តរាយដល់ខ្លួនតាត់ទើបប្រពន្ធតាត់ ។

ឯនាងអមិត្តតាចាប់តាំងអំពីថ្ងៃនោះមក នាងតុំបេះស្លឹកឆ្នុកខ្លួនបេះតែរួយស្រួចអស់កំឡាំងល្ងិតល្ងៃ បាយក៏មិនទន់ឆ្ងាញ់ក៏មិនស្រេកដេកក៏មិនលក់ធ្វើការបំរើជូជនក៏តុំបាន ។ លុះកន្លងពីរថ្ងៃតាការកេតនាងក៏ប្រគ្រងឲ្យចាប់ជាចង់ចរគោគអាហារថ្មីកៗ ដោយអំណាចប្រែតមកចាប់ថ្ងៃ នាំបណ្តាលឲ្យនាងទឹកចង់ស៊ីញ៉ាំជនិទន្ទឹងគ្រួយជង់ជាត នាំឲ្យចង់ស៊ីសោច់ត្នោតចំហុយដាក់ថ្ងៃពុលឯកនាំឲ្យចង់ស៊ីក្តាសោច់ឆ្នា ចង់តែសម្លម្ហូសោច់ឆ្កែ នាំឲ្យចង់ស៊ីតង្កឹកស្ងោរជ្រក់នាំឲ្យស្រេកទឹកមួតគោខ្លៅ នាំឲ្យស្រេកទឹកដែលហូរចេញពីសាកអសុក នាំឲ្យចង់ដេកតែលើសំបកផ្លែខ្នុរដែលគេហាលឲ្យស្រកម ឲ្យចង់តើយតែជ្រលាក់សោច់ ចង់ដក់តែកញ្ជាំងដីឥតឈប់ ។

(មានត)

ព្រះគ្រូបញ្ញាលិខិត កៅ-សឹម

គ្រូមជ្ឈិមសិក្សាជាន់ខ្ពស់ ក្រុងភ្នំពេញ

(តមក)

ស្មៀម ៣ យ៉ាង

១- តាយមោនេយ្យ ស្មៀមកាយ ឬបច្ចាប់អ្នកថ្វាយឆានំផ្លូវកាយ (ត្រូវរៀបចាកកាយទុច្ចរិត ៣ ចេញ បំពេញកាយសុចរិត ៣ ឲ្យពេញទ្បើង)

២- វចីមោនេយ្យ ស្មៀមវាចា ឬបច្ចាប់អ្នកថ្វាយឆានំផ្លូវវាចា (ត្រូវរៀបចាកវចីទុច្ចរិត ៤ ចេញ, បំពេញវចីសុចរិត ៤ ឲ្យពេញទ្បើង)

៣- មនោមោនេយ្យ ស្មៀមចិត្ត ឬបច្ចាប់អ្នកថ្វាយឆានំផ្លូវចិត្ត (ត្រូវរៀបចាកមនោទុច្ចរិត ៣ ចេញ, បំពេញមនោសុចរិត ៣ ឲ្យពេញទ្បើង) ។

សេចក្តីស្មៀម ឬហៅថាបច្ចាប់អ្នកថ្វាយឆាំង ៣ យ៉ាងដូចពោលមកហើយនេះត្រូវដឹងថា : កាយទ្វារចិត្តជាធម្មជាតិអាស្រ័យនឹងគ្នា វៀរជៀសប្រព្រឹត្តធ្វើអំពើណាមួយ មិនមែនកាយសុទ្ធចេញទៅធ្វើតែម្នាក់ឯងឥតមានចិត្តជាគូកនទេ តែងមានចិត្តជាគូដៃប្រឹងគ្នាធ្វើអំពើនោះឯង

ទើបប្រព្រឹត្តទៅរួច ។ ដែលលោកឃាមឲ្យស្មៀមកាយ-វាចា-ចិត្ត
នោះ គឺកុំឲ្យប្រព្រឹត្តធ្វើអំពើអាក្រក់មានសម្លាប់ ចំបាត់បង់ជីវិតគេឬក៏
បៀតបៀនគេឲ្យកើតទុក្ខព្រួយមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយជាដើម សូម្បី
អកប្បកិរិយា[1] ប្រព្រឹត្តប្រមូរក្រវែងរៃសែងហោកញ្ជ្រៀវឥតសណ្តាប់
លោតលេងតញ្ជាត់កយដើងដៃកញ្ជេង ក៏ខ្លាចគ្នាលេងទៅវិញទៅមក
ចណ្តាលនាំឲ្យវៃលោកខាអាវ ឬក៏ឈ្លោះប្រកែកជាល់តប់គ្នានោះ គឺត្រូវ
តែវៀរលែងកុំប្រព្រឹត្តធ្វើឲ្យសោះ ។

បំតាមលោកនិយមវិញនោះ គួរដឹងថា: មនុស្សយើងដែលនៅជិត
គ្នា ឬក៏ធ្វើការងារកន្លែងដំណេងតែណាមួយ គ្រូដឹងអធ្យាស្រ័យស្គាល់តិចគ្នាទៅវិញទៅមកតាមពេលវេលា កុំប្រព្រឹត្តធ្វើការងារមានភាពដំ ឬនោះ
ចោកចោះវៃនេះនោះ ឲ្យឮក្អូរគ្នាឯកន៏ពេលដែលគេកំពុងនិទ្រា ឬ
កំពុងគ្រេះរ៉ះហេតុអ្វីមួយជាដើម ចណ្តាលនាំឲ្យមានសេចក្តីអផ្សុកព្រួយចិត្ត
ចៃតអាម្មណ៍ដល់អ្នកដែលកំពុងដេកកំពុងគិតឬក៏មានសេចក្តីទុក្ខព្រួយ
ដល់អ្នកដែលមានជម្ងឺឈឺចាប់កន្ត្រំខ្លួនជាហេតុមិនឲ្យដេកលក់ជាដើម ទាំង
អស់នេះក៏កុំប្រព្រឹត្តធ្វើឲ្យខុសកាលវេលា មិនដឹងប្រមាណអធ្យាស្រ័យគ្នា
ទៅវិញទៅមកនោះឡើយ ឬបាឍណនិយមថា: "អឺមជាជាន់អៀម, ស្មៀម
ជាជាន់ស្រដី" ជាតួយ៉ាង, គួរដឹងបានថា: មិនមែនឲ្យស្មៀមកាយ-វាចា-

---

១ កិរិយាមិនគួរធ្វើ ។

ចិត្តមិនឲ្យកំរើកកាយធ្វើការងារខ្លះទេ, ក៏ចាមិនឲ្យនិយាយស្តីខ្លះទេ, ចិត្តមិនឲ្យគិតគូរខ្លះទេ តើថាតាយត្រូវតែប្រឹងធ្វើការងារ ក៏ចាត្រូវតែហានិយាយស្តី ចិត្តត្រូវតែគិតគូរការអ្វីៗ ឲ្យជាំនសព្វគ្រប់ទើបបាន តែថាៈ តារស្ងៀមតាយ តើមិនឲ្យប្រព្រឹត្តផ្លូវអំពើអាក្រក់ដែលកើតឡើងតាមតាយទ្វារ, ក៏ចាកុំនិយាយពាក្យអាក្រក់ផ្សេងៗ ដែលកើតឡើងតាមវចីទ្វារ, ចិត្តកុំគិតរិះរែកឡំការម្នាលាំអាក្រក់ដែលកើតឡើងតាមមនោទ្វារប៉ុណ្ណេះទេតើ! គួរជ្រាបតាមពាក្យកាត់ដែលបានតែតាមទម្រង់ធម៌ក្នុងសេចក្តីដូចតទៅនេះ

កាព្យពាក្យ ៧

ស្អាតកាយសប្បាយចិត្ត ស្អាតវាចាសុភាសិតចិត្តស្មោះសេរ ធម៌ ៧ ពួកសត្តនិករ គ្រែតអរខ្លួលប្រតិបត្តិ ។ ទីដំបូងកើតសុខក្នុងជាតិបច្ចុប្បន្ន គ្មានហោរមកបន្ទរលួចកាប់កាត់ , កាយខ្លួនគ្រប់ជនពុកសម្លាត់ មិនឲ្យខូចខ្លាតរំខាសបង់ ។ ប្រកបក្នុងខ្លួនរោគដ៏ធ្ងន់ គ្មានគេចដំណេះមកចែចង់ លះបង់ចិត្តបង់ថ្លៃចិត្តមិនត្រង់ ព្រោះគាំទ្រសង្ឃឈរសម្លាត ។ មួយកាយពីរវាចាបីចិត្ត ត្រូវខំពិនិត្យឲ្យស្អាតជាត កុំធ្វើកុំពោលចិត្តប្រមាទ បង់ពៀរគោយាដអ្នកដទៃ ។ ទើបជាន់ស្អាតកាយវាចាចិត្ត តាមពាក្យតាំងតព្រៃជំនឿស្រេ ប្រដៅពួកសត្តក្នុងលោកិយ ឲ្យគាន់ធម៌ ៣ ជាដើមគាំធម៌នេះអ្នកប្រាជ្ញពីបុរាណ ប្រយ័ត្នខ្លួនប្រាណរំសង្វាត ព្យាយាមលះ

កាយវៃលប្រមាទ ក៏ចាមិនស្អាតចិត្តមិនល្អ ។ ឲ្យជ្រះស្រឡះពីក្នុងកាយ ឲ្យបៀសចេញឆ្ងាយរលេងមិស ចោលពុក្នុងកសុខមកកែត កាយក៏ចាល្អចិត្តល្អក្នុងល្អន់ ។ ឯធម៌ប្បាប់ស្ងៀមជាតិអ្នកជ្រាជ្ញ លោតមានអំណាចកុំឲ្យអន់ កុំឲ្យគាក់ដល់ថ្នាក់ចិត្តឬញ្ជើនាំ ស្ងៀមកាយចង្អំនដល់ស្ងៀមចិត្ត ។ ចោសកើតក្រែងខឹងតាមគ្នាណា ត្រូវគោរពក៏ចាត្រូវខំចិញ ចប់ខ្លាំងឲ្យខាងតែបានជិត កុំឲ្យជ្វាយក្រែត្យប្បាប់អ្នកជ្រាជ្ញ ។ ធម៌ញេនេះពុកជាដើមប្បាប់ ឲ្យជ្រាជ្ញគាន់គាប់តេញអំណាច ពុកជាកំពូនជ្រាណាម៉ើបនេទ្បាច ដោយសារមង់គាបស្ងៀមស្ងប់ស្ងាត់ ។ ធ្វើជ្រាជ្ញទៅគាន់សំណាក់ណា បញ្ចេញក៏ចាត្រូវប្រយ័ត្ន កុំចាប់រឿងនេមនចែងចាត់រឿងពួនបំបាត់ចោលចំបាំង ។ បង់ឲ្យពួនឯងបានគួរគាប់ ពោលពាក្យរៀមក៏គាងជ្រាជ្ញខ្លាំង បេះពាក្យចំនួនដំណាំង ឃុតគាប់មកតាំងការពោរពួន ។ ហើយជ្រាប់តាំងចិត្តអ្នកជាទៃ ថាពួនឈ្លាសវៃបេះមាំមួនឲ្យអស់អ្នកផងគេដឿពួន បេះចាត់ច្រែចួនការល្អជា ។ ជ្រាប់ក្លែងជ្រាប់ស្តាំឲ្យដឿសិប ថាពួនបេះទប់ខ្លាំងគ្នា ជួយសុខជួយពុកមកច្រែនគ្នា មិនឲ្យរវេទាដល់តួតក្រែម ។ ឯលោកអ្នកជ្រាជ្ញត្រង់ត្រង្គប់ តែកាយវាចាចិត្តសុទ្ធម ខិយាយការណាមិនច្រែមច្រំ ចៀសវាងភាពរំពុក្លាសិត ។ សូមអស់លោកអ្នកមើលរឿងនេះ ចូរខំត្រិះរិះតាមដំនិត តួស្រែងសេចក្តីដែលតេញចិត្ត យកមកពិនិត្យតាមយោបល់ ។

រឿងកិច្ចរ ២ ជាក់

ស្រេចក្តីថា: មានព្រានម្នាក់នៅក្នុងឥណ្ឌាសិន ទៅគាន់ព្រៃហិមពាន្ត បានចាប់កំនួរ២នាក់ជាប្តីប្រពន្ធយកមកចូលស្តុបពាក្យសិន។ ខ្ញុំសួរថា: "កំនួរទាំង ២ នេះមានគុណបំណាច់ដូចម្តេចខ្លះ?" ព្រានគាថាឆ្លើយថា: "កំនួរទាំង ២ នេះចេះកំចេះច្រៀងតិចតួចណែន" ។ ព្រះរាជាខ្ញុំត្រេកអរណែនព្រះរាជទានភ្នំដីច្រើនឲ្យទៅព្រានគោះ, ហើយខ្ញុំប្រើកំនួរទាំង ២ ថា: "ឯងចូរកំចូរច្រៀងទៅមើល!" ។ កំនួរទាំង ២ តតួថា: បើយើងច្រៀងបើធំមិនគាចនឹង ឆ្លុះឲ្យឮខ្លះឲ្យចប្លែកណាបាន ទេ ចម្រៀងក៏មិនពិរោះ គាលបើចម្រៀងមិនពិរោះហ៊ាយ ស្តេចនឹងតិះដៀលហ៊ាយនឹងសម្លាប់យើងពុំខាន, មួយទៀត បើយើងនោលពាក្យច្រើន ពាក្យមុសាវាទមុខជានឹងមានចាក់ដុមកដល់យើង កំនួរក៏ឈប់មិនច្រៀងមិនកំ ។ ព្រះរាជាខ្ញុំខ្លាល់ត្រាស់បង្គាប់ថា: "អ្នកទាំងឡាយចូរសម្លាប់កំនួរទាំងនេះ; ហើយចូរចំអិនសាច់ឲ្យតមមកឲ្យអញ" ។

កំនួរញ៉ីឮហើយតតួថា "កំនួរនេះ ព្រះរាជាខ្ញុំខ្លាល់ហើយមុខជានឹងសម្លាប់អញពុំខាន ដូចេ្នះត្រូវតែអញនោលទើបគួរ[1] ហើយនោលជាគាថាថា:

សតំ សមាសជ្ឈាន ឧព្ភាសិតានំ កុសលម្បិ ជាតុតំ
សុភាសិតស្ស ឧព្ភាសិតានំ សន្តមាជោ កិលេសេ
តស្មា តុណ្ហី កិមប្បរសោ ន ពាលស្ស ។

ប្រែជាភាសាកាឝ ๓

ឃេពាន់នៃពាក្យឧព្ភាសិត មិនដល់ចំណែកសុភាសិតឡើយ
ប្រសិណាមិនពោលសោះតែន្តើយ ឧព្ភាសិតនេះហើយនាំសៅហ្មង។
ព្រោះហេតុដូច្នេះប្រសើរជាង គួរស្ងៀមកុំថ្លែងខុសចំនង
(ឧព្ភាសិតដែលនាំឲ្យសៅហ្មង) ព្រោះលួចគ្នាំគ្នងនោះក៏ខេ ។
ព្រះបៀតាពណ៌ស៊ីទង់ ព្រះសណ្តាប់ហើយគ្រែកអះខឹងកំន្ទ្រាញ
ទើបត្រាស់ថា "អ្នកចាំងឡាយ ចូរយកកំន្ទ្រាញ៉ែនេះទៅលែងឯព្រៃ
ហាមកុំឲ្យមកទៀត,ហើយចូរចំអិនសាច់កំន្ទ្រាញ្ញែនេះមកឲ្យអញពីព្រឹក" កំន្ទ្រ
ញ្ញែលឮហើយគិតថា: "ស្តេចនេះមុខជាសម្លាប់អញព្រោះតែអញមិន
ពោល ឥឡូវនេះ គោងតែអញពោលទើបគួរ" ហើយពោលថា "មហា-
បពិត្រសត្វចិញ្ចឹមមានស្មៅជាចំណី ខានមេឃជាទីពឹង, មនុស្សមានសត្វ
ចិញ្ចឹមជាទីពឹង ព្រោះចិញ្ចឹមដើរតែជោយគោរស ๙, ឯខ្ញុំម្ចាស់មានព្រះអង្គ
ជាទីពឹង ព្រះអង្គជាទីពឹងនៃខ្ញុំ កំភរយោបស់ខ្ញុំ មានខ្ញុំជាទីពឹង ខ្ញុំ
ជាទីពឹងនៃភូរិយោ ។

សុភាសិត នឹង ការគោរព

លោកមហា "សៅរ៍ - លីរ"

វត្តសោយ ឃុំម្រៀន ស្រុកកោះសូទិន ខេត្តកំពង់ចាម

(ឥឡូវ)

សុភាសិតថា

បសុសត្វពីនស្មៅជាកក្សា ពួកជាពីនភជាសម្បូង ក្រែ ពីនបុណ្យមហាក្សត្រស្តេចស្តេង ពួកមច្ចាតែងពីនជលសា ចណ្តិត ពីនតែមានមិនាវពិត មន្ត្រីបុរេហិតក៏ខ្វោះណា ក្រែវេជ្ជពីនច្បាប់ ចណ្តិតក្សត្រា សត្វសង្ឃាពីនសទ្ធម្មា ។

សយំ ទេវេ បវស្សតិ ឧត្តិ ឥតេន អត្តិកោ
ន ហិ សុទ្ធត្តិកោ នត្តិ ឧត្តិ ពាលេន អត្តិកោ

ភ្លៀងធ្លាក់នរណាចាំថែចង់ ឈឺស្លាប់អាសន្នសូន្យអង្ឃង់ក់ សុះក្បែមក្បាន្តគ្នានអ្នកមិនជុំជ្ជា ពាលាឆ្នាំនរណាត្រែកោរអ៊ូ

យាតានុយាយិ ច កាលហិ មាណវ
អលញ្ច ពាលាំ បរិជ្ជយ សុខ្ឍ
មា ច សុខ្ឍ មិត្តេសុ ភាវាច ទុក្ខិ
មា អសុខ្ឍីនំ ច វសំ ន គច្ឆេ ។

ប្អូរដើរតាមដានបុព្វការី កុំដុតចាតដៃតាំងស៊ើមទទឹត កុំច្រូសស្តម្ភប់ ឈើឈប់ស្មាក់ល្អាបព្រឹក កុំលង់អធឹកតាមអស្តិពាល ។

ព្រះអាទិត្យក្តៅតែពេលទិវា ជ្ការយបន្ទាក្តៅថ្ងាពេលពត្រី ព្រះពុទ្ធបំភ្លឺ សត្វតាំងកតបី បញ្ញាពិស័ក្តីសត្វទិនទី ធ្លាញ់អ្វីមិនស្មើសេសុកាសិត ក្តៅអ្វីស្មើទុមិនស្មើនិយេគ្គី ពុលអ្វីមិនស្មើពុលពាលពៃរ៉ យាយីអ្វីមិនស្មើ ព្យាធីរួញ្ជា លួអ្វីមិនស្មើត្រែវបំណុចចិត្ត ជ័រអ្វីស្អិតមិនស្មើសិនេហា ស្រឡាញ់អ្វីមិនស្មើសង្ឃឹក តាប់ចិត្តអ្វីមិនស្មើច្បាណឯង តួចអ្វីមិនស្មើទោសអគ្គអាត្ម ធំអ្វីមិនស្មើសាតធំពេធ ខ្ជាំងអ្វីមិនស្មើស្ថាខតម្ពប្រែងវែង ធំអ្វីស្តែងមិនស្មើទោសគេមិញ ។

សេលោ យថា ឯកឃនោ វាតេន ន សមីរតិ

ឯវំ និន្ទាបសំសាសុ ន សមិញ្ជន្តិ បណ្ឌិតា

ជាតិសិលាធំដុំដុលតាន់មួយ ឥតរំជួយដោយវាយោម្តេចណា ជាតិបណ្ឌិតឥតញ័រតាមវាចា និន្ទាបសំសាដូច្នេះឯង ។

សុភាសិតថា

បញ្ញាខុតជាទ្រព្យវិសេសថ្លៃថ្លា បញ្ញាខុតជាអាវុធវជីរ បញ្ញាខុតជាដួងនេត្រតាំងព័រ សាគរមន្តីនេធ៌តិតដឹងបាន ។ ទេខ្ញុសមុទ្រស្មុទ្ធមិនសូន្យរលក ជាតិមេឃពពកមិនសូន្យស្មោះស្មាន ជាតិច្បាជ្ញមិនសូន្យក្បួន

តម្រាកាន ជាតំមន្ទុស្សប្រុណាមិនសូន្យព្យាធ ។ ពេងស្រែតណាតាមិន
សូន្យប្រុស ភ្លាត់ខ្ទុសមិនសូន្យកន្ធីក្បួនពិធី ជាតំមន្ទុស្សមិនសូន្យវិន្ទ្ធី
ពាក្យព្រះមុនីមិនសូន្យចាកឆាប់ ខន្ធបឹងសីនមិនសូន្យមច្ចា ឋព្ភូតាមិន
សូន្យសិលាជាតំ ប្បុថុជ្ជនមិនសូន្យក្តីប្រមាទ ព្រះមុនីនាថមិនសូន្យ
គុណអធិក ។ មហេណ្ណាពជាកពសព្វត្ថា អរញ្ញជាកពសព្វសារត្រីក្ស
ទីតៀមផ្សារជាកពពួកតមិក អណ្តូងទឹកជាកពនៃដង ។

អនុច្ចាយេន យោ អត្ថំ ឥច្ឆតិ សោ វិហញ្ញតិ

សូច្ចាយេន តជ្ជាយំ អាសា ចារំ វ ចាបុណោ

អ្នកបង់ប្រយោជន៍មិនយល់ខុចាយ តែងក្តៅក្រហាយទឹកស្តាយ
ក្រាយពីត អ្នកបង់ប្រយោជន៍យល់ត្រូវហ៊ានពលស្ថិត បំណងចិត្តតិចបង់
ឆ្ងល់ត្រែយថាន ។

សុភាសិតថា

សេតគាហារធ្វើការកើតប្រសើរ សេតគាហារដើរលេងឈ្មោះមោឃា
ស៊ីហើយគ្រាច់លេងភាតគោតគាក ស្ងាបំភ្លៅជារស់នៅសៅស្រែកផុត ។
សិល្បសាស្ត្រប្រើខុសក្បួនជាពិសស្ងួត គោជនមិនត្រូមស្ងួតជាពិស
ឆ្ងុត បំណីល្អជាពិសអ្នកត្រសុទ្ធ ពាលបុត្រជាតិសត្រកូលវង្ស សក្តិ
ខត្តមជាពិសពួកតាលា ស្រីល្អជាពិសអ្នកតំការអង្គ ពួកសិកាជាពិស
ពួកកិក្ខុសង្ឃ ស្រីជាពិសអង្គព្រហ្មចារី ។

ឧថាយំ ចិន្តយំ វិទ្វា តថាថាយំ ច ចិន្តយេ

សុខមិច្ឆំ ទុក្ខំ ជាណេ ឯវំ សិទ្ធី ឧបជ្ជវេ

អ្នកប្រាជ្ញបើគិតប៉ងកេចំរើន ត្រូវក្រែរនែគិតក្តីវិនាសផង បើស្វែងសុខត្រូវស្គាល់ទុក្ខទាំងពីរផង ដៃបនេះ ហានឹទើបកើតស្រីសិទ្ធិ ។

សុភាសិតថា

បជ្ជុន្នោអូជ្ជមេហាមេឃ កើតតម្រែកដែកសុខសត្វសម្លាញ់ ព្រះពុទ្ធឥន្ទ្រទ័ប្រែទានធម៌ណ្តាកយ កើតសប្បាយផ្សាយសុខសព្វសត្តា ។ សូរ្យសែនបែនធ្វើភ្លឺគ្រែចះ សត្វសំពស់កតផង់ជំពាសុខា ក្សត្រប្រែសើរប្រសប់ធ្វើបាយា ត្រូវដឹងក្បាដាតិហ្វូតភ័យ ។

សុភាសិតថា

បើនឹងធ្វើឲ្យកើតគប្រាថ្នា បើនឹងថាឲ្យសមគាមគំទ្រ បើជួញឲ្យសមគប់គេធ្លាយជិត បើនឹងរិះគិតឲ្យបានកើតការ ។ បើនឹងខំឲ្យខែងតាន់ដើមវែ បើនឹងកែឲ្យគបទឹងបរិហារ បើនឹងឈប់ឲ្យគេគោតត្រកោរ បើនឹងជោះសោះឲ្យសមសំនួរ ។ បើនឹងកន្ត្រកឲ្យគក្តួតសម្លុត្រ បើប្រយុទ្ធឲ្យចាញ់ឈ្នះដំគួរ បើសង្ឃឹយឲ្យស៊ប់សង៌សាកសួរ បើនឹងយួរឲ្យពេញមួយយោងដៃ ។

អាសីសេថេវ ប៊ុរិសោ ន ជិវ្ជិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ

បសេយ្យ អត្តនោ ផលំ យថា ឥច្ឆេ តថា សិយា

ច្រៀសច្រាជ្រប៉ិនច្រាវព្រោះផលអ្វី មិនខានដល់ខ្លួនកុំថយអាសា
ខំព្រាំយូរតន់យើញផលអាត្មា ច្រាថ្នាយ៉ាងណាបានការបោះពិត ។

សុភាសិត

សត្វសត្វសត្វច្រាណាមានចិត្តដាំ កន្លងឆ្ងាយសុទ្ធតែគ្រប់សត្វ
ខ្លួនពីងខ្លួនទើបកើតអត្តខ្ពស់ កុំពឹងច្របាត់នៃអ្នកដទៃ ។ អ្នកច្រាជ្រតាន់
តែច្រាប់ខុសឬត្រូវ ស្គាល់ផ្លូវត្រូវខ្លួនទំនើរលក្ខណៈ កុំឲ្យជ្រមុលជ្រុលជ្រួត
ត្រាកត្រៃ សតិរំពៃលៃផ្សេចន្លឹត ។

ស្វាការស្ស ភូថភ្ងេ មហិសស្ស បុម្មុទ្ធកោ
និសោ ទុដ្ឋោ សទា នោសេ បុរិសេ ឥត្ថិយា រតិ

ជ្រួកស្រួរត្រូវនឹងជាតូចតក់ដ ពួកក្របីត្រូវនឹងខ្លាចតែកក់
ចោរយោរយៅត្រូវទឹកទោសលាមក បុរសស្ដីត្រូវឈ្លក់នឹងស្រីច្រឹស

សុភាសិត

ឃ្លោកត្រឡាចចន្ទើរលើខ្នងសេះ តែងរបេះជ្រុះគាន់ពសុធា ផ្កា
កម្ពុជខ្ពុំលើកក្បាលៅផ្កាច្ចា តែងក៏រលោលាតចាកសិរសី ។ ត្រាប់ស្លែមិន
ជាប់លើប្ញទ្ធដែកស្លែ តែងអើលក្ងួចជ្រុះបុះមកដីធ្ងន់ផុតត្រឹមជនពាល
អន្យតិរ្ថិយ បបរីតធ៌ត្រូមិនឈ្នះ ជាតិចំណងពន្ធចំណាប់ចំផុត ព្រះ
ពន្ធ្យពុទ្ធពោលថាតាមប្ញផ្ទះ ជនសោម័ញ្ញមិនឆ្ងាយទឹងគាត់លះ ប៉ើចង់ឈ្នះ
ចូរដំរេះសិក្ខា ។

សុភាសិត

ជីវិតខ្ញុំគេខុសស្មោះរក ហៅថ្ងៃណាលាមកស៊ូស្លាប់ទៅវិញ រស់ឯក-
ប្តូនគានខុកូនចៅម្នេញ ជីវិតនេះពេញទំនៅសេដ្ឋា ។ ធ្វើយអ៊ីមិនស្មើដើរ
ធ្វើយហាបហាត់ ធ្វើយអ៊ីមិនស្មើវង្គសង្ឃាក ធ្វើយអ៊ីមិនស្មើតាលធ្វើយទេមា
ធ្វើយអ៊ីមិនស្មើសាស្តាធ្វើយតត ។

មិត្តោ ហាវេ សត្តបនេន ហោតិ
សហាយោ បន ទ្វានសកេន ហោតិ.
មាសឌ្ឍមាសេន ច ញាតិ ហោតិ
តទុត្តរិំ អត្តសមោ'បិ ហោតិ

គមិកបរចាកជាមួយគ្នា ត្រីមសត្តបទាហៅថាមិត្រ គមិកបរម្នាក់ៗ
ធ្វើយជិត ដប់ពីរដំហានពិតហៅសំឡាញ់មិញ អ្នករួមសំវាសអស់តន្ទះ
វែ ឬមាសឯកឯហៅសាច់ញាតិពេញ អ្នករួមសំវាសយូរលើសនោះ
វិញ ខុសស្មើកាយិញអាត្មាខ្លួនហោង

សុភាសិត

ម្ចាស់ម្យ៉ាងប្រណិតពិត្តប្រណី ប្រៃពាសាពាល៍មិនស្តាប់ពុកម្នេញ ម្ចាស់
ម្យ៉ាងចិត្តជាមិនស្តាប់ចាញ់ជ្រៃញ ប្រៃខ្ញុំលំគេញ្ជាទឹងដោយគាល ម្ចាស់
ម្យ៉ាងចិត្តក្លាប៉ងអាកេ ខ្ញុំល្អក៏ល្អវាដេមិនស្តាប់ស្តាល ម្ចាស់ម្យ៉ាងឡេះ
ឡោះប្រៃឡែងជាលក់ាល ម្ចាស់នេះខ្ញុំក្បាលកណ្តាលតូចម្ចាស់ ម្ចាស់

ម្យ៉ាងអាងធំរំលោកលើច្បាប់ ខ្លួនខុសបង្រ្កាបគេដោះចំគាស ម្ចាស់
ម្យ៉ាងពុតខូចលួចរុមសំវាស ម្ចាស់ខែះផ្ទាស់ឈឺគ្មាដោដាសា ។ ម្ចាស់
ម្យ៉ាងចិត្តឈឺឈឺកូរហាត់កងអគ្គី ឆ្កួនបន្តិចគ្រែធីក្តៅពេញត្រែហា ម្ចាស់
ម្យ៉ាងចិត្តខន់ចេនខន់ស្ងួនគ្នា ឃើញឆ្កួនក្លែងថាច្រាប់ក្រែមតាមល្ង ។
ម្ចាស់ម្យ៉ាងចិត្តស្មាញកំណាញ់ទ្រព្យធន គ្នាត្រតង្រែនរំគេនំបន្ទ ម្ចាស់
ម្យ៉ាងឥច្ចាមិនឲ្យគ្នាល្អ គ្នាល្អះសង្កត់កបង្កអាបម៌ ។ ម្ចាស់ម្យ៉ាង
សំដីស្រួលចិត្តអួលខ្លាញ់ ពោលពាក្យផ្អែមធ្លាញ់លួងស៊ីសាច់
ម្ចាស់ម្យ៉ាងចិត្តខ្ចិលខ្ជិលចណ្តាច់ អាកេស៊ីសាច់ថាគេមានគុណ ។
ម្ចាស់ម្យ៉ាងចិត្តល្អត់សំដីផ្អែមល្អូត ចោតឯងឯងជួលស្លូកលួចយកទ្រព្យខ្លួន
ម្ចាស់ម្យ៉ាងស្តីប្រណិតចំគ្គារុណ មន្តវិជ្ជាគុណាមេត្តាច្បាប់ប្រៀន ។

ឯវំ ឧត្តារី កដចោសី ភុក្កុលវំសំ អហាបយិ
សង្ខោ សីលេន សម្បន្នោ ឃុន្តោ ហោតិ បសំសិយោ
កូនតបធម៌ច្បាប់ត្រាប់ឧកា ចំញឹមមេថុនបការផៅ មានសព្វ
សីលតាមពួតដែ៏ឥ វង្សត្រកូលតាំងរៀងគេសរសើរពៃក្រ ។

មា ការំ បមុខំ កណ្ហា នីវិតំវ សនេសតោ
មាតា បិតា ចិវ នេវ ភៅ ធុតិយោ ភវតិ តថា
តាមគុណកុំយកឆ្កួតិម្ប ។ មាតុប្រទេសខុកជាដីវ៉ា ម្ដាយឪពុកចាំ
ខុកជាទេព្តា ត្រូវបានការដាទេពទីពីរ ។ (មាឥ)

DÉPÔT LÉGAL

កន្ទុបសុវិយ្យ

ទស្សនាវដ្តី ផ្សាយដំណឹងខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ ចោះពុម្ពផ្សាយ
អំពីពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

បណ្ណាធិការ ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ: ហួង នីតន្ទមន្ត្រី ញ៉ុក - ថែម, បណ្ឌិត នៅ
ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ
បណ្ណាធិការ ផ្នែកដំណឹងសាសនា: ព្រះគ្រូសុវណ្ណញាណ - សួរ - ហាយ
ព្រមទាំងមុំព្រះភ្លៃបីនាក់ នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

មាតិកា

ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ		*ទំព័រ*
លោក ភ័ឃ - ប៊ុក សម្រេចញឹងធំ		
នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ	រឿងបុរសតឹងរ៉ូបទ្វីបអាស៊ី (តទៅ)	៥៦១
ហួង នីតន្ទមន្ត្រី ញ៉ុក - ថែម	វិធីរក្សាភាពកាយ តម្រូវតាមសេចក្តីត្រូវការ របស់ធម្មជាតិ (តទៅនឹងបន្ត)	៥៧៤
ឃុន សុន្ទរមេធី ញូង - សឿង	ឯកសារស្រាវជ្រាវ ភាគទី ១៤ (តទៅ) . . .	៥៨៦
អ្នកឧកញ៉ាឥស្សរវង្ស សំ - ស៊ីន ចៅក្រមប្រឹក្សាសាលាទុរណ៍	រឿងព្រៃងខ្មែរ "រឿងអាថ្លឹងឆឹង" (តទៅនឹងបន្ត)..	៥៩៤
ផ្នែកសាសនា		
ព្រះគ្រូបញ្ញាលិទ្ធ កៅ - សឹម គ្រូមន្ត្រីខសាលាជាលំដាប់ខ្ពស់	យុវជនយោធា (តទៅ)	៦១៤
លោក ឧបាសក សៅរ៍ - លីវ	សុភាសិតនឹងការពោលទៀត (តទៅ)	៦១១

លោក រ៉ាយ - ប៊ីក

ចេញស្រែងច្រៃពីទស្សនាវដ្តីបារាំង Extrême Asie ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩២៤
និងខែឃ្លាំងរៃយៅ ឆ្នាំ ១៩២៥

(តទៅ)

ក្នុងសម័យកាលដែលគ្រួសារ ស៊ីន យ៉ាត់ - សេន មានឋានៈជាប្រធានជិតស្និទ្ធ ជាមួយនឹងរាជវង្សរបស់ប្រទេសចិន ក្នុងឆ្នាំ ១៩១២ ។

ពិតមែនតែលោក ស៊ុន យ៉ាត់ - សេន មិនបានកាន់តំណែងប្រធានាធិបតីយូរអង្វែងទេ ដោយលោកសុំលាចេញវិញរួចភ្លាមៗ ដើម្បីជាការធ្វើសម្រេចបានតែមួយគត់ ដើម្បីលោក ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន គួរបានទទួលនូវតង្វាយដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងចំណោមអ្នកស្នេហាជាតិ ។ ហេតុដូច្នេះ លទ្ធិសាធារណរដ្ឋចិន ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលនេះ ប្រទេចដោយអំពើសប្បុរិតធម៌ ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរលើស្ត្រីរូបនេះ ។ បើសាធារណរដ្ឋចិនធ្លាក់ក្នុងការដោយលំបាកខ្លាំង ក្នុងរវាងខួបនៃលោក ស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន នេះដែរ ។ នេះហើយដែលយើងជឿជាក់

តាមរយៈចលនយល់ឃើញជាពីរប្រការដែលជាសេចក្តីសង្ខេបក្នុងដីវប្រវត្តិ (biographie) របស់អ្នកផ្តាច់ការទិសខាងត្បូង (Dictateur du Sud) ។

បើពោលតាមប្រវត្តិសាស្ត្រវិញ គ្រោយដែលបានចាត់តាំងសាធារណរដ្ឋចិនរួចហើយ ហេតុគេនៅប្រទេសចិនមិនបានស្ងប់ជាបន្តបន្ទាប់ គ្មានសង្គ្រាមពលរដ្ឋជានិច្ចនិរន្តរ៍ តាំងពីឆ្នាំ ១៩១៣ មក ដោយហេតុលោក ស៊ុន-យ៉ាត់-សេន ជាមេបដិវត្តន៍ ជាប់ជានិស្ស័យប្រចាំសន្តានចិត្តរហូតមក ។

ហេតុនេះហើយ បានជាលោកមានគេវិរឈ្មោះលើកឡើងថាជាមនុស្សយោធាយ៉ាងសំខាន់ ប៉ុន្តែប្រសប់ខាងការរៀបចំធ្វើបដិវត្តន៍ ប្រហែលជាមិនស្ទាប់ប៉ុន្តែប្រសប់ខាងការរៀបចំរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកទេ ប៉ុន្តែលោកជាមេបដិវត្តន៍យ៉ាងវិសេសវិសាលហើយ អាចធ្វើបានត្រប់គ្រាលជង ។ គ្រាលោកបានទទួលពាក្យទន្ទឹងពីពួកសមាជិក ដែលរួបរួមធ្វើការជាមួយគ្នា ដែលលោកមិនបានយកចិត្តទុកដាក់នឹងរដ្ឋាភិបាលនៃអនាគតនៃខេត្តក្វាន់ទុង ។ លោកតបវិញថា «មិនទាន់ដល់ពេលដែលត្រូវគិតបែបនេះទេ យើងត្រូវគិតស្រោចស្រង់ប្រទេសចិនសិន» ។ តើគំនិតបែបនេះ ជាការគិតខុសមែនឬ? យើងនឹងទម្លាក់កំហុសនេះដាក់លើបុរសនេះដោយរួសរាន់ពុំបានទេ ព្រោះមានទុបស័ត្ត នឹងហេតុបច្ច័យ

នានាប្រឈមរ ដែលមិនអាចចាត់ការឲ្យបានស្រួលខាន់ចិត្តបានក្នុងរយៈ
២ - ៣ ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ក្នុងភាគដែនដីដ៏ធំទូលាយដូចជាប្រទេសចិននោះ ។

ឥឡូវយើងគួរពិចារណាមើលថា សាធារណរដ្ឋចិនដែលតាំងបង្កើតឡើង ដោយស្នាដៃលោកដុកទ័រស៊ុន - យ៉ាត់ - សេន នោះប្រពៃឬទេ ? គួរចាំនាមលោកខុងកុងពីរនាក់ថាជា រ៉ាបុរស ១ របស់ប្រទេសចិន ឬជាអ្នកនាំឲ្យប្រទេសចិនបានសេចក្តីទុក្ខលំបាកអាប់ឧត្តមភាពវិញ ?

២ - មហាត្មគន្ធី

១ - ពណ៌នាដោយសង្ខេប អំពីកលិយុគនៅប្រទេសឥណ្ឌា លោក R. d'Espic-Rac រៀបរៀង ។

ពួកអ្នកដឹកនាំយ៉ាងមជ្ឈមភាគលទ្ធិគណជាតិនិយមចាំណុកក្នុងកាលមុននេះ បានធ្វើពាក្យកាលការ ១ ប្តឹងទៅរដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេស ដែលមានសរុបដោយសង្ខេបថា ពួកភាលរដ្ឋឥណ្ឌាត្រូវការស្វ័យភាពជាប្រជាធិបតេយ្យដោយដាច់ខាត ប្រសិនបើអ័ង្គុតែបានយកចិត្តទុកដាក់ការពារ កុំឲ្យប្រជាជាតិគាន់លទ្ធិជាតិនិយម ដែលមានសន្ធានចិត្តក្តៅក្តៅធ្វើការចលាចលទៅបាន ។ ហេតុនេះបើពោលដោយសំដីត្រគាត គ្រាតចំពោះស្ថានភាពនយោបាយនៅប្រទេសឥណ្ឌា មិនត្រូវនឹងមតិរបស់ជាតិអង់គ្លេសទេ ។ ពួកប្រជាជាតិឥណ្ឌាស្ទើរតែគ្រប់ថ្នាក់ពាំងអស់

មានបំណងតាមពិតត្រង់ចង់ផ្ទេរសិទ្ធិនយោបាយបានពេញលេញឡើង ។ សិទ្ធិនយោបាយបែបនេះ មានពាក្យការលោតម៉ុងតាគុយ (Montagu) បានប្រតាល់ឲ្យហើយតាំងពីឆ្នាំ ១៩១៩ ហើយថាជនជាតិអង់គ្លេសក៏បានដឹងច្បាស់ ។ ប៉ុន្តែកន្លងផ្លាកចុងក្រោយ គេបានចោទសួរថា តើរដ្ឋត្រូវការនយោបាយបែបឥស្សរជ្ជ (Dominion) ឬជាបែបផ្តួចក្នុងបច្ចុប្បន្នដែលតើរដ្ឋមិនត្រូវការ ដើម្បីកុំឲ្យការចេញចូលខាងក្នុងប្រទេសមានទុក្ខសុះខ្ជាំងឡើង ។

ចុងក្រោយផ្លាកចុងប្រទេសឥណ្ឌា ទឹងចង្ក្រានផ្ទេរតម្រូវតាមបំណងចិត្តរបស់ប្រជាជនឥណ្ឌា មិនមែនដាយស្រួលទេ ។

* * *

ពេលដែលកំពុងមានសង្គ្រាម ទឹងផ្តាំដំបូងដែលមានសន្តិភាព ហើយ ភស្តុតាងណ្ឌាបែបនេះចេញជាពីរពួក គឺពួកមន្ត្រី, ពួកឈ្មួញ, ពួកធនាគារ ត្រមាំងពួកអ្នកមានសតិបញ្ញា ប្រមូលគ្នាជាគណបក្ស ១ ហៅថាគណបក្សសេរីភាព (Parti libéral) ។ នយោបាយរបស់គណបក្សនេះយល់ថា ការសង្គ្រោះជាតិទឹងផ្ទេរទៅបានសម្រេច លុះត្រាតែរួបរួមគំនិតដោយបរិសុទ្ធចិត្ត ទឹងការខុនចិត្តគ្នាទៅវិញទៅមកចំពោះប្រទេសអង់គ្លេសតែ ដើម្បីចំរើនសេរីភាពទឹងសិទ្ធិរបស់ខ្លួនទៅតាមលំដាប់ ។

គណបក្ស ១ ទៀត ហៅថាគណជាតិនិយម (Nationaliste) ដែលនៅក្រោមបង្គាប់បញ្ជាលោកនន្ទិនមិត្តកក្តិរបស់លោក ដែលកាន់សាសនាមហាយ៉ាន ព្យាយាមធ្វើវិវឌ្ឍន៍ដល់ប្រទេស ដោយប្រើនយោបាយយ៉ាងសន្តិវិធី ដើម្បីបញ្ជាក់ប្រទេសអង់គ្លេសឲ្យយល់ថា ការដែលឲ្យមនុស្សប៉ុន្មានតំបានសិទ្ធិអំណាចគ្រប់គ្រងជនជាតិឥណ្ឌា មានចំនួនដល់ ៦០០.០០០.០៤០ នាក់មិនបានស្ថិតស្ថេរបានយូរទេ ។ ប៉ុន្តែគណៈបក្សនេះលំអោយអន្តរាយទៅ តាំងពីកាលដែលរាជការចាប់លោកនន្ទិទៅឃុំខ្លួន ។ មានពួកបុលសេវិស្ត៍ (bolcheviste) នៅក្រៅប្រទេសឥណ្ឌា នឹងពួកមហាហ៊ិនទៅតាស៊ីកណ្តាល ចូលមកកាន់ប្រទេសឥណ្ឌា បណ្តាលឲ្យកើតចលាចលឡើង ។ ពួកនេះមិនព្រមប្រតិបត្តិតាមលទ្ធិ ដែលលោតមហាត្មៈបានទិញមកផ្សាយ ដែលឲ្យទំនប់ទល់ដោយប្រើនយោបាយយ៉ាងសន្តិវិធី ទើបបណ្តាលឲ្យកើតចលាចលខាងផ្លូវនយោបាយ ក្នុងឆ្នាំមុនៗ នេះ ។

រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសមុននឹងគណបក្សកម្មករ (Travaillistes ou Labour Party) ឡើងកាន់អំណាចមុនៗក្រសួង បានប្រើឧបាយកលដ៏ក្រៅដើម្បីបំបែកពួកហិណ្ឌូនឹងពួកមហាហ៊ិនឲ្យបែកសាមគ្គីគ្នា ។

ឯកិច្ចការដែលបានសន្និសីទនៅប្រទេសឧរ៉ូ ដោយគេបានផ្តាំផ្ញើសម្តែងកិច្ចរវាងពួកមហាហ៊ិនទៅឥណ្ឌានឹងពួកមហាហ៊ិនទៅអង់គ្លេ (An-

gora) ។ ចំពោះប្រទេសអាហ្វកានីស្ថង់ (Afghanistan) គេបានបិទទ្វារ
នេះ ហាមមិនឲ្យពួកបុលសេវិស្ត៍ជ្រែតចូលទៅបង្កការចលាចលបាន
ហើយទាំងមិនឲ្យនាំយកអាវុធយុទ្ធភណ្ឌ ទំនិញសម្ភារៈប្រើការ
ក្នុងការចលាចលនោះផងទេ ។

នៅប្រទេសឥណ្ឌា គេបានធ្វើឲ្យមេឥណ្ឌាងឥណ្ឌាជាតិ-
និយមឲ្យនៅក្រោមអំណាចដោយងាយហើយ តែមានចំណងដូចគ្នា
គឺរួបរួមជាតិបានសំរេចដោយសន្តិភាពជាតិនិយម តែមិនត្រូវឲ្យកលជាល
ខ្លួចសិទ្ធិជាតិអ៊ីរឡង់ជាតិអាមេរិកាំង ។

ក្រោយដែលបានបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាខែត្ត (Conseils Provinciaux)
ដែលមានពួកហិណ្ឌូចូលប្រជែងដើមដំបូងបង្អស់ គណៈរដ្ឋមន្ត្រីបាន
ប្រគល់ឲ្យជាតិហិណ្ឌូពីរនាក់ជ្រើសតាំងបានចាំងពីរខេត្ត ។ ពិតមែនតែ
ជាតិហិណ្ឌូចាំងពីរនាក់មិនត្រមទទួលការៈ តែជាហេតុបញ្ជាក់ឲ្យឃើញ
ច្បាស់ក្នុងការរៀបចំដ្ឋសភាខេត្ត ក្នុងអនាគតឈានទំរាំប្រទេស
អង់គ្លេសក្តីតែរសម្រុះសម្រួលបាន ក្នុងបញ្ហារដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ ក្រោយមក
ដែលលោកចាល់ដ្វាំង (Baldving) បេញពីតំណែងនាយរដ្ឋមន្ត្រី ហើយ
លោកម៉ាក់ដូណាល់ដ៍ (M. Mac Donald) ឡើងកាន់ការពេញទី ។
កាជការក៏បានដោះស្រាយដែរ ។

លោកតន្ទីៗជាមនុស្សផ្សេងពីយើងឡើយ តាំងពីថ្ងៃដែលលោកចេញពីតុកមក, ដ្បិតក្នុងរណៈដែលលោកជាប់ឃុំ លោកមានជម្ងឺជាច្រើនខែ ។ ចិត្តលោកស្រួញមិនហ៊ានប្រើកំឡាំង ហើយលោកបានឲ្យដំណឹងតាមពួកកាសែតនឹងតាមលិខិតដែលលោកបានផ្ញើទៅពួកមិត្តភក្តិនានាយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា គ្រាន់តែសុំឲ្យប្រទេសអង់គ្លេសតែប្រគល់សិទ្ធិខ្លះឲ្យមកពួកក្រុមជាតិនិយមយ៉ាំងមធ្យម (Nationalisme modéré) ដែលខ្លួនលោកធ្វើជានាយកគណបក្សនេះ ដើម្បីដឹកនាំប្រទេសទៅរកនយោបាយប្រកបដោយសុវត្ថិភាព ។

ម្ល៉ោះតែបានសន្ធិសញ្ញាមួយក្នុងពេលនាប់ៗនេះអំពីរឿងតាំងគណៈកម្មាធិការ ១ ដែលមានសមាជិកច្រើនជាតិច្រើនគណៈរួមបញ្ចូលគ្នា (Commission mixte) មានភារកិច្ចត្រួតពិនិត្យពួកមេនៃនយោបាយជាតិផ្សេងៗសម្រាប់ពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ឲ្យដឹងថា តើកិច្ចការណែនាំប្រឡោតម៉ុងតាគុយ (les réformes de Montagu) សមតាមបំណងរបស់ប្រជាជាតិភាគច្រើនឬទេ? តើក្នុងវិធីដូចនេះនយោបាយបច្ចុប្បន្ន ប្រទេសអង់គ្លេសត្រូវប្រែយោបល់ចំពោះសម្រាប់ប្រទេសឥណ្ឌា ដើម្បីធ្វើការឲ្យបានសម្រេចប្រយោជន៍ពិតប្រាកដ ហើយឆាប់ហ៊ានសមតាមបំណងនៃសេចក្តីណែនាំនេះ? -

មួយវិញទៀត លោកឧបរាជប្រទេសឥណ្ឌា (Vice-roi des Indes) បានបញ្ចេញមតិ ចំពោះពួកគណៈជាតិនិយមយ៉ាំងមធ្យម (les éléments

modérés du nationalisme) ថាអ្នកមិនចាំបាច់តតូរឲ្យវែងឆ្ងាយខ្លាយ
អំពីសេចក្តីព្រាងមតិរដ្ឋសភា ដែលលោកម្ចាស់តាគុយផ្តើមធ្វើឡើង ទើន
ការផ្តាច់សម្ព័ន្ធកិច្ច ដែលជាតិចាំងពីរឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ត្រូវស្រាយទំនាមកយ៉ូរ
រហ័យនោះទេ តង់តែអ្នកត្រូវលឿនទៅមុខបាន ។

ការដែលទំរង់ប្រែឆ្លងតាំនៃរដ្ឋាភិបាលតម្មការ (Gourvernement travailliste) មិនបានសម្រេចប្រយោជន៍ក្នុងការរួបរួមតណៈជាតិនិយមផ្សេង តាមកម្មវិធី ដែលតណៈនេះបានចាត្តាញតិ ក្នុងសម័យបើកប្រជុំតណៈតម្ចាងការហ័យជាកម្មវិធីរបស់ប្រជាជាតិដទៃនោះទេ គ្រប់ជាមានហេតុផាសំខែងខ្លួនតំនតគ្នាយ៉ាងសំបើម ។ ពួកឧហាហ្ម័ត ទើនពួកហិណ្ឌូ មានចំណាប់ចង់តែប្រែរដ្ឋាភិបាលតាំងស្រុង ផ្សាយនយោបាយដោយតាវុណាតម្ម ផ្តួលគ្នាទើនយោបាយអង់គ្លេស ។

ក្នុងពុទ្ធសាសនិកជន ពួកនេះមានប្រែនយោបាយផ្សេងៗគ្រមាំងវិធីពិសាដដែរតមនុស្សជាវិធីដែលអាចធ្វើឲ្យរដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសដែលមានបរិយាកាសកាតកោងចាកចេញពីនតាបាន ហើយនាំគ្នាមកប្រជុំក្តៅបុណ្យជាតិភ្លិចស ចំពោះរើបគ្គលស្នេហាជាតិតាំងឡាយ ។ តំរិយាប្រតិត្តិយ៉ាងចំឡែកនេះ ពុទ្ធសាសនិកជនតែរបស់ពួកយ៉ូរដែន ហើយប្រកាសផ្សាយដល់ពួកនិស្សិតមហាវិទ្យាល័យផង ។

ចំពោះការពន្យល់ពួកលោកគន្ធិនិយមពួកសាវតរបស់លោក ដែលបានដឹងខាងដើមនេះយោបល់ខ្លះឆ្លើយថា សំដីផ្សាយបែបនេះ មិនអាចញុះញង់ផ្លាកថុលអង់គ្លេស គណៈកន្សាវាត (Conservateur), សេរីភាព (liberal) កម្មករ (Travailliste) ឲ្យកែប្រែចរិតអ្វីឡើយ ។ លោកគន្ធិនិយមសាវតរបស់លោកជ្រាបថា ការធ្វើដូច្នោះ ជាហេតុនាំឲ្យខូចពាក្យសុំរបស់ប្រជាជាតិឥណ្ឌា ក្នុងការកែប្រែភាពជាការប្តូរប្តាច់ទង្វាច់ទៅវិញ បើបែរជាអៀសស្ទឹមៗ ប្រហែលជាបានផលប្រយោជន៍ក្នុងការចាមចារគ្រាន់បើជាជាង ។ ហេតុនេះបានជាលោកគន្ធិនិយមសាវតរបស់លោក ខំប្រឹងព្យាយាមរំលុបលាងពាក្យដែលមានដូចពោលមកនេះ ហើយឲ្យឈ្មោះពួកវ៉ាឌីកូអ៊ីរេឌុកទីប (les Radiceaux irréductibles = ពួកសុំតវ៉ាកែប្រែប្រៀបមិនស្រុង) ថាជាបច្ចុមិត្ត ដល់កិច្ចការនេះយោបាយ ក្នុងការតាំងស៊ូយកជ័យ ដែលប្រជាជនឥណ្ឌាបានសែងសុំតវ៉ាមកនេះ ។

ជំណើរដែលគេបានទទួលមកពីប្រទេសឥណ្ឌា គេស្មានយល់ថាលោកគន្ធិនិយមតែថយដៃហើយ ព្រោះពាក្យាមកវាកសេចក្តីពិតប្រាកដហើយលោកមិនមានជាសៈស្បើយ អំពីកេតដែលត្រូវរិះគាន់ខ្លះផងដែលគេយល់ថា លោកមានអាទុក្ខភាពកាន់តែខ្សត់ខ្សោយដោយហេតុ:

. ១) អាការទុព្វលភាពនៃពាក្យ ២) ការយោសនាយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ខ្លាំងពេក នៃពួកគណៈបក្ខសុំយូប៊ែរ ក៏ឌីកូ (les super radicaux = គណៈ

ចជាវត្តន៍យ៉ាង១ (កិដ្ឋ) ។ ហេតុដូច្នេះ ចានជាលោកអាល់ឯកនឺដ៏តារ
សម្រេចជាប់ខាតចំពោះការប្រមូលគ្នា នៃរដ្ឋកិច្ចលអង់គ្លេសនឺដ៏តណៈ
ចជាវត្តន៍យ៉ាងមធ្យមជាតិឥណ្ឌៀ (Radicaux Modérés indiens) ។
ចញ្ហាជាតិឥណ្ឌៀនេះ មិនមែនដោយទឹងដោះស្រាយដូចជាពួកខ្លះ
ឃល់នោះទេ ។ ខ្ញុំសុំពោលម្តងទៀតថា ចញ្ហានេះមិនមែនមកពី
ការងអង់គ្លេសមិនព្រមអនុញ្ញាតឲ្យប្រជាជន មានសិតិចញ្ចូលទៅ
កាន់តាប់តារដ្ឋកិច្ចាល ដោយស្មេហាជាតិនេះម្យ៉ាង ។ ម្យ៉ាងទៀត
មិនមែនមកពីប្រជាជនមានទុក្ខលំបាកខំព្យាយាមតវ៉ាយកសិទ្ធិយ៉ាងមធ្យម
ក៏ឥតអង្គឺមាន ។ ចញ្ហាដែលសំខាន់ជំផុត គឺកន្លងពេលចច្ចុប្បន្ននេះ គេត្រូវ
ការមនុស្សណាដែលមានអានុភាពខាងរយោបាយសម្បត្តិ ទឺងធម្មចរិយា
សម្បត្តិល្មមទឺង ធ្វើសន្ទិស្សញ្ញា តាមបំណងចេះប្រជាជនតាតច្រើនជា
មួយរដ្ឋកិច្ចាល ដែលមានបំណងទឺងធ្វើកិច្ចចរចាដោយសេរីភាព ដូចជា
រឿងលោតចៅហ្វាយស្រុកចនសាប (Pendjab) ឈ្មោះលោតអូដ៏ស្សាយែរ
(O Dssyer) មានជោតជ័យឈ្នះក្តៅនៅក្រុងអ្មឹនដ្រ៏ អំពីរឿងធ្វើឲ្យខូច
កិត្តិយស ដែលគណៈបក្ខយ៉ាងមធ្យមនិយមជាតិចានប្រព្រឹត្ត ។ រឿង
នេះនាំឲ្យឃល់ឃើញថា វិធីប្រឆងសង្គ្រាមដែលគណៈបក្ខជាតិនិយម
ចានធ្វើហួសប្រមាណក្នុងវេលាមុន ។ នេះ ។ លោតចៅក្រមចានថ្លែង
ពន្យល់ថា លោតអូដ៏ស្សាយែរ ឧទឺងលោកបញ្ជាការកេងព័ពនៅអម្រឹត

សារ គ. ស. ១៩៤៨ បានចំពេញកិច្ចនេះ ក្នុងស្ថានឋានយ៉ាងលំបាក
ណាស់ ចំពោះពាក្យការអង់គ្លេស ដោយលោកយើញថា លោកបាន
ជួបនឹងពួកជនជាតិដ៏កាចសាហាវជាច្រើន ទើបលោកត្រូវតែច្រើកម្ងាំង
តទល់នឹងពួកនោះ ។ ១ ឆ្នាំខាងក្រោយកើតហេតុកេះនៅអម្រែតសារ
ហើយ មានគណៈកម្មការ ១ ក្រុម បានចូលមកស៊ើបសួរពិនិត្យរឿង
នោះឡើងវិញម្តងទៀត ហើយសម្រេចសេចក្តីថា ការម្រែព្រឹត្តបស់
លោកនាយតាលឯក នឹងលោកចៅហ្វាយខេត្តនោះមិនសមរំលោះ ។
ដល់ ៥ ឆ្នាំក្រោយមកទៀត ទើបចៅក្រមអង់គ្លេសដែលមានចិត្តខ្ជិល
ខ្ជាយសុចរិត បានថ្លែងមតិដោយយល់ច្បាស់នូវហេតុការណ៍ក្នុងសារ-
ក្រមកាត់សេចក្តី ហើយក៏បានដំឡើងកិត្តិយសលោកមន្ត្រី ទឹងនាយ
ឥហាននោះឲ្យតាំងនៅតាមដំណែងដើមវិញ ។

នេះហើយ ជារឿងដែលគួរពិនិត្យជាថ្មី ដែលនាំឲ្យយើងយល់
ថា ស្រមោលចាំងអស់មិនមែនមានមកតែខាងផ្នែកអង់គ្លេសម្ខាងទេ
ហើយមិនត្រូវតិតគួរតេពន្ធីតែប៉ែនខាងគណៈជាតិនិយមប៉ុណ្ណោះទេ ។
ហេតុដូច្នេះ យើងត្រូវព្រមទទួលដឿថា ការដោះស្រាយបញ្ហានេះឲ្យ
បានសម្រេច លុះត្រាតែចាំងពីផ្នែកទាំងពីរខ្លួនត្រូវតែជួនវិញ្ញាណសព្វ។
ខ្លួន ហើយលះបង់គំនិតដែលនាំឲ្យទាស់ចិត្តខ្លួនគំនិតគ្នាចេញ រួបរួមរួម

សាមគ្គីតាមផ្លូវកណ្តាល ដែលនាំឲ្យប្រជាជាតិបានសន្តិសុខស្ថិតស្ថេរនៅអនាគត ។

២ - ការធ្វើមតាំងស្វ័យរាជ្យនៅប្រទេសឥណ្ឌា និងការបោះឆ្នោតអង់គ្លេស

តាំងពីគ្រាមហាសង្គ្រាមលើកមុននេះ ប្រទេសឥណ្ឌាបានឈានចូលទៅមានមុខងារនៃនយោបាយសាកលលោក ជាប្រទេសមានស្ថានភាពយ៉ាងមាំមួនខាងផ្លូវនយោបាយ ខាងសេដ្ឋកិច្ច, រណកិច្ចដែលពួកមហាអំណាចមិនអាចចូលទៅចាប់ដល់ដួងវិញ្ញាណបាន ។ ប៉ុន្តែក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្នកាលនេះ ប្រជាជាតិឥណ្ឌាបានយល់ហេតុការណ៍សព្វគ្រប់ ដោយហេតុរឿងកំរៅនៅប្រទេសនេះ ជាប្រយោជន៍ក្នុងសកលលោកចាំងមួលបាំនជាមហាជនគ្រប់គ្រងមិនគ្រប់រៅស្ងៀមព្រងើយកន្តើយទេ ។

ពាក្យថា « ស្វ័យរាជ្យ » ប្រែថា « គ្រប់គ្រងដោយខ្លួនឯង » ។ គេយល់ថា (Autonomie) ជាពាក្យដែលមានប្រើឡើងជាបឋម ឆាលពីក្នុង គ. ស. ១៩០៦ នៅមហាសន្និបាតប្រជាជាតិឥណ្ឌា ក្រុងកាល់កុត្តា (Congrès national hindou de calcutta) ។ លោកប៊ាលគង្គាធរតិលក (Bal Gangdhar Telok) មានប្រសាសន៍តាំងពីខែអ៊ូតដំ ១៩២០ ដោយឥតរំពឹងថាជនាហារក្នុងណៈដែលជាប់ឃុំខាងបរទេស ។ លោកនេះជាមេដឹកនាំមួយដែលបានផ្តើមតាំងស្វ័យរាជ្យឡើង ជាអ្នកខ្នះខ្នែងយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់គ្រាតែ

អស់ជាតិ ។ តែបែបការនៃគណបក្ស "ស្ងួយពង្ស" សព្វថ្ងៃបានចាត់តាំងប្រឆិតខ្លឹង កាលពីក្នុងរវាងដូតមហាសង្គ្រាមលើកទី ១ មុននេះ ។

ក្នុង គ. ស. ១៩១៧ ប្រទេសអង់គ្លីតែរ តែវាបានជំនះបានពួតជាហ៊ានក្រមពិជ័យសង្គ្រាមជារួច ទើបបួលទៅប្រស័យនឹងប្រទេសផ្សេង ហើយបានស្រុបយកតំបន់រហ៍ពលពីប្រទេសមានេះទៅ ប៉ុន្តែតែវធ្វើអំណោយឬធ្វើសញ្ញាអ្វី ១ ឲ្យជាវង្វាន់ដល់ប្រជាជាតិផ្សេង នេះហើយជារបៀបសេចក្តីតែប្រែបស់លោក ម៉ុងតាគុយ-សេលមេសហ្វត (Réformes Moutagu-Chel nesford) ។

ដល់ធ្វើសង្គ្រាមមានជោគជ័យ រដ្ឋាភិបាលប្រឹតាន្ទិកប្រែប្រួលទៅតាមសម័យនិយម ។

ប៉ុន្តែសេចក្តីតែប្រែបប្រួលចំពោះតែ មិនត្រូវនឹងចំណង់បែបស់ប្រជាជាតិឡើយ, ការតាំងរដ្ឋសភា (Parlement) មានចំនួនច្រើនជាង ១ ភាគ ក្នុង ៣ ភាគ ដែលរដ្ឋាភិបាលមានសិទ្ធិជ្រើសតាំង មិនមែនផ្អាស់ប្តូរសិទ្ធិពួកច្រើនាំលទ្ធិប៊ុយរ៉ូក្រាស៊ី (Bureaucratie) ដែលធ្លាប់និយមធ្វើមតយូរណាស់មកហើយនោះទេ ។

(មានត)

តម្រិះតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់ធម្មជាតិ

ហ្សង់ទិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក-ថែម រៃប្រៀបរៀង

(តទៅទំព័រក្រោយ)

ឯការដេកដង្ហើមនោះ ជាកិច្ចសំខាន់បំផុត ក្នុងការនាំដង្ហើមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួល ដូចយើងបានពោលមកហើយក្នុងផ្នែកអាកាសថា មនុស្សយើងត្រូវការអាកាស ប្រហែលនឹងអាហារដែរ ហើយអាកាសនោះ ជាអាកាសទុក្ខវៃហ្នឹងដោយច្រើនបំផុត ។ សូមរាល់យើងស្រូបយកអាកាសចូលទៅហើយ ព្យាយាមនឹងខ្លួយកចំពោះអាកាសទុក្ខវៃហ្នឹងទៅខុសក្នុងពេលយូរ ហើយទៅខណៈនោះ បញ្ចេញអាកាសអាត្រកំចេញមកវិញវិត្រាំ ។ ការបន្ទោបង់ត្រូវតតុណាក្រៃយោជន៍ ចេញមកតាមផ្លូវដេកដង្ហើមនេះ មិនមានអ្វីមកទទឹងពាស់ទេ ប្រសិនបើទទឹងនឹងតាវដេកដង្ហើមហើយ ទឹងក្បែរក្បាយដោយពាក់មិនមាន ។ ការផ្លូវប្តូរការបន្ទោបង់ត្រឹងស្មោកគ្រោតតាមផ្លូវដេកដង្ហើមនេះ យើងមានទុកាសជួយជ្រោមជ្រែងបានខ្លះដែរ ដោយការរើសទីលំនៅដែលជាទីស្រឡះមានអាកាសល្អ អាកាសអាចផ្លូវចេញចូលបានដោយស្រួល មិនមែនជាទីស្អុះស្អាប់ពាល់តែដេកដង្ហើមមិនបានស្រួល ។ ប្រសិនបើយើងនៅកន្លែងថែបនេះ ទើបការដេកដង្ហើមប្រព្រឹត្តទៅបានដោយស្រួល ។

ការបន្ទោបង់គ្រឿងស្មោកគ្រោក ក្នុងពេលកាយតាមផ្លូវញើស ក៏ជាកិច្ចសំខាន់មួយដែរ ។ ការខប់ខល់មិនឲ្យញើសក្លែបចេញពីរាងកាយ ក៏មានទោស ប្រហែលគ្នានឹងការខំអត់ធ្មត់មិនបន្ទោបង់ឬបា្ចរនុះដែរ ។

អំពីការសំអាត

ការសំអាតនេះ សំដៅដល់ការសំអាតគ្រឿងស្មោកគ្រោករហូតដល់កំទេចកំទីផ្សេងៗដែលប្រឡុះព័ទ្ធជុំវិញសាសកបស់យើង ។ ការសំអាតនេះគួរញែកចេញជា ២ ប្រភេទ គឺសំអាតដោយភ្នែកឃើញ ប្រភេទ ១ សំអាតមេរោគ ប្រភេទ ១ ។

សំអាតដោយភ្នែកឃើញ . — សំដៅដល់ការសំអាតមិនឲ្យមានគ្រឿងស្មោកគ្រោក ដែលមើលឃើញដោយភ្នែក ឬធុំក្លិនអាក្រក់ដោយប្រមុះ ។ ការសំអាតប្រភេទនេះ ក៏មែនមានគុណដល់ពេលកាយយើងជាអនេកប្រការ ព្រោះជាការទាំឲ្យពេលកាយយើងស្រួលសប្បាយហើយមានចិត្តគំនិតផ្លូវផង់ល្អ ។ ឯការសំអាតពេលកាយនោះ យើងបានពោលមកហើយថា ជាដំនួសឲ្យបេញញើសពីខ្លួនដោយងាយស្រួលឡើង ។

គប់ៗ ចំណែកនៃពេលកាយយើង ត្រូវតែដុសខាត់សំអាតជានិច្ច ពាំនឹងសំពត់អាវស្លៀកពាក់ ក៏ត្រូវតែដុសលាងសំអាតហាលអ៊ុតជានិច្ច

នេះហើយនៅសោតទៀត ត្រូវប្រាសនឹងជូតសំអាតឲ្យប្រាសចាកល្អងជូលនឹងគ្រឿងស្មោកគ្រោកផ្សេងៗ ។ គ្រឿងប្រើប្រាស់ក្នុងផ្ទះនឹងប្រដាប់សម្រាប់តែងផ្ទះ ត្រូវតែជូតលាងសំអាតនឹងចាត់ឲ្យមានរបៀបរៀបរយទីដំណេកក៏គោងទស្សាហ៍ផ្លាស់ឥរិយាបថកុលាងហាលថ្ងៃ ។ ពងកាយរបស់យើងក៏ទុសត្បាហ៍ងូតទឹកជូសញើសក្អែល កុំឲ្យចាប់ស្រមុនឹងពងកាយបានដើម្បីកុំឲ្យមេជម្ងឺផ្សេងៗ ខ្ទួនចូលមកញាំញីពងកាយបាន ។ មាត់ជាចំណែក ១ របស់ពងកាយ ត្រូវតែប្រយ័ត្នកុំឲ្យស្មោកគ្រោកបាន ដែលអាចឲ្យកើតរោគសដល់ធ្មេញនឹងចំពុកញ្ជេញ រហូតដល់អាយរ៉ះជាគ្រឿងរំលាយអាហារ ។

ការសំអាតមេរោគ. — *ការសំអាតបែបនេះ ជាការសំអាតដោយភ្នែកពុំឃើញ អ្នកដែលធ្វើការសំអាតដោយភ្នែកមើលឃើញនោះទើបមិនសំដៅសេចក្តីដល់ការសំអាតបែបក្រៃលេះទេ ។ តាមដោយពិតនោះ មេជម្ងឺផ្សេងៗតែងមានដៅពាសពេញពួរៅ ដូចជាអាកាសដៅជុំវិញខ្លួនយើងនេះដែរ សឹងមានច្រើនរកទេផ្សេងៗគ្នា ច្រើនលើសលន់គណនា ពាងចំពួកដែលមើលឃើញដោយភ្នែកវិញ ពាងចំពួកដែលមិនអាចភ្នែកមើលឃើញបាន ។ ឯក្តីប្រុងប្រយ័ត្នដែលមើលឃើញនឹងភ្នែកជាចំពួកមានអំណាចដល់ពងកាយមនុស្សយើង អាចចែងចេញជាច្រើនរកមាន ៤ ចំពួក គឺ:*

១ - ចំពូកដែលមានគុណដល់កាយ ។

២ - ចំពូកដែលតាំងខ្លួនជាកណ្តាលនឹងកាយ (គឺឥតគុណ ឥតទោស) ។

៣ - ចំពូកដែលឲ្យទោសយ៉ាងខ្លាំង ឬឲ្យទោសតែកន្លះកាស ខ្វះប៉ុណ្ណោះ ។

៤ - ចំពូកដែលឲ្យទោសយ៉ាងខ្លាំង មិនកំណត់ថាខៅទុកបណា ឬពេលណាទេ ។

មេបុលិន្ទ្រីយ៍ឬមេដម្ងាំង៤ចំពូកនេះ យើងឃើញហើយថា មានតែចំពូកមួយប៉ុណ្ណោះ ដែលជាសត្រូវដ៏សាហាវបំផុតដល់កាយ គឺចំពូកទី ៤ ។ យើងលះចិត្តឲ្យចប់ទៅអានមើល ត្រង់កន្លែងដែលនិយាយអំពីត្រីឆ្លាមកោមនៅជុំវិញយើងចុះ យើងនឹងឃើញសេចក្តីសំខាន់ម្យ៉ាងក្នុងផ្នែកនោះថា កាយរបស់យើង; មិនមែនគ្រាន់តែធ្វើការជួសជុលតែមួយមុខទេ គឺបានធ្វើឲ្យតែប្រែខ្លួនពីឲ្យបានខ្លាចខ្លួនដល់ជាតែ ដែលត្រូវតែប្រព្រឹត្តទៅតាមសេចក្តីប្រែប្រួលនៃកាលសម័យ ។ សេចក្តីសំខាន់នេះ គាល់បើមនុស្សកន្លងបន្ទឹងសេចក្តីដែលថា មេបុលិន្ទ្រីយ៍រមែងមានសាយតាយទៅតាមសេចក្តីឥតបង្ខោះ ក៏ល្មមមើល ឃើញគ្រាន់ៗថាកាយយើងច្រើសាត់ពីទីដ៏អាក្រក់មិនបានយ៉ាងណា កាយក៏មិនអាចរួចស្រឡះ - ព្រោះមេបុលិន្ទ្រីយ៍ផ្សេងៗ ជាន់ជ្រុះដែរ ។

ប្រសិនបើការពារបានត្រឹមមួយខណៈប៉ុណ្ណោះ ហើយប្រែត្រឡប់ជាជួបប្រទះនឹងមេជម្ងឺផ្សេងៗជាមិនខាន ។

សន្ទនាថា នាយ ក. ជាអ្នកចាន់ប្បាច់ស្មុះវិញ្ញាហ៊ាន់មិនមាត់ មិនព្រមដឹងខ្លួនទៅផឹងតែខ្លួនដែលជាំតុះជាមុន មិនព្រមស៊ីអាហារស្រស់ ឬទៅ ដែលឥតថាន់ស្មោះស្រុះឬលាងដោយទឹកថ្នាំជាមុនដល់ម្ដងសោះ មិនធ្វាប់ប៉ះពាល់វត្ថុមិនស្អាត ឬបើប៉ះពាល់ឬប្រលាក់កំលាងឲ្យស្អាត ១ រំពេច សំពត់អាវស្លៀកពាក់ក៏ស្អាតបាតជានិច្ច មិនឲ្យស្មោគគ្រោកសៅហ្មងឡើយ ។ ចំណែកខាងនាយ ខ. ប្រតិបត្តិខ្លួនទៅតាមលក្ខណៈម្យ៉ាងគឺប្រកាន់តាសំអាតតែល្មមសមគួរ តាមធម្មតា គេបួលចិត្តផឹកទឹកទៅ បរិភោគអាហារស្រស់ខ្លះឆ្អែនខ្លះ មិនរង្គើសង្គ្រើមគ្រឿងស្មោគគ្រោក ឬលបិត្តធ្វើការជាន់ពាចគ្រប់យ៉ាង ។ ដល់មកក្នុងថ្ងៃទីមួយ អ្នកទាំងពីរកើតកេតដូចគ្នា សន្ទនាថា កើតកេតរុះរក នាយ ក. គោងមានអាការកេតយ៉ាងខ្លាំង ឯនាយ ខ. មិនសូវជាខ្លាំងក្លាប៉ុន្មានទេ ។ ប៉ុះមេតុអ្វី ឬបានជាអាការកេតនៃជនទាំងពីរនេះទើបខុសពីគ្នាឲ្យ ? មានសេចក្ដីនធិប្បាយថា ព្រោះហេតុនាយ ក. មិនព្រមឲ្យពងកាយឬបានជួបប្រទះនឹងបុលិន្ទ្រិយ៍សោះឡើយ ស្រាប់តែបានជួបប្រទះទើបមេជម្ងឺជាដំបូងដៃ ទំរើ្ទបុក្ខជាទម្ងន់តែម្ដង, ព្រោះពងកាយមិនស្គាល់ឬនិងណាបបេសំបុលិន្ទ្រិយ៍ មិនបេះកាពារខ្លួនតាមចំនងដ៏សមគួរ ។

ចំណែកខាងនាយ។ ពន្លឺកាយរបស់គេធ្លាប់ជួបប្រទះនឹងមេជម្ងឺផ្សេងៗ ហើយពន្លឺកាយរបស់គេមានអាការៈធ្ងន់ធ្ងរមេជម្ងឺអស់នោះ ទើបពន្លឺកាយរបស់គេមានអាការៈធ្ងន់ធ្ងរមិនញាប់ញ័រខ្លាំង ជួយទប់ទល់លែលកការថ្នមឲ្យទៅជាស្រាលបាន ។ ការដែលគ្រូពេទ្យរកឮរោគបែបនេះខ្លះបានសះជាឆាប់ធំនោះ ច្រើនតែមកអំពីអ្នកជម្ងឺមានពន្លឺកាយមាំមួនល្អ បន្ទាប់មកគឺការជាក់ថ្នាំដម្រៅនឹងរោគហ្នឹងឯង ទើបធ្វើឲ្យកំឡាំងពន្លឺកាយកាន់តែមានកំឡាំង តទល់នឹងពន្លឺកាយខ្លាំងឡើងទៀត មិនមែនដោយអំណាចថ្នាំតែម្យាំងទេ ។ ឯកំឡាំងទប់ទល់របស់ពន្លឺកាយនេះ ក៏គឺការប្រែប្រួលក្លិនខ្លួនយើងដែលកើតមានពីការខូចសម្ផស្សប៉ះពាល់ នឹងគ្រឿងចោមរោមនៅជុំវិញខ្លួនយើងហ្នឹងឯង ។

(សេចក្តីដែលថ្លែងមកនេះ ជាយោបល់មួយដោយឡែករបស់គ្រូពេទ្យអ្នកតែងតម្រាវជ្រាស្តែនេះ មិនចាប់ស្របឬមិនស្របនឹងយោបល់របស់គ្រូពេទ្យដទៃៗទេ) ។

ការចែងប្រភេទមេពុល ទី២ គឺនឹកពីពពួកដំបូងនោះយើងមិនចាប់ព្រួយបារម្ភឡើយ ។ មេពុលនេះយើងតែងបានជួបប្រទះក្នុងអាហារស្រស់ ដែលមិនទាន់បានដុតឬស្ងោរជាមុន នៅក្នុងដី ក្នុងទឹក ក្នុងអាកាស ទីនក្នុងពន្លឺកាយយើងភ្ជាប់មាន ជួបក្នុងម៉ាត់, ច, ច្រមុះ ក្នុងពោះវៀនធំ ក្នុងក្រវៀសូតនឹងតាមពន្លឺកាយខាងក្រៅរបស់យើងផង ។ ឯពពួក

ទី ៣ នោះដាច់ពួតមាននៅខួរក្បាលពួកអ្នក ដោយមកដល់កន្លងខ្លួនយើង តែ
ថាពន្លឺកាយយើងបន្តិចមិត្រមេត្រីមិនឲ្យទាស់នែង ចាំគ្រាពោរមិនឲ្យបៀត
បៀនពន្លឺកាយបានផង មេរោគចំពួតនេះ ទើបយើងមិនបាច់ចៀសវាង
ឡើយ ។

ឯមេបុលិន្ទ្រិយ៍ពួតទី ៤ ដាច់ពួតដែលពន្លឺកាយយើងតម្រែនឆ្លងមិត្រមេត្រីបាន
សម្រេច តែមេរោគនេះ ធម្មជាតិមិនបានដល្អឲ្យមានសុះសាយខួរក្បាលទេ
វាមាននៅដោយអន្ទើដោយឧកាសខ្លះប៉ុណ្ណោះ ។ មេរោគរបេង អាចមានខួរក្បាលតាមល្អង្គួស សូម្បីកន្លងទីស្រឡះតែមិនមានពន្លឺដាក្រឹងក៏វាមានមេរោគចំពួតនេះដែរ តែដោយច្រើននោះវាចូលចិត្តនៅនឹងចំណែកណាមួយ កន្លងពន្លឺកាយរបស់យើង ឯគោលសំខាន់ចំផុត ក៏គឺជាយើងពន្លឺកាយមិនខ្សោយកំឡាំងពេក ដែលជាតន្ទុងដ៏ជាតិដ៏មានឧដារសហើយ មេរោគចំពួតនេះក៏គ្រាស់យើងពុំបានឡើយ ។ ឯមេកាមរោគវិញ។ គាស្រ័យនៅបានតែនឹងពន្លឺកាយរបស់យើងប៉ុណ្ណោះ ហើយចំឡងតគ្នាបានដោយកម្រៃ រៀវលែងតែរួមដំណេកជាមួយគ្នា ។ មេជម្ងឺមួលសំបោរ-ឈាម មេរោគអស់នេះតាមធម្មតា មិនសូវឆ្លងកាលដាលទាំងប៉ុន្មានទេ ដែលឆ្លងទៅបានដោយសារបានទទួលមេរោគ ។ មេជម្ងឺពីអ្នកដែលកំពុងកើតរោគនេះឬពីទឹកឬអាហារចំណីដែលមានមេរោគប្រភេទនេះ តែថាបើមានការថែ

រក្សាទាន់តាវ ក៏មិនឲ្យគោសខ្ចាំងប៉ុន្មានដែរ ដូចពេតមួលសំបោរប្តូ
ឈាមនោះ អាចសរដាច់បានដោយងាយ ។ មេដម្លឹអាសន្នពេត ប្រសិន
បើមិនមែនដាសម័យកើតពាសពេញទេ ស្ទើរតែមិនមានជម្ងឺចំពូកនេះ
ប្តូរបើមានក៏មានតែបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះ មេដម្លឹចំពូកនេះ មាននៅតែកន
អាហារនៃទឹកប៉ុណ្ណោះ ប្តូរទៅកន្លងបានរយៈពេលសំអុតជម្ងឺដោយពេតនេះ
បំពានអ្នកវៃលមានកំភ្លាំងកន្លងកាយតូតែ ពេតចំពូកនេះ មិនធ្លាប់ឲ្យដូន
ដាបបុំន្មានឡើយ ។ មេពេតរកួសក្អាយក៏មានចំនួនដាច្រើនដែរនៅតន្លែង
ណា ដែលវត្តនាទ្វីថ្ងៃចាំងបួលទៅដល់ ដូចតវ៉ាអាចម៍អោអាចម៍ត្រចឹប្តូ
កន្លងសឹមដែរតោល តែមេពេតចំពូកនេះត្រូវអន្តរាយដល់កន្លងកាយជាន
ល្អតែកន្លងកាយមានរបួសបើកផ្លូវក្រៅបួលទៅបាន ហើយដំបៅនេះចំមុខ
ជិតវត្តនាទ្វីថ្ងៃ ប្តូអាកាសបួលទៅដល់ខាងកន្លងដំបៅវិញ ទើបមេពេត
កើតឡើងយ៉ាងរហ័ស ប្រសិនបើមុខដំបៅធំប្តូបានលាងសំអាតល្អហើយ
មេពេតនេះក៏ស្ងាប់អស់ទៅជាមិនខាន ។ មេដម្លឹគ្រុនញាក់ ជាមេពេត
មានជីវិតរស់នៅបានតែក្នុងក្រពះមួស ១ ពួក បើមិនមានមួសចំពូកនេះ
ប្តូបើយើងមិនត្រូវមួសចំពូកនេះទាំងទេ យើងក៏មិនកើតពេតគ្រុនញាក់
នេះសោះឡើយ ។ ក្រៅពីពេតដែលបានចេញឈ្មោះមកនេះ នៅ
មានពេតដទៃទៀតជាច្រើន ហើយឲ្យគោសតិចច្រើនតាមទំនងដែល
គោលមកនេះ ។ មានសេចក្តីសំខាន់មួយយ៉ាងទៀត គឺថាយើងអាច

ងារពោរពេតអស់នេះបាន ។ បើយើងយកចិត្តទុកដាក់រឿងចំណេះចង្អាវ
ពេកទុកខ្លះ ។ កាលបើដឹងថា វេលានេះជួរនេះកំពុងមានពេតធ្ងន
ចំពួកនេះ តាមទំនៀមតាមច់ណីអាហារ យើងត្រូវតែប្រយ័ត្នរក្សាសំអាត
របស់អស់នេះឲ្យហ្មត់ចត់ ទំពាំងស្ងួចស្ងាត់ជាតំពៅវិញ ។ យើងដឹង
ថា មុខរបួសដំបៅជាទ្វារចូលនៃមេពេត យើងត្រូវតែរក្សាសំអាតមុខ
របួសដំបៅទំពាំងតែជាស្រេចទេ ។ ប្រសិនបើចេះវិធីបង្ការនូវការរក្សា
ជាក់ច្បាស់ហើយ យើងមិនចាប់មានសេចក្តីព្រួយបារម្ភឡើយ ។
យើងគួររក្សាការសំអាតជួនក្បែរបស់យើងឲ្យល្អ ដើម្បីឲ្យបាន
សុខកាយសុខចិត្ត តែកុំបង់រង្គើការសំអាតខ្លួនឯង ដើម្បីជ្រាសចាត
បុលខ្នើយ ប្រយោលនូវការសំអាតក្បែរនេះទៀតកុំប្រព្រឹត្តដល់ពៅត្រូវ
តែចរិកោតអាហារឆ្អិនក្តៅគ្រប់មុខគ្រប់ប្រការពេក កុំប្រយ័ត្នដល់មិន
ព្រមផឹកទឹកក្តៅទឹកត្រជាក់ ។ កុំប្រយ័ត្នដល់មិនព្រមចំពាល់គ្រឿង
ស្មោកគ្រោកមិនឲ្យប្រឡាក់ខ្លួនសោះឡើយ ហើយកុំប្រយ័ត្នតាំលែង
ឃើញអ្នកដទៃមានសេចក្តីរង្កៀសដល់គេ ដែលគេមិនបានសំអាតស្ទើនឯង
ខ្លួន ។ ប្រសិនបើយើងប្រតិបត្តិដល់ថ្នាក់នេះ មុខជាជីវិតយើងមិនបាន
កបសាស្រួលឡើយ ហើយចួនជាប៉ះពាល់នឹងមេជម្ងឺ មុខជាកើតទៅស
ដល់ពន់កាយជាភ្លាំងមិនខាន ។ ក្នុងលោកនេះ មិនមានអ្នកណាមួយ
ចៀសវាងពីបុលខ្នើយផ្សេង ។ បានឡើយ ។ ការដែលយើងត្រូវប្រយ័ត្ន
ដល់ថ្នាក់នេះ លុះតែមានហេតុកេរខ្មុសពីប្រក្រតីកើតឡើងប៉ុណ្ណោះ ។

ម្ដុនទឹងបញ្ចប់គ្គនេះ លោកអ្នកតែងបានសុំឲ្យអស់លោកអ្នកមើលសេចក្ដីនេះ ដោយមានពិចារណាមើលពាក្យ របស់អ្នកស្រែចំការរបស់យើងចុះ ជនពួកនេះ នៅឆ្ងាយពីតំបន់ដែលមានសេចក្ដីចំរើនទុងរឿង ដែលមានលុយច្រើនច្រាសទាន់ប្រសព្វ អ្នកស្រែចំការអស់នោះ មិនសូវមានឧបាសាមានកាន់ក្រែង ល្មមឲ្យជាទីស្និទ្ធស្នាលនឹងអ្នកក្រងឹងឹតេ ទើបពួកអ្នកក្រងជារឿន សំឡឹងយើញបងប្អូនពួកនេះថោកទាបស្មោកគ្រោក មិនស៊ីវិលើយដូចខ្លួន ។ តែតាមដោយសេចក្ដីពិតជនចំពួកនេះ ចាន់រស់នៅរួមនឹងធម្មជាតិ គ្រាន់តែមានទូមប្ដូរសំពាប់ជួកក្ងៀងនឹងកំដៅ នឹងការស្រយាដេត ចិញ្ចឹមជីវិតដោយការងារដែលត្រូវប្រឹងឡាំងការយកគ្រាមកំដៅថ្ងៃនឹងក្ងៀងលើងឲ្យខ្លួនច្រណែប-ឡាក់ច្រឡូសដោយធូលីការចម៍ដី នឹងកក់ល្បាប់ផ្សែង។ បើទុកជាមានការសំអាតខ្លះ ក៏ចំពោះការដើរមើលបុណ្យឬដើរលេងកំសាន្ត ឬពេលចូលដំណេកប៉ុណ្ណោះ ឯទឹងប្រើកន្ធរ, ពែក ច្រឡាយសោតទៀត ក៏ច្រើនតែល្អក់តក។ ទឹងនេះហើយសម្រាប់ជម្រះលាងកាយរបស់គេ គ្រាឃ្វានក៏ប៉ះពាល គ្រាឈឺរាំងបត់ដើងក៏ទៅបត់ដើងភ្លាមមិនបង្អង់ រីលោទំនេរពីការងារ ក៏សប្បាយហ៊ឺហាទៅចូលលេងកំសាន្តទៅ ដល់ពេលត្រលប់ក៏នាំគ្នាចូលដំណេក មិនដើរលេងយប់មើលកុនល្ខោនឲ្យអត់ងងុយដូចអ្នកក្រងទេ ហើយមិនសូវតែឆ្លៀតកងការប្រែតំនិតប៉ុន្មានឡើយ ។

ពួកអ្នកជនបទអស់នេះយើងនឹងឃើញថា តែមានទឹកមុខនឹងសាច់ឡៅ
ក្រៃមែនឯណា តំណៅថ្ងៃនឹងខ្យល់ មានដៃតគ្រាតរឹងមិនខន់ភ្លន់-សាច់មិន
ជ្រាយដូចអ្នកក្រុងទេ ទើបយើងឃើញថា ពួកអ្នកជនបទអស់នោះ
មានទឹកមុខនឹងសាច់ឈាមមិនដាច់ស្រួចហាសោះឡើយ តែជនពួកនេះ
ជាអ្នកប្រតិបត្តិតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់ធម្មជាតិយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ ទើបមិន
សូវមានជម្ងឺដំកាត់ច្រើនពេក ដូចពួកជនដែលច្រេះច្រែតច្រវែងគ្នា
ខោ ។ ទុតជាអ្នកជនបទខេត្តក្រៃ មានកំឡាំងកាយរឹងប៉ឹងម៉ាំមួន
ហើយមានសេចក្តីអត់ធន់ច្រើនជាងពួកអ្នកក្រុងគំរាមមែន តែនៅមាន
ការខ្វះខាតហេតុ ២ ប្រការទៀត ដែលជាចង្កួយនាំឲ្យបានសុខកាយ
សុខចិត្តនឹងអាយុយឺន គឺប្រការទី ១ អាហារ សេចក្តីពាល់ត្រូវនឹងការ
មិនបេះបោរបំសុខកិច្ចល នាំឲ្យជនពួកនេះបានចរិកោងអាហារស្រស់ល្អ
ឲ្យល្មមនឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់ពងកាយ ។ ប្រការទី ២ គឺពេទ្យវេលា
មានជម្ងឺឈឺចាប់ ជនពួកនេះ មិនសូវមានការព្យាបាលរក្សាត្រឹមត្រូវតាម
វិជ្ជាពេទ្យឡើយ ច្រើនជួបប្រទះតែថ្នាំបែបបុកណា ទំរឹងក្សាដោយមន្តអា-
គមឬអារក្ស អ្នកគាំដែលសះជាចាត់ពេតវៀងបាន ដោយអំណាចពងកាយ
របស់គេ មានកំឡាំងតស៊ូទំនឹងមេរោគយ៉ាងម៉ាំមួន ។ ការប្រែសួតបុត្រ
តាមជនបទខេត្តក្រៃសោតទៀត ក៏មុនត្រូវឲ្យស្ទាប់ស្ទែងអត្តពលណាស់
ដែរ ប៉ុន្តែនៅតុកាសតវៀមុនទៀត វិជ្ជាពេទ្យចំរើនឡើងសាយភាយខ្ជួ

ទៅជាល់ជនបរទេសត្រៃផង ហើយអ្នកស្រែ-ចំការអស់នោះ បេះរំដែមភ្លោះ
ពេតជាយខ្លួនឯងផង ទើបទាំឲ្យកងកាយចេស់គេ ចែកបជាយកំឡាំង
តែកុំឲ្យនឹងអាបុយីនយូរ មានសេចក្តីសុខសប្បាយតាមធម្មជាតនៃសង្ខារ
កងកាយរបស់មនុស្សជាច្រើនជាពុំមាន ។

ចប់

ឃុនសុន្ទរមេធី ញ្ញង-សឿង ប្រែ
លោក ហង់-គឹមសេង ពិនិត្យ

(តទៅ)

តាមខ្ញុំយល់ឃើញ បងត្រូវតែចែកចាយទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនដល់កូនស្រីខ្លួន ខ្ញុំថាដូច្នេះ តើមិនសមរំលុយាំងណា ? ។

សូម្បីខ្លួវេទិន-អលី និយាយពាក្យនេះចាំងសើចញញឹមផង ប៉ុន្តែបងនោះជាអ្នកមានចិត្តស្រាលពេក ក៏ត្រឡប់ជាអាក់អន់ចិត្តនឹងប្អូនរបស់ខ្លួន ទើបនិយាយឡើងដោយកំហឹងថា "កូនប្រុសរបស់ឯងមានគ្រោះធំហើយ ព្រោះឯងហ៊ានយកមកផ្ដឹមនឹងកូនស្រីអញ ! អញសំគាល់ឃើញថា ឯងជាមនុស្សព្រៃហើនកែងកាចហ៊ានម៉ាលជាយកូនស្រីអញ គិតឲ្យអញលើកឲ្យទៅកូនប្រុសឯងទេ?, មិនមែនជាយដូចជាសេចក្តីប៉ុនប៉ងរបស់ឯងទេ កុំថាតែត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ទោះបីឯងជូនសម្បុងសម្បត្តិឲ្យច្រើនកើនហួសពីឯងមានទៅទៀត ក៏អញមិនខ្វល់ឲ្យដែរ" ។ ការផ្ដែផ្ដួលប្រែឥតគ្នាលេងរវាងបងប្អូនពាំងពីរនាក់ចំពោះអាពាហ៍ពិពាហ៍ នៃកូនប្រុសស្រីរបស់ខ្លួនដែលមិនពាន់ពាំងកើតមកផងនោះ នាំឲ្យមានរឿងជាប់គាំងធ្ងាយទៅទៀត ។ ចំណែកខាងសេមសេខិន ម៉ូហាម្មេ ខេរខិន

រហូតដល់បងគំនុំគុំកួន ហើយក៏និយាយតំកមប្អូនថា "ថ្ងៃស្អែកនេះទាស់តែអញមានកិច្ចរវល់ជួនព្រះរាជដំណើរស្តេចទៅប្រពាតត្រៃទេ កុំអីអញនឹងធ្វើឃាបឯងឲ្យសមតាមឫកម្ពស់មើលប៉ុន្តែមិនអីទេ. ចាំដល់ត្រឡប់មកវិញអញនឹងធ្វើឲ្យឯងដឹងអំពីរឿងដែលប្អូនហ៊ានប្រមាទមើលងាយបង" ។ កាលនិយាយដូច្នេះហើយ បងនោះចូលទៅក្នុងបន្ទប់ខ្លួនបាត់ទៅ, ចំណែកឯប្អូនក៏ទៅដេកក្នុងបន្ទប់គាត់វែរ ។

លុះដល់ថ្ងៃស្អែកឡើងពេលព្រលឹមស្រាង។ សេមសេខ-ឱនម្ចុហម្នេះ ក្រោកឡើងហើយចូលក្នុងព្រះរាជវាំង ចេញទៅជាមួយនឹងព្រះរាជាធ្វើដំណើរតាមផ្លូវគោចរលើគ្រុងកែវ ក្បែរចេតិយអនុស្សាវរីយ៍ដើម្បីប្រពាតត្រៃ ។ ចំណែកខាងខ្លួរេខិន-អលី ដេកសញ្ជប់សញ្ជឹងសន្ធឹងសង្ឃឹមព្រួយប្រាណក្នុងវេលាពត្រីនោះឯង ហើយនឹកពិចារណាសព្វៗទៅឃើញថា នឹងទៅរួមសុខរួមទុក្ខជាមួយនឹងបងឲ្យយូរយារតទៅទៀតពុំបានឡើយ គោងតែគេចចេញទៅឲ្យផុតអំពីទីនេះ ព្រោះតែគាត់អន់រហូតដល់បងគំនុំគុំកួនទៅហើយ, លុះគិតឃើញដូច្នេះហើយទើបរៀបចំអីវ៉ាន់ផ្សេងៗ មានចាំងការុងមាសពេជ្រ នឹងស្បៃឆ្នាងជាដើម ដាក់ផ្ទុកលើខ្នងសេះមួយ ហើយនិយាយផ្តែផ្តាំនឹងប្អាស្រីក្នុងផ្ទះថាខ្លួនត្រូវទៅធ្វើដំណើរទៅខាងក្រៅក្រុងប្រហែលជាពីរ-បីថ្ងៃ រួចហើយក៏ដឹងលាចេញទៅតែម្នាក់ឯង ។

លោកន្ទរេខិន-អលី កាលចេញទៅដល់អាងត្រីក្រុងកែវហើយ
ទើបដឹងលោចរកាត់ផ្លូវធ្វាយដាច់ស្រយាល ត្រូវទៅកាន់ប្រទេសអាព័ប ។
ប៉ុន្តែដោយផ្លូវនោះវែងធ្វាយពេក លាដែលជាភាហនៈនោះគ្មានចំ
ត្រង់តណ្ហាលផ្លូវនោះទៅ, ន្ទរេខិន-អលី ខំត្រាំស្លាយអស់កំនើរទៅ
ដោយដើងមុខគួរឲ្យតំសត់ខ្លួនពន់ពេក ។ ដោយឃើញសំណាងល្អណាស់
មានអ្នកនេះតេសំបុត្រឆ្នាក់មានដំណើរទៅកាន់ក្រុងចាល់សូរ៉ា ជាន
ប្រទេសឱ្យលោកត្រង់ភាក់កណ្តាលផ្លូវ ហើយក៏ឲ្យលោកដំរើតាងត្រីឲ្យ
ធ្វើដំណើរតែពោះទៀត ។ កាលបុរសអ្នកបរនេះនោះបានទៅដល់ក្រុង
ចាល់សូរ៉ាហើយ លោកន្ទរេខិន - អលី ក៏ថ្លែងសេចក្តីអរគុណជា
ខ្លាំងផុត ដោយបានជួយចំឡងលោកអំពីផ្លូវធ្វាយដាច់ស្រយាល រួច
ហើយលោកដើរទៅតាមផ្លូវថ្នល់ដើម្បីស៊ើបសួរកេតុនៃដំណាក់ស្រាប់
តែឃើញមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ម្នាក់ដើរមកដល់ មានទាំងមនុស្សជាច្រើនដើរជូន
ដំណើរតាមក្រោយផង· ហើយពួកមហាជនអ្នកដើរតាមផ្លូវនាំគ្នាឈប់
គំនាប់គាប់គួរយ៉ាងលំអុតលំទន ដកឋដល់មន្ត្រីនោះដើរហួសផុតទៅ ។
ចំណែកខាងលោកន្ទរេខិន-អលី ក៏ឈប់គំនាប់គួរសមដូចជាអ្នកឯទៀត
ដែរ, មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នោះគឺជាអគ្គមហាសេនានៃព្រះពាជាក្រុងចាល់សូរ៉ា,
លោកដើរតួនទៅក្រុងដើម្បីត្រួតត្រាមើលរបៀបរៀបរយ នឹងសេចក្តីសាន្ត
ត្រាណរបស់បណ្តាកស្រុក ។

សេនាបតីនោះ ចោលភ្នែកចំពោះមនុស្សកំឡោះ ឧបវេឌិន-អាលី យើញទម្រង់មុខមាត់ល្អស្រស់ថ្លៃបែបគួរឲ្យពិតពិលរមិលមើល ទើបលោកសំឡឹងហើយសំឡឹងទៀតដោយសេចក្តីពេញចិត្ត ។ អគ្គមហាសេនាដើរចូលទៅជិត យើញសំលៀកបំពាក់ជារបៀបអ្នកដំណើរលោកក៏ឈប់សាកសួរដំណើរដើមទង្គិចគ្នា ។ ឧបវេឌិន-អាលី ជំពាក់តាមត្រង់ថា "សូមជំពាក់ប្រសាសន៍លោក ; ខ្ញុំបាទនាំស្រុកអេស៊ុប្ត, កើតនៅក្នុងកែរ៉ូ, ឯដំណើរដែលខ្ញុំបាទដើរមោលស្រុកតំណើតមកក្នុងទីនេះព្រោះមានសេចក្តីគាក់គន់ចិត្តនឹងម្នាក់ ហេតុដូច្នេះបានជាខ្ញុំបាទរដើរផ្តេសផ្តាសទៅគាន់លោងតាំងមូល ដោយបំណងថាសូមឲ្យស្តាប់ទៅប៉ុះប៊ះរើជាងគាវៀលត្រឡប់ទៅវិញ" ។ លោងអគ្គមហាសេនា ជាមនុស្សចាស់ពុំគួរគោរព កាលបានឮពាក្យនោះហើយ ក៏គោលថា "កូនប្រុសឥតុក, គំនិតរបស់អ្នកថែបនេះមិនត្រូវសោះ ព្រោះក្នុងលោកតាំងមូល មានសុទ្ធតែសេចក្តីទុក្ខលំបាកផ្សេងៗ ចំណែកប្អូនអ្នកមិនដឹងថាសេចក្តីទុក្ខលំបាកនោះ ធំធេងមកប៉ះពាល់ដល់ខ្លួនក្នុងកាលណាទេ, ល្អើយប្អូនអ្នកទៅតាមខ្ញុំឥឡូវនេះចុះ ប្រហែលជាខ្ញុំធ្វើអ្នកឲ្យក្លេចដើមចមដែលនាំចណ្តាលឲ្យអ្នកដើរចោលស្រុកមកនេះ ។

ឧបវេឌិន អាលី ក៏ដើរទៅតាមលោកអគ្គមហាសេនាត្រង់ចាល់ស្តាំរហូតទៅដល់ផ្ទះហើយនៅអស្ចារ្យថាសុទ្ធសប្បាយក្នុងនោះ ; កាល

លោកអគ្គមហាសេនាបានស្គាល់កិរិយាមារយាទសណ្ដាប់ធ្នាប់ដ៏ល្អរបស់
ខ្លួនរួចខ្លួន - អលីហើយ លោកក៏មានសេចក្ដីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត ដុកដូច
ជាកូនបង្កើត, កន្លងមកថ្ងៃមួយចេកំពុងជជែកគ្នាលេងតែពីរនាក់ លោក
មានប្រសាសន៍ចំពោះខ្លួនរួចខ្លួន - អលីថា "កូនប្រុសទុកៗ, ខ្លួនយើងនេះ
ដូចអ្នកយើញស្រាប់ គឺចាស់តែចាស់ត្រាំគ្រាណាស់ហើយ, តាមស្ថាន
មើលទៅយើងមិនបានជារស់នៅយូរប្រៃវែងម៉ានទៀតទេ ។ ទេពួកបាន
ដាក់ទានកូនស្រីតែមួយឲ្យយើង, ខ្លាចមានរូបឆោមក៏ល្មមគួរសមហើយ
សព្វថ្ងៃនេះមានអាយុកំពុងពេញការ ពួកនាហ្មឺនសព្វមុខមន្ត្រីធំធំសឹង្ហ-
គហបតីជារាប់រួនគ្នានៅកន្លែងនេះ បានមកនិយាយដណ្ដឹងឲ្យកូនប្រុស
របស់គេអស់កាលជារាប់ជនណាស់ហើយ, ប៉ុន្តែយើងមិនព្រមឲ្យ
សោះ ។ ចំពោះរូបថ្លៃឯងវិញ, យើងមានសេចក្ដីស្រឡាញ់ដោយ
ស្មោះត្រង់ ហើយយល់ឃើញថាគួរនឹងឯងភ្ជាប់ជាញាតិពន្ធទៅវិញទៅ
មក តែយើងយល់ព្រមខ្លួយកឯងធ្វើជាកូនប្រសាបាន, ប្រសិនបើបាយល់ព្រមស្មោះស្ម័គ្រ ដោយសេចក្ដីពេញចិត្តតាមបំណងរបស់
យើងនេះ យើងនឹងបួលទៅគ្រាបខ្លួលព្រះពរជាដើម្បីនឹងរៀបចំធ្វើអាពាហ៍
ពិពាហ៍ ហើយយើងនឹងសូមព្រះពរជានុញ្ញាតឲ្យដែរដើម្បីផ្ទេរហានន្តរ
របស់យើងជាអគ្គមហាសេនាសព្វថ្ងៃនេះទៅឲ្យអ្នកវិញ, យើងនឹង
ឈប់សម្រាកខ្លួនតែបច្ចុប្បន្នវ័យហើយចូរអ្នកជឿជាក់ច្បាស់ជាចុះថា យើង

មិនមែនប្រគល់ឲ្យតែត្រឹមតែព្យុសម្បត្តិក្តៅមិតតែប៉ុណ្ណោះទេ ពោះតាំងតែក្តួតរាជការក្នុងនគរចាំងមូលនេះ ក៏យើងប្រគល់ជាចំមុខឲ្យអ្នកតាន់តាប់ត្រួតត្រាតាំងអស់" ។

លោកអគ្គមហាសេនាក្រុងចាល់សូរ៉ា និយាយពាក្យដ៏ប្រកបដោយសេចក្តីសប្បុរសសន្តោសក្រៃសុំណានេះមិនតាន់តាំងចប់សព្វគ្រប់ផងន្ទរពេលនិង-អលី ក៏លុតជង្គង់ក្រាបក្រុះក្បៀបជើនរបស់លោកដើម្បីសំដែងសេចក្តីគ្រែតអរនឹងសេចក្តីជំនឹងគុណជាអនេក ចំពោះលោកដែលមានចិត្តស្មប្បុរសយ៉ាងនេះឯង ហើយបានទទួលត្រមតាមសេចក្តីដួងផងនោះដោយអំណរយ៉ាងក្រៃលែង ។ គ្រានោះ អគ្គមហាសេនាហៅមេទាហានធំៗដែលនៅប្រចាំសម្រាប់ផ្ទះលោក ឲ្យមកជួបជុំគ្នាហើយបង្គាប់ឲ្យរៀបតាក់តែងចម្ងាំងនៃភោជនាតារ (ផ្ទះស៊ីលៀង) របស់លោង ព្រមទាំងឲ្យចាត់ចែងគ្រឿងភោជនីយាហារនឹងទទួលហារ យ៉ាងដូច្នេះ សម្រាប់ទទួលភ្ញៀវរួចហើយ លោកឲ្យទៅអញ្ជើញអស់ព្រះពជវង្សានុវង្សនាហ្មឺនសព្វមុខមន្ត្រីនឹងពួកសេដ្ឋីគហបតីក្នុងទីក្រុងនោះទាំងអស់ សូមឲ្យអញ្ជើញមកជាមង្គលកងគេហដ្ឋានរបស់លោក ។ កាលដល់កំណត់ពេលវេលា ពួកភ្ញៀវមកជួបជុំគ្នាហើយ, ចំណែកខាងនិង-អលីបានដំកល់បិតាក្មេកឲ្យបានជ្រាបអំពីហានៈរបស់ខ្លួនជាស្រេចដោយប្រការផ្សេងៗ ។ លោកអគ្គមហាសេនាជាបិតាក្មេក ក៏និយាយប្រគាស់ប្រាប់

ដល់អស់លោកដែលបានមកសុំដណ្តឹងកូនស្រីលោកតាលពីជាន់មុន តែលោកច្រែកមិនព្រមឲ្យនោះ ដើម្បីឲ្យគេបានដឹងច្បាស់ ដោយពាក្យលុបលាងដោះសាថាដូច្នេះ «អស់លោកអ្នកចាំន៏ឡាយ, ពេលនេះខ្ញុំសូមដំណាងអស់លោក អ្នកឲ្យបានច្បាស់អំពីការសម្ងាត់មួយដែលខ្ញុំចិត្តចាំន៏លាក់ទុកមកអស់កាលយូរហើយ ដំណាងដល់ថ្ងៃនេះឯង គឺ: ខ្ញុំមានបងប្រុសម្នាក់ធ្លាប់ជាអគ្គមហាសេនានៃព្រះពុទ្ធចៅក្រុងសេតសុីប្តី ដូចជាខ្ញុំដែលមានឋានៈជាអគ្គមហាសេនានៃព្រះពុទ្ធក្នុងប្រទេសយើងនេះដែរ បងខ្ញុំនោះមានតែកូនប្រុសមួយ ហើយគាត់មិនពេញចិត្តឲ្យកូនយកច្រែពន្ធនៅស្រុកសេតសុីប្តីនោះ សោះ គាត់បានបញ្ជូនកូនប្រុសគាត់មកឲ្យខ្ញុំរៀបចំអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹងកូនស្រីខ្ញុំ ដើម្បីនឹងថ្លើសាខាចាំន៏ពីរបស់យើងឲ្យបានមូលត្រកូលជាតិស្និទ្ធតទៅទៀត, កូនប្រុសនោះខ្ញុំទើបនឹងបានស្គាល់ដាក់ដាក់ឈ្មោះខ្ញុំកន្លងវេលាដែលវាមកដល់ ហើយខ្ញុំក៏ព្រមទទួលយកធ្វើជាកូនច្រែសាតាមចំណងរបស់បងខ្ញុំ, កូនច្រែសានោះគឺជាខ្លួនកំណើរនេះឯង (លោកចង្អុលបង្ហាញ) ដូចអស់លោក-អ្នកបានឃើញស្រាប់ ។ ខ្ញុំសូមឲ្យអស់លោក-អ្នកអញ្ជើញមកជាមង្គល ក្នុងកិច្ចអាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលខ្ញុំបានសម្រេចថានឹងរៀបចំធ្វើក្នុងថ្ងៃនេះ ។ បណ្តាពួកនាហ្មឺនធំ-តូចចាំន៏ឡាយនោះ គឺមានអ្នកណាមួយយល់ឧទ្ធំថាស់ថាដូចម្តេចឡើយ សុទ្ធសឹងតែធ្វើយព្រមគ្នាថាដំណើរដែលលោកគិតគូរៀបចំ អាពាហ៍-

ពិពាហ៍នោះជាការប្រពៃណាស់ហើយ ! អ្នកចាំងអស់គ្នាយល់ព្រមអប
អរសាទរស្មោះស្ម័គ្រមកជាមង្គលតុំហ៊ានខាន ហើយបានចាំងជូនពរសូ
សាធុការសូមឲ្យព្រះជួយចំរុងចំរើនអស់កាលជាអង្វែងតទៅ ដើម្បីនឹង
ចាទបួបប្រែទន្ទេរផលប្រយោជន៍ ដែលលួតលាស់ដុះដាលអំពីការមួល
មិត្រនៃវង្សត្រកូលដ៏សុខក្សេមក្សាន្តនេះឯង ។

ពួកនាហ្នឹងមុខមន្ត្រីធំ - តូចចាំងអស់ដែលបានមកជួបជុំគ្នានៅផ្ទះ
លោកអគ្គមហាសេនាក្រុងបាល់សូរ៉ាំ ក៏មានសេចក្តីរីករាយសប្បាយ
ចំពោះរឿងដែលអគ្គមហាសេនា រៀបចំការកូនស្រីជាមួយនឹងនាងខេមិន.
អាល់; ក្នុងពេលនោះ គេចាប់ដើមលឿងក្បែរតាមទំនៀម, ក្បែរចាំងឡាយ
ក៏នៅស៊ីផឹកក្នុងទីនោះអស់កាលយូរណាស់ លុះចរិះគាត់ឆាន់ឆ្ងាហារ
រួចហើយ ពួកអ្នកបំរើក្បែរបានលើកខាទនីយាហារ (បង្អែម) មានដំណាប់
ផ្សែងៗជាដើមយកមកជូនក្បែរជាកិច្ចបង្ហើយចុងក្រោយតាមទំនៀមស្រុក
ក្បែរម្នាក់ៗតែងវេចខ្ចប់នំបានប៉ុន្មានក៏យកប៉ុណ្ណោះទៅផ្ទះ ។ តពីនោះទៅ
ពួកទៅក្រមការនំសំបុត្រសញ្ញានៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ចូលមក ហើយអស់
លោកមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ចាំងឡាយ ក៏ចុះហត្ថលេខាជាសាក្សីជួយដឹងឮផង
រួចហើយក្រុមក្បែរចាំងអស់ជាប់ចលាលោកអគ្គមហាសេនា ថយទៅ
ឆាន់តែហ្នឹងរឿង ។ ។

(មានត)

អ្នកឧកញ៉ាឥស្សរវង្ស សំ-ស៊ុន រៀបរៀង

រឿងអាជ្ញាជីង

(តទៅ ទំព័រ ចប់)

តាជូជកតាត់ក៏ខ្វះខ្វែង ស្រែងរកឲ្យនាងបរិភោគបានត្រប់យ៉ាង ក្រែយមកតាជូជកតាត់ធ្វើទាន់ការបំរើនាងពុំបានដោយគ្រាណាតាត់តាំងតែចាស់កំឡាំងក៏ខ្សោយ ទើបតាត់ទឹកដល់ព្រះបាទស្រីវេស្សន្តរមានព្រះរាជបុត្រាបុត្រី ២ ព្រះអង្គនាំចេញទៅនៅឯកុំតំរីវង្កត ។ បើជាតាត្នាអញទៅសុំយកមកឲ្យបរម្រីនាងអមិត្តតាបែហែលជាបាន ព្រោះលោកកំពុងចំពេញទានបារមី តាជូជកគិតដូច្នេះហើយ ក៏នាំដំចាំតែនាងអមិត្តតាសម្រាលកូនរួចទើបចេញ ឃាត្រាទៅសុំ ព្រះរាជកុមារ មកបរម្រីនាងអមិត្តតា ។

លុះនាងអមិត្តតាមានគតិត្រប់ ១២ ខែក៏សម្រាលកូន (តគិនេះប្លែក?) ។ ឯតាជូជកតាត់ក៏ស្ងាត់កូនការសម្រាលកូន ព្រោះតាត់មានក្តួនខ្លាតព័ទ្ធជុំវិញដោយតាត់ធ្លាប់ធ្វើជាហ្មូ ១ ដែរ កាលសម្រាលចេញតាត់ឃើញជាកេនប្រុស តាត់ក៏ទឹកត្រេកអរណាស់ តាត់ទះដៃហើយលោតខ្ទួនបីជាន ទើបលើតលាងដុសខាត់ស្អាតហើយ តាត់ដាក់ឲ្យដេកក្នុងស្នាបជ្រក ហើយលើកដាក់កន្ទុយសង្កែកព្យួរខ្សែន បង្គាប់កុំឲ្យសត្វឆ្កើចវាយ ព្រោះផ្ទះតាត់

មានសង្កើចកុះកណាស់ លុះកើតបាន ៧ ថ្ងៃ គាជូជកគាត់រៀបពិធី ១ សម្រាប់តាំងឈ្មោះកូនគាត់ៗ យកក្បួនកេទមកបើកមើលឫក្សាពេលឲ្យកូនគាត់រួចគាត់ថាយ៉ាងម្តេចថា កូននេះស៊ីខ្សែផងទៀតហើយ ត្រែះលេខធ្វើយ៉ាងថាអត្តៈ មនជាលាភៈ លាភៈមកជាហ៊ានៈ អាននេះកេស៊ីសុំបានខេត្តជួរជាងធ្វើការឯទៀត តែលាភៈនោះមានអន្តរាយ ដូចជាអញចង់មាស ១០០ តម្លឹងវៅបានឯម៉ែកមក ទើបគាត់ឲ្យឈ្មោះកូននោះថាគាជូជំនង ។

ចាប់តាំងអំពីថ្ងៃដែលគាជូជំនងកើតមក នាងអមិត្តតាជាមាតាបេះតែពុំស្រួលកន្លះខួបអស់កំឡាំងហ្មិតល្ហែ ធ្វើការអ្វីៗ ពុំសូវបាន ជាចំរើនដល់គាជូជូង ។ ទំនៀមនៅបម្រើនាងអមិត្តតាពុំបានក៏ចាត់បែងរៀបចំប្រជាប់ប្រជាទំនិងចេញដំណើរវៅគាន់នគរដេតុត្តរ ដើម្បីវៅសុំព្រះពជ្ជានាងកណ្ហាទំនិងបាជាលើជាព្រះពជ្ជបុត្រា-បុត្រីនៃព្រះបាទវេស្សន្តរ យកមកឲ្យបម្រើនាងអមិត្តតា ទំនិងការបើពគាជូជំនង ។ គាជូជកគាត់រៀបចំនាងផ្ទះសំបែងមានស្រួរអង្គរ តែងតែង សាប់ឆ្នើរ អំបិល ប្រហុកទុកឲ្យនាងអមិត្តតាបរិភោគតំណាក់ ១ ឆ្នាំទើបប្រែអស់ រួចគាត់ផ្តាំនាងអមិត្តតាថាបូរនាងនៅឲ្យសុខសម្រាន្ត កុំដើរវៅលេងទីហានអ្នកជាដៃ កុំបង្ខូលក្បៀវប្រុសចំឡោះ កុំញ៉ាះញ៉ាំនឹងអ្នកព្រៃង តាវៅនេះបើជាមានលាភដូចបំណងនឹងលែមកវិញជាធាប់មុនតំណាក់ ១ ឆ្នាំ បើជាឥតលាភទេ ទំនិងស្វែង

រកលាក់ផ្សងៗគេចៀត ។ តាជូដតគាត់ផ្លុំរួច គាត់ថើបបង្កោស
អង្គុលនាងអមិត្តតា រួចគាត់លើងតាជូដដំងបីខ្នើង ហើយគាត់ចំរៀងថា:

"កូនអើយនាងដេកគេ ខុកពេលឲ្យខុសអង្គុលម៉ែ
ខុបែនគេយូរខ្លះ ណែកូនចាំបណ្តាំខុ ។
ដេកយប់កូនកុំយំ ខ្លាចមៀមមុំវាចាំផ្លូវ
ចាប់យកត្រលាំងគេ កូនគេអើយនាងឈឺថ្កាត់" ។

ហើយគាត់ដាងគេលោមនាងអមិត្តតាថា:

អមិត្តតាចៅតាអើយ តាលាគេហើយណាចៅណា
ចូរនៅសុខសាន្តក្នុងកាយា កុំគិតនឹងតាណាចៅអើយ ។
តាគេមិនយូរប៉ុន្មានទេ ចូរមេក្បាកូនគ្រាណាត្រឡប់
តែបានខួលលាកស្រេចហើយ ចៅអើយតាវិលមកវិញភ្លាម ។

តាជូដតគាត់លោមលាស្រេចហើយ គាត់ក៏ស្ពាយសជូរាវាតាងតាន់
ឈើច្រត់ចេញទៅដល់កំពង់តាវ៉ែងតបានជួបព្រះនឹងព្រះវេស្សន្តរ គាត់ក៏
ចូលទៅសុំយកនាងកណ្ហាខឹងបាងាលីបានសម្រែចជូបក្តីប្រាថ្នាចេះគាត់។
តាជូដតក៏នាំយកនាងកណ្ហា ប្រាងាលីមកពាន់លើនគរជេតុត្តរ ។

គ្រានោះ ព្រះបាទសញ្ជ័យដែលត្រូវជាព្រះអយ្យកោឃើញតាជូដត
នាំចៅកណ្ហា ប្រាងាលីមកក៏ច្រឡំងោងុក ដើម្បីលោះដោះសាយកនាង
កណ្ហា ប្រាងាលី។ បានត្រាបទូលសម្តេចព្រះអយ្យកោអយ្យិកាថា ព្រះ

របៀតាបានពាយដំឡៃខុកជាមុនតម្លាក់ ១០០ សែនជម្លឹងមាស ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ឯញ្ជាក់តាជូជតា ក៏ក្រាបទូលថាមែន ទ្រង់ឲ្យជញ្ជូនយកមាសពី
ព្រះឃ្លាំងមកតាំងខុកឲ្យតាជូជតពិនិត្យចំនួន ២០០ សែនជម្លឹង ។ តា
ជូជតបានឃើញគំនរមាសដ៏ច្រើនតន្ទឹកដូច្នោះហើយ ក៏មានសេចក្តីឆេ
ឆួជាអនេកអនន្ត តាត់គិតថាអាត្មាអញនឹងក្លាយទៅជាមហាសេដ្ឋីកង
ជាន់ហ្នឹងហើយ ។ ព្រះបាទស្រីសញ្ជ័យព្រះអង្គចាត់ឲ្យពួកពិសេសរៀប
គោជនាហារជប់លៀងតាជូជតជាការឧបស្ថាន ដែលបាននាំព្រះពជនភ្លោ
ព្រះពជនភ្លាមកដល់ព្រះនគរព្រះអង្គ ។ តាជូជតក៏ចរំកោងអាហារដែល
ព្រះពជាននលៀងនោះ បណ្តាលឲ្យកើតជាជម្ងឺចុកពុះសៀតស្ទាប់
ក្តីឯតែនោះទៅ ព្រះបាទស្រីសញ្ជ័យក៏ទ្រង់ចាត់ការរំលាយសពតា
ព្រាហ្មណ៍តាមរៀបរបបទ្រង់ឲ្យចាំវាគន់រកអ្នកឯណា ដែលជាញាតិទំង
ខ្មោចតាជូជត ក៏រកគ្មានម្នាក់សោះ ហេតុដូច្នេះទ្រង់ឲ្យបង្វិលមាសទាំង
នោះបញ្ចូលទៅជាព្រះពជទ្រព្យ ក្នុងព្រះឃ្លាំងមហាសម្បត្តិរបស់ព្រះអង្គ
វិញទៅ ។

រីឯនាងអមិត្តញ្ញា នាងក៏ខំធ្វើតង្ឃន់តម្រង់ចិត្តកេរ្តាកូនរង់ចាំស្វាមី ជាយូរ
ឆ្នាំណាស់ពុំមានឮដំណឹងអ្វីអំពីស្វាមីសោះ ដកបដល់តាជូជតាអាយុបាន
១៥ ឆ្នាំ ក៏នៅតែពុំបានដំណឹងអ្វី ឯតាជូជតាជាក្មេងចាំតែអប្សល់កូណ
ធំឡើងជាដំណើរការណា ក៏បេះតែប្រព្រឹត្តអនាចារពោលាផ្សេង ។ ហើយ

គាចព្រៃហ៊ានមិនស្គាល់ខុសត្រូវ អ្នកស្រុកជិតខាងគ្នាញាត្រូវធ្វើញឲ្យទាន់ ឲ្យសម្បត្តិដែលជួបកុងឲ្យបន្តិចបន្តួច កំលួចលាក់បញ្ចាំស៊ីជាទម្លន់ លេងល្បែងអស់លេង / ។ នាងអមិត្តតាក៏ព្រួយចិត្តឥតស្រាកស្រាន្ត ញាតិសន្តានជិតខាងគេក៏ខឹងស្អប់គ្រប់ៗគ្នា មានវេលាថ្ងៃ១អ្នកស្រុកជិតខាងគេក្តៅក្រហាយណាស់ គេក៏នាំគ្នាលួចដុតផ្ទះនាងអមិត្តតា។ ក៏ស្អាប់នៅក្នុងភ្លើងនោះទៅ សល់នៅតែគាជួជំងឺ ដោយវាទៅក្នុងខានកំឡាំងច្រើនក៏លោតរួចផុតចេញពីភ្លើង ។ ថ្ងៃក្រោយមកជួលឺងត្រូវជាមាអាជួជំងឺតគាត់ត្រូវជាប្អូនតាជួជបង្កើត ក៏រើសយកអាជួជំងឺទៅចុកឲ្យនៅជាមួយ ដើម្បីថែទាំប្រៀនប្រដៅឲ្យបានបទតាមសណ្តាប់អ្នកស្រុក ។ អាជួជំងឺនៅមិនសុខដោយមាប៉ិនប្រៀនហួសពេក កំលាមាទៅទៅវត្តតាកែក មាក៏នាំយកវាទៅឆ្លើឲ្យទៅវត្តតាមបំណង ។ អាជួជំងឺវាបានទៅទៅវត្តវេហាណា វាទាំកូនសិស្សក្នុងវត្តនោះខូចអស់ រៀលយប់វាទាំពួកសិស្សវត្តចេញទៅលួចចេកអំពៅនឹងលួចមាន់ពាអ្នកស្រុកយកទៅលក់ឲ្យចិនដើម្បីយកប្រាក់ទៅជាក់តំណល់គ្រួស្នេហ៍ អាជួជំងឺចូលចិត្តផ្គាប់គ្រួស្នេហ៍ដើម្បីរៀនស្នេហ៍យកទៅជាក់ស្រី។ ។ គ្រួស្នេហ៍បានតំណល់ច្រើនក៏បង្រៀនស្នេហ៍ឲ្យអាជួជំងឺ ។ មេ គឺស្នេហ៍ករកថា ៖ ខុម: ខ្ញុំនហ្គួតែក ខ្ញុំនចែកស្នេហា ឃើញអញសន្ធប់ឡឺនឡាន់ ម:ម:ឯហ៊ាឯចា'' ។ គ្រួប្រាប់ថា បើស្រឡាញ់ស្រីណាឲ្យយកផ្ចុំដ៏មកសូត្រ ៧ចប់ ផ្ចុំដ៏ហើយ

ចោលដម្រន់ខ្លួនស្រីនោះ។ ខ្លឹងដេញអ្នកឯងរហូតដល់ផ្ទះ ។ អាជូដឹងរឿងបានមេស្នេហ៍ហើយ ក៏ដើរចូលទៅមើលស្រី។ ដែលគេកំពុងតូចក្បូនក្បុំខ្សឹបខ្សៀវនៅវត្តតាក្រែ លុះសំគាល់ឃើញស្រីម្ចាស់ជាទីពេញចិត្តហើយ ក៏ចាប់ផ្តើមដងកមកសួរគាថានោះបាន ៧ បទ កំចោលដម្រន់ទៅត្រូវក្បាលស្រីនោះ។ ខ្លឹងក៏នាំចង់ប្លន់ដេញ អាជូដឹងក៏ទំរន់ដម្រន់ទៅផ្ទះ ស្រីមានក្តីខានជាស់ ក៏ចេះតែដេញតាមអាជូដឹងរត់ចាប់ណ្តើរគិតថាណ្តើរថាស្នេហ៍អញតូចតែឈឺស់ អញដាក់តែ ១ ត្រូវស្រី ១ ហ្វូង។ លុះដេញពន់ឆ្ងាយគេជាក់ពាត់ហ៊ាន់គេដេរដៀលពូជប្រជូចសន្ធាន គេចាប់ចង់នាំយកទៅប្រគេនលោកត្រូវតូចតាក្រែ។ លោកខ្ញាល់ចង្អាប់ឲ្យចង់ហាលថ្ងៃវាល់ល្ងាច ។ អាជូដឹងចេះតែនឹកឆ្ងល់ថា អញបានរឿនស្នេហ៍អស់ប្រាក់តែតោះអញបានប្រទះតែគ្រោះកាចយ៉ាងនេះ អញនឹងខុកស្នេហ៍នេះគេទៅទៀតពុំបានទេ តិតហើយក៏ដកស្នេហ៍នោះទៅប្រគល់ឲ្យគ្រូវិញ ។ គ្រូសួរថា តាលឯងចោលគេនោះ តើពាក្យត្រូវត្រង់ណា អាជូដឹងថា ត្រូវត្រង់ក្បាល គ្រូស្នេហ៍ថា ឯងខុសហើយអញបង្គាប់ឲ្យចោលខ្លួន ឯងទៅចោលក្បាលបានជាកន្ត្រៃយ៉ាងម្តេច ល្ងើយឯងលែងរៀនទៅ តែម្តងទៀត ឯងមុខតែជាប់តុកមិនខានឡើយ ។

ក្រោយជូលីងជាប្អូនតាជូដងបានឮដំណឹងថា តាជូដងតាត់ខ្លួលអនិច្ចកម្មទៅក្រុងដេងតូចនេតទៅហើយ តាត់មានមតិត ២០០ សែន

តម្លឹងមាសខុងនៅក្នុងព្រះឃ្លាំង ជូលីងគាត់គិតថា ជូជនគាត់មានកូនប្រុសឈ្មោះអាជូជីង ឥឡូវអាឃុំទើបបាន ១៩ ឆ្នាំ អាគ្មាកញ្ជូរទាំងចូលទៅខ្លួលមតិកចាំងនោះ ព្រោះថាជាអ្នកស៊ុមតិកមានជំហ្មៃ ជូលីងគិតជូរួចហើយក៏ចាត់ចែងរៀងអាហារនឹងសោហ៊ុយផ្សេងៗ បានស្រេចហើយគាត់ក៏នាំអាជូជីងចេញពីនគរលង្កាជូដម្រង់ទៅនគរជេតុត្តរៈអស់ ២ ទៅ ២០ ថ្ងៃទើបបានដល់ ជូលីងគាត់នាំអាជូជីងចូលទៅជួបនឹងពាងហ្វាងព្រះឃ្លាំងមហាសម្បត្តិ។ តបថា ពិតមែន តែបើអ្នកបង់បានមតិកនេះត្រូវតែអ្នកជួនក័ស្តុតាង គឺសំបុត្រអត្រាខ្ទុកូលជាដើម។ ដូចតទៅនេះ :

๑) សំបុត្រវៀចការខ្ចោចតាជូជនឹងខ្ចោចនាងអមិត្តតាដែលបានវៀចការយកគ្នាជាប្តីប្រពន្ធតាមច្បាប់ -

๒) សំបុត្រកំណើតខ្ចោចតាជូជនឹងសំបុត្រកំណើតនាងអមិត្តតា-

๓) សំបុត្រមរណភាពខ្ចោចតាជូជនឹងសំបុត្រមរណភាពខ្ចោចនាងអមិត្តតា -

๔) សំបុត្រកំណើតតាជូជីង -

๕) សេចក្តីឆ្លើយតបហេតុ ពីវង្សត្រកូលតាជូជនឹងនាងអមិត្តតា ឯសេចក្តីបញ្ជាក់ពីវង្សត្រកូលនេះ ត្រូវសេ្តចនគរលង្កាជូដម្រង់ប៉ាប់រងផង ។

លិខិតទាំងឡាយដូចរៀបរាប់ខាងលើនេះ ត្រូវចំណែកមក្នុង ១ សន្ធឹក ១,៦០ ហើយមានសេចក្តីបញ្ជាក់ពីព្រះមហាក្សត្រនានាកាលទ្រង់ផ្ទុតទើបត្រៃការបាន ។

លិខិតទាំងឡាយនេះ ត្រូវអ្នកនាំយកមកជូនតុលាការខាងនគរជេតុត្តរ ព្រមជាមួយនឹងពាក្យ ១ បណ្តាប់ដែលសុំខ្ចីយកមកតិកនៃភ្នែកគាជូដក ។ រឿងនេះត្រូវអ្នកគិតគូរឲ្យបានឆាប់ឲ្យទាន់ពេលវេលា ព្រោះមតិកនេះមានអាយុតែត្រឹម ៨ ខែទៀតទេ ទំនងផុតកំណត់ ៩ ខែហើយទំនងតាមការគ្រាន់តែអ្វីទៀតពុំបាន ។ លោកចាងហ្វាងព្រះឃ្លាំងមហាសម្បត្តិអធិប្បាយប្រាប់ប្រាប់ប្រៀបប្រាប់ឲ្យជូលីងស្តាប់ដូចខាងលើនេះ ជាការស្រេចតាមប្រាប់ឆន្ទៈរបស់នគរជេតុត្តរមែន ។

ឯជូលីងលុះបានស្តាប់សព្វគ្រប់ទៅគាត់គិតឃើញថារឿងមតិកនេះជាការធំធ្ងន់ពេកណាស់ ព្រោះលិខិតទាំងប៉ុន្មានដែលលោកព្រះឃ្លាំងមហាសម្បត្តិប្រាប់ពន្យល់ឲ្យធ្វើនោះ នៅនគរលិង្គដ្ឋ ឥតមានធ្វើទេ គ្មានអ្នកឯណាដែលស្គាល់ដីធ្លីសោះ ទើបគាត់ដាក់ទៅនិយាយទំនងគាជូដីធំថា ណ្លើយគាជូដីធំយើងនូវត្រឡប់ទៅស្រុកយើងវិញចុះ មើលទៅគ្មានសង្ឃឹមអ្វីដល់តិចតួចសោះឡើយ ទើបគាជូដីធំតបថា អើបើយតមតិកមិនបានក៏ប៉ាហ៊ាទៅចុះ តែលោកមាតិតាយកតែជាតុដុតកុំឲ្យបាននាំយកទៅស្រុកវិញចុះ ។ ជូលីងឮដូច្នោះក៏ទំនងឃើញថា មែនហើយ។

ចូលទៅដួចនឹងលោកព្រះឃ្លាំងម្ដងទៀត ដើម្បីសួរនេធាតុនៃខ្លួច
តាជូដក ។ លោកព្រះឃ្លាំងតបថា ចំខ្ញែមស្រុងនេះ នេមិនដែល
ពុកធាតុខ្លួចមនុស្សអីនាថា អតញ្ញាតិសន្ដានខ្លោះទេ តែនៅតែឯយតទៅ
ជុតលោលយ៉ាដពាប ចូរអ្នកកុំពាំនឹងនេធាតុខ្លោះឡើយ ។ ដូលឯងនឹង
ឆជួជឯងមើលមុខគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយក៏លាលោកព្រះឃ្លាំងចេញមក
ខាងក្រៅ ក៏នាំគ្នាបេះតែដើរដែកដៀតតាមផ្សារតួចផ្សារធំ ស្រាប់តែ
ទៅជួចនឹងស្នាក្ដីម្នាក់កំពុងស៊ីផឹកនៅផ្សារ ។ ឯស្នាក្ដីបានឃើញមនុស្ស
ចំឡែកចណ្ដើរគ្នាតាមផ្សារ ក៏ហៅទៅសាកសួរជំនឹងរឿងសព្វគ្រប់ហើយ
ស្នាក្ដីនោះក៏និយាយប៉ាប់រំលឹចាំនឹងយចមកតិចនោះឲ្យបាន ជានានឹងរកលិខិត
ទាំងប្ដឹងគ្នាន ដែលលោកព្រះឃ្លាំងបង្គាប់នោះឲ្យបានផង តែអ្នកខ្លួច
ឲ្យយើងប្ដឹងគ្នា ។ ដូលឯងតបថា ខ្ញុំមានតំណែរណាស់ តែថាខ្ញុំជាអ្នក
ជំណើរមកពីឆ្ងាយ មានប្រាក់ឯសបន្ដិចបន្ដួចសម្រាប់ធ្វើជាសោហ៊ុយ
រឹលទៅស្រុងវិញ ។ ស្នាក្ដីថា បើមិនទាន់បានមតិតមិនទាន់យចនេះផ្ទាន់
ភ្លាមទេ ដូលឯងក៏ឆ្លូនៃឯងចន្ដិច ហើយស្នាក្ដីនិយាយថា ណ្ហើយការនេះ
យើងឈប់និយាយសិន ជ្រាតដល់ពេលបរិភោគអាហារហើយ ចាំ
ក្រោយសឹមជួបនិយាយគ្នាម្ដងទៀត ប៉ុន្ដែអ្នកត្រូវលៀងយើង ១ ពេល
សិន ព្រោះយើងជួយពាក្រងរឿងដល់អ្នកឥស ១ ព្រឹកទៅហើយ ។
ដូលឯងគិតថា ស្នាក្ដីនោះបេះនិយាយជ្រាបជ្រះគ្រាន់បើ គួរខ្លួលលៀង

ចាយ ១ គេលទៅចុះ ដើម្បីខុតទំយាយការគេទៅទៀត តែឥឡូវនេះ
ហើយក៏នាំស្មាក្តីទៅផ្ទះលក់ចាយ បង្គាប់ឲ្យពួកពិសេសរៀបអាហារឲ្យ
ស្មាក្តីបរិភោគរួមជាមួយនឹងខ្លួន រួចស្រែចតែសោហ៊ុយអស់ ២០ រូបិយ
ហើយស្មាក្តីប្រាប់ថា អ្នកថយទៅស្រុកសិនចុះរកសោហ៊ុយខ្លះ យកមក
ពេញលិខិតផ្សេងចូលតក៏យកមកតែ ។ ដូលនឹងកំនាំអាដូដឹងតែឡប់ទៅ
ស្រុកវិញ លុះនាំគ្នាដើរកាត់ព្រៃក្តុំកែថ្មទៅ ស្រាប់តែប្រទះនឹង
មេខ្លាឃណ្តើរកូន ខ្លានោះក៏ទាំងនាំនឹងពីនោះស្រាប់យកទៅបរិភោគអស់
ទៅ ។

ចប់រឿងអាដូដឹងតែប៉ុណ្ណោះ ។

សំ - ស៊ុន

ព្រះគ្រូបញ្ញាលិខិត ភៅ-សឹម

គ្រូបង្រៀនសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ ក្រុងភ្នំពេញ

(តទៅ)

ឯយើងនាំគ្នាមកនេះ ដើម្បីនឹងលះបង់ចោលគ្នាឬ ដើម្បីឲ្យបញ្ជូនកិរិយាខ្ញុំទៅកាន់ព្រៃហិមពាន្តមុនហើយ សូមទ្រង់សម្លាប់ខ្លួនឆ្កួតជាមុនសិន ហើយសឹមបញ្ជូនកិរិយាខ្ញុំទៅជាមួយគ្នា ។ ព្រះរាជាទ្រង់ត្រែកអាវ្យកន្ទុរពាំង ២ ដំលើស្មាឆ្អែតហើយគ្រាស់ឲ្យហៅព្រានព្រៃមកឲ្យយកទៅលែងឯព្រៃហិមពាន្តពាំង ២ក៏ កន្ទុរពាំង ២ រួបដែលបានរួបខ្លួនមិនស្លាប់ ព្រោះមិនពោលពាក្យទុក្ខសិត ។

ចប់រឿងសេចក្តីស្អាត ៣ យ៉ាងនឹងប្លាប់ស្មៀត ៣ យ៉ាង

ភទ្ទសោណ្ណា [1]

សេចក្តីថា៖ ពួកសត្តនិករដែលកើតមកក្នុងសង្សារលោកពាំងមូលសុទ្ធតែជាសត្វបរិភោគអាហារចំណី គ្មានអ្នកណាមួយចៀសវាងបានឡើយ សូម្បីតែទេវបុត្ត-ទេពតា ក៏បរិភោគចំណីអាហារទាំងអស់ដែរ តែថាចំណីអាហារពាំងនោះ ជាវត្ថុមានរសជាតិ មានទ្រង់ទ្រាយនឹងពណ៌សម្បុរ

---

១ ជាឧត្តរលេងសុីភក្តីពាំងល្អាយ ។

ថ្ងៃ១អំពីគ្នា, ខ្លះមានទុជាសេធ្លាញ់ពីសា ខ្លះមានសេជ្ឈ-ចត់-ល្ងីង-ហ៊ីរ ថ្លៃជាដើម ខ្លះមានពណិស-ក្រហម-លឿងជាដើម ខ្លះចំអិនទឹងក្តៅ ខ្លះមិនចំអិនទឹងក្តៅ សុទ្ធសឹងតែចម្រុះលាយជាយវត្ថុផ្សេងៗ ទើបកើតឡើងជាចំណីអាហារ ។ ក៏ចំណីអាហារទាំងនេះ មានដម្លៃខុសៗ អំពីគ្នា ខ្លះមានថ្លៃច្រើន ខ្លះមានថ្លៃតិច តាមបែបផែនដែលគេផ្សំគ្រឿងធ្វើ ទឹងតាមបែបប្រទេសស្រុកដែលប៉ុនប្រសប់ធ្វើទឹងមិនប៉ុនប្រសប់ធ្វើប៉ុណ្ណោះ ជាវេសមានទុជាសេថ្លៃតៗ គ្នាជាដរាប ។

ចំណីអាហារជាគុណសម្បត្តិ ឲ្យអ្នកបរិភោគ ចំរើនសរីរៈជាតំណ្ដ ឲ្យមានកំឡាំងរឹងប៉ឹងល្អ ឲ្យមានស្មារតីដំណើរទឹងទួន ទឹងឲ្យមានជាតុទាំង ៤ ប្រព្រឹត្តទៅស្មើគ្នាស្រួល ត្រមទាំងឲ្យមានឥរិយាណសម្បុរស្បែកល្អផង ។

ឯចណីអាហារដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មានទុជាសេធ្លាញ់ក្រៃលែងជាងចំណីអាហារនោះ ត្រូវដឹងថាជាអាហារដែលទឹងទឹងទាំមនុស្សដែលធ្លាប់បរិភោគឲ្យញ៉ាំមមិនក្ងេចក្ងេបមិនផុត ចូលទៅរចនាដំណើរនៃទឹងលក់រឿយៗ ឲ្យជាប់ចិត្តភាន់ភាំទឹតក្ងេចទឹតនាដល់សេចក្តីចាស់ក្រ ទឹងសេចក្តីអន្តរាយផ្សេងៗ ហាក់ដូចជាចាប់មនុស្សក្នុងស្រុកទេសទៅលក់ជូរវេងដែរ ព្រោះថាចណីអាហារមែងទាញចូលស្រួចមនុស្សឲ្យលុះជាប់ដោយទុជាវេសបែបនោះ ។

មនុស្សណាចូលចិត្តតែនឹងបណ្ដាអាហារបែបនេះ រៀងៗខ្លួនចង់អាហារវិចិត្រប្រណីតសួនឲ្យខ្លាំងតាមកាលៈទំនើបសម័យហើយ មុខជាត្រូវប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់ ធ្លាក់ដល់សេចក្ដីទុក្ខយ៉ាងធំជាងមនុស្សអ្នកបរិភោគអាហារតាមធម្មតាមានតាមមាន ។

ហាក់នឹងថា ដូចជាឥស្សរជនណាមិនចង់ឲ្យគេទទួលទានគោជនាហារដ៏ថ្លៃថ្លា ឬជួយកំណាញ់មិនឲ្យគេចាយលុយឆាប់ក្រោកឈរបស់គេ ពិតជាដូច្នោះខ្លះមែន ! ក៏សូមអស់លោក - អ្នកឡើងគាន់ចំណែងតែនឹងនោះ ត្រូវពិគ្រោះដល់ធនធានទំនិញសម្បត្តិរបស់ខ្លួនឲ្យជាក់ច្បាស់ ហើយសឹមបរិភោគឲ្យពាល់ពេលវេលាចុះ ។ តែថាត្រូវនឹកវិភាគដល់បច្ច័យ ២ ហ៊ាន:

១ - អន្តោបច្ចយ បច្ច័យដែលត្រូវគាក់តែងខាងក្នុងផ្ទះ

២ - ពាហិរបច្ចយ បច្ច័យដែលត្រូវគាក់តែងខាងក្រៅផ្ទះ ។

ឯអន្តោបច្ចយ បច្ច័យដែលត្រូវគាក់តែងខាងក្នុងផ្ទះនោះ ត្រូវចេះវិភាគថា: សព្វថ្ងៃនេះគ្រួអញមានគ្រឿងអាភរណៈស្អីកញាក់គ្រប់គ្រាន់ដល់ប្រពន្ធកូននឹងក្រមញាតិហើយឬ? មានគ្រឿងស្បែងអាហារបិញ្ចឹមជីវិតល្មមគ្រប់គ្រាន់ហើយឬ? មានទីលំនៅផ្ទះសំបែងក្នុងដេចគ្រួសារ ទំនិញគ្រឿងប្រដាប់ស់ពាប់ប្រើប្រាស់តែងតាំងនៅក្នុងផ្ទះគ្រប់គ្រាន់ហើយឬ? មានគ្រឿងកេសជ្ជៈកែរពេលគ្រប់គ្រាន់ជាប្រចាំហើយឬ? បើ

បច្ច័យទាន់ក្នុងមានបរិបូណ៌ហើយ តែខ្វះពាហារប្បច្ច័យ បច្ច័យទាន់ក្រៅ នោះចំបែរព្រឹត្តទៅមិនបួចដែរ គោរតែឲ្យមានពាហារប្បច្ច័យផង ទើបបែរព្រឹត្តទៅរួច ។

ឯពាហារប្បច្ច័យនោះ ត្រូវនឹងពាក្យថា សព្វថ្ងៃនេះគាត់អញ្ជើមានយានវាហនៈ ទីធនាគារមួយធំសំបើមដ៏ះបរាសេនីទាន់លើនោត លើទឹកគ្រប់គ្រាន់ដល់ខ្លួនទីធនីគ្រួសារហើយឬទ្ធ? តាលបើបច្ច័យទាន់ពីរនេះមានបរិបូណ៌ហើយ គោះបើទីធនីដើរចេញទៅឬចាយប្រាក់ការទិញបណ្ណាគារបរិភោគនោះទើបចេញសាធារណៈសេចក្តីអន្តរាយបានខ្លះ ។

មនុស្សខ្លះគិតតែធំតែទាន់ក្រៅ ឯទាន់ក្នុងមិនបានតែធំ គឺថា : ទីលំនៅៗជាតកោនសំណាក់គាស្រែយគ្មាន ·សម្បែងអាហារគ្រឿងចិញ្ចឹមជីវិតឲ្យល្មមគ្រប់គ្រាន់ដល់ប្រពន្ធកូនក្រុមញាតិ ដែលគ្រែតនៅរួមសុខទុក្ខជាមួយក៏គ្មាន គ្រឿងប្រដាប់សំពាក់ប្រើប្រាស់ក្នុងផ្ទះក៏គ្មាន ហើយប្រាំងតែធំតែទាន់ក្រៅ តែចាយលុយគាក់ស្ទើរពាក់យ៉ាងល្អ បរិភោគបណ្ណាគារលេចបួលទៅរួច ។

មនុស្សយើងត្រូវយោលតំនិតគិតដែងគាលជា ២ ចំណែក:

១ - កាលណែកុំដែងឲ្យខ្វី

២ - កាលខ្វីដែងឲ្យណែ ។

ឯការណ៍នៃកុំបែងឲ្យខ្ជិលនោះ ត្រូវដឹងថា៖ មនុស្សដែលកើតមកក្នុងលោកសន្និវាសនេះ សុទ្ធសឹងតែមានមាតាបិតាការិយាបុត្រ ក្រមញាតិពួជពង្សបង្អាប់ខ្ទម្ងាប់សំពាប់រក្សាជាតិគ្រប់ៗគ្នា ក៏ក្នុងគ្រកូលនិមួយៗនោះមានចរិយានឹងការប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវក៏មាន មិនប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវក៏មាន ការស្លៀកពាក់នឹងត្រឹងប្រើប្រាស់ស៊ីចុកលើសខ្លះជាងគ្នាខ្លះក៏មាន ដូចគ្នាខ្លះក៏មាន ស្មើគ្នាខ្លះក៏មាន ត្រមាំងឆោតយល់យឺតឲ្យសម្បត្តិលើសខ្លះដូចគ្នាខ្លះ ស្មើគ្នាខ្លះក៏មាន មិនសូវដូចគ្នាទាំងអស់ឡើយ ។ តែថាដែលដូចគ្នានោះ គឺមាតាបិតា ការិយាបុត្រ នឹងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ខ្លួននេះហើយ ជាកេរ្តិ៍ចាំកោលដើមរបស់មនុស្សដែលសង់ឆៅក្នុងលោកនេះ ។ មនុស្សត្រូវតែគិតដល់សេចក្តីស្រេចឃ្លាន ការខ្វះខាតរបស់ជនទាំងនោះត្រូវជួយបីបាច់ចិញ្ចឹមថែរក្សាការពារ កុំឲ្យមានសត្រូវណាមួយមកបៀតបៀនបាន ព្រោះជនទាំងនេះហើយជាអ្នកដំណាងជាតិទឹកដី ប្រជៅកូនចៅប្រុសស្រីមិនឲ្យប្រព្រឹត្តធ្វើអំពើហួសមារ យសស័ក្តិ ពួជពង្សបង្អាប់ខ្ទម្ងាប់ នឹងទំនៀមរបស់ស្រុកដែលសម្រាប់ទុកឲ្យជាកេរ្តិ៍កាលរៀងដល់កូនប្រុសស្រី មិនគួរកូនប្រុសស្រីចៃដន្យនេះឲ្យខ្ជីខ្ជៀវឡើយ ត្រូវប្រមាណឲ្យសមគួរដល់ជាតិគ្រកូលរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះឯង (កុំស្តុះឲ្យហួសផុតបន្ទុលឡើយ) តែមានមនុស្សខ្លះមានគំនិតគិតយកសៅតែម្ចាក

ឯង ឥតមានតិតដល់មាតាបិតាត្រកូលញាតិបងប្អូនឡើយ ឈ្មោះថាជាមនុស្ស (រៃកប្រឡោះឲ្យចុះនៃខ្លួន ១) ។

ឯឈលខ្វីចែងឲ្យវែងនោះ ត្រូវដឹងថា: មនុស្សយើងកើតមកមានអាយុខ្លី បើរកស៊ីបុកគំខ្វី ទីលំនៅនឹងគ្រឿងប្រើប្រាស់ក៏ខ្វី បុណ្យស័ក្តិនឹងកេរ្តិ៍ឈ្មោះក៏ខ្វី មិនតាំងនៅយូរប៉ុន្មានឡើយ តង់នឹងវិនាសទាប់ មិនត្រូវធ្វើសេចក្តីចង្រៃអោយាជ ព្យាបាទគំនុំគេរឿងបៀតបៀនគ្នាទៅវិញទៅមកឲ្យចាល់តែដល់សេចក្តីវិនាសអន្តរាយខ្លួនឯងឬក្តី ខ្លួចកេរ្តិ៍ឈ្មោះយសស័ក្តិភ្ជាក់ទៅជាមនុស្សថោកទាបដល់ត្រកូលជាតិស្រុកទេសរៀងខ្លួនកេសេចក្តីសុខនោះគ្មានឡើយ ត្រូវធ្វើអ្វីមួយខុសជាប្រយោជន៍ដល់ជនដែលកើតមកខាងក្រោយ កុំឲ្យបាត់ឈ្មោះខ្លួនឲ្យបានកាលតវែងទៅ ។

សូមបំភ្លឺសេចក្តីជាពាក្យកាព្យយ៉ាងខ្វីដូចតទៅនេះ:

កាព្យពាក្យ ៧

លោក- អ្នកចរិតគោតអាហារថ្លៃ ចាយលុយសព្វថ្លៃមិនទំកនា
ដល់កូនប្រពន្ធមោរំហែ គ្មានកោដនាយ៉ាងដូចម្តេច ។
ខ្លើងលើកៅអីបង់ចំពែន លើកជើងតជ្រែងសង្កត់ដៃ
លើតុខ្ពែមុខសប្បាយក្រៃ កែងមើលរំពៃតួអក្ខរ ។

ដែលចិនវាក់តត់ឈ្មោះនៅផ្ទាក(១) កុំឲ្យពិបាកការឡូវឡា
តាំងហៅអាចឹងមកច្រែបាប់ថា ឲ្យធ្វើកក្ស(២) តាមត្រែវចិត្ត ។

ចិនលើតអាហារដាក់លើតុ ដបស្រាចំមុខបើកឆ្នុកចិច ចាប់តែវាក់
ស្រាដាក់មកជិត ស្លូវាលើតដតគិតធំក ១ ខ្ទីក ។ ចាប់សមស្វាបក្រាបូក
ជាយមួប អណ្តាតតាវស្រែបលេបបួលគ្រឹក ដាមីសាច់សោតដតមាន
ខ្លឹក ស្លាបព្រាសមញឹកចាក់ទ្រាត់ខ្លែង ។ ឆ្អែតស្រែបយកឈើមកចាក់
ធ្មេញ ស្អាតលើងឆេញអស់ឆ្អឹងឆ្អែង ដូតដៃជូតមាត់ខិនកខ្សែង ដក
ជាវីផ្សែងបង្គុយព្រាត ។ គ្រែកឡើងជិះកង់ត្រឡប់កាយ ជិះលេង
សប្បាយដល់អធ្រាត្រ ទើបមកដល់ផ្ទះឆ្កែព្រុសព្រាត ប្រពន្ធដៀល
មារយាទជាត់គ្រែកអរ ។ តើតឈ្មោះប្រែកែតដែកន្លា ទុកឲ្យមតិកដំ
បរែ ទំហូតេដ្រមាសខ្ទុកកំដរ ជាកត្តីអាងតាមាតា ។ លបលួចដៅលក់
ឬបញ្ចាំ កន្ទុនថ្ងៃទៃឆ្នាំឆុតប្តេជ្ញា បំផ្លាញគ្មានសល់ចេស់ណា យកដី
គ្រែហាបញ្ចាំទៀត ។ បញ្ចាំតាំងស្រែចំការចេត សូន្យឈ្មោះសូន្យស្រែ
ផុតអស់ស្លឹត មិនដឹងគិតតែលក់អ្វីទៀត ដើរវេរជ្រែតបៀតសុំតែស៊ី ។
ហៃអស់លោក-អ្នកតាំងប្រុសស្រី កុំធ្វើមេត្រីអ្នកញាំញី លក់ទ្រព្យ
សម្បត្តិអស់ខ្លួនខ្ចី ដល់ទីបួនថោកអស់ជន់ច្រាក់ ។ (មានត)

---

๑ ភាសាបារាំងសែល (plaque) (ក្តារសម្រាប់សរសេរអក្សរកត់ឈ្មោះម្ហូប) ។
๒ ពាក្យហារត្រែប់យ៉ាងដែលបុគ្គលចរិភោគ ។

លោកមហា "សៅរ៍-លីរ៍"

វត្តសោយ ឃុំមៀន ស្រុកកោះសូទិន ខេត្តកំពង់ចាម

(ត)

សដីវិតំ បរិច្ចជេ វុឌ្ឍិកាមោ សនេសកំ
តេហំ ជាវំ ករំ នភេ ជាតុអយំ បរិច្ចជេ ។

បង់ឲ្យចែចេសខ្លួនវឌ្ឍនា ត្រូវបង់ប្តូរគាលៈជីវិត បង់ដូច្នឹងហានាក់ឲ្យដឹង តាំងចិត្តលះឈើនឹងដែកកុំស្តាយ ។

សច្ចំ វេ អមតា វាចា ឯសធម្មោ ឧ ដីវតំ
អប្បមត្តា ឧ មីយន្តិ ឯឝ្ញាំ អដាមតំ ។

វាចាសត្យជាពាក្យមិនស្លាប់ពិត នាមគឺត្រកិត្តិដឹងស្លាប់សោះសាជនមិនច្រមាទមិនមរណា ឥឝ្ញានហានសុទាមិនចាស់ស្លាប់ ។

សុភាសិតថា

ស្លាប់រូបកាយកុំឲ្យតែស្លាប់កេរ្តិ៍ ស្លាប់តលរបៀបកុំឲ្យតែស្លាប់នាយ សូវស្លាប់ថ្មាកុំឲ្យតែស្លាប់ម្តាយ នេះពាក្យបរិយាយបុរាណ ។ យប់ធំដឹងកុំឲ្យតែភ្លាក់ខ្លួន ដល់ចក្ខុរកេកុំឲ្យតែភ្លាត់ចិត្ត សូវបង់ត្រៃព្យកុំតែបង់កាយ សូវបង់គាត្តកុំតែបង់ឆ្នូ ។

ពុទ្ធានុវាតោ សតីមតោ

សុចិកម្មស្ស ឯសម្មការិនោ

សញ្ញតស្ស ច ធម្មជីវិនោ

អប្បមត្តស្ស យសោភិវឌ្ឍតិ ។

ជនដែលៗប្រាយោមប្រឹងប្រែងឃ្លាតខ្លី មានស្មារតីដឹងជាធម្មតា បេះចាត់ចាវងាវស្អាតចាកពោសា គ្រេរដោយប្រាជ្ញាមុនដែលនឹងធ្វើ ។ សង្រ្គមចប់កាយវាចាចូរចិត្ត ចិញ្ចឹមជីវិតតាមធម៌ស្មើ ។ មិនប្រមាទធ្វេសក្នុងកិច្ចសិពើ រវែងចំរើនទ្រឹះទ្រែងរដោយយសា ។

កមភនំ រតិ បុប្ផេ បក្កីនំ ឧកលយេ

ជុនិនំ រតិ សទ្ធម្មេ មហោសិនំ តថោវនេ ។

តមាជាតិត្រែតនឹងបុប្ផា បក្សីបក្សាត្រែតនកាល័យ ប្រាជ្ញមុនីត្រែតធម្មវិន័យ មហាឫសីត្រែតតថោវិន ។

ពុទ្ធានកាលញ្ញិ អនុដ្ឋហានោ

យុភ ពលី អាលសិយំ ឧបេតោ

សំសន្ទសង្កប្បមនោ កុសីតោ

បញាយ មគ្គំ អលសោ ន វិន្ទតិ ។

ជនឃុំនៃដែលមានកាយពល មិនប្រើដង្ហាយខ្លួលក្នុងកាលត្រូវប្រើ ប្រកបដោយក្តីខ្ជិលច្រអូសរឹង ស៊ុដេកពាំងចាក់សនាវិញ ។ លិចលង់តប់ក្នុងកក់តិចុបស្ងួត មានចិត្តមិច្ឆាតែក្តក់ជ្រែញ ឃុំនៃមហាកំដៅនោះពេញ ទើមិនបានមិញការមគ្គដោយញាណ ។

មិទ្ធី យទា ហោតិ មហាកាយោ ច
និទ្ទាយិតា សម្បរិវត្តសាយី
មហារុហោ ឋានសោ ន វិជម្ភិតា
បុនប្បុនំ កព្ភមុបេតិ មន្ទោ ។

ជនណាមានក្តីងងុយ ច្បាស់តែល្មោកស៊ុប្រើនជ្រុលមាត្រា និទ្រានៃខ្លួលក្តក់លង់កាលា ដូចមហាសូកែរជ្រួតស្រុតអង្រួយ ។ ដែលនេះបំប៉ន់បំកាន់សញ្ញា ដោយនិវាបាកណ្តូនចំណី នៃជននោះតែពេញពាលមុខ្លី តែងសម្លឹកងងឹតកំរើយ ។

មន្ទោ សទ្ធោ ឯឋ សតីមតោ
មត្តំ ជានតោ លទ្ធកោជនេ
តនុកោ សទ្ធ កវន្តិ វេទនា
សនិកំ ជីរតិ អាយុ ថាលយំ ។

ជនអ្នកមានស្មារតីជម្ងឹត ដឹងមាត្រាក្នុងលទ្ធកោជន តែងមានទុក្ខវេទនាតិចទន់ ទាំងជន្ត្រវិញាបាលក៏ជាស្បែត ។

ទិសោ ទិសំ យន្តំ កយិរា វេរី វា បន វេរិនំ
មិច្ឆាបណិហិតំ ចិត្តំ បាបិយោ នំ តតោ ករេ ។

ធម្មតាចោរយើលចោរប្តូចោរ៉ ជនមានវេរីយល់ជនវាង បង់ព្យាបាទ
ព្យាបាទខ្លួនគ្នាឯងគ្នា កើតចោសវេទនាអុំពីក្នុយ ។ តែឯចិត្តដែលគេ
ដំណល់ខុស មានកំហុសលាមកលើសនោះទៀត ធ្វើគេឲ្យវេទនាក្នុង
អសង្ខ្យេយ្យ ដ្បិតនិស្ស័យចិត្តបាបអបាយទាញ ។

សប្បាយកុំសប្បាយមិនសប្បាយ សប្បាយកុំសប្បាយពាល់តែ
ភ្លាត់ សប្បាយកុំបែបសត្វតេតខ្លាត់ សប្បាយកុងវដ្តច្រាស្បត់រិះរិនខ្ន
សប្បាយកើតមកពីមានសម្បត្តិ សប្បាយខ្លាត់ច្បាត់មកពីសូន្យធន
សម្បត្តិមានមកពីសិល្បសាស្ត្រមន្ត ត្រូតត្រែនព្រោះមន្តធនសូន្យឆេង
ច្បាបឆ្កំបុណ្យខន់តិចខ្លិចខ្លុក ច្បាបបុកសុះចោលច្បាត់ភ្លាត់ខ្លុកត្រែង
បុណ្យមានច្បានសុខមិនសោកវង្វេង សូន្យបុណ្យត្រែងសុខច្រាស
ត្រឡាស់ឆាន ។

បុណ្យមានច្បាបមានសុខមានខ្លុកមាន មានផលតាមស្ថានមានធម្មតា
តែមើលមិនឃើញត្រូវច្បា ត្រូវតាំងចិត្តាចង្ការជាន់ច្ចុ ។

ទុំល្អកោ បុរិសោ ឥច្ឆេ ន សោ សព្ពត្ថ ជាយតិ
យត្ថ សោ ជាយតិ ធីរោ តំ កុលំ សុខមេធតិ ។

• បុរសអាជាមេយ្យក្រុងជ្រចំណាន ក្រែងបានពុំកើតសព្វស្ថានវ៉ា
បើកើតទៅកន្លែងក្រូលឯណា ត្រូលនោះបានដល់មហាសុខ ។

ឯក្ខត្តំ បដិមានេន្តំ អត្តោ ពាលំ ឧបច្ចគា
អត្តោ អត្តស្ស ឯក្ខត្តំ កឹ ករិស្សន្តិ តាវតា ។

ពួកពាលភ្លៅភៅធោតជើងជោគនក្សត្រ តែឆ័ណាញ្ញូវ្យសម្បត្តិ
ប្រយោជន៍អធឹក ប្រយោជន៍ដែលបានជាន់ក្តួលឫក្ស ដេកនឹកវ៉ាំពឹងតារា
បានការអ្វី ។

ទៃ- ពាលភ្លៅភៅធោតជើងជោគតារា ផ្សងតាមវាសនាពីន
បុណ្យផ្គាយត្រឹក មិនចំរូលភ្លាយទ្យេញសន្ធឹក សំកុកមមឹកពីន៍ផ្គាយ
លើមេឃ ញ្ញូវ្យជនប្រយោជន៍លោកចាំង៉ប៉ុន្មាន ដែលខ្លួនកេបាន
ដោយប្រឹងពន់ពេក លោកចាត់ជាន់ក្តួលឫក្សឯក ពីន៍ផ្គាយលើមេឃ
ផ្គាយធ្វើអ្វីឲ្យ ។

សេយ្យោ អមិត្តោ មេធាវី យតោ កាសានុកម្បកោ
មុនិ អមិត្តោ និទ្ទោសោ ពាលោ ទោសោ ឥទេ ឥទេ

បណ្ឌិតពុំជាមិត្តធំប្រសើរគប់ ជាងសន្តែ្លះពាលពប់ហ្មឺនភាន់
ពុំសង្ឃា បណ្ឌិតខឹះមិនមិត្តក៏ឥតឲ្យទោសា ឯពាលមោហាឲ្យទោស
ពស់ដំហាន ។

សុភាសិតថា

កូនមានមតិគួរបើត្រកង កូនសូន្យមតិលាន១ដងពុំស្មើក៏ កូនកបមតិ
តែង១ឲ្យសុខា កូនសូន្យមតិគ្មាតែន១ឲ្យពោសព្យសន៍ ។

ឧត្តា[1] ឧទី អនោទកា ឧត្តំ រដ្ឋំ អភាជិកំ
ឥត្ថីបិ វិឆវា ឧត្តរ យស្សឆាយំ ឧបេ ភាតរោ ។

ទន្ទេស្តេងឥតទឹកពុតជាស្រែត រដ្ឋឥតស្តេចបាត់ជារដ្ឋមេម៉ាយ ស្ត្រី
វិឆវាភាតាជាប់ថ្នាំយ តន់លោនម៉ាយថាជាកំព្រាសុទ្ធ ។

បភោសតំ វេបិ សមាភតានំ
ឈាយេយ្យ តេ វស្សសតំ អបញ្ញា
ឯកោវ សេយ្យោ ឃុរិសោ សបញ្ញោ
យោ ភាសិតស្ស វិជានាតិ អត្ថំ ។

ជនអ័ប្យត្រែចាប្រាជ្ញប្រែនពប់រយពាន់ ប្រជុំគ្នារគ្នាន់ដោះអាថិប្រស្នា
អស់សតវត្សត្រែតបានតាវ៉ា ហេតុតែមោហាដួចបសុសត្វ ។ រីជនតែម្នាក់
កបញ្ញាណបញ្ញា តាបដោះប្រស្នាតត្តបរមត្ថ ដឹងពាក្យសួរសៀត
តាបឆ្លើតឆ្លើយតាត់ ប្រសើរលើសក្តាត់បរិស័ទ្យគាល ។ (អាទត)

---

๑ ឧត្តា - សំដៅខេះ ប្រែបានច្រែនយ៉ាងថា, ត្រូងិល, ថ្មុយ, រនល, ស្រែត, ស្រែតរនល
អាក្រែត, ទទេ, មិនដាប់នៅ . . . ។

ទស្សនាវដ្តី ស្រាយដំណឹងខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ ចោះពុទ្ធផ្សាយ
អំពីពុទ្ធសាសនចក្កវិត្ត

បណ្ណាធិការ ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ: ហ្លួងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក - ថែម, បណ្ឌិត នៅ
ពុទ្ធសាសនចក្កវិត្ត

បណ្ណាធិការ ផ្នែកដំណឹងសាសនា: ព្រះគ្រូសុវិន្ទញ្ញាណ សួរ - ហាយ
ក្រុមដំបូន្តែរតែមិនឯក នៅពុទ្ធសាសនចក្កវិត្ត

មាតិកា

ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ		ទំព័រ
ហ្លួងនិពន្ធមន្ត្រី ញ៉ុក - ថែម	សេចក្តីផ្តើមនិងដំណឹងអំពីកម្ពុជសុរិយោដ្ឋាន ១៩៤៨	៦១៧
លោក ភ័ឃ - ប៊ុក សម្ដេចបញ្ជីធំ នៅពុទ្ធសាសនចក្កវិត្ត	វិរៈបុរសពីរអ្នចទ្វីបអាស៊ី (តទៅនិងចប់) . . .	៦២១
ឃុនសុន្ទរមេធី ហ្លួង - សើង	ឯកសារហិរញ្ញវត្ថុ ភាគទី ១៤ (តទៅ)	៦៣៦
ឃុនសុវត្ថិវេទី ឃួ - អ៊ុន	រឿងព្រៃងខ្មែរ "រឿងតេឡាសំណាង" . . .	៦៤៦
ផ្នែកសាសនា		
ព្រះគ្រូបញ្ញាលង្កិត កៅ - សំម		
ត្រូចង្រៀនសាលាជាលីជាន់ខ្ពស់	អំពីការបិទទ្វារបស់សិស្សសាលាជាលីជាន់ខ្ពស់	៦៥៦
លោកមហា សៅ - លី	សុភាសិតនិងការកោតទ (តទៅ)	៦៦៧

ឆ្នាំទី ១៩ — លេខ ១២ ខែធ្នូ (ជេសឋបាទ) ឆ្នាំ ១៩៤៧ — ដំឡៃជាវ ១ ឆ្នាំ ៣៥ រៀល

ជូនពរសព្ទសាធុការ

គ.ស ១៩៤៨

ឆ្នាំចាស់ (គ.ស. ១៩៤៧)

កន្លងផុតទៅ ឆ្នាំប៉ី (គ.ស. ១៩៤៨) ចូលមក
ក្រអប់កាលានុកាល តាមជំណើរសុរិយគតិវិធ
ឬតាមសម័យលោកនិយម ។ ដូច្នេះ ចាប់តាំង
អំពីថ្ងៃ ១ ខែមករា (ឃ្លាំងវិយេរ) គ.ស. ១៩៤៨
ជាឱកាសចូលឆ្នាំប៉ី ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យកម្ពុជរដ្ឋ
សូមជូនពរសព្ទសាធុការ ដល់ពុទ្ធសាសនិកជន
ជាតិខ្មែរទូទៅ សូមឱ្យបានប្រកបដោយពរជ័ប្រសើរ
៤ ប្រការ គឺ: អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ គ្រប់ទំរា
រាត្រីកុំបីឃ្លាតឡើយ ។

គ.ស. មួយពាន់ប្រាំ - ប្លុងយោសេសឆ្នាំ
សែសប់ប្រាំប៉ី សូមបងប្អូនខ្មែរ កែតំនែតថ្មី
សូមមានសិរី សូស្តីផយោ !!! ។

សេចក្តីថ្លែងដំណឹង

អំពីកម្ពុជសុរិយា ឆ្នាំ ១៩៨៩ ព.ស. ២៤៨០

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ សូមជូនដំណឹងដល់លោក-អ្នក ជាទេស្សនាវដ្តី «កម្ពុជសុរិយា» ទាំងឡាយ សូមជ្រាប ។

កម្ពុជសុរិយាឆ្នាំទី ១៩ ក្នុងគ. ស. ១៩៤៧ បានបោះពុម្ពផ្សាយតាំងពីលេខ ១ ដល់ ១២ គ្រប់ភ័ណ្ឌ ១ ឆ្នាំហើយ។ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៤៨ គរប់ឆ្នាំទី ២០ កម្ពុជសុរិយានៅតែបោះពុម្ពផ្សាយរាល់ខែតទៅទៀត ទើបសូមជូនដំណឹងដល់បងប្អូនរួមជាតិ ដែលស្នេហ៍ជាតិកម្ពុជសុរិយា ក្នុងឆ្នាំ ១៩៤៨ ដើម្បីឲ្យបានជ្រាបរបៀបនឹងរឿងរ៉ាវប្រការខ្លះ ដែលយើងប្រុងនឹងនាំយកមកបុះផ្សាយ ក្នុងកម្ពុជសុរិយាឆ្នាំថ្មីនេះ

ផ្នែកគតិលោក

១ – ប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់នានាប្រទេស ចាប់ផ្តើមតាំងពីប្រទេសចិន, ឥណ្ឌៀជាដើមទៅ ។

២ – ភូមិសាស្ត្រសាកល គឺភូមិសាស្ត្ររបស់ពិភពលោកទាំងមូល ។

๓ – រឿងឯកសរហស្រ្តាត្រី ឬរឿង ๑ ពាន់ ๑ យប់ នៅមានបុះផ្សាយជាលំដាប់ៗ តទៅទៀត ។

๔ – ពាក្យកាព្យផ្សេងៗ ដែលមានប្រយោជន៍ដល់អក្សរសាស្ត្ររបស់ជាតិ ។

๕ – រឿងព្រេងខ្មែរ ឬរឿងព្រេងរបស់ជាតិដទៃ ។

๖ – សុភាសិតផ្សេងៗ ព្រមទាំងសេចក្តីអធិប្បាយ ។ល។

ផ្នែកគតិធម៌

๑ – យើងនឹងបុះផ្សាយរឿង «ប្រទីបទ្វីបអាស៊ី» ដែលយើងប្រែចេញពីភាសាតាងប្រទេស ជារឿងដំណាលពីព្រះពុទ្ធប្បវត្តិនិងពុទ្ធចរិយាយ៉ាងពីពោះ ។

๒ – យើងនឹងស្រង់ប្រែរឿងរ៉ាវគតិធម៌ ពីគម្ពីរបាលី ឬពីភាសាដទៃ ដើម្បីជាគ្រឿងប្រដាប់សតិបញ្ញារបស់ពុទ្ធសាសនិកជនទាំងគ្រហស្ថ ទាំងបព្វជិត ។

๓ – នឹងបុះផ្សាយដំណឹងសំខាន់ៗ ក្នុងសាសនា ។

๔ – ព្រះពុទ្ធភាសិត ឬព្រះពុទ្ធដីកា ដែលបារកទុកក្នុងគម្ពីរបាលី នឹងដកស្រង់មកប្រែស្រាយអធិប្បាយសេចក្តី ទុក

ជាសណ្តាប់ធ្នាប់ល្អ ដែលត្រូវការសិក្សានិង
ប្រតិបត្តិតាមប្បាប់ពុទ្ធសាសនា ។ ល ។

កម្ពុជសុរិយាឆ្នាំថ្មីនេះ យើងនឹងបោះពុម្ពដោយក្រដាសសដូចលេខ ១០ ១១-១២ ក្នុងឆ្នាំមុននេះ ហើយយើងនឹងបំពេញបំនួនទំព័រដល់ ៨០ ទំព័រយ៉ាងតិច ក្នុងសៀវភៅនីមួយៗ រួម ១២ ក្បាលដូចឆ្នាំមុនដដែល ។ ឯដំឡៃជារៀងក្នុងឆ្នាំ ១៩៤៨ ជាដំឡៃ ៦៨ រៀលក្នុង ១ ឆ្នាំ ដំឡៃជាវិញនេះឡើងដូច្នេះ ព្រោះយើងបង្កើនបំនួនទំព័រឡើងច្រើន ថែមទាំងប្រើក្រដាសល្អថែមទៀតផង ។ អស់លោកបានជ្រាបស្រាប់ហើយថា វត្ថុសព្វសារពើឡើងថ្លៃជានិច្ច សូម្បីតែប្រដាប់ប្រដាសំរាប់បោះពុម្ព ក៏ឡើងថ្លៃជាអនេក ។ ហេតុនេះ យើងសូមអង្វរបិត្តបងប្អូនរួមជាតិទាំងឡាយ ឲ្យជួយជ្រោមជ្រែងអក្សរសាស្ត្ររបស់ជាតិ នឹងបំណោះវិជ្ជារបស់ខេមរជាតិឲ្យបំពេញឡើងទាន់កាលសម័យដូចនានាប្រទេសឡើង ។

សូមបងប្អូនរួមជាតិទូទៅទទួលមេត្រីភាពអានដោយស្មោះត្រង់អំពីពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ។

លោក រ៉ាយ-ប៊ុក

ចាត់ស្រង់ប្រែពីទស្សនាវដ្តីបារាំង Extrême-Asie ខែធ្នូសម្រាប់ ១៩២៤
និងខែមករាឆ្នាំ ១៩២៥

(តទៅទំព័រក្រោយ)

ផ្នែកសាលាមានសិទ្ធិចាត់តាំងបន្ទប់បញ្ជាក្តីបាន លុះត្រាតែផ្នែកតុលាការបានអនុញ្ញាតយល់ព្រមជាមុន ផ្នែកសាលាបញ្ជូនក្តីបាន លុះត្រាតែផ្នែកតុលាការយល់ព្រមប្តឹងមិនយល់ព្រម, ក្នុងករណីសម្រាប់ផ្នែកសាលារៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ មានសិទ្ធិយល់ព្រមប្តឹងមិនយល់ព្រម ប៉ុន្តែផ្នែកតុលាការនៅតែមានសិទ្ធិខ្ពស់ជាងជានិច្ច ។ ថវិកានេះសោតទៀត ដែលផ្នែកសាលាមានអំណាចគ្រប់គ្រងបានប្រហែល ១ ក្នុង ៣ ភាគប៉ុណ្ណោះ តើសុខាភិបាល (Hygiène) សិក្សាធិការ និងមុខការដទៃទៀតដែលពុំសូវមានប្រយោជន៍ ។ ឯទាំងផ្នែកនយោបាយ, វរណៈបាយ, យុត្តិធម៌, ឧត្តរបាល, ពន្ធដែលគេហៅថា ការត្រួតពិនិត្យ (affaires réservées) នោះផ្នែកសាលាគ្មានសិទ្ធិគ្រប់គ្រងបានទេ ។

ចំណែកករណីយកិច្ចដែលយល់ព្រមឬមិនយល់ព្រមនៅលើផ្នែកឧត្តរបាលនោះ ។ ឯការញែកចែកមុខការនិងសមត្ថភាពរបស់ផ្នែកសាលាទៅជាអសារឥតការ ។ ផ្នែកសាលាទៅជាត្រឹងយន្តមួយមានតែសំដី

ពោល (Machine à discours) ឬជាប្រអប់សម្រាប់ដាក់គ្នាលេង ដែលជាហេតុឲ្យគេពោមនស្សនឹងកំពូតារ មិនអាចតវ៉ាអ្វីបាន ។ របៀបកែប្រែរបបសំលោកម៉ុងតាគុយ មានបញ្ហូលគតិព័រយ៉ាង ដែលនាំឲ្យសម្ដេចសង្ឃជាអធិបតីគ្រួស កាន់តែមានដង្ហិតលខ្លាំង ។

មិនប៉ុន្មានប៉ុណ្ណោះ ប្រជាជនឥណ្ឌាបានសន្យាដោយស្មោះត្រង់ថានឹងចំពេញការណាមួយតិច ដើម្បីធ្វើឲ្យរបៀបតែប្រែនោះប្រព្រឹត្តទៅបានដូចចំណង់ ។ ស្រាប់តែក្នុងពេលនោះ មានប្រព្រឹត្តិការណ៍ពីរយ៉ាងកើតឡើង ដែលនាំឲ្យប្រជាជនលែងខ្វល់ចិត្តរដ្ឋាភិបាលរបស់លោកទេ-ភាឥណ្ឌា) គឺមួយហ្នឹងដែលហៅថារូស្សឡាតអាក់ (ROSLAT ACT) កំពត់បំបាត់សេរីភាពត្រង់ជំពូកក្នុង គ. ស. ១៨១៩ ។ មួយយ៉ាងទៀតការរំលំជាតិខ្ពើ ។ សិទ្ធិដែលប្រគល់ឲ្យប្រជាជនដែលស្លាំ ស្រាប់តែដៃផ្ទេងជណ្ដើមយកៈទៅវិញ ថែមទាំងមានការចាញ់បោកដោយខ្សែតទៀតគឺយោគកម្មដែលលោកទ្រូមសេនីឌីយ៉ែបានធ្វើទៅស្រុកអម្រឹតសារ ។

អធិការណ៍ទាំងនេះ នាំឲ្យកើតចលាចលឡើង ដល់ប្រជាជាតិបាណ្ឌូទាំងមូល ។ លោកមហាត្មគន្ធីស៊ុំឲ្យដួសជុលសេចក្ដីអយុត្តិធម៌ដែលរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើចំពោះប្រជាជន ។ ប៉ែនទេសឥណ្ឌាទាំងមូលកើតចលាចលឡើងគ្រប់ទីគ្រប់ចន្លោះ ហើយស្រុះស្រួលសុទ្ធចិត្តយកលោកធ្វើជាមគ្គុទ្ទេសក៍ ធ្វើជាអ្នកនាំផ្លូវ ទើបប្រគល់អំណាចឲ្យលោកគាន់

កាប់ ដោយមានជំនឿជឿជាក់ចំពោះរូបលោត ។ ហេតុដូច្នេះបាន ជាលោតប្តីឆ្កាងការជាច់ខាតដល់មហាឧបាសក កាលពីថ្ងៃ ៩ ហ្វេវ្រីយេ ៤២៦ ទ្បើកំណាត់ ៨ ថ្ងៃ ដើម្បីទ្បើរជ្ញាកិច្ចាលបោះបង់គំនិតដែលជាក់ទ្បើ រុលាការជំនុំជំរះពួកបះបោរ នឹងការបំពេញឆន្ទៈរបស់ប្រជាជាតិ បើមិនដូច្នោះទេ នឹងកើតសង្គ្រាមពលរដ្ឋទ្បើងនៅក្នុងស្រុកមិនខាន ។

តាមមតិរបស់ពួកបស្ចិមប្រទេសនោះ គេយល់ថាប្រទេសដែលមានពលរដ្ឋដល់ ៧០០,០០០,០០០ នាក់ បង់ធ្លាប់ជាវត្តន៍កុំឲ្យមានឈាម ១ តំណក់ស្រក់ជាដាច់ខាតជាការលំបាកពន់ពេកណាស់ ពួកជាតិខ្លះអ៊ីរុបជ្ញាប់ប្រើកំឡាំង ហើយយកកំឡាំងជាប្រធានក្នុងកិច្ចការទាំងពួង ។ តែដោយពិតនោះ ប្រទេសឥណ្ឌូចិនធ្លាប់ជាវត្តន៍យ៉ាងសំបើមអស្ចារ្យ ឥតមានមនុស្សស្លាប់ឡើយ ។ ប្រជាជនបានស្រុះស្រួលធ្វើតាមដំបូន្មានរបស់លោកមុនីនយោបាយ (Saint Politique) ប៉ុន្តែប្រជាជនដែលមានពួកក្រមនតបាលនៅសៅរីសារ៉ៅ (Schauri Scharau) ធ្លាប់ជ្ញាំងឥតព្រំបាន ។ លោកគន្ធីក៏បានជួយផ្សះផ្សារឿងនោះដោយប្រាជ្ញាយោបល់ក៏ងវៃ ដើម្បីកំចាត់ការបលាចលនោះចេញ ។ កិច្ចដែលលោកគន្ធីធ្វើនេះ មានពួកខ្លះដែលមិនបានយល់ហេតុបញ្ជាស់ស្មានថា លោកកាន់ចរិយាទន់ខ្សោយទៅវិញ តែលោកប្រកាន់ថា មិនត្រូវប្រកាន់ប្តីធ្វើនយោបាយដោយការឈ្លោះទាស់ទែងគ្នា, ដោយប្រើកំឡាំង

ម្តងដោយខាងណាក៏ម្តង តែត្រូវធ្វើតាមនោលការដោយសប្បុរស, ដោយធម៌ ដោយសុចរិតនឹងដោយកិរិយាថ្លៃថ្នូរ ពីព្រោះតាមមតិលោកគន្ធីខាង, បើនយោបាយណាធ្វើតាមនោលការខាងលើនេះ ប្រាថ្នាសម្រេចដូចបំណង ផលដែលបានពីពួលខាង នឹងតែតែចំរើនវិសេសស្ថិតស្ថេរបានកាលតទៅ ។

សព្វថ្ងៃនេះតមក ក្នុងថ្ងៃ ១០ ខែមីរ៉ាឆ្នាំ ១៩២២ ឆ្លៀតបានលោកគន្ធី តាត់ទោសដាក់គុក ៦ ឆ្នាំ ។ នេះជាអំណាចកិច្ចក្នុងថ្នាក់ទី ១ នៃរឿងក៏ដូច ក្នុងដីដែលត្រូវចំលោកគន្ធី ដែលជាមេតំនិតដ៏វិសេស ។

លោកគន្ធី ដែលត្រូវជាប់ឃុំ ធ្វើឲ្យប្រជាជនមានចិត្តស្រងូតស្រងាត់ជាម្តងជាខ្លាំង ប្រជាជនខាំគ្នាខ្លះស្ងៀមស្ងាត់ឥតធ្វើការចលចលអ្វីឡើយ ។ ខ្លះទៀតសំដែលមានការយោសា មិនឲ្យប្រជាពស្ត្រសេពគប់ជាមួយនឹងភ្នាក់ចាស លោកគន្ធីក៏បានពួនាខប្រដៅប្រជាជនមិនឲ្យប្រកាន់យកសកម្ម កុំឲ្យតវ៉ាក្តីដែលមានសំណុំរឿងមៅសាលាតង់ត្រូស, កុំឲ្យប្តឹងប្តល់គ្នាឡើយ ឲ្យលែងក្តើសមាជិកសភាដំណាងឯកស្ត្រ, កុំឲ្យបញ្ជូនកូនចៅរៀនក្នុងសាលារៀនរដ្ឋចាស ហើយត្រូវនិយមប្រើតែសំពត់ដែលពលរដ្ឋគ្បាញអាយប៉ុណ្ណោះ ។ នយោបាយបែបនេះប្រសើរណាស់ តែគួរឲ្យស្តាយតំនិតនេះណាស់ ដ្បិតឥតនណាធ្វើតាមទៀត

ក្នុងខណៈដែលលោកគន្ធីជាប់ឃុំ ។ មានកើតគណបក្សម្ខ័យថ្មី មាន
លោក ជ.រ. ដាស (D.R.Das) ជានាយកគណបក្ស, បណ្ឌិតមូតិ
ឡាល់នេហ៊ូ (Moti Lal Néhru) ជាលេខាធិការ ។ គណបក្ស
នេះហៅថា គណបក្ស «ស្វ័យភាព» ។ នៅសកាសន្និបាតសម័យ
នោះ មានស្ថាបតីតើស្ថាបមួយ ភាគពួតដែលមិនចូលចិត្តកែប្រែច្បាប់
(les non - réformistes) ទំនងពួកចូលចិត្តភាគខាងកែប្រែច្បាប់ចាំងមួល
មិនត្រមះបះរួមនឹងគណៈរដ្ឋាភិបាល (Radicaux de Ia non - coopération)
ស្ថាបមួយទៀត គឺគណបក្សអ្នកចូលចិត្តកែប្រែច្បាប់ឬគណបក្ស «ស្វ័យ-
ភាព» (Réformistes ou Swarajiste) ។ គណបក្សថ្មីនេះ ឥត
មានបេតនាទំនងកែប្រែច្បាប់ឡើយ តែមានចំណងទំនងបង្កើរដ្ឋាភិបាលឲ្យ
ចុះបង់ក្បួនបុកណាលទ្វិសម្បូណាជ្រាសិទ្ធិពលឲ្យត្រឡប់ទៅជាស្វ័យភាព
វិញប៉ុណ្ណោះ ។

វិធីដែលពួកនេះបានផ្តើមឡើង គឺធ្វើមិនឲ្យដំណាងក្រសួងក្នុងរដ្ឋសភា
ជជែកកិច្ចការអ្វីបាន ហើយនយោបាយពួកនេះ គឺធ្វើឲ្យត្រឿងបក
នៃរដ្ឋាភិបាលឈប់ស្រួមឥតកំណើតក្នុងខែត្រចង់កាល់ ទីចរត្តកណ្តាល
ដែលគណបក្សពួកនេះមានចំនួនច្រើន; កិច្ចការដែលធ្វើចាំងប៉ុន្មានបាន
សម្រេចប្រយោជន៍ជាបង់តួ ។ រដ្ឋសភាខេត្ត (parlements provinciaux)
ខ្លះត្រូវបិទទ្វារចោលមិនធ្វើការ ហើយរឿងកំរែដែលរដ្ឋសភាត្រូវពិនិត្យ

នោះសឹងសម្រែចទៅតាមក្រែគ្រ ក្នុងសភានីតិបញ្ញត្តិ (Assemenblée législative) ។ ពីឆ្នាំមុន ពួកស្វ័យភាជ្យ មានចំនួនតិចជាងបងស្ថាន មេត្រី ទំងពួកឯករាជ្យ (Indépendant) ហើយគ្នាយៅជា «គណៈបក្សជាតិនិយម» (Pacte Nationaliste) ។ គណៈបក្សនេះ ជាងបងសោធ ថវិកាប្រចាំឆ្នាំពីខែមីរាមុន ទាល់តែឡរ៍តរូអាឌីង (Lord Ruading) សម្រែចពុំព្រមតមុតិ ។ នៅពេលនោះ ពួកនេះជាងបោះឆ្នោតយោង តាមការចែង សម្រែចឲ្យប្រើរបៀបពីរយ៉ាង គឺ ១ - តាំងឲ្យបង្កើតឲ្យមានរដ្ឋបាលប្រកបដោយរដ្ឋសភាមួយរំពេច (Gouvernement parlementaire) រដ្ឋសភានេះ ក្នុងសម័យប្រជុំហាមមិនឲ្យដាច់ អំពីរឿងនយោបាយ. រាណាជ្ញ, ហើយឲ្យមានស្វ័យភាជ្យប្រចាំការខេត្តផង ។ ๒ - សូមឲ្យដោះលែងលោកគន្ធីជាប្រញាប់ ។

រឿងនេះកើតឡើងមុន គណៈបក្សកម្មករ (Travailliste) កាន់តាប់ការពារជាមុនក្រសួងខាងប្រទេសអង់គ្លេស ។ ដល់លោកម៉ាក់ - ដូណាលដ៍ (Mac-Domald) ឡើងកាន់តាប់ការ ក្រសួងមហាឧបាជ្ញ អំណ្លៃ ក្រែវាការបន្ទរបន្ទាយឲ្យដោះលែងលោកគន្ធី សឿរតែដែលលោក រ៉ូម៉ាំងរ៉ូឡង់ជានរៀបរឿងពីរឿងលោកគន្ធី មានសេចក្តីពណ៌នាដោយ ច្បាស់លាស់បំភ្លឺរជ្ជកិច្ចលាល់តែគេដោះលែងរដ្ឋបុរសនេះទៅ ។ តាមដោយពិត មានគណកម្មការស៊ើបសួរពិនិត្យទៅសឹមឡា តែបំណងរបស់

តម្លៃការនេះមិនមែនធ្លើសេចក្តីព្រាងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ពិនិត្យវិធីការដែលគេបានអនុញ្ញាត ឲ្យប្រទេសឥណ្ឌៀថៅជា «ស្វ័យភាព» នោះទេ ។ តណៈដែលតាំងឡើងនេះ មានបំណងនឹងតាំកែប្រែកន្លងក្នុងកន្លងសម័យបច្ចុប្បន្ន តំនិត នេះធ្វើឲ្យចិត្តពួកគណៈជាតិនិយមការកែស្ទាក់ស្ទើរដោយយល់ថា គណៈកម្មការថែបនេះបានតាំងឡើង ដើម្បីជាកិច្ចបោកបញ្ឆោតប្រជាជនស្តួនឯងពួកក្រុម ។ ប៉ុន្តែពួក "ស្វ័យភាព" បានសម្រេចថាខឹងធ្វើនយោបាយតទៅទៀត ៣ លំតែបានសម្រេចខ្លួសុភផល ។ ពិតមែនតែចិត្តពួកនេះជាការចេញពីលោភគន្ធ ចំពោះស្ថានការណ៍ផ្សេង ។ ពួកស្វ័យភាពនេះបានបើកក្លែកក្រឡែកមើល មកចំលោកហើយមានសង្ឃឹមមាំមកលើលោក ដោយយល់ថារបៀបយោបល់មិនចូលរួមរួមខឹងផ្តាកិច្ចការ (Non-Copération) ហើយកិច្ចដែលមិនតបតចំពោះរដ្ឋាភិបាល (Non-résistance) ជាហេតុនាំឲ្យពួកនេះមានភាគច្រើនខាងរដ្ឋសភា (Parlément) ខឹងខាងក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត (Conseils proviciaux) ។

ពួកស្វ័យភាពនេះ មិនមែនតក់ស្លុតដោយពាក្យកំហែងតម្រាម ឬដោយការបះពាជ័យ ក៏ឥតអង្គឹមានសោះ ដូចជាការខាស់ខែងចលាចលរវាងពួកហិណ្ឌូនឹងមហាហ្មត ដែលជាហេតុនាំឲ្យលោកគន្ធីអត់អាហារអស់រវាង ២១ ថ្ងៃ ។ ពួកនេះយល់ថា ហេតុវិវាទកើតមកពីអង់គ្លេសចាក់រុកដើម្បីបញ្ឆាក់ឲ្យសកលលោកយល់ថា ពួកឥណ្ឌៀមិនទាន់មានគំនិតល្អម

ត្រួតត្រាខ្លួនឯងបានទេ ហើយដើម្បីបញ្ចាក់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យឃើញថា មានវត្តមានរៀបរាល់កិច្ចការបច្ចុប្បន្ន នៅត្រាមសិទ្ធិគាត្តិនេះហើយ ដែលនាំប្រទេសទៅជាន់សេចក្តីចំរើនបាន ។

សេចក្តីប្រកាសឃោសនា របស់ពួកស្វ័យជញ្ជូសស្ងួតខ្លួនទៅតែប់តំបន់ក្នុងប្រទេស ពួកប្រជាជនពុំឮលភាពដែលធ្លាប់តែឮលឮអូសក៏បានក្លាក់ខ្លួនក្រវើតក្រតើនឡើង ដោយសារសេចក្តីខ្នះខ្នែងជួយតទល់បំភ្លឺរបស់លោកតន្ទី ។ លោកតន្ទីបានសម្រេចថា ទំនិរំលុបអណ្តូងដែលជីកនៅឯណាលស្ងាចទាំងពីរនៃមហាសន្និបាត (Congrès) ចោលចេញហើយបានរៀបចំកម្មវិធីឲ្យមានសម្ពន្ធមិត្តហ៊ិណ្ឌូមហាហ៊ីតឡើង ដែលមានគោលសំខាន់ គឺហាមឃាត់មិនឲ្យសំពត់នានាប្រទេសចូលមកលក់ក្នុងប្រទេសវណ្ណៀ ទំនិការបំបាត់មិនឲ្យមានត្រកួលខ្ពស់ទាប ។ ឯគោលឯទៀតៗក្នុងកម្មវិធីត្រូវបង្ក្នំទៅថ្ងៃក្រោយសិន ដើម្បីទំនិធ្វើហេតុឈ្មោះនោះឲ្យប្រញាស្ទើរព្រាងឡើង ។ អនាគតនៃមហាសន្និបាត (Congrès) ទំនិធ្វើនៅស្រុកបេលកូន បើនសម័យប្រជុំជាថ្មីមានលោកតន្ទីជាប្រធាន ហើយត្រូវសម្រេចតាមផ្លូវនយោបាយណាដែលនាំឲ្យប្រទេសជាតិមានដំណើរដើរទៅជាន់សេចក្តីចំរើន ។

នេះហើយ គឺប្រវត្តិនិងរឿងខ្លះនៃការផ្តួមតាំងស្ងួយជញ្ជូនៅប្រទេសវណ្ណៀ ដែលខ្ញុំបានពោលមកដោយសង្ខេបនេះ ។ ឥឡូវយើងនិងនិ

ចាប់ពណិនាអំពីផលវិជ្ជ ដែលផ្តើមកើតឡើងពីហេតុបោះផ្លោតរបស់
អង់គ្លេស ក្នុងស្ថានភាពប្រទេសឥណ្ឌាបច្ចុប្បន្ននេះ ។

«នៅប្រទេសឥណ្ឌា មានស្ថានការណ៍មួយយ៉ាងដែលជាហេតុនាំ
ឲ្យប្រទេសអង់គ្លេសកាន់តែ ប្រើឃ្លុងវិធី ដើម្បីប្រមូលសិទ្ធិអំណាចឲ្យមកនៅ
ក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់ខ្លួន» ។ ពាក្យនេះគឺលោកឡត តុរសុង (Lord
Curzon) បាននិយាយ ធ្វើឲ្យប្រជាជនមានសេចក្តីជឿជាក់ច្រើន ក្នុង
ពេលបោះផ្លោត, បើតាមយោបល់, បំណងលោកនេះ នឹងរំលំ
រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបេញ ។ នេះជាហេតុដំបូងបង្អស់ ដែលគេបាន
ឃើញថា រដ្ឋបុរស (Homme d'Etat) មានឋានន្តរៈដូចជាលោកឡត
តុរសុងបាននិយាយដោយចិត្តស្មោះត្រង់ ឥតលាក់ញាក់ញ៉ីតនឹងឃាតក់ខន
ដែលព្រះមហាក្សត្រយ៉ាអង់គ្លេស នឹងប្រទេសឥណ្ឌាឡើយ ។

នៅប្រទេសចក្រពត្តិសៃស យើងបានយល់ឃ្លាងអំពីការប្រែប្រួល
នៅប្រទេសឥណ្ឌាហើយ យើងពុំបានឃើញដោយច្បាស់លាស់ ចំពោះ
ពួកគណជាតិនិយម ដែលបានធ្វើកិច្ចការខាងនយោបាយតាំងពី ឆ.ស.
១៩១៤ តើប្រទេសឥណ្ឌាបានបម្រើនឡើងដូចម្តេចខ្លះ ? — ខ្ញុំនឹង
និយាយអំពីដំណើរប្រែប្រួលឲ្យឃើញពិតច្បាស់ ហើយនឹងបញ្ជាក់នៅ
ខាងមុខ ។

ស្ថានការណ៍នៅប្រទេសឥណ្ឌូ ក៏ដូចជាស្ថានការណ៍នៅប្រទេសអេស៊ុប្ត៍ដែរ ។ ប្រសិនបើប្រទេសអង់គ្លេសបានត្រួតត្រាប្រទេសអេស៊ុប្ត៍ ទឹងឥណ្ឌូតាមបែបពួកម៉ាមីលុក (មហាក្សត្រិយ៍អេស៊ុប្ត៍) ឬពួកមហាមួតុល (មហាក្សត្រិយ៍មន) ប្រហែលជាប្រទេសអង់គ្លេសនៅតែធ្វើជានាយទៅហ្មាយ គ្មានតង្វល់រវល់អ្វីឡើយ រហូតមកដល់សម័យសព្វថ្ងៃនេះ ។ ប៉ុន្តែកិច្ចដែលអង់គ្លេសទំនុះខ្នែង ដើម្បីនឹងបានជាជាតំបន់នោះ ឲ្យចូលទៅក្នុងចំណោមអារ្យធម៌ចម្រុងប្រទេស នាំបង្កើតឲ្យមានជាពួកក្រុមឡើង ដែលសព្វថ្ងៃទៅជាបច្ចាមិត្តយ៉ាងសំបើមគ្មានទុសថអ្វីយកមកកែកាន់ឡើយ ។

គួរយល់ឃើញថា តាមដំណើរឿងកំរដែលបានមក, សិទ្ធដែលបានប្រគល់ឲ្យទៅប្រទេសពាំងពីរ មិនដែលបានពេញចិត្តប្រជាពលរដ្ឋទេ ហើយសិទ្ធិណាថ្មី ដែលរដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសបានអនុញ្ញាតឲ្យ នោះរឹតតែនាំឲ្យប្រជាពលរដ្ឋកាន់តែចិនវែចមែងភាំយ៉ាងម្ដងម៉ាត់ ពាល់តែកង់អាសោន ហ៊ានដល់ទៅតយុទ្ធដើម្បីតាមការយកស្វ័យភាព ។

យើងមិនបានយល់ដោយស្មានៗថា ពួកពលរដ្ឋនៅប្រទេសឥណ្ឌូនៅស្លន់ស្លៀកពិតមែន ប៉ុន្តែខ្លះនិយាយភាសាអង់គ្លេសបានពេញលេញល្អ ហើយមានខ្លះទៀតបានសិក្សារៀនសូត្រតាមរបៀបបស្ចិមប្រទេស ។ ចំពោះពួកត្រួតត្រាឲ្យ, មេធាវី, មេនយោបាយ, អ្នកសារសេរសៀវភៅ,

ពួកនេះ បើពុតជាបានធ្វើតាមក្រែសួងអ្វីនិមួយហើយ ក៏គង់មានបន្ទា
១ ដុះជាប់កន្ទិចិត្តជានិច្ចថា ក្រែសួងណាខ្ពស់ៗគេទុកឲ្យតែជាតិអង់គ្លេស
មិនព្រមឲ្យយើងចូលទៅរួបរួមជាមួយផងទេ ។ នេះហើយជាដើម
ហេតុ ១ ដែលនាំឲ្យពួកមេគណជាកិនិយមខាងឡាយចាប់ដៃគ្នាទៅវិញ
ទៅមក រួបរួមសាមគ្គីយ៉ាងមាំមួនបាន ។

មានតួក់ជាតិអង់គ្លេសជាច្រើនយល់ថា អំណោយស្វ័យភាពក្នុង
ព្រះពុទ្ធសាសនេះ ចាំតែពេលវេលានឹងបាត់ការប៉ុណ្ណោះទេ ។ ប៉ុន្តែ
មានតែតឿងឿងដូចនៅប្រទេសអៀរឡង់ ក៏បំរែនឹងសម្រែចដូចបំណង
ហើយ ស្រាប់តែរដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសគណៈវក្យាសណ្តាប់ធ្នាប់ចេស់ជាតិ
(Gouvernement Conservateur) បានឡើងកាន់កាប់ការងារ តាំងរំលែងនឹង
មិនឲ្យការនោះបានសម្រែចដោយងាយក៏មាន ។

ឥឡូវនេះ ឡរ៍តគ្រុសុង់បានចំកំហែងគ្រាមពលរដ្ឋឥណ្ឌា ដោយ
ប្រើកំឡាំងកងទ័ពកំឡាំងការពារ ប្រទេសអង់គ្លេសនឹកសង្ឃឹមថា មុខ
ជានឹងមានជោគជ័យក្នុងស្ថានការណ៍នេះ ដូចជាកាលបលោបលព័ន្ធ
១៨៥៧ - ៥៨ ប៉ុន្តែបើពុតជាប្រជាពលរដ្ឋឥណ្ឌាព្រមចុះចាញ់ក៏ដោយ
ក៏រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសត្រូវតែប្រគល់ស្វ័យភាពឲ្យដែរ ដោយហេតុពួក នេះ
បង្ខំតាមការយ៉ាងតឹងតែងណាស់ ។ យើងបានយល់ឃើញហេតុការណ៍
នេះ ប្រហែលនឹងហេតុគេទៅតាណាតិមកាប្រកាន់ក្បួនខ្នាតនោះដែរ

កាលគ្រាយោចចាំងបូអែរ (Boërs) ។ អារ្យធម៌អឺរុបបានចូលមកកាន់ប្រទេសអាហ្វ្រិក ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល មានក្រមក្រសួងខ្លះចាត់យកតម្រាប់តាមអឺរុប ដូចជាក្រសួងនមនានម ។ សាហាកម្ម, ពាណិជ្ជកម្ម ហ៊ាយក្នុងក្រសួងនេះមានពួកប្រជាជាតិបានបូលធ្វើការជាច្រើន ។ ការតបកម្លៃចំណូលដោយសន្ធិវិធី ពុតដូចជាការតម្រាមមួយដែលនាំឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់អង់គ្លេស ជាដើមការផ្ទុះចេញនូវការបះបោរលើកក្នុងស្រុកទៅវិញ ។

ដោយហេតុពួកពលរដ្ឋអង់គ្លេស មានចរិយានយោបាយប្រកបដោយសេចក្តីសុខរួត យើងយល់ឃើញថា គណរដ្ឋមន្ត្រី គណៈរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់ចេស់ជាតិក្តី គណៈសេរីភាពក្តី កម្មករក្តី ក៏មិនមានវិធីអ្វីផ្សេងគ្នាខ្លាំងពោះរឿងវ៉ាវប្រទេសអាហ្វ្រិក ។ ប៉ុន្តែគេតែងពោលជាញឹកញាយថា មូលដ្ឋានយោបាយដ៏ធំសេដ្ឋកិច្ចមុខជាផ្លាស់ប្តូរខ្លាំងពីសម្បូរអគ្គិនីទឹក ទៅជាធំសម្បូរចំប៉ីហ្វ្រិកវិញ ។ ទ្វារខាងកើតមហាសាគរនេះ តំរែតែជាកំពង់ណាមាំ ដូចពីការត្រួតត្រាពលការអង់គ្លេសទៅខាងក្នុងណាមួយដែរ ។ ទ្វារខាងលិចគឺផ្លូវសម្រួចពីប្រទេសអាហ្វ្រិក រហូតទៅដល់អូស្ត្រាលី, ពិតមែន សម្បូរនេះនបានបិទមិនឲ្យចេញចូលដូចជាតំរែតែជាកំពង់ណាមាំ ដោយប្រឹក្សាភ្លើងធំឡាញ់បានឆ្ងាយ ទើងជាក់ស្តែងបំផុតណាទេ ។ គេយល់ឃើញ

ថា សង្គ្រាមសមុទ្រសម័យបច្ចុប្បន្ន បានធ្វើឲ្យដៃសមុទ្រម៉ាឡាកា មានតែជាខ្នាតឆ្លងបន្ទាត់ទឹកខាងលិច ហើយសម្រែចន្លាស្ថានឆ្ងាយម្ល៉ាងក្នុងមហាសមុទ្រថ្ងាស៊ីហ្វិក ។

ហេតុដូច្នោះ ការធ្វើនាវាស្ថាន (bose navale) នៅក្នុងសង្គ្រាមប្រឆាំងតែម៉ាមួនឡើង ជាការខាងប្រយោជន៍សំខាន់ណាស់ដល់ប្រទេសអង់គ្លីតែរ ដែលមានចំណាន់ធំធ្ងន់ក្នុងនេះ ជាបង្អែកបង្គោលសម្រាប់ពួកនាវាក្នុងពិជ័យសង្គ្រាម ។

នៅចុងក្រោយបំផុត ដូចជានៅប្រទេសវណ្ណៈក្បឿនៅមុខក្នុងពេលនាប់ ៗ នេះ ហើយនឹងបានឃើញហេតុការណ៍សម្រែចនាប់ខាង នៃនយោបាយរបស់ប្រទេសនេះ ។

យើងសូមឲ្យហេតុការនេះធ្វើឲ្យមានសិទ្ធិទាំងពាខាង ទាំងខាងប្រទេសអង់គ្លេស ទាំងខាងប្រទេសវណ្ណៈ តាមច្បាប់ប្រពៃណីដែលត្រូវបាន ។

ឃុនសុន្ទរមេធី ញ្ជូង-សឿង ប្រែ
លោក ហង់-គឹមសេង ពិនិត្យ

(ត្រឡក)

កាលពួកក្មេងត្រឡប់ទៅវិញគស់ហើយ នៅសល់តែមនុស្សម្នាក់ក្នុងផ្ទះតែប៉ុណ្ណោះ លោកមគ្គុមហាសេនាបង្គាប់ពួកអ្នកបំរើឲ្យនាំខ្លួនខ្ញុំ-គស់ ទៅកន្លែងដែលគេហើយឲ្យផ្តួតខ្ញុំកដុសលាងខ្លួនប្រាណឲ្យស្អាតបាតកាលខ្លួនខ្ញុំ-គស់ចូលទៅដល់ក៏ឃើញសំលៀកបំពាក់ថ្មីៗ ដែលគេមិនធាន់ឃើញប្រើប្រាស់ម្តងសោះ ហើយមានសាប៊ូស្អាតម៉ាកផងដែលជាទីបំផុតត្រមាំងគ្រឿងក្រអូបប្រណិតឯទៀតៗគ្រប់បែប ។ លុះគេបានដុសលាងសំអាតកាយរួចហើយ សាមីខ្លួនការនោអារចាស់វែងខ្លួនយកមកស្លៀកពាក់ឲ្យ ប៉ុន្តែមនុស្សបំរើយគស់សំលៀកបំពាក់ថ្មីផ្សេងទៀតយ៉ាងល្អស្រស់លេចមួយមកឲ្យគាក់តែងខ្លួន ព្រមទាំងយកគ្រឿងក្រអូបគន្ធតាំងផ្សាយក្លិនហុំងឈ្ងុយឈ្ងប់មកលុបលាបស្រឡាបសព្វសព្វាង្គកាយទៀតផង ។ បន្ទាប់អំពីនោះ ខ្ញុំ-គស់ ចូលទៅគាលោកមគ្គុមហាសេនាជាបិតាក្មេង, លោកក៏មានសេចក្តីពេញចិត្តណាស់ខ្លាំងរួបល្អស្រស់ថ្លៅស្កូនប្រសាថ្មីថ្មោង, លោកហៅឲ្យចូលទៅអង្គុយក្បែរ

លោកហើយក៏សាគស្សរលងគំសាន្តថា "កូនប្រុសគុតក, អ្នកបាន ប្រកាសប្រាប់គុតកថា ខ្លួនអ្នកជាកូនមន្ត្រីអ្នកមានពួរអម្ប្រាន់ប្រទេស អេសុប្តី ហើយបានទាំងនិយាយប្រាប់ថាអ្នកមានសេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់អាក់ អន់ខាស់អធ្យាស្រ័យនឹងបងប្រុសខ្លួន ទើបដើរចោលស្រុកមកហួត ដល់ទីនេះឯង; ពេលនេះ គុតកសុំឲ្យអ្នកប្រាប់កំប្លែងអោយក៏កំភ្លាំងទាំង អស់ដល់គុតក ព្រមទាំងប្រាប់ឲ្យដឹងអំពីដើមចមនៃជម្លោះជាមួយនឹងបង នោះផង, ក្រែអ្នកមានសេចក្តីខុសចិត្តផ្សឹងគុតយ៉ាងស្មោះត្រង់ប៉ុនកុំបី ណាក់លៀមអ្វីឡើយ" ។

លំដាប់នោះ ខ្លួរេខិន-អស់ កំប្លែងរឿងពីអតិតរណ៍របស់ខ្លួន ជាមួយបិតាក្មេកហួរហែតាំងពីដំបូងរហូតដល់ចប់សព្វគ្រប់ ។ លោក អគ្គមហាសេនាបានស្តាប់ហើយ អត់ទ្រាំទប់សំណើចមិនបាន ក៏តាំង សើចក្អាកៗ ព្រោះរឿងនោះតុំដែលមានសោះ, រួចហើយលោក និយាយថា "រឿងរ៉ាវនេះ ជាការចំឡែកណាស់ប៉ាំ! កូន ប្រុសគុតក, ដំណើរវិវាទរបស់អ្នកជាមួយនឹងបងអំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដែលគ្មានតែតិតខ្មុកសើចយ៉ាងនេះ តើអ្នកស្មានថា មុខជាឪពុកបាន សម្រេចដូចពាក្យនិយាយដូច្នោះមែនឬទ្ធដូចម្តេច? មិនសមបើសោះ កូន ឯងបង្កហេតុឈ្លោះជាមួយនឹងបងប្រុសខ្លួន ពីព្រោះតែរឿងឥតប្រ-យោជន៍ដូច្នេះ; ប៉ុន្តែគុតតែមើលទៅឃើញថា ខ្លួសលើបងនោះ

ជាច្រើនជាតិ ព្រោះគេចាប់ផ្តាក់ប្រគាន់ទំនិសព្វបើរឿងដែលកូនឯងនិយាយ
សេនជាល្បែងសោះ ,ម្យ៉ាងទៀត ទុកដូចជាតិព្វសំណាងរបស់ឪពុក
ព្រោះបើកុំតែកូនឯងកើតហេតុពាស់ខែងគ្នា ក៏ឪពុកមិនបានអ្នកមកធ្វើ
ជាកូនច្រមាដែរ, ហេតុនេះឪពុកសូមអានុភាពជាអនេកចំពោះទេព្តាដែល
ថណ្តាលឲ្យអ្នកកើតរាល់ទោះឯង ។ ល្អើយ, យើងជាដែកលង្ហប៉ុណ្ណឹង
ប៉ុះកូន ព្រោះខ្លាចតែយប់ផ្តៅរាសដែរហើយ អ្នកល្មមថយខ្លួនទៅវិញ
ដេកតួនបុះ, កុំយោអ្នកកំរើលាំអ្នកយូរយារដែរ ចូរទៅឲ្យឆាប់ៗទៅ,
ចាំដល់ថ្ងៃស្អែកឪពុកនឹងនាំអ្នកចូលទៅតាល់ស្តេច ហើយឪពុកមាន
សេចក្តីសង្ឃឹមខ្លាំងចិត្តជាមុនថា ព្រះអង្គម្ចាស់ជានិនែងនិត្យពុជាខ្លាក
តាមចំណងដែលយើងបានតិតាំងនោះពុំខាន ។ ឯរេឌិន-អលី ក៏
ជំពាក់ចាប់តាក្មេកចូលទៅកាន់បន្ទប់កិយោរបស់ខ្លួន ក្នុងពេលនោះឯង ។

រឿងឯរេឌិន - អលី ស្មុះខុកត្រឹមនេះសិន, តតំនេះទៅនិងចាប់
និយាយអំពីសេមសេឌិនម៉ូហាម្មេវិញ រឿងនេះគួរឲ្យអស្ចារ្យចំណែក
ពេកណាស់ ព្រោះកុងថ្ងៃដែលឯរេឌិន - អលីការប្រពន្ធនោកុនជាប់
សូរ៉ាំនោះ សេមសេឌិនម៉ូហាម្មេវិញ ក៏រៀបការប្រពន្ធដំណាលគ្នា
នោកុនកែវដែរ; ឯដំណើរដើមទងនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់សេមសេ
ឌិនម៉ូហាម្មេទំនោះដូចសេចក្តីតទៅនេះ :

គ្រែឈើដែលនួរេខិន - អលី ចេញពីក្រែងគ្រែទៅជាន់ទៅ
ដោយឥតមានបំណងនឹងត្រឡប់មកវិញនោះ, សេមសេខិន ម៉ូហាម្មេ
ជាចងដែលជួនព្រះពុទ្ធជំ ណុះនៃស្តេចប្រទេសស៊ីប្តូ ទៅប្រពាតវៃ
ដើម្បីបង្ក្រាបម្រឹត អស់កាលយូរណាស់គឺចំនួនមួកនៃទើបត្រឡប់
មកដល់ផ្ទះវិញ; កាលមកដល់ហើយក៏តំណាងប្រញាប់ប្រញាល់ជួល
ទៅកងជួនួរេខិន - អលីជាប្អូន, ប៉ុន្តែស្រាប់តែឃើញចន្ទប់ស្ងាត់
សូន្យឈឹង ទើបមានសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ណាស់ សួរបានព្រាក្នុងផ្ទះក៏
បានដំណឹងថា នួរេខិន អលីជំនួញដូរដុំណើរទៅខាងត្រែទីក្រុង
តាំងពីក្នុងថ្ងៃដែលស្តេចចេញទាហ៊ានវៃម្ល៉ះ, កាលចេញទៅបាន
ប្រាប់ថាទៅតែតិច - បីថ្ងៃទេ ប៉ុន្តែបាត់សូន្យឈឹងតាំងពីពេលនោះមក
រហូតឃើញវិលត្រឡប់វិញឡើយ ។ គ្រានោះ សេមសេខិន - ម៉ូហាម្មេ
តើតសេចក្តីក្តៅក្រហាយស្តាយគ្រាបខ្លាំងណាស់ ព្រោះឥតចាប់ភ្ញឹក
ទឹកមាសដ៏ក្រៃថាភាក្យសំដីដែលខ្លួនឧយាយតំកាមនោះ ទៅជានាំ
បណ្តាលឲ្យប្អូនអាក់មនចិត្តហួតឆ្ងល់ទៅតំរោលស្រុកចោលទេសជួបជុះ
សោះ ទើបប្រើប្រុសម្នាក់ឲ្យទៅតាមរកក្នុងក្រែង ជាម៉ាស៍ ហួតដល់
ក្រែង អាឡើយ, ប៉ុន្តែចំណែកខាង នួរេខិន - អលី នោងក្រែងបាល់សួរ
ឯណោះសោះ ។ កាលប្រុសនោះត្រឡប់មកវិញ ឥតបានដំណឹង
បន្តិចបន្តួចឡើយ, ឯសេមសេខិន ម៉ូហាម្មេ បានតាំងចិត្តថា ចាំការ

ប្រពន្ធហើយទើបជាតិមនុស្សឲ្យទៅរួចក្នុងដែរ ។ ក្រែងលោបួបប្រទះ
ហើយក៏រៀបចំអាពាហ៍ពិពាហ៍ ខ្លួនជាមួយនឹងកូនក្រមុំខ្ចីជាន់ខ្ពស់ម្នាក់
នៅក្រុងកែវដំណាលគ្នានឹងថ្ងៃដែលខ្លួនរេឌុិន - អាល័ជាប្អូនការប្រពន្ធនៅ
ក្រុងបាល់សូរ៉ាដែរ ។

និយាយដល់ត្រង់នេះ លោកឧត្តមហាសេនាយ៉ាហ្វ៍ក្រាបទូល
ព្រះបាទកាល់ហ្ស៍ថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព រឿងនេះមិនទាន់អស់ហើយទេ
នៅមានសេចក្តីប្លែកមួយទៀតជូនតទៅនេះគឺ កាលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍
ទទួលទៅបាន ៨ ថ្ងៃ ភរិយារេចស់រេមមរេឌុិន - ម៉ូហាម្មេឌប្រសូតកូន
ស្រីមួយទៅក្រុងកែវ ហើយក្នុងថ្ងៃដំណាលគ្នានោះ ភរិយារេចស់ខ្លួនរេឌុិន.
អាល័ នៅក្រុងបាល់សូរ៉ា ក៏សម្រាលកូនប្រុសមួយដែរបានដាក់នាម
ឲ្យថា «រេឌ្វែនឌុិន - ហាស្សុន» ។ លោកឧត្តមហាសេនាក្រុង
បាល់សូរ៉ា មានសេចក្តីត្រេកអរកើតឡើងណាស់ហើយបានជប់លៀង
បណ្តាជនជាច្រើន ដោយបានឃើញចៅដែលទើបនឹងប្រសូតមកនោះ,
តាំងពីនោះទៅ, ដើម្បីនឹងបំពេញឧជ្ឈាស្រេយកូនប្រសា ដោយសេចក្តី
ពេញចិត្តរេចស់លោកៗក៏ចូលទៅក្នុងព្រះពន្ធវាំងក្រាបទូលព្រះពន្ធ សូម
ព្រះពន្ធានុញ្ញាតឲ្យខ្លួនបំប្រាសនូវតំណែងឧត្តមហាសេនាដែលលោកកំពុង
កាន់តាប់នោះទៅឲ្យកូនប្រសាវិញ ហើយលោកសូមលាជាឈប់
ព្រោះខ្លួនឈឺនឹងចាស់ជរាណាស់ហើយ ។

ព្រះពជា ខ្ញុំសូមព្រះពជាឫទ្ធិដ៏ខ្លាំងក្លានៃព្រះអង្គ-អស្ចារ្យ ដោយព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់តាយើញក្នុងកាលដែលអគ្គមហាសេនាជាឪពុកក្មេកនាំទៅថ្វាយបង្គំតាល់គ្រែឃ្លេលដែលរៀបការហើយថ្មីៗនោះផង ដោយខ្ញុំបានព្រះសណ្តាប់កិត្តិស័ព្ទដ៏ពីរោះពិសាដែលអ្នកផងនិយាយអួតសរសើរថាជាមនុស្សប្រុសដើម្បីសុភាពាបសាផង ទើបព្រះអង្គខ្ញុំព្រះពជាខ្មាញ់តាមសេចក្តីសូមរបស់ឪពុកក្មេក ហើយក៏បំភ្លេចការសិក្ខាយសស្រាប់អគ្គមហាសេនាប្រទានឲ្យខ្លួនឯង - អស្ចារ្យក្នុងទំពាំនោះព្រះអង្គក្នុងពេលនោះឯង ។

ថ្ងៃស្អែកឡើង លោកអគ្គមហាសេនាជាឪពុកក្មេក កាលបានឃើញកូនប្រសាឡើងសក្តិយសជាអគ្គសេនាបតី ត្រួតត្រាការពារការគ្រប់គ្រងជំនួសលោកតាញបន្ទុកហើយ ក៏មានចិត្តអណ្តែតអណ្តូងរកការសប្បាយយ៉ាងក្រៃលែង ។ ខ្លួនឯង - អស្ចារ្យចំពោះការពារការបានសព្វគ្រប់ហាក់ដូចជាធ្លាប់បានគាន់ការនោះថ្នឹកយូរស្រាប់មកហើយតែងចូលគាន់ទំនុកបូតប្រឹក្សាការពារការគ្រប់ៗ ពេលដែលលោកអគ្គមហាសេនាជាឪពុកក្មេកចាស់ជក ខ្លះទៀមលែងគាន់ការនោះកើតគ្រែឃ្លេលដែលរៀបចំការពារហើយបាន ៤ ឆ្នាំ លោកអគ្គមហាសេនាក៏ខ្លួលអនិច្ចកម្មទៅ ដោយពេនជក ។ ឯការដែលលោកខ្លួលមរណភាពនោះ មានដំណើរសុខស្រួលណាស់ ឥតមានសេចក្តីក្តៅ

ក្រហាយស្តាយក្រោយខ្លាយ ព្រោះលោកមានសេចក្តីពេញចិត្តសង្ឃឹមកត់ក្តៅ ថាកូនចៅលោកនឹងអាចរក្សាការពារលើកដំកើងវង្សត្រកូលរបស់លោក ឲ្យបានវុឌ្ឍរឿងតរៀងតទៅក្នុងអនាគតកាល ។ ខ្ញុំរវេឌិន-អលី ទំរ្រឹងទ្រែងយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើកិច្ចផ្សេងៗដាក់តបញ្ជាតរវើចំពោះបិតាក្មេកដែលលោកមានសេចក្តីស្នេហា នឹងសេចក្តីសង្ឃឹមដល់ខ្លួនយ៉ាងក្រៃលែង ។ លុះចេរ្ញែនឌិនហាស្សានជាកូនមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ លោកខ្ញុំរវេឌិន-អលីក៏យកទៅផ្ញើនឹងត្រូម្នាក់យ៉ាងចំណាន, អាចារ្យនោះបានចាត់មេបច្ចាចារក្សាបង្ហាត់បង្រៀនឲ្យត្រូតាមហានៈនៃសិស្ស ហើយបានសង្កេតពិនិត្យមើលទៅឃើញថា កុមារនោះមានប្រាជ្ញាឆ្លៀវឆ្លាតវាងវៃអាចនឹងសិក្សាចំណេះវិជ្ជាត្រង់ប៉ងបានដោយឆាប់រហ័ស ។

ត្រូបង្រៀននោះឯង បង្ហាត់តែពីរឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ចេរ្ញែនឌិនហាស្សានក៏បានចេះគម្ពីរ អាល់ក៊ូរ៉ានស្ទាត់ជំនាញប្រាកដជាមែន ហើយយល់សេចក្តីសព្វត្រង់ឥតសល់ចន្លោះ ។ លោកខ្ញុំរវេឌិន-អលីជាបិតា បានយកកូនទៅប្រគល់ឲ្យត្រូដទៃទៀត ដើម្បីឲ្យជួយបង្រៀនចំណេះវិជ្ជាសិល្បៈសាស្ត្រផ្សេងៗទៀត ត្រឹមតែអាយុ ១៦ ឆ្នាំកុមារនោះចេះចប់ខ្ពស់វិជ្ជាចាំន-ឡាយ ។ ត្រានោះឯងរូបសម្បត្តិរបស់ចេរ្ញែនឌិនហាស្សានក៏ពេញលេញបរិបូណ៌, អត្តចរិតទាំងពួងបានឃើញហើយ ក៏គោរពស្ងើចសរសើរពេលទាក់ ។

កន្លះរៀន ១២ ឆ្នាំលោកឧត្តមហាសេនា ខ្លូវ ឌុន-អលី តំណែង
ក្នុងបន្ទីកកូនឲ្យហាត់រៀនតម្រែវិញតែម្យ៉ាង លោកមិនចាំបាច់បង្ហាញឲ្យអ្នក
ផងស្គាល់កូនលោកថាជាអ្វីឡើយ ។ មានកាលមួយដងលោកនាំកូនចូល
ទៅកាន់ព្រះពន្ធរាំង ដើម្បីឲ្យថ្វាយបង្គំតាល់តារៈប្រណិប័តន៍ព្រះពន្ធ
តាមទំនៀម; ព្រះពន្ធក៏ទទួលកាត់ពាក់ដោយព្រះវិស័យសោមនស្សរីករាយ ។
ជនទាំងឡាយដែលបានចូលប្រទះឃើញ ដោះទ្រង់ឌុនហាសូន្នែន នៅ
កណ្តាលផ្លូវក្តី ក្នុងទីណាក្តី សុទ្ធតែនាំគ្នាក្រុកក្តីកជញ្ជក់មាត់ស្ងើចសរសើរ
នឹងរូបនោមរោមពណ៌ដែលក្អមបំឡុងត្រកាលជាមួយអស់ពាំរមនុស្សក្នុង
ទីក្រែង ហើយនាំគ្នាឲ្យពាក្យសំដីបានធុកាត្រែបៗគ្នា ។

ក្នុងសម័យថ្ងៃមួយ លោកខ្លូវ ឌុន-អលី តំណែងបានកូនទៅបង្ហាត់
ឲ្យដេះដូរការក្នុងមុខក្រសួងរបស់លោក ដើម្បីទំនុំជួយលោកនៅថ្ងៃ
ណាមួយ; ឯបតិតយើញថ្លូថ្នូរហើយ លោកឥតបង្អែបង្អង់ឡើយ ក៏តាំង
នាំកូនទៅបញ្ចូលក្នុងសាលាសម្រាប់ធ្វើការពេជការនោះ បើយដាក់ការ
ដែលលំបាកៗឲ្យគេការ្តី ដើម្បីនឹងឲ្យកូនចេះគោរពថ្នាក់ស្មាតំណាញ
តាំងពីបឋមវ័យឲ្យហើយ ។ ក្នុងទីបំផុត លោកខ្លូវ ឌុន-អលីមិនដែល
ប្រហែសធ្វេសហោះ ចំពោះសេចក្តីចំរើនវុឌ្ឍរឿងរបស់កូនសំឡាញ់
ហើយលោកសប្បាយចិត្តណាស់ ដោយឃើញថាសេចក្តីព្យាយាម
ប្រឹងរៀនរបស់លោកមានផលប្រយោជន៍យ៉ាងសំខាន់គាន់តែសឿនទៅ

មុខហើយ ប៉ុន្តែមិនដឹងគ្រោះកម្មដូចម្តេច លោកកំពុងតែសប្បាយរីករាយ
ដូច្នោះ ស្រាប់តែចាប់ឈឺដាច់មួយ ហើយលោកក៏ដឹងខ្លួនជាក់ថាទឹងមិន
ឃាននៅយូរអង្វែងតទៅទៀតទេ មុខជាទឹងស្លាប់កន្លងគ្មានពុំខាន,
សម្បូរីមានដម្លឹងដូច្នោះ ក៏លោកឥតភ្លេចកូនប្រុសសំឡាញ់របស់លោក
ឡើយ, ខណៈនោះលោកឲ្យគេហៅកូនមកហើយនិយាយផ្តែផ្តាំថា «កូន
ស្ងួនមាសឪពុកអើយ, ចូរជ្រាបថាឈាមដ៏លប្លុះ ជម្ងឺឈាមក្តៅលោកនេះតែង
រីឯសសាបសូន្យទៅជាឯម្តង; មានតែបរលោកដែលឪពុកទុំនឹងទៅក្នុងគ្រា
ឥឡូវនេះ ទើបជាកន្លែងឥតតាំងនៅបំតេះបំតោល គ្រាតែកូនចាប់ផ្តើម
រៀបចំខុសជាក់ខ្លួនជ្រុលតាមរបៀបដែលឪពុកបានប្រព្រឹត្តមក គឺត្រូវ
ប្រឹងរៀបដើរតាមគម្រោងឪពុកកុំស្តាយ ត្រង់កុំឲ្យខ្លួនឯងតិះដៀលខ្លួនឯង
ឃានចំពោះធម៌នៃទុច្ចសកអ្នកកាន់សាសនាមហាយ៉ាន ចាំនឹងចំពោះធម៌
របស់មនុស្ស អ្នកកាន់សេចក្តីសុចរិតរៀងត្រង់ ។ ចំពោះសាសនារបស់
អ្នក, អ្នកក៏មានការចេះដឹងល្មមគោរពប្រតិបត្តិឃានគ្រប់គ្រាន់ ព្រោះគ្រូ
របស់អ្នកបានបង្រៀនអ្នករួចហើយ; ចំណែកខាងកិច្ចដែលទឹងធ្វើខ្លួនឲ្យ
ឃានដោយមនុស្សសុចរិតវិញ នោះ ឪពុកទឹងឲ្យដំបូន្មានពីរបីម៉ាត់ដល់កូន
ក្នុងគ្រាលេងឥឡូវនេះ ដើម្បីឲ្យកូនចំប្រឹងធ្វើបាតសង្ឃឹតក្បួយតាសេចក្តីចំរើន;
ម្យ៉ាងទៀតអ្នកត្រូវតែដឹងដើមកំណើតឫសគល់របស់ខ្លួនឯង ព្រោះអ្នកមិន

ទាន់ឃាននដឹងច្បាស់ថា ខ្ញុំនឹងពុកនេះជាមនុស្សប្រៃបណាទៅឡើយទេ, ឥឡូវនេះនឹងពុកនឹងប្រាប់អ្នកឲ្យឃាននដឹងជូបតទៅនេះ :

"នឹងពុកកើតនៅប្រទេសអេស៊ីប្ត៍ ជាតាកូនឯងធ្លាជាអគ្គសេនាបតីនៃព្រះពជាកូនប្រទេសនោះ, កាលអំណើះអំពីជាតាកូនឯងទៅ ខ្ញុំនឹងពុកនេះក៏ឃាននខ្លួលដំណែងកិត្តិយសជាអគ្គសេនាបតីនៃព្រះពជាជដែលជាមួយនឹងបងប្រុសតឹងពុនធំបេស់កូនឯង ឈ្មោះថាសេមសេខិនម្ប៉ូហាម្មេខសព្វថ្ងៃនេះបើតាមនឹងពុកស្មាន ម៉ែលទៅប្រហែលជាតាត់នៅសេះទៅឡើយទេ ។ ដោយមានរឿងហេតុអាក់អន់ចាស់អញ្ជាស្រ័យនឹងបងនោះ ទើបនឹងពុកដើរចាលស្រុកកំណើតមកនៅក្នុងស្រុកនេះហើយក៏ឃានឡើងយសសក្តិជាអគ្គមហាសេនាជាបម្រាស់សព្វថ្ងៃនេះឯង; ប៉ុន្តែប្រតិព្តិចាំងអស់ប្អូកូនឯងដឹងច្បាស់ៗ សំតាមសៀវភៅ ដែលនឹងពុកនឹងប្រគល់ឲ្យអ្នកកូនកាលឥឡូវនេះ" ។

លុំជាប់នោះ លោកឧប្បវេខិន-អលី ចាញ្ជាយកសៀវភៅនោះដែលលោកឃាននសរសេរដោយដៃបេស់លោកពិតៗ មកហុចឲ្យបេក្ខខិនហាស្ស័នកូនសំឡាញ់ហើយមានវាចាថា «កូនប្រុសពន្ធុក, ចូរកូនយកសៀវភៅនេះទៅហើយ ចូរម៉ែលកងពេលនុកាសដែលចំនេះៗ; អ្នកនឹងឃានដឹងកិច្ចការគ្រប់ជំពូកជូបយ៉ាងថ្លៃ. ខ្ញុំ-ឆ្នាំដែលនឹងពុកវៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍នឹងថ្លៃ ខ្ញុំ-ឆ្នាំកំណើតបេស់អ្នក ។ កិច្ចការទាំងនេះគឺជារឿងដែលអ្នកគង់នឹងឃាន

មានសេចក្តីត្រៃការនៅក្នុងអនាគតពុំមានហើយអ្នកត្រូវថែរក្សាសៀវភៅនេះទុកឱ្យល្អកុំឱ្យបាត់បង់» ។ ចេះទ្រង់ជិនហាស្សរៃ មានសេចក្តីរីឆ្អល់អួលអន់ជាទីបំផុត ដោយបានឃើញខ្លួនពុកឃ្លាមខ្លាំងណាស់, ខឹកស្រែណោះស្រែណាកគាំណាបអាធ័មនឹងពាក្យបណ្តាំនោះតន់ពក ឆ្ងាយលួកដៃទទួលយកសៀវភៅនោះឯងទាំងទឹកភ្នែកហូរហៀរដូនជារដាកមុខទាំងមួល ហើយក៏ទទួលថ្លែងចំពោះខ្លួនពុកថានឹងប្រតិបត្តិតាមដំបូន្មានទាំងឡាយនោះយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ខ្ជួនឥតប្រហែសឡើយ ។

ឯណោះនោះឯង លោកនូរេដ្ឌិន-អាលី ចាន់តែក្បាយកំឡាំងដុនជាបខន់ទៅហួតដល់ភ្លុកសន្ធប់ចាត់ជ ឆ្លឹមសួទ្បាលឹង; ប៉ុន្តែលុះមួយស្របក់លោកក្មេងខ្លួនបានស្មារតីឡើងវិញ ទើបទ្រង់ឱ្យនុកជាទីបំផុតដល់កូនសំឡាញ់ថា «ប្រុសស្ងួនខ្ញុក, កូនចំបុងនេះខ្ញុកឱ្យនុកនូវ ៥ យ៉ាងដល់កូនដូចសេចក្តីខាងក្រោយនេះ គឺ:

๑ - កុំសេពគប់កប់ប្រសព្វទំនឹងមនុស្សគ្រប់ជែបចាំងអស់ពេក ។ ខ្លះយោបាយដែលខ្លួនចិញ្ចឹមដើរតបខ្លួនដោយដៃក្បាលក្បាខ្លួនោះ គឺខ្លួនឯងត្រូវខំពឹងខ្លួនឯងឱ្រាញជន្លក ហើយកិច្ចការអ្វី ។ មិនត្រូវអើលមាត់ផ្សាយប្រាប់គ្នាឯ ។ ល ។

๒ - កុំតាំងការជាដាក់តំរិត ជង្ឃិតជង្ឃុំ ជៀតជៀនគេចាំងអំណាចព្រោះកាលដែលអ្នកធ្លើដូច្នេះ មនុស្សចាំងពួនទំនងដេរឿងក្បត់ចំពោះអ្នក

វិញពុំមានហើយអ្នកត្រូវខុសមនុស្សចាំដណ្តើមដូចជាម្ចាស់ប៉ុណ្ណោះ ដែលអ្នកគួរតែមានសេចក្តីយោគយល់, សេចក្តីអាណិតអាសូរ ទើបសេចក្តីសន្តោសត្រាស់ប្រាណី ។

๓ - កាលបើមានគេតិះដៀលប្រទេចផ្តាសាអ្នក។ កុំតបឆ្លើយសងវិញដូចមានសុភាសិតថា គេអាចរុបអំពីគ្រោះថ្នាក់បាន លុះត្រាតែបិទចិត្តឲ្យជិត, នេះឯងហើយជាកិច្ចយ៉ាងឯក ដែលអ្នកត្រូវប្រព្រឹត្តតាម; រឿងនេះអ្នកបានចេះដឹងស្រាប់ហើយដូចមានន័យតែម្នាក់ (អ្នកប្រាជ្ញសុភាសិត) និយាយថា សេចក្តីស្ងៀមជាគ្រឿងទល់ភ្លើងនឹងជាគ្រឿងការពារដ៏វិសេស; ពេលនិយាយមួយ។ កុំប្រើសំដីឲ្យដូចជាភ្លើងឆាយៗដែលចំផ្លាញបេះត្រូបដំពូក ។ គេមិនដែលត្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយពីព្រោះតែស្ងៀមទេ ។

๔ - កុំដឹកទឹកស្រែរំងឹ ព្រោះជាដើមចមនៃអំពើទុច្ចរិតចាំដណ្តើន ។

๕ - ត្រូវចេះលៃលកសំចៃទ្រព្យសម្បត្តិ; បើអ្នកអាចរក្សាទ្រព្យទុកបានកុំឲ្យវិនាសខូចអស់តែការ, ទ្រព្យចាំដណ្តើនោះនឹងបានជាផលប្រយោជន៍ក្នុងពេលដែលអ្នកមានកិច្ចធុរៈ ។ ម្យ៉ាងទៀតមិនត្រូវធ្វើខ្លួនឲ្យទៅជាមនុស្សកំណាញ់ត្រកាតម្លេះទេ ត្រូវតែចេះលៃលកចាយវាយ ទោះបីតិចច្រើនតាមសមត្ថភាពដល់ធនធានរបស់យើងិ, កាលបើធ្វើយ៉ាងនេះ អ្នកនឹងមានមិត្តសំឡាញ់ច្រើន, ប៉ុន្តែប្រសិនបើអ្នកមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន

រឿងព្រៃ

ពេទ្យសំណាង

ឃុនសុវត្ថិវេទ្យ ហ្សូ-ស៊ីន រៀបរៀង

កន្លងកាលដ៏កន្លងឃ្លេមតហើយ មានបុរសម្នាក់ឈ្មោះ សំណាង ជាមនុស្សក្រីក្រអាត្មក មានតែម្តាយជាគំរប់តែ១ ទៅស្រុកបច្ចន្តតាមកន្លងតបុរីមេឃ ជាអ្នកភាល់ក្រែពាសមត្តុ ត្រមាំងលួងខ្លៅ មិនមានវិជ្ជាចំណេះអ្វីក្នុងខ្លួន សូម្បីតែអក្សរនឹងសេរក៏មិនចេះផង ។ ជីវិតនាយសំណាងប្រតិត្តមកបាន ២០ ឆ្នាំហ្នាឃហើយ មិនដែលប្រទះសេចក្តីសុខស្រួលម្តងសោះ ជួបតែសេចក្តីទុក្ខយហត់ លុះតែខំប្រឹងរក ថែងភ្ញើសតាងចិត ទើបបានអាហារថវិកាគត្រឹងល្មម, ឯសំលៀកបំពាក់មានត្រាន់តែបិទបាំងកេរ្តិ៍ខ្មាស ថែមទាំងមានបំណុះប្រើនជាន់ប្រើនពាណិ, មុខអួរឲ្យសង្វើតពេកណាស់ ។

មានកាលថ្ងៃមួយ នាយសំណាងបានតែក្តក្តាំង ជាហេតុនាំឲ្យចិតមុខស្រពោនមិនភ្លឺរស្មីរស្មោះតែអង្គុយសំកុក មិនធ្វើយាយស្តីរកអ្នកណាឡើយ ។ ក្នុងខណៈនោះ មានគ ជាស់ម្នាក់ មានឆាមនឹងតោត្រមិនច្បាកដ ស្មាស្តាំឆ្លងយាម ដៃគាន់ឈើច្រត់ បានដើរមកជួបនឹងនាយសំណាង ក៏សួរថា នែខៅ មុខខៅក្រៀមក្រស់មិនស្រស់ស្រាយសោះ

ចំនង់ជាមិនសប្បាយដោយហេតុអ្វីមួយឬទៅ? ។ សូមជំពប់ប្រែសាសន៍លោកតា ខ្ញុំចាត្រូវចិត្តជាខ្លាំង ។ ហៅត្រូវនៅព្រោះរឿងហេតុអ្វី? ។ ចាទ, ព្រោះខ្ញុំចាគាល់តំនិតមិនជឿជាន់តិតឆ្កែហែបណា គ្រាន់តែចិញ្ចឹមដំរែតឲ្យធ្វើនស៊ុនស្រួល កុំឲ្យមានលំបាកដូចសព្វថ្ងៃនេះ ។ អាយុហៅថ្លុនប៉ុន្មានឆ្នាំហើយកើតថ្ងៃអី ខែអី ឆ្នាំអី? ។ ជំពប់ប្រែសាសន៍លោកតា ខ្ញុំចាអាយុ ៦៦ ឆ្នាំហើយ តើតថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ខែពិសាខ ឆ្នាំច ។ ចានជាតាសួរដូច្នេះ ព្រោះតាចានស្តាប់ពាក្យហៅឯងមក គួរឲ្យអាណិតណាស់ តាចង់ពិនិត្យមើលដោតជតាពស៊ីហៅឯង តែក្នុងមួយចប់ដំរែហែស់ហៅប្រព្រឹត្តទៅបែបណា ។ ចានលោកតាមើលឲ្យខ្ញុំចាអរគុណាកែប្រែបន្តិច ។ តាចាស់ចានឆងលេខថ្ងៃខែឆ្នាំនង់អាយុកម៉ាមនពិនិត្យតន់គួរមើល សង្កេតតាមតម្លើរវែដែលចេះពាំមកសព្វគ្រប់ហើយ ទើបពិនិត្យមើលលក្ខណៈខ្ញុំដែលតាយរូបនោមរបស់ហៅសំណាង មកផ្គូតានឹងលេខថ្ងៃខែឆ្នាំ ហើយតាយថា នែហៅ! ចំនាយហៅឯងថា ទង់ចានសេចក្តីសុខ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះដោយសារវិជ្ជាមួយ ។ វិជ្ជាអ្វី? លោកតា! ។ វិជ្ជាពេទ្យផ្សំថ្នាំព្យាបាលរោគគ្រប់ជំពូក ហៅ! ។ ខ្លាលោកតាអើយ! ខ្ញុំចាខង់ចេះផ្សំថ្នាំធ្វើជាគ្រូពេទ្យដូចម្តេចកើតចើខ្ញុំចាខ្លៅម្ល៉ះ សូម្បីតែអក្សរលេខាក៏ខ្ញុំចាមិនចេះឆង ។ តាចាស់ញញឹមហើយថ្លែងថា មានមនុស្សច្រើនមាក់ណាស់ ហៅ! ដែលមានខ្លួនឯ

សម្បត្តិ ព្រមទាំងមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ក្រែះណែវិជ្ជាផ្សំថ្នាំ គេក៏មិនបេះអស្រ័
ដូចចៅដែរ ។ ចៅថ្មែនដូចលោងតាមានប្រសាសន៍មែន ខ្ញុំឯង
អរណាស់ ។ បន្ទាប់មក តាចាស់ហានាយសំណាងដើរក្បួសទៅ
មិនដឹងជាទៅកាន់ទីណា ។

ឯលតាចាស់នោះទៅបាត់, ចៅសំណាងអង្គុយគិតតែ១ស្រ-
ចក់ ក៏ស្រាប់តែរំលែកមុខថ្លាស្រស់ ដោយនឹកយល់ថា នុលោកកា
នេះទាយហាក់ដូចជាបើកមុខវែងផ្លូវឱ្យអញឆ្ពោះតាមទុកជាដោះហើយ ។
កាលកន្លងមកមិនយូរប៉ុន្មាន, ចៅសំណាងគោងមាត់សមុទ្រ ដើរគេ
រើសឆ្នឹងត្រី, សំបកលៀស. សំបកគ្រែ, ស្លកអណ្តើក-បបែល-កន្ធាយ
កុយ ភ្លុក សែ្បក ស្នែងបេះសត្វផ្សេង។ ទំនិងសំបុកឆ្អែញាំដាដើម,
កាលត្រឡប់ពីមាត់សមុទ្រមកវិញ ជាន់ខ្សែនឹងទៅកាប់ព្រៃក្តុំ រកកាប់
ដើម, ឫស សំបកនៃឈើវិសេស។ ក្រៃ ដែលចំនានរៀងអាយ
ទំនិងលតាស្ងៃផ្សេង។ ហើយយកមកតម្រៀបជាតំលាក់តណ្តាលផ្សារនៅ
ស្រុកបច្ចន្តគ្រាម ព្រមទាំងនិយាយបញ្ចុះបញ្ចូលមនុស្សទាំងពួង ឱ្យជឿ
ជួលពិក្តជាថ្នាំយកទៅប្រើម្ចាស់កេតទាំងពួង ។ រីឯពួកបុរសស្ត្រីដែល
មានកេរ្តិ៍ព្រោះកេតត្រូវសង្គត់រឹតជាន់ពន់កាយ សឹងតែនាំគ្នាខ្វល់ខ្វាយ
ជួលជាវនូវចំពីនាយសំណាង គ្រប់ៗគ្នា ។ ចាប់ដើមពីថ្ងៃដែល

តាយសំណាងតាំងថ្នាំលក់ អ្នកផងនាំគ្នាហៅថា "ពេទ្យសំណាង" ជាប់រហូតរៀងមក ។

ទៅនុកាសដែលពេទ្យសំណាងកំពុងផ្សាយថ្នាំនុសថ, ពួកចៅហ្វាយស្រុកគ្រប់ដងខ្នងកន្លែងតាប៉ុរមេ្យ សឹងតែទាំងខ្វល់ខ្វាយចាត់តាវឲ្យភ្ជាក់ងារចិនៗ ទៅស៊ើបរកពេទ្យពូកែៗ ក្នុងដងខ្នងដែលខ្លួនគាន់គាប់, លុះស៊ើបទៅឃើញមាន ក៏បញ្ជូនពេទ្យទាំងនោះទៅថ្វាយព្រះករុណាម្ចាស់ជីវិតនៃនគរប៉ូរីមេ្យ តាមព្រះពាជនុជ្ញាត្រៃស់បង្គាប់ ។ ចំណែកឯពួកកស្ត្រីអ្នកស្រុកបង្កួនគ្រាម កាលមានពួកភ្ជាក់ងារពេជគារស្រុកទៅស៊ើបរកពេទ្យពូកែ ចូនធ្វើយដាក់ទៅលើពេទ្យសំណាងទាំងអស់គ្នា ។ ចៅហ្វាយស្រុក ឬ បច្ចន្តគ្រាម ក៏ឲ្យហៅពេទ្យសំណាងមកសាលាស្រុក ហើយថ្កាប់ថា នែពេទ្យសំណាង! អ្នកផងក្នុងស្រុកនេះនិយាយថាអ្នកឯងចេះផ្សំថ្នាំយ៉ាងចំណាន, ពុះអ្នកឯងដឹងទេ? ឥឡូវនេះព្រះមហាក្សត្រដែលសោយរាជ្យទៅនគរយើងនេះ មានព្រះសោយរោគក្អកវេង ទ្រង់បានឲ្យពួកពេទ្យទៅចិត្រឹងទាំងអស់ល្មាំន មកព្យាបាលរោគនោះហើយ តែមិនបានជូរស្រាកស្រាន្តសោះ ទើបទ្រង់ចាត់ព្រះពាជនុជ្ញាវង្គាប់មកចៅហ្វាយស្រុកគ្រប់ស្រុកក្នុងព្រះនគរ ឲ្យបញ្ជូនពេទ្យក្នុងស្រុកម៉ួយៗ ទៅមើលរោគព្រះអង្គ, ហេតុនេះ យើងនឹងបញ្ជូនអ្នកឯងឲ្យទៅមើលព្រះរោគស្តេចនោះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

ចានឮថា ពេលស្រីសំណាងនោះ ក៏ដើរដេកក្នុងរថដ៏មានឈ្មោះ
ហើយដែរ តែរត់ទៅមើលដោយខ្លួនឯងមិនទាំងសោះ, លុះបានស្តាប់
ពាក្យចៅហ្វាយស្រុកតម្រែឲ្យដើរមើលពេលស្លេបដូច្នោះ ក៏កិតក័យជា
ខ្លាំង បានអង្វរចៅហ្វាយស្រុកថា សូមលោកមេត្តាកុំឲ្យខ្ញុំ
ច្រឡាំងទៅឲ្យខាន ព្រោះខ្ញុំច្រឡាំងគ្មានបើ ផ្សែរថ្ងៃណាពេលច្រឡាំងនោះ ពេ
លណាមួយខ្ញុំច្រឡាំងក៏តែងដេកលក់ដែរ ខ្ញុំបានដឹងទៅមើលថ្ងាយ
ស្លេបដូចម្តេចតែត ។

រីឯចៅហ្វាយស្រុកនោះ ជាអ្នកខ្លាចស្លេបឯណាស់ ដោយគិតឃើញ
ថាបើមិនបានបញ្ជូនពេទ្យណាមួយទៅថ្ងាយ ក្រែងស្លេបយកនៅសល់
ស្មៅសន៏ដ៏ព្រះពុទ្ធរូប តែនឹងត្រូវពេទ្យដទៃក្នុងស្រុកនោះស្តីតិពេទ្យ
សំណាងមិនបាន ដើរពុំត្រូមទទួលពាក្យអង្វរ, ទោះបីពេទ្យសំណាង
អង្វរយ៉ាងណា ក៏រឹងតែតែងដៃដែងអំណាចប្រើអាការបង្ខិតបង្ខំថាខ្លាំង
ដកបាលតែពេទ្យសំណាងលែងច្រើតែត ត្រូមទទួលទៅចាំងកិតក័យ ។
ចៅហ្វាយស្រុកបានចាត់បម្រើម្នាក់ ឲ្យយកវេះ ១ មកឲ្យពេទ្យសំ-
ណាងទៅថ្ងាយស្លេប ក្នុងពេលនោះភ្លាមដែរមានបរិច្ឆិបច្ឆិងខ្លាំង ។
ពេទ្យសំណាងជិះវេះទៅដល់ផ្សែរយៈផ្លូវប្រមាណឆ្ងាយ ក៏បានដល់ភ្នំមួយ
ដែលតាំងនៅពាក់កណ្តាលផ្លូវ បានជាតែវេះឈប់តែចំពីមុខភ្នែរដើមភ្នំ
តែះ ។ ដោយឃើញស្រែតខ្លាចពន់ពេក, គេះជាតុក្កដ្ឋិខ្លួនពេទ្យសំណាង

ក៏នេះជាលក្ខណៈដាច់ខាត ជាហេតុបណ្តាលឲ្យពេតអ្នកវិនិតែតែខ្លាំង ខ្លើងលើសដើមទៀត ។ ជួនជាពេលនោះ ជាដូវៃ្រជ្រាំង, សត្វ ច័ក្ខុមិកាតផែនដីស្បែរជើងក្តុំ សឹងតែវិនស្លូតហួតហែងនោះ ខ្លះអស់ពុំមានទឹកដក់នៅបន្តិចបន្តួចឡើយ, ពេលសំណាងដើរកេស្តើរជាច់ប្រាល់ពុំបានទឹកត្រែចសោះ, ដើរទៅដើរទៅបានឃើញរូងមួយ ដល់ដើរចូលទៅជិតឃើញមានពុះស្រែប្តីប្រពន្ធនៅកន្លែងរូងនោះ, ឯប្រពន្ធកំពុងលាងចង្ការ ច្រែនមុខ ក្នុងដើង ១ ដោយទឹកបន្តិចហើយល្អក់ខ្លះ ។ ពេលសំណាងនិយាយសុំទឹកថា ម៉ែអ្នក! មានទឹកទូលាន់ទេ, មេត្តាឲ្យខ្ញុំសុំទូលាន់ផង ១ ដែរ ។ ស្ត្រីនោះតបថា ឧ លោកអើយ! ខ្ញុំគ្មានទេ, នៅទីនេះត្រែទឹកណាស់, ខ្ញុំខំសំរេចដងអំពីអណ្តូងខាងក្រៅជូរបានល្មមតែស្លូដណ្តាំ, នៅសល់បន្តិចបន្តួច ខ្ញុំយកមកលាងចង្ការនេះអស់ទៅហើយ ។ ពេលសំណាងត្រែកទឹកខ្លះតេតក្រែអត់ពុំបាន ក៏សុំទឹកលាងចង្ការខ្ញុំអំពីស្ត្រីនោះមកផឹក រួចលាម្ចាស់ខ្លួនត្រឡប់មកខ្លើងជិះរេះធ្លើដំណើរតទៅមុខទៀត ។

លុះពេលសំណាងជិះរេះទៅដល់ទីក្រុង ក៏បររេះចូលទៅតាមថ្នល់កន្លែងក្រុង មើលឃើញថ្នល់ស្អាតៗ ខ្លាត់ខ្លែងជាក្រឡាចត្រង្គ ឃើញសសរតោមជាក់បន្តើងចំគ្នាវែលយល់ភ្នែក តាមដោយជិញ្ចើមថ្នល់ជាសង្កាត់ៗ, ឃើញផ្ទះល្វែងធំៗខ្ពស់ៗច្រែនជាន់ច្រែនល្អែងសង់ជាជួរ

តាមសង្ឃឹងថាវាន់ទំមួយ។ ខៅកន្ងផ្ទះផ្សារចាំងនោះ ឃើញសុទ្ធតែជាតំ
អ្នកនតរបុរីមកបើកលក់ទំនិញគ្រប់មុខ, ទំនិះឃើញសួនផ្កា ដាំផ្កាលា
ពណ៌ចម្រុះគ្នា រីចំគ្រជាកម្សាន្តភ្នែកគួរឲ្យមើលណាស់។ ពេលសំណាង
ជិះរទេះតន់ម៉ើលបណ្តើរ លុះបរទៅដល់ព្រះបរមរាជវាំង ឃើញកំពែង
វែងលន្ឋម ធ្វើអំពីឥដ្ឋខ្ពស់ព័ទ្ធជុំវិញជា ៤ ជ្រុង, ខៅជុំវិញកំពែងនោះ
មានកេងទទឹងដ៏ល្អរិចរិលគ្រកម្សាន្តបបានាប្លែកៗ។ ម៉ើលទៅខាងក្នុងឃើញប្រាសាទ
ដាច្រើន ខ្ពស់ទន្ទឹង ប្រក់សុទ្ធតែក្បឿងពណ៌ក្រូចឆ្អែត កំពូលមុខ
ព្រហ្មចួន, ខៅចំកែ្យខាងប្រាសាទមួយបរ មានសួនផ្កាល្អគ្រកាលទេព្យ
សំណាងឃើញហើយ ខឹកអស្ចារ្យស្ងើចស្ងប់ស្ងៀងខ្លាចរំខានពុលពស្ចើច
ផែនដី ដែលរៀបចំចំណែកនឹងព្រះពេជវាំងឲ្យរុងរឿងនេះដោយការនតឋការ។

កាលទេព្យសំណាងចុះពីរទេះដើរចូលទៅកន្ងព្រះបរមរាជវាំង ឃាន
ឃើញពួកទេព្យដែលមកអំពីស្រុកគ្រឹះ កំពុងតែរ៉ាំរែសថ្វាយស្តេច តែ
ស្តេចសោយឃ្លាំងាំងនោះទៅ ក៏ពុំឃានជាព្រះពេញឡើយ។ កន្ងកាលមុន
ខឹងចូលទៅគាល់ស្តេច ទេព្យសំណាងមានព្រួយចិត្ត ឆ្ងល់គំនិតជាខ្លាំង
ណាស់ ដោយឃើញស្រាវជ្រាវនឹងរកថ្នាំនឹងយកមកប្រឆាំងផ្សំថ្វាយស្តេច
ដើម្បីជោះពាល់ខ្លួន ព្រោះកាលចេញពីផ្ទះមកគ្មានដោយជាប់ថ្នាំបន្តិច
បន្តួចមកជាងខ, ដើរបណ្តើរគំរាកថ្នាំបណ្តើរ, កំពុងតែដើរគិតដើរគិត
ស្រាប់តែភ្ញាក់កន្ងចិត្តថា "ឃើ! កញ្ចឹមកាមផ្លូវ មិនបានពិនិត្យម៉ើលកេត

ខ្ញុំឯងដ៏ជាសោះ, ឥឡូវនេះក្នុងខ្ញុំនឹកឃើញដូចជាបានជួបច្រើនណាស់ បាត់ក្អក
បាត់ក្តៅស្ទេញអស់ហើយ, ចិត្តហាលពេតក្តីរបស់អញនេះបានសេរីយ
ដោយសារផឹកទឹកលាងជើងខ្ញុំដែលសុំពីស្រីនៅជើងភ្នំនោះទេដឹង? អញ
គួរមើលថ្វាយៈស្តេចតាមទំនងនេះចុះ" លុះគិតឃើញដូច្នេះហើយ ក៏ឲ្យគេ
នាំខ្ញុំចូលទៅក្រាបថ្វាយបង្គំតាល់ស្តេច។ ទ្រង់មានព្រះពាក្យសួរថា "ពេទ្យ
សំណាង! អ្នកឯងគាបមើលពេតយើងជាទេ? បើមើលជា, យើងនឹងឲ្យ
ភ្លើងជាច្រើន" ។ ពេទ្យសំណាងក្រាបបង្គំទូលថា "សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា
ប្រោស! ខ្ញុំព្រះបង្គំសូមមើលថ្វាយតាមបន្ទាល់, តែសូមទ្រង់ព្រះ
ពាដានបន្ទះមួយដ៏ស្អាតនឹងមនុស្សប្រមឹពីនោក់ ដើម្បីនឹងបានចាត់ចែង
ឧសថថ្វាយ" ។ ស្តេចទ្រង់បានប្រថានតាមពាក្យសុំរបស់ពេទ្យសំណាង។
បានហៅអ្នកបម្រើទាំងពីរនាក់នោះ ឲ្យចូលទៅកន្លែងបន្ទះហើយបង្គាប់ឲ្យ
ទៅកេះស្ទឹកឈើ ផ្លែឈើ មើមឈើដែលគេស្ទាត់កោតបានចន្លុះ។
ត្រង់មុខអំពីស្រុកវៃសមគឲ្យ, គាលបានភ្លើយ ក៏យកចូលទៅកន្លែងបន្ទះ
នោះហើយយកទំលាងក្នុងបានដែកមួយ ធ្វើទំនងឲ្យដូចស្រីលាងជើងខ្ញុំ
ដែលខ្ញុំនេះឃើញ រួចយកទឹកនោះទៅត្រដាងដោយសំពាត់សស្អាត ហើយ
ចាក់ទៅកន្លែកមួយនាំយកទៅថ្វាយស្តេច។ សោយទឹកឧសថអស់នៃ
ថ្ងៃនោះ ព្រះអាពាធក៏បានធូរស្រេះស្បើយបាតព្រះអង្គ ។

ព្រះមហាក្សត្រាធិរាជ កាលបានជាព្រះពេតហើយ ខ្ញុំសោមនស្សរីករាយសប្បាយក្នុងព្រះពេជ្ញខ្លួនជាខ្លាំង ខ្ញុំបានធ្វើបដិការគុណពេទ្យសំណាង ឲ្យសមគួរដល់កិច្ចដែលគេបានស្រង់ជីវិតព្រះអង្គ គឺខ្ញុំប្រគានស្រីស្ងួនម្នាក់ឈ្មោះ សុគន្ធ អាយុ ១៨ ឆ្នាំ ដែលមានរូបឆោមល្អឆើតមានកូដពង្សខ្ពង់ខ្ពស់ ឲ្យជាកវិយា, ខ្ញុំប្រគានខ្ញុំប្រុសខ្ញុំស្រីច្រើននាក់ទៀតជាបាសប្ចាក់ច្រើនពាន់ ព្រមទាំងផ្ទះមួយដ៏មានប្រជាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងនោះគ្រប់គ្រាន់ ហើយខ្ញុំប្រគានយសសក្តិខ្ពង់ខ្ពស់ទីឧកញ៉ាសំណាងមានកិត្តិ ។ ពេទ្យសំណាងតាលបានខួលព្រះពេជអំណោយដ៏ប្រសើរយ៉ាងនេះហើយ ក៏មានចិត្តត្រេកអរមហិមាបានដោះម្កាសនាជាមួយនឹងនាងសុគន្ធជាសុរសប្បាយ ថ្ងៃក្រោយមកបានប្រែគេឲ្យទៅនាំមាតាយកមកនៅជាមួយឯទីក្រុងវិញ ។

តាំងតែពីថ្ងៃដែលព្រះពេជាខ្ញុំសះស្បើយព្រះពេត, កិត្តិសព្ទដ៏ពិរោះក៏លាន់ឮខ្ទរខ្ទាយពេញទាំងនគរថា ពេទ្យសំណាងមើលស្លេចជា ។ មនុស្សទាំងឡាយជាអ្នកមានខ្លួនឈ្លុះ ដោយពេតផ្សេងៗ បានទាំងគ្នាចូលទៅសុំជាវេជ្ជាលោកសំណាងពាល់ថ្ងៃ ។ ទុស្សឋណាដែលលោកសំណាងផ្សំឲ្យ ទុស្សឋនោះតូចតែសក្តិស័ក្តិតាចរម្ចាប់ពេតបានជួចចិត្ត ។ លោកសំណាងបានជួបសេចក្តីសុខចន្ទិមមួន ។ តាំងពីថ្ងៃចេញលង់ថ្នាំ, រហូត

មកដល់មានៈកត្តិឈ្មោះជាគេទៀរសេស រឹងរឹតតែមានសេចក្តីសុខដ៏ធំ
ខ្លួលាយថែមទៀត, តួទ្រេអស្ចារ្យនឹងបុណ្យលោកដ៏ក្រៃលែង ។

ក្រៀងដែលដំណាលមកនេះ បំភ្លឺបានចាំងពីផ្លូវ តែចាំងផ្លូវលោក
ទំនងផ្លូវធម៌ ដូចមានសេចក្តីបន្ថែមជាពាក្យកាព្យតទៅនេះខ្ញុំ

បុណ្យកុំឲ្យតំណាប់ពីព្រៃនាយ តែងឲ្យតណ្ហាយនាលោកិយ
ដល់ជនជាប្រុសឬជាស្រី ដែលចំឃ្លាតខ្លីតសាងខុស ។
យើញាទេលោតសំណាងមានកត្តិ លឺឈ្មោះមានខ្លួនគេចប់មុខ
ផ្ទុំថ្នាំសក្តិសិទ្ធិតមានធុក នេះតែសាងសុខខុកពីមុន ។
មួយទៀតរឿងនេះសេចឲ្យឃល់ ថាកុំឲ្យលៃព្រោះគ្នានខុន
ប្រឹងនៃធ្វើការកុំស្តុកស្តុន សុខសាន្តខ្លួនឯងតែងតែមាន ។
ហេតុនេះអស់សាធុជនតែង បើក្តីត្រូតែបហើយត្រូវរៃធ្យាន
ប្រឹងប្រែបង្ហាញឲ្យកើតបាន ដូចគេចំណាននេះអ្នកតែយ ។

ចប់រឿងព្រៃន គេចសំណាង

អំពីកឋិនទាន

របស់សិស្សសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ ក្រុងភ្នំពេញ

ដំណើរកឋិនទានរបស់ពួកលោកមហាជាសិស្សនៃសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ក្រុងភ្នំពេញចាប់ផ្តើមធ្វើឡើងវិញ កាលនៅថ្ងៃ ៨ កើត ខែកត្តិក ឆ្នាំកុរនព្វស័ក ព.ស. ២៤៩០ វស្សា គឺថ្ងៃ ២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៤៧ បានបៀតបៀនដល់ព្រះសង្ឃគង់ចាំវស្សា នៅវត្តសុវណ្ណបុម្ម ចម្ប៉ក់មាស ឃុំចម្ប៉ក់មាស ស្រុកមុខកំពូល ខេត្តកណ្តាល ។

កឋិនទាននេះ ជាទានមួយដ៏ថ្លៃថ្លាបំផុត ១ ក្នុងចំណោមអធិកអធមក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលមានជាប្រពៃណីតាំងមកហើយ ចាក់ឫសតស់កប់នៅក្នុងដួងវិញ្ញាណរបស់ពួកពុទ្ធបរិស័ទ អ្នកគាំពារព្រះពុទ្ធសាសនាទាំងអស់គ្នា ក្លាយទៅជាបុណ្យមួយសម្រាប់ថ្កែថ្កៃណែរបស់ខេមរជាតិ តែងធ្វើរៀងរាល់ឆ្នាំពុំដែលដាច់សោះឡើយ ។

ក្នុងរដូវសាលទានម្តង ៗ ដល់មកនៅថ្ងៃ ១ កេចខែអស្សុជនេះជាដើម ជាវេលាដែលព្រះអាទិត្យមានអរុណាទ័យរះឡើងមកពីទិសខាងកើត បញ្ចេញដួងរស្មីភ្លឺត្រចះថ្លា ចំពោះភ័ព្វវាសនានៃព្រះពុទ្ធសាសនាក្នុងតម្ពជរដ្ឋនេះ ជាប្រថមឫក្ស នាំឲ្យពួកភិក្ខុសាមណេរជាសិស្សសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់នឹករលឹកដល់កឋិនទានជាប្រពៃណីរបស់ព្រះពុទ្ធសាសនាដែលធ្លាប់ធ្វើតមកនៅមន្ទីរសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ ទើបកែតនឹងអាក់ខានពុំ

ប្រាន់ធ្លើមកជាង ๘ ឆ្នាំហើយ, ដល់មកកាលឥឡូវនេះ អត់ត្រាំពុំបាន ដោយមានសេចក្តីជ្រះថ្លាកើតឡើងជាខ្លាំងពន់ពេក ពាំងបានឃើញ អាការៈរបស់ពួកពុទ្ធបរិស័ទសំដែងទឹកមុខស្រស់ប្រឹមប្រិយ សុទ្ធតែកាន់ត្រឿងបរិក្ខារគ្រប់ដៃ ហៅអង្គកឋិនទានដោយយានពាហនៈ បេញ្ចាតេហដ្ឋានផ្សេងៗ ទៅរោចំពោះព្រះសង្ឃក្នុងទីអាវាសមួយៗ ស្ទើរតែកាលថ្ងៃ សូម្បីជនណាៗ ក៏តែងតែជ្រះថ្លាចំពោះកឋិនទាននេះដែរ ។

តាមគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនា សំដែងថាកឋិនទាននេះ មានផលានិសង្សធ្ងន់ឆ្ងល់ប្រសើរថ្លៃថ្លាណាស់ តែកាលជាន់ពុទ្ធសម័យគេពុំសូវធ្វើឲ្យអឺកងឺកគគ្រឹកគគ្រែងដូចជាសម័យបច្ចុប្បន្នយើងនេះទេ គេគ្រាន់តែយកតែចីវរណាមួយទៅរោចំពោះព្រះសង្ឃក្នុងទីអាវាសប៉ុណ្ណោះ ក៏ជាការស្រេច; ឥឡូវនេះ ពួកពុទ្ធបរិស័ទ ពង្រីតបុណ្យនេះឲ្យជាតំណសមសក្តិតាមថ្នាក់ព្រះពុទ្ធសាសនា ទឹងពុទ្ធសាសនិកជនឡើងជាលំដាប់ ទុកជាគោលបុណ្យមួយដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លាសម្រាប់ប្រទេសជាតិរបស់យើងខ្មែរៈ ។

ដោយហេតុនេះ កិច្ច-សាមណេរក្រុមសិស្សសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ មិនភ្លេចចោលច្បាប់ចាស់ប្រពៃណីរបស់បុព្វបុរសយើងទេ ចាំទុកហើយដាក់ជាប់នៅកន្លែងដ៏ដួងចិត្តគ្រប់ ។ គ្នាថា: បុណ្យកឋិនេះ ជាមតិកខ្មែរជាតិពីព្រេងនាយមក តាមទំនៀមទំលាប់ដែលព្រះពុទ្ធសាសនាបិតនៅ

ត្រឹមណា នាមឈ្មោះកិត្តិយសរបស់ពុទ្ធសាសនានឹងទេមរជនក៏បិតនៅ
ត្រឹមនោះ សិស្សទាំងនេះសូមប្រកាសខ្លួនចេញមុខថាជាអ្នកគោរពរក្សា
ពុកក្បើមតិកនៃបុត្តបុរសទេមរជាតិនេះតទៅអនាគតជាជាងពុំខ្លះ ។

ថ្វីបើស្រុកខេសកំពុងទីទ័លក្រ ខ្វះភាគជោយវត្តុគ្រប់យ៉ាង ពុំសូវ
សម្បូណិសប្បាយដូចកាលជួបជាំមុនៗមក ទោះបីជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ
ក៏សិស្សទាំងនេះ ខំប្រឹងប្រមូលគំនិតគ្នាប្រឹងកសាងតបិនថានេះ ដែលជាពេល
ត្រូវធ្វើមិនឲ្យមាន ព្រោះយល់ឃើញថា មនុស្សយើងកំពុងរស់នៅត្រូវ
ខំប្រឹងធ្វើអ្វីមួយឲ្យខុសឲ្យល្អ ឲ្យគាល់តែសំរេចប្រយោជន៍ ខុសជាងំនៀម
តទៅ ទើបបានឈ្មោះថាជាអ្នកបែកសេចក្តីសុខ-ចំរើនឲ្យដល់មនុស្ស-
លោក តែថាសេចក្តីសុខ-ចំរើនដែលកើតឡើងបាន លុះណាតែអាស្រ័យ
"សាមគ្គីធម៌" សេចក្តីព្រមព្រៀងរួបរួមគំនិតគ្នា ជាឫកាន់ហានគោលចិត្ត
នៃមនុស្ស ទើបនាំឲ្យសំរេចប្រយោជន៍ធំនឹងសេចក្តីសុខ-ចំរើនទៅបាន
ព្រោះសាមគ្គីធម៌ មានអំណាចវិជ្ជានុភាពអាចធ្វើមនុស្សឲ្យមានដំហរវែងប៉ុន
កន្លែងដែលធ្វើការអ្វីមួយមិនឲ្យរលំរលោយអន្តរាយទៅបានឡើយ ដូច
ជាសត្វកណ្តៀរអស្រ័យសាមគ្គីធម៌ នាំគ្នាកសាងដំបូកពុកជ្រកកោនជា
ទីលំនៅរបស់វាការពារសេចក្តីអន្តរាយបាន; ទេមរជាតិយើង ឥឡូវបើ
មានសាមគ្គីធម៌ជាប្រមុខហើយ ធ្វើអ្វីក៏កើតបានទាំងអស់ ទីនំរលោយ

សេចក្តីអាត្រកំដែលប្រកាន់ខុសជាសឹកសត្រូវធំដល់សាមគ្គីធម៌នោះ ឲ្យ
សាបសូន្យទៅវិញ ។

ឥឡូវនេះ កឋិនទាននេះ កើតឡើងដោយអំណាចសាមគ្គីធម៌របស់
សិស្សនៃសាលាចុលីជាន់ខ្ពស់ហើយ មិនមែនកើតដោយលាក់មុខទេ គឺ
កើតដោយការព្រមព្រៀងរួបរួមគំនិតគ្នា ប្រារព្ធធ្វើឲ្យកើតឡើង នៅថ្ងៃ
៨ កើតខែកត្តិកនេះ ។ មុនខ្ញំនាំកឋិនទានទៅវេរប្រគេនព្រះសង្ឃគង់
នៅវត្តសុវណ្ណចុមចម្លាក់មាសនោះ ក្រុមសិស្សនៃសាលាចុលីជាន់ខ្ពស់
បានរៀបចំគ្រឿងបរិក្ខារមានត្រៃចីវរជាដើមដាក់ពុកលើតុ ១ យ៉ាងធំ; ធ្វើ
ជាពិធីសូត្រមន្ត ទេសនា ក្នុងវេលាយប់ថ្ងៃ ៧ កើតខែកត្តិក នៅមន្ទីរ
ភេនថែរនៃសាលាចុលីជាន់ខ្ពស់ ដែលមានក្តៅអគ្គិសនីបំភ្លឺត្រចំខ្នងគាត់
តាក់តែងដោយគ្រឿងលំអ ដោយស្មឹកខ្សែនឹងមែកដែលជង់ផ្កាបូរស្រោច
ដើងសសរ ខ្ញំដើងផ្កាដាក់លើរៀបជារបៀបសក្ការបូជាព្រះតេជគុណ
ដែលជាស្នាដៃពួកសិស្ស ខ្ញំលោក (សរ - សៀង) ជាស្មៀនសា-
លាចុលីជាន់ខ្ពស់ខ្ញំលោក សក្តជានុសិទ្ធិ (ហង់ - ឌឿ) ត្រូវជំនួយ
នៃសាលាចុលីជាន់ខ្ពស់ ជួយចំណុតបំរុងចាត់ចែងក្នុងកិច្ចការពួកអ្នកខ្ញំនោះ
ផង ។

លុះវេលាម៉ោង ១៩ នឹង ៣០ នាទី ជួបជុំគ្នាលោក-អ្នកសប្បុរស
ខ្ញំលោកជាភាហានក្រុមការប្រទេស ក្រុមសប្បុរសដទៃ ជាន

ទាំងត្រឿងក្នុងមកលេងកំដរបុណ្យកបិទនេះ ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា ចាប់ផ្តើមលេងកំសាន្តពីពេលព្រលប់ដល់ម៉ោង ៦ ០ នឹង ៣ ០ នាទីឈប់ផ្អាក ទើបភ្ជួរសិស្សនឹងឧបាសក - ឧបាសិកា នាំគ្នាឧទ្ទិសកុសលផលបុណ្យតាមលំដាប់សង្ឃដោយឡែក ឧបាសក - ឧបាសិកាដោយឡែក រួចហើយ និមន្តព្រះសង្ឃ ២ ០ រូបចប់រោងព្រះបរិត្ត និមន្តព្រះតេជព្រះគុណព្រះពុទ្ធវង្ស (សោម - ឈុន) សំដែងព្រះសទ្ធម្មទេសនា; មុននឹងសំដែងព្រះសទ្ធម្មទេសនានោះ ព្រះតេជព្រះគុណព្រះពោធិវង្ស ចាត់ហ្វាងសាលាថ្វាយជាន់ខ្ពស់ លោកក៏បានធ្វើជាវាកថាសន្ទនាដោយមធុរកថាដ៏សុភាពទន់ភ្លន់ បន្ទាប់មកលោកគ្រូកុមហា ជា - ខន់ សិស្សថ្នាក់ធំទី ៤ ក្រោកឈរឡើងសូត្រសុន្ទរកថាពិស្តារថ្វាយនូវសេចក្តីពណ៌នាអំពីកបិនទានដែលលោកជាក្រុមសិស្សសាលាថ្វាយជាន់ខ្ពស់ចាំងឆ ថ្នាក់ បានព្រមព្រៀងរួបរួមគំនិតគ្នាធ្វើកើតឡើងនេះ ដើម្បីបន្តពូជកុំឲ្យបាត់កេរ្តិ៍ដំណែលសិស្សចាស់ដែលបានធ្វើមកហើយ ខុតឲ្យតវង្សទៅខាងមុខតទៅ ឲ្យសិស្សខាងក្រោយយកតជាគំរាប់តាមធ្វើតាមតទៅអនាគត នៃដែលផ្តើមធ្វើឲ្យកើតជាឋ្ងកន្ទឹងនេះ ដោយសេចក្តីកំសត់ទេសន៍យើង មិនបានជាវុឌ្ឍរឿងធំដុំប៉ុន្មានទេ ធ្វើឲ្យតែតើតឡើងជាដំបូងប៉ុណ្ណោះសិនចុះ តទៅខាងមុខបានធ្វើឲ្យថ្កុំថ្កាជាងនេះបន្តិចឡើងខ្លះ ។ល។ រួចហើយ ព្រះតេជព្រះគុណព្រះពុទ្ធវង្សទេសនាសារ៉ាស័ព្ទពីរឿងកបិនទាន ដែលព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ត្រៃ

លោកខ្ញុំបានគ្រាស់ប្តូលក្នុងរវាងមជ្ឈិមពោធិសាលហើយ ទើបខ្ញុំអ.
ខ្ញុំញាតឲ្យមានកើតឡើងក្នុងសាលនោះរហូតដល់ចប់រឿងនេះដោយសេចក្តី
សង្ខេប ។ លោង "ចាថា" ចប់, ឧបាសក ឧបាសិកាសូត្រ "យំកិញ្ចិ..."
ចប់រួចពិធីសូត្រមន្ត ទេសនាហើយ ទើបត្រមតាហានក្បាច្រៃទេសចាប់
ផ្តើមលេងក្មេងម្ខាងទៀត តាក់តែងស្មូតសម្ងាត់រួចកន្ត្រកាយដោយត្រឹង
អាតណោះ ក្បាយទៅដាក្រេទ្រីសប្រុស ដើរអរគ់រៀងគ្នាជាគូ ជាជួរ
ចាក់ក្បាច់ស្រែតច្រៀង រៀបចប់អំពីដំណើរខ្លួនដាតាហានជួយយកអាសា
ទឹកដី ចប់, ច្រៀងសំណោះសំណាលតារជ្រាថ្នាតាមជាលោកិយរបស់
ប្តូរស្ត្រីកន្ត្រកលោកនេះ ចប់, មានរាបរៀបរៀបរយល្អមើល ឯក្មេង
ខ្លៀកដួយលេងចខ្លះកំដរតង់ពិធីបុណ្យនេះដែរ ហូតដល់ម៉ោង ៦ ព្រឹ
សិចប្តូនាទី ទើបលែងលេង ។ អស់លោក-អ្នកសប្បុរសក៏លែងត្រឡប់
ទៅគេហដ្ឋានរបស់ខ្លួនវិញ ។ ចំណែកពួកអនុសិស្ស ក៏ទាំងគ្នារុះរើតុតាំង
ព្រះពុទ្ធរូប គ្រឿងសក្ការបូជា មួរគន្ធលាសារៀបចំនាំយកអង្គកឋិនទាន
ត្រមាំងបរិក្ខារទៅដំកល់ទុកនៅវត្តឧណ្ណាលោម, ព្រឹកឡើងថ្ងៃ ៨ កើត
ខែកត្តិកមាំង ៩ ជួបជុំអនុសិស្ស ឧបាសក . ឧបាសិកា កំពង់ផែវត្ត
ឧណ្ណាលោម រៀបចំដំណើរបុះកប៉ាល់ ១ យ៉ាងធំថ្នូស្អាតជាងគេ
ទៅកែប្តូអ្នកមានសទ្ធាជ្រះថ្លាធ្វើបុណ្យ ដឹកនាំដង្ហែ
កឋិនទាននេះដោយឥតយឺតថ្ងៃ ។

ពេលនោះ ព្រះតេជព្រះគុណ ព្រះពោធិវង្ស លោកក៏ទំមន្តទៅ
ជួយមើលការរៀបចំដំណើរចុះកប៉ាល់នោះដែរ រួចហើយ កប៉ាល់ស្រាយ
ក្បូរដាកក្បាលវេចភ្លោះទៅតងណ្តាលទន្លេ ឈរមុខបែរភ្លោះទៅបុង
កោះផ្សារយួនវិញ ឯតាឡាល់ចត់ចោកមកតាមទីសមាធិដ៏ប៉ះត្រូវខេត់ដ៏ឃ
ខ្ពង់ស្ទឹកទន្លៃដែលចង់ហៅតាមសង្ឃាធិកប៉ាល់ចត់រៀប ។ តួតាហានត្រួម
ក្បាស្រុកលេងភ្លេងភ្លាយស្គរឮសូរខ្ទរកណ្តាលទន្លេ កប៉ាល់តាប់ស្ទាប
បក្រៀក្រៀនលៀនស្ទៅសំរៅបុងកោះផ្សារយួនវិញ ។ ព្រះសង្ឃទំង
ខ្មាសក-ខ្មាសិកាហោកដូចជាអណ្តែតត្រៃសត្វខ្លួនទៅលើអាកាស ក្រ-
ខ្សែកមើលទៅមខ្មុស្សម្នាក់នេសាទត្រីមើរដេរជាសកណ្តាលទន្លេ បែរមុខ
មើលមកកប៉ាល់ទាំងដៃកាន់មង - អួន - ថ្នង ហាក់ដូចជាប៉ុនប៉ងត្រាប្តូ
បង់ចាន់សេចក្តីសប្បាយរីករាយ ដោយកុសលផលបុណ្យនេះទំងនេះដែរ;
កប៉ាល់ចើតក្រៀនលៀនជល់កោះទេតញ៉ាតី ចត់បែរបួលតាមខ្នងទន្លេទាង
ខ្នងដែរ ក្រុមតាហានក្បាច្រៃសេលេងភ្លេងភ្លាយស្គរឮសូរសន្ធឹកគគ្រឹង
គគ្រែង មនុស្សច្រៃសស្រីចាស់ក្មេងតែលែមករឈរចាំមើលដោយសេចក្តី
រីករាយគ្រប់គែកូមដែលនៅតាមត្រើយមាត់ទន្លេទាំងសងខាង សូមម្បីតែ
ប៉ន - ឃ្លួនក៏ម្ល៉ះដើងខោលាត់ករន្ទើញ ដៃយួរកញ្ចេះឈរបែរមុខមើលមក
ពីត្រើយនោះៗដែរ នេះជាសេចក្តីអស្ចារ្យ អំណាច បុណ្យកមិនមានគួរ
ឲ្យមានសេចក្តីសោមនស្សដ្រែះថ្ងា គ្មានពាក្យចិត្តសាស្ត្រណា ជាតិណា

ស្តុទ្ធសីនតែជ្រាជ្ញាគ្រប់ប្របូប គួរឲ្យស្ងើចតេជានុភាពពុទ្ធសាសនានៃ
ព្រះសាក្យមុនីចរមគ្រូជាម្ចាស់នៃយើងនេះណាស់ ។

នៅព្រមាណជាង ១ គីឡូម៉ែត្រទៀត ខ្ញុំឯងដល់វត្តសុវណ្ណបទុម
បម្ពក់មាស កប៉ាល់បើកសន្ធឹមៗ កូនសេនតគ្រឹម ស្រាប់តែឃើញ
ទូកបែរប្រណាំង ៣ បែរដែរម្ខាងគ្នាខ្លីតមកតាមក្រោយចូលមកដល់ស្រែក
ហោចទួលបដិសណ្ឋារៈ ប្រទក្សិណកប៉ាល់ដោយសេចក្តីរីករាយ ចែជូន
ដំណើរដល់ទៅផែមុខកំពង់វត្ត ដែលលោកគ្រូចៅអធិការខ្ញុំឯងកិត្តិ - សាម-
ណេរ - ចុះសិក្ខាឈរធ្វើចាំទទួលបដិសណ្ឋារៈ នៅទីនោះពេល
ម៉ោង ១០ គត់ ។

យើងបានរៀបចំក្បួនហែកឋិនទាន ដោយពាក្យប៉ាល់ឡើងទៅកាន់ទី
វត្តសុវណ្ណបទុមបម្ពក់មាសនោះ ដោយការចាត់ចែងជាក់ក្តែងក្រមការហាន
ក្បួនស្រុតពីខាងមុខ ឲ្យលោកអាចារ្យនាម នុត ជាអាចារ្យសម្រាប់
វត្តនុណ្ណាលោមជាអ្នកបរិត្តជុំឯកូស ពីខាងលើដើរពីខាងមុខនៃសិស្ស
សាលាបាលី, ខាងក្រោយចំផុតចុះសិក្ខាកាន់ក្រឿងបរិក្ខារ
គ្រប់ដៃ ចុះចតនាវាតប៉ាល់ ហែកឋិនទានទៅដំកល់នៅមន្ទីរសាលា
បាលីវត្ត ដែលលោកគ្រូចៅអធិការរៀបចំទទួលទុកឲ្យ, លុះដំកល់
កឋិនទានទុកជាក់ស្រេចហើយ លោកគ្រូចៅអធិការនាម ស៊ូ និមន្ត
ពួនសិស្សពាំនោះឲ្យចូលទៅសម្រាតកាយនៅកុដិចំពេះលោកដែល

មានត្រាស់ទន្ទេលខុសមុនខ្លួនស្រែច, ចំណែកឧបាសក-ឧបាសិកាក៏ឱបបួលទៅសម្រាកតាយទៅតន្លឹបាកំដែលគេប្រគំពាសសុទ្ធតែសំពត់ត្រមាត្សាញស្រុកអាយ ខ្លះក៏បួលទៅអង្គុយលើកៅអី ដើងខ្លា តាមសេចក្តីត្រៃគារវេចស់ខ្លួនទីនៃ។ លុះដល់ម៉ោង ១១ លោកគ្រូទៅអធិការ ពាយក-ពាយិកា និមន្តសិស្សពាំងនោះឲ្យឆាន់បង្ហាន់តន្លឹបាកំនោះ។ រួចហើយ ទើបរៀបអាហារជូនអស់លោក-អ្នកប្រុសស្រីក្រឹងក្តុំពេញ តាមសេចក្តីសប្បាយត្រប់ៗគ្នា ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ហើយក៏សម្រាកសាយដល់ម៉ោង ១៣ ទើបនាំគ្នាហែកបិនទានប្រទក្សិណ ៣ ជុំវិហារ នាំយកតបិនទានទឹងត្រឿងបរិក្ខារបួលទៅដំតល់ចំពោះមុខគំនុសង្ឃ រួចហើយលើកតំបង់អញ្ជលីនមស្សការព្រះរត្នត្រ័យ ដោយសេចក្តីគោរព ។

ពេលនោះ លោកគិកុមហា ជា-ខន់ សិស្សថ្នាក់ឆ្នាំទី ៤ ត្រៃកាងខ្សើងឈរសូត្រសុន្ទរកថា សារស័ព្ទអំពីតបិនទានដែលហែបួលមកថតក្នុងវត្តសុវណ្ណចុមចម្ប៉ាក់មាសនេះ ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះចំពោះព្រះសង្ឃដែលតំពុងកសាងសាលាចាលីរងនោះឲ្យបានរឿងសូត្រតាន់ពេលខ្សើង ។ល។ លុះសូត្រចប់ហើយ លោកមហា ហ៊ាន-ធេងអូ ជាឧបាសកវត្តនោះ ជាសិស្សសាលាចាលីជាន់ខ្ពស់ពីដើម បានថ្លែងសុន្ទរកថា តបមកវិញដោយសេចក្តីសុភាពគួរឲ្យរំពឹងគ្រែចង្អាថា : "ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំព្រះបាទជាអ្នកដំណាងពួកពុទ្ធបរិស័ទវត្តសុវណ្ណចុមចម្ប៉ាក់

មាសនេះ ទានសេចក្តីត្រូតអរគុណសប្បុរសចំពោះព្រះករុណាត្រង់អង្គ ឧត្តមអស់លោក-អ្នកសប្បុរសភាំនឡាយ ដែលបានហែកបិទបូលមកថតត្តនេះអំណើតរៀងត្តនេះនឹងបានថ្កុំថ្កើងរុងរឿងដោយសារព្រះករុណាម្ចាស់ត្រង់អង្គ ឧត្តមអស់លោក-អ្នកជួយចំនុកបំរុង ៗ មួយទៀត សូមព្រះករុណាត្រង់អង្គ ឧត្តមអស់លោក-អ្នកសប្បុរសមេត្តាឧត្តមតិយោសចំពោះយើងខ្ញុំ ដែលបានរៀបចនូលទានឧយគោជនីយាហារ ពោះបើគោជនពាំងនេះតុំសូវមានឧជារសហើងណា ៗ ក៏សូមមេត្តាជល់យើងខ្ញុំ ដែលមានភាពជាមនុស្សកំសត់ខ្សោយ ស្រុកស្រែចម្ការ" ។ល។ ហើយលោកអាចារ្យ ខ្ញុំ ប្រកាសឲ្យពួកសប្បុរសទាំងអស់ជ្រាបសព្វ ចាំទទួលបាលីវេរកបិទទាន ជាតាមត្រមាគ្នាទាល់តែចប់ ត្រមទាំងប្រកាសអំពីចាត់ញ្ជាត្តសម្រាប់ជួយចំនុកបំរុងកសាងវិហារនិងសាលាបាលីនេះចំនួន ៤,០០០,០០ តាមសមត្ថភាពដល់ខេយ្យទាន ជាអាសោនបង្ហើយបុណ្យ ដើបទុកសក ទុកាសិកានិងពួកសិស្សសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ថ្វាយបង្គំលាលោកត្រូវនឹងធម្មតា ចំរើនពរលាភាយកភាយិតាចំណុះត្តនោះ ចុះសំដៅមកកាន់ចំលៃត្រឡប់មកក្រុងកំពង់ឆ្នាំវិញ ។

លោកត្រូវនឹងធម្មតា តិក្ខ ហាមណោ ឧត្តមអស់លោក-ទុកាសិកានិងសិស្សលោកក៏ជូនដំណើរចុះមកឈរត្រៀបត្រាហែតាមមាត់ទន្លេមុខវត្តបែរ

មុខមើលមកយើងពាំងអស់គ្នាឡើងដិះតប៉ាល់វិលត្រឡប់, រៀលោះដាក់
ពេលវេលាសៀលម៉ោង ១៥ កន្លះ គួរឲ្យយើងនឹកស្រណោះអាណោះអាល័យ
លោកគ្រូចាស់ជាអធិការ ទើរៈបាសកទាំងសងខាងដែលជួនដំណើរឡើងតប៉ាល់
មុខគួរឲ្យស្រឡូតរៀងទៅ ព្រោះតំពូនតែរំពងដោយសប្បាយដោយបានធ្វើ
បុញ្ញកុសលយកចិត្តទុកថ្មី ទើរវត្តនោះ ស្រាប់តែនឹកសង្វេញចាងចោល
ឆ្នាំកំពូនសោមនស្ស ហាក់ដូចជាមិនចាន់អស់ចិត្តជ្រះថ្លាសោះ; យើង
ពាំងអស់គ្នាក៏ស្រែកឮគ្នាជាបន្តុះ លឺតប៉ាល់ ចាស់តែតប៉ាល់ស្រាយ
តូចតាញសាម្រែតវែស្រកលា ព្រះសង្ឃទើរអ្នកស្រុក ៣ ជន ក្មេងលេង
តែមរោងព្រំតែងលើកប៉ាល់ៗ ចង់ក្បាលដែរៅកណ្តាលទន្លេ; យើង
ក្រឡេកមើលទៅពួកគ្មួចរំលង ដែលជួនដំណើរយើងនោះ ត្រឡប់
ពីមាត់ច្រាំងទន្លេឡើងចូលទៅក្នុងឆ្នេរញែ ហាក់ដូចជារសេះរសោះអស់
កម្លាំងទន់ដៃជើង; ពួកយើងអ្នកភ្នំពេញមិនឮយូរស្ងៀមស្ងាត់ឈប់
សប្បាយ គ្រាន់តែញឹកៗ ខឹកសង្ឃឹមតែបុណ្យដែលបានធ្វើរួចហើយ
នោះឯង លុះតប៉ាល់ចេកលឿនលឿនមកដិតនឹងតាក់កណ្តាលទន្លេបន្តុ-
ម្តុះ; លោកគាចារ្យខុត ទិមន្តសង្ឃាពាំងអស់ឲ្យសួរគ្រូធម៌ «ដល់ខ្លោ...»
ឆ្លើយថា ជួនកុសលចំនោះទៅយ៉ាងប៉ិច ទើរពួកអ្នកកម្មករទៅតប៉ាល់ពាំង
អស់ ផ្សាយឲ្យបានច្បាស់ដោយសេចក្តីសុខ. ចំរើន ព្រោះតែអ្នកមាន
សទ្ធាជ្រះថ្លាបានឲ្យតប៉ាល់នេះដឹកទាំងបិណ្ឌបាតទៅសង់យើង; ព្រះសង្ឃ

សូត្រធម៌ «ដយន្តោ...» ឮខ្លះរំពង់ក្នុងកប៉ាល់ចប់ ៣ ដងហើយ ទុកសក
មានលោកអាចារ្យ ខុត ជាដើមសូត្រធម៌ «យំ កិញ្ចិ...» ទុំដូសផល
ជូនទៅថៅកែ ប៊ូ រឹងមុតកម្មការចប់ហើយ ទើប កុមារាហានក្សត្រប្រទេស
លេងក្នុងគ្រឹតគ្រែងកណ្តាលទន្លេហូតមកដល់ផែកប៉ាល់; អស់ពួក
បិនយួន - ខ្មែរនៅក្បែរខាងតំទន្លេ សុទ្ធតែងាកមុខបែរមើលមកគ្រប់ៗ គ្នា
ដល់ផែកប៉ាល់ចតនឹងស៊ីប់ហើយ កុមារាហានក្សត្រប្រទេសលេងក្នុង
រៀបជូនដំណើរពួកសិស្សទាំង ១ចាសក - ១ចាសិកាជុំគំពីកប៉ាល់ឡើងទៅ
ឆាន់មីលំនៅបស់ខ្លួន ពាល់តែអម្បាលើយល្ងាចលង ។ គួរអស្ចារ្យ
ពេកណាស់ ខានមនុស្សប្រុសស្រីចាស់ក្មេងចាមភាមមើលគ្រប់គ្រា
តាមមាត់ទន្លេកុំពាក្យ ក្នុងពេលថ្ងៃលេងឡើងទៅឆាន់មីលំនៅរៀង
ខ្លួនខ្លះទៀត ឃើងលាគ្នាថាសូមឲ្យបានប្រកបដោយសេចក្តីសុខ - ចំរើន
គ្រប់ៗ គ្នាហ្ន៎! សាធុ សាធុ!

ព្រះគ្រូបញ្ញាលិទ្ធ (កៅ-សឹម)

អាចារ្យសាលាបាលីវត្តខ្ពស់ ជាអ្នកវាណិនាតាមហេតុនៃកបិនទាន

សុភាសិតខ្លះ នារសោភន

លោកមហា "ស្រៀវ-លីវ"

វត្តសោយ ឃុំមៀនស្រែកកោះសូទិន ខេត្តកំពង់ចាម

(តទៅ)

បកេសហាសរួមរ្យ សមាគតាំ
កន្ធេយ្យ តេ វស្សសតំ អបញ្ញា
ឯតោវ សេយ្យោ បុរិសោ សបញ្ញោ
យោ ភាសិតស្ស វិជានាតិ អត្ថំ ។

ជនអប្រាជ្ញាខ្លាំងហ្មឺនពាន់ព្រឹន ប្រដុំគ្រើនគិតដោះប្រស្នា
អស់សតវត្សតក្នុងដំណើរ ខ្លឹកខ្លួលសោតការផ្សាស្តៅប្រមាំ ។
រីជនតែម្នាក់បញ្ញាណបញ្ញា សាបគិតបញ្ញាវាយអាថ៌នោះខ្លាត់ ដំណឹង
ពាក្យសួរសៀតអាចត្រៀតធ្វើយភាត់ ប្រសើរលើសក្តាត់បវិស័ទ្យពាល ។

អច្ចុក្កតា អតិពលតា អតិវេលំ បភាសិតា
វាចា ហោតិ ទុដ្ឋេន តិត្តរំវាតិវស្សិតំ ។

វាចាសាំដែលខ្ពស់ហួសលុបក្រៃណា ខាំឲ្យរំខានកណ្តាអ្នកស្តាប់
ចេះតែរុំវ៉ាន់ហួសពេលហួសស័ក្តិ រមែងសម្អប់ផ្តន់ពាលាសក្តិ ។ ដូច
ដាវគាំលើដំបូក រងរ៉ូកៗដោយក្តីស្មោះស្មេរ ត្រែវដែលព្រាន់ព្រៃខាត់
ជាន់វាយមរណ៍ ព្រោះតែចំហាត់តែបរបា ។

๒๑- ពាលសក្ខរតែងមរណ៍ទីឆ៍ពាថា ដែលអង្គអាត្មាថាខ្ពស់ហុបជ្រុណ
ពោលសាំដែលៗឲ្យតែរំខាន ដេះតែថ្លែងភាទក្លេសកាលហួសបទ កំពុង
ជួបជាទាទំលើដំរូក រងារថ្លុកៗក្រែងហួសកំណាត់ ត្រូវដៃព្រានដៃ
កំណាត់ ពាក់ជាន់សង្កិត់តកាត់ដីពី ។

សុភាសិត

មានំសម្ងាប់ជង្គ្រាមជ្ញាជាតិ ខ្ញុំរាតិយាជញ្ញកវ៉ែកចក្ស សំដីតិយាជជន
ពាលមោហា ខេះថាវាចាបុកណស្រែដី ។ ពាលពោលមួយពាក្យខូច
ខ្ញែរសម្បត្តិ បើពោលរាប់ខន"តំណាញ្ញាតិនាគ្នា ជ្រាបផ្ទះពោលមួយ
ពាក្យតែតស្រែសក្តា ពោលច្រែងវាចាតែលាតលើសលន់ ។

វគ្គទី ១

បណ្ឌិតប្បរេទ

បណ្ឌិតជាតិមារយោធថ្លៃវៃជ្រុះ បណ្ឌិតឥតប្រើអំណាចអាជ្ញា
បណ្ឌិតពោះពុទ្ធឥតឥតប្រែធា បណ្ឌិតពោះទីលម្អាពុំថ្លែងខុក្ខ ។ បណ្ឌិត
ឃុតជមិល្ហជាទែយ៍ បណ្ឌិតពោលសំដីសច្ចជាមុខ ។ បណ្ឌិតតែងក្សន
ជាមតិកខុក បណ្ឌិតមានសុទ្ធជាអានិសង្ស ។ បណ្ឌិតមិនលះធម៌ល្អ
ឧល្យាណ បណ្ឌិតមិនបាទធ្លើច្បាបភាមង៌ បណ្ឌិតមិនឆ្លើង អីដំដឹងអ្នក
អង្គ បណ្ឌិតឥតអលះបង់គុណថ្លៃថ្លា ។ បណ្ឌិតមិនស្តាប់ឆ្កែតព្រះសទ្ធម្ម
បណ្ឌិតគេពុំសួរសួទ្យបញ្ហា បណ្ឌិតឥតឲ្យអង្គអំប្យសក្ខា បណ្ឌិតព្យា-

ឃាមសៈកដ៏មសា ។ បណ្ឌិតមិនដៅរទោចដៅយលោភធម៌ បណ្ឌិតដឹត
លំអក់តណាភាព បណ្ឌិតមិនស្ងើលរំរើយ បណ្ឌិតដឹតអោត្តបន្ទីត្យវ ។
បណ្ឌិតឃើញទោសក្នុងដួចជាភ្នំ បណ្ឌិតឃើញទោសឆ្ពោះចំដៀសទៅ
បណ្ឌិតមិនខាំជាតិខ្យាស្រែវ បណ្ឌិតមិនសូរតើតនៅសព្វសព្វន ។
បណ្ឌិតមិនវុកក្នុងជនណា ។ បណ្ឌិតសាន៏សីលជាថ្កល់ស្ថាន បណ្ឌិត
ស្ងែងធម៌ជ្រះថ្លាដូចគ្នា បណ្ឌិតជាឃានហោន៏ក្លាតិឃ្លាតភ័យ ។ បណ្ឌិត
សេពអាហារប្រព្រឹត្តដូច បណ្ឌិតត្រែតតានធីនតាំងចៃ បណ្ឌិតមាន
ចិត្តអំណាត់ខន្តី បណ្ឌិតថ្កុំថ្កើសម្បុលសុខ ។ បណ្ឌិតដឹតធ្វើឥន្ទ្រិយ
អសារ បណ្ឌិតដឹតប្រហារជនជាតិស្មុក បណ្ឌិតដឹតនាំជនឲ្យសោយ
ទុក្ខ បណ្ឌិតដឹតសុខកន៏អាយ័ត ។ បណ្ឌិតពេញចិត្តរួមបណ្ឌិតជាតិ
បណ្ឌិតដឹតប្រទាបជនខវៃស ។ បណ្ឌិតតាំងចិត្តសុបុដ្ឋចិត្ត បណ្ឌិតមិន
កាត់ប្រយោជន៏បី ។ បណ្ឌិតស្ងែងវិជ្ជាដឹតតិតមរណ៏ បណ្ឌិតស្ងែងធម៌
ដឹតតិតជ្ញក្ស័យ បណ្ឌិតដឹតអប្បយសព្រោះដៃស្រែ បណ្ឌិតតិតដៃលៃ
លកមុនធ្វើ ។ បណ្ឌិតប្រព្រឹត្តចិត្តកាយបរិសុទ្ធ បណ្ឌិតតមផុតការដឹត
អំពើ បណ្ឌិតច្ចេជ្ញាម្តេចស្រែចមិនរើ បណ្ឌិតធ្វើតែអំពើកគ្រា ។ បណ្ឌិត
មិនលុចច្រែះគុណាវង្សញាតិ បណ្ឌិតមិនពិឃាដសត្វនានា បណ្ឌិតមិន
លន៏តាមទុកវិយោ បណ្ឌិតតណិនាតែម្ត៏ង ពិត ។ បណ្ឌិតតាំងបញ្ជាប់
ត្រាប់តាំងខ្លួនឯង បណ្ឌិតខ្ចីមខ្ចាបត្រែងចុចខ្ចុចត បណ្ឌិតមិនចង់ដឿ

ឥតគំនិត បណ្ឌិតមិនស្ងើមិត្តចិត្តពុជ្ជ ។ បណ្ឌិតចំណូលបួលខាងកុសល បណ្ឌិតមិនសល់ចាញ់កលពាលា បណ្ឌិតយកក្បួនជាអាទាសា បណ្ឌិតថ្កាំថ្កែយោជន៍ខ្ជួរខ្ជៅ ។ បណ្ឌិតកំម្រៃព្រៃកុំកែថ្ម បណ្ឌិតជាលំអនៃលោងជាគុរូ បណ្ឌិតជាម្រែទឹបគ្រែលថ្កាប់ផ្លូវ បណ្ឌិតប្រជៀនីវរណសុខ ។ បណ្ឌិតតតែប្រយោជន៍ជាធំជាក់ បណ្ឌិតតតែរង្គាជាប្រមុខ បណ្ឌិតតតែប្រយោជន៍ពុកឲ្យស្រុត បណ្ឌិតខេសន៍ជមិពុតឲ្យជាពាន ។ បណ្ឌិតចិត្តរាន់តុណាសក្ខុបក្ខ បណ្ឌិតខំតាំចិត្តដោយមគ្គឈាន បណ្ឌិតវិស្ទុទ្ធស្តែរកេចាន បណ្ឌិតពាំសេសគ្រាស់ញាណ ឆ្នាះមាហ៍ ។

វគ្គទី ២

មិត្តប្បវេទ

កុំសេពមិត្តបច្ចាចិត្តប្រពុស្ត កុំសេពមិត្តគោសរូសខ្ជូសឥច្ចា កុំសេពមិត្តល្អតែមាត់ជាចោ កុំសេពមិត្តចណ្ឌាំាលាញ្ញធន ។ កុំសេពមិត្តតតែប្រយោជន៍តែ កុំសេពមិត្តរវៃគ្នែរគុណាធ្ងន់ កុំសេពមិត្តកំណាញ់ស្វាញធន កុំសេពមិត្តលាក់ខន្ធសិល្បាសស្ពា ។ កុំសេពមិត្តនាំប្រព្រឹត្តបាបខ្ចៅ កុំសេពមិត្តនាំទៅអបាយា កុំសេពមិត្តលក់ជាតិវង្សសម្ងា កុំសេពមិត្តប្លាញយកធ្លីខ្ញុំ ។ កុំសេពមិត្តក្បាច្រៀកចោកប្រើប្លែស់ កុំសេពមិត្តផ្តាសប្រុងប្លួមរំលំ កុំសេពមិត្តចិត្តមិនស្ម័គ្រស្មោគម កុំសេពមិត្តពូតផ្តុំផ្សែងជាភ្លើង ។ កុំសេពមិត្តនិយាយ

ហែកកេរ្តិ៍មិត្ត កុំសេពមិត្តប្រែប្រួតគំនុំលោលលើកជើង កុំសេពមិត្តចង់
បានតែពីយើង កុំសេពមិត្តក្លែងដុតអំណៀងគ្នា ។ កុំសេពមិត្តស៊ីប្រៃបុច
ប្រវែង កុំសេពមិត្តថ្លៃធ្លេមធ្លែងទុច្ចរិត កុំសេពមិត្តដោះដែលបំណាលកំណាច
កិត កុំសេពមិត្តមិនគិតជួយខុសគ្នា ។ កុំសេពមិត្តឆ្នើនឆ្នៃកាលគេមាន
កុំសេពមិត្តពាប់អានកាលវេទនា កុំសេពមិត្តមិនជួយជុះគ្នា កុំសេព
មិត្តប៉ងយាយីតិយោជ ។ កុំសេពមិត្តប៉ងខ្ចីស្តុកវិយោ កុំសេពមិត្ត
ប៉ងញាប់ចង់ញ្ញាតិ កុំសេពមិត្តបិទគំនិតគ្រាតគ្រាង កុំសេពមិត្ត
ថយជាតិអប្បីសក្តា ។ កុំសេពមិត្តប្រែព្រឹត្តអង្គាយមុខ កុំសេពមិត្ត
ដាក់ការកៀនធីតស្រា កុំសេពមិត្តឆ្កួតស្រីចោរពេស្យា កុំសេពមិត្ត
មោហាពាលសាមាន្យ ។ កុំសេពមិត្តចរគ្មោមកញ្ជ្រុំ កុំសេពមិត្ត
ពំរូដើមជាន់ច្បាណ កុំសេពមិត្តមើលងាយញាតិសន្តាន កុំសេពមិត្ត
កុំជាន់ដើរធ្លើណាស់ កុំសេពមិត្តខ្ជួយលាយចរយហួសមាន កុំសេព
មិត្តឈានពានធ្លើផ្តេសផ្តាស កុំសេពមិត្តច្បាន់តែមាត់ហេសហាស
កុំសេពមិត្តឥតខ្មាសក្តីសន្តាន ។ កុំសេពមិត្តឆ្លៀសកិលវិលវេចគូថ
កុំសេពមិត្តកកេរគូតអួរឥតស្រាន្ត កុំសេពមិត្តគំនិតតិរច្ឆាន កុំសេព
មិត្តជាក់ច្បាន់ខ្ជាក់ជ្រោះ ។ (មាឧត)